

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

ORDU ÜNYE ORTAYILMAZLAR VE BURUNUCU
MAHALLERİNDE BULUNAN GELENEKSEL KONUT
ÖRNEKLERİ

HALİS BAYRAK

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ahmet Ali BAYHAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2020

ÖĞRENCİ BEYAN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak savunduğum “Ordu Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu Mahallelerinde Bulunan Geleneksel Konut Örnekleri” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmada yazdığımı ve yararlandığım kaynakların “Kaynakça” bölümünde gösterilenlerden farklı olmadığını, belirtilen kaynaklara atıf yapılarak yararlandığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

04/09/ 2020

Halis BAYRAK
17531300004

ÖNSÖZ

Orta Karadeniz bölgesinde yer alan Ünye, doğal limanı sayesinde tarih öncesi devirlerden başlayarak pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. 1071'den sonra ara ara kesintiler olsa da Türk toprakları haline getirilmiştir. Cumhuriyet dönemine kadar farklı din ve kültürlerin bir arada yaşadığı ve dolayısıyla da zengin bir kültürel mirasa sahip yerleşim yeridir.

Bu tez çalışmasında Ünye'nin Orta Yılmazlar ve Burunucu Mahallelerinde bulunan geleneksel konut örnekleri incelenmiştir. Bahçeli, üçer katlı, birbirlerinin güneşlerini kesmeyen konutlar, bir zamanlar Ünye'nin silüetini belirliyordu. Bu konutların çoğu şimdilerde terk edilmiş viran halde ve çarpık kentleşmenin gölgesinde kalmıştır.

Öncelikle tez konusu seçerken isteklerimi göz önünde bulunduran ve yardımlarını esirgemeyen, eleştiri ve fikirleri ile çalışmama yön veren tez danışman hocam, Prof. Dr. Ahmet Ali BAYHAN'a ve Ordu Üniversitesi Sanat Tarihi bölümü hocalarına teşekkürlerimi sunarım. Konut çizimlerinde desteklerini gördüğüm ve fotoğraflar konusunda da katkısı olan Mimar Melike ÜNLÜ 'ye, Mimar Emine Hatun BAYOĞLU'na, Ünye Belediyesi arşiv çalışmalarında yardımcı olan Mimar Ayşe Ümmühan ARGAN'a, kişisel arşivlerini kullanımına açan Mimar Yakup HALICI'ya, Mimar Muhammet Nurullah FİDAN'a, Mimar Bekir GERÇEK'e, Ortayılmazlar Mahallesi Muhtarı Seyhan İHTİYAR'a Ordu Müzesi ve Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu çalışanlarına yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Ayrıca desteğini gördüğüm arkadaşım Dr. Öğr. Üyesi Canan HANOĞLU'na ve Milli Eğitim'deki tüm mesai arkadaşlarıma tabi ki sevgili annem Zekiye BAYRAK'a ve burada adını yazamadığım emeği geçen herkese gönülden teşekkür ederim.

Halis BAYRAK

ORDU 2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER.....	II
ÖZET	VI
ABSTRACT	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
TABLolar DİZİNİ	IX
HARİTALAR DİZİNİ.....	IX
GÖRSELLER DİZİNİ.....	IX
ÇİZİMLER DİZİNİ.....	XXIII
GİRİŞ	1
1. Çalışmanın Amacı-Önemi ve Sınırlılıkları	1
2. Kaynak Araştırması.....	2
3. Metot ve Düzen	4
BİRİNCİ BÖLÜM	6
1. ÜNYE’NİN COĞRAFİ KONUMU VE TARİHÇESİ.....	6
1. 1. Ünye’nin Coğrafyası.....	6
1. 2. Ünye’nin Tarihçesi	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	10
2. KONUT KAVRAMI VE TANIMLAMALAR	10
2. 1. Ev/ Konut	10
2. 2. Geleneksel Konut	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	12
3. GELENEKSEL KONUTLAR	12
3. 1. Türk Konut Mimarisinin Gelişimi ve Anadolu’daki Bölgesel Dağılım Özellikleri	12

3. 2. Türk Konutu Plan Tipleri.....	19
3. 2. 1. Sofasız Plan Tipi.....	20
3. 2. 2. Dış Sofalı Plan Tipi.....	20
3. 2. 3. İç Sofalı Plan Tipi.....	21
3. 2. 4. Orta Sofalı Plan Tipi.....	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	23
ÜNYE ORTAYILMAZLAR VE BURUNUCU MAHALLERİNDEKİ GELENEKSEL KONUTLARIN İNCELENMESİ.....	23
4. KATALOG.....	23
4. 1. Arslan Konutu	23
4. 2. Ay Konutu.....	28
4. 3. Çakmakçı Konutu.....	36
4. 4. Çalık Konutu	43
4. 5. Dönmez Konutu	55
4. 6. Ertoy Konutu.....	65
4. 7. Güney Konutu	70
4. 8. Keşaplı Konutu.....	78
4. 9. Kokulu Konutu.....	87
4. 10. Kuyumcu Konutu	91
4. 11. Özsoy Konutu.....	102
4. 12. Pelit Konutu	111
4. 13. Tantu Konutu.....	117
4. 14. Tantu Konutu.....	126
4. 15. Tolun Konutu	132
4. 16. Yeğın Konutu	139
4. 17. Yılmaz Konutu	151
4. 18. Atık Konutu.....	158
4. 19. Aydın Konutu.....	163

4. 20. Çil Konutu.....	168
4. 21. Helvacioğlu Konutu.....	172
4. 22. Tobay Konutu.....	176
4. 23. Yanıkoğlu Konutu	184
4. 24. Yıldırım Konutu	191
4. 25. Yılmaz Konutu	198
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	208
DEĞERLENDİRME.....	208
5. 1. PLAN ÖZELLİKLERİ VE İÇ MEKÂN DÜZENLEMELERİ	208
5. 1. 1. Plan Özellikleri.....	208
5. 1. 2. Avlu ve Bahçeler	211
5. 1. 3. Kat Adetleri.....	212
5. 1. 4. Merdivenler	214
5. 1. 5. Oda Kapıları	217
5. 1. 6. Odalar.....	217
5. 1. 7. Mutfaklar.....	219
5. 1. 8. Çamaşırhaneler	220
5. 1. 9. Ocaklar ve Taş Fırımlar	220
5. 1. 10. Yüklükler ve Dolaplar.....	225
5. 1. 11. Gusülhaneler.....	229
5. 1. 12. Tuvalet ve Banyolar	230
5. 1. 13. Döşemeler ve Tavanlar	231
5. 1. 14. Sarnıçlar	233
5. 1. 15. Su Kuyuları	233
5. 1. 16. Konut Çeşmeleri	233
5. 2. CEPHE DÜZENLEMESİ VE ÜST ÖRTÜ ÖZELLİKLERİ.....	235
5. 2. 1. Bahçe Kapıları.....	235

5. 2. 2. Konut Giriş Kapıları	235
5. 2. 3. Cephe Özellikleri	240
5. 2. 4. Pencereler	245
5. 2. 5. Çatı ve Saçaklar	247
5. 2. 6. Bacalar	248
5. 3. MALZEME VE YAPIM TEKNİĞİ	248
5. 4. SÜSLEME ÖZELLİKLERİ	251
SONUÇ	258
KAYNAKÇA	260
EKLER	266
EK-1. TABLOLAR	266
EK-2. HARİTALAR	270
EK-3. GÖRSELLER	272
EK-4. ÇİZİMLER	502
ÖZGEÇMİŞ	560

ÖZET

ORDU ÜNYE ORTAYILMAZLAR VE BURUNUCU MAHALLERİNDE BULUNAN GELENEKSEL KONUT ÖRNEKLERİ

Bu araştırma Ordu ili, Ünye ilçesi Ortayılmazlar ve Burunucu (Çömlekçi) mahallelerinde yer alan 25 adet tescilli geleneksel konutu içermektedir. Çalışma alanı olarak seçilen Ortayılmazlar mahallesinden 17, Burunucu mahallesinden 8 adet konut incelenmiştir.

Giriş bölümünde tez çalışmasının amacı, önemi, yöntemi, sınırlıkları ve kaynak araştırması ele alınmıştır. Birinci bölümde Ünye tarihçe ve coğrafyası öz olarak verilmiştir. İkinci bölümde konut kavramı ve tanımlamalar yapılmıştır. Üçüncü bölümde geleneksel konutlar ve plan tipleri hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde katalog başlığı altında konutlar incelenmiş ve bu incelemeler fotoğraf ve çizimlerle desteklenmiştir. Beşinci bölümde değerlendirme, karşılaştırma ve sonuç ele alınmıştır.

Araştırmaya konu olan örnekler genel olarak 19. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın başlarına tarihlenmektedir. İki konutta yapım kitabesi yer almaktadır. Konutlarda görülen plan tipleri iç sofalı, dış sofalı ve orta sofalıdır. Ön bahçeli konutlar yanında sokağa cephe olan konutlarda bulunmaktadır. Dış cepheleri tamamen taştan örülmüş ve taş saçaklı ve balkonlu konutlar da görülmektedir. Konutların tamamına yakınının bodrum ya da zemin katları moloz taş örgülüdür. Üst katların iç ve dış duvarları ahşap çatkı arası hımış dolgulu ya da bağdadi sıvalı duvarlardır. Zemin ya da bodrum katların genelinde sarnıç ya da su kuyusu uygulamaları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ordu, Ünye, Geleneksel, Konut, Türk Evi Planı.

ABSTRACT

EXAMPLAS OF TRADITIONAL HOUSING IN ORDU ÜNYE ORTAYILMAZLAR AND BURUNUCU NEIGHBORHOODS

This research includes 25 registered traditional residences in Ordu, Ünye district Ortayılmazlar and Burunucu (Potter) neighborhoods. 17 residences from Ortayılmazlar neighborhood, selected as study area, and 8 residences from Burunucu district were examined.

In the introduction, the purpose, importance, method, limitations and resource research of the thesis study are discussed. In the first part, Ünye's history and geography is given as a core. In the second part, the concept of housing and definitions are made. In the third section, information about traditional houses and types of plan is given. In the fourth section, the residences are examined under the catalog title and these reviews are supported by photographs and drawings. In the fifth section, evaluation, comparison and result are discussed.

The examples that are the subject of the study are generally dated from the second half of the 19th century to the beginning of the 20th century. There are construction inscriptions in two houses. The plan types seen in the residences are with inner and outer sofas and middle sofas. It is located in houses with front facades, as well as houses with front gardens. There are also houses with stone fringes and balconies. Basement or ground floors of almost all houses are built of rubble stone. The inner and outer walls of the upper floors are timber-filled or plastered plastered walls between the wooden frame. Cistern or water well applications are seen across the ground or basement floors.

Key Words: Ordu, Ünye, Traditional, House, Plan of Turkish house.

KISALTMALAR DİZİNİ

- a. y.** : Aynı Yazar.
- Bkz.** : Bakınız.
- C.** : Cilt.
- G. E. E. A. Y. K** : Gayrimenkul Eski Eserler ve Yüksek Kurulu.
- K. B. Y.** : Kùltür Bakanlığı Yayını.
- Mad.** : Maddesi.
- S. K. V. T. V. K. M** : Samsun Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Mùdùrlùđù.
- S.** : Sayı.
- s.** : Sayfa.
- Sos. Bil. Enst.** : Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TTK.** : Tùrk Tarih Kurumu.
- yy.** : Yùzyıl.
- Yay.** : Yayın.

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Dış Cephe Düzeni Değerlendirme Tablosu.

Tablo 2. İç Düzen Değerlendirme Tablosu.

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Ünye İlçesi Konum Haritası.

Harita 2. Ünye Mahalleleri.

GÖRSELLER DİZİNİ

Görsel 1. Uygurlarda Köşk Tasvirleri (G. Uşma'dan).

Görsel 2. Uygurlarda Köşk Tasvirleri (G. Uşma'dan).

Görsel 3. Arslan Konutunun Doğu Cephesi 2004 (A. Derya Varilci 'den).

Görsel 4. Konutun Doğusundaki Balkonlu Bölüm.

Görsel 5. Doğu Cephe.

Görsel 6. Konutun Batısından Kuzey Cephesi.

Görsel 7. Batı Cephe.

Görsel 8. Konutun Doğusundaki Balkonlu Bölümün Sarnıç Girişi.

Görsel 9. Konutun Ana Girişi.

Görsel 10. Ay Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 11. Konutun Güney Cephesindeki Kitabe.

Görsel 12. Doğu Cepheden Görünüm.

Görsel 13. Kuzey Cephe Görünüm.

Görsel 14. Batı Cepheden Görünüm.

Görsel 15. Güney Cephe Bodrum Kat Girişi.

Görsel 16. Zemin Kat Giriş Kapısı.

Görsel 17. Konutun Kuzeyindeki Muhdes Giriş ve İçte Demir Kapı.

Görsel 18. Bodrum Kat Güneybatı Oda.

Görsel 19. Bodrum Katın Kuzeybatı Köşesindeki Oda.

Görsel 20. Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Oda.

Görsel 21. Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Odanın Ocağı.

Görsel 22. Zemin Kat Muhdes Giriş.

Görsel 23. Zemin Kat Koridorunun Batı Ucundaki Merdiven Dairesi Girişi.

- Görsel 24.** Zemin Kat Mutfak.
- Görsel 25.** Zemin Kat Mutfak Güneybatı Köşedeki Odanın Girişi.
- Görsel 26.** Zemin Kat, Ebeveyn Banyosu.
- Görsel 27.** Zemin Katın Kuzeybatı Köşesindeki Oda.
- Görsel 28.** Birinci Kat Sofası Girişi.
- Görsel 29.** Birinci Kat Mutfak.
- Görsel 30.** Birinci Kat Kuzeybatı Köşedeki Oda.
- Görsel 31.** Çakmakçı Konutunun Doğu Cephesi.
- Görsel 32.** Kuzey Cephe.
- Görsel 33.** Konutun Batı Cephesinden Görünüm.
- Görsel 34.** Güney Cephe.
- Görsel 35.** Doğu Cephe Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 36.** Güney Cephe Zemin Kat Girişi.
- Görsel 37.** Batı Cephe Girişi.
- Görsel 38.** Bodrum Kat Güneybatı Köşe.
- Görsel 39.** Bodrum Kat, Zemin Kata Çıkan Ahşap Merdiven.
- Görsel 40.** Bodrum Kat, Kuzey Duvarı.
- Görsel 41.** Bodrum Kat, Kuzey Duvarı ve Ocak.
- Görsel 42.** Zemin Kat Sofa.
- Görsel 43.** Zemin Kat Sofası Batı Duvarı.
- Görsel 44.** Sofanın Kuzeybatı Köşesindeki Oda.
- Görsel 45.** Zemin Kat Sofa Kuzey Duvarı.
- Görsel 46.** Zemin Kat, Güneydoğu Oda.
- Görsel 47.** Birinci Kat Mutfak.
- Görsel 48.** Birinci Kat Sofanın Girişi.
- Görsel 49.** Birinci Kat, Sofanın Batı Duvarı.
- Görsel 50.** Birinci Kat, Sofanın Doğu Duvarı.
- Görsel 51.** Birinci Kat, Kuzeydoğu Oda.
- Görsel 52.** Birinci Kat Kuzeydoğu Odanın Tavanı.
- Görsel 53.** Birinci Kat, Güneydoğu Oda.
- Görsel 54.** Birinci Kat, Güneydoğu Odadaki Ahşap Dolap.
- Görsel 55.** Birinci Kat, Güneydoğu Odadaki Ahşap Dolap Detay.
- Görsel 56.** Batı Cepheden Çatının Görünümü.
- Görsel 57.** Çalık Konutunun Doğu Cephesi.

- Görsel 58.** Kuzey Cephe.
- Görsel 59.** Batı Cephe.
- Görsel 60.** Güney Cephe.
- Görsel 61.** Bodrum Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 62.** Kuzey Cephedeki Kapı.
- Görsel 63.** Batı Cephesi İçten Zemin Kat Kapı Açıklığı.
- Görsel 64.** Batı Cephe Birinci Kat Hizası Muhdes Giriş.
- Görsel 65.** Birinci Kat Batı Cephe Güney Bölümün Girişi.
- Görsel 66.** Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Mutfak.
- Görsel 67.** Bodrum Kat Mutfağın Batısındaki Banyo.
- Görsel 68.** Bodrum Kat Güneybatı Köşedeki Oda.
- Görsel 69.** Bodrum Kat Kuzey Yöndeki Sarnıç Duvarı.
- Görsel 70.** Kuzey Cephe Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 71.** Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşe.
- Görsel 72.** Kuzey Cephe Zemin Katın Merdivenleri.
- Görsel 73.** Birinci Kata Çıkan Ahşap Merdiven.
- Görsel 74.** Zemin Kat Merdiven Dairesinin Doğu Duvarı.
- Görsel 75.** Zemin Kat Kuzeydoğu Köşe Odasının Doğu Duvarı.
- Görsel 76.** Zemin Kat Kuzeybatı Köşe Odanın Batı Duvarı.
- Görsel 77.** Zemin Katın Batı Cephesindeki Bahçeden Ocaklı Odaya Giriş.
- Görsel 78.** Zemin Kat Batı Cephesi Giriş Holünün Tavanı.
- Görsel 79.** Zemin Kat Ocaklı Odanın Batısındaki Tuvalet.
- Görsel 80.** Batı Cephe Zemin Kat Odunluk Doğu Duvarı.
- Görsel 81.** Bodrum Kattan Zemin Kata Çıkan Merdiven Boşluğu.
- Görsel 82.** Zemin Kat Güney Bölüm Güneydoğu Oda.
- Görsel 83.** Zemin Kat Güney Bölüm, Güneybatı Oda.
- Görsel 84.** Zemin Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarı.
- Görsel 85.** Zemin Kat Güneybatı Odanın Batısındaki Muhdes Tuvalet Banyo.
- Görsel 86.** Birinci Kat Merdiven Dairesi.
- Görsel 87.** Birinci Kat Merdiven Dairesinin Doğu Duvarı.
- Görsel 88.** Birinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.
- Görsel 89.** Birinci Kat Merdiven Dairesinin Batısındaki Koridor.
- Görsel 90.** Birinci Kat Kuzeybatı Köşe Oda.
- Görsel 91.** Birinci Katın Kuzeybatı Köşedeki Banyosu.

- Görsel 92.** Batı Cephe Birinci Kat Güney Bölümün Muhdes Kısımdan Girişi.
- Görsel 93.** Birinci Kat Güneybatı Köşe Oda.
- Görsel 94.** Birinci Kat Güney Bölüm Ortadaki Oda.
- Görsel 95.** Birinci Kat Güneydoğu Köşe Odasının Girişi ve Tavanı.
- Görsel 96.** Konutun Batı Cephesinden Çatı ve Bacalar.
- Görsel 97.** Dönmez Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 98.** Sarnıcın Çeşmesi.
- Görsel 99.** Güney Cephe Girişi ve Şahnişin (Seyhan İhtiyar'dan).
- Görsel 100.** Sütun ve Sütun Başlıkları (Seyhan İhtiyar'dan).
- Görsel 101.** Sütun ve Sütun Başlığı Detay (Seyhan İhtiyar'dan).
- Görsel 102.** Yangından Önce Güney Cephe.
- Görsel 103.** Yangından Önce Güney Cephe (Belediye Arşivinden).
- Görsel 104.** Doğu Cephe Zemin Kat.
- Görsel 105.** Doğu Cephe Güneydoğu Köşeden Görünüm.
- Görsel 106.** Kuzey Cephe Zemin Kat.
- Görsel 107.** Kuzeydoğu Köşeden Görünüm.
- Görsel 108.** Batı Cephe.
- Görsel 109.** Güney Cephe Birinci Kat Kapısı (Belediye Arşivinden).
- Görsel 110.** Doğu Cephe Zemin Kat, Güney Bölüme Açılan Kapı Açıklığı.
- Görsel 111.** Doğu Cephe Zemin Kat, Kuzey Bölüme Açılan Kapı Açıklığı.
- Görsel 112.** Zemin Kat Güney Bölümdeki Koridor.
- Görsel 113.** Zemin Kat Güneybatı Köşe Oda.
- Görsel 114.** Zemin Kat Kuzey Bölüm.
- Görsel 115.** Birinci Kat Sofası.
- Görsel 116.** Birinci Kat Güneybatı Köşe Odasının Batı Duvarı.
- Görsel 117.** Ocağın Yaşmağı Detay.
- Görsel 118.** Birinci Kat Güneydoğu Köşe Odası.
- Görsel 119.** Ertoy Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 120.** Güney ve Batı Cephe (S. K.V. K. K Arşivinden).
- Görsel 121.** Doğu Cephe.
- Görsel 122.** Kuzey Cephe Zemin Kat.
- Görsel 123.** Kuzey Cephe Birinci Kat Seviyesi (S. K.V. K. K Arşivinden).
- Görsel 124.** Batı Cephe Zemin Kat.
- Görsel 125.** Batı Cephe ve Güney Cephe (S. K.V. K. K Arşivinden).

- Görsel 126.** Güney Cephe Giriş Kapısı.
- Görsel 127.** Sofanın Güney Duvarı.
- Görsel 128.** Zemin Kat Sofasının Batı Duvarı.
- Görsel 129.** Sofanın Batı Duvarının Güneyindeki Niş.
- Görsel 130.** Zemin Katın Kuzey Duvarı.
- Görsel 131.** Zemin Kat Doğu Duvarı.
- Görsel 132.** Zemin Katın Kuzeydoğu Köşesi.
- Görsel 133.** Güney Konutu Yangından Sonra (11. 02. 2020).
- Görsel 134.** Güney Cephe.
- Görsel 135.** Doğu Cephe.
- Görsel 136.** Kuzey Cephe.
- Görsel 137.** Batı Cephe.
- Görsel 138.** Güney Cephe Zemin Kat Kapısı.
- Görsel 139.** Kuzey Cephe Zemin Kat Kapısı.
- Görsel 140.** Zemin Kat Giriş Güney Cephe İçten Görünüm.
- Görsel 141.** Zemin Kat Sofası.
- Görsel 142.** Zemin Kat Sofasının Kuzey Duvarı.
- Görsel 143.** Zemin Kat Sofasının Güney Duvarı.
- Görsel 144.** Zemin Kat Kuzey Odunluk Bölümü.
- Görsel 145.** Asma Kata Çıkan Merdiven ve Asma Katın Girişi.
- Görsel 146.** Asma Katın Önündeki Merdiven Sahanlığı.
- Görsel 147.** Asma Kat Girişi İçten Görünüm.
- Görsel 148.** Asma Kat Salon Kuzeyden Güneye Görünüm.
- Görsel 149.** Asma Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven.
- Görsel 150.** Birinci Kat Sofası Kuzey ve Doğu Duvar.
- Görsel 151.** Birinci Kat Sofası Güney ve Batı Duvarı.
- Görsel 152.** Birinci Kat Kuzeybatı Köşe Oda.
- Görsel 153.** Birinci Kat Sofasının Kuzey Duvarı Ortasındaki Koridor Girişi.
- Görsel 154.** Birinci Kat Tuvalet ve Banyo.
- Görsel 155.** Birinci Kat Kuzeydoğu Odanın Doğu Duvarı.
- Görsel 156.** Sofanın Doğu Duvarı Ortasındaki Küçük Oda.
- Görsel 157.** Birinci Kat Sofasının Güneydoğu Köşesindeki Oda.
- Görsel 158.** Keşaplı Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 159.** Güney Cephe Birinci ve İkinci Kat (S. K. V. K. B. K Arşivi).

- Görsel 160.** Güneydoğu Cepheden görünüş (Ahmet Derya Varilci Arşivinden).
- Görsel 161.** Doğu Cephe Zemin Kat.
- Görsel 162.** Kuzey Cephe Zemin Kat.
- Görsel 163.** Batı Cephe Zemin Kat.
- Görsel 164.** Batı Bloğu Ana Giriş Kapısı.
- Görsel 165.** Doğu Bloğu Ana Giriş Kapısı.
- Görsel 166.** Zemin Kat Batı Duvarı.
- Görsel 167.** Zemin Kat Kuzey Duvarı.
- Görsel 168.** Zemin Kat Güney Duvarı.
- Görsel 169.** Zemin Kat Doğu Duvarı.
- Görsel 170.** Batı Blok Birinci Kat Sofası (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 171.** Kokulu Konutunun Zemin Kat Sofası.
- Görsel 172.** Zemin Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven.
- Görsel 173.** Kuzey Cephe.
- Görsel 174.** Batı Cephe.
- Görsel 175.** Güney Cephe.
- Görsel 176.** Doğu Cephe.
- Görsel 177.** Kuzey Cephe Zemin Kat Kapısı.
- Görsel 178.** Batı Cephe Zemin Kat Bahçe Kapısı.
- Görsel 179.** Kuyumcu Konutunun Güneydoğu Cephesi ve Güneybatı Cephesi.
- Görsel 180.** Güneydoğu Cephe Zemin Kat Cephesi.
- Görsel 181.** Kuzeydoğu Cephe Zemin Kat.
- Görsel 182.** Güneydoğu Cepheden Kuzeydoğu Cephe (Melike Ünlü'den).
- Görsel 183.** Kuzeybatı Cephe Birinci Kat Duvarı.
- Görsel 184.** Güneybatı Cephe Zemin Kat.
- Görsel 185.** Zemin Kat Güneybatı Köşedeki Giriş Kapısı.
- Görsel 186.** Birinci Kat Kuzeybatı Duvarı.
- Görsel 187.** Birinci Kat Ocak.
- Görsel 188.** Ocağın Yaşmağı Detay.
- Görsel 189.** Birinci Kat Ocak Nişleri.
- Görsel 190.** Özsoy Konutunun Doğu Cephesi.
- Görsel 191.** Kuzey Cepheden Görünüm.
- Görsel 192.** Batı Cepheden Görünüm.
- Görsel 193.** Güney Cepheden Görünüm.

- Görsel 194.** Doğu Yöndeki Asıl Giriş Kapısı.
- Görsel 195.** Doğu Cephesindeki İkinci Kapı.
- Görsel 196.** Güney Cephedeki Giriş Kapısı.
- Görsel 197.** Bodrum Katın Giriş Kapısı (Sağdaki).
- Görsel 198.** Bodrum Kata inen Basamaklı Koridor İçten Görünüm.
- Görsel 199.** Bodrum Kattaki Taş Oyma Tezgâh.
- Görsel 200.** Bodrum Kattaki Ocak Nişi.
- Görsel 201.** Bodrum Kattaki Su Kuyusu.
- Görsel 202.** Bodrum Katta Bulunan Çeşme.
- Görsel 203.** Çeşmenin Haznesi.
- Görsel 204.** Bodrum Kat Merdiveni.
- Görsel 205.** Bodrum Kat Tavanı.
- Görsel 206.** Zemin Kat Girişi.
- Görsel 207.** Zemin Kattaki Ocaklı Oda.
- Görsel 208.** Zemin Katın Güney Tarafındaki Ocak.
- Görsel 209.** Sofaya Çıkan Merdivenler.
- Görsel 210.** Sofanın Kuzey Duvarı ve Duvar Kaplaması.
- Görsel 211.** Sofanın Tavanı.
- Görsel 212.** Birinci Katta Güney Taraftaki Ocak.
- Görsel 213.** Kuzeydoğu Köşedeki Ocak.
- Görsel 214.** Kuzeybatı Köşedeki Odada Bulunan Dolap.
- Görsel 215.** Pelit Konutunun Kuzeydoğu Cephesi.
- Görsel 216.** Kuzey Cepheden Görünüm.
- Görsel 217.** Kuzeybatı Köşeden Görünüm.
- Görsel 218.** Batı Cepheden Görünüş (S. K.V. K. K Arşivinden).
- Görsel 219.** Güney Cephe.
- Görsel 220.** Bahçe Kapısı (S. K. V. K. K Arşivinden).
- Görsel 221.** Zemin Kat, Güney Bölüm Giriş Kapısı.
- Görsel 222.** Zemin Kat, Kuzey Bölüm Giriş Kapısı.
- Görsel 223.** Zemin Kat, Kuzey Cephe Giriş Kapısı.
- Görsel 224.** Zemin Kat Merdiven sofası (S. K.V. K. K Arşivinden).
- Görsel 225.** Zemin Kat Merdivenleri. (S. K.V. K. K Arşivinden).
- Görsel 226.** Birinci Kat Sofası (S. K. V. K. K Arşivinden).
- Görsel 227.** İkinci Kat Sofası (S. K. V. K. K Arşivinden).

- Görsel 228.** Tantu Konutunun Güney Cephesi (S. K. T. V. K. K Arşivinden).
- Görsel 229.** Konutun Güney Cephesi (S. K. T. V. K. K Arşivinden).
- Görsel 230.** Günümüzdeki Güney Cephe.
- Görsel 231.** Günümüzdeki Doğu Cephe.
- Görsel 232.** Günümüzdeki Kuzey Cephe.
- Görsel 233.** Günümüzdeki Batı Cephe.
- Görsel 234.** Günümüzdeki Güney Cephe Giriş Kapısı.
- Görsel 235.** Batı Cephedeki Güneybatı Köşeye Yakın Olan Giriş Kapısı.
- Görsel 236.** Günümüzdeki Kuzeybatı Köşeye Yakın Olan Giriş Kapısı.
- Görsel 237.** Günümüzdeki Zemin Kat Giriş Holü.
- Görsel 238.** Günümüzdeki Zemin Kattan Üst Katlara Çıkan Merdiven.
- Görsel 239.** Günümüzdeki İkinci Kat Merdivenleri.
- Görsel 240.** Günümüzdeki İkinci Kat Giriş Holü.
- Görsel 241.** Günümüzdeki İkinci Kat Güneydoğu Oda.
- Görsel 242.** Tantu Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 243.** Doğu Cephe.
- Görsel 244.** Kuzey Cephe.
- Görsel 245.** Batı Cephe.
- Görsel 246.** Güneydoğu Köşedeki Kapı.
- Görsel 247.** Güney Cephedeki Balkondan Girilen Konut Kapısı.
- Görsel 248.** Kuzey Cephe Zemin Kat Girişi.
- Görsel 249.** Tolun Konutunun Güney Cephesi (2018).
- Görsel 250.** Kuzey Cephe (Melike Ünlü 'den 2012).
- Görsel 251.** Batı Cepheden Kuzey Cephe Görünüm (Melike Ünlü 'den 2012).
- Görsel 252.** Batı Cephe (2018).
- Görsel 253.** Batı Cepheden Güney Cepheye Görünüm.
- Görsel 254.** Doğu Cephe Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 255.** Batı Cephe Zemin Kat Girişi (Melike Ünlü'den).
- Görsel 256.** Bodrum Kat Girişi Konut İçinden Görünüm (2019).
- Görsel 257.** Bodrum Katın Kuzey Duvarı (Melike Ünlü 'den 2012).
- Görsel 258.** Bodrum Katın Batı Duvarı Bugünkü Görünüm (2019).
- Görsel 259.** Yeğın Konutunun Doğu Cephesi.
- Görsel 260.** Kuzey Cephe.
- Görsel 261.** Batı Cephe.

- Görsel 262.** Güney Cephe.
- Görsel 263.** Bahçe Kapısı.
- Görsel 264.** Konutun Doğu Giriş Kapısı.
- Görsel 265.** Konutun Güney Giriş Kapısı.
- Görsel 266.** Konutun Batı Cephesi Birinci Kat Girişi.
- Görsel 267.** Deponun Giriş Kapısı.
- Görsel 268.** Çamaşırhanenin Girişi.
- Görsel 269.** Birinci Kat Güneydoğu Köşe Oda.
- Görsel 270.** Zemin Kat Güneydoğu Oda ve Bitişindeki Oda.
- Görsel 271.** Çamaşırhanenin Güney Duvarındaki Oyma Tekne.
- Görsel 272.** Çamaşırhanenin Kuzey Duvarındaki Ocak.
- Görsel 273.** Çamaşırhanenin Kuzey Duvarındaki Evye.
- Görsel 274.** Çamaşırhanenin Tavanı.
- Görsel 275.** Birinci Kat Sofası.
- Görsel 276.** Birinci Kat Tuvalet.
- Görsel 277.** Birinci Kat Banyo.
- Görsel 278.** Birinci Kat Mutfak.
- Görsel 279.** Birinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.
- Görsel 280.** Birinci Kat Güneydoğu Köşe Oda.
- Görsel 281.** Sofanın Güney Duvarının Ortasındaki Oda.
- Görsel 282.** Sofanın Güneybatı Köşesindeki Oda.
- Görsel 283.** Deponun İçten Görünümü.
- Görsel 284.** Konutun Çatısı.
- Görsel 285.** Yılmaz Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 286.** Doğu Cephe.
- Görsel 287.** Doğu Cephe (S. K. V. K. K Arşivinden).
- Görsel 288.** Kuzey Cephe.
- Görsel 289.** Batı Cephe.
- Görsel 290.** Güney Cephe, Zemin Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 291.** Doğu Cephe, Bodrum Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 292.** Bodrum Kattan Zemin Kata Çıkan Merdiven.
- Görsel 293.** Bodrum Kat.
- Görsel 294.** Zemin Kat Sofa.
- Görsel 295.** Zemin Kat Mutfak.

- Görsel 296.** Zemin Kat Mutfak Kuzey Duvarındaki Banyo Girişi.
- Görsel 297.** Zemin Kat Banyo.
- Görsel 298.** Banyonun Kuzey Duvarı.
- Görsel 299.** Birinci Kat Merdiveni
- Görsel 300.** Zemin Kat Sofanın Doğu Duvarı.
- Görsel 301.** Birinci Kat Sofa Girişi.
- Görsel 302.** Birinci Kat Sofası.
- Görsel 303.** Birinci Kat Kuzeydoğu Oda.
- Görsel 304.** Birinci Kat Güneybatı Oda.
- Görsel 305.** Birinci Kat Kuzeybatı Oda.
- Görsel 306.** Birinci Kat, Kuzeydeki Muhdes Bölüme Geçiş Holü.
- Görsel 307.** Birinci Kat, Kuzey Muhdes Kısım.
- Görsel 308.** Atik Konutunun Doğu Cephesi (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 309.** Günümüzdeki Doğu Cephe.
- Görsel 310.** Güney Cephe.
- Görsel 311.** Güney Cephesindeki Tuvalet Çıkmasının Kirişleri.
- Görsel 312.** Batı Cephe.
- Görsel 313.** Batı Cepheden Kuzey Cepheye Görünüm.
- Görsel 314.** Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 315.** Zemin Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 316.** Kapı Tokmağı Detay.
- Görsel 317.** Bodrum Kat Güney Duvarı.
- Görsel 318.** Zemin Kat Sofadan Konut Girişi.
- Görsel 319.** Zemin Kat Sofasının Kuzeybatı Köşesindeki Merdiven.
- Görsel 320.** Zemin Kat Odasının Kuzey Duvarındaki Ocak.
- Görsel 321.** Birinci Kat Odasının Kuzey Batı Köşesindeki Dolap.
- Görsel 322.** Birinci Kat Güney Duvarındaki Pencere.
- Görsel 323.** Birinci Kat Ocaklı Odanın Kuzey Duvarı.
- Görsel 324.** Konutun Çatısı (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 325.** Aydın Konutunun Kuzey Cephesi (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 326.** Doğu cephe (Belediye Arşivi).
- Görsel 327.** Doğu Cephe Detay (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 328.** Güney Cephe (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 329.** Kuzeybatı Yönünden Görünüş (S. K. V. K. B. K Arşivinden).

- Görsel 330.** Batı Cephe (S. K. V. K. B. K. Arşivinden).
- Görsel 331.** Kuzey Cephe Konut Girişi (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 332.** Zemin Kat Batı Kısım Girişi (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 333.** Zemin Kat Batı Kısım (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 334.** Zemin Kat Doğu Bölümdeki Koridor (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 335.** Zemin Kat Kuzeydoğu Köşedeki Oda (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 336.** Zemin Kat Güneybatıda Köşedeki Mutfak (S. K. V. K. B. K Arşivi).
- Görsel 337.** Birinci Kat Sofa.
- Görsel 338.** Birinci Kat Mutfak (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 339.** İkinci Kata Çıkan Merdivenler (S. K. V. K. B. K Arşivinden).
- Görsel 340.** Çil Konutunun Doğu cephesi.
- Görsel 341.** Konutun Kitabesi.
- Görsel 342.** Doğu Cephe ikinci Kat Pencereleri.
- Görsel 343.** Konutun Kuzey Cephesi.
- Görsel 344.** Konutun Batı Cephesi.
- Görsel 345.** Konutun Güney Cephesi.
- Görsel 346.** Konut Girişi.
- Görsel 347.** Konutun Batı Cephesinden Çatı ve Baca.
- Görsel 348.** Helvacıoğlu Konutunun Batı Cephesi.
- Görsel 349.** Güney Cephe.
- Görsel 350.** Doğu Cephe.
- Görsel 351.** Kuzey Cephe.
- Görsel 352.** Kuzeybatı Köşeden Görünüm.
- Görsel 353.** Bodrum Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 354.** Bodrum Kat Batı Duvarı.
- Görsel 355.** Bodrum Kat Güney Duvarı.
- Görsel 356.** Bodrum Kat Doğu Duvarı.
- Görsel 357.** Bodrum Kat, Kuzey Duvarındaki Ahşap Merdiven.
- Görsel 358.** Zemin Kat Günümüzdeki Sofanın Zemini.
- Görsel 359.** Zemin Kat, Sofanın Kuzey Duvarındaki Pencereler.
- Görsel 360.** Zemin Kat, Günümüzdeki Sofanın Doğu Duvarı.
- Görsel 361.** Zemin Kat, Günümüzdeki Sofanın Güneybatı Duvarı.
- Görsel 362.** Tobay Konutunun Güney Cephesi.
- Görsel 363.** Batı Cephe.

- Görsel 364.** Kuzey Cephe (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).
- Görsel 365.** Doğu Cephe.
- Görsel 366.** Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 367.** Zemin Kat Güney Girişi.
- Görsel 368.** Kuzey Cephe Girişi (Solda Dikenle Kaplı Kısım).
- Görsel 369.** Bodrum Kat Giriş Holü ve Zemin Kata Çıkan Merdiven.
- Görsel 370.** Bodrum Kat Kuzeybatı Köşedeki Odanın Kuzey ve Batı Duvarı.
- Görsel 371.** Bodrum Kat Güneybatı Köşe Odasının Kuzey Duvarı.
- Görsel 372.** Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşedeki Odanın Kuzey Duvarı.
- Görsel 373.** Zemin Kat Sofası Güney Duvarı.
- Görsel 374.** Zemin Kat Sofası Batı Duvarı.
- Görsel 375.** Zemin Kat Güneybatı Köşe Odası.
- Görsel 376.** Zemin Kat Kuzeybatı Köşe Odası Kuzey Duvarı.
- Görsel 377.** Zemin Kat Sofanın Kuzeybatı Köşesi.
- Görsel 378.** Zemin Kat Sofası Kuzey Duvarı.
- Görsel 379.** Tuvaletin Doğu Duvarı.
- Görsel 380.** Birinci Kat Merdiveni.
- Görsel 381.** Birinci Kat Merdiven Dairesi Doğu Duvarı.
- Görsel 382.** Birinci Kat Sofası.
- Görsel 383.** Birinci Kat Sofası Tavanı.
- Görsel 384.** Birinci Kat Güneybatı Köşe Odasının Kuzey Duvarı.
- Görsel 385.** Birinci Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarı.
- Görsel 386.** Yanıkoğlu Konutunun Yangın Sonrası 2017 (Belediye Arşivinden).
- Görsel 387.** Konutun Kuzey Cepheden Bugünkü Durumu.
- Görsel 388.** Kuzey Cephe.
- Görsel 389.** Kuzey Cephe (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 390.** Doğu Cephe.
- Görsel 391.** Doğu Cephe (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 392.** Güney Cephe.
- Görsel 393.** Güneydoğu Cepheden Görünüm 1955 Yılı (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 394.** Batı Cephe.
- Görsel 395.** Kuzey Cephe Giriş Kapısı (Belediye Arşivinden).
- Görsel 396.** Zemin Kat Sofasının Kuzey Duvarı (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 397.** Zemin Kat Sofası Batı Duvarı (Melike Ünlü 'den).

- Görsel 398.** Zemin Kat Sofası Güney Duvarı (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 399.** Zemin Kat Güneybatı Köşedeki Mutfak (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 400.** İkinci Kat Güneybatı Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 401.** Birinci Kata Çıkan Ahşap Merdiven (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 402.** Birinci Kat Kuzeybatı Oda (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 403.** Birinci Kat Banyo (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 404.** Birinci Kat Güneydoğu Oda (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 405.** İkinci Kat Sofanın Girişi (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 406.** İkinci Kat Sofası (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 407.** İkinci Kat Mutfak (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 408.** İkinci Kat Mutfak Girişi (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 409.** İkinci Kat Mutfak Ocağı (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 410.** İkinci Kat Tuvalet (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 411.** İkinci Kat Banyo (Melike Ünlü 'den).
- Görsel 412.** Yıldırım Konutunun Batı Cephesi ve Vaziyeti.
- Görsel 413.** Batı Cephe (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).
- Görsel 414.** Güney Cephe.
- Görsel 415.** Doğu Cephe.
- Görsel 416.** Kuzey Cephe.
- Görsel 417.** Bodrum Kat Girişi.
- Görsel 418.** Zemin Kat Girişi.
- Görsel 419.** Birinci Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 420.** Bodrum Kat.
- Görsel 421.** Zemin Kat Sofası.
- Görsel 422.** Birinci Kat Sofası.
- Görsel 423.** İkinci Kat Koridoru.
- Görsel 424.** İkinci Kat Mutfak.
- Görsel 425.** İkinci Kat Sofanın Kuzey Duvarı.
- Görsel 426.** İkinci Kat Sofası Doğu Duvarı.
- Görsel 427.** İkinci Kat Sofasının Güney Duvarı.
- Görsel 428.** İkinci Kat Sofanın Kuzeybatısındaki Oda.
- Görsel 429.** İkinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.
- Görsel 430.** Yılmaz Konutunun Kuzey Cephesi.
- Görsel 431.** Doğu Cephe Görünüm.

- Görsel 432.** Güney Cephe Görünüm (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 433.** Batı Cephe Görünüm.
- Görsel 434.** Zemin Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 435.** Doğu Cephedeki Bodrum Kat Giriş Kapısı.
- Görsel 436.** Muhdes Birinci Kat Demir Kapı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 437.** Bodrum Kata Çıkan Taş Dolgulu Merdiven (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 438.** Bodrum Kat Sofasının Güney ve Kuzey Duvarı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 439.** Bodrum Kat Güneybatı Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 440.** Bodrum Kat Güneybatı Odanın Güney Duvarı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 441.** Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Oda Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 442.** Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşedeki Odanın Girişi (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 443.** Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşedeki Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 444.** Sarnıcın İçi (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 445.** Bodrum Kat Sarnıcın Sofâ Duvarındaki Çeşmesi (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 446.** Bodrum Kat Sofası Doğu Duvarı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 447.** Zemin Kat Giriş Holü (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 448.** Zemin Kat Sofasının Batı Yönü. (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 449.** Zemin Katın Kuzeydoğu Köşesindeki Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 450.** Zemin Kattaki Mutfak (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 451.** Zemin Kattaki Mutfak Zemini (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 452.** Zemin Kat Güneybatı Köşedeki Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 453.** Zemin Kat Güneydoğu Köşedeki Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 454.** Zemin Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 455.** Birinci Kat Batı Cephesindeki Demir Kapı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 456.** Birinci Kat Merdiven Holü (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 457.** Birinci Kat Sofasının Batı Duvarı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 458.** Birinci Kat Güneydeki Odanın Batı Duvarı (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 459.** Birinci Kat Kuzeybatı Köşedeki Oda (Melike Ünlü ‘den).
- Görsel 460.** Birinci Kat Kuzeybatı Köşedeki Mutfak (Melike Ünlü ‘den).

ÇİZİMLER DİZİNİ

- Çizim 1.** Asya Çadırının Genel Görünümü (Ö. Küçükerman ve Ş. Güner'den).
- Çizim 2.** Hun Devri Kurgan rekonstrüksiyonu. (Y. Çoruhlu'dan).
- Çizim 3.** Türk Evinin Yapısal Öğeleri (C. E. Arseven'den).
- Çizim 4.** Sofasız Plan Tipi, Antakya Kavukçu Evi (M. Sözen'den).
- Çizim 5.** Dış Sofalı Plan Tipi, Kula Beyoğlu Evi (M. Sözen'den).
- Çizim 6.** İç Sofalı Plan Tipi, Konya Dede Evi (M. Sözen'den).
- Çizim 7.** Orta Sofalı Plan Tipi, Safranbolu Gökçüoğlu Evi (M. Sözen'den).
- Çizim 8.** Arslan Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).
- Çizim 9.** Ay Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 10.** Ay Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 11.** Ay Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 12.** Ay Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 13.** Çakmakçı Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).
- Çizim 14.** Çakmakçı Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 15.** Çakmakçı Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 16.** Çakmakçı Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 17.** Çalık Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).
- Çizim 18.** Çalık Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 19.** Çalık Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 20.** Çalık Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 21.** Dönmez Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 22.** Dönmez Konutu Zemin Kat Planı (Yakup Halıcı'dan).
- Çizim 23.** Dönmez Konutu Birinci Kat Planı (Yakup Halıcı'dan).
- Çizim 24.** Ertoy Konutu Vaziyet Planı.
- Çizim 25.** Ertoy Konutu Zemin Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).
- Çizim 26.** Ertoy Konutu Birinci Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).
- Çizim 27.** Güney Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 28.** Güney Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 29.** Güney Konutu Asma Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 30.** Güney Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 31.** Keşaplı Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).
- Çizim 32.** Keşaplı Konutu Güney Cephe Çizimi (Melike Ünlü 'den).

- Çizim 33.** Keşaplı Konutu Doğu Cephe (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 34.** Keşaplı Konutu Kuzey Cephe (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 35.** Keşaplı Konutu Batı Cephe (Melike Ünlü ‘den)
- Çizim 36.** Keşaplı Konutu Kapı Tokmağı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 37.** Keşaplı Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 38.** Keşaplı Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 39.** Keşaplı Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 40.** Kokulu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 41.** Kuyumcu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 42.** Kuyumcu Konutu Kuzeydoğu Cephe (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 43.** Kuyumcu Konutu Kuzeybatı Cepheden Görünüm (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 44.** Kuyumcu Konutu Güneybatı Cepheden Görünüm (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 45.** Kuyumcu Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 46.** Kuyumcu Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 47.** Kuyumcu Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 48.** Özsoy Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 49.** Özsoy Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 50.** Özsoy Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 51.** Özsoy Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 52.** Pelit Konutu Vaziyet Planı (İbrahim Cerrahoğlu’ndan).
- Çizim 53.** Pelit Konutu Zemin Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu’ndan).
- Çizim 54.** Pelit Konutu Birinci Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu’ndan).
- Çizim 55.** Pelit Konutu İkinci Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu’ndan).
- Çizim 56.** Tantu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 57.** Tantu Konutu Güney Cephe.
- Çizim 58.** Tantu Konutu Doğu Cephe.
- Çizim 59.** Tantu Konutu Kuzey Cephe.
- Çizim 60.** Tantu Konutu Batı Cephe.
- Çizim 61.** Tantu Konutu Zemin Kat Planı.
- Çizim 62.** Tantu Konutu Birinci Kat Planı.
- Çizim 63.** Tantu Konutu İkinci Kat Planı.
- Çizim 64.** Tantu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 65.** Tolun Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 66.** Tolun Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

- Çizim 67.** Tolun Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 68.** Tolun Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 69.** Yeğın Konutu Vaziyet Planı (Bekir Gerçek’ten).
- Çizim 70.** Yeğın Konutu Doğu Cephe (Bekir Gerçek’ten).
- Çizim 71.** Yeğın Konutu Zemin Kat Planı (Bekir Gerçek’ten).
- Çizim 72.** Yeğın Konutu Birinci Kat Planı (Bekir Gerçek’ten).
- Çizim 73.** Yılmaz Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 74.** Yılmaz Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 75.** Yılmaz Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 76.** Yılmaz Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 77.** Atık Konutu Vaziyet Planı (M. Nurullah Fidan’dan).
- Çizim 78.** Atık Konutu Bodrum Kat Planı (M. Nurullah Fidan’dan).
- Çizim 79.** Atık Konutu Zemin Kat Planı (M. Nurullah Fidan’dan).
- Çizim 80.** Atık Konutu Birinci Kat Planı (M. Nurullah Fidan’dan).
- Çizim 81.** Aydın Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü).
- Çizim 82.** Aydın Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 83.** Aydın Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 84.** Aydın Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 85.** Çil Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).
- Çizim 86.** Helvacıoğlu Konutu Vaziyet Planı (M. Nurullah Fidan’dan).
- Çizim 87.** Helvacıoğlu Konutu Bodrum Kat Planı, Eski Hali (Halis Bayrak).
- Çizim 88.** Helvacıoğlu Konutu Bodrum Kat Planı Günümüzdeki (M. N. Fidan).
- Çizim 89.** Helvacıoğlu Konutu Zemin Kat Planı, Eski Hali (Halis Bayrak).
- Çizim 90.** Helvacıoğlu Konutu Zemin Kat Planı, Günümüzdeki (M. N. Fidan).
- Çizim 91.** Tobay Konutu Vaziyet Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).
- Çizim 92.** Tobay Konutu Bodrum Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).
- Çizim 93.** Tobay Konutu Zemin Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).
- Çizim 94.** Tobay Konutu Birinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).
- Çizim 95.** Yanıkıoğlu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 96.** Yanıkıoğlu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 97.** Yanıkıoğlu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 98.** Yanıkıoğlu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).
- Çizim 99.** Yıldırım Konutu Vaziyet Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).
- Çizim 100.** Yıldırım Konutu Bodrum Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu’ndan).

Çizim 101. Yıldırım Konutu Zemin Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Çizim 102. Yıldırım Konutu Birinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Çizim 103. Yıldırım Konutu İkinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Çizim 104. Yılmaz Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 105. Yılmaz Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 106. Yılmaz Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 107. Yılmaz Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

GİRİŞ

1. Çalışmanın Amacı-Önemi ve Sınırlılıkları

Dünyada sanayi devrimi sonrasında, üretim faaliyetlerinin değişmesi sonucu, göçlerle kent nüfuslarının artması, geleneksel yaşamı ve mimariyi de değiştirmiştir. Modern kentlerin kurulması ya da var olan kentlerin içerisine yeni yapıların yerleştirilmesi tarihi ve kültürel dokuyu yok ettiğini ya da gölgede bıraktığını görmekteyiz. Modern binalar arasında sıkışıp kalan kültürel değere sahip dokuların yok olmadan tarihsel süreç, sosyal-kültürel önem ve mimari özellikleri dolayısıyla da korunmasını zorunlu kılmaktadır.

Ülkemizin birçok bölgesinde geleneksel konut mimarisi örneklerine rastlamak mümkündür. Kentler içinde barındırdığı geleneksel konut mimarisi örnekleriyle ait olduğu dönemin sanat anlayışını, yapı malzemelerinin değişimini ve sosyal-kültürel yaşamın izlerini de sunmaktadırlar.

19. yüzyılın sonlarına ve 20. yüzyılın başlarına tarihleyebileceğimiz Ünye-Orta Yılmazlar ve Burunucu Mahallerindeki geleneksel konutlar, restore edilenler olduğu kadar, çoğu farklı nedenlerden dolayı yıkılmış ya da ayakta kalanları da metruk vaziyettedir.

Bu çalışmayla Ünye'nin bu iki mahallesine yönelik daha önceden çalışma yapılmamış olduğundan dolayı Sanat Tarihi açısından incelenerek gelecek kuşaklara bilimsel kayıt oluşturmak hedeflenmiştir. Ünye-Orta Yılmazlar ve Burunucu mahallerindeki geleneksel konut örnekleri, geleneksel konutlar içerisindeki yeri ve öneminin vurgulanmasının yanı sıra, geleneksel özelliklerini de kaybetmeden, kayıt altına alınması amaçlanmıştır.

Ortayılmazlar mahallesinde toplam tescilli konut sayısı yirmi bir adettir. Tamamen yıkılmış ve arsası boş olan konutlar (Cumhuriyet Caddesi, Hastane Geçidi, Ada 257, Parsel 20; Ortaokul Sokak üzerindeki, Ada 240, Parsel 9.), tez çalışması içinde yer alması istenmeyen konutlar (Ortaokul Sokak, Ada 241, parsel 10; Kiziroğlu Sokak, Ada 241, parsel 18) çalışma dışı bırakılmıştır. Toplam yirmi bir adet tescilli konuttan on yedi tanesine ulaşılabilmektedir. Çalışmaya dahil edilmiş fakat sahiplerine ulaşılamamış iki adet konut (Sefa Sokak, Ada 359, Parsel 6; Camii Sokak, Ada 263, Parsel 20), aile mahremiyeti gerekçesiyle müsaade

edilmeyen (Cumhuriyet Caddesi, Ada 251, Parsel 2) konutlar cephe özellikleri açısından incelenebilmiştir.

Burunucu Mahaltesinde tescilli toplam sekiz konut bulunmaktadır. Bu konutlardan (Devlet Sahil Yolu Caddesi, Ada 333, Parsel 3) birinin sahibine ulaşamadığından dolayı cephe özellikleri açısından incelenmiştir.

2. Kaynak Araştırması

Yapılan araştırmalar sonucu, araştırmamı yönlendiren ve çalışmaya ışık tutan eserler hakkında kısaca şu bilgiler verilebilir; zengin bir geçmişe sahip Ordu'nun Ünye ilçesi, tarihi eserlerini ve yöre tarihini içeren bilimsel çalışmalar sınırlı olup, tüm mimari eserleri tanıtan yerli veya yabancı kapsamlı bir kaynak bulunmamaktadır.

1963-64 yıllarında İ. Kılıç Kökten' in hazırlamış olduğu; **“Orta, Doğu ve Kuzey Anadolu’da Yapıların Tarih Öncesi Araştırmaları”** adlı eseri bu yöreyle ilgili önemli bilgiler sunmaktadır.

Yerel araştırmacılarından Sıtkı Çebi, Ordu'nun tarihi ve eserleri hakkında çalışmalarda bulunmuş, yöreyle ilgili eserler vermiştir. **“Ordu Şehri ve Tarihi”**, 1986 yılında yayınlanmış olan önemli çalışmaları arasındadır.

Mehmet Özsait'in başkanlığında oluşturulan ekip ile 1990 yılından başlayarak; **“Ordu- Mesudiye Çevresinde Yapılan Yüzey Araştırmaları”**, ve sonrasında çeşitli eserler yayınlamıştır.

Bahaddin Yediyıldız, Ünal Üstün, Mehmet Öz' Türk Tarih Kurumunun yürüttüğü proje kapsamında Ordu yöresinin tarihi, sosyal ve kültürel özelliklerini çeşitli araştırmalarla birçok kaynak ortaya koyarak tanıtmaya çalışmışlardır.

Necati Demir Ordu yöresinin yer altı ve yerüstü kültür varlıklarını tespit ederek, bunların envanterini çıkarmıştır.

Yerel araştırmacılarından Orhan Bora'nın (1969); **“Yeşil Ünye Rehberi”**; İrfan Tosun'un (1999); **“Oney'den Ünye'ye”**; Yaşar Argan'ın (2002) **“İpek Yolu ve Ünye”**; Osman Doğan'ın (2006); **“Karadeniz’de bir Boğaziçi”**; Sabri Bacacı, İrfan Dağdelen, Osman Doğan'ın (2011) **“Ünye Nüfus Defteri 1834”** Ünye ile ilgili pek çok alandaki farklı çalışmaları aktarmaktadırlar.

Ünye konutlarıyla ilgili günümüze kadar iki çalışma yapılmış olduğunu görmekteyiz. Mimar Murat Sefer Özdemir'in (1997); **“Ünye-Kadılar Sokağı ve**

Yakın Çevresi için Bir Koruma Önerisi” adında yüksek mimarlık tezi hazırlamış olup Ünye merkezde yer alan Kaledere ve Çamurlu mahallelerindeki sayılı konutlar üzerinde mimarlık alanında araştırma yapmıştır.

Sezai Avanoğlu’nun (2002); ***“Ünye Evleri”*** adlı yüksek lisans tez çalışması Ünye merkezde yer alan Kaledere ve Hamidiye Mahallesinden altı konut örneği Sanat Tarihi açısından çalışılmıştır.

Hacer Kumandas’ın ***“Ordu İli Kaya Mezarları”*** adlı yüksek lisans tezi kaynak oluşturması açısından önem taşımaktadır.

Sedat Hakkı Eldem (1987); ***“Türk Evi Plan Tipleri,”***1968 ve sonraki yıllarda ***“Türk Evi III Osmanlı Dönemi ‘Turkish Houses Ottoman Period’***, isimli kitabında, ev rölöveleri ve plan tipoloji çalışmaları oluşturmuştur. Bu çalışma Türk evleri alanında yapılmış ilk ve en geniş çalışmadır. Eldem’in tipoloji çalışması ve örnekleme yapması, bu alanda temel oluşturması açısından yararlanılan en önemli kaynaklardan birisidir.

Doğan Kuban (1995), ***“Türk ‘Hayat’lı Evi”*** adlı eserinde, “Hayatlı Ev” olarak tanımladığı yerel konutları pek çok farklı alanda irdeleyerek, evleri estetiksel açıdan değerlendirerek tartışılmasını sağlamıştır.

Reha Günay (1981), ***“Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu”*** isimli kitabında, Safranbolu evlerinin oluşumunu, “değişen yaşama yönelik ev hayatında ortaya çıkan sonuçları ele alınmıştır.

Önder Küçükerman (1973), ***“Anadolu’daki Geleneksel Türk Evinde Mekân Organizasyonu Açısından Odalar”*** adlı eserinde odaları tarihsel kapsamda çadırla ilişkilendirmiş; çalışma, özellikle oda ve içine odaklanılmış, Anadolu’daki Türk ev mimarisi hakkında genel bilgiler yer verilmiştir

Cengiz Bektaş (2007), ***“Türk Evi”*** adlı eserinde, Türk evine ait plan tipleri, üslupları ve konutların geçirmiş olduğu dönemleri aktarmıştır, Türk evinin, yapı malzemelerini ayrıntılı bir şekilde aktarmıştır.

Metin Sözen (2012) ***“Anadolu da Kırsal Mimarlık”***, adlı çalışma kırsal mimari hakkında çeşitli bilgiler aktarmaktadır.

Metin Sözen (2001) ***“Türklerde Ev Kültürü”*** adlı çalışma geleneksel konutlar ve bölgesel dağılımları üzerinde bilgiler sunmaktadır.

Aysun Özköse'nin editörlüğünü yaptığı, (2001) "*Anadolu'nun Ahşap Evleri*" adlı çalışma, ahşap mimari için önemli bir kaynaktır.

Celal Tuna, (2008); "*Orta Karadeniz Bölgesi Sahil Kısmında Geleneksel Mimari*", adlı eserinde Orta Karadeniz hakkında genel bilgiler aktararak, konutlar hakkında geçmişten günümüze örnekler sunmaktadır.

Hülya Yürekli (1979), "*Türk Evi'nin Karakteristiklerinin Dış Gözlem ile Saptanması İçin Bir Yöntem*" adlı makalesinde, kendiliğinden oluşmuş geleneksel tipteki konut dokuları, evin katlarının genel fonksiyonu-plân şeması gibi çalışmalarda bulunmuştur.

Yabancı araştırmacılardan A. Bryer ve David Winfield' in hazırlamış oldukları "*The Byzantine Monumenst and Topogrph* (Washington, 1985)" adlı eser Karadeniz bölgesini genel olarak tanıtmakta olup, bölgedeki yerleşim yerlerini ve Bizans mimari eserlerinin tanıtımını yapmaktadır.

3. Metot ve Düzen

Ordu-Ünye'nin Orta Yılmazlar ve Burunucu Mahallesindeki tarihi ve kültürel değeri olan sivil mimari örneklerinden konutların ele alınacağı bu araştırmada ilk olarak kaynak taraması yapılmıştır. Tarihi konutlar alanında yapılmış olan araştırmalar, kitaplar, makaleler, bildiriler, yüksek lisans ve doktora tezlerine ulaşmak hedeflenmiştir. Özelde ise Ünye ile ilgili kaynak taraması yapılmıştır. Ünye Halk Kütüphanesi, Ordu Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, Ordu ili Halk Kütüphanesi, Ünye Belediyesi Arşivi taranmıştır. Ünye Tapu Müdürlüğü, Ordu Büyükşehir Belediyesi, Ordu İl Kültür Müdürlüğü, Ordu Müzesi ve Samsun Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü ile iletişime geçilmiştir.

Bu çalışma kapsamında alan çalışmasına ağırlık verilmiştir. Toplam 25 adet konut incelenmiştir. Daha önce rölövesi çizilmiş olan konutların planlarına, ilgili kurum ya da projeyi hazırlayan mimarlardan ulaşılmıştır. Bu tür planlar yeniden çizilerek sadeleştirilmiş ve kataloğa dahil edilmiştir. Konutların bir kısmının da çizilmiş planlarının olmamasından dolayı ölçümleri alınarak planları hazırlanmıştır. Araştırma sırasında incelenen tüm yapıların fotoğrafları çekilmiştir. İlgili yerlerden temin edilen konutların plan ve rölöveleri de araştırma esnasında kontrol edilip incelenmiştir.

Çalışma giriş bölümünden sonra Ünye coğrafi konumu ve tarihçesi, konut kavramı ve tanımlamalar, geleneksel konutlar, Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerindeki konutların incelenmesi, değerlendirme ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Asıl konumuz olan “Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerindeki konutların incelenmesi” başlığı altında 25 konut, konut sahiplerinin soyadlarından oluşan alfabetik sıraya konulmuş ve katalog oluşturulmuştur. Konutlar çok hisseli olduğundan sahiplerinin isimlerine kısmen ulaşılabilmektedir. Ortayılmazlar Mahallesi peşinden Burunucu Mahallesi konutları da soyadlarına göre yeniden sıralanmıştır. Konutların ikisi dışında kitabesi olmadığından tarih sırasına göre düzenlenememiştir.

Katalog içeriği; adı, adres, ada/parsel, envanter no, görsel no, çizim no, tescil tarihi ve karar no, inceleme tarihi /bugünkü durumu, tarihlendirme, malzeme ve teknik, plan, mimari ve süsleme özellikleri, cepheler, kapı, katlar ve çatı alt başlıkları altında konutların detaylı betimlemesi yapılmıştır. Anlatım düzeni cephelerde ve konut içerisinde saat yönündedir.

Değerlendirme başlığı altında katalogta incelenen konutların; plan özellikleri ve iç mekân düzenlemesi, cephe düzenlemesi ve üst örtü özellikleri, malzeme ve yapım tekniği, süsleme özellikleri açılarından karşılaştırma ve değerlendirmesi yapılmıştır.

Sonuç bölümünde, değerlendirme bölümünde ele alınan konuların sonuçları vurgulanmış ve Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerinde bulunan sivil mimari yapılarının geleneksel konutlar içindeki yeri ve önemi belirtilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÜNYE’NİN COĞRAFI KONUMU VE TARİHÇESİ

1. 1. Ünye’nin Coğrafyası

Ünye, Karadeniz Bölgesi’nin Orta Karadeniz bölümünde Ordu ilinin kuzeybatısında, 41 derece kuzey paraleli ve 37 derece doğu meridyenleri arasında yer alır. Kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Fatsa, batısında Terme, güneyinde Çaybaşı, Akkuş ve Kumru¹ ilçeleriyle komşudur (Harita 1-2).²

Ünye kent merkezi geniş bir hilal oluşturan koy çevresinde yer alır. Tabakhane deresi doğu ve batısında sahil boyunca kent merkezinin büyük bir çoğunluğu düz alan üzerinde kuruludur. İlçe merkezinin güneyi dik yamaçlardan oluşur.³

İç Anadolu’ya bağlayan tarihi ipek yolunun bir kolunu limana ulaştıran Tabakhane deresini içinde bulunduğu vadi boyunca tek ve önemli bir geçiş alanı bulunmaktadır. Genel olarak Ünye’nin dağları batıdan doğuya ve kuzeyden güneye doğru yükselir.⁴ Sahilden içe doğru yükselen üç dağ yer alır. Bunlar; Argan, Çağman ve Taz dağlarıdır. Bu dağların arasında ilçenin önemli akarsuları Cevzidere, Curi ve Akçay olup rejimleri düzensizdir. İlçe sınırları içerisinde göl bulunmamaktadır.⁵

Karadeniz ikliminin hâkim olduğu Ünye’de dört mevsim yağışlı geçmektedir. Yazları aşırı sıcak değildir, kışları ise ılık geçmektedir.

Yörede fındık tarımı, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı’ndan sonra gelen Kafkasya ve özellikle de Batum’dan Ünye’ye göç eden Gürcüler aracılığıyla hızlı

¹ Murat Sefer Özdemir, *Ünye Kadılar Sokağı ve Çevresi için Bir Koruma Önerisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Mimarlık Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1997, s. 18.

² Yusuf Kızılkın, *Ünye İlçe Merkezinin Coğrafyası*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2017, s. 1.

³ Belde Planlama Ltd. Şti, *Ünye-Ordu Revizyon ve ilave İmar Planı 1/1000 Araştırma ve Plan Açıklama Raporu*, Ünye Belediyesi, Samsun, 2018, s.187.

⁴ Osman Doğan, *Karadeniz’de Bir Boğaziçi Ünye*, Mor Çiçek Yayınevi, İstanbul, 2006, s. 13-18.

⁵ Sezai Avanoğlu, *Ünye Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2002, s. 2-3.

bir yaygınlaşma imkânı bulmuştur. Mısır vb. ürünlerin ekimleri için ayrılan araziler dışında 700-800 m yüksekliğe kadar fındık üretimi yapılmaktadır.⁶

1. 2. Ünye'nin Tarihçesi

Ünye, adına ilk Çağ'dan önce rastlanılmamıştır. Bu dönemdeki adı Oinainon olduğu rivayet edilmektedir. Bizans döneminde Omnie, Honie, Onie, Homorie adları kullanılmıştır. Geçmişten günümüze kent için kullanılan adların hangi dilden olduğu konusunda ciddi bir kaynağa da rastlanmamıştır.⁷

Ünye'nin tarih öncesi dönemleri, Ünye-Cevizdere etrafı ve Yüceler Köyü'ndeki doğal mağaralarda İsmail Kılıç Kökten 'in yaptığı çalışmalar neticesinde M. Ö. 15. binlerde başladığı anlaşılmaktadır.⁸ Ünye'nin de içinde bulunduğu alanın tarihi dönemleri, M. Ö. 2 binde Hititlere komşu ve çağdaşı olan Kaşgalarla başlamıştır. Daha sonraki yüzyıllarda Giresun ve Ordu arasında yaşamış olan Kalippler'in Ünye'ye yerleştikleri anlaşılmaktadır.⁹ Yeni pazarlar bulmak amacıyla Karadeniz'e gelen Miletoslular doğal limanları olan Sinop kentini kurduktan sonra M. Ö. 8. yüzyılda Ünye kentini de kurmuşlardır. Ünye yöresinin de içinde bulunduğu alanlar Pontus Krallığı (M. Ö. 302-71), Roma İmparatorluğu (M. Ö. 71-M. S. 395), Doğu Roma İmparatorluğu (Bizans 395-1086) gibi devletlerin sınırlarının içerisinde kalmıştır.¹⁰

Türkler, 1040 lardan itibaren Anadolu'ya yaptıkları akınlar ile Karadeniz Bölgesi'ne yakın yerleri yurt tutmuşlardır.¹¹ Danişmendliler Karadeniz kıyılarına egemen olduktan sonra Selçukluların Danişmendlileri hâkimiyetleri altına almasıyla Ünye ve civarı Selçuklu sınırları içerisinde kalmıştır.¹² IV. Haçlı Seferi ile Latinlerin istila ettiği İstanbul'dan kaçan Bizans Komnenos hanedanının Trabzon Rum Devleti (1204-1261)'ni kurmuş ve Selçuklular da 1204 yılında Sinop'u alarak Trabzon Rum Devletini "bağımlı" hale getirmişlerdir. Sinop'tan Ünye'ye kadar olan bölge 1228 yılına kadar Türk yerleşmesine açılmıştır.

⁶ Mustafa Çalık, *Tarihi, Sarayı, Konakları, Kadıları, Hattatları, Fındığı, Mısırı ve Gemiciliğiyle Ünye*, Avrupa Yakası Ünyeliler Derneği Kültür Yayınları, Kaya Ofset, İstanbul, 1999, s. 50.

⁷ <http://www.necatidemir.net>. (24. 01. 2019)

⁸ İsmail Kılıç Kökten, "Anadolu Ünye'de Taş Devri (Paleolitik) Ait Yeni Buluntular", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 3-4, Aralık, 1962, s. 275; Orhan Bora, *Yeşil Ünye Rehberi*, Töyko Matbaası, Ankara, 1969, s. 22-24.

⁹ Hacer Kumandaş Yanmaz, "Ordu İli Ünye İlçesi Kaya Mezarları", *Avrasya ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C.V, S. 5, 2018, s. 108.

¹⁰ Mehmet Öz, *XV-XVI. yüzyılda Canik Sancağı*, T. T. K. Yay., Ankara, 1999, s.103.

¹¹ Bahaddin Yediyıldız, *Ordu Tarihinden İzler*, Fast Yayıncılık, İstanbul, 2000, s. 90.

¹² Yaşar Argan, *İpek Yolu ve Ünye*, Ünye Kent Araştırmaları, İstanbul, 2004, s. 20.

Kösedağ Savaşı'ndan (1243) sonra Selçuklu ve Trabzon Rum Devleti de Moğolların egemenliği altına girmiştir. Bu dönemde Moğol akınlarından kaçan ve büyük kitleler halinde gelen Türkler, bölgeye gelerek Orta Karadeniz Bölgesi'nin demografik yapısını değiştirmeye başlamışlardır. 1280'lerde Çepni Türkmenlerinin eline geçince Ordu'ya kadar olan bölgeyi yurt tutmuşlardır. Orta Karadeniz Bölgesi'ne yerleşen bu nüfus 14. yüzyılın başından itibaren bölgeye hâkim olan iki önemli beylik (Hacıemiroğulları/ Bayramoğulları ve Taceddinoğulları) kurmuşlardır.¹³ Bölgeye hâkim olmuş olan bu beyliklerde İlhanlılara tabi olarak varlıklarını devam ettirmişler ve İlhanlı etkisinin zayıflamasıyla, 1427-1428' de bu bölgeye hâkim olan beylikler de ortadan kaldırılarak Osmanlı Devleti sınırları içerisine dahil olmuştur.¹⁴

1576 yılında Ünye Canik sancağına bağlı 10 köy ve 856 haneden oluşmaktaydı. 1642 de köy sayısı 39'a çıkmıştır.¹⁵ Bu yıllardan itibaren liman sayesinde deniz ticareti merkezi durumuna gelmiş ve bu özelliği 19. yüzyılın ortalarına kadar devam etmiştir.¹⁶

1808 yılında Ünye sancak beyi olan Haznedaroğlu Süleyman Paşa, Ünye'nin merkezine Karadeniz'in en büyük saraylarından birini yaptırmıştır. Saray, 1830 yılında çıkan bir yangın sonucu yok olmuştur. Günümüze surları ulaşabilmiştir.¹⁷

1879-1881 yılları arasında Batum göçmenlerinden ilçeye yerleştirilenler olmuştur.¹⁸ 19. yüzyılda Ünye ilçe merkezinde Rum ve Ermeni mahalleri ve okulları da bulunmaktaydı.¹⁹

1918 yılı Ünye kazası, 58.483 Müslüman, 5.184 Rum, 5.763 Ermeni, 9 Yahudi olmak üzere toplam 78.043 nüfusu bulunmaktaydı.²⁰

¹³ Yediyıldız, 2000, 100.

¹⁴ İbrahim Tellioglu, "Doğu Karadeniz Bölgesinin Türk Yurdu Haline Gelmesi Hakkında Bir Derleme", *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları*, C. II, S. 2, Ankara, 2007, s. 660.

¹⁵ Öz, 1999, 103.

¹⁶ İrfan Tosun, *Oney'den Ünye'ye*, Flaş Tv Ünye, Ankara, 1995, s. 23.

¹⁷ Özdemir, 1997, 20.

¹⁸ Zehra Aslan, "Batum Göçmenleri (1914-1930)", *Biliş Dergisi*, S. 71, Ankara, 2014, s. 45.

¹⁹ Mehmet Yavuz Erler, "Osmanlı Nüfus Kayıtlarına Dair Alternatif Bir Kaynak: Defter-i Liva-İ Canik (1837)", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. II, S. 8, Samsun, 2009, s.166.

²⁰ Nedim İpek, "Canik Sancağı'nın Nüfusuna Dair Bir Değerlendirme", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. XII. S.1, Samsun, 1991, s. 32.

Birinci Dünya Savaş'ı yıllarında "Ermeni Tehciri" ile Ermeniler, 1923'te de "Nüfus Mübadelesi" ile de Rumlar ilçeden gönderilmiştir. Ticaret ve zanaatı elinde bulunduran gayri Müslimlerin gidişyle oluşan boşluk ise Trabzon Borçka'dan çömlekçi ustası, Sivas'tan demirci, sobacı, terzi ve fırıncı getirilerek giderilmeye çalışılmıştır.²¹

Ünye 1883 yılında Samsun'a bağlı bir ilçe, 1921 tarihinde de Ordu ilinin bir ilçesi olmuştur.²²

²¹ <http://www.unyekent.com>. (29. 01. 2019)

²² Tosun, 1995, 23.

İKİNCİ BÖLÜM

2. KONUT KAVRAMI VE TANIMLAMALAR

2. 1. Ev/ Konut

Yayınlarda ev ve konut kavramlarıyla ilgili farklı tanımlar yapılmaktadır. İlk defa Orhun yazıtlarında ev kelimesi “mesken-hane” anlamında kullanılmıştır.²³

Divan-ı Lügati't-Türk'te “ev” şeklinde yazılmıştır. Ev, farklı Türk lehçelerinde ev, iv, üw, öy, eb, ep, ve öm gibi telaffuzlarla karşılığını bulurken sözcük anlamı ise “barınak, çadır” anlamlarına geldiği kadar kadın ve aile anlamlarına da gelmektedir. Anadolu'nun birtakım yerlerinde kullanılan dünek/ tünük kelimesi ise ev anlamında kullanılmaktadır.²⁴

Hüseyin Kasım Kadri'nin “Büyük Türk Lügati” nde ev için insanların oturup yaşadığı yer, mesken, hane, beyit, dar gibi tanımlamalar yapılmıştır.²⁵

Doğan Hasol'un Ansiklopedik Mimarlık sözlüğünde sadece bir ailenin ikamet edebileceği şeklinde tanımlanmıştır.²⁶

Celal Esat Arseven “Türk Sanat Tarihi” adlı eserinde, ev; kulübe ve dam'dan daha büyük ve özenli yapılmış bir ya da çok katlı kagir veya ahşap mesken olduğunu belirtmiştir.²⁷

Adnan Turanî Sanat Terimleri Sözlüğünde ev kelimesi mesken, barınacak yer şeklinde tanımlanmış ve insanlığın toprağa yerleşmesiyle evin ortaya çıktığını belirtmektedir.²⁸

Konut kelimesi ev kelimesine göre yeni bir kelimedir. Konut kelimesi ilk defa 1935 tarihli Cep Kılavuzu'nda kullanılmıştır.²⁹

²³ Talat Tekin, *Orhon Yazıtları*, TDK Yay., Ankara, 2010, s. 62.

²⁴ Nebi Bozkurt, “Ev”, TDV *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, (C. 11, S. 502).

²⁵ Gazanfer İltar, *Giresun İli Kentsel Konut Mimarisi*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011, s. 6.

²⁶ Doğan Hasol, *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, Yem Yayını, İstanbul, 1990, s. 184.

²⁷ Celal Esad Arseven, *Türk Sanat Tarihi*, Maarif Basımevi, C. VII, İstanbul, 1990, s. 184.

²⁸ Adnan Turanî, *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1995, s. 41.

²⁹ Nevrihal Bayar, *Açıklamalı Yeni Kelimeler Sözlüğü*, Akçay Yayınları, Ankara, 2006, s. 181.

Cumhuriyet dönemiyle birlikte Apartman tipi çok katlı yapıların hızla yaygınlaşması sonucunda bu yapıların her bir dairesi için ev terimi, binanın tamamı için konut terimi kullanılmaya başlanmıştır.³⁰

2. 2. Geleneksel Konut

Geleneksel konutlarla ilgili farklı tanımlamalar ve isimlendirmeler yapılmıştır. S. Hakkı Eldem 'in tanımı “*Türk evi, eski Osmanlı devletinin işgal ettiği sınırlar içinde gelişmiş ve 500 sene kadar tutunmuş ve kendi özellikleriyle oluşmuş bir ev tipidir.*”³¹

Önder Küçükerman'a göre, “*Türklerin Anadolu'da yüzyıllar boyunca gerçekleştirdikleri ilginç bir 'yaşam çevresi' olan geleneksel Türk evi' dir.*”³²

Doğan Kurban'a göre, “*Geleneksel Türk ailesinin yaşam kültürü ve törelerine uygun şekil ve plan özelliklerini gösteren, asırlarca Türk insanının gereksinimlerine cevap vermiş bir konut tipi olarak Türk evi.*”³³

Ayda Arel, “*Osmanlı evi*”, Haluk Sezgin, “*Türk evi, Türkiye evi*”, Cengiz Bektaş, “*Türk evi*”, “*eski Türk Evleri*” gibi tanımlamalara gitmişlerdir.³⁴ Bu çalışmada “Geleneksel Konutlar” tanımlaması kullanılmıştır.

³⁰ İltar, 2011, 7.

³¹ Sedat Hakkı Eldem, *Türk Evi Plan Tipleri*, Pulhan Matbaası, İstanbul, 1954. s. 11.

³² Önder Küçükerman; Şemsi Güner, *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1995, s. 14.

³³ Doğan Kuban, *Sanat Tarihimizin Sorunları*, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1975, s. 192.

³⁴ Gökhan Uşma, *Geleneksel Türk Evi ve Van Evleri*, Nobel Yayınları, Ankara, 2018, s. 11-12.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. GELENEKSEL KONUTLAR

3. 1. Türk Konut Mimarisinin Gelişimi ve Anadolu'daki Bölgesel Dağılım Özellikleri

İnsanlığın çevresini düzene sokması Prehistorik (Tarih Öncesi) dönemle başlar. Barınmak ve güvenlik amaçlı ilk olarak mağara ve ağaç kovukları kullanıldığı düşünülmektedir. Toplayıcı kültürden tarıma dayalı üretim faaliyetlerine geçildiğinde konutlar açık mekânlarda oluşturulmaya başlanmıştır. Sosyoekonomik farklılıklara bağlı olarak gelişen yapılar sonucu da kentler oluşmaya başlamıştır.³⁵

İnsanlık tarihinde evlerin Neolitik (Cıvalı Taş Çağı) devrinde yapılmaya başlandığı kabul edilir. Neolitik devrin başlarına ait Konya-Çatalhöyük'te yapılan kazılarda bitişik düzende yapılmış konutların bağımsız duvarları olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu konut buluntularından hareketle Ege Bölgesindeki konutların plan ve mimari olarak geçmişten etkilendiği ileri sürülmüştür.³⁶

Tunç Çağı (Kalkolitik) konut mimarisi farklıdır. İki katlı konutlar yapılmaya başlanır. Tavandan girilebilen bu konutların alt katları kiler ve ahır, üst katları ise mesken olarak kullanılmıştır. Genel olarak çok odalı dar-uzun tutulmuş dikdörtgen formundaki konutlar arka arkaya dizilmiş bir şekildedir. Bu devre ait olduğu tahmin edilen Megaron tipi konut mimarisine Kayseri-Kültepe, Çanakkale-Troya Antik kent kalıntılarında da ulaşılmıştır.³⁷

Orta Asya'da Türkler göçebe ve yarı-göçebe hayatını uzun yıllar devam ettirmişlerdir. Barınma gereksinimlerini yazları "Yurt" adı verilen çadırlarla, kışları ise ahşap veya kerpiç malzemedeki yapılmış konutlarda gidermişlerdir.³⁸ Asya çadırı genel itibarı ile; 1. Giriş, 2. Yan Örtü, 3. Üst Örtü, 4. Ateş Yeri, 5. Kerevet (Sedir), 6. Bölme, 7. Sandık ve denkler 8. Eyer ve Koşumlar, 9. Demir

³⁵ Selvinaz Gülçin Bozkurt; Hakan Altunçekiç, "Anadolu'da Geleneksel Konut ve Avluların Özellikleri ile Tarihsel Gelişiminin Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. LXIII, S. 1, 2013, İstanbul, s. 70.

³⁶ Cengiz Bektaş, *Türk Evi*, Yem Yayınları, İstanbul 2013, s. 16.

³⁷ Ali Murat Aktemur, *Tarihi Zile Konakları ve Evleri*, Eser Ofset Basın Yayın Matbaacılık, Erzurum, 2013, s. 6.

³⁸ Mustafa Cezar, *Anadolu Öncesi Türklerde Şehir ve Mimarlık*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1977, s. 2.

Askılık³⁹ gibi bölüm ya da çadır içine konan eşyalara göre isimlendirilmiştir (Çizim.1).

Türklerin yerleşik yaşama ilişkin ilk örnekleri M.Ö. 4. yüzyıllarda Hun Hakanı olan Tsü-k'ü Meng-Sün tarafından Hun-Çin sınır bölgesindeki Kansu Vadisinde başkent olarak kurulan Ejder Kenti'dir. Bir başka örnek ise Orhun civarından Altay Dağlarına uzanan yol üzerine kurulmuş, Hun Hakanı Teoman'ın yaptırdığı düşünülen T'ouman Ch'eng kalesidir. Ejder Kenti olarak adlandırılması Budist inancın yerleşik yaşama dair izlerini de göstermektedir.⁴⁰

Rus arkeologların Selenge Nehri, Baykal Gölü yakınlarında yaptıkları kazılarda Hun dönemine ait bir yerleşim yeri kalıntılarını ortaya çıkarmışlardır. Çevresi dört hendekle çevrilmiş olan bu yerleşim yerinde demir işleme atölyeleri, bronz dökümhaneleri, seksen civarında konut kalıntısı, saban demiri, değirmen taşları ve oraklar bulunmuştur.⁴¹

Proto-Türk ve Hun Devri mezar yapılarına (Kurganlar) özellikle büyük kurganların defin odaları konut benzeri düzenlemeye sahiptir. Bu dünyadaki yaşama benzer bir hayat yaşayacaklarına inandıklarını göstermektedir.⁴² Bazı kurganlar ahşaptan yapılmış ve çantı (ahşap yığma) tekniğiyle oluşturulmuş oda ya da odalarda diğer hayatta kullanılacak eşyaların özgün ya da minyatür boyutlularının konulması⁴³ Proto-Türk ve Hun devri kurganları bu devre ait ahşaptan yapılmış konutların izlerini taşıyabilir (Çizim 2). Daha detaylı araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Hun ve Göktürk devri ikili yaşam biçiminden yerleşik yaşam düzenine geçiş olarak düşünmek mümkündür. Orta Asya'da Türk toplumunda tarımsal üretim, özel mülkiyet gibi organize edilmiş yerleşik yaşamın Uygur döneminde oluştuğunu göstermektedir.⁴⁴

³⁹ Küçükerman; Güner, 1995, 42.

⁴⁰ Koray Özcan, Orta Asya Türk Kent Modelleri Üzerine Bir Tipoloji Denemesi (VIII. Yüzyıldan XIII. Yüzyıla Kadar), *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 2, Ankara, 2005, s. 252.

⁴¹ Rana Ece Karahan, Eski Türklerde Şehircilik, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 48, Erzurum, 2012, s. 433.

⁴² Yaşar Çoruhlu, *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, Kabalıcı Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 161.

⁴³ İbrahim Çeşmeli, Tarihi Kaynaklara Göre Türk Göçebelere Dinler, Kültürler, Ritüeller ile İkonografisi (M.S.8.Yüzyıla Kadar), *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Art-Sanat Dergisi* S. 3, İstanbul, 2015. s. 72.

⁴⁴ Özcan, 2005, 254.

Uygurlar genellikle iki kanatlı kapsısı olan ve küçük bir konut formunda girişi olan, yarı yükseklikte duvarlarla çevrili konutlarda oturuyorlardı. Konutlar yaklaşık yarım metre yüksekliğinde tuğla duvar üzerinde yükseliyor. Uzun kenarın ortasında yer alan merdivenlerden üst kata ulaşıyordu. Çoğunlukla konut tek katlı idi. Duvarlar yığma örgülü, yuvarlak kemerli pencereler sonradan dört köşeli pencere formuna dönüşmüştür⁴⁵(Görsel 1-2).⁴⁶

Selçuklu konut mimarisi hakkında Divan-ı Lügat'it Türk te bilgiler bulunmaktadır. Merv ve Tirmiz civarında Galina Puqacenkova'nın yaptığı araştırmalarda 12 ve 13. yüzyıllara ait konutlara rastlanmıştır. Bu konutlar, ortada geniş bir avlu ve dört yönde eyvanlar ve köşelerde de odalar bulunmaktaydı.⁴⁷ Derin temeller üzerine inşa edilen Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu konutlarında kerpiç ve tuğla ayrıca ahşap da ana malzeme olarak kullanılmaktaydı. Konutların giriş, direk, kapı, pencere söveleri, kapı kanatları odaların tavan ve zemin döşemeleri de çoğunlukla ahşaptandı.⁴⁸

Selçuklu konutlarının en önemli birimleri sofa, avlu ve mutfaktır. Konutların önünde genelde bir avlu ve çitle çevrilmiş bir bahçe bulunuyordu. Ana kapıdan sofaya geçilirdi. Mutfak içerisinde raflar, ocak, tandır yer alıyordu.⁴⁹

Anadolu'ya gelen Türkler Orta Asya kültür çevresiyle bağlarını devam ettirirken Anadolu'da zengin bir mimari gelenekle karşılaşmıştır. Türkler ele geçirdikleri şehirlerde yönetim ve yaşama alanları meydana getirmişlerdir. Anadolu Selçuklu dönemi idari yapılarının çoğunluğu merkezi yapılmadığı gibi sur duvarlarına bitişik ya da kentin varoşlarına yapıldığı bilinmektedir.⁵⁰

Diyarbakır'daki Artuklu Saray'ı, Beyşehir Gölü kıyısındaki Kubadabat Sarayı, Kayseri yakınlarındaki Keykubadiye Sarayı ve Konya Köşkü gibi Selçuklu saray ve köşklerinin Anadolu'daki en eski Türk konut örnekleri olduğunu kabul edebiliriz.⁵¹

⁴⁵ Oktay Aslanapa, *Türk Sanatı I*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972, s. 9-12.

⁴⁶ Uşma, 2018, 16.

⁴⁷ Cezar, 1977, 216.

⁴⁸ Haşim Karpuz, *Türk-İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*, Ankara, 1993, s. 5.

⁴⁹ Karpuz, 1993, 11.

⁵⁰ Metin Sözen, *Türklerde Ev Kültürü*, Türk Hava Yolları, İstanbul, 2001, s. 31.

⁵¹ Mehmet Ali Esmer, *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992, s. 2.

Selçuklu devri konutlarının neredeyse tamamı ahşap ve kerpiçten yapıldığı için uzun ömürlü olamamıştır.⁵²

Osmanlı Devleti'nin kurulduğu dönemden günümüze kadar çok az sayıda konut örneği ulaşmıştır.⁵³ Osmanlının ilk dönemlerinde konutların etrafında yüksek duvarlarla çevrili bir avlu ve iç bahçeye açılan düzenleme görülmektedir. Bunun da nedeni mahremiyet anlayışıdır. Zemin katta, avluya açılan mekânlara (depo, ahır, kiler) yer verilmiştir.⁵⁴ Dış Sofalı plan tipi yaygın olarak kullanılmıştır. Odalar arasında eyvan yer almaktadır. Pencereleer sofaya bakmaktadır. Evler, kırma çatılı, geniş saçaklıdır. Pencereleer camsız, parmaklıklı ve kapaklıdır. Yapı malzemesi taş ve kerpiç ağırlıklı olarak kullanılmıştır. 17. yüzyıl evlerinde benzer plan düzeninde iki katlı konutlarda kışlık kullanım için ara katların kullanıldığı görülmektedir. Duvarlarda kalın taş ve kerpiç malzeme kullanılmıştır. Dış cephede pencere sayıları az tutulmuştur. Sofa önündeki direkler, oymalı başlıklı ve Bursa kemeri ile süslenmiştir. Odalar arasında eyvan ve sofanın iki tarafında sekiler yer almaktadır. Bu sekiler 17. yüzyıl sonlarında kapatılarak orta sofalı plan tipleri oluşmaya başlamıştır. Konutlarda sokağa bakan çıkmalara yaygınlaşmıştır. Odalarda da sokağa bakan pencereleer yapılmaya başlanmıştır.⁵⁵

18. yüzyılın ilk yarısından itibaren konut mimarisi de Barok etkisi altında kalmıştır.⁵⁶ Konutların planı aynı kalsa da Barok üslubun biçim ve süslemeleri yoğun biçimde yansıtılmıştır. Ahşap oymalar da barok kıvrımlardan etkilenmiştir. Çıkma altları ve saçaklar eğri yüzeyli, bağdadi sıvalı yapılmaya başlanıp nakışlarla süslenmiştir. Sofa direkleri de daire ve S biçimli barok kemerli, bağdadi sıvalı ve nakışlı olarak yapılmıştır. Bu yüzyılın sonlarında Barok etki, planda da kendini göstermeye başlamış ve ilk kez İstanbul'da oval sofalar uygulanmaya başlanmıştır.⁵⁷

19. yüzyılda Ampir üslubun etkisi II. Mahmut döneminde ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu etki ile daha sade yapılar yapılmakta, eğri yüzeyler yavaş yavaş

⁵² Aktemur, 2013, 7.

⁵³ Sözen, 2001, 49.

⁵⁴ Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, C. III, Ankara, 1997, s. 43.

⁵⁵ Şener İlgün, *Geleneksel Yozgat Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2007, s. 29-30.

⁵⁶ Sözen, 2001, 51.

⁵⁷ İlgün, 2007, 31.

kaybolmaktadır.⁵⁸ Cephelerde ve iç mekânlarda gereksiz süslemelerden uzak durulmuştur. İç sofalı planın daha çok uygulandığı görülmektedir. Çıkmalar azalmış saçaklar ise daralmış ve ahşap lambri ile kaplanmıştır. Artık camlı olan pencereler büyümüş ve çoğalmıştır. Cephelerde yarım gömme sütunlar (pilastrlar), üçgen alınlıklar, daire ve düz kemerler, kabartma kilit taşları bazen sıvayla da yapılmıştır. Bezemesiz, iri silmeler, şemseler, rozetler, bayraklar ve meşalelerle yapılan armalar, müzik aletleri, vazolar ve çiçekler ampir üslubu ve dönemi belirleyen özelliklerdir. Pencere üstleri üçgen alınlıklı ya da yarım daire kemerli silmelerle bezelidir. Odalarda köşeden girişler kalkmış, iç duvarlara alçıdan kabartma çitalarla⁵⁹ çerçeveler, bazen de bunların içlerine kabartma çiçek demetleri yapılmıştır.

1900'lerden sonra özellikle İstanbul'da Art Nouveau üslubu yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Bu üslup önce kâgir, sonra da ahşap yapılara uygulanmıştır. Bu üslup 1920' lere kadar devam etmiştir. Bu dönemde kule ve çatı katı balkonlarına da bu üslup uygulanmıştır. Pencereler yan yana eklenerek genişlemiş ve üstleri küçük karelere bölünerek renkli camlarla süslenmiştir.

1910' larda Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar, Birinci Ulusal Mimarlık Dönemi olarak da adlandırılan üslupta konutlar yapılmıştır. Selçuklu ve Osmanlı mimarlığının anıtsal taç kapıları, Bursa kemeri, kaş kemer, sivri kemerler, geniş saçaklar, yazıtlar, çerçeveler içinde rumi ve palmetler, örgü silmeleri, niş motifleri, mukarnas ve geçmeli yıldız motifleri görülmektedir. Bu evler ahşap ve kâgir olarak yapılmış, bir anlamda, yeni yapı malzemeleriyle birlikte günümüz konutlarına geçiş sağlanmıştır.⁶⁰

Araştırmacılar, Anadolu'da yer alan konutları malzeme ve mimari tarz bakımından farklı bölgesel sınıflandırmalara ayırmışlardır.

Kuban, Anadolu Türk Konut Mimarisi malzeme ve mimari tarz bakımından yedi bölge ve gruba ayırmıştır

⁵⁸ Sözen, 2001, 52.

⁵⁹ Sözen, 2001, 50-51.

⁶⁰ Sözen, 2001, 52.

- Suriye ve Yakındoğu kültürleri etkisindeki kesme taş malzeme ve zengin taş bezemenin öne çıktığı Güney Doğu Anadolu Bölgesi.
- Güney Kafkasya ve Dağıstan ile akrabalığı bulunan “ahşap hatıllı taş” evlerin görüldüğü Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi.
- Yöredeki mevcut inşa malzemesine göre şekillenen “karakteristik ahşap iskeletli” evlerin görüldüğü Doğu Karadeniz Bölgesi,
- “Düz damlı ve kübik taş” malzemeli Ege ve Akdeniz Bölgesi.
- Kaynağı kuzey Suriye’ye dayanan Niğde ve Kayseri’de yoğunlaşan Orta Anadolu.
- Orta Anadolu’nun daha çok “küçük kasaba ve kent ortamında kalan ve kökü Yeni Taş Çağı’na kadar uzanan kerpiç mimarisi.
- Yayılma alanı “Anadolu’nun kıyıları ile orta yayla arasında bir ikinci çember gibi dolanan ve Sivas dolaylarından batıya ve İç Ege’den Torosların kuzey yamaçlarına kadar uzanan ve yer yer diğer bölgelerde ve Balkanlarda görülen” “taşıyıcı sistemi ağaç, kerpiç dolgulu hımış” yapı tekniği (zemin katı genelde taştır). Diğer taraftan zemin katı taş, ikinci katı kerpiç ya da taş-tuğla malzemeli dolgulu, taşıyıcı sistemi ahşap olan bağdadi ya da hımış adı verilen yapı tekniğinde inşa edilmiş konut mimarisi başta kıyı Ege olmak üzere Anadolu’nun hemen her bölgesinde rastlanan yaygın uygulamalardır. Kuban göre son grup, Türk devrinin Anadolu’da geliştirdiği konut kültürünün gerçek ve özgün temsilcisidir.⁶¹

Tanyeli ve Kazmaoğlu’na göre Anadolu – Türk konut mimarisinde ayırıcı özellikler gösteren bölgeler Özgün Anadolu Sentezi, Geçiş Alanı ve alt başlıklar şeklinde sınıflandırmaya gidilmiştir.

- Özgün Anadolu Sentezi: A1. Batı-Kuzeybatı Bölgesi, A2. Doğu Karadeniz Bölgesi, A3. Konya Bölgesi, A4 İstanbul Bölgesi.
- Geçiş Alanı: B1. Bodrum, B2. Kayseri, B3. Doğu Anadolu-Orta Bölge B4. Doğu Anadolu-Kuzey Bölge B5. Güneydoğu Anadolu şeklindedir.⁶²

⁶¹ Kuban, 1975, 194; Mehmet Sami Bayraktar, *Gümüşhacıköy Özdarendeliler Konağı*, Kriter Yayınevi, İstanbul, 2018, s. 71-72.

⁶² Mine Kazmaoğlu; Uğur Tanyeli, “Anadolu Konut Mimarisinde Bölgesel Farklılıklar”, *Yapı Dergisi*, S. 33, İstanbul, 1979, s. 31; Bayraktar, 2018, 71.

Küçükerman, malzeme açısından dört farklı bölgeye ayırmış ve sınıflandırmıştır.

- Kuzey Anadolu, ahşap,
- İç Anadolu, kerpiç ve taş.
- Güney ve Güneybatı Anadolu ahşap, taş.
- Doğu Anadolu, taş, şeklindedir.⁶³

Günay, farklı tipleri içeren bölgeleri, daha ayrıntılı ve gösterdikleri temel özellikleri de sıralayarak onbeş grup olarak değerlendirmektedir.

- Marmara Bölgesi (Bursa, Edime, İstanbul): Türk evi karakteri bu yörede gelişmiş ve diğer yöreleri etkilemiştir.
- Karadeniz kıyısı (Amasra-Trabzon): Ahşap çatkı, çıkma destekleri düz, önceleri açık sofalı. 19. yüzyıldan itibaren iç ve orta sofalı.
- Doğu Karadeniz (Trabzon-Çoruh, Gümüşhane- Ardahan): Sık aralıklı ahşap çatkı, karelere bölünmüş ve tek taş dolgu yapılmış, geniş saçaklı, kapalı sofalı.
- Batı Anadolu (Çanakkale- Balıkesir-Uşak-Eğridir- Antalya arasında kalan bölge): Kâgir zemin kat üzerinde ahşap çatkı ve kerpiç dolgu, çıkma destekleri eğri veya bağdadi, kiremit örtülü, dış sofalı.
- Ege sahili ve adaları (Ayvalık-İzmir): Kâgir bir veya iki katlı, üst katlar ahşap veya bağdadi cumbalı, son örnekler Neo Klasik etkili.
- Bodrum (Marmaris-Datça): Taş, tek katlı, düz damlı, kübik.
- Toros yaylaları (Akseki-Pozantı): Sık hatıllı kuru duvar ve ahşap çatkı, ahşap kaplama karışık.
- Akdeniz kıyısı (Antalya-Adana): Ahşap çatkı, dış sofalı.
- Kuzey Anadolu (Göynük, Mudurnu, Safranbolu, Kastamonu, Çankırı, Çorum, Yozgat, Merzifon, Amasya, Tokat): Ahşap çatkı ve kerpiç dolgu, çıkma destekleri düz, kapalı sofalı.
- Ankara (Ayaş, Beypazarı): Ahşap çatkı, tuğla/kerpiç dolgu, kademeli bindirmeli çıkmalar, iç sofalı.

⁶³ Önder Küçükerman, *Kendi Mekânı Arayışı İçinde Türk Evi*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1985, s. 31; Bayraktar, 2018, 71.

- İç Anadolu (Konya, Akşehir, Karaman, Ereğli, Aksaray, Kırşehir): Yığma kerpiç, düz toprak dam, avlulu.
- Kayseri (Niğde-Erzurum): Ahşap hatıllı kesme taş, düz toprak dam, eyvanlı, iç veya dış sofalı.
- Kayseri'nin doğusu-Van: Yığma kerpiç, düz toprak dam.
- Güney-doğu Anadolu (Mardin, Diyarbakır, Urfa, Gaziantep, Antakya): Kesme taş, avlulu ve eyvanlı.
- Doğu Anadolu (Erzurum-Van): Ahşap hatıllı yığma taş, düz damlı, kapalı sofalı.⁶⁴

Sözen, plan etkileşiminden bahsederken “İç Karadeniz şeridini oluşturan (Geyve, Taraklı, Göynük, Safranbolu ve Kastamonu, Çankırı, Ankara, Çorum, Merzifon, Amasya ve Tokat) kesimde yer alan konutlarda iç sofalı plan yaygın olarak görülmektedir. Ayrıca İç Karadeniz konutları, Güney Marmara konutlarıyla benzerlik göstermektedir. Giresun, Ordu, Samsun çevreleriye İç Karadeniz yerleşmeleriyle daha fazla ilişki içindedir.”⁶⁵ şeklinde değerlendirmektedir.

3. 2. Türk Konutu Plan Tipleri

İklim, yapı malzemesi, ekonomik ve sosyal etkenler Anadolu Türk Konut'unun planlanmasına etki ederek farklı plan tipleri ortaya çıkarmıştır. Bu farklı tipteki planları sınıflandırmak için sofa ve odaların dizilişi dikkate alınmıştır.⁶⁶

Sedat Hakkı Eldem'den başlayarak plan tipolojisiyle ilgili öneriler ortaya atılmıştır. Bu önerilere göre; sofasız, dış sofalı, iç sofalı, orta sofalı konutlar şeklinde dört plan tipine ayrılmıştır.⁶⁷ Zaman içinde plan tipleri konutun, ailenin sosyal durumuna göre uygulanmıştır. Bu plan tiplerinden başka yine konut plan tipleri vardır. Fakat en fazla dört plan tipine rastlanmaktadır.⁶⁸

Türk konutu, kentlerde dar sokaklar etrafında yer alırken geniş bahçeler içerisinde inşa edilen konutlar da bulunmaktadır. Konutlar ister kentte ister kırsalda olsun, konutların bahçeleri de olduğu bilinmektedir. Bahçeler yüksek duvarlarla çevrilidir. Sokak kapısından girilen bahçede yine su kuyusu, çardak vb.

⁶⁴ Reha Günay, *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, Yem Yayınları, İstanbul, 1999, s. 20-21; Bayraktar, 2018, 71.

⁶⁵ Sözen, 2001, 134.

⁶⁶ Sedat Hakkı Eldem, *Türk Evi Osmanlı Dönemi I*, Güzel Sanatlar Matbaası, İstanbul, 1984, s. 58.

⁶⁷ Küçükerman; Güner, 1995, 144-145.

⁶⁸ Eldem, 1995, 58.

bulunmaktadır. Önceleri tek katlı yapılan konutlar sonradan zemin katların yüksek inşa edilmesiyle iki katlı hale dönüşmüştür. Konutların zemin katlarında çoğunlukla ahır, depo, kiler bulunmaktadır. Mutfak ve hela da ya burada ya da bahçe içerisinde. Zemin kattan birinci kata ahşap bir merdivenle ulaşılmaktadır. Konutlarda asıl yaşam alanı üst katlar olmaktadır. Bu katlarda sofa ve sofaya açılan odalar bulunmaktadır.⁶⁹

Celal Esad Arseven, geleneksel konut cephelerinde bulunan mimari unsurları ve adlarını şöyle göstermektedir (Çizim 3).⁷⁰

3. 2. 1. Sofasız Plan Tipi

Türk konutunun ilk plan tipidir (Çizim 4).⁷¹ Odalar birbirinden bağımsız olarak inşa edilmiştir. Her bir odaya dışarıdan girilmektedir. Odaların önlerinde balkon geçitler kullanılmıştır. Bunların da üstü örtülmüştür. Oda sayısı arttığında odalar avlu etrafında kanat şeklinde uzanmaktadır. Odalar arasında eyvan uygulaması da görülmektedir. Bu eyvanların avluya doğrudan bağlantısı bulunmaktadır. Bu plan tipi Anadolu'nun güneyinde sıcak bölgelerde çoğunlukla uygulanmıştır.⁷²

3. 2. 2. Dış Sofalı Plan Tipi

Anadolu'da Türkler öncesi dönemde de uygulanmış olan bu plan, en erken gelişim aşamasına işaret etmektedir⁷³ (Çizim 5).⁷⁴ Dış sofalı plan tipi, sofasız plan tipinin öncüsüdür. Odalar arasında bağlantı sofa ile sağlanmıştır. Simetrik bir plan uygulaması yoktur. Dış sofalı plan tipi ön sofalı, köşe sofalı da olabilir. Açık sofalı, hayatlı, sergahlı, sayvanlı ev olarak da adlandırılmıştır. Akdeniz ve Ege bölgelerinde bu plan tipi yaygın olarak kullanılmıştır.⁷⁵ Dış sofalı plan tipi en basit haliyle, bir oda sırası ve önündeki sofadan oluşmaktadır. Bu basit plana zenginlik veren eyvan ve köşklerdir.

İklimin elverişli olduğu bölgelerde bu plan tipi günümüze kadar uygulanmıştır. Dış sofalı plan tipi daha çok, Akdeniz ve Ege bölgelerinde

⁶⁹ Eldem, 1995, 17.

⁷⁰ Arseven, 1983, 546.

⁷¹ Sözen, 2001, 85.

⁷² Eldem, 1995, 18.

⁷³ Sözen, 2001, 85.

⁷⁴ Yüksel Sayan, *Uşak Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997, s. 100.

⁷⁵ Eldem, 1995, 18.

yaygınlaşmıştır. Dış sofalı plan tipi de kendi arasında şu şekilde sınıflandırılmıştır:

- Dış sofalı, tek odalı plan tipi,
- Dış sofalı, iki odalı plan tipi,
- Dış sofalı, eyvanlı plan tipi,
- Dış sofalı, iki odalı ve köşklü plan tipi,
- Dış sofalı, köşklü ve eyvanlı plan tipi,
- Dış sofalı, bir ucu odalı plan tipi,
- Dış ve köşe sofalı plan tipi,
- Bir veya iki kollu oda sırasıyla çevrilmiş dış sofalı plan tipi olmak üzere sekiz tiptir.⁷⁶

3. 2. 3. İç Sofalı Plan Tipi

Bu plan tipinde sofa, planı ortadan ikiye bölerek iki yanda da odalara yer verilmektedir (Çizim 6).⁷⁷ Karnıyarık plan tipi de denilmektedir. Bu plan tipi 19. yüzyılın sonlarından itibaren yaygınlık kazandığı bilinmektedir.⁷⁸ Odalar sofanın iki yanına yerleştirilmesiyle sofa alanından ve dış duvarlardan tasarruf sağlanmıştır. Odalar arasındaki geçişler de kolaylaşmıştır. Bu tip daha çok şehir evi karakteri taşımaktadır. Oda kapılarının pahlanması ve oda köşelerine yerleştirilmesi sofanın genişlemesini sağlamış ve orta sofalı plan tipine yaklaşmıştır. Bu plan tipi daha çok Kuzey Anadolu'da yaygındır. Bu plan tipi de kendi içinde dörde ayrılmıştır.⁷⁹

- İkiyüzlü, iç sofalı, iki odalı plan tipi,
- İkiyüzlü, ikiden fazla odalı, iç sofalı plan tipi,
- Bir yüzlü, iç sofalı plan tipi,
- Eyvanlı ve yan sofalı plan tipidir.⁸⁰

3. 2. 4. Orta Sofalı Plan Tipi

18. ve 19. yüzyıllarda İstanbul'da saray, kasır, köşk gibi yapılarda ve konutlarda kullanılmıştır. Sofanın ortaya alınması konut planlarını kare ve kareye

⁷⁶ Eldem, 1995, 18-19.

⁷⁷ Sözen, 2001, 85.

⁷⁸ Eldem, 1995, 18.

⁷⁹ Eldem, 1995, 18.

⁸⁰ Eldem, 1995, 18.

yakın dikdörtgen hale dönüştürmüştür (Çizim 7).⁸¹ Konutun dört köşesine dört oda yerleştirilmiş, oda aralarına da merdiven, eyvan, hol, kiler, mutfak gibi servis mekânları ile genişletilmiştir. Sofa önceleri dört köşeliyken, köşeler pahlanarak sekizgen, çokgen, oval veya eliptik şekillere dönüşmüştür. Orta sofanın sekizgen ya da çok köşeli oluşunun öncüllerini Asya'da konut ve köşklere görmemiz mümkündür. Oval ya da eliptik plan tipleri batı etkisini göstermektedir.⁸²

Eyvan sayısının dörde de çıktığı görülmektedir. Bu plan tipi özellikle büyük konaklar ve saraylarda kullanılmıştır. Kuzey Anadolu şehir konutlarında da uygulanmıştır.⁸³ Bu plan tipi de kendi içinde üç alt gruba ayrılmaktadır.

- Dört köşeli orta sofalı plan tipi
- Pahlı köşeli orta sofalı plan tipi
- Yuvarlak ya da orta sofalı plan tipi.⁸⁴

⁸¹ Sözen, 2001, 85.

⁸² Eldem, 1995, 18-19.

⁸³ İlgün, 2007, 23.

⁸⁴ Eldem, 1995, 18-19.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÜNYE ORTAYILMAZLAR VE BURUNUCU MAHALLERİNDEKİ GELENEKSEL KONUTLARIN İNCELENMESİ

4. KATALOG

4. 1. Arslan Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Eski Terme Cad. No: 9

Ada/Parsel: 359/ 6⁸⁵ (Çizim 8)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 57

Görsel No: 3-9

Çizim No: 8

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 10 Ağustos 2019/ Sağlam.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş, tuğla ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephede yığma duvar tekniği uygulanmıştır. İç duvar bilgisine ulaşılammıştır.

Bodrum moloz taş örgülüdür. Bodrum kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento ve denizlikyonu taştır. Birinci ve ikinci katlar 2004 yılından sonra yeniden inşa edilmiştir.⁸⁶ Tuğla duvardır (Görsel 3).

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Konut cepheden değerlendirilmiştir.

Konut, batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerinde yer almaktadır. Konut güney yönünde bulunan diğer konutla bitişiktir. Konutun doğusunda küçük bir

⁸⁵ Tescil kayıtlarında ada parsel 359/1 olarak gösterilmektedir. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtlarında ada, parsel numarası 359/6 dır.

⁸⁶ Konutun sahibine ulaşılamadı. Konut önceki yıllarda onarım geçirdiğini canlı kaynaklar belirtmektedirler. Bu onarımdan sonra birinci ve ikinci kat duvarları ve pencereleri özgünlüğünü yitirdiği düşünülmektedir. Konuta ait herhangi bir proje ya da yazışmaya rastlanılmamıştır.

bahçesi bulunmaktadır. Konutun doğu cephesi bodrum kat hizasında konut duvarından dışarı taşkın eklenti yer almaktadır. Eklenti bölüm dışında bodrum kat arazi eğimine bağlı olarak devam etmemektedir. Bunun dışında konutun zemin, birinci ve ikinci katı bulunmaktadır (Görsel 4).

Pilastrlı⁸⁷ kapı, pencere söveleri ve lentosu, bodrum ve zemin kat köşeleri, kuzeydoğu köşenin yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut, barok zevk olan pembe renkle boyalıdır.⁸⁸

Kuzey Cephe (Giriş Cephesi): Konutun kuzey cephesi yönünde, zeminde doğudan batıya muhdes beton merdivenler yer alır. Konutun kuzeydoğu köşesinde balkonlu kısmın bodrum kat hizasında pahlı köşe kilit taşları pilastrlıdır. Devamında içte sarnıcın olduğu kısmın girişi yer almaktadır. Kapı basık kemeri ve söveleri pilastrlıdır. Kapı boşluğunda muhdes tek kanatlı demir kapı yer alır. Konutun köşesinde bu kısım dışarı taşkın kilit taşlarıyla sınırlandırılmıştır. Buranın üst tarafında kademeli kat silmesi yer alır. Balkon korkuluğu üstünde kademeli kat silmesi yine tekrar etmektedir. Konutun zemin kat hizasına denk gelen yerde, köşede yuvarlatılmış kilit taşları ve devamında bir adet pencere yer almaktadır. Pencere muhdes demir korkuluklu ve ahşap çerçevesi iki gözlüdür. Sarnıç ve balkonun bulunduğu bu kısmın tepesinde ahşap kiriş ve demir şebekeli balkon korkuluğu bulunmaktadır. Bu kısım konut köşesinde köşe kilit taşlarıyla sınırlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülü, kapı, pencere söve, lento, kat silmeleri, balkon üstü silmesi ve köşe kilit taşları yonu taştandır.

Konutun batı yöndeki zemin katı, güneybatı köşede yer alan kilit taşlarıyla başlamaktadır. Cephenin devamında demir şebekeli ahşap çerçevesi iki gözlü pencere yer almaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentosu pilastrlıdır. Zemin kat cephesinin ortasında muhdes çift kanatlı demir kapı yer almaktadır. Kapı sövesi ve üstte düz lentosu pilastrlıdır. Cephenin devamında demir şebekeli ahşap çerçevesi iki gözlü pencere yer almaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentosu pilastrlıdır. Cephenin kuzey yönünde iki adet küçük pencere yer almaktadır.

⁸⁷ Metin Sözen; Uğur Tanyeli, *Sanat Kavram ve Terimler Sözlüğu*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2011, 244.

⁸⁸ Kuban, 1995a, 185-186.

Cephenin kuzeybatı köşesi, köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte, birinci kat taş silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülüdür. Kapı, pencere, denizlik, söve ve lentoları, köşe kilit taşları, kat silmesi yonu taşandır.

Konutun birinci kat cephesi, zemin kat taş silmesi üstünde muhdes ahşap kirişle başlamaktadır. Birinci kat cephesindeki köşelerde ahşap dikmeler arasında dört adet muhdes demir şebekeli, ahşap çerçevesi muhdes pencereler yer almaktadır. Birinci kat cephesi muhdes tuğla örgülü duvar olduğu tahmin edilmektedir.

Konutun zemin ve bodrum kat duvarı kuzey yöne gidildikçe plana bağlı olarak daralmaktadır.

Birinci kat cephesi alttan üçgen çıkma şeklinde güney yönden batıya doğru kademelidir. Bu kademelenme birinci kat cephesini üçe bölmüş durumdadır. Dışarı taşırılmış her bölümde ahşap dikmeler arasında ikişerli muhdes ahşap çerçevesi iki gözlü pencere yer almaktadır. Cephe üstte ahşap kiriş ve düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır (Görsel 5). Günümüzdeki duvarın muhdes tuğla örgülü olduğu tahmin edilmektedir.

Batı Cephe: Konutun batı cephesi zemin kat hizası köşelerde belirgin köşe kilit taşları arasında iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Üstte, taş kat silmesi yer almaktadır.

Konutun birinci kat seviyesinde taş silme üstünde ahşap kiriş bulunur. Köşelerde ahşap dikmeler arasında iki adet muhdes demir şebekeli ahşap çerçevesi iki gözlü pencere yer almaktadır. Cephe üstte, ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Konutun birinci kat seviyesinde köşelerdeki ahşap dikmeler arasında iki adet ahşap çerçevesi iki gözlü muhdes pencere bulunur. Cephenin üst kısmında ahşap kiriş ve saçak yer almaktadır (Görsel 6). Günümüzdeki duvarın muhdes tuğla örgülü olduğu tahmin edilmektedir.

Güney Cephe: Konutun güney cephesi, bitişiğindeki konutla yapışık durumdadır. Güneydoğu yönde, bodrum kat hizası ve zemin kat seviyesindeki küçük bir bölüm görünür haldedir. Görünür haldeki kısım, sağır bir duvardır. Cephe, pilastrlı köşe

kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları yonu taşır.

Doğu Cephe: Konutun doğu cephesinde arazi eğiminden dolayı eklenti bölüm bulunmaktadır. Bodrum kat seviyesinde, güneydoğu köşedeki kilit taşları pilastrlıdır. Cephe duvarı üzerinde üç küçük pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu pencerelerin denizlik, söve ve lentoları pilastrlıdır. Cephenin kuzeydoğu köşesinde bulunan köşe taşları pahlı ve pilastrlıdır. Üstte kademeli kat silmesi ile sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş üzeri sıvalıdır. Köşe kilit taşları pencere kenarları ve kat silmesi yonu taşandır.

Konutun balkonu zemin kat hizasındadır. Balkon korkuluğu ve balkon korkuluğu üzerinde ikinci bir kademeli silme yer almaktadır. Balkonun hizasında sağda köşe kilit taşları ve denizlik, lento ve sövesi pilastrlı olan küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Günümüzde balkon açıklığı demir korkulukla kapatılmıştır. Buranın güneybatı köşesinde alttan devam eden pahlı köşe kilit taşları devam etmektedir. Cephenin sol tarafında iki taş konsolla desteklenmiş taş saçak bulunmaktadır. Saçağın devamı olan balkonun boşluğunun üstü muhdes ahşap kiriş ve balkonun üstü ahşap tavan ile kapatılmıştır. Balkonun üstünde demir korkuluklu teras bulunmaktadır. Duvar yonu taşandır.

Konutun doğu cephesinin birinci kat hizasının önünde teras yer almaktadır. Birinci kat duvarı güneydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında ahşap çerçevesi iki gözlü muhdes pencere ve yanında terasa çıkan ahşap kapı yer almaktadır. Kapının sağında iki gözlü ahşap çerçevesi pencere yer alır ve cephe güneybatı köşede ahşap dikme ve üstteki ahşap kat silmesi ile sonlanmaktadır. Günümüzdeki duvarı muhdes tuğla duvar olduğu tahmin edilmektedir.

İkinci kat hizasında köşelerdeki ahşap dikmeler arasında üç adet iki gözlü ahşap çerçevesi muhdes pencere yer almaktadır. Cephe üstte kat silmesiyle ve üstünde saçakla sonlanmaktadır (Görsel 7). Duvarı muhdes tuğla duvar olduğu tahmin edilmektedir.

Kapı: Konutun doğu cephesindeki sarnıca kuzey cepheden açılan bodrum kat seviyesinde bir kapı bulunmaktadır. Kapı basık kemerli ve söveleri pilastrlıdır. Kapı boşluğunda muhdes tek kanatlı demir kapı yer alır (Görsel 8).

Konuta açılan asıl giriş kapısı kuzey cephenin zemin kat seviyesinde yer almaktadır. Zemin kat cephesinin ortasında yer alan kapı açıklığı, sövesi ve lentosu pilastrlıdır. Muhdes çift kanatlı demir kapı yer almaktadır (Görsel 9).

Çatı: Konutun çatısı üç omuzlu kırma çatı şeklindedir. Çatı alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutta günümüzde doğu duvarı üzerinde baca bulunmaktadır.

4. 2. Ay Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Ay Sok. No: 9

Ada/Parsel: 263/6 (Çizim 9)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 0) 52

Görsel No: 10-30

Çizim No: 9-12

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 15 Kasım 2019/ Metruk vaziyettedir.

Tarihlendirme: Konutun güney cephesi üzerinde konutun yapım tarihi olduğu tahmin edilen 1901 tarihi yazan kitabe bulunmaktadır.⁸⁹Konutun mimari özellikleri kitabede geçen tarihe uymaktadır.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, doğu ve kuzey cephedeki taş duvarlar yığma tekniğindedir. Diğer iki cephe ahşap çatkılı hımış dolgulu bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvarlar bağdadidir.

Bodrum kat, zemin kat dış duvarları moloz taş örgülüdür. Birinci kat, dış cephe doğu ve kuzey duvarları moloz taş örgülüdür. Birinci kat güney ve batı cephe ahşap çatkı arası hımış dolgulu bağdadi duvardır. İç duvarlarının tamamı bağdadi duvardır. Bodrum ve zemin kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum, zemin ve birinci kat, dış sofalı plan tipinin alt grubu olan dış ve köşe sofalı⁹⁰ plan tipindedir.

Konut, kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerinde yer almaktadır. Konutun kuzeyinde bahçesi bulunmaktadır. Konut, bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun güney cephe yönünde bodrum kat girişi yer alır. İçten ahşap sahansız döner merdivenlerle diğer katlara geçiş sağlanır. Ayrıca konutun kuzeyinde zemin kata açılan demir muhdes bir kapı bulunmaktadır. Kuzey

⁸⁹ Kitabe, güney cephe içinde detaylı anlatılmıştır.

⁹⁰ Eldem, 1984, 18-19.

cephede muhdes olduğu düşünölen başka bir kapı daha vardır. Birinci kat girişı kuzey cephede yer almaktadır.

Pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, konut köşeleri, güneybatı köşenin yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri, kuzey cephe kademeli saçak altı, süsleme unsurları olarak değerdendirilebilir. Zemin kat mutfak ocağı yaşmağının alt kısmı “S” kıvrımlı olarak süslenmiştir. Konut, barok zevk olan pembe renkle boyalıdır.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Konutun güney cephesi sokağa bakan cephedir (Görsel 10). Konutun bodrum kat seviyesindeki güneybatı köşedeki kilit taşları yuvarlatılmış ve pilastrlıdır. Köşenin devamında muhdes olduğu düşünölen ahşap çerçevesi, demir şebekeli muhdes bir pencere yer almaktadır. Bu pencerenin üstüne denk gelen yerde, bodrum kat silmesi altında konutun yapım tarihi olduğu tahmin edilen kitabe yer almaktadır. Taş kitabe kabartma şeklindedir. Kitabe, dikdörtgen formunda duvardan dışa taşkın ve üstünde ortada 1901 tarihi, bunun da altında 9 rakamı vardır. Tarihin çevresini çerçeveleyen yuvarlak formulu stilize çiçek ve yaprak motifi, bir çelenk meydana getirecek şekilde düzenlenmiştir. Kitabenin sol üst köşesinde MA, sağ üst köşesinde 10Y yazılıdır (Görsel 11).

Bodrum kat cephesinin ortasındaki kapı açıklığında muhdes demir kapı bulunmaktadır. Kapının üstünde demir şebekeli ahşap çerçevesi aydınlık penceresi yer alır. Devamında ahşap giyotin olduğu tahmin edilen demir şebekeli pencere yer alır. Güneydoğu köşede bulunan köşe kilit taşlarıyla sonlanır. Üstte zemin kat silmesi, alttan üste doğru dört kademelidir.

Bodrum katın güney cephesi moloz taş örgülü ve üstü sıvalıdır. Köşe kilit taşları, pencere ve kapı çevreleri yonu taştan ve pilastrlıdır. Üstte yer alan kademeli kat silmesi yonu taşlandır.

Zemin kat cephesinde güneybatı köşede yuvarlatılmış köşe kilit taşları devamında üç adet ahşap giyotin pencere ve pencerelerin denizlik söve ve lentoları pilastrlıdır. Cephe güneydoğu köşede bulunan köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte kademeli taş silmeyle cephe sınırlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülü ve üzeri sıvalıdır. Köşelerdeki kilit taşları ve pencere kenarları yonu taş malzemedir.

Birinci kat cephesi, solda yuvarlatılmış köşe kilit taşları devamında üç adet ahşap giyotin pencere ve güney doğu köşede bulunan köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte saçak yer alır. Saçak altı ahşap düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Birinci kat duvarı bağdadi duvardır.

Doğu Cephe: Doğu cephe sağır cephedir. Konutun doğusunda bulunan ve günümüze ulaşmamış olan konutla bitişik haldedir. Bodrum kat duvarı görünmemektedir. Bodrum, zemin ve birinci kat moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Cephenin güney ve kuzey köşelerindeki kilit taşları ve cephenin saçak seviyesiyonu taşandır (Görsel 12).

Kuzey Cephe: Kuzey cephenin bodrum kat seviyesi toprak altındadır. Bu cephede toplam iki adet giriş kapısı bulunmaktadır. Bu girişlerin ikisi de zemin kata açılmaktadır. Zemin katın kuzeydoğu köşesine yakın yerde giriş açıklığı bulunmaktadır. Duvarın devamında demir parmaklıklı ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin kat cephesinin ortasına denk gelen yerde muhdes basit bir eklenti bulunmaktadır. Muhdes kısmın batı yönünden girişi bulunmaktadır. Bu eklenti konutun muhdes demir kapısının önünde yer almaktadır. Tek yöne eğimli basit bir çatı ile örtülüdür. Beden duvarında çatının hizasına denk gelen yerde muhdes kapının küçük aydınlatma pencere boşluğu bulunmaktadır.

Muhdes girişin sağında demir parmaklıklı ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe, kuzeybatı köşede köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstteyonu taş, kat silmesiyle sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşelerde ve pencere kenarlarında, kat silmesindeyonu taş malzeme kullanılmıştır.

Kuzey cephe birinci kat seviyesinde solda köşe kilit taşlarından sonra iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Soldaki pencere demir parmaklıklı şebekelidir. Cephe kuzeybatı köşede, köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte taş saçak bulunmaktadır. Taş saçak yukarı doğru kademelidir.

Duvar moloz taş örgülü, pencere kenarları, köşelerdeki kilit taşları ve saçakyonu taşdır (Görsel 13).

Batı Cephe: Konutun batı cephesi, arazi eğiminden dolayı bodrum kat hizası görünür haldedir. Bodrum kat hizasında üç adet demir parmaklı ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe güneybatı köşede yuvarlatılmış ve pilastrlı köşe

kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephenin üst kısmında zemin kat silmesi yer alır. Taş silme dört kademelidir. Silme, yukarı ve öne doğru genişlemektedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Pencere kenarları köşe kilit taşları ve üstte yer alan taş silme pilastrlı ve yonu taş malzemedendir.

Konutun zemin kat hizası solda köşede köşe kilit taşları bulunur. Cephe dikey olarak ikiye bölünmüş ve bu bölümler içinde ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Soldaki ikili pencere demir şebekelidir. Pencere üstlerinde havalandırma delikleri bulunmaktadır. Cephe güneybatı köşede yer alan yuvarlatılmış köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephenin üst kısmında kademeli taş silme yer alır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Pencere kenarları, köşelerdeki kilit taşları ve üstteki kat silmesi pilastrlı ve yonu taş malzemedir.

Cephenin birinci kat hizası solda köşe kilit taşları ve dört adet ahşap giyotin pencere ile devam eder. Güneybatı köşesi yuvarlatılmış köşeyle sonlanmaktadır. Cephenin üstünde ahşap saçak yer alır. Saçak, düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Duvar bağdadi duvardır. Kuzeybatı köşe kilit taşları yonu taştır. Pencere kenarları sıvayla pilastr taklidi yapılmış olduğu görülmektedir (Görsel 14).

Kapı: Konutun toplam üç giriş kapısı bulunmaktadır. Birinci kapı konutun bodrum kat hizasında güney cephede yer alır. Kapı söve ve lentoları yonu taştan ve pilastrlıdır. Kapı kanadı muhdes demir kapıdır. Kapı üstünde aydınlatma penceresi yer almaktadır (Görsel 15).

Diğer iki giriş kapısı da konutun kuzey cephesinde ve zemin kat seviyesindeki kapılardır. Kuzey cephenin doğu köşesindeki giriş kapısının günümüzde sadece kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu girişin sonradan açıldığı düşünülmektedir (Görsel 16).

Kuzey cephenin ortasındaki giriş kapısının önüne moloz taş örgülü duvarı olan tuvalet yer almaktadır. Tuvalet ve girişin üstü kuzeye eğimli basit bir çatıyla kapatılmıştır. Burada yer alan kapı muhdes demir kapıdır (Görsel 17).

Bodrum Kat: Bodrum katın girişi, konutun güney cephesinin ortasında yer alan kapıdan sağlanmaktadır (Çizim 10). Bu kapı, konutun içindeki koridora

açılmaktadır. Koridorun ucunda sola açılan ahşap bir kapı ile güneybatı köşedeki odaya girilmektedir. Odanın güney duvarında bir adet ahşap çerçeveli pencere ve batı yönündeki duvarda da iki adet pencere bulunmaktadır. Pencere boşlukları mazgal tarzındadır. Pencere ahşap giyotin ve demir şebekelidir. Zemin ahşap döşeme, dış beden duvarı moloz taş üzeri sıvalıdır. İç duvarlar bağdadidir. Tavan, ahşap kirişlemeli ters tavandır. Tavan, kontrplak ile kaplıdır (Görsel 18).

Odanın kuzey duvarında bulunan ahşap tek kanatlı kapı ile kuzey batı köşede bulunan odaya geçilmektedir. Bu odanın da batı duvarında mazgal tarzında pencere açıklığı içinde, demir şebekeli ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadidir. Tavan, ahşap kirişleme ters tavandır. Tavan, kontrplak ile kaplıdır (Görsel 19).

Bodrum katın sağ tarafındaki ocaklı odaya koridordan ahşap bir kapı ile ulaşılmaktadır. Koridorun bir kısmı ve ocaklı odanın da büyük bir kısmının altında sarnıç yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinden merdiven dairesine geçildiği düşünülmektedir (Görsel 20). Burası yıkılmış vaziyettedir. Doğu duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın yaşmağı bulunmamaktadır. Ocağın sağında oyma taş tekne yer alır. Odanın güney duvarında bir adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencere yerinde yoktur. Demir şebekelidir. Zemin taş döşemedir. Odanın doğu ve güney duvarı moloz taş örgülüdür. Ocak, taş tekne yonu taştır. Odanın batı ve kuzey duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır (Görsel 21).

Bodrum katın kuzey doğu köşesindeki merdiven dairesinin girişi ocaklı odanın kuzeydoğu köşesinden olduğu tahmin edilmektedir. Doğu duvarındaki izlerden anlaşıldığı kadarıyla ahşap sahansız merdivenle zemin kata çıkışı sağlamaktaydı.

Merdiven dairesinin güney ve batı duvarı bağdadi duvardır. Doğu ve kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Zemin, çöküntü yığınlarıyla doludur.⁹¹

Zemin Kat: Zemin katın kuzey cephedeki girişine, konutun batı köşesinden muhdes beton merdivenle ulaşılmaktadır (Çizim 11). Konut girişinin karşısında

⁹¹ Bodrum kata girilememiştir. Pencerelerden çekilen fotoğraf ve alınabilen ölçülerle katın planı ve anlatımı yapılmıştır.

muhdes tuvalet kısmı bulunmaktadır. Konut kapısıyla bu kısım arasında küçük bir hol bulunmaktadır. Muhdes kısmın zemini beton, duvarları moloz taş örgülüdür. Üstü basit bir çatıyla kapatılmıştır (Görsel 22).

Beden duvarındaki giriş açıklığında muhdes demir bir kapı bulunmaktadır. Koridorun solunda duvarda zeminden 50 cm yüksekliğinde merdiven dairesine geçiş açıklığı bulunmaktadır. Merdiven dairesi tarafında da buradan geçiş sağlayan ahşap basamaklar vardır (Görsel 23). Merdiven sofası yıkıktır. Merdiven sofasına kuzey cepheden açılan muhdes olduğu düşünülen bir giriş bulunmaktadır. Burada, bodrum kattan zemin kata ve zemin kattan da birinci kata çıkan ahşap sahansız merdiven olduğu düşünülmektedir. Merdiven sofasının doğu ve kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Güney duvarı bağdadi duvar, batı duvarı da ahşap duvardır.

Koridorun sonunda ocaklı bir oda bulunmaktadır. Koridorun zemini ahşap döşeme doğu ve batı yönündeki duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Koridorun güneyinde kapı açıklığında kapı kanadı yerinde yoktur. Tek kanatlı bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Konutun güney doğu köşesindeki oda mutfak olarak kullanılmıştır. Doğu duvarının ortasında ocak yer almaktadır. Ocak yaşmağının alt kısmı “S” kıvrımlarıyla hareketlendirilmiştir. Ocağın solunda ahşap rafli terek yer almaktadır. Ocağın sağ tarafında ahşap kapaklı dolap bulunmaktadır. Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencereye yer verilmiştir. Odanın batı duvarının ortasında ahşap tek kanatlı kapı bulunmaktadır. Mutfağın zemini ahşap döşeme, dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişleme ters tavandır. Kontrplak ile kaplıdır (Görsel 24).

Mutfağın batı duvarı ortasında bulunan ahşap tek kanatlı kapı ile konutun güneydoğu köşesindeki odaya geçilmektedir (Görsel 25). Odanın güney duvarında bir, batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey doğu köşesindeki ahşap dolap içinde gusülhane yer almaktadır (Görsel 26). Odanın kuzey duvarındaki kapıdan da konutun kuzeydoğu köşesindeki odaya geçilmektedir.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır. Kontrplak ile kaplıdır.

Kuzey batı köşedeki odanın güney duvarından ahşap kapı ile buraya girilebildiği gibi odanın doğu duvarında bulunan koridor kapısından da girilebilmektedir. Kapıların ikisi de ahşap tek kanatlıdır. Odanın batı duvarında iki ve doğu duvarında bir olmak üzere odanın üç adet ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Kuzey duvarındaki pencere demir şebekelidir. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar moloz taş örgülüdür. Odanın içteki doğu duvarı ahşap duvardır. Odanın güney duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır. Kontrplak ile kaplıdır (Görsel 27).

Birinci Kat: Birinci kata zemin kattan çıkan dönerli ahşap merdivenle çıkılmaktadır. Merdiven dairesi çöküktür (Çizim 12), (Görsel 28). Merdiven dairesinin kuzey duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Merdiven dairesinin güney ve kuzey duvarında kapı açıklığı bulunmaktadır. Güney duvarındaki kapı açıklığı tek kanatlı kapı açıklığı ölçülerindedir. Batı duvarındaki ahşap çift kanatlı bir kapıdır. Merdiven dairesinin doğu ve kuzey duvarı moloz taş örgülü, güney ve batı duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavan olduğu düşünülmektedir.

Merdiven dairesinin güney duvarında bulunan ahşap tek kanatlı kapı ile güneydoğu köşede bulunan mutfığa geçilmektedir. Mutfığın doğu duvarında solda evye, devamında ocak ve ahşap dolap bulunmaktadır (Görsel 29). Mutfığın güney duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Batı duvarında ortada güneybatı köşedeki odaya geçiş sağlayan ahşap tek kanatlı kapı bulunmaktadır. Mutfığın zemini ahşap döşeme, doğu duvarı moloz taş örgülü, güney, batı ve kuzey duvarı bağdadi duvardır.

Konutun güneydoğu odasına mutfaktan geçildiği gibi, bu odanın kuzey duvarındaki kapıdan da buraya ulaşılmaktadır. Odanın güney ve batı duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kuzey duvarın ortasında diğer odaya geçiş sağlayan ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 30). Bu odadan konutun kuzeybatı köşesinde bulunan odaya geçilmektedir. Odanın batı duvarında iki, kuzey duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Doğu duvarında merdiven dairesinden girilen ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, kuzey duvarı moloz taş örgülü, diğer duvarlar bağdadi duvardır. Tavan, ahşap düz tavadır.

Çatı: Dört yana eğimli kırma çatı bulunmaktadır. Çatı Marsilya kiremit ile kaplıdır. Konutun güneydoğu yönünde, doğu duvarının üstünde moloz taş örgülü bacası bulunmaktadır. Çatıdan yaklaşık bir metre yüksekliğindedir.

4. 3. akmakçı Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mahallesi, Eski Terme Cad. No: 8

Ada/Parsel: 244-3 (izim 13)

Envanter No:

Görsel No: 31-56

Çizim No: 13-16

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K. V. T. V. K. B. K'nın 13. 01. 2011 tarih ve 2926 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 15 Eylül 2019/ Sağlam. Konut olarak kullanılmaktadır.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Azınlıklar tarafından yaptırıldığı düşünülmektedir.⁹² Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, batı cephesi yığma taş duvardır. Diğer cepheler ahşap çatkılı hımış dolgulu bağdadi duvar tekniği uygulanmıştır. İç duvarlar ahşap ve bağdadi duvardır.

Bodrum kat moloz taş, köşe, kapı, pencere kenarları yonu taştır. Zemin kat ahşap çatkılı hımış dolgulu, üzeri sıvalıdır. Zemin katın batı cephesi moloz taş, köşeler yonu taş örgülüdür. Zemin katın iç duvarları ahşap ve bağdadi duvardır. Birinci kat, batı duvarı haricindeki duvarlar bağdadi duvardır. Batı duvarı moloz taş, köşeler yonu taştandır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipi içinde yer alan dış ve köşe sofalı plan⁹³ tipindedir.

Konut, batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerindedir. Konut, bodrum, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Bodrum katta, güneybatı köşede sarnıç, sarnıcın doğu duvarında üst zemin kata çıkan ahşap merdiven yer alır. Bodrum katın kuzeydoğu köşesinde ocak bulunmaktadır.

⁹² Konut sahibi Hamiye akmakçı (85 yaş), (15. 09. 2019) babasının, konutu satın aldığını ifade etmektedir.

⁹³ Eldem, 1984, 18-19.

Doğu cephe bodrum kat giriş kapısının pilastrlı söveleri ve lentosu, girişin iki yanında yer alan pencerelerin pilastrlı söveleri ve lentoları süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut beyaz renkle boyalıdır (Görsel 31).

Doğu Cephe: Bodrum kat cephesi güneydoğu köşede şaşırtmalı köşe kilit taşları yer almaktadır. Bu köşeye yakın konumda üstte ahşap çerçeveli ve demir şebekeli küçük bir pencere bulunmaktadır (Görsel 31). Pencerenin denizlik, söve ve lentosu, sıva ile oluşturulmuş plaster şeklindedir. Cephenin devamında bodrum kata açılan çift kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının eşik, söve ve lentoları sıva ile oluşturulmuş pilastrlıdır. Kapının devamında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kapıya yakın olan pencerenin denizlik ve lentosu ile diğer pencerenin denizlik, söve ve lentosu düzgün yonu taşla çerçevelenmiş ve pilastrlıdır. Bodrum kat, kuzey köşede yonu taş ile oluşturulmuş şaşırtmalı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Bodrum kat cephesi, üstte ahşap kat kirişiyle sınırlandırılmıştır. Duvardaki izlerden kapı ve ayrıca solundaki ve sağındaki pencere açıklıklarına sonraki dönemlerde müdahale edildiği düşünülmektedir.

Duvar moloz taş örgülü kuzey doğu köşedeki köşe taşları ve buraya yakın olan pencerenin denizlik söve ve lentosu yonu taştandır.

Doğu cephenin zemin kat hizasında iki köşede yer alan ahşap dikmeler arasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerelerin denizlikleri muhdes betondur. Cephe ahşap çatkılı ve hımsı dolgulu üzeri sıvalıdır. Sıvanın büyük bir çoğunluğu günümüzde dökülmüş bir haldedir.

Doğu cephenin birinci kat hizasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri muhdes betondur. Cephe köşelerde ve cephe ortasında görünür halde ahşap direkler üzeri pervazlıdır. Direklerin tepe kısmına yakın yerlerindeki ahşap pervazlar kademelidir. Cephe saçak altındaki ahşap kirişle sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir. Bu katın cephe duvarı bağdadi tekniğindedir.

Kuzey Cephe: Kuzey cephe bodrum kat, üstte küçük bir pencere devamında içteki ocağın bacası bulunmaktadır (Görsel 32). Bacanın üstü günümüzde bulunmamaktadır. Cephenin devamında iki adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sonlanmaktadır. Bodrum kat cephesi moloz taş, pencere denizlik, söve ve lentolar, köşeler yonu taş malzemedir.

Kuzey cephenin zemin kat hizasında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında toplam beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri muhdes betondur. Cephe kuzeybatı köşede köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Cephe ahşap çatki arası hımış dolgulu ve üstü sıvalıdır. Sıvalarda dökülmeler mevcuttur.

Kuzey cephenin birinci kat hizasında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephede üç adet ahşap giyotin pencere ve devamında cephe ortasında ahşap direk yer almaktadır. Ahşap direğin devamında üç adet ahşap giyotin pencere yer alır. Pencere denizlikleri muhdes beton, ahşap lentoların üst kısmında ahşap çıkıntı mevcuttur. Cephe kuzeybatı köşede kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe, saçak altında ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Cephe duvarı bağdadi duvar tekniğindedir.

Batı Cephe: Batı cephe arazi eğimine bağlı olarak bodrum kat duvarı toprak altındadır (Görsel 33). Moloz taş örgülüdür. Zemin kattan başlayan ve birinci kat seviyesine yükselen muhdes eklenti yer almaktadır. Zemin kat seviyesinde kuzey batı köşede demir parmaklıklı ahşap giyotin pencere yer almaktadır.

Bu cephede zemin kat seviyesinde muhdes bir eklenti bulunmaktadır. Eklentinin üstünde üç adet küçük pencere açıklığına yer verilmiştir. Eklenti aynı zamanda güney yönüne yerleştirilmiş basamaklarla birinci katın girişine ulaşılmaktadır. Bu merdivenler ile konutun duvarı arasında küçük bir boşluk bulunmakta boşluğun devamında ahşap küçük bir kapısı bulunan odunluk bulunmaktadır. Konutun güneybatı köşesine yakın yerinde demir şebekeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Zemin kat duvarı moloz taş, köşeler yonu taş örgülüdür. Muhdes kısım ateş tuğla örgülüdür.

Birinci kat seviyesinde solda iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri yonu taş ve lento kısımları tuğla malzemedeki kemer şeklindedir. Zemin kat seviyesinde devam eden muhdes kısım birinci katta daha kısa boyutludur.

Muhdes kısmın batı cephesinde iki adet küçük pencere ve bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bu kısmın güney tarafından merdivenle çift

kanatlı ahşap kapıya ulaşılmaktadır. Birinci kat seviyesinin en sağında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere denizliği yonu taş, lento ise tuğladan kemer şeklindedir. Cephe üstte saçakla sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Güney Cephe: Bodrum kat duvarının büyük bir çoğunluğu zeminin altında kalmıştır (Görsel 34). Bodrum kat hizası cephenin doğu yönünde küçük bir bölümü görünür haldedir. Cephe güneydoğu köşede yer alan şaşırtmalı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Duvar, moloz taş örgülüdür.

Cephenin Zemin kat hizasında güneybatı köşede yonu kilit taşları yer almaktadır. Bu köşeye yakın konumda, zemin kata açılan muhdes demir kapı bulunmaktadır. Kapının eşik, söve ve lento yonu taş ve pilastrlıdır. Kapının devamında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır.

Cephenin güneybatı köşesi kapıya kadar olan kısım yonu taştandır. Devamında ise tuğla ve ahşap çatkılı hımış dolgulu duvardır.

Güney cephenin birinci kat seviyesinde, güneybatı köşe kilit taşları yer alır. Cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri muhdes betondur. Cephe güneydoğu köşede ahşap direk üstü ahşap pervazlıdır. Cephe saçak altı ahşap kirişle sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir. Duvar bağdadi tekniğindedir.

Kapı: Konutta toplam üç adet giriş kapısı bulunmaktadır. Doğu cephede bodrum kat kapısı; eşik muhdes beton, söve ve lento sıva ile oluşturulmuş pilastrlıdır. Kapı ahşap çift kanatlıdır. Kapı kanatları üç göbeklidir. Üsteki göbekler camla kapatılmıştır (Görsel 35).

Zemin kat kapısı, güney cephenin batı yönüne yakın yerde yer almaktadır (Görsel 36). Kapı eşiği söve ve lentolar yonu taştan ve pilastrlıdır. Kapı muhdes demir kapıdır.

Birinci kat kapısı konutun batı cephesinde yer alan muhdes çift kanatlı ve üçer göbekli bir kapıdır (Görsel 37).

Bodrum Kat: Bodrum katın girişi doğu cephede yer almaktadır. Bodrum kat ahşap direkler üzerinde yükselmektedir (Çizim 14), (Görsel 38). Girişinin sol tarafında ahşap çerçeveli demir şebekeli küçük bir pencere açıklığı ve güney batı

köşede bodrum kat yüksekliğince yükselen sarnıç yer almaktadır. Sarnıcın doğu duvarında sahasız dönerli merdivenle zemin kata çıkılmaktadır (Görsel 39). Zemin katın döşemesinde bu merdivenin ucu kapalıdır. Sarnıcın kuzey cephesinde altta demir musluğu bulunmaktadır. Bodrum katın güney ve batı duvarında açıklık bulunmamaktadır. Bodrum katın kuzey duvarında solda iki adet mazgal tarzında iki adet pencere bulunmaktadır (Görsel 40). Duvarın devamında ocak yer alır. Ocağın yaşmağı sadedir. Kuzeydoğu köşeye yakın yerde de oyma taş tekne yer almaktadır (Görsel 41). Bodrum katın doğu cephesinde kapının sağ tarafında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Zemin taş toprak, duvarlar moloz taş örgü, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin Kat: Zemin kata güney cephenin batısında yer alan muhdes demir kapıyla sofaya girilmektedir (Çizim 15), (Görsel 42). Konut sahibinin⁹⁴ anlatımına göre bu kapının sağında birinci kata çıkan dönerli ahşap merdiven bulunmaktaydı. Bu merdiven zemin kattan bodrum kata da inmekteydi. Fakat günümüzde zemin katta bahsi geçen merdiven yoktur. Sonradan burada zeminde kapaklı bir giriş oluşturulmuş ve bodrum kata buradan inilmektedir. Sofanın kuzeybatı köşesinde ocaklı bir oda ve sofanın doğusunda iki adet yan yana oda bulunmaktadır. Sofanın zemini bodrum kattaki sarnıcın üzerine gelen yerler taş döşeme, diğer yerler ahşap döşeme, tavan ahşap kirişli ters tavandır. Bu kat asma kat şeklinde alçak tutulmuştur.

Sofanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere ve bir adet sonradan açılmış kapı açıklığı bulunmaktadır (Görsel 43). İkinci pencerenin denizlik kısmında oyma taş tekne yer almaktadır. Batı duvarındaki kapıdan muhdes kısımdaki tuvalet ve sağ taraftaki banyoya geçilmektedir. Bu kısmın kapıları ahşaptan basit kapılardır. Tuvalet ve banyonun batı duvarlarında birer adet küçük penceresi bulunmaktadır. Muhdes kısmın zemini beton, duvarlar tuğla üzeri sıvalı, tavan betondur. Konut sahibinin verdiği bilgilere göre sofanın kuzey batı köşesine iki duvar eklenerek sofaya oda ilave yapılmıştır. Bu odanın girişi sofanın doğusundandır (Görsel 44). Ahşaptan basit bir kapısı vardır. Odanın sol duvarında ahşap raflı dolap, batı duvarında ocak bulunur. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın sağ tarafındaki pencerenin denizlik hizasında oyma taş tekne yer almaktadır. Kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini

⁹⁴ Hamiye Çakmakçı (85 yaş), (10. 10. 2019).

ahşap döşeme, ocak önü taş levhadır. İç duvar muhdes tuğla örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 45). Sofanın doğusunda iki adet oda yer alır. Soldaki odaya basit bir ahşap kapıyla ulaşılmaktadır. Odanın kuzey duvarında bir, doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencereye yer verilmiştir. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar ahşap çatkılı hımiş dolgulu ve sıvalı, iç duvarları, batıdaki bağdadi duvar, güneydeki duvar ise ahşap duvardır. Tavan ahşap kirişli, muhdes kontrplak ile kapatılmıştır.

Zemin katın güneydoğu köşesinde yer alan diğer odaya sofadan ahşap basit bir kapıyla girilmektedir. Kapı girişi odanın köşesine yerleştirilmiştir. Odanın doğu cephesinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın batı duvarının ortasında ocak bulunmaktadır (Görsel 46). Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın solunda gömme dolap şeklinde ahşap kanatlı kapısı olan dolap yer almaktadır. Ocağın sağ tarafında ise evye yer alır.

Odanın zemini ahşap döşeme, ocak önü taş levha kaplıdır. Dış duvarlar ahşap çatkı arası hımiş dolgu, iç duvarlardan kuzeydeki duvar ahşap duvar, batıdaki duvar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap kirişli üzeri muhdes kontrplak kaplıdır.

Birinci Kat: Birinci kata batı cephesine eklenen muhdes eklenti ile ulaşılmaktadır. Güney cepheden başlayan basamaklarla ahşap çift kanatlı kapıdan girildiğinde küçük bir hol şeklindeki mekâna ulaşılmaktadır (Çizim 16). Bu holü aydınlatan batı duvarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Holün kuzey duvarında ahşap basit bir kapıyla tuvalete açılmaktadır. Tuvaletin batı cepheye açılan iki adet küçük penceresi bulunmaktadır. Muhdes kısmın zemini beton, duvarlar tuğla örgülü ve sıvalı, tavan betondur. Holden devam edildiğinde sonradan açılmış kapı açıklığı ile birinci kata ulaşılmaktadır. Birinci katın içteki kapısı, ahşap basit bir kapıdır. Bu kapıdan günümüzde mutfak olarak kullanılan mekâna girilmektedir (Görsel 47). Bu mekânda birinci kata çıkan ahşap dönerli merdiven bulunmaktaydı. Günümüzde burası mutfak olarak kullanılmaktadır. Sol duvarda sofaya açılan ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktadır (Görsel 48). Odanın kuzeybatı köşesinde muhdes mutfak tezgâhı yer alır. Odanın güney duvarında iki

batı duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, güney dış duvar bağdadi tekniğindedir. Mutfağın batı duvarı moloz taş örgülüdür. Zemin ahşap döşeme, tavan ahşap kirişli üzeri kontrplak kaplıdır.

Mutfaktan sofaya, mutfağın kuzey duvarında bulunan ahşap çift kanatlı basit kapı ile girilmektedir. Sofanın batı duvarında (Görsel 49) iki, kuzey duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın doğu yönündeki odalara açılan iki adet ahşap, çift kanatlı kapı bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, batı dış duvarı moloz taş örgülüdür. Sofanın kuzey dış duvarı, doğu ve güney duvarları bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzeydoğusunda bulunan odaya ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir (Görsel 50). Kapı kanatları üç göbeklidir. Odanın kuzey duvarında üç, doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 51). Odanın güney tarafındaki duvar ahşap kaplamalıdır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan çökertme şeklinde ahşap düz tavadır (Görsel 52).

Güneydoğu köşede bulunan odaya sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Kapı kanatları iki göbeklidir. Odanın kuzey duvarı ahşap kaplıdır. Doğru duvarında iki, güney duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 53). Güney duvarındaki pencereden sonra odanın şekline uydurulmuş ve köşeye doğru gittikçe daralan formda özgün ahşap dolap bulunmaktadır (Görsel 54-55). Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan çökertme şeklinde olup tahta kenarları pasalarla kapatılarak çerçeveler oluşturulmuştur.

Çatı: Konutun üzerinde dört yöne eğimli çatı bulunmaktadır. Üzeri Marsilya kiremit ile kaplıdır (Görsel 56). Günümüzde bir adet baca bulunmaktadır. Bu baca konutun kuzeybatı yönünde ve muhdestir. Fakat bodrum katın kuzey doğu köşesine yakın yerde içte ocak bulunması ve dış cephede bacaya ait oyma taştan çıkıntı olması ve de zemin katın güneydoğu odasında ocak bulunuyor olması konutta üç adet baca olması gerektiğini göstermektedir. Fakat diğer bacalar günümüzde yoktur.

4. 4. Çalık Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Keşaplı Sokak No: 1

Ada/Parsel: 244/2 (Çizim 17)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 58

Görsel No: 57-96

Çizim No: 17- 20

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 20 Ağustos 2019/ Metruk vaziyettedir.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Azınlıklar tarafından yaptırılmış olduğu düşünülmektedir. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.⁹⁵

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar tekniği, iç duvarlar bağdadidir.

Bodrum, zemin ve birinci kat dış beden duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Kat zeminleri ahşap döşemedir. Tavanlar ahşap kirişli ters tavandır. Birinci kat tavanları ahşap düz tavandır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat iç sofalı plan⁹⁶ tipindedir.

Konut, batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerindedir. Konut, bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun batı yönünde küçük bir bahçesi bulunmaktadır. Fakat sonraki yıllarda konuta eklemelerle bu bahçe neredeyse kaybolmuştur. Konutun dış beden duvarları özgündür. Beden duvarları moloz taştır. Köşe kilit taşları, kapı pencere söve lentoları, kat silmeleri ve saçak yonu taş malzemedendir. Konutun iç duvarları ve batı yönündeki eklenti de sonradan inşa edilmiştir.⁹⁷ Konut sonraki dönemlerde içten bodrum kattan başlayan ve

⁹⁵ Ordu Kültür Envanteri 2019 da sayfa 592 de dönemi 20. yüzyıl olarak belirtilmiştir.

⁹⁶ Eldem, 1984, 18.

⁹⁷ Hamiye Çakmakçı (85 yaş), (20. 08. 2019). Konutun bitişiğindeki tescilli konutun sahibi. Konutun ilk sahiplerinin konutu satın aldıklarında konutun içinin tamamen yeniden inşa ettiklerini ve konutun batı bölümünde bulunan kısımları da sonradan eklediklerini ayrıca bodrum katı ahır olarak kullandıklarını ifade etmektedir.

birinci kata kadar ikiye bölünmüştür. Konutun kuzey girişinden bodrum kat, zemin kat ve birinci kat bağlantısı konutun kuzey yönüne ulaşım sağlamaktadır. Konutun bodrum kat seviyesinden zemin katın güney bölümüne ulaşım sağlanmaktadır. Birinci katın güney bölümüne giriş konutun batı cephesindeki muhdes eklentiler üzerinden sağlanmaktadır. Konutun kuzey cephesinde yer alan asıl giriş kapısı lento ve söveleri iç ve dış bükey hatlardan oluşmaktadır. Pencere üstleri basık kemer formudur.

Pilastrlı köşe kilit taşları, kapı pencere söveleri ve lentoları, kademeli kat silmeleri, ikinci kat pencere alınlıklarının çökertme tarzında olması ve kademeli taş saçak, süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut barok zevki yansıtan pembe renkle boyalıdır.

Kuzey Cephe (Giriş Cephesi): Konutun kuzey cephesi yola bakmaktadır. Bodrum kat hizası arazi eğimine bağlı olarak kısmen görünür haldedir. Bodrum kat hizasında, kuzeydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Bodrum kat hizası cephe ortasında yer alan kapıya kadar devam etmektedir. Cephe ortasında bodrum kat hizasında eşiği olan ve zemin katta da devam eden giriş kapısı yer almaktadır. Bodrum kat hizası üstte taş, düz pahlı kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Bodrum kat hizası, duvar moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Kuzeydoğu köşe kilit taşları ve kapı eşiği ve sövesi, kat silmesi yonu taşandır.

Kuzey cephenin zemin kat hizası, pilastrlarla üçe bölünmüştür. Kuzeydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereler ahşap çerçeveli beş gözlü ve açılır kanatlıdır. Pencerelerin sağında dikey pilastr bulunmaktadır. Kapının bitişiğinde pencere yer almaktadır. Pencere kapatılarak üstte küçük bir pencereye dönüştürülmüştür. Cephenin devamında bodrum kat hizasından devam eden kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı sövesi ve lentosu, iç ve dış bükey hatlıdır. Kapı ahşap çift kanatlıdır. Kapı üzerinde ahşap çerçeveli aydınlık penceresi bulunmaktadır. Kapının sağında dikey pilastr yer almaktadır. Cephenin devamında demir korkuluklu iki adet pencere bulunmaktadır. Cephe kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, kat silmesi,

pencere denizlik, söve ve lento, cephe ortasında yer alan dikey pilastrlar, kapı söve ve lentosu yonu taştır.

Kuzey cephenin birinci kat hizası pilastrlarla üçe bölünmüş durumdadır. Cephenin kuzeydoğu köşesinde köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında pencereler ikişer grup halinde toplam altı pencere bulunmaktadır. Her grup pencere arasında dikey pilastr bulunmaktadır. Pencereler ahşap çerçeveli beş gözlü bir açılır kanatlıdır. Pencere alınlıkları basık kemer formu ve çökertme şeklindedir. Cephe kuzeybatı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kat silmesi ve taş saçakla sonlanmaktadır. Taş saçığın üstü olukludur.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları ve kat silmesi, pencerelerin denizlikleri, dikey pilastrlar ve saçak yonu taştır (Görsel 57).

Batı Cephesi: Konutun batısında yer alan bahçenin kuzey yönündeki bahçe girişinden batı cepheye ulaşılmaktadır. Konutun batı cephesi muhdes eklentilerle kapatılmış durumdadır.⁹⁸ Konutun batı cephesi bodrum kat hizası arazi eğiminden dolayı görünür halde değildir. Konutun ana duvarı moloz taş örgülüdür.

Konutun birinci kat hizasında kuzeybatıda muhdes kısmın briket örgülü kısmen yıkık duvarı yer alır. Cephenin ortasında konutun zemin katının kuzey girişine giden kısım yer alır. Cephenin sağ tarafı bahçenin batı duvarıyla birleştirilmiştir.

Birinci kat hizası kuzeybatı yönde cephenin bir kısmını kapatmış durumdadır. Duvarda küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Duvar briket örgülüdür. Üstü batıya eğimli beton atılarak kapatılmıştır. Muhdes kısmın üstünde konutun ana duvarı kısmen görünmektedir. Kuzeybatı köşede köşe kilit taşları ile başlayan cephenin devamında kapatılmış bir pencere izi yer almaktadır. Pencere üstü basık kemer şeklindedir. Cephenin devamında baca beden duvarından dışa taşkındır. Cephenin ortasında muhdes kısımda küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Bu kısım ateş tuğla örgülüdür. Cephenin devamında konutun birinci katının güney tarafının girişinin önündeki muhdes kısım yer almaktadır. Ateş tuğla örgülüdür. Bu eklentinin üstünden görünen konut duvarında baca duvarı yer alır, baca beden duvarından dışa taşkındır. Bacanın sağında pencere

⁹⁸ Hamiye Çakmakçı (85 yaş), (20. 08. 2019) Konutun batı cephesinde zemin kat hizasında sundurma şeklinde üstü taş plakalarla kapatılmış zeminde balkon olduğunu ifade etmiştir.

açıklığı yer almaktadır. Pencere üstü basık kemer formundadır. Güneybatı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte taş saçak bulunmaktadır. Saçağın üstü olukludur. Konut beden duvarı moloz taş örgülüdür. Kat silmesi, pencere denizlikleri köşe kilit taşları ve saçak yonu taştır (Görsel 58).

Güney Cephesi: Konutun güney cephesi bodrum kat hizasında güneybatı köşe kilit taşları ve güneydoğu köşe kilit taşları arası moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları yonu taştır.

Cephe, güney cephenin birinci kat hizasında güneybatı köşede köşe kilit taşlarıyla başlamaktadır. Cephenin devamında dörtlü grup ve birli grupta olmak üzere beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe güneydoğu köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe, moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları ve pencerelerin denizlik, söve ve lentoları yonu taştır.

Güney cephenin ikinci kat hizası, güneybatı köşede muhdes kısım hariç, konutun beden duvarı güneybatı köşede köşe kilit taşlarıyla başlamaktadır. Cephenin devamında dörtlü grup ve birli grupta olmak üzere beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.⁹⁹ Pencere alınlıkları basık kemer formu ve çökertme şeklindedir. Fakat doğu köşeye yakın olan pencere kapatılmıştır. Cephe güneydoğu köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte taş saçak yer almaktadır. Saçağın üstü oluk şeklindedir. Cephe moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları ve pencerelerin denizlikleri, saçak yonu taştır (Görsel 59).

Doğu Cephesi: Konutun doğu cephesi sokağa bakmaktadır. Bodrum kat hizasında güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşları devamında ahşap çerçeveli pencere ve cephe ortasında bodrum kat giriş açıklığı yer almaktadır. Kapının sağ tarafında demir korkuluklu pencere açıklığı bulunmaktadır. Cephe kuzeydoğu köşe, pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte düz pahlı taş kat silmesi bulunmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Kapı ve pencere söve ve lentoları, kat silmesi köşe kilit taşları yonu taş malzemedden ve pilastrlıdır.

Doğu cephenin zemin kat hizası, güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşı, devamında iki ve üçlü gruplar halinde beş adet pencere bulunmaktadır. Solda yer alan ikili pencere grubu ahşap giyotin penceredir. Sağdaki üç grup

⁹⁹ Ordu Kültür Envanteri 2019 da sayfa 592 de zemin kat güney cephe pencere sayısı dört olarak belirtilmiştir.

pencere beş bölmeli bir açılır kanatlı ahşap çerçeveli penceredir. Cephe kuzeydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli taş, kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Cephe ortasında birinci kat hizasındaki balkonun iki adet yonu taş elibelinde payandası zemin kat pencere üstünden başlamaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve ve lentolar, kat silmesi yonu taş ve pilastrlıdır.

Birinci kat hizası güneydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında balkona kadar iki adet pencere yer alır. Pencere ahşap çerçeveli beş gözlü ve bir açılır kanatlıdır. Pencere üstleri basık kemerlidir. Balkon kapısı ahşap çerçeveli üst kısmı çam olan bir kapıdır. Beton zeminli balkonun demir korkulukları bulunmaktadır. Kapı üstünde sabit iki gözlü ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Kapının taş lentosu kademelidir. Balkonun sağında bulunan iki adet pencere, ahşap çerçeveli beş gözlü ve açılır kanatlıdır. Pencere üst kısımları basık kemer formu ve üzeri sıvalıdır. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte kat silmesi ve üstünde bulunan taş saçakla sonlanmaktadır. Taş saçığın üst kısmı olukludur.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlikleri, kat silmesi ve saçak yonu taşır (Görsel 60).

Kapı: Konutun özgünde üç adet kapısı bulunmaktadır. Günümüzde konutun batı cephesinde birinci kata sonradan açılan kapısıyla toplam dört adet konut girişi yer almaktadır.

Doğu cephede bodrum kat hizasında bodruma açılan ve içerde ahşap merdivenle konutun güney cephesinin zemin katına ulaşım sağlayan kapıdır. Kapı açıklığının söve ve lentosu yonu taşandır. Kapı kanadı yerinde yoktur (Görsel 61).

Konutun kuzey cephesinin ortasında ve bodrum kat hizasıyla birinci kat hizasına da dahil olan kapının söve ve lentosu iç ve dış bükey hatlıdır. Kapı kanatları ahşap çift kanatlı kapıdır. Kapı kanadı üstte camlı ve demir korkulukludur. Camlı kısmın altında yatay göbek, onun da altında dikey iki adet göbek bulunmaktadır (Görsel 62).

Konutun özgünde batı cephesinin zemin kat hizasında duvarda çift kanatlı kapı genişliği yer almaktadır. Söve ve lentoları yonu taştır. Günümüzde bu kapı açıklığı ikiye bölünmüş durumdadır (Görsel 63). Soldan ahşap basit kapı kanadıyla zemin katın kuzeybatı köşesindeki odaya açılmaktadır.

Konutun batı cephesinde muhdes kısımdan ulaşılan birinci katın güney tarafının girişini oluşturan muhdes kapı açıklığı yer almaktadır. Kapı kanadı yerinde yoktur (Görsel 64-65).

Bodrum Kat: Konutun bodrum katına doğu cephede yer alan kapı açıklığından girilmektedir (Çizim 18). Konutun bodrum katı plan açısından batıdan doğuya çekilmiş muhdes duvarla ikiye bölünmüştür. Bodrum kapısı mutfığa açılmaktadır. Mutfığın doğu duvarında bir tarafı mazgal formlu açıklık içinde ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Mutfığın güney duvarında muhdes mutfak tezgâhi yer alır. Mutfığın batı duvarında zemin kata çıkan ahşap muhdes merdiven olduğu belirtilmektedir. Günümüzde merdiven yıkıktır. Mutfığın kuzeybatı duvarında kapı açıklığı bulunmaktadır.

Zemin betondur. Dış duvarlar ve batı duvarı moloz taş örgülüdür. Kuzey duvarı ateş tuğla örgülü ve sıvalıdır. Tavan ahşap kirişli ters tavanıdır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 66).

Mutfığın kuzeybatı duvarındaki açıklıktan girildiğinde solda kapı açıklığı bulunmaktadır. Bu kapı açıklığının açıldığı yer kuzey güney doğrultusunda penceresi olmayan küçük bir mekân bulunmaktadır. Banyo olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Zemini moloz yığını olduğundan zeminin ne olduğu bilinmemektedir. Duvarları moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Tavan kısmı çökmüştür. Tavanını ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 67).

Banyonun batısında bulunan odaya, kuzeybatı yönde bulunan kapı açıklığından girilmektedir. Konutun birinci katının ve zemin katının çöküntüleri bu odanın içinin büyük çoğunluğunu doldurmuştur. Duvarlar moloz taş örgülü sıvasızdır. Tavanı çökmüştür (Görsel 68).

Odanın kuzey duvarı sarnıç duvarıdır. Bu odanın kuzeydoğu köşesinden konutun güneyden kuzeye istikametinde dar bir koridor bulunmaktadır. Koridorun

batı duvarı sarnıç duvarıdır. Koridorun zemini topraktır. Koridorun duvarları moloz taş örgülü tavan betondur (Görsel 69).

Bodrum katın kuzey bölümüne konutun kuzey girişinden ulaşılmaktadır. Bu kapıdan aynı zamanda ahşap merdivenle zemin kata ulaşılmaktadır. Kuzey kapının sahanlığının doğu yönünde bulunan kapı açıklığından bodrum kata iki taş basamakla inilmektedir (Görsel 70). Kuzey bölümünün bodrum katında üç adet batıdan doğuya ahşap direkler yer almaktadır. Kuzey duvarı sağır duvardır. Doğü duvarında mazgal formulu açıklık içinde demir korkuluklu pencere boşluğu bulunmaktadır. Bodrumun güney duvarında ahşap direkler kısmen görünmektedir. Sonradan direkler arası doldurulmuştur. Bodrumun kuzey tarafında zemin kat merdivenin altına denk gelen yerde yaklaşık bir metre yüksekliğinde briket örgülü duvarla mekân oluşturulmuştur. Bu mekânın batı duvarı moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Bodrum katın zemini topraktır. Dış duvarları moloz taş örgülüdür. Güney duvarı üç farklı malzemeyle oluşturulmuş duvar yer alır. Güney duvarının doğu tarafı ateş tuğla, devamı moloz taş duvar ve batıya doğru da zeminden bir metre yüksekliğe kadar duvar moloz taş, üstü briket duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 71).

Zemin Kat: Zemin katın kuzey bölümünün girişi konutun kuzey cephesinde bulunan giriş kapısından sağlanmaktadır (Çizim 19). Zemin kat konutun ortasında batıdan doğuya çekilmiş duvar ile ikiye bölünmüş durumdadır. Zemin katın güney yönüyle bağlantısı yoktur. Konutun kuzey girişinden girildiğinde, girişin solunda bodrum kata girişi yer almaktadır. Zemin kat girişi sahanlığının zemini yonu taş döşelidir. Sahanlığın güneyinde ilk basamağı yonu taş basamak olan merdivenle zemin kat hizasına çıkılmaktadır (Görsel 72). Bu bölüm, merdiven dairesi şeklindedir. Merdiven dairesinin kuzey giriş duvarı içten kapının sol tarafında kısmen kapatılmış ve üstte ahşap çerçeveli küçük pencere yer alır. Konut girişinin üstünde ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Merdiven dairesinin batısında ve doğusunda birer adet oda bulunmaktadır. Bu odaların girişi yer almaktadır. Merdiven dairesinin güneydoğu köşesinden çıkan dönerli ahşap merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır (Görsel 73).

Merdiven dairesinin zemini ahşap döşeme, dış duvar moloz taş örgülü ve sıvalıdır. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Merdiven dairesinin güneydoğu köşesinde yer alan kapı açıklığından zemin katın kuzeydoğu köşesindeki odaya geçilmektedir. Odanın doğu duvarında üç adet, kuzey duvarında iki adet olmak üzere toplam beş adet ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde merdiven altına açılan ahşap kapaklı küçük bir açıklık bulunmaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları moloz taş örgülü ve sıvalıdır. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ter tavandır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 74-75).

Merdiven dairesinin batı duvarının güneyinde bulunan ahşap tek kanatlı kapı ile zemin katın kuzeybatı köşesindeki ocaklı odaya girilmektedir. Odanın güney duvarı kısmen yıkılmıştır. Yıkılma özellikle güneybatı köşededir. Odanın güneybatı köşesinden konutun batısında bulunan bahçeye ve eklentilere geçilen kapı yer almaktadır. Odanın batı duvarı ortasında ocak yer almaktadır. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın sağında niş yer almaktadır. Odanın kuzey duvarında mazgal formlu açıklık içinde iki adet ahşap kanatlı pencere yer almaktadır. Odanın doğu duvarında muhdes mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Odanın zemininin yarısı bodrum katta yer alan sarnıcın üstüdür. Taş döşelidir. Zeminin geri kalan kısmı betondur. Odanın dış beden duvarı moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Ocak yonu taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 76).

Bu odanın batı duvarında yer alan ahşap kanatlı basit bir kapı ile konutun batı yönündeki eklenti bölüme ve bahçeye geçilmektedir (Görsel 77). Bu kapıdan geçildiğinde kuzeybatı yönde önünde küçük bir hol olan tuvalet kısmına girilmektedir. Hol ve tuvaletin zemini betondur. Tuvaletin doğu ve kuzey duvarı moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Batı duvarı yonu taş üzeri sıvalıdır. Tavan, büyük plaka şeklindeki taşlarla kapatılmıştır (Görsel 78-79). Tuvaletin batısında girişi bahçeden güney yönden olan odunluk bölümü yer almaktadır. Duvarlarının bir kısmı yıkılmıştır. Odunluğun zemini topraktır. Kuzey duvarı moloz taş örgülü, doğu duvarı yonu taş, güney ve batı duvarı briket örgülü duvardır. Tavan betondur (Görsel 80).

Zemin katın güney bölümüne, doğu cephedeki bodrum kat girişinden girilerek mutfığa ulaşılır. Mutfağın batı duvarında yer alan muhdes ahşap

merdivenle çıkılmaktadır. Günümüzde merdiven yıkıktır (Görsel 81). Zemin kat seviyesinde ortada bodrum kattan yükselen ahşap merdivenden çıkılan merdiven dairesi yer alır. Merdiven dairesinin güney duvarında iki adet pencere yer alır. Güneybatı köşede ve güneydoğu köşelerde kapı açıklığı bulunmaktadır. Merdiven dairesinin zemini yıkıktır. Ahşap döşeme olduğu tahmin edilmektedir. Güney duvarı moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır. Tavan, kontrplak kaplıdır.

Merdiven dairesinin güneydoğu köşesinde yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile konutun güneydoğu köşesindeki odaya girilmektedir. Odanın doğu duvarında iki, güney duvarında bir adet pencere bulunmaktadır. Odanın dış duvarları moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 82).

Merdiven dairesinin güneybatı köşesinde yer alan odaya ahşap tek kanatlı kapı açıklığından girilmektedir. Odanın güney duvarında iki adet pencere yer almaktadır. Pencereler demir korkulukludur (Görsel 83). Odanın batı duvarının güneyindeki duvarda niş yer almaktadır. Nişin önünde muhdes evye yer alır. Duvarın devamında duvardaki izlerden ocak olduğu anlaşılmaktadır. Ocak yıkılıp kapatılmıştır (Görsel 84). Bu odanın zemini, tavanı, kuzey duvarın batı kısmı çökmüştür. Odanın zemini ahşap döşeme olduğu tahmin edilmektedir. Dış duvarlarının moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan çökmüştür. Tavanın ahşap kirişli ters tavan olduğu ve kontrplak kaplı olduğu tahmin edilmektedir.

Bu odanın kuzeybatı köşesinde yer alan kapıdan küçük bir hole girilmektedir. Holün solundaki kapı açıklığından banyo ve tuvalet olarak kullanılan mekâna girilmektedir. Buranın penceresi yoktur. Holün ve banyonun zemini betondur. Doğu, güney ve batı duvarı moloz ta örgülüdür. Kuzey duvarı briket örgülüdür. Holün üstü büyük plaka taşlarla kapatılmıştır. Banyonun üstü betondur (Görsel 85).

Birinci Kat: Konutun birinci katının kuzey tarafına zemin katın kuzey bölümünde bulunan dönerli ahşap merdivenle ulaşılmaktadır (Çizim 20). Merdiven dairesinin güneybatı köşesinde çift ahşap kanatlı kapı yer almaktadır. Merdiven dairesinin kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencereye yer verilmiştir. Buranın

kuzeydoğu köşesinde ahşap kanatlı kapı yer almaktadır. Zemini ahşap döşeme, dış duvar moloz taş örgülü, iç duvar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ter tavadır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 86).

Merdiven dairesinin doğu duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile konutun birinci katının kuzeydoğu köşesindeki odaya girilmektedir (Görsel 87). Odanın doğu duvarında alt tarafı ahşap üst tarafı camlı olan balkon kapısı, duvarın devamında iki ve kuzey duvarında da iki olmak üzere odada toplam dört adet ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır. Kontrplak kaplıdır (Görsel 88).

Merdiven dairesinin kuzey batı köşesinden tek kanatlı ahşap kapıdan girildiğinde koridor karşımıza çıkmaktadır (Görsel 89). Koridorun batı ucunda kapı açıklığı bulunmaktadır. Koridorun kuzey duvarının ortasında ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Koridorun zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Koridorun kuzey duvar ortasında yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile konutun birinci katının kuzeybatı köşe odasına girilmektedir. Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir, Odanın dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Odanın giriş kapısının olduğu duvarın üst kısmı tavana kadar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır (Görsel 90).

Koridorun batı yönünde bulunan kapı açıklığından batı cephedeki eklenti kısma girilmektedir. Eklenti kısımda güney kuzey doğrultusunda bir hol yer almaktadır. Holün batı duvarında küçük bir pencere açıklığı yer almaktadır. Duvarın devamında batı yöne açılan kapı açıklığı bulunmaktadır. Holün kuzey yönündeki kapı açıklığından tuvalete ulaşılmaktadır.

Holün zemini betondur. Doğu duvarı moloz taş örgülüdür. Güney ve batı duvarı ateş tuğla örgülüdür. Tavan betondur.

Holün kuzeyinde yer alan tuvaletin kuzey duvarında küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Tuvaletin zemini betondur. Tuvaletin batı duvarı ateş tuğladır. Kuzey ve doğu duvarı moloz taş örgülüdür. Tavan betondur.

Holün batı duvarında yer alan kapı açıklığından banyoya beton basamaklarla inilmektedir. Hol ile banyonun zemin kodu farklıdır. Banyonun batı duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Banyonun batı duvarının dibinde zeminde kurna yer almaktadır. Banyonun zemini betondur. Güney, batı ve kuzey duvarı briket örgülüdür. Banyonun doğu duvarı ateş tuğla örgülüdür. Tavan batıya eğimli şekilde ve betondur (Görsel 91).

Birinci katın güney bölümünün girişi, bahçenin batı duvarındaki muhdes beton merdivenle altı odunluk olan bölüme ait terasın üstündeki muhdes kısımda yer alan kapı açıklığından girilmektedir (Görsel 92). Muhdes kısmın kapı açıklığı batı doğu doğrultusunda koridora açılmaktadır. Koridorun kuzey duvarında küçük pencere açıklığı yer almaktadır. Koridorun doğu duvarında muhdes konut giriş açıklığı yer almaktadır. Koridorun güney duvarında iki adet kapı açıklığı bulunmaktadır. Koridorun zemini betondur. Kuzey, güney ve batı duvarı ateş tuğla örgülüdür. Tavan, kuzeye eğimli ahşap kiriş üstü saç plaka kaplıdır. Koridorun güneydoğu yönünde bulunan açıklıktan tuvalete girilmektedir. Tuvaletin güneydoğu köşesinde kısmen yıkık küçük pencere açıklığı yer almaktadır. Tuvaletin zemini betondur. Doğu ve güney duvarı moloz taş örgülüdür. Batı ve kuzey duvarı ateş tuğla örgülüdür. Tavan betondur. Tuvaletin bitişiğinde batı yönünde banyo bölümü yer almaktadır. Koridorun güney duvarındaki kapı açıklığından girilmektedir. Banyonun güney duvarında küçük pencere açıklığı bulunmaktadır. Banyonun zemini betondur. Duvarları ateş tuğla örgülüdür. Tavan betondur.

Koridorun doğu yönündeki kapı açıklığından birinci katın güneybatı köşesindeki odaya girilmektedir. Odanın zemini, tavanı, çatısı tamamen çökmüştür. Odanın doğu duvarının kuzeyinde ve güneyinde ahşap tek kanatlı kapı bulunmaktadır. Odanın güney duvarında iki adet ahşap çerçeveli ve açılır iki kanatlı pencere yer almaktadır. Odanın batı duvarında muhdes mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Tezgâhın üst kısmında pencere açıklığı yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme olduğu tahmin edilmektedir. Odanın dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavan olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 93).

Odanın güney duvarında yer alan kapılardan birinci kat güney bölümün ortadaki odaya girilmektedir. Odanın doğu duvarının güneyinde ahşap tek kanatlı

kapı açıklığı bulunmaktadır. Güney duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere açıklığı bulunmaktadır. Odanın zemini çökmüştür. Odanın zemini ahşap döşeme olduğu tahmin edilmektedir. Odanın güney duvarı moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavanıdır (Görsel 94).

Bu odanın doğu duvarının güney yönünde yer alan ahşap tek kanatlı kapı açıklığından güneydoğu köşedeki odaya girilmektedir. Odanın güney duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere yer alır. Güney duvarında bir adet pencere izi bulunmaktadır. Pencere kapatılmıştır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Odanın dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvar, tavanı ahşap düz tavanıdır (Görsel 95).

Çatı: Konutun dört yöne eğimli çatısı yer almaktadır. Çatının üzeri Marsilya ve alaturka kiremitle kaplıdır. Konutun batı duvarının üstünde iki adet bacası bulunmaktadır. Bacalar ateş tuğla örgülüdür (Görsel 96).

4. 5. Dönmez Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Ortaokul Sokak, No: 15

Ada/Parsel: 240/15 (Çizim 21)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 64

Görsel No: 97-118

Çizim No: 21-23

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 20 Nisan 2019/ Sağlam, kullanılmıyor. 27 Haziran 2019'da çıkan yangın nedeniyle kullanılamaz hale gelmiştir. Günümüzde zemin kat ayakta, birinci kat kısmen ayakta. ¹⁰⁰

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yağma duvar tekniği ve bağdadi duvar uygulanmıştır.

Zemin kat moloz taş örgülüdür. Birinci ve ikinci kat ahşap çatkılı taş dolgulu bağdadi duvardır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Konutun birinci ve ikinci katı iç sofalı plan tipinin alt grubu olan bir yüzlü, iç sofalı plan¹⁰¹ tipindedir.

Konut, batıdan doğuya hafif eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konutun kuzeyini ve batısını çevreleyen bahçesi bulunmaktadır. Konut, zemin, birinci ve ikinci kattan oluşmaktadır.

Konutun bahçe kapısı iki yanda taş sütunlu olup kompozit sütun başlıklıdır. Sağ yöndeki sütun üzerinde madalyon içine alınmış rozet motifi yer almaktadır. Düz lentonun sokağa bakan yüzeyi iki uçta ve ortada kabartma rozetlidir.¹⁰² Şaşırtmalı köşe kilit taşları, güney cephe zemin kat ile birinci kat arasında kademeli kat silmesi, girişin altındaki sarnıcın bahçeye bakan çeşme

¹⁰⁰ 20 Nisan 2019 tarihinde alan çalışması sırasında konut ayakta iken konutun iki cephesinin fotoğrafı çekilebilmiştir. Konutun incelenmesine ve planının çıkartılmasına müsaade edilmemiştir.

¹⁰¹ Eldem, 1984, 18.

¹⁰² Ordu Kültür Envanteri, 2010, 397.

aynalığı bezemelidir (Görsel 98). Şahnişini taşıyan iki adet sütun bulunmaktadır. Sütunlar antik dönem özelliği sergileyen kompozit başlıklıdır.

Konut içinde süsleme unsuru olarak birinci kat ocak yaşmağında karşımıza çıkmaktadır.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Güney cephede konutun kaidesi temel seviyesinde, konut duvarından dışarı taşkındır. Konutun güney cephesi zemin kat hizası güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşları ile başlamaktadır. Cephenin devamında iki adet basık kemerli demir korkuluklu küçük pencere açıklığı yer almaktadır. Pencerelerin denizlik, söve ve lentosu pilastrlıdır. Birinci kata çıkan dönerli taş merdiven yer alır (Görsel 97). Merdiven sahanlığının altı sarnıçtır. Sarnıcın güney cephesinin orta alt kısmında niş içerisinde aynalı bezemeli bahçe çeşmesi yer almaktadır. Çeşmenin kurnası günümüze ulaşmamıştır. Lüle deliği yuvarlak formu bir kabartma ortasındadır. Musluk yerinde değildir. Çeşmenin aynalığında vazo içinden çıkan stilize çiçekli kıvrık dal motifi yer almaktadır. Aynalık, üst bölümde içeriden dışarıya doğru genişleyen yuvarlak kemer formunda alınlık ve yanlarda yine içeriden dışarıya doğru genişleyen sade bordürlerle çevrelenmiştir (Görsel 98).

Sarnıcın doğu duvarı sağır duvardır. Sarnıcın devamındaki konut duvarında iki adet pencere açıklığı yer almaktadır. Pencereler demir korkulukludur. Pencerelerin lentoları yuvarlak kemer formundadır. Söve ve lento keşişiminin üst kısmı mızrak ucuna benzeyen motiflerle hareketlendirilmiştir. Cephe güneydoğu köşede şaşırtmalı köşe kilit taşları ile sonlanmaktadır. Zemin kat seviyesi üstte kademeli ve dışarı taşkın kat silmesiyle sonlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, birinci kat merdiven basamakları, pencere denizlik, söve ve lentoları, çeşme ve aynalığı yonu taşdır.

Zemin katın birinci kat seviyesi, güneybatı köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında iki adet demir korkuluklu ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephenin devamında sarnıcın üstü, giriş sahanlığı olarak değerlendirilmiştir. Burası balkon şeklindedir. Korkulukların üzerinde geniş denizlikler kademeli şekildedir. Merdiven sahanlığının üstünde yer alan şahnişini taşıyan iki adet sütun yer almaktadır (Görsel 99). Sütunların kaidesinin yüksekliği korkuluk yüksekliğindedir. Kaidelerin alt kısımları dışarı taşkın kare formudur.

Bunun da üstünde yuvarlatılmış ince silmeler yer almaktadır. Kaidelerin dışı bakan yüzlerinde dikey elips şeklindeki yivlerle hareketlendirilmiştir. Kaidelerin üst kısmı kademeli saçak şeklinde dışarı taşkındır. Sütunlar kaideden sonra form olarak iki bölümlüdür. Sütunun ilk yarısı yuvarlatılmıştır. Ayrıca dikey yivlerle hareketlendirilmiştir. Sütünün ikinci kısmı ilk kısımdan daha kısa tutulmuş ve kare formludur. Buranın her yüzünde iç içe iki elips formlu yiv yer almaktadır. Sütunlar antik dönem özelliği sergileyen kompozit başlıklıdır (Görsel 100-101).

Konutun ahşap çift kanatlı kapısını üstte yer alan aydınlatma penceresiyle ahşap lento ayırmaktadır. Aydınlatma penceresi demir korkuluklu ve ahşap çerçevelidir. Giriş kapısının iki yanında demir şebekeli ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Girişin üstü ahşap düz tavadır. Cephenin devamında iki adet demir korkuluklu ahşap giyotin pencere ve güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle cephe sonlanmaktadır. Ayrıca şahnişinin doğu yönünde konut duvarında ahşap kat silmesi yer almaktadır. Batı yöndeki konut duvarında kat silmesi bulunmamaktadır. Duvar ahşap çatki arası taş dolgulu ve üstü bağdadi duvardır.

İkinci kat cephesi güneybatı köşede ahşap dikme ile başlamaktadır. Cephenin devamından şahnişine kadar iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Şahnişinin kısa kenarlarında birer, uzun kenarında ikişer ahşap giyotin pencere yer almaktadır (Görsel 102). Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere ve güneydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephe saçak altında yer alan ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Bunun da üstünde düz tavan şeklinde kapatılmış saçak yer almaktadır. Duvar ahşap çatki arası taş dolgulu ve üstü bağdadi duvardır (Görsel 103).

Doğu Cephe: Konutun doğu cephesinde iki adet zemin kat girişi yer almaktadır. Konutun doğu cephesi zemin kat hizası güneydoğu köşede şaşırtmalı köşe taşları devamında pencere yer alır. Pencere demir korkuluklu, lentosu yuvarlak kemer formludur. Pencere üstünde havalandırma deliği bulunmaktadır. Pencerenin devamında düz lentolu dar bir kapı açıklığı yer almaktadır. Kapının söve ve lentosu pilastrlıdır. Kapı açıklığının üst kısmında havalandırma deliği bulunmaktadır. Kapı kanadı ahşap tek kanatlı bir kapıdır. Günümüzde kapı kanadı yerinde yoktur. Bu kapı ile ikinci kapı arasında demir korkuluklu, yuvarlak kemer formulu lentolu pencere yer alır. Pencerenin üst kısmında havalandırma delikleri bulunmaktadır. İkinci kapı açıklığı düz lentoludur. Söveler pilastrlıdır. Kapı

açıklığından sonra demir korkuluklu, yuvarlak kemer formlu lentolu pencere yer alır. Pencere üst kısmında havalandırma deliği bulunmaktadır. Cephe kuzeydoğu köşede şaşırtmalı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte düz kat silmesiyle sınırlandırılmıştır (Görsel 104).

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, kapı söve ve lentoları, pencere denizlik, söve ve lentoları, kat silmesiyonu taşır.

Konutun birinci kat seviyesi güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeden sonra cephe dikey olarak üçe bölünmüştür. İlk bölümde ikili pencere, ikinci bölümde tekli pencere, üçüncü bölümde ikili pencere şeklindedir. Pencere ahşap giyotin penceredir. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar ahşap çatki arası taş dolgulu ve üstü bağdadi duvardır.

İkinci kat pencere düzenlemesi de birinci kat düzenlemesiyle aynıdır. Güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeden sonra cephe dikey olarak üçe bölünmüştür. İlk bölümde ikili pencere, ikinci bölümde tekli pencere, üçüncü bölümde ikili pencere şeklindedir. Pencere ahşap giyotin penceredir. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Bunun da üstünde düz tavan şeklinde kapatılmış saçak yer almaktadır. Duvar ahşap çatki arası taş dolgulu ve üstü bağdadi duvardır (Görsel 105).

Kuzey Cephe: Kuzey cephenin zemin kat hizası, kuzeydoğu köşede şaşırtmalı köşe kilit taşlarıyla başlamaktadır. Cephenin devamında demir korkuluklu ve lentosu yuvarlak kemer formlu iki adet pencere açıklığı yer alır. Pencere söve ve lentosu pilastrlıdır. Pencere üzerinde havalandırma delikleri bulunmaktadır. Cephenin batı tarafında demir korkuluklu küçük boyutlu, lentosu yuvarlak kemer formlu iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere söve ve lentosu pilastrlıdır. Pencere üstlerinde havalandırma delikleri yer alır. Kuzeybatı köşe şaşırtmalı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte düz kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Zemin kat duvarı moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve ve lentoları, kat silmesiyonu taşır (Görsel 106).

Cephenin birinci katında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında doğu yönde ve batı yönde bir olmak üzere iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Konutun kuzeybatı köşesinde ahşap dikme ile cephe sonlanmaktadır. Cephe ahşap çatki arası taş dolgulu, üstü bağdadi duvardır.

İkinci kat cephesi birinci kat cephesinin tekrarıdır. Kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında doğu yönde ve batı yönde bir olmak üzere iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Konutun kuzeybatı köşesinde ahşap dikme ile cephe sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak, ahşap düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Cephe ahşap çatki arası taş dolgulu, üstü bağdadi duvardır (Görsel 107).

Batı Cephe: Batı cephenin zemin kat hizası sağır cephedir. Kuzeybatı köşede şaşırtmalı köşe kilit taşlarıyla başlayıp güneybatı köşedeki şaşırtmalı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Konuta sonradan eklenen tuvalet ve banyo bölümü zemin kattan başlayıp çatıya kadar çıkma şeklinde devam etmektedir. Zemin kat seviyesinde muhdes kısmın batı duvarının ortasında kapı açıklığı bulunmaktadır. Konut duvarı üst kısmında düz kat silmesi yer almaktadır. Konut duvarı ve muhdes duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları ve kat silmesi yonu taştır.

Birinci kat hizası sağır duvar olduğu tahmin edilmektedir. Kuzeybatı köşede ahşap dikme yer alır. Cephe ortasındaki muhdes kısmın geniş yüzünde demir korkuluklu iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Duvarın devamında ahşap çerçeveli küçük pencere boşluğu bulunmaktadır. Muhdes kısmın güney duvarında da ahşap çerçeveli küçük pencere boşluğu yer almaktadır. Devamındaki konut duvarı sağır duvardır. Cephe güneybatı köşede ahşap dikme ile sonlanmaktadır. Konut duvarı ahşap çatki arası taş dolgu üzeri bağdadi duvardır. Muhdes bölüm tuğla örgülüdür.

İkinci kat hizasının da birinci katla aynı cephe düzenlemesine sahip olduğu tahmin edilmektedir. Kuzeybatı köşede ahşap dikme yer alır. Cephe ortasındaki muhdes kısmın geniş yüzünde iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Duvarın devamında ahşap çerçeveli küçük pencere boşluğu bulunmaktadır. Muhdes kısmın güney duvarında da ahşap çerçeveli küçük pencere boşluğu yer almaktadır. Devamındaki konut duvarı sağır duvardır. Cephe güneybatı köşede

ahşap dikme ile sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak ahşap düz tavan şeklinde kapatılmıştır (Görsel 108).

Kapı: Dönmez konutunun sokağa açılan ön bahçe kapısı günümüzde yerinde değildir. Kapı iki yanda taş sütunlu olup kompozit sütun başlıklıdır. Sağ yöndeki sütun üzerinde madalyon içine alınmış rozet motifi yer almaktadır. Kapı düz lentoludur. Lentonun sokağa bakan yüzeyi iki uçta ve ortada kabartma rozetlidir.¹⁰³

Konutun toplam üç adet giriş kapısı bulunmaktadır. Konutun asıl giriş kapısı güney cephede zemin kat hizasındadır. Zeminden dönerli taş merdivenle giriş kapısı sahanlığına ulaşılmaktadır. Kapı, çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapı kanatları üç göbeklidir (Görsel 109). Kapı üstünde kapıyla bütün halinde ahşap çerçeveli demir korkuluklu yatay dikdörtgen formulu aydınlatma penceresi bulunmaktadır.

Diğer iki kapı konutun doğu cephesinde zemin kat seviyesinde yer almaktadır. Zemin kata açılan kapılardan güneydoğu köşeye yakın olan kapı açıklığı taş söve ve lento arasında ahşap tek kanatlıdır. Kapı kanadı üç göbeklidir. Kapı kanatları günümüzde yerinde yoktur (Görsel 110).

Konutun kuzeydoğu köşesine yakın yerdeki kapı açıklığı taş söve ve lento arasında ahşap çift kanatlıdır. Kapı kanatları üç göbeklidir. Kapı kanatları günümüzde yerinde yoktur (Görsel 111).

Zemin Kat: Zemin kat, güney ve kuzey bölüm olarak ikiye ayırmak mümkündür. Güney yönde odalar bulunurken kuzey bölüm tek bloktur. Zemin kat planı kısmen çıkarılabilmektedir (Çizim 22). Zemin katın güney bölümüne, zemin katın güneydoğu kapısından girildiğinde doğudan batı yöne koridor yer almaktadır. Koridorun güney duvarında iki adet kapı yer almaktadır. Koridorun batı yönünde açıklık bulunmaktadır. Koridorun kuzey duvarı yanmıştır. Duvarda ahşap direkler mevcuttur. Koridorun zemini muhdes betondur. Güney duvarı tuğla duvardır. Kuzey duvarın bağdadi olduğu tahmin edilmektedir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Koridorun güney duvarındaki ahşap tek kanatlı kapıdan konutun güneydoğu köşesinde yer alan odaya girilmektedir. Odanın doğu ve güney duvarında birer pencere yer almaktadır. Odanın zemini muhdes beton dış duvarlar

¹⁰³ Ordu Kültür Envanteri, 2010, 397.

moloz taş örgülüdür. İç duvarlar tuğla örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 112).

Bu odanın bitişiğindeki odaya, koridorun güney duvarında yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile girilen odası yer almaktadır. Odanın güney duvarında bir adet pencere bulunmaktadır. Başka da açıklık bulunmamaktadır. Odanın zemini muhdes beton, dış duvar moloz taş örgülü, iç duvar tuğla duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Koridorun batı ucundaki açıklıktan girildikten sonra güney kuzey doğrultusunda olduğu tahmin edilen geniş alana girilmektedir. Buranın güney duvarında zemine yakın yerde sarnıç kurnası yer almaktadır.

Zemin taş döşelidir. Doğu duvarı tuğla, güney duvarı moloz taş örgülü, batı duvarı yanmıştır. Ahşap çatkılı içi taş dolgulu, bağdadi duvar olduğu tahmin edilmektedir.

Konutun güneybatı köşesinde yer alan odanın çamaşırhane olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Odanın güney duvarında iki adet pencere yer almaktadır. Pencereilerin önünde denizlik hizasında oyma taş tekne bulunmaktadır. Odanın güneybatı köşesinde nişe yer verilmiştir. Batı duvarında ocak bulunmaktadır. Ocağın yaşmağı yerinden sökülmüştür. Odanın doğu duvarı önünde zeminde su kuyusu bulunmaktadır. Kuyunun üst kısmı yerinden sökülmüştür. Odanın zemini muhdes betondur. Odanın dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvar olduğu tahmin edilmektedir. Tavani yanmıştır. Tavan ahşap çatkılı ters tavan olduğu düşünülmektedir (Görsel 113).

Zemin katın güney bölümün güneydoğu köşesinde yer alan odanın girişi belirlenememiştir. Buranın konutun merdiven dairesi olduğu düşünülmektedir. Zemin kattan birinci ve ikinci kata çıkan ahşap, sahanlıklı merdiven olduğu tahmin edilmektedir. Odanın doğu duvarında bir adet pencere açıklığı vardır. Odanın zemini moloz yığını olduğundan belirlenememiştir. Odanın içteki duvarları ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvar olduğu tahmin edilmektedir. Dış duvarı moloz taş örgülü duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir.

Zemin katın kuzey bölümü doğu batı doğrultusundadır. Güney bölüm ile arasında sağır duvar olduğu tahmin edilmektedir. Bu bölümün girişi zemin katın güneydoğu köşesine yakın yerde olan kapıdan girilmektedir. Buranın batı duvarında ocak yer almaktadır. Ocağın kuzeyinde niş yer almaktadır. Kuzey duvarının kuzeybatı köşeye yakın konumunda iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Kuzey duvarının kuzeydoğu köşeye yakın yerde iki adet pencere bulunmaktadır. Kuzey bölümü pencerelerin lentoları tuğla örgülü ve yuvarlak kemer formundadır. Doğu duvarında bir adet pencere açıklığı yer almaktadır. Bu bölümün zemini moloz yıkıntılarında dolayı ne olduğu bilinmemektedir. Güney duvarı ahşap çatkı arası bağdadi duvar olduğu tahmin edilmektedir. Dış duvarlar moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Tavan ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 114).

Birinci Kat: Birinci kat planı kısmen çıkarılabilmektedir (Çizim 23). Güney cepheden taş basamaklı merdivenle kapı sahanlığına çıkılmaktadır. Konutun güney cephesinde yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile sofaya girilmektedir. Sofanın batı duvarında üç, kuzey duvarında bir, doğu duvarında üç adet kapı yer almaktadır. Kapılar ahşap çift kanatlıdır. Kapıların ahşap lentolarının üst kısımlarında ahşap çerçeveli dikdörtgen formlu bölümler bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatkılı taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 115).

Sofanın batı duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile birinci katın kuzeybatı köşe odasına girilmektedir. Bu oda mutfak olarak kullanılmıştır. Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Batı duvarında güneybatı köşede ahşap çift kapaklı gömme dolap yer almaktadır (Görsel 116). Dolabın bitişiğinde ocak yer alır. Ocak yaşmağının altı kaş kemer formundadır. Ocağın yaşmağını üç yönden çevreleyen bordür kuşağı yer almaktadır. Bordürün içi tek sıra halinde baklava dilimleri yer almaktadır. Baklava dilimleri birbirlerine boğumlarla eklenmiştir. Bordürün köşelerinde çiçek motifi yer alır. Yaşmağın yüzeyinin alt köşelerde stilize yaprak ve çiçek motifi yer almaktadır. Yaşmağın üst köşelerinde birer adet yelpazeyi anımsatan stilize motif yer almaktadır. Yaşmağın yüzeyinde simetrik olarak yerleştirilmiş “S”, “C” kıvrımlı stilize dal ve çiçek motifi yer almaktadır (Görsel 117). Ocağın sağ tarafında muhdes mutfak tezgâhı olduğu düşünülmektedir.

Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatki arası taş dolgu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir.

Sofanın batı duvarında yer alan ikinci çift kanatlı ahşap kapıdan dar bir koridora girilmektedir. Koridorun batı ucu muhdes eklenti kısma açılmaktadır. Koridorun zemini ahşap döşeme, güney ve kuzey duvar ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvardır.

Konutun batı yönünde yer alan muhdes eklentide solda tuvalet sağda banyo olduğu tahmin edilmektedir. İkisinin önünde küçük bir hol bulunmaktadır. Holün batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Bu hol koridorun batı yönünü oluşturmaktadır. Holün sağ tarafında tuvalete açılan kapı açıklığı yer alır. Tuvaletin güney ve batı duvarında birer adet ahşap çerçevesi küçük pencere yer almaktadır. Holün kuzey yönünde ahşap bir kapıyla girilen banyo bölümü olduğu tahmin edilmektedir. Yangında tahrip olmuş olan bu bölümün batı duvarında ahşap çerçevesi küçük penceresi olduğu tahmin edilmektedir. Muhdes eklentinin zemini ahşap kirişli döşeme üzeri betondur. Muhdes eklentinin duvarları tuğla örgülüdür. Konut duvarı yönündeki duvarlar ahşap çatki arası taş dolgu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir.

Sofanın kuzey duvarından girilen oda tamamen yanmıştır. Sofanın batı duvarından girilen kuzeybatı köşe odasının batı duvar ortasında zemin kattan çıkan baca yer almaktadır. Bacanın iki yanında çift kapaklı ahşap gömme dolap olduğu tahmin edilmektedir. Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Odanın zemini ahşap döşemidir. Duvarlar, ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavan olduğu tahmin edilmektedir.

Sofanın kuzey duvarında ahşap çift kanatlı kapı ile girilen odanın kuzey duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunduğu tahmin edilmektedir. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan odanın kuzey ve batı duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatki arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın doğu duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile merdiven dairesine girilmektedir. Doğu duvarda bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Merdivenlerin ahşap ve sahanlıklı merdiven olduğu tahmin edilmektedir. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar duvar ahşap çatkı arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın doğu duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile birinci katın güneydoğu köşede yer alan köşe odasına girilmektedir. Odanın kuzey duvarında ahşap dolap yer almaktadır. Odanın güney ve doğu duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatkı arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 118).

İkinci Kat: Konutun ikinci katı tamamen yanmış ve yıkılmış durumdadır. Kısmı cephe fotoğraflarından anlaşıldığı üzere birinci kat planından farkı güney cephede sofanın güney duvarında yer alan şahnişindir. Şahnişinin kısa kenarlarında birer adet, uzun kenarında ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. İkinci katın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap çatkı arası taş dolgulu bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli düz tavan olduğu tahmin edilmektedir.

Çatı: Konutun üstünde dört yöne eğimli çatı bulunmaktadır. Çatı alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutun iki bacası bulunmaktadır. Bacalar konutun batı duvarının iki yanındadır.

4. 6. Ertoy Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mahallesi, Hacı Osmanağa Sokak, No: 4

Ada/Parsel: 263/25 (Çizim 24)

Envanter No:

Görsel No: 119-132

Çizim No: 24-26

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K. V. K. K'nın 13. 01. 2011 tarih ve 2926 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 12 Aralık 2019/ Zemin kata kadar yıkıktır.¹⁰⁴

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yağma duvar tekniği ve ahşap duvarlıdır. İç duvarlar ahşap duvardır.

Zemin kat moloz taş, köşe ve pencere denizlik söve ve lentoları düzgün kesme taştandır. Birinci kat ahşap çatkılı ahşap duvardır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipi grubunda yer alan dış ve köşe sofalı plan¹⁰⁵ tipindedir.

Konut, kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerine konumlanmıştır. Konutun ana girişi güney cephede bulunmaktadır. Zemin kat üzeri bir katlıdır. Zemin katın beden duvarları moloz taştandır ve üzeri sıvalı değildir. Zemin katın içe bakan duvarları sıvalıdır. Birinci kat duvarları ahşap çatkılı ahşap duvardır.

Zemin kat giriş kapısı ve zemin kat pencerelerinin pilastrlı söveleri ve lentosu süsleme unsuru olarak düşünülebilir (Görsel 125).

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Konutun girişi güney cepheden sağlanmaktadır. Girişin solunda bir ve sağında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Girişin üstündeki ahşap çerçeveli aydınlık penceresi yatay demir şebekelidir. Kat arasında ahşap kiriş görünür haldedir (Görsel 119).

¹⁰⁴ Ordu müzesi kayıtlarına göre konut 2010 yılında ayaktaadır.

¹⁰⁵ Eldem, 1984, 18-19.

Birinci kat cephesinde dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Çatı alınlığında üç gözlü ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Cephe doğu ve batı yöne eğimli saçakla sonlanmaktadır.

Zemin kat moloz taş, köşeler, pencere denizlik, söve ve lentolar düzgün kesme taş malzemedendir. Birinci kat cephesi ve çatı alınlığı ahşap çatkılı ahşap duvar üzeri saç levhalarla kaplıdır (Görsel 120).

Doğu Cephe: Cephenin zemin katının ortasında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Bu boşluğun sağ tarafında yatay demir şebekeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kat arasında ahşap kirişin üstü ahşap pervazla kapatılmıştır. Birinci kat cephesinde üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Soldaki pencere tekli ve sağdaki ikili düzenlenmiştir. Saçak altındaki ahşap kirişle cephe sınırlandırılmıştır.

Konutun zemin katı moloz taş, köşeler ve pencere denizlik, söve ve lentolar düzgün kesme taş malzemedendir. Birinci kat duvarı ahşap çatkılı ve kat cephesinin tamamı saç levhalarla kapatılmıştır. Köşelerde ahşap dikey pervazlar bulunmaktadır (Görsel 121).

Kuzey Cephe: Zemin kat sağır cephedir (Görsel 122-123). Kat arasında ahşap kirişin üstü ahşap pervazla kapatılmıştır. Birinci kat cephesinde üç adet pencereye yer verilmiştir. Soldaki pencere ahşap giyotin penceredir. Diğer iki pencere muhdes olduğu tahmin edilmektedir. Cephenin ortasındaki pencere ahşap çerçeveli dört gözlüdür. Sağdaki pencere metal çerçevelidir. Cephe yanlarda ahşap direkler üzerine çakılı ahşap pervazla sonlanmaktadır. Birinci kat üstte yatay kiriş üzeri ahşap pervazla sonlanmaktadır. Çatı alınlığında iki adet ahşap çerçeveli birer gözlü pencere bulunmaktadır. Cephe, iki yana eğimli saçakla sonlanmaktadır. İkinci kat duvarı ahşap çatkılı duvar üzeri metal levhalarla kaplıdır. Konutun zemin katı moloz taş, köşeler ise düzgün kesme taş malzemedendir.

Batı Cephe: Konutun sokağa bakan cephesidir. Zemin kat ortasında yatay demir şebekeli ahşap giyotin pencere yer alır (Görsel 124). Kat arasında ahşap kiriş görünür haldedir. Birinci katta ikişerli guruplar halinde dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Konutun zemin katı moloz taş, köşeler ve pencere denizlik, söve ve lentolar yonu taştır. Birinci kat duvarı ahşap çatkılı ve kat cephesinin tamamı saç

levhalarla kapatılmıştır. Köşeler ve cephe ortasında ahşap dikey pervazlar bulunmaktadır (Görsel 125).

Kapı: Konutun girişi güney cephenin ortasında yer alan kapıdan sağlanmaktadır. Kapının üstünde aydınlık penceresine yer verilmiştir. Yonu taş malzemedden yapılmış olan söve, lento içinde ahşap çift kanatlı kapısı bulunmaktadır. Soldaki kapı kanadı sağdaki kanada göre dar tutulmuştur. Ahşap kapı kanatları üzerinde üç adet göbek yer almaktadır. Göbekler üstte ve altta dikey ortada yatay formludur (Görsel 126).

Zemin Kat: Zemin kata giriş güney cephenin ortasında yer alan ahşap kapıyla girilmektedir (Çizim 25). Konutun batı tarafında dikdörtgen formunda sofası ve doğu tarafında sofadan girilen üç adet odası bulunmaktadır. Sofanın güney duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın sağında ahşap giyotin pencere yer alır (Görsel 127). Sofanın batı duvarının güney ucunda niş yer almaktadır (Görsel 128). Nişin kemeri kaş kemer şeklindedir (Görsel 129). Duvarın devamında iki adet yan yana yerleştirilmiş taştan oyma tekne bulunmaktadır. Sofanın batı duvarının ortasında mazgal şeklinde oluşturulmuş duvar içinde ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın kuzey duvarında kaş kemer formulu niş yer almaktadır (Görsel 130). Sofanın kuzeydoğu köşesinde üst kata çıkan ahşaptan sahansız merdiven bulunmaktadır. Merdiven altına tuvalet yerleştirilmiştir. Sofanın ortasında ahşap direk yer almaktadır. Zemin taş kaplama, dış duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır. İç duvarlar ahşap duvardır. Tavan ahşap kirişlemeli ters tavadır.

Sofanın doğu yönünde üç adet oda bulunmaktadır (Görsel 131). Kuzeydoğu köşede yer alan odaya sofadan ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir. Odanın kuzey duvarında küçük bir niş yer alır. Doğu duvarında yatay demir şebekeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış beden duvarları moloz taş üzeri sıvalıdır. İç duvarları ahşap duvardır. Tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofadan girilen bitişiğindeki odanın giriş kapısı önünde taştan oluşturulmuş iki kademeli sahanlık yer alır.

Odanın doğu duvarının kuzeyinde, duvara gömme şeklinde yerleştirilmiş evye yer alır. Oyma taştan oluşturulmuş evye tekne görünümündedir. Buranın arka

duvarında tuğla ile kapatılmış küçük penceresi bulunmaktadır. Evyenin üstünde ahşaptan raflı bölüm oluşturulmuştur. Doğu duvarının ortasında ocak yer almaktadır. Ocağın iki yanında altlı üstlü küçük nişler yer alır. Ocağın yaşmağı sadedir. Odanın zemini ahşap döşeme, dış beden duvarları moloz taş üzeri sıvalıdır. İç duvarları ahşap duvardır. Tavan ahşap kirişleme ters tavandır.

Ana girişin sağında yer alan küçük odaya sofadan ahşap tek kanatlı kapıyla girilmektedir. Doğu duvarında gömme dolap şeklinde oluşturulmuş çift kanatlı ahşap dolap yer alır. Odanın güney duvarında iki adet mazgal tarzında oluşturulmuş yatay demir şebekeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 132).

Birinci Kat: Zemin kat sofasının kuzey duvarının ortasından dönerli ahşap merdivenle birinci kat sofasına ulaşılmaktadır (Çizim 26). Sofanın kuzeybatı köşesinden ahşap dönerli merdivenle tavan arasına çıkılmaktadır. Konutun ikinci katının olduğu tahmin edilmektedir. Sofanın kuzey duvarında merdivenleri aydınlatan ahşap giyotin pencere bulunur. Devamında dışarı çıkma şeklinde yapılmış tuvalet bölümü bulunmaktadır. Tuvalet bölümünün sağ tarafında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Sofanın güney duvarında iki adet ahşap çift kanatlı kapı, yer almaktadır. Sofanın batı duvarında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvar ahşap duvar, tavan ahşap kirişleme ters tavandır.

Sofanın güney yönünde iki ve batı yönünde bir odası bulunmaktadır. Sofanın güney yönündeki odaya sofadan ahşap çift kanatlı bir kapıyla ulaşılmaktadır. Odanın doğu duvarında bir, güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar ahşap duvar, tavan ahşap kirişlemeli ters tavandır. Güneydoğu köşedeki diğer odaya sofadan ahşap çift kanatlı kapıyla girilmektedir. Odanın güney ve batı duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde duvarda gömme şeklinde, ahşap çift kanatlı kapağı olan gusülhane yer almaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, duvar ahşap duvar, tavan ahşap kirişleme ters tavandır.

Sofanın batı yönünde bulunan odaya ahşap tek kanatlı kapıyla sofadan girilmektedir. Odanın güney duvarında gömme dolap şeklinde yerleştirilmiş ahşap

Çift kanatlı kapağı bulunan gusülhane yer almaktadır. Odanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında açıklık bulunmamaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvar ahşap duvar, tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

atı: Konutun çatısı doğu batı yöne eğimli beşikrts şeklindedir. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutta tek baca bulunmaktadır. Baca batı taraftadır. Çatıdan yaklaşık 1,5 m yüksekliğindedir.

4. 7. Güney Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Kanlıkuyu Sok. No: 15

Ada/Parsel: 240/8 (Çizim 27)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 63

Görsel No: 133-157

Çizim No: 27-30

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Ocak 2020/ Sağlam. Konut olarak kullanılıyor. 11. 02. 2020 tarihinde konut yanarak kullanılamaz hale gelmiştir (Görsel 133).

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma tekniği ve bağdadi duvardır. İç duvarlar ahşap duvardır.

Zemin kat moloz taş duvar, asma kat kuzey cephe moloz taş duvar diğer cepheleri bağdadi duvar, iç duvarları ahşap duvardır. Birinci kat kuzey cephe moloz taş örgülüdür. Diğer cepheler bağdadi duvardır. İç bölmeleri ahşap duvardır.¹⁰⁶ Katlar arası ahşap döşemedir. Zemin kat tavanı ahşap kirişli ters tavadır. Asma kat ve birinci kat tavanları ahşap düz tavadır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipi grubunda yer alan dış ve köşe sofalı plan¹⁰⁷ tipindedir. Asma kat tipolojiye uygun değildir.

Konut, batıdan doğuya eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, zemin kat, asma kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun güney ve batı yönünde bahçesi bulunmaktadır. Dış cephede güney ve doğu yönlerde birinci kat

¹⁰⁶ Necatî Güney (50 yaş), (28. 12. 2019). Konut sahibi, konutun eski halinde, katlar içindeki bölme duvarlarının ahşap duvar olduğunu ve asma kat planının günümüzdeki planından farklı olduğunu ifade etmektedir.

¹⁰⁷ Eldem, 1984, 18-19.

seviyesinde cephe tamamen çıkma şeklindedir. Zemin kat, konutun konumlandığı arazinin eğimli yapısına göre şekillenmiştir.

Konutta süsleme unsurlarına rastlanmamıştır.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Konutun giriş cephesidir. Zemin kat seviyesinde güneybatı köşe pilastrlıdır. Cephenin ortasında giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı muhdes çelik kapıdır. Bu cephenin zemin kat hizasında başka açıklık bulunmamaktadır. Zemin katın güney duvarı moloz taş örgülüdür. Zemin kat duvarı moloz taş örgülü, köşe kilit taşları ve giriş kapsının söve ve lentoları yonu taş olduğu tahmin edilmektedir. Dış cephe muhdes sıvalı ve boyalıdır.

Cephenin asma kat seviyesinde güneybatı köşede pilastrlıdır. Cephenin ortasındaki kapı üstünde muhdes üç bölmeli plastik çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Aydınlatma penceresinin sağında iki adet pencere bulunmaktadır. Pencere muhdestir. Plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Özgünde ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Duvar bağdadi duvardır.

Cephenin birinci kat seviyesi cephe uzunluğunca çıkma şeklindedir. Cephede toplam altı adet muhdes pencere bulunmaktadır. Plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Özgünde ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Cephe ahşap saçakla sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 134).

Doğu Cephe: Doğu cephe sokak cephesidir. Zemin katın güneydoğu köşeye yakın konumda bir adet küçük pencere yer alır. Pencere muhdestir. Plastik tek kanatlıdır. Başka açıklık bulunmamaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları yonu taş olduğu tahmin edilmektedir.

Doğu cephenin asma kat seviyesinde toplam yedi adet pencere yer alır. Pencere muhdestir. Plastik çerçeveli ve tek kanatlıdır. Duvar bağdadi duvardır. Cephenin birinci kat seviyesi cephe uzunluğunca çıkma şeklindedir. Cephede toplam altı adet muhdes pencere bulunmaktadır. Plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Özgünde ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Saçak düz tavan şeklindedir. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 135).

Kuzey Cephe: Konutun kuzey cephesi zemin kat seviyesinde kuzeydoğu köşeye yakın muhdes bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Cephenin devamında ortada içi dolgu olan çıkma yer almaktadır. Cephenin kuzeybatı köşesine yakın yerde zemin

kata açılan muhdes demir kapı bulunmaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları yonu taş olduğu tahmin edilmektedir.

Cephenin asma kat seviyesinde çıkmanın kuzey ve batı duvarında muhdes plastik çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür.

Birinci kat seviyesinde çıkmanın kuzey duvarında ve batı duvarında muhdes plastik çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Cephenin devamında kuzeybatı köşeye yakın konumda muhdes plastik çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır (Görsel 136).

Batı Cephe: Konutun batı cephesinin zemin kat seviyesi sağır duvardır. Moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları yonu taş olduğu tahmin edilmektedir.

Asma kat seviyesinde dört adet muhdes plastik çerçeveli tek kanatlı pencere yer almaktadır. Pencere muhdes demir şebekelidir. Duvar moloz taş örgülüdür. Birinci kat seviyesinde toplam beş adet pencere bulunmaktadır. Pencere muhdestir. Plastik çerçeveli ve tek kanatlıdır. Özgünde ahşap giyotin penceredir. Saçak düz tavan şeklindedir. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 137).

Kapı: Konutta toplam iki adet girişi bulunmaktadır. Birincisi güney cephenin zemin kat seviyesinde yer alan kapıdır. Konutun asıl giriş kapısı muhdes çelik kapıdır. Kapının üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapı söve ve lentosu yonu taş olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 138). Diğeri de konuta sonradan açıldığı tahmin edilen kuzey cephenin zemin kat seviyesindeki demir kapıdır (Görsel 139). Kapı girişleri ve kanatları özgünlüğünü kaybetmiştir.

Zemin Kat: Konutun zemin katına bahçe içinden güney cephede bulunan kapıdan girilmektedir. Kapı sofaya açılmaktadır (Çizim 28), (Görsel 140-141). Konutun sofası birinci kata kadar yükselmektedir. Sofanın zemin kat seviyesinde dış duvarda penceresi bulunmamaktadır. Sofanın kuzey duvarı ortasında yer alan muhdes bir kapıyla zemin katın ahşap destekli geniş bölüme girilmektedir (Görsel 142). Sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan ahşap merdivenle asma kata ulaşılmaktadır. Sofanın doğu duvarının güney köşesinde bulunan ahşap kapıyla banyo kısmına ulaşılmaktadır. Sofanın dış duvarları ve kuzey duvarı moloz taş, doğu duvarı muhdes tuğla örgülüdür. Zemin, duvar ve tavan muhdes laminat kaplıdır.

Sofanın doğu duvarının gúneyinde bulunan muhdes bir kapıyla banyoya ulaşılmaktadır (Górsel 143). Banyonun kuzey duvarı sarnıç duvarıdır. Odanın doğu cephesinde küçük bir pencere bulunmaktadır. Pencere muhdes plastik çerçevesi, tek kanatlıdır. Başka da açıklık bulunmamaktadır. Banyonun zemini muhdes betondur. Kuzey, doğu ve gúney duvarı moloz taş örgüldür. Odanın girişinin de içinde olduğu batı duvarı muhdes tuğla örgüldür. Tavan muhdes betondur.

Sofanın kuzey duvarında yer alan muhdes kapıdan girildiğinde konutun batı yönüne doğru dar bir koridor bulunmaktadır. Koridorun kuzeydoğu köşesinde bulunan açıklıktan odunluk kısmına girilmektedir. Koridorun doğu duvarı sarnıcın duvarıdır. Koridorun zemini muhdes betondur. Koridorun gúney, batı, kuzey ve doğu duvarı moloz taş örgüldür. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Zemin katın kuzey bölümünü oluşturan odunluk kısmında doğudan batıya üç sıra halinde ahşap direkler bulunmaktadır (Górsel 144). Kuzeybatı köşede muhdes demir kapı bulunmaktadır. Odunluğun kuzeydoğu köşesinde günümüzde muhdes kalorifer kazanı yer almaktadır. Köşenin batı yönü iki direk arası muhdes duvarla kapatılarak kalorifer kazanı korumaya alınmıştır. Odunluğun gúneydođu köşesinde sarnıç duvarı yer alır.

Zemin muhdes betondur. Duvarlar moloz taş örgüldür. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Asma Kat: Zemin kat sofasının kuzeydoğu köşesinde bulunan muhdes ahşap merdivenle asma kata ulaşılmaktadır (Çizim 29), (Górsel 145). Asma kat zemin kat sofanın üstü haricindeki diğer yönleri kaplamış durumdadır. Zemin kattan çıkan ahşap merdiven önünden batı duvarına uzanan bir tarafı muhdes ahşap korkuluklu kuzey tarafı asma kat duvarı olan merdiven sahanlığı bulunmaktadır (Górsel 146). Merdiven sahanlığı konutun batı duvarında sahanlıklı ahşap merdivenle birinci katın sofasına ulaşılmaktadır. Günümüzde asma kata ahşap çift kanatlı muhdes bir kapıyla ulaşılmaktadır. Asma katın tamamı bir mekâna dönüştürülmüş durumdadır. Asma katın girişinden girildiğinde konutun batı duvarından doğu duvarına uzanan geçiş bölümü yer almaktadır (Górsel 147). Bu bölümün kuzeybatı köşesi mutfak olarak kullanılmaktadır. Mutfağın batı duvarında iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereler muhdes plastik çerçevesi tek

kanatlıdır. Özgünde ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Kuzey duvarında muhdes mutfak tezgâhı, üstte dolap yer almaktadır. Mutfağın doğu duvarının yarısında muhdes dolap bulunur. Mutfağın güney duvarı ahşap duvardır. Batı ve kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Doğu duvarı muhdes tuğla örgülüdür. Zemin ahşap döşeme üstü muhdes laminat kaplamadır. Duvarlar muhdes laminat kaplamadır. Tavan ahşap kirişlidir. Laminatla düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Asma katın kuzeybatı köşedeki mutfak ile kuzeydoğu köşede yer alan salon arasında muhdes ahşap duvarla oluşturulmuş olan hol, konutun kuzey yönündeki tuvalet ve banyo girişini oluşturmaktadır. Hole ahşap tek kanatlı muhdes bir kapıyla girilmektedir. Holün batı duvarı muhdes tuğla örgülüdür. Kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Doğu ve batı duvarı ahşap duvardır. Holün zemini ahşap döşeme üstü laminattır. Duvarları laminat kaplıdır, tavanı ahşap kiriş, düz tavan şeklinde laminat kaplıdır.

Bu holün kuzey duvarında ortada muhdes ahşap kapı bulunmaktadır. Bu kapıdan tuvalet ve banyo kısmına girilmektedir. Kuzey cephede çıkma şeklinde olan bu kısmın sol tarafı tuvalet, sağ tarafı banyo olarak kullanılmaktadır. Tuvaletin batı ve kuzey yönünde birer adet küçük pencere bulunmaktadır. Pencere muhdes plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Banyo duvarının kuzey ve doğu yönünde kare formlu niş yer almaktadır. Tuvalet ve banyonu zemini muhdes beton üzeri fayans kaplıdır. Duvarlar moloz taş örgülü ve tavana kadar muhdes fayans kaplıdır. Tavan muhdes betondur.

Asma katın doğu yönünde konutun kuzey duvarından güney duvarında uzanan salon yer almaktadır (Görsel 148). Salonun kuzey duvarı sağırdir. Güney duvarında iki adet pencere muhdes plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Salonun devamında doğu cephede üç adet pencere muhdes plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Salonun güney duvarında iki adet pencere muhdes plastik çerçeveli tek kanatlıdır. Salonun güneydoğu köşesinin batı duvarı sağır duvardır. Salonu zemini ahşap döşeme üzeri laminat kaplıdır. Salonun kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Üzeri laminat kaplıdır. Salonun doğu ve güney duvarı bağdadi duvardır. Üzeri laminat kaplıdır. Salonun güneybatı duvarı ahşap duvardır. Laminat kaplıdır. Tavan ahşap kirişli, düz tavan şeklinde laminat kaplıdır.

Konut sahibinin¹⁰⁸ ifadelerinde göre; Asma kat önündeki merdiven sahanlığına açılan kuzey duvarda üç adet kapı bulunmaktaydı. Bu ahşap kapılardan batıdaki kapıyla kuzeybatı köşe odasına girilmekteydi. Odanın doğu duvarında tuvalet koridoruna açılan kapısı bulunmaktaydı. Merdiven sahanlığının kuzey duvarının ortasında tuvalet koridorunun ahşap kapısı bulunmaktaydı. Tuvalet koridorunun ucunda tuvalet yer almaktaydı. Koridorun doğu duvarındaki kapıdan asma katın kuzeydoğu köşesindeki mutfak kısmına girilmekteydi. Mutfağın merdiven sahanlığından yani güney duvarından da girilmekteydi. Merdiven sahanlığının doğu ucunda ahşap kapısı olan küçük bir oda bulunmaktaydı. Bu oda, zeminde bulunan sarnıcın üstündeydi. Merdiven sahanlığının güneydoğu köşesinde bulunan odaya merdiven sahanlığının güney duvarında bulunan ahşap kanatlı kapı ile girilmekteydi. İç duvarların tamamı ahşap duvar, zemin ahşap döşeme, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Birinci Kat: Asma katın güneyinde bulunan bir tarafı asma kat duvarı olan diğer tarafı muhdes ahşap korkuluklu sahanlığın batı yönünde yer alan sahanlıklı ahşap merdivenle birinci kat sofasının güneybatı köşesine ulaşılmaktadır (Görsel 149), (Çizim 30). Sofanın batı duvarında iki adet pencere bulunur. Pencereleer plastik çerçeveli, tek kanatlı ve muhdestir. Sofanın kuzey duvarının ortası pahlıdır (Görsel 150). Pahlı köşelerden odalara girilmektedir. Sofanın kuzey duvarında, kuzeybatı köşe odasının ahşap kanatlı kapısı devamında tuvalet ve banyo koridoruna açılan ahşap kanatlı kapı, kuzeydoğu köşede bulunan odanın ahşap giriş kapısı yer almaktadır. Sofanın doğu duvarında ortada küçük bir oda ve odanın ahşap kanatlı kapısı, devamında güneydoğu köşede bulunan odanın ahşap tek kanatlı kapısı bulunmaktadır. Sofanın güneyindeki duvarda üç adet plastik çerçeveli tek kanatlı muhdes pencere yer alır (Görsel 151). Sofanın zemini ahşap döşeme üzeri muhdes laminattır. Sofanın dış duvarları bağdadi duvardır. Üstü laminat kaplıdır. Sofanın iç duvarları ahşap duvar üzeri laminat kaplıdır. Tavan ahşap düz tavandır. Laminat kaplıdır.

Sofanın kuzey duvarındaki pahlı köşeden kuzeybatı köşede bulunan odaya girilmektedir. Odanın batı duvarında üç adet plastik çerçeveli tek kanatlı muhdes pencere yer alır. Odanın kuzeybatı köşesinde özgünde gusülhane bulunmaktadır. Günümüzde dolap olarak kullanılmaktadır (Görsel 152). Gusülhanenin kuzey

¹⁰⁸ Necatı Güney (50 yaş), 28. 12. 2019.

duvarında, yukarıda küçük bir penceresi bulunmaktadır. Pencere plastik çerçeveli tek kanatlı muhdestir. Odada başka açıklık bulunmamaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme üzeri muhdes laminattır. Odanın batı duvarı bağdadi duvardır. Üstü laminat kaplıdır. Kuzey duvar moloz taş örgülüdür. Üstü laminat kaplıdır. Odanın iç duvarları ahşap duvar üzeri laminat kaplıdır. Tavan ahşap düz tavan üzeri laminat kaplıdır.

Sofanın kuzey yönünde ortada ahşap kapıyla girilen koridor kısmı bulunmaktadır (Görsel 153). Koridorun batı ve doğu duvarı sağır duvardır. Koridorun kuzey duvarında ahşap tek kanatlı kapı bulunmaktadır. Koridorun zemini ahşap döşeme, üzeri laminat kaplıdır. Koridorun iç duvarları ahşap duvar, kuzey duvarı moloz taş duvar üzeri laminat kaplıdır. Koridorun tavanı ahşap düz tavanın yüzeyi laminat kaplıdır.

Koridorun kuzey duvarından ahşap kapıyla girilen tuvalet banyo kısmı bulunmaktadır. Buranın batı yönü tuvalet, doğu yönü banyodur. Batı yönünde ve kuzey yönünde birer adet küçük pencere bulunmaktadır. Pencereler plastik çerçeveli tek kanatlı muhdestir. Tuvalet ve banyonun zemini muhdes beton üzeri fayans kaplıdır (Görsel 154). Duvarlar moloz taş örgülüdür. Üzeri fayans kaplamadır. Tavan muhdes betondur.

Sofanın doğu duvarındaki pahlı köşeden kuzeydoğu köşede bulunan odaya girilmektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde niş yer almaktadır. Günümüzde dolap olarak kullanılmaktadır. Kuzey duvarı ortasında ocak olduğu tahmin edilmektedir. Odanın doğu duvarında üç adet plastik çerçeveli tek kanatlı muhdes pencere yer alır (Görsel 155). Odanın zemini ahşap döşemedir. Üzeri laminat kaplıdır. Odanın batı ve güney duvarı ahşap duvardır. Kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Doğü duvar bağdadi duvardır. Üzeri laminat kaplıdır. Tavan ahşap düz tavadır. Üzeri laminat kaplıdır.

Sofanın doğu duvarında ortada, ahşap kapıyla girilen küçük bir oda bulunmaktadır (Görsel 156). Odanın doğu duvarında pencere yer alır. Pencere plastik çerçeveli tek kanatlı muhdes penceredir. Odanın zemini ahşap döşeme üstü laminattır. Odanın batı, kuzey, güney duvarı ahşap duvar, üstü laminat kaplıdır. Doğü duvarı bağdadi duvar üstü laminat kaplıdır. Tavan ahşap düz tavan üzeri laminat kaplamadır.

Konutun kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya sofanın doğu duvarında bulunan ahşap kapıyla girilmektedir. Odanın doğu duvarında ve güney duvarında üçer adet pencere bulunmaktadır (Görsel 157). Pencereler plastik çerçevesi tek kanatlı muhdes penceredir. Zemin ahşap döşeme üzeri laminat, odanın kuzey ve batı duvarı ahşap duvar üzeri laminat kaplıdır. Doğu ve güney duvarı bağdadi duvar üzeri laminat kaplıdır. Tavan ahşap düz tavan, laminat kaplıdır.

Çatı: Konut, dört yana eğimli çatı ile kapatılmıştır. Özgünde alaturka kiremitle kaplıyken günümüzde Marsilya kiremitle örtülmüştür. Konutun kuzey duvarı üstünde çatı seviyesinde bir adet bacası bulunmaktadır.

4. 8. Keşaplı Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Keşaplı Sokak No: 12

Ada/Parsel: 241/23 (Çizim 31)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 59

Görsel No: 158-170

Çizim No: 31-39

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24.06.1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Haziran 2019/ Zemin kat duvarları ayaktadır.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma tekniği ve bağdadi duvardır. İç duvarlar bağdadi duvardır.

Zemin kat, moloz taş örgülü, birinci ve ikinci kat bağdadi duvardır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin, birinci ve ikinci kat iç sofalı plan tipinin alt grubu olan bir yüzlü iç sofalı plan tipindedir.¹⁰⁹

Konut batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerine konumlandırılmıştır. Bahçesi bulunmamaktadır. Konut, zemin ve üstteki iki kattan oluşmaktadır. Konut plan açısından birbirine yaklaşık olarak simetrik durumdaki iki bloktan oluşmaktadır. İki ayrı giriş kapısı ve içte iki ayrı merdivenleri vardır. İkinci katta sonradan iki blok arası kapı açılarak birbirine bağlantı sağlandığı düşünülmektedir.

Zemin kat köşeleri pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı pencere söveleri ve lotosu, kademeli kat silmesi (Görsel 168) ayrıca güneydoğu blokta yer alan ahşap kapının sağdaki kapı kanadı üstünde pirinçten döküm tekniğinde yapılmış olduğu tahmin edilen figürlü kapı tokmağı bulunmaktadır (Çizim 36). Figür; kadın eli şeklinde elinde ve küre tutar haldedir. Bileğinde kıvrımlı kıyafetin

¹⁰⁹ Eldem, 1984, 18.

manşeti üstünde bileklik vardır. Parmağında kaşlı yüzük bulunmaktadır. Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Konutun güney cephesi yola açılmaktadır. Konut birbirine bitişik iki bloktan yani aynı beden duvarını kullandığından dolayı güney cephenin doğu ve batı uçlarında bu blokların ana girişleri bulunmaktadır (Çizim 32), (Görsel 158). Güney cephe zemin kat hizası güneybatı köşede pilastrlı köşe kilit taşları yer alır. Bu köşeye yakın konumda batı bloğu zemin kat girişi yer almaktadır. Düz lentolu giriş açıklığı pilastrlı söveler ve lento içinde ahşap iki kanatlı kapı bulunmaktadır. Kapının solunda iki adet pencereye yer verilmiştir. Pencere, söve ve lentoları pilastrlı ve basit dikey demir şebekelidir. Cephe dikey pilastrla ikiye bölünmüştür. Cephenin devamında plasterden sonra iki adet pencere açıklığı yer almaktadır. Pencere, söve ve lentoları pilastrlı ve dikey demir şebekelidir. Güney cephenin batı ucunda düz lentolu, ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Kapı söve ve lentoları pilastrlıdır. Bu kapı, diğer kapıyla hem kod farkı hem de genişlik itibarıyla farklıdır. Cephe güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Zemin kat cephesi üstte kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülü üzeri sıvalıdır. Köşe kilit taşları, kapı ve pencere söveleri, lentoları, dikey pilastr ve kat silmesi yonu taş malzemedendir.

Birinci kat cephesi cephe ortasında yer alan ahşap dikme ile ikiye bölünmüş durumdadır. Cephe kuzeybatı köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephe ortasındaki ahşap dikmeye kadar üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe ortasındaki ahşap dikmeden sonra üç adet ahşap giyotin pencere tekrar etmektedir. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır.

İkinci kat cephesi ile birinci kat cephesi arasında yatay ahşap kat silmesi yer almaktadır. İkinci kat cephesi, birinci kat cephesi ile simetrik olarak aynıdır. Cephe ortadan dikey olarak ahşap dikmeyle ikiye ayrılmıştır. Güneybatı köşede ahşap dikme ile cephe ortasındaki dikme arasında üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe ortasındaki dikme ile güneydoğu köşe dikmesi arasında üç adet ahşap giyotin pencere tekrarlanmıştır. Cephe üstte, saçak altı ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Cephe saçakla sonlanmaktadır (Görsel 159-160).

Zemin kat beden duvarı moloz taştır. Köşelerdeki kilit taşları, kapı pencere kenarlarındaki lento, söve ve denizliklerde yonu taştır. Birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi duvardır.

Doğu Cephe: Zemin kat, güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşları ile başlamaktadır. Cephenin devamında beş adet pencere açıklığı yer almaktadır. (Çizim 33), (Görsel 161). Pencere düzenlemesi güneydoğu köşeye yakın konumda tekli ve cephe devamında ikili gruplar halinde dört adet pencere açıklığı yer almaktadır. Pencereler yatay basit demir şebekelidir. Cephe üstte kademeli taş kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Birinci kat cephesinde güneydoğu köşede ahşap dikme ve cephe devamında ikili gruplar halinde altı adet ahşap giyotin pencere düzenlemesi yer almaktadır. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır.

İkinci kat cephesi ile birinci kat cephesi arasında kat silmesi yer almamaktadır. Cephe birinci katın tekrarıdır. Güneydoğu köşe ve kuzeydoğu köşede yer alan ahşap dikmeler arasında ikişer gruplar halinde toplam altı adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe üstte, saçak altı ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Düz tavan şeklinde kapatılmış olan saçakla cephe sonlanmaktadır.

Zemin kat beden duvarı moloz taş üzeri sıvalı ve boyalıdır. Köşelerdeki kilit taşları, pencere kenarlarındaki lento, söve ve denizliklerde, kat silmesinde, yonu taş malzeme kullanılmıştır. Birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi sıvalıdır.

Kuzey Cephe: Zemin kat hizasında cephenin ortasında üç adet farklı boyutlarda dikey dikdörtgen formlu ve dikey demir şebekeli pencereler bulunmaktadır (Çizim 34), (Görsel 162).

Birinci ve ikinci kat cephesi cephe ortasında yer alan ahşap dikmeyle dikey olarak ikiye bölünmüştür. Birinci kat hizasında köşelerde yer alan ahşap dikmeler arasında sağ köşede sonradan kapatılmış pencereyle birlikte altı adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe ortasındaki pencereler boyut itibariyle diğer pencerelerden küçüktür. Bu kat hizasında duvardaki yapı malzemesinden anlaşıldığı kadarıyla sonradan tamirat geçirmiş olduğu düşünülmektedir. Bu kattaki pencere hizaları ve boyutlarının düzensiz oluşu da bu durumu doğrular durumdadır.

İkinci kat hizası cephe ortasındaki ahşap dikmeyle dikey olarak ikiye bölünmüştür. Köşelerde yer alan ahşap dikmeler arasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kuzeybatı köşede ahşap dikme görünür halde değildir. Cephe üstte saçak altı kirişle sınırlanmaktadır. Düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır.

Zemin kat hizası moloz taş malzeme üzeri sıvalı ve boyalıdır. Birinci ve ikinci kat hizası bağdadi duvar üzeri sıvalı ve boyalıdır. Birinci kat hizasında sonradan tuğla malzeme ile tamirat yapıldığından yer yer tuğla malzeme kullanılmıştır.

Batı Cephe: Cephenin zemin kat hizası (Görsel 163) kuzeybatı köşede pilastrlı köşe kilit taşları ile başlamaktadır (Çizim 35). Cephenin devamında toplam beş adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Pencere söve ve lentoları pilastrlıdır. Pencere basit yatay demir şebekelidir. Güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşları yer almaktadır. Üstte kademeli kat taş silmesi yer almaktadır.

Birinci kat hizasında kuzeybatı ve güneybatı ahşap köşe dikmeleri arasında ikişer gruplar halinde toplam altı adet pencere yer almaktadır. Pencere ahşap giyotin penceredir. Cephenin güneybatı köşeye yakın olan penceresi sonradan kapatılmıştır.

İkinci kat cephe düzenlemesi birinci katla simetrik olarak aynıdır. Köşelerde yer alan ahşap dikmeler arasında ikişerli gruplar halinde toplam altı adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe üstte saçak altı ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Zemin kat duvarı moloz taş, pencerelerin lento, söve ve denizlikleri yonu taş malzemededen yapılmıştır. Birinci ve ikinci kat duvarı ahşap çatkılı ve tahta kaplamalıdır.

Kapı: Konut iki blok şeklinde tasarlandığından dolayı güney cephenin doğu ve batı uçlarında iki adet konut giriş kapısı bulunur. Batı bloğunun girişi güney cephenin batı köşeye yakın konumdadır. Düz lentolu, pilastrlı söve içinde iki kanatlı ahşap kapı yer almaktadır (Görsel 164). Kapı kanatları üzerinde üçer göbek yer alır. Ortadaki göbek yatay dikdörtgen formudur. Bu göbeğin altında ve üstünde dikey dikdörtgen formu göbek bulunur. Kapının eşiği, sövesi, lentosu yonu taş ve pilastrlıdır.

Güney cephenin doğusundaki konut girişi pilastrlı düz lentolu ve söveler arasında çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır (Görsel 165). Kanatlar üzerinde üçer göbek yer alır. Ortadaki göbek yatay dikdörtgen formudur. Bu göbeğin altında ve üstünde dikey dikdörtgen formu göbek bulunur.

Sağdaki kapı kanadı üstünde pirinçten döküm tekniğinde yapılmış olduğu tahmin edilen figürlü kapı tokmağı bulunmaktadır (Çizim 36). Figür; kadın eli şeklinde elinde küre tutar haldedir. Bileğinde kıvrımlı kıyafetin manşeti üstünde bileklik vardır. Yüzük parmağında kaşlı yüzük bulunmaktadır.

Kapının eşiği, sövesi, lentosu yonu taştan ve pilastrlıdır.

Zemin Kat: Güney cephenin batı köşesinde çift kanatlı ahşap kapıyla konuta girilmektedir (Çizim 37). Giriş kapısından sonra koridorla sofaya geçilmektedir. Koridorunun batı duvarında aydınlatma amaçlı olduğu tahmin edilen ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Sofa doğu batı yönünde dikdörtgen formdadır. Sofanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 166). Sofanın kuzey duvarında üç adet tek kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Sofanın doğu duvarında dönerli sahansız ahşap merdiven bulunmaktadır. Sofanın güneydoğu köşesinde yer alan odanın girişi üst kat merdiven basamağının olduğu yerdedir. Sofanın zemini çimento şap, iç duvarlar bağdadi, batı duvarı moloz taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde yer alan oda sonradan içten küçültülerek, sofadan girişi bulunan banyo bölümü eklenmiştir. Banyo ahşap tek kanatlı kapılıdır. Banyonun batı duvarında ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Banyonun zemini dökme mozaik, güney duvarı bağdadi, batı duvarı moloz taştır. İç duvarları ise tuğla duvardır. Tavan ahşap kiriş üzeri kontrplak kapıdır.

Sofanın kuzey duvarında (Görsel 167) banyo girişinin doğusunda ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilen ocaklı oda yer almaktadır. Bu odanın içine sonradan eklenmiş banyo, odanın güneybatı köşesini kaplamıştır. Odanın batı duvarında bir adet ahşap giyotin pencere yer alır. Pencerenin denizlik hizasında taş tekne bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarının ortasında taş seki üzerinde ocak yer alır. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın iki yanında raflar bulunmaktadır. Odanın doğu duvarının ortasına denk gelen yerinde zeminden yaklaşık bir metre yüksek ağız

kısmı bulunan su kuyusu yer almaktadır. Odanın zemini çimento şap, güney duvarı tuğla duvar, batı ve kuzey duvarı moloz taş, doğu duvarı bağdadi duvardır.

Sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilen penceresiz oda bulunmaktadır. Bu odanın kiler olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Odanın zemini beton şap, iç duvarlar bağdadi, dış duvar moloz taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır. Sofanın doğu duvarında üst kata çıkan ahşap merdiven yer almaktadır. Sofanın güney duvarında yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile zemin katın güneydoğu köşesindeki odaya girilmektedir (Görsel 168). Odanın güney cepheye bakan iki adet ahşap giyotin penceresi yer almaktadır. Odanın zemini beton şap, iç duvarları bağdadi duvar, dış duvar moloz taş duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Güney cephenin doğu ucundaki çift kanatlı ana girişten sonra koridorla sofaya ulaşılmaktadır. Koridorun doğu duvarında aydınlık penceresi olarak tasarlanmış ahşap giyotin pencere bulunur. Sofa doğu batı yönünde dikdörtgen formdadır. Sofanın güneyinde bir oda ve kuzey yönünde iki oda yer almaktadır. Sofanın batı duvarında üst kata çıkan ahşap dönerli sahansız merdiven bulunur. Sofanın doğu duvarında üç ahşap giyotin pencereye yer verilmiştir (Görsel 169). Sofanın zemini beton şap, iç duvarları bağdadi, doğu duvarı moloz taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın güney duvarında tek kanatlı ahşap bir kapısı bulunan odaya geçilmektedir. Bu odanın güney cepheye bakan iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini beton şap, iç duvarlar bağdadi, dış duvar moloz taş, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın kuzey duvarında yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile girilen penceresi bulunmayan oda yer almaktadır. Odanın kiler olduğu tahmin edilmektedir. Odanın zemini çimento şaplı, iç duvar bağdadi, dış duvar moloz taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın kuzeyinde yer alan tek kanatlı ahşap bir kapıyla ocaklı odaya ulaşılmaktadır. Odanın kuzey duvarının ortasında taş seki üstünde ocak bulunur. Ocağın sağında ve solunda ahşap raf düzenlemesi vardır. Bu odanın batı duvarının kuzey tarafına yakın yerinde zeminden yaklaşık bir metre yükseklikte su kuyusunun ağız kısmı bulunmaktadır.

Odanın doğu cephesinin duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Bu pencerelerin denizlik hizasında taş tekne yer almaktadır. Odanın zemini çimento şaplı, dış duvarları moloz taş, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Birinci Kat: Birinci katın batı tarafında kalan daireye zemin kat sofasının doğu tarafındaki tek kollu sahansız ahşap bir merdivenle birinci kat sofasının doğu tarafına çıkılmaktadır (Çizim 38), (Görsel 170). Sofa doğu batı doğrultusundadır. Sofanın güneyinde ve kuzeyinde odalar yer almaktadır. Sofanın güney duvarında ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın kuzey duvarında ahşap çift kanatlı kapı ve duvarın devamında ahşap tek kanatlı kapı yer alır. Sofanın batı duvarında ikinci kata çıkan ahşap dönerli sahansız merdiven yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadidir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın güney tarafındaki odaya sofadan ahşap çift kanatlı bir kapıdan girilmektedir. Odanın doğu duvarının köşelerinde çift kanatlı kapıları olan ahşap dolap bulunmaktadır. Batı duvarında iki adet, Odanın güney duvarında üç, batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzeydoğu ucunda ahşap kapısı olan iki bölmeli tuvalet ve lavabo olarak kullanılan bölüm bulunmaktadır. Tuvaletin kuzey duvarında ahşap giyotin pencere bulunur. Tuvalet ve tuvalet önündeki holün zemini seramik, duvar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Doğu tarafta kalan dairenin birinci katına zemin kattan dönerli sahansız ahşap merdivenle birinci kat sofasının batı ucuna çıkılmaktadır. Sofanın kuzey duvarında iki adet ahşap kapı yer almaktadır. Sofanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın güney duvarının ortasında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzey duvarından ahşap tek kanatlı kapı ile girilen tuvalet önü holü ve tuvalet yer almaktadır. Tuvaletin kuzey duvarında küçük ahşap çerçevesi pencere yer almaktadır. Tuvalet ve önündeki holün zemini fayans kaplıdır. Duvarlar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzey tarafındaki ocaklı odaya ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilmektedir. Batı duvarının kuzeydoğu köşesinde çift kanatlı kapağı olan ahşap dolap bulunmaktadır. Duvarın devamında mutfak tezgâhı yer alır. Kuzey duvarının ortasında ocak yer alır. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın sağında ve solunda ahşap giyotin pencere bulunur. Doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Doğu duvarında pencerelerin altında, bu duvardan başlayıp ve kuzey duvarında bulunan ocağa kadar (L) şeklinde ahşap sedir bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın güneyindeki odaya, sofadan ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın doğu duvarında iki, güney duvarında üç adet olmak üzere toplam beş, ahşap giyotin pencere bulunur. Odanın batı duvarında iki adet iki kanatlı ahşap dolap bulunmaktadır. Zemin ahşap döşemedir. Duvarlar bağdadi, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

İkinci Kat: İkinci kata sofanın doğu ucunda bulunan ahşap döner merdivenle çıkılmaktadır (Çizim 39). Sofanın kuzeydoğu köşesinde ahşap tek kanatlı bir kapısı bulunan odaya geçilmektedir. Odanın doğu duvarında sonradan açıldığı düşünülen bir kapıyla doğu daireye girilmektedir. İki daire arasındaki tek geçiş yeridir. Kuzey duvarında ahşap giyotin pencere bulunur.

Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde üzeri badanalıdır. Tavan ahşap düz tavadır.

Bitişindeki odaya ahşap çift kanatlı kapıyla geçilmektedir. Odanın kuzeydoğu köşesinde çift kanatlı kapısı olan ahşap dolap bulunur. Devamındaki ocak sonradan kapatılarak nişe dönüştürülmüştür. Odanın kuzey duvarında bir, batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur.

Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir.

Sofanın güney cephesinde bulunan odaya çift kanatlı kapıyla girilmektedir. Odanın batı cephesinde iki, güney cephesinde üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın doğu duvarının iki köşesinde de çift kanatlı ahşap dolap bulunmaktadır.

Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan ve çıtakaridir.

Sofanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere vardır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir.

Doğu bloğu birinci kattaki sofanın batı ucundaki dönerli ahşap merdivenle ikinci kat sofasına ulaşılmaktadır. Sofanın güney tarafında, sofadan girilen çift kanatlı ahşap kapıyla ulaşılan oda sade düzenlenmiştir. Güney cephesinde üç doğu cephesinde de iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir. Sofanın kuzey tarafında çift kanatlı ahşap kapıyla girilen oda bulunmaktadır. Odanın doğu duvarında iki, kuzey duvarında da bir adet ahşap giyotin pencere bulunur. Kuzey duvarında bulunan ocak kapatılmıştır. Ocağın sağında tek kanatlı kapısı bulunan ahşap dolap, solunda da iki kanatlı ahşap dolap bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan ve çıtakaridir.

Odanın bitişiğinde bulunan küçük odaya sofadan tek kanatlı ahşap kapıyla geçilmektedir. Kuzey duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunur. Doğu ve batı daire arasında tek bir geçiş bulunmaktadır. Bu geçiş, bu odanın batı duvarına sonradan açıldığı düşünülen tek kanatlı ahşap kapıdan sağlanmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir. Sofanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir.

Çatı: Çatı dört yöne eğimli kırma çatıdır. Çatının örtüsü alaturka kiremittir. Bacalar çatının üstünde 1 m yüksekliğinde moloz taş örgülü üzeri sıvalıdır. Baca, kuzey duvarı üzerinde iki adettir.

4. 9. Kokulu Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Cami Sokak No: 6

Ada/Parsel: 263/20 (Çizim 40)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 0) 49

Görsel No: 171-178

Çizim No: 40

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 20 Mayıs 2019/ Sağlam. Konut olarak kullanılıyor.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 20. yüzyılın başlarında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar tekniğindedir. İç duvar bilgisi bulunmamaktadır.

Zemin, birinci ve ikinci kat moloz taştır. Zemin, birinci ve ikinci kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik ve kat silmeleri yonu taş malzemedendir.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin, birinci ve ikinci kat dış sofalı plan¹¹⁰ grubunda yer almaktadır.¹¹¹

Konut, doğudan batıya eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, zemin, birinci ve ikinci kattır. Konutun kuzeyinde ve batısında bahçesi bulunmaktadır. Zemin, birinci ve ikinci katın sofaları konutun kuzey cephesinde yer almaktadır (Görsel 171). Katlar arasında bağlantı, sofanın doğu yönünde yer alan ahşap dönerli merdivenle sağlanmaktadır (Görsel 172).

Köşelerde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, kademeli pencere alınlıkları, kaval formlu kat silmeleri konutta yer alan süsleme unsurları olarak düşünülebilir (Görsel 173).

¹¹⁰ Eldem, 1984, 18-19.

¹¹¹ Konutun sahibine ulaşılamadığından planı çizilememiştir.

Kuzey Cephe (Giriş Cephesi): Konutun kuzeyindeki bahçe kapısından girildikten sonra önünde küçük bir bahçesi bulunmaktadır. Konutun zemin kat seviyesi kuzeydoğu köşede pilastrlı köşe taşlarından sonra konut girişi yer almaktadır. Pilastrlı söve ve lento içinde ahşap görünümlü muhdes çelik kapı yer almaktadır. Cephede kapının devamında tekli ve kuzeybatı yöne yakın ikili pencere düzenlemesi yer alır. Pencereleler demir korkuluklu ahşap çerçeveli iki kanatlıdır. Pencerelelerin denizlik, söve ve lentoların dış yüzleri pilastrlıdır. Cephe kuzeybatı köşede pilastrlı kilit taşları ve üstte yer alan kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Kat silmesi kaval silmedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe taşları, kat silmesi, kapı pencere, söve ve lentosu yonu taşdır.

Birinci kat seviyesi kuzeydoğu köşede köşe taşları pilastrlıdır. Birinci kat hizasında dört adet demir korkuluklu pencere yer almaktadır. Pencereleler ahşap çerçeveli çift kanatlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte yer alan kat silmesi kaval silmedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe taşları, kat silmesi, kapı pencere, söve ve lentosu yonu taşdır.

İkinci kat seviyesi kuzeydoğu köşede köşe taşları yer almaktadır. Cephe dikey pilastrla ikiye bölünmüş durumdadır. Cephede dört adet ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Pencereleler iki kanatlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe taşları, kat silmesi, kapı pencere, söve ve lentosu yonu taşdır (Görsel 173).

Batı Cephe: Batı cephenin zemin katında kuzeybatı köşede, pilastrlı köşe kilit taşları yer almaktadır. Devamında demir korkuluklu ahşap çerçeveli pencere yer alır. Çift kanatlı pencere denizlik, söve ve lentosu pilastrlıdır. Devamında bahçe kapısı bulunmaktadır. Bahçe kapısı ahşap basit bir kapıdır. Kapı söve ve lentosu pilastrlıdır. Kapıdan sonra bir adet pencere bulunmaktadır. Pencere demir korkuluklu ahşap çerçevelidir. Çift kanatlı pencere denizlik, söve ve lentosu

pilastrlıdır. Cephe güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve, lentoları yonu taşır.

Birinci kat cephesi kuzeybatı köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında dört adet pencere yere alır. Pencere demir korkuluklu ahşap çerçeveli ve çift kanatlıdır. Pencere denizlik ve söveleri pilastrlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve, lentoları yonu taşır.

İkinci kat seviyesi kuzeybatı köşede köşe taşları yer almaktadır. Cephe dikey pilastrla ikiye bölünmüş durumdadır. Cephede dört adet ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Pencere iki kanatlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe taşları, kat silmesi, kapı pencere, söve ve lentosu yonu taşır (Görsel 174).

Güney Cephe: Güney cephenin zemin kat hizası iki köşede yer alan pilastrlı köşe taşları arasında sağır cephedir. Duvar moloz taş örgülüdür.

Birinci kat hizası güneydoğu köşe kilit taşlarından sonra farklı boyutlarda dört adet demir korkuluklu pencere yer almaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentoları pilastrlıdır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve, lentoları yonu taşır.

İkinci kat hizası güneydoğu köşe kilit taşlarından sonra bir adet ahşap çerçeveli çift kanatlı pencere, devamında ahşap çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Cephenin güneybatı köşesine yakın ahşap çerçeveli iki kanatlı pencere yer almaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentoları pilastrlıdır. Cephe güneydoğu köşede yer alan köşe taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve, lentoları yonu taşır (Görsel 175).

Doğu Cephe: Doğu cephe zemin kat hizasında pilastrlı köşe taşları arasında sağır cephedir. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe taşları yonu taşır.

Cephenin birinci kat hizası kuzeydoğu köşe pilastrlı köşe taşlarından sonra üç adet pencere yer almaktadır. Pencere iki kanatlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe güneydoğu köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte kat silmesi kaval silmedir.

İkinci kat seviyesi kuzeydoğu köşe pilastrlı köşe taşlarından sonra cephe dikey pilastrla ikiye bölünmüştür. Cephede üç adet ahşap çerçevesiz pencere yer almaktadır. Pencere iki kanatlıdır. Pencere lentolarının dış yüzleri kademeli saçak şeklindedir. Cephe güneydoğu köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır (Görsel 176).

Kapı: Konutun iki adet giriş kapısı bulunmaktadır. Kuzey cephenin zemin kat hizasında bulunan kapı pilastrlı söve ve lento içinde ahşap görünümlü muhdes çelik kapı yer almaktadır (Görsel 177).

Diğer kapı batı cephe zemin kat seviyesinde bulunan kapı pilastrlı söve ve lento içinde ahşap basit bir kapıdır (Görsel 178).

Çatı: Çatı dört yöne eğimli kırma çatıdır. Çatı örtüsü muhdes shingle'dir. Konutun doğu duvarı üzerinde bir adet bacası bulunmaktadır.

4. 10. Kuyumcu Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Cumhuriyet Cad. No: 45

Ada/Parsel: 251/4 (Çizim 41)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 0) 54

Görsel No: 179-189

Çizim No: 41-47

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 30 Ağustos 2019/ Zemin kat ve kuzeybatı duvarının birinci katı ayaktadır.¹¹²

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yağma duvar tekniği ve bağdadi duvardır. İç duvarlar bağdadidir.

Bodrum kat moloz taş üzeri sıvalıdır. Bodrum kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. Zemin kat ile birinci kat arasında yonu taş, kat silmesi bulunmaktadır. Birinci ve ikinci kat iç duvarları ahşap arası hımsı dolgulu bağdadi duvardır. Zeminler ahşap döşemelidir. Tavanlar ahşap düz tavandır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Birinci kat, iç sofalı (karniyarık) plan tipinin ikiyüzlü, ikiden fazla odalı,¹¹³ plan alt tipindedir. İkinci katın kuzeydoğu yönü iç sofalı (karniyarık) plan tipinin ikiyüzlü, ikiden fazla odalı,¹¹⁴ plan alt tipindedir.

Konut, kuzeybatıdan güneydoğuya eğimli arazi üzerine bahçe içine konumlandırılmıştır. Konut, zemin ve iki kattan oluşmaktadır. Konutu güneydoğudan ve güneybatıdan çevreleyen bahçesi bulunmaktadır.

Zemin kat mevcut tipolojiye uygun bir planda değildir. Üç ayrı bölüm şeklindedir. Birinci bölüm zemin katın kuzeydoğu cephesi ortasında yer alan çift

¹¹² Melike Ünlü'nün 2009 yılında hazırlamış olduğu rölöve projesinden yararlanılmıştır.

¹¹³ Eldem, 1984, 18.

¹¹⁴ Eldem, 1984, 18.

kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir. İkinci bölüm bahçe içinden girilen güneydoğu cephenin kuzey köşesindeki muhdes ahşap kapıdan girilmektedir. Zemin katın üçüncü bölümü ise güneydoğu cephenin batı köşesinde yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile girilen bölümdür. Zemin katı diğer iki bölümünün üst katla bağlantısı yokken üçüncü bölümün üst katlarla bağlantısı vardır. Birinci kat iki bölümden oluşmaktadır. Güneydoğu cephede yer alan muhdes beton merdivenle ulaşılmaktadır. Konutun özgün halinde sofanın kuzeybatı yönünden ahşap merdivenle ikinci kata ulaşılmakta olduğu belirtilmektedir.¹¹⁵

Birinci katın güneybatı yöndeki bölümüne zemin katın sofasından ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Ortada merdiven dairesi ve buranın kuzeybatı ve güneybatı yönünde birer adet oda bulunmaktadır.

İkinci kat planı, konutun kuzeybatı cephesinde bulunan muhdes beton merdivenle ikinci kata ulaşılmaktadır. İkinci katın güneybatı yönündeki kısma birinci kattan çıkan ahşap döner merdivenle ulaşılmaktadır. Bu bölüm merdiven dairesi ve iki yanında bulunan odadan oluşmaktadır.

Zemin kat köşeleri, kapı, pencere söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Kat silmesi ikili kaval formludur. Zemin kat güneydoğu yöndeki ocağın ateşliğinin iki yanı ve ön tarafları yaşmağa kadar üst üste bindirilmiş sütünceler şeklindedir. Birinci kattaki (Görsel 186-187) ocak yaşmağında kıvrımlı yaprak kompozisyonu yer almaktadır. Ocağın kenarları üst üste yaprak motiflidir. Bu motif ocağın taç kısmına kadar iki yanda kuşak şeklinde devam eder, ortada çiçek motifi yer alır (Görsel 188). Ocağın taç kısmı ikili kaval silme şeklindedir. Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut beyaz renkle boyalıdır.

Güneydoğu Cephe (Giriş Cephesi): Konutun güneydoğu cephesi bahçe içerisinde yer alır. Konutun zemin kat hizasında güneybatı köşede pilastrlı köşe kilit taşları yer alır. Devamında yonu taş malzemedan çerçevelenmiş pencere açıklığı bulunur. Sonraki dönemde bu pencerenin yarından fazlası moloz taş örgüyle kapatılmıştır. Pencerenin sağ tarafında yonu taş eşik, söve ve lentolar içinde ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Cephenin devamında sonradan yapılmış olan beton merdivenin altındaki hizada muhdes olduğu düşünülen ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Cephenin kuzeydoğu tarafından yükselen

¹¹⁵ Melike Ünlü'nün 2009 yılında hazırlamış olduğu rölöve projesinden yararlanılmıştır.

muhtes beton merdiven basamakları bulunmaktadır. Merdivenin başladığı yerde beden duvarında zemin kat girişi yer almaktadır. Giriş, ahşap çift kanatlı bir kapı ile sağlanmaktadır. Kapının sol tarafında beton merdiven basamaklarının kısmen kapattığı ve sonradan kapatılmış bulunan pencere izi bulunmaktadır. Köşe pilastrlı kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Zeminle birinci kat arasında ikili kaval silme bulunmaktadır.

Zemin kat cephesi, kapı, pencere ve köşeler, kat silmesi yonu taş, geri kalan kısımlar moloz taş malzemedendir.

Birinci kat seviyesinde köşelerde ahşap direkler arasında altı adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin kat cephesinin ortasında muhtes olduğu düşünülen metal kapı bulunmaktadır. Bu kapının iki yanında bulunan pencere boyutları cephedeki diğer pencere boyutlarından küçüktür. Birinci kat ile ikinci kat arasında ahşap kat silmesi görünür haldedir. Birinci kat cephesi bağdadi duvardır.

Mevcut rölöve projesinde ikinci kat hizasında köşelerde ahşap direkler arasında altı adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe, saçak altındaki ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kaplanmıştır. İkinci kat cephesi bağdadi duvardır.

1957 tarihli eski fotoğrafta özgünde ikinci kat, cephe ortasında şahnişin yer almaktadır. Şahnişin kısa kenarlarında birer adet olmak üzere, uzun kenarında iki adet pencere yer almaktadır. Pencereler ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 179-180).

Kuzeydoğu Cephe: Konutun kuzeydoğu cephesinin doğusunda zemin kat hizasında güney köşede yer alan köşe kilit taşı, zeminden 50 cm yukarıda sütun kaidelerini andıran formdadır (Çizim 42). Köşe kilit taşları pilastrlıdır. Sağda muhtes olduğu düşünülen pencere açıklığı kapatılmıştır. Cephenin ortasında dikey bölmeler arasında çift kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının sağındaki dikey bölmenin altında sütun kaidelerini andıran biçim tekrar edilmiştir. Cephenin devamında demir parmaklıklı küçük pencere ve iki adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Cephe köşede pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Köşe kilit taşları, kapı ve pencere kenarları, kat silmesi yonu taş malzemedir geri kalan kısım moloz taş örgülüdür.

Birinci kat seviyesi sol köşede ahşap köşe direği üzeri sıvanarak pilastr görünümüne büründürülmüştür. Cephe genel olarak dikey üç bölümlüdür. Bölümler ahşap direklerle sınırlandırılmıştır. Ahşap direkler üzeri sıvalı olup plaster görünümü verilmiştir. İlk bölümün içinde iki, sonraki bölmenin içinde bir ve son bölmenin içinde iki adet, toplamda beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kuzeybatı köşedeki köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Ahşap kat silmesi üstü sıvalı ve pilastr görünümüdür. Duvar bağdadi duvardır. Kuzeybatı köşe yonu taştır.

İkinci kat cephesi birinci kat cephesinin tekrarıdır. Dikey üç bölümden oluşur. Köşelerde ve bölümler arasında dikey ahşap direkler üzeri sıvalı ve pilastr görünüm verilmiştir. Birinci bölümün içinde iki, ikinci bölümün içinde bir ve son bölümün içinde de iki adet olmak üzere toplam beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe üstten ahşap kirişle sonlanmaktadır. Saçak, ters tavan şeklindedir. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 181-182).

Kuzeybatı Cephe: Bodrum kat hizasında kuzeydoğu köşeden başlayan ikinci kat hizasına çıkan muhdes beton merdiven bulunmaktadır (Çizim 43). Arazinin eğiminden dolayı kuzeybatı cephe zemin kat hizasının büyük çoğunluğu toprak ve yığıntı altındadır. Zemin kat hizası moloz taş örgülüdür.

Birinci kat hizasında köşelerde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları arasında üç adet kapatılmış küçük pencere izleri bulunmaktadır. Birinci kat hizasından başlayan beton merdiven yer almaktadır. Birinci kat duvarı moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları yonu taştır.

İkinci kat hizasında köşelerde ahşap direkler arasında, cephenin orasında zeminden yükselen beton merdivenin sahanlığı bulunmaktadır. Burada konutun ikinci katına giriş sağlayan muhdes demir kapı yer alır. Kapının üstünde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephede başka da açıklık bulunmamaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 183).

Güneybatı Cephe: Cephenin zemin kat hizasında köşe kilit taşları arasında üç adet pencere yer almaktadır (Çizim 44). Kuzeybatı köşeye yakın olan pencere

ikilisi yatay demir şebekelidir. Cephenin devamındaki küçük pencere kapatılmıştır. Cephe üstte kademeli kat silme ile sınırlandırılmıştır. Köşeler, pencere kenarları yonu taş malzeme geri kalanları moloz taş örgülüdür.

Birinci kat cephesinde kuzeybatı köşesinde pilastrlı köşe kilit taşları yer almaktadır. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere ve üstte küçük pencere ve cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Konut içindeki merdiveni aydınlatan pencere seviyesi diğer pencerelerden aşağıdadır. Cephe güneydoğu köşede ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Ahşap dikme üzeri sıvanarak pilastr görünümü verilmiştir. Cephe üstte ahşap kat silmesi ile sınırlandırılmıştır. Duvar bağdadidir.

Birinci kat seviyesinde köşelerdeki ahşap direkler arasında beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak altı, düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 184).

Kapı: Konutta toplam beş giriş kapısı bulunmaktadır. Bu kapılardan üçü zemin kata açılmaktadır. Zemin kata açılan ve zemin katın güneydoğu cephesinin güney batı köşesine yakın yerde yer alan kapıya zeminden iki basamakla ulaşılmaktadır. Kapı düz lentolu ve söve içinde ahşap çift kanatlı bir kapıdır. Kapı kanadı üç göbeklidir (Görsel 185). Kapı lento ve söveleri yonu taştan ve pilastrlıdır.

Konutun güneydoğu cephesinin zemin katına açılan kapılarından kuzeydoğu köşeye yakın yerde bulunan kapı, düz lentolu ve söveler içinde ahşap çift kanatlı ve muhdes bir kapıdır.

Güneydoğu cephedeki üçüncü kapı muhdes beton merdivenle çıkılan ve birinci kata açılan muhdes demir kapıdır.

Yol cephesini oluşturan kuzeydoğu cephesi ortasında zemin kata açılan kapı bulunmaktadır. Kapı düz lentolu ve söveler içinde ahşap çift kanatlıdır. Kanatların üzeri üç göbeklidir. Kapı lento ve söveleri yonu taştan ve pilastrlıdır.

Kuzeybatı cephede ikinci kata muhdes beton merdivenle ulaşılan muhdes demir kapısı bulunmaktadır.

Zemin Kat: Konutun zemin kat planı yapılmış olan plan sınıflandırması içinde bulunmamaktadır (Çizim 45). Zemin kat birbirinden bağımsız küçük üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerdeki odalar birbiri içine açılmaktadır.

İlk bölüme bahçe içindeki güneydoğu cephede yer alan kapıdan girilmektedir. Girişinde ahşap çift kanatlı bir kapı vardır. İçteki uzun bir mekâna açılmaktadır. İçte giriş kapısının sol tarafındaki köşede muhdes olduğu düşünülen tuvalet bulunmaktadır. Tuvaletin güneydoğu duvarında yarıya kadar kapatılmış mazgal formlu pencere açıklığı bulunmaktadır.

Uzun mekânın kuzeybatı köşesinde mazgal formlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu pencere önüne birinci kata ulaşan muhdes ahşap dönerli merdiven yapıldığından dolayı bu pencere kapatılmıştır. Sadece zemin kat bölümleri arasında bu bölümün üst katlarla bağlantısı vardır. Buranın zemini muhdes beton, duvarı moloz taş, tavanı ahşap kirişli ters tavandır.

Bu mekânın kuzeybatı duvarındaki kapıdan ocaklı odaya geçilmektedir. Kapı ahşap tek kanatlıdır. Ocaklı odanın güneydoğu köşesinde muhdes tuğla duvarla çevrili oda bulunmaktadır. Bu odanın güneybatı duvarında bir tarafı mazgal formlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu pencere açıklığı yatay demir şebekelidir. Odanın zemini toprak, dış duvarı moloz taş örgülü, iç duvarı muhdes tuğla örgülüdür. Tavan muhdes betondur.

Ocaklı odanın güneybatı duvarında bir tarafı mazgal formlu pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere açıklığı yatay demir şebekelidir.

Odanın kuzeybatı duvarı ortasında ocak yer alır. Ocak yaşmağı sadedir. Ocağın zemininden yaşmağa kadar olan yan kısımlarının ön tarafları üst üste bindirilmiş sütünce şeklindedir. Ocağın iki yanında küçük nişler yer almaktadır. Ocağın sağ tarafında bir adet kaş kemer formlu niş, diğer tarafında altta ve üstte iki adet kaş kemer formlu niş bulunmaktadır.

Odanın zemini beton, duvarları moloz taş örgülü, ocağın bulunduğu kısım yonu taştır. Odanın tavanı ahşap kirişleme ters tavandır.

İkinci bölüm zemin katın güneydoğu cephesinden muhdes ahşap çift kanatlı kapı ile içteki alana girilmektedir. Kapının solunda sonradan kapatılmış pencere bulunmaktadır. Pencerenin bir tarafı mazgal formludur. Buranın güneybatı köşesinde içteki diğer odaya kapı açıklığı bulunmaktadır. Kapı ahşap, tek kanatlıdır. Buranın kuzeydoğu yönünde yol cephesine açılan penceresi sonradan kapatılmıştır. Zemin muhdes beton, duvar moloz taş, tavan ahşap kiriş üzeri muhdes kontrplak ile kaplıdır.

Buranın güneybatı köşedeki kapısından bitişiğindeki odaya geçilmektedir. Odanın güneydoğu duvarında muhdes pencere yer almaktadır. Odanın kuzeybatı duvarında taş raflı dolap yer almaktadır. Odanın zemini toprak, duvarlar taş duvar, tavan ahşap kirişli muhdes kontrplak kaplıdır.

Bu odanın kuzeybatı yönünden diğer odaya geçilmektedir. Odanın ahşap tek kanatlı kapısı bulunmaktadır. Odanın güneybatı yönünde iki küçük bölüm bulunmaktadır. Zemin beton, duvar moloz taş, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Zemin katın üçüncü bölümüne, konutun yol cephesi olan kuzeydoğu cepheden girilmektedir. Cephe ortasındaki ahşap çift kanatlı kapı ile girilen alan bulunmaktadır. Bu alanın kuzeybatı yönündeki ocaklı odaya geçiş sağlayan kapı açıklığı dışında başka açıklık bulunmamaktadır. Buranın zemini toprak, duvar taş duvar, tavan ahşap kirişlemeli ters tavadır.

Buranın kuzeybatı duvarında bulunan kapı açıklığından ocaklı odaya girilmektedir. Odanın güneybatı duvarında bulunan kapıdan da bitişiğindeki odaya geçilmektedir. Odanın kuzeybatı duvarında ocak yer almaktadır. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın sağında ve solunda altı üstlü ikişer kaş kemerli küçük niş yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu duvarında iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere açıklıkları mazgal pencere formundadır. Odanın zemini toprak, duvarları moloz taş, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Ocaklı odanın güneybatı duvarındaki kapı açıklığından diğer odaya girilmektedir. Bu odanın giriş kapısından başka açıklığı yoktur. Oda kuzeybatı duvarında ikiye bölünmüştür. Sağ taraftaki bölmenin kuzeybatı duvarının üst kısmında küçük bir pencere kapatılarak niş haline getirilmiştir. Odanın zemini toprak, duvarlar moloz taş, tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Birinci Kat: İki bölümden oluşmaktadır (Çizim 46). Konutun güneybatı cephesini oluşturan birinci bölüm, zemin kattan ahşap sahansız döner merdivenle birinci kattaki merdiven dairesine çıkılmaktadır. Burada bulunan merdiven dairesinin kuzeybatı ve güneydoğu yönünde birer odası bulunmaktadır. Merdiven dairesinin kuzeybatı yönünde ikinci kata çıkan sahansız döner ahşap merdiven ve merdivenleri aydınlatan ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar bağdadi, iç duvarlar ahşap çatki arası himiş dolguludur. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Merdiven dairesinin kuzeybatı duvarından ocaklı odaya ahşap çift kanatlı bir kapıyla girilmektedir. Odanın güneybatı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Odanın kuzeybatı duvarında ocak yer almaktadır (Görsel 186-187). Ocak yaşmağında kıvrımlı yaprak kompozisyonu yer almaktadır. Bu motiflerin üzeri kat kat boya olduğu için fazla detaya girilememiştir. Ocağın kenarları üst üste yaprak motiflidir. Bu motif ocağın taç kısmına kadar iki yanda kuşak şeklinde devam eder, ortada çiçek motifi yer alır (Görsel 188). Ocağın taç kısmı ikili kaval silme şeklindedir.

Ocağın iki yanında altta kaş kemer, üstte dilimli kemer formu niş yer almaktadır (Görsel 189). Ocağın sağ tarafında muhdes evye ve buranın üstünde ahşap iki kapaklı dolap yer alır. Bu dolap daha önceden var olan pencere kapatılarak oluşturulmuştur.

Zemin ahşap döşeme, dış güneybatı duvar bağdadi, kuzeybatı duvar yonu taş, kuzeydoğu duvarının yarısı da muhdes tuğladır. Geri kalan duvarlar ahşap çatki arası hımış dolguludur. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Merdiven dairesinin güneydoğu yönündeki odaya ahşap çift kanatlı kapıdan girilmektedir. Odanın güneydoğu ve güneybatı yönlerinde ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvarlar bağdadi, iç duvarlar ahşap çatki arası hımış dolgu duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Konutun kuzeydoğu cephesini içinde barındıran ikinci bölüme güneydoğu cephenin zemin katından başlayan muhdes beton merdivenle çıkılmaktadır. Dış cephede muhdes beton kapı önü sahanlığı zeminden yükselen iki adet beton kolon üzerindedir. Muhdes çift kanatlı demir kapıdan birinci katın sofasına girilmektedir. Giriş kapısının sağında ve solunda birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofa kuzeydoğudan kuzeybatı doğrultusundadır. Sofanın güneybatı duvarı sağır duvardır. Sofanın kuzeybatı ucunda solda tuvalet sağda banyo bulunmaktadır. Sofanın sağ duvarında iki adet odanın girişleri ve ortada yüklük gömme dolap yer alır. Sofanın zemini ahşap döşeme, güneydoğudaki duvar bağdadi, iç duvarlar ahşap çatki arası hımış dolguludur. Tavan ahşap kirişin altı muhdes kontrplak kaplıdır.

Tuvaletin önünde küçük bir hol bulunmaktadır. Tuvalette girişinden başka açıklık bulunmamaktadır. Tuvalet zemini fayans kaplamalıdır. Tuvaletin dış duvarı moloz taş, güneybatı ve kuzeydoğu duvarı muhdes tuğla duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır. Tuvalet önü holün güneydoğu yönünde ahşap duvarlı küçük bir bölüm oluşturulmuştur. Tuvaletin sağında bulunan banyo girişinin sağ tarafında ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. Banyonun kuzeybatı duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Banyonun dış duvarı inceltiştir. Banyonun zemini, fayanstır. İç duvarları muhdes tuğla duvar üzeri fayans kaplamalıdır. Tavan sıvalıdır.

Sofanın sağ duvarından ahşap tek kanatlı kapı ile girilen ve mutfak olarak kullanılan oda yer alır. Odanın kuzeybatı duvarında muhdes mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu cepheye bakan iki adet ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, güneybatı duvarı muhdes tuğla duvar, kuzeybatı duvarı moloz taş örgülü, kuzeydoğu duvarı bağdadi duvardır. Güneydoğu duvarı ahşap çatki arası hımsı dolguludur. Tavan ahşap kiriş, altı muhdes ahşap lambri kaplamadır. Bu odanın güneydoğu duvarından ahşap tek kanatlı kapıyla bitişiğindeki odaya girilmektedir. Bu odanın kuzeydoğu duvarında ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın güneybatı duvarında yüklüğün duvarı yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar dış duvar bağdadi, iç duvar ahşap çatki arası hımsı dolguludur. Tavan ahşap kiriş, altı muhdes kontrplak kaplıdır.

Sofanın sağında iki köşe oda arasında ahşap çift kanatlı kapağı olan yüklük yer almaktadır. Sofanın sağ duvarında yüklük olan kısımda orijinalinde ikinci kata çıkan ahşap merdiven olduğu belirtilmektedir.¹¹⁶

Sofanın sağ tarafında ahşap tek kanatlı kapı ile girilen köşe odası bulunmaktadır. Odanın kuzeydoğu ve güneydoğu duvarında ikişer ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarı bağdadi duvar, iç duvarı ahşap çatki arası hımsı dolguludur. Tavan, ahşap kiriş altı muhdes ahşap lambri kaplamadır.

İkinci Kat: Konutun güneybatı cephesini içinde barındıran bölümüne birinci kattan sahansız ahşap merdivenle ikinci kata ulaşılmaktadır (Çizim 47). Merdiven

¹¹⁶ Melike Ünlü 'nün 2009 yılında hazırlamış olduğu rölöve projesinden yararlanılmıştır.

dairesini aydınlatan güneybatı duvarda ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, merdiven ahşap basit korkulukludur. Dış duvar bağdadi, iç duvar ahşap çatki arası hımiş dolguludur. Tavan ahşap düz tavadır.

Merdiven dairesinin kuzeybatı ve güneydoğu yönünde birer oda bulunmaktadır. Kuzeybatı odaya ahşap çift kanatlı kapı ile ulaşılmaktadır. Odanın güneybatı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzeybatı duvarında solda ahşap çift kanatlı kapağı bulunan gömme dolap yer alır. Sağ tarafta ahşap çift kapağı bulunan gusülhane yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar bağdadi duvar, iç duvar ahşap çatki arası hımiş dolguludur. Tavan ahşap düz tavadır.

Merdiven dairesinin güneydoğu duvarından ahşap çift kanatlı kapı ile köşe odaya geçilmektedir. Odanın güneydoğu ve güneybatı duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın zemini ahşap döşemeli, dış duvar bağdadi iç duvar ahşap çatki arası hımiş dolguludur. Tavan ahşap düz tavadır.

İkinci katın kuzeydoğu cephesini içine alan bölüme kuzeybatı cephede yer alan beton muhdes merdivenle ulaşılmaktadır. Muhdes demir kapıdan küçük bir sahanlığa girilmektedir. İkinci katın kapı eşiği ikinci kat seviyesinin altındadır. Kapının içeride küçük bir sahanlığı bulunur ve buradan ahşap merdivenle ikinci katın sofasının kuzeybatı yönüne çıkılır. Sofanın kuzeybatı yönünde solda muhdes banyo bulunur. Tek kanatlı ahşap kapılıdır. Odanın kuzeybatı duvarında ahşap çerçeveli muhdes pencere yer alır. Banyonun zemini muhdes beton, dış ve iç duvarı bağdadi duvardır. Tavan, ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzeybatı yönünün sağ tarafında sofadan girilen küçük bir hol ve holün önünde muhdes tuvalet yer almaktadır. Tuvalet ve holün zemini muhdes beton, duvarlar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır. Sofa, tuvalet ve banyonun güneydoğu tarafında muhdes ahşap ve camekânlı duvarla bölünmüştür. Camekânlı ahşap duvarın iki ucunda kapı bulunmaktadır. Sofanın, kuzeydoğu duvarından girilen üç adet oda bulunmaktadır. Sofanın güneydoğu duvarında şahnişinde uzun kenarında iki adet ve kısa kenarlarında birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın güneybatı duvarı sağır duvardır. Sofanın zemini ahşap döşeme, dış duvar bağdadi, iç duvarlar ahşap çatki arası hımiş dolguludur. Tavan, düz tavan, muhdes lambri kaplamadır.

Sofada yer alan camekânlı bölüme gelmeden, solda yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile köşedeki odaya girilmektedir. Odanın kuzeybatı duvarında ortada baca ve iki yanında ahşap çift kanatlı kapağı bulunan gömme dolap yer almaktadır. Odanın kuzeydoğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvar bağdadi, iç duvar ahşap çatkı arası hımış dolguludur. Tavan, ahşap düz tavadır. Bitişindeki odaya sofadaki camekânlı duvarı geçtikten sonra solda yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın kuzeydoğu cephede ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvar bağdadi, iç duvar ahşap çatkılı hımış dolguludur. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın güneydoğu odasına sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın kuzeydoğu ve güneydoğu duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları bağdadi, iç duvarları ahşap çatkı arası hımış dolguludur. Tavan, ahşap düz tavadır.

Çatı: Konutun dört yana eğimli kırma çatısı bulunmaktadır. Üst örtü alaturka kiremit kaplamadır. Konutun kuzeybatı duvarı üzerinde çatıdan yaklaşık 1,5 m yüksekliğinde bacası bulunmaktadır.

4. 11. Özsoy Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Keşaplı Sokak No: 10

Ada/Parsel: 241/25 (Çizim 48)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 60

Görsel No: 190-214

Çizim No: 48-51

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Haziran 2019/ Sağlam. Konut olarak kullanılıyor.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Batum göçmeni Özsoy ailesi 1945 yılında konutu satın almıştır. Konutun önceki sahipleri sonradan ABD'ye göç etmiş Ermeni bir ailedir.¹¹⁷

Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutta genel olarak taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar tekniği ve ahşap çatkı arası taş dolgu duvardır. İç duvarlar bağdadi duvar tekniğindedir.

Bodrum ve zemin kat moloz taş örgülüdür. Bodrum ve zemin kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. Üst kat duvarları ahşap arası taş dolgudur. Zemin ve tavanlar ahşap kirişlidir. Taşıyıcı sistem kâgir dış beden duvarı ahşap çatklı, üstü sıvalıdır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum kat, mevcut tipolojiye uygun bir planda değildir. Zemin kat iki farklı bölümden oluşmaktadır. Konutun güney cephesine bakan kısım ile kuzey cephesinde yer alan kısım, iç sofalıdır. Birinci kat, İç sofalı (karniyarık) plan tipinin ikiyüzlü, ikiden fazla odalı,¹¹⁸ plan tipindedir.

¹¹⁷ Faruk Özsoy (60 Yaş), (25. 06. 2019).

¹¹⁸ Eldem, 1984, 18.

Konut, güneyden kuzeye ve batıdan doğuya olmak üzere iki yöne eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun kuzeyini ve batısını çevreleyen bahçesi bulunmaktadır

Bodrum kat, konutun konumlandığı arazinin eğimli yapısına göre şekillenmiştir. Farklı cephelerden girişleri olan iki bağımsız oda ve büyük bir alanı kaplayan kiler kısmından oluşmaktadır.

Bodrum katta yer alan çeşme yüzeyinde bitkisel bezemeler yer almaktadır (Görsel 202-203). İkinci katta ocağın yaşmağında hilal içinden çıkan palmet motifleri yer almaktadır (Görsel 213). Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut beyaz renkle boyalıdır.

Doğu Cephe (Giriş Cephesi): Doğu cephe güneyden kuzeye eğimli bir zeminden dolayı bodrum kat hizası kısmen görünmektedir. Bodrum kat hizasında depo ya da küçük mekânlara açılan küçük pencereler bulunmaktadır. Bu cephede bodrum kat hizasından başlayan ve zemin katta da devam eden iki giriş kapısı yer almaktadır. Her iki kapıya da zeminden bir basamakla ulaşılmaktadır. Duvar moloz taş örgülü ve sıvalıdır.

Bodrum ve zemin katının zemininin kademeli oluşu zemin kattaki pencerelerin asimetrik olmasına neden olmuştur. Zemin kat hizasında güneydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere ve zemin kata açılan ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Kapı üstünde ahşap çerçeveli yuvarlak kemer formlu aydınlık penceresi bulunmaktadır. Cephenin devamında zemin kat pencereleri ahşap kat silmesine yakın şekilde düzenlenmiştir. Devamında ahşap giyotin pencere ve bodrum ve zemin kata açılan ikinci bir, çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Kapı üzerin bindirilmiş ahşap giyotin pencere aydınlık penceresi olarak düzenlenmiştir. Girişin devamında iki adet ahşap çerçeveli tek kanatlı muhdes pencere yer almaktadır. Zemin kat cephesinde yer alan pencerelerin tamamı yatay demir şebekelidir. Cephe kuzey köşede, köşe kilit taşları ve üstte ahşap kat silmesiyle sonlanmaktadır. Zemin kat duvarı güneydoğu yöndeki girişe kadar ahşap çatki arası taş dolgu duvardır. Cephenin devamı kuzey yöne doğru moloz taş örgülüdür.

Birinci kat hizası köşelerde ahşap dikmeler arasında güneydoğu yönde ikişerli, cephe ortasında üçerli ve sonra ikişerli gruplar halinde toplam yedi adet

ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe, saçak altı ahşap kirişle sonlanmaktadır. Geniş saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır (Görsel 190). Birinci kat duvarı ahşap çatki arası taş dolguludur.

Kuzey Cephe: Bodrum kat hizasında kuzeydoğu köşe kilit taşlarından sonra bu köşeye yakın konumda iki adet ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Cephenin kuzeybatı yönünde zemin kat hizasına kadar muhdes eklenti dahil edilmiştir. Bodrum kat duvarı moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları, pencere lento ve söveleri, denizlikleri yonu taştır. Muhdes kısım tuğla örgülüdür.

Zemin kat hizasında iki köşeye yakın konumda ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları ve pencere lento ve söveleri, denizlikleri yonu taştır.

Birinci kat hizasında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında köşelere yakın konumda ikişerli gruplar halinde toplam dört adet pencere yer almaktadır. Kuzeydoğu köşeye yakın olan iki pencere ahşap giyotin penceredir. Diğer köşeye yakın konumda olan pencereler, iki kanatlıdır. Cephe kuzeybatı köşede ahşap dikme ve saçak altı ahşap kirişle sonlanmaktadır. Üstte geniş saçak yer almakta ve düz tavan şeklinde kapatılmıştır (Görsel 191). Duvar ahşap çatki arası taş dolgulu ve sıvalıdır.

Batı Cephe: Bodrum kat hizasında kuzeybatı köşe kilit taşlarından sonra bu köşeye yakın konumda ahşap çerçeveli, yatay demir şebekeli küçük pencere yer almaktadır (Görsel 192). Cephenin devamında güneybatı köşede muhdes eklenti kısım bulunmaktadır. Konut duvarı ve eklenti moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları pencere denizlik, söveleri ve lentosu yonu taştır.

Zemin kat hizası kuzeybatı köşe kilit taşlarından sonra üç adet ahşap çerçeveli, yatay demir şebekeli pencere yer almaktadır. Pencere söve ve lentoları pilastrlıdır. Doğu cephenin güneydoğu köşesindeki muhdes eklentinin kuzey ve doğu duvarında birer adet ahşap çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Zemin kat hizası üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Konut duvarı ve eklenti moloz taş örgülü ve sıvasızdır. Köşe kilit taşları pencere denizlik, söveleri ve lentosu yonu taştır.

Birinci kat hizası kuzeydoğu köşede ahşap dikme, devamında iki adet ahşap iki kanatlı pencere ve dikey ahşap silme yer almaktadır. Silmenin devamında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofadan buraya kapı bırakılmış olduğu görülmektedir. Bu kapının, cephede sonradan kaldırılmış olan ahşap balkona ait olduğu sanılmaktadır. Ahşap kat silmesinin altında sonradan kesilmiş olan balkon kirişlerinin izleri bulunmaktadır. Bu kapının sağ tarafında bir adet ahşap giyotin pencere yer alır. Muhdes kısmın doğu duvarında üç adet farklı boyutlarda ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Muhdes kısım birinci katın saçak hizasının hemen altında sonlanmaktadır. Üstü üç yana eğimli çatıyla kapatılmıştır. Birinci kat hizası üstte saçak altı ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Cephede üstte geniş saçak yer almaktadır. Saçak, düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Birinci kat cephesi ahşap çatıklı taş dolgulu duvardır. Muhdes kısım tuğla duvardır.

Güney Cephe: Bodrum kat hizası arazi eğimine bağlı olarak az bir kısmı görünür haldedir. Güneybatı köşede muhdes kısım yer almaktadır. Cephenin devamında cephe ortasında üç basamak yer almaktadır. Basamakların sağında bodrum katta yer alan depoya giriş sağlayan ahşap küçük bir kapı bulunmaktadır.

Zemin kat hizasında güneydoğu yönde bir adet ahşap giyotin pencere ve cephe ortasında zemin kat girişi yer almaktadır. Ahşap çift kanatlı kapının üstündeki yatay dikdörtgen formlu, demir korkuluklu aydınlık penceresi yer almaktadır. Bu girişin sağında ahşap giyotin pencere yer alır. Pencereler demir şebekelidir. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle ve üstte kapıya kadar devam eden ahşap kat silmesiyle sonlanmaktadır.

Cephede kapının batı tarafı moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Kapının doğu tarafında yer alan duvar ahşap çatıklı taş dolgu duvardır.

Birinci kat hizası, güneybatı köşede muhdes kısımdan konut duvarı köşesinde ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında ikişer gruplar halinde dört adet pencere yer almaktadır. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle ve saçak altında yer alan ahşap kirişle sonlanmaktadır. Üstte geniş saçak yer almaktadır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır (Görsel 193).

Birinci kat duvarı ahşap çatıkı arası taş dolguludur. Muhdes kısım tuğla örgülü ve sıvalıdır.

Kapı: Konutun toplamda üç girişi bulunmaktadır. İki girişi doğu cephede ve bir girişi de güney cephede yer almaktadır. Doğu cephenin güneyinde yer alan muhdes kapı çift kanatlı ve ahşaptır. Kapı kanatları üzerinde yatay yedişer göbek yer almaktadır. Bu kapının üst kısmında ahşaptan yarım yuvarlak ve altı bölmeli aydınlık penceresi yer almaktadır. Pencere demir korkulukludur (Görsel 194).

Doğu cephenin kuzeyinde yer alan muhdes kapı, ahşap ve çift kanatlı, her kanat üzerinde yedişer göbek yer almaktadır. Kapı üstünde yer alan ahşap giyotin pencere aydınlık penceresi işlevini görmektedir (Görsel 195).

Güney cephede bulunan ahşap çift kanatlı kapı kanatları iki bölmelidir. Kapı üstündeki yatay dikdörtgen formlu, demir korkuluklu aydınlık penceresi yer alır (Görsel 196).

Bodrum Kat: Bodrum kata doğu cephede yer alan iki girişten de ulaşılmaktadır. Konutun güneydoğu yöndeki ilk kapıdan zemin kata girilmektedir. Bu giriş zemin katta yer alan doğu batı istikametindeki koridora açılmaktadır. Koridor zemini kademeli olarak yükseltilmiştir. Koridorun batı ucunda üst kata ulaşan sağa yatık “L” formunda merdiven yer almaktadır. Merdiven basamaklarının başladığı yerde, sağ tarafındaki ahşap bir kapıdan bodrum kata ulaşılmaktadır (Çizim 49), (Görsel 197). Ahşap kapıdan sonra kesme taş malzemeden yapılmış basamakların bulunduğu koridordan bodrum kata inilmektedir (Görsel 198). Bodrum doğu batı doğrultusundadır. Sağ köşede sonradan kapatılmış taş fırın bulunmaktadır. Kuzey duvarın önünde taş tekne yer alır. Kuzey cepheye yerleştirilmiş iki küçük pencere teknenin olduğu yeri aydınlatmaktadır (Görsel 199). Devamında ise bir kapı yer almaktadır. Buranın ocak olarak kullanıldığı fakat sonraki yıllarda yenilenecek, kuzey cepheye kapı olarak işlev kazandırıldığı anlaşılmaktadır. Sonradan binaya eklenmiş olan mekâna giriş oluşturulmuştur (Görsel 200). Ocağın karşısına gelen yerde ortada, zeminden 60 cm yüksekliğinde su kuyusu bulunmaktadır (Görsel 201). Bodrumun batı cephesinde yine küçük bir pencere yer almaktadır.

Bu mekânın güneybatı köşesinden basamaklı holden çeşmenin içinde bulunduğu odaya geçilmekteydi. Günümüzde kapatılmış durumdadır. Çeşmeli oda yaklaşık kare formundadır. Buranın batı duvarında küçük bir pencere bulunmaktadır. Odanın güney yönünde günümüzde ahşap bir bölme ve kapıyla ayrılan, birinci kata çıkan merdivenin altının da içinde olduğu alana

geçilmektedir. Sonradan ilave edilmiş batı yönünde üç beton basamakla çıkılan tuvalet bölmesi yer almaktadır. Tuvalet bölmesinin tam karşısındaki birinci kat merdiveninin altı dolap şeklinde düzenlenmiştir.

Çeşmeli odanın doğu duvarının köşesine yerleştirilmiş iç haznesi oyularak oluşturulmuş, dışı oval ve bitkisel bezemeli çeşme yer almaktadır. Çeşme önünde bir metre yükseklikte taştan oyma yalağı bulunmaktadır (Görsel 202-203). Odanın kuzey duvarında yer alan “L” formunda yonu taştan yapılmış beş basamaklı bir merdivenle zemin kata çıkılmaktadır (Görsel 204). Bodrum katın birbirinden bağımsız ve farklı giriş yerleri olan ve depo olarak kullanılmış olan doğu ve güneydoğu duvarlarına bitişik küçük pencereleri olan mekânlar bulunmaktadır.

Bodrum katın zemini yer yer kesme taş plak döşeme, duvarlar moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavandır (Görsel 205).

Zemin Kat: Konutun doğu cephesinde yer alan, zeminden bir basamakla yükseltilmiş çift kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir (Çizim 50), (Görsel 206). Buradan ahşap merdivenle zemin kata çıkılmaktadır. Binanın kuzey tarafı ara kat şeklindedir. Merdivenlerin bittiği yerden itibaren sağ tarafta ocaklı bir oda bulunmaktadır. Duvarın ortasındaki ocağın sağında ve solunda banyo ve lavabo şeklinde girintiler mevcuttur. (Görsel 207). Bu odanın doğu cephesine bakan iki penceresi kuzey cephesine bakan bir penceresi bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, tavan ise düz tavan şeklindedir. Bitişikteki oda ile ocaklı oda arasında ahşap duvar yer almaktadır. Bu odada da kuzey ve batı yönlerine bakan iki penceresi bulunmaktadır. Bu iki odanın önünde uzun dikdörtgen hol ucunda da batı cepheye bakan bir pencere bulunmaktadır. Bu holün güney duvarı ahşap duvarla sonradan kapatılmış ve ahşap kapısı bulunmaktadır. Ahşapla kapatılan duvarın içte merdiven korkulukları bulunmaktadır. “L” şeklindeki merdivenle bodrum kattaki çeşmenin bulunduğu yere inilmektedir. Zemin katın güneydoğu köşesindeki oda önünde kuzey güney istikametinde küçük bir hol bulunmaktadır. Bu holün güney duvarı gömme dolap şeklinde düzenlenmiştir. Holün doğu duvarında yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile oda yer almaktadır. Odanın doğu cephesine bakan ahşap giyotin penceresi bulunur. Bu odanın altında yer alan depo ise bodrum kata dahil edebiliriz. Depoya giriş bu kata çıkan merdivenin solunda yer almaktadır.

Zemin kata doğu ve güney cephede yer alan kapılardan da girişler sağlanmaktadır. Doğu cephenin güneydoğu köşesine yakın konumdaki girişten itibaren doğu batı istikametinde koridor bulunmaktadır. Bu koridorun batı ucuna yerleştirilmiş birinci kata çıkış merdiveni bulunmaktadır. Bu koridor, güney cephede yer alan girişı ve önündeki holyle ortada kesişmektedir. Güney cephedeki girişin önünde yer alan holün sağında ve solunda birer oda bulunmaktadır. Sağdaki odaya ahşap çift kanatlı kapıyla ulaşılmaktadır. Doğu duvarının ortasına ocak yerleştirilmiştir (Görsel 208). Bu ocağın sağında dolap olması gereken yerde, binaya sonradan eklenmiş mekâna giriş için kapıya dönüştürüldüğü grlr. Ocağın arkasında yer alan mekân, tuvalet ve banyo şeklinde düzenlenmiştir. Ocağın sol tarafında ise banyo hcreti ve üstünde çift kanatlı gömme dolap yer almaktadır. Buranın güney duvarında ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Bu mekânın tam karşılarında kareye yakın bir formda oda bulunmaktadır. Çift kanatlı ahşap kapıdan giriş sağlanmaktadır. Bu odanın da güney duvarında bir, doğu duvarında iki adet ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Zemin katın zemini ahşaptır. Duvarları kuzey, doğu ve güney cephesinin yarısına kadar dış duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır. İte yer alan duvarlar ise ahşap çatkılı, içi taş dolguludur. Tavan düz tavan şeklinde düzenlenmiştir.

Birinci Kat: Üst kata giriş doğu yöndeki çift kanatlı kapının açıldığı zemin kattaki koridorun ucunda L şeklindeki ahşap basamakla birinci katta yer alan sofanın batı ucuna ulaşılmaktadır (izim 51). Merdivenler ahşap korkulukludur. Birinci kata çıkan merdivenin bulunduğu kısım sonradan camekânlı ahşap bölmeyle sofadan ayrılmıştır (Görsel 209). Üst kata çıkan merdivenlerin üstüne gelen yerler dışında sofanın uzun kenarlarında zeminden itibaren 2,31 m yüksekliğinde dikey ahşap tahtalarla duvarlar kaplanmıştır. Ahşap kaplamaların üzerinde pasalarla dikey dikdörtgen formlu çerçeveler oluşturulmuştur. Sofada yer alan kapı kasalarının ahşap kaplamaları daha belirgin bir halde sütünce grnmdedir. Yine aynı şekilde ahşap kaplamaların bittiği yerde kademeli ta kısmı daha belirgin hale getirilmiştir (Görsel 210).

Sofanın doğu cepheye bakan  adet ahşap giyotin penceresi bulunur. Sofanın doğu ucundaki duvarda da muhtemelen l pencere düzenlemesi olması gerekir. Bu duvarda balkon kapısı bulunmakta ise de günümüzde dış cephede

balkon yoktur. Balkona ait izler vardır. Balkon kapısının diğer tarafında iki pencere olmalı ise de günümüzde tek pencere mevcuttur. Köşeye yakın yerdeki pencere sonraki dönemlerde yapılmış tuvalet ve banyo girişine çevrilmiş olmalıdır.

Sofanın zemini ahşap döşeme, tavan ise ters tavan, ahşap kirişler arası çökertme şeklindedir. Ahşap kirişler arasında toplam oniki tane olmak üzere kademeli bir şekilde yukarıya doğru yükseltilmiştir. Çerçevelerin içine, iki kısa kenarlarda, üçgen formu tahta yerleştirilmiştir. İki tahtanın birleştiği kısım boydan boya dalga desenli pasa bulunur (Görsel 211).

Sofanın güney ve kuzey tarafında ikişer oda bulunmaktadır. Güney yöndeki odalar dikdörtgen formundadır. Ahşap bir kanatlı kapıyla ulaşılır. Odanın batı duvarının ortasında ocak yer almaktadır. Ocak, özelliğini kaybetmiştir (Görsel 212). Ocağın sağ tarafında çift kanatlı gömme dolap, sol tarafta ise dolabın sonradan değiştirilmiş olduğu sanılıyor. Modern tarzda küçük bir mutfak oluşturulmuştur. Güney cephesinde iki penceresi bulunur. Bu odanın doğu duvarının ortasına açılmış olan çift kanatlı kapıdan güneydoğu köşede yer alan odaya geçilmektedir. Odanın güney ve doğu cephelerine bakan ahşap giyotin dört adet penceresi bulunmaktadır. Bu odanın günümüzde kullanılmayan çift kanatlı kapısı sofaya açılmaktadır.

Kuzeydoğu köşedeki odada ise çift kanatlı kapıdan itibaren içeride sağda ocak yer almaktadır. Ocağın yaşmağında hilal içinden çıkan palmet motifleri yer almaktadır. Ocağın iki yanında simetrik olarak oluşturulmuş üçer bölmeli raflar yer alır. Ocağın doğu tarafındaki köşede tek kapaklı gömme dolap bulunmaktadır (Görsel 213). Yine bu odada doğu ve kuzey yönde ikişer adet giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın doğu ve güney duvarı ahşap kaplamalıdır. Zemin ahşap döşeme, tavan ise düz, pasalı tavanıdır.

Sofanın kuzey-batı köşesindeki odanın iki penceresi kuzey, iki penceresi de batı yönlüdür. Girişin solunda iki kapaklı ahşap dolap bulunmaktadır (Görsel 214).

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatıdır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Saçaklarda çinko oluklar yer almaktadır.

Konutta toplam üç baca bulunmaktadı. Biri kuzey doğu tarafta yer alır. Diğer ikisi de güneybatı köşeye yakın yerde ikili Şekilde yer almaktadır. Çatıdan yaklaşık 1,5 m yüksekliğindedir.

4. 12. Pelit Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Dere Sokak No: 17

Ada/Parsel: 273/6 (Çizim 52)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 45

Görsel No: 215-227

Çizim No: 52-55

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Temmuz 2019/ Metruk vaziyettedir.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konut genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvar bilgisi bulunmamaktadır.

Zemin kat, moloz taş, birinci ve ikinci kat bağdadi duvar, üzeri sıvalı ve boyalıdır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin kat mevcut tipolojiye uygun değildir. İki blok halinde oluşturulmuştur. Birinci ve ikinci kat dış sofalı plan tipi içinde yer alan dış ve köşe sofalı plan¹¹⁹ tipindedir.

Konut kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerine bahçe içine konumlandırılmıştır. Konutun moloz taş duvarlardan yapılmış bahçe duvarları günümüzde yıkılmıştır. Günümüzde konutun giriş cephesinin olduğu doğu cepheye konutun bahçe duvarındaki düzgün kesme taştan yapılmış bahçe kapısı bulunmaktadır. Fakat bu kapının büyük bir çoğunluğu yıkılmıştır. Konut, zemin ve üstteki iki kattan oluşmaktadır.

Zemin kat köşelerinde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, kademeli kat silmesi süsleme unsuru olarak değerlendirilebilir (Görsel 215). Ayrıca konutun kuzey cephesinin doğu yönünde

¹¹⁹ Eldem, 1984, 18-19.

kapatılmış olan kapıda, iç ve dış bükey hatlarla kademeli olarak hareketlendirilmiştir (Görsel 223). Konut beyaz renkle boyalıdır.

Doğu Cephe (Giriş Cephesi): Konutun giriş cephesi doğu taraftadır. Sokaktan bahçe kapısıyla evin giriş cephesine ulaşılmaktadır (Görsel 215).

Zemin kat hizası sağda pilastrlı köşe kilit taşlarından sonra kilerin penceresi bulunmaktadır. Günümüzde bu pencere kapatılmıştır. Pencerenin devamında pilastrlı söveler ve lento içinde çift kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının devamında ana giriş kapısı yer almaktadır. Kapının söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Kapı kanadı ahşap ve çift kanatlıdır. Ana girişin solunda pilastrlı söveler ve lento içinde ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Cephe devamında pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Köşelerdeki kilit taşları, kapı ve pencere kenarları, kat silmesiyonu taşır. Bunlar dışında kalan yerler moloz taş örgülüdür.

Birinci kat hizasında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Pencere basit, dikey demir şebekelidir. Cephenin devamında ahşap silme ve devamında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

İkinci kat cephesinde de birinci kat hizasında olduğu gibi pencere ve cephe düzenlemesine sahiptir. Cephe saçak altındaki ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Üstte ahşap saçak yer almaktadır. Birinci ve ikinci kat bağdadi duvar tekniğinde üstü badanalıdır.

Kuzey Cephe: Bu cephe sokağa bakmaktadır (Görsel 216). Zemin kat kuzeydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşları yer almaktadır. Cephenin devamında günümüzde kapatılmış olan kapı yer almaktadır. Kapının söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Cephe kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Zemin kat cephesi, üstte kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Birinci kat hizasında kuzeydoğu köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere ve ahşap dikey silme yer almaktadır. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır.

Pencereler basit dikey demir şebekelidir. Cephe kuzeybatı köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

İkinci kat cephesi birinci kat cephe düzenlemesiyle aynıdır. İkinci kat cephesi saçak altında bulunan ahşap kirişle sınırlanmaktadır. Üstte saçakla sonlanmaktadır. Konutun saçak altının tamamı düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Zemin kat duvarı moloz taş, köşelerdeki kilit taşları ve kat silmesi yonu taştır. Birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi duvar tekniğindedir.

Batı Cephe: Konutun günümüzde bu cephesi tahrip olmuş durumdadır (Görsel 217-218). Bu cephenin birinci ve ikinci kat boyunca cephenin iki köşesinden 1,5 m. geriden, 50 cm dışarıya çıkma şeklindedir.

Zemin kat cephesi, köşelerde pilastrlı köşe taşları yer almaktadır. Sağır cephedir. Cephe üstte kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Birinci ve ikinci kat cephelerinde köşelerde ahşap dikmeler arasında cephe ortasında birer adet küçük pencere bulunmaktadır. İkinci kat cephesi saçak altında ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Düz tavan şeklinde saçak yer almaktadır.

Zemin kat moloz taş örgülü, köşelerdeki kilit taşları yonu taş malzemedir. Birinci ve ikinci kat duvarı ahşap çatki üzeri bağdadi sıvalıdır.

Güney Cephe: Konut kuzey güney doğrultusunda eğimli bir arazi üzerinde konumlandığından dolayı güney cephenin zemin kat duvarı diğer yöndeki zemin kat duvarlarına nazaran biraz daha yüksektir. (Görsel 219). Güney cephede zemin kat hizasında beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe üstte kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Zemin katın köşelerindeki kilit taşları ve pencere kenarlarındaki denizlik, söveler, lentolar, kat silmesi yonu taş malzemedir. Zemin katta bunlar dışında kalan yerler moloz örgülüdür.

Birinci kat hizasında güneybatı köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Üstte ahşap kat silmesiyle cephe sınırlandırılmıştır. Duvar ahşap çatkılı bağdadi sıvalıdır.

İkinci katın hizasında güneybatı köşede ahşap dikme yer almaktadır. Cephenin devamında beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Saçak altı ahşap

kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Duvar ahşap çatkılı bağdadi sıvalıdır.

Kapı: Konutun kuzey yönündeki bahçe kapısı günümüzde yerinde yoktur. Kayıtlarda bahçe kapısının yonu taş söveleri ve lentosu olduğu görülmektedir (Görsel 220). Bahçe kapısından girildikten sonra doğu cephede yer alan iki adet konut giriş kapısına ulaşılmaktadır. Doğü cephenin güneyinde yer alan asıl konut giriş açıklığı pilastrlı söve ve lento arasında ahşap çift kanatlı basit bir kapı yer almaktadır (Görsel 221).

Konutun doğü cephesinin kuzeyinde yer alan ve zemin katın kuzey bölümüne açılan kapı pilastrlı söve ve lento içinde ahşap çift kanatlı basit bir kapıdır (Görsel 222).

Günümüzde zemin kat duvarında kalan izlerden anlaşılabilen ve konutun kuzey cephesinin doğü yönünde kapatılmış olan bir kapı yer almaktadır. Kapı söve ve lentosu pilastrlıdır. Kapı söve ve lentosu iç kısımları iç ve dış bükey hatlarla kademeli olarak hareketlendirilmiştir (Görsel 223).

Zemin Kat: Doğü cephenin güneydoğü yönünde yer alan ana giriş kapısından merdiven sofasına ulaşılmaktadır (Çizim 53), (Görsel 224). Merdiven sofasının kuzey duvarı sağır duvardır. Batı duvarının kuzey tarafında ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Merdiven sofasının güneybatı köşesinde iki kollu dönel ahşap merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır (Görsel 225). Merdiven sofasının güney duvarında merdiveni aydınlatan bir adet ahşap giyotin pencere ve duvarın devamında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Merdiven sahanlığının doğü duvarında da bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Zemin kat duvarları moloz taş örgülüdür. Zemin karo döşelidir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin kattaki merdiven sofasından arkadaki odaya ahşap çift kanatlı kapıyla girilmektedir. Bu odanın sadece güney duvarında iki adet penceresi bulunmaktadır. Zemin karo döşeme duvarlar moloz taştır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin katın kuzey tarafında doğü batı istikametinde deposu bulunmaktadır. Buranın girişi doğü cephesindeki ahşap iki kanatlı kapıyla sağlanmaktadır. Kilerin doğü cephesine bakan tek bir penceresi bulunur.

Günümüzde bu pencere kapatılmıştır. Yola bakan kuzey cephesinin doğu ucunda kapı olması gerekir ki günümüzde bu kapı kapatılmıştır. Bu kapıya ait izler duvarda niş şeklinde bulunmaktadır. Odanın zemini hakkında bilgi sahibi değiliz tavanı ahşap kirişli ters tavandır. Duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır.

Birinci Kat Planı: Zemin katta ye alan merdiven sofasından¹²⁰ iki kollu dönel ahşap merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır (Çizim 54).

Merdiven önündeki koridordan güneydoğu cepheye bakan odaya ahşap tek kanatlı kapıyla ulaşılmaktadır. Odanın güney ve doğu cephesinde ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında bulunan ahşap tek kanatlı kapıyla köşe sofasına¹²¹ geçilmektedir.

Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan düz tavandır (Görsel 226).

Köşe sofası, konutun kuzeydoğu köşesinde yer alır. Sofaya merdiven önündeki holden ahşap tek kanatlı kapıyla geçilmektedir. Sofanın güney duvarında köşedeki odaya geçiş sağlayan ahşap tek kanatlı kapı bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında ve kuzey duvarında üçer adet ahşap giyotin pencere yer alır. Sofanın batı duvarından konutun kuzeybatı köşesinde bulunan odaya ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktadır. Duvarın devamında ise lavabo ve tuvalet için ayrılmış bölüme geçiş kapısı bulunmaktadır.

Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi tekniğinde, tavan ahşap düz tavandır.

Sofanın batı duvarında ahşap çift kanatlı bir kapı ile konutun kuzeybatı köşesinde bulunan odaya geçilmektedir. Odanın kuzey cephesinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Birinci kattan başlayan batı duvarındaki çıkma şeklindeki genişletme odanın batı duvarının kuzey köşesinden itibaren 1,5 m ilerisinde duvar geriye doğru 60 cm lik dışarı çıkmaktadır. Odanın batı duvarında ve güney duvarında herhangi bir açıklık bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi tekniğinde, tavan ahşap düz tavandır.

Sofadan girilen lavabo ve tuvaleti içinde barındıran bölümün batı duvarında ahşap giyotin pencere yer alır. Merdiven koridorunun solundaki oda,

¹²⁰ Eldem, 1954, 18.

¹²¹ Eldem, 1954, 15.

mutfak olarak düzenlenmiştir. Koridordan ahşap tek kanatlı kapı ile geçilmektedir.

Mutfağın kuzey duvarında herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Batı duvarında bu katta başlayan çıkma ile genişletme sayesinde oda, güney köşeden 1,5 m. geriden 60 cm'lik dışarıya taşırılmıştır. Güneybatı köşede batı duvarında ocak bulunmaktadır. Mutfağın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Zemin ahşap döşeme, duvar ahşap çatkılı bağdadi tekniğinde, tavan ahşap düz tavadır.

İkinci Kat Planı: Birinci katın güney duvarının ortasından yükselen ahşap çift kollu dönel merdivenle ikinci kata ulaşılmaktadır (Çizim 55). Birinci kat planı aynı şekilde bu katta da uygulanmıştır (Görsel 227).

Çatı: Dört yöne eğimli basit kırma çatıdır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutun güney köşesinde çatıdan yaklaşık bir metre yüksekliğinde bacası bulunmaktadır. Baca moloz taş üzeri sıvalıdır.

4. 13. Tantu Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Cami Sokak No: 7

Ada/Parsel: 266/21 (Çizim 56)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 0) 47

Görsel No: 228-241

Çizim No: 56-63

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Haziran 2019/ Tescilli konutun 22. 05. 2001 tarihli rölövesi çıkarılarak 19. 07. 2001 Mail-i İnhidam raporu doğrultusunda yıkılmıştır.¹²² Bugünkü konut 2004-2006 yılları arasında inşa edilmiştir.¹²³ Rölövesindeki plan ve yapı malzemesi ve cephe düzenlemelerine sadık kalınmamıştır.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma ve bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvarlar ahşap duvardır.

Zemin kat moloz taştır. Zemin kat köşelerde ve kapı pencere kenarlarında yonu taş malzeme kullanılmıştır. Birinci ve ikinci kat dış duvarları bağdadi, içteki oda duvarları ahşap duvardır.¹²⁴ Zemin ahşap döşeme, tavanlar ahşap düz tavadır.¹²⁵

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Konutun zemin katı iç sofalı plan¹²⁶ tipindedir. Birinci ve ikinci kat orta sofalı plan tipinin alt grubu olan pahlı köşeli orta sofalı plan¹²⁷ tipindedir.

Konut, kuzeyden güneye ve batıdan doğuya olmak üzere iki yöne eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, zemin kat, birinci ve ikinci kattan

¹²² Ünye Belediye Arşivi.

¹²³ Hüseyin Tantu (55 yaş), (25. 06. 2019), (Konutun bugünkü sahibi)

¹²⁴ Ünye Belediye Arşivi, 2001 yılında Necati Özyürek tarafından hazırlattırılan Restorasyon Raporunda "Dış duvar bağdadi, ara bölme duvarları ahşap, tavan döşeme olarak" ifade etmiştir.

¹²⁵ 2001 yılında yapılmış olan rölöve projesinden hareketle konutun anlatımı yapılmıştır.

¹²⁶ Eldem,1984, 18.

¹²⁷ Eldem,1984, 18-19.

oluşmaktadır. Konutun ikinci katında güney, batı ve kuzey yönlerinde çıkmalılar bulunmaktadır. Konutun güneyi ve kuzeyinde bahçesi yer alır. Bahçe duvarlarıyla çevrilir.

Zemin katta iki adet batı yönde ve bir adet güney yönde olmak üzere toplam konutun üç kapısı bulunmaktadır. Zemin katın batı yönünde bulunan iki odaya dış cepheden girilmektedir. Bu kısmın üst katlarla ve zemin katın kuzey bölümü ile bağlantısı yoktur. Güney cepheden girilen asıl konut girişi sofaya açılmaktadır. Sofanın güneydoğu ve kuzeydoğu yönlerinde birer oda yer alır. Bu odaların arasında sanrı ve üst kat merdiveni bulunmaktadır.

Konutta üç cephede yer alan çıkmalıkların altındaki ahşap elibelindeler profilden üç dilimli olması süsleme unsurun olarak değerlendirilebilir (Görsel 229). Konut beyaz renkle boyalıdır.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Güney cephe, konutun asıl giriş cephesini oluşturmaktadır (Çizim 57), (Görsel 228-229-230). Zemin kat duvarının güneybatı yönünde iki adet küçük pencere boşluğu yer almaktadır. Cephenin devamında tek kanatlı ve yatay üç bölmeli ahşap giriş kapısı yer alır. Kapı üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Zemin kat seviyesinde cephenin devamında yine iki küçük pencere boşluğu tekrar etmektedir. Zemin kat ile birinci kat arasında ahşap kat kirişi yer almaktadır. Zemin kat seviyesi moloz taş örgülü kapı, pencere kenarları ve köşe kilit taşları yonu taştır.

Birinci kat cephesi dikey üç bölümlüdür. Güneybatı cephede ahşap dikme yer alır. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır. Birinci kat çıkmasının altında üç, adet ahşap giyotin pencere ve bu pencereler görünür haldeki ahşap dikmeler arasındadır. Dikmelerin zemin kat kirişiyle birleştiği kısımda ahşap iki kademeli kaide şeklindedir. İkinci kat çıkmasının altındaki ahşap eli belindeler bu dikmelere çatılmıştır. Elibelindeler profilden üç dilimlidir. Elibelindelerin yan tarafları ahşapla kaplamadır. Cephenin diğer yanında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe güneydoğu köşede yer alan ahşap dikmeyle sonlanmaktadır. Birinci kat cephesi bağdadi duvardır.

İkinci kat cephesi sol köşede ahşap dikme ve devamında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Cephenin ortasında ikinci kat çıkması yer almaktadır. Çıkmanın köşelerinde ahşap dikmeler ve çıkmanın güney duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunur bu pencerelerin üst kısmında ahşap kat kirişi ve üstte üçgen alınlık onunda üstünde ahşap kat kirişi ve saçak yer alır. Cephenin güneydoğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır. Cephe köşede ahşap dikmeyle, üstlerde saçak altındaki ahşap giriş ve saçakla sonlanmaktadır. İkinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

Doğu Cephe: Konutun doğu cephesi zemin kat hizasında toplam altı adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Çizim 58), (Görsel 231). Güneydoğu köşeye yakın birli, cephe ortasında üçlü ve cephenin kuzeydoğu yönünde ikili pencere düzenlemesi bulunmaktadır. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır. Cephe üstte ahşap kat kirişiyle ve köşelerdeki kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe moloz taş örgülü köşe kilit taşları, pencere kenarları yonu taşır.

Birinci kat hizasında köşelerde ahşap dikmeler arasında toplam yedi adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere düzenlemesi cephenin güneydoğu yönünde ikili, cephe ortasında üçlü ve devamında ikili şekildedir. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır.

Cephe üstte ahşap kat kirişiyle sınırlandırılmıştır. Birinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

İkinci kat hizasında ahşap dikmeler arasında toplam sekiz adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere düzenlemesi cephenin güneydoğu yönünde ikili, cephe ortasın ve devamında üçlü şekildedir. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır.

Cephe üstte ahşap kat kirişiyle ve üstündeki saçakla sonlanmaktadır. Konutun diğer üç cephesinde çıkma tekrar etmekte ise de bu cephede çıkma bulunmamaktadır. İkinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

Kuzey Cephe: Konutun kuzey cephesi zemin kat hizasında ortada iki adet pencere bulunmaktadır (Çizim 59), (Görsel 232). Pencereler ahşap giyotindir. Cephe köşelerde yonu kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kat

kirişiyile sınırlandırılmıştır. Zemin kat duvarı moloz taş örgülü köşelerde ve pencere kenarlarında yonu taştır.

Birinci kat cephesi cephenin iki köşesinde ahşap dikmeler yer alır. Cephe ortasında ikinci katta yer alan çıkmanın altında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Çıkmanın altında profilden üç dilimli, yanları ahşap kaplamalı ahşap elibelindeler bulunmaktadır. Cephe üstte ahşap kat kirişiyile sınırlandırılmıştır. Birinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

İkinci kat cephesinde kuzeydoğu köşede ahşap dikme devamında çıkmaya kadar bir adet pencere bulunur. Cephe ortasında çıkma yer almaktadır Çıkmanın köşelerinde ahşap dikmeler ve çıkmanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur bu pencerelerin üst kısmında ahşap kat kirişi ve saçak yer almaktadır. Çıkmanın üstü diğer cephelerdeki çıkmalardan farklı olarak üstü tek yöne yani kuzeye eğimlidir. Cephede yer alan çıkmadan sonra cephenin devamında bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe köşedeki ahşap dikmeyle ve üstte ahşap kat kirişi ve saçakla sonlanmaktadır.

İkinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

Batı Cephe: Konutun batı cephesi yola açılmaktadır. Zemin kat seviyesinde kuzeybatı yönde küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır (Çizim 60), (Görsel 233). Bu küçük pencere önünde zeminden başlayan muhdes ahşap merdivenle birinci kat hizasına çıkılmaktadır. Bu merdivenin sahanlığının zemin kattan başlayan iki adet ahşap direk yer almaktadır. Birinci kata çıkan muhdes merdivenden sonra zemin katta iki adet konut girişi yer almaktadır. Cephe üstte ahşap kat kirişiyile sınırlandırılmıştır.

Cephe moloz taş örgülü, kapı ve pencere kenarları köşelerdeki kilit taşları yonu taştır.

Cephenin birinci kat hizası, iki köşede ahşap dikmeler arasında kuzey batı yönünde iki ahşap giyotin pencere bulunur. Cephe ortasından çıkmanın altında ahşap merdiven sahanlığı ve birinci ve ikinci kata çıkan muhdes giriş kapısı yer almaktadır. Kapı üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapının iki yanında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. İkinci kat çıkmasının altında birinci kat cephesine çatılmış olan profilden üç dilimli ahşap elibelindeler bulunmaktadır. Elibelindelerin yan yüzleri ahşap kaplamadır.

Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır. Cephe köşesinde ahşap dikme ve üstte ahşap kat kirişiyle sınırlanmıştır. Birinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

İkinci kat cephesi kuzeybatı köşede ahşap dikme devamında muhdes ahşap çerçeveli ortadan tek kanatlı pencere yer alır. Cephe ortasında birinci kat çıkması yer almaktadır. Çıkmanın batı duvarında muhdes ahşap çerçeveli ortadan kanatlı pencere yer almaktadır. Çıkmanın köşelerinde ahşap dikmeler ve üstte ahşap kat kirişi ve üçgen alınlık, alınlık üstünde ahşap giriş ve saçak yer almaktadır. İkinci kat çıkmasının devamında üstte muhdes ahşap çerçeveli küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Küçük pencere açıklığının ilerisinde bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Pencerelerin ahşap lentoları dış cephede ahşap pervazla iki kademeli olarak taçlandırılmıştır. Cephe güneybatı köşede ahşap dikme ve üstte kat kirişi ve saçakla sonlanmaktadır. İkinci kat cephe duvarı bağdadi duvardır.

Kapı: Konutun toplam dört adet giriş kapısı bulunmaktadır. Asıl giriş kapısı güney cephede yer almaktadır. Zemin katın ortasında yer alan bu kapınınyonu taş söve ve lentosu içinde muhdes ahşap tek kanatlı yatay üç göbekli kapı yer almaktadır. Kapı üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 234).

Batı cephenin zemin kat hizasında iki adet kapı boşluğu yer almaktadır. Kapının söveleri ve lentolarıyonu taştır. Kapı kanadı yerinde yoktur. Bu iki kapı zemin katın batı yönündeki odalara açılmaktadır (Görsel 235-236).

Batı cephenin birinci katına muhdes ahşap merdivenle ulaşılan kapı yer almaktadır. Kapı muhdes ahşap tek kanatlı basit bir kapıdır. Kapı üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır.

Zemin Kat: Zemin kat iki ayrı bölümden oluşmaktadır (Çizim 61). Batı cephesinden girilen ve güney cephesinden girilen kısımlardan oluşmaktadır. Batı cephesinde solda yer alan giriş kapısından¹²⁸ odunluk olarak kullanılmış olabileceği düşünülen kısma girilmektedir. Buranın giriş kapısı ve bitişiğindeki diğer odaya giriş kapısından başka açıklığı bulunmamaktadır. Odanın kuzeydoğu köşesinde bulunan kapı açıklığından diğer odaya geçilmektedir. Bu odanın da batı

¹²⁸ Zemin katın içteki kapı kanatları hakkında bilgi bulunamamıştır.

duvarında küçük bir pencere boşluğu dışında açıklık bulunmamaktadır. Bu iki odanın zemini hakkında bilgi bulunmamaktadır. Duvarlar moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Batı cephenin güney tarafındaki kapıdan güneybatı köşedeki odaya girilmektedir. Odanın güney duvarında iki adet küçük pencere boşluğu bulunmaktadır. Zemin hakkında bilgi bulunamamıştır. Duvar moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Güney cephedeki asıl konut girişinden sofaya girilmektedir (Görsel 237-238). Sofa güney kuzey doğrultusundadır. Sofanın batı duvarında herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Sofanın kuzey duvarında iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Sofanın doğu yönünde köşelerde odalar ve odaların arasında sarnıç ve üst kata çıkış merdiveni yer alır. Sofanın zemini hakkında bilgi bulunamamıştır. Duvar moloz taş örgülü, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzeydoğu yönündeki kapı açıklığından köşe odaya geçilmektedir. Odanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın güney duvarı aynı zamanda sarnıcın duvarını da oluşturmaktadır. Odanın zemini hakkında bilgi bulunmamaktadır. Duvarlar moloz taş örgülü, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın batı duvarının ortasından üst kata çıkan ahşap sahanlıklı merdiven yer almaktadır. Merdivenin altında sarnıç yer almaktadır.

Sofanın güneydoğu köşesinden girişi olan köşe odanın doğu ve güney duvarlarında ikişer adet penceresi bulunmaktadır. Doğu yönündeki pencereler ahşap giyotin penceredir. Güney duvarındaki pencereler küçük penceredir. Odanın zemini hakkında bilgi bulunmamaktadır. Duvarlar moloz taş örgülü, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Birinci Kat: Zemin kat sofasının doğu yönündeki ahşap sahanlı merdivenle birinci kat sofasında çıkılmaktadır (Çizim 62). Sofayı kuzey güney doğrultusunda ikiye bölen ahşap duvar muhdestir. Sofanın köşeleri pahlıdır. Bu pahlı kısımlarda köşe odalara açılan kapılar yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap duvar, tavan ahşap düz tavandır.

Sofanın güneydoğu köşe odasına pahlı kısımda bulunan ahşap tek kanatlı olduğu tahmin edilen kapı ile girilmektedir. Odanın doğu ve güney duvarında

ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Güney cephede yer alan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın güney duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır. Sofanın güneydoğu köşesinde bulunan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın güney ve batı duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın batı duvarının ortasındaki odanın ahşap tek kanatlı kapısı vardır. Kapı diğer kapıların aksine sofaya açılmaktadır. Konut ikiye bölündüğünde bu oda, konutun batı tarafının giriş holüne dönüştürülmüştür. Konutun batı cephesindeki muhdes ahşap merdiven ve giriş yer almaktadır. Odanın batı duvarı ortasında ahşap kapı ve iki yanında ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın kuzey duvarında muhdes ahşap sahanlıklı merdiven ile ikinci kata çıkılmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde bulunan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarı sağır duvardır¹²⁹. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzey duvarındaki oda muhdes duvarla ikiye bölünmüş ve muhdes banyo ve tuvalete dönüştürülmüştür. Kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Zemin hakkında bilgi bulunamamıştır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar bağdadi, iç duvarlar ahşap duvar, tavan ahşap düz tavadır.

Sofadan ahşap tek kanatlı kapı ile sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya geçilmektedir. Odanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere

¹²⁹ Konutun 2001 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinde çatıdan yükselen iki adet bacanın yeri tam olarak tespit edilememiştir. Konutun kuzey duvarında, sofanın kuzeybatı ve kuzeydoğu köşelerindeki odaların kuzey duvarının ortasında ocak ve yanlarında dolap ve ebeveyn banyosu olduğu tahmin edilmektedir.

bulunmaktadır. Dış duvar bağdadi iç duvarlar ahşap duvar, tavan ahşap düz tavandır

Sofanın doğu duvarının ortasında merdiven dairesi bulunmaktadır. İkinci kata çıkan sahanlıklı ahşap merdiven yer almaktadır. Merdiven dairesinin doğu duvarında üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemini ahşap döşem, dış duvar bağdadi, içi duvar ahşap duvardır.

İkinci Kat: Birinci katın sofasının doğu yönünden ahşap merdivenle ikinci katın sofasına çıkılmaktadır (Çizim 63). Buranın sofası da birinci katta olduğu gibi kuzey güney doğrultusunda muhdes ahşap duvarla ikiye bölünmüş durumdadır. Sofanın köşeleri pahlıdır. Bu pahlı kısımlarda köşe odalara açılan kapılar yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar ahşap duvar, tavan ahşap düz tavandır.

Sofanın güneydoğu köşe odasına pahlı kısımda bulunan ahşap tek kanatlı olduğu tahmin edilen kapı ile girilmektedir. Odanın doğu ve güney duvarında üçer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavandır.

Güney cephede yer alan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın güney duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavandır. Sofanın güneydoğu köşesinde bulunan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın güney ve batı duvarında üçer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavandır.

Sofanın batı duvarının ortasında yer alan oda konutun batı cephesinin muhdes merdiven dairesine dönüştürülmüş ayrıca küçük bir oda oluşturulmuştur. Ahşap tek kanatlı kapı ile girilen odanın güney duvarında muhdes ahşap çerçeveli üç gözlü ortadan kanatlı penceresi bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavandır. Bu odanın kuzeyinde birinci kattan çıkan muhdes sahanlı ahşap merdiven yer almaktadır. Bu merdiven aydınlatan batı duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde bulunan odaya ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın batı duvarında muhdes ahşap çerçeveli üç gözlü ortadan

kanatlı penceresi bulunmaktadır Odanın batı duvarının kuzeybatı köşeye yakın kısmında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar bağdadi iç duvar ahşap duvardır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzey duvarındaki oda muhdes duvarla ikiye bölünmüş ve muhdes banyo ve tuvalete dönüştürülmüştür. Kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Zemini hakkında bilgi bulunamamıştır. Dış duvar bağdadi iç duvarlar ahşap duvar tavan ahşap düz tavadır.

Sofadan ahşap tek kanatlı kapı ile sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya geçilmektedir. Odanın kuzey duvarının doğu yönünde bir adet, doğu duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar bağdadi iç duvarlar ahşap duvar, tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın doğu duvarının ortasında merdiven dairesi bulunmaktadır. Merdiven dairesinin doğu duvarında üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemini ahşap döşem, dış duvar bağdadi, içi duvar ahşap duvardır.

Günümüzde konutun ikinci kat girişinin önünde içte hol yer almaktadır. Plan ve yapı malzemesi tamamen değişmiştir (Görsel 239-240-241).

Çatı: Konutun dört yöne eğimli çatısı bulunmaktadır. Kuzey cephenin ikinci kat çıkması üstü hariç diğer çıkmaların üstü iki yöne eğimlidir. Çatının üstü alaturka kiremitle kaplıdır. Konutun, kuzey yönünde iki adet bacası olduğu tahmin edilmektedir.

4. 14. Tantu Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Cumhuriyet Sokak No: 43

Ada/Parsel: 251/2 (Çizim 64)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 0) 53

Görsel No: 242-248

Çizim No: 64

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 10 Haziran 2019/ Sağlam. Konut olarak kullanılıyor.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.¹³⁰

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar tekniğindedir. İç duvar bilgisi bulunmamaktadır.

Bodrum, zemin, birinci ve ikinci kat moloz taştır. Bodrum zemin, birinci, ikinci kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. Güney cephenin zemin kat ve birinci kat hizasındaki balkon korkuluğu sütunlar ve sütun başlıkları yonu taş malzemedir. Konut içi zeminler ahşap döşeme ve tavan ahşap kirişli düz tavadır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Konut cephelerden değerlendirilmiştir.

Konut, kuzeyden güneye eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, bodrum, zemin, birinci ve ikinci kattan oluşmaktadır. Konutun kuzeyinde küçük bir bahçesi bulunmaktadır. Konut batı cephesinin ortasında içe kavilidir.

Konutun güney cephesi, zemin ve birinci kat hizasında sütunlu balkonları bulunmaktadır. Kademeli kat silmeleri ve saçak yer almaktadır.

Konutun birinci ve ikinci katında kuzey ve güney yönde birer oda yer almaktadır. Ortada merdiven dairesi ve merdiven dairesinin batı yönlerinde tuvalet ve banyo yer almaktadır. Birinci ve ikinci kat merdivenlerle birbirine

¹³⁰ Ordu Kültür Envanteri 2019, sayfa 586 da 20. yy olarak tarihlendirilmiştir.

bağlantılıdır. Zemin katın girişi güney cepheden sağlanmaktadır. Konutun içte zemin kattan bodrum kata merdiven bağlantısı vardır.

Konutun planı bulunmamaktadır. Konut sahibi aile mahremiyeti gerekçesiyle, konutun sadece ikinci katından ve dış cephelerden fotoğraf almaya müsaade etmiştir.

Köşe kilit taşları, kapı, pencere söveleri ve lentosu pilastrlı olarak düzenlenmiştir. Katlar arasında kademeli kat silmeleri yer almaktadır. Saçak kademelidir. Güney cephede yer alan sütunlu cephe düzenlemesi ve zemin kat sütun kaidelerinde ve birinci kat sütun kaidelerinde dikdörtgen formlu yivler yer almaktadır. Birinci kat sütunlarının üst kısmında girintili ve çıkıntılı bilezik yer almaktadır. Konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir (Görsel 242).

Güney Cephe: Güney cephenin bodrum kat hizası güneybatı ve güneydoğu köşelerinde pilastrlı köşe kilit taşları yer alır. Güneydoğu köşede demir korkuluklu muhdes merdiven ve sahanlığı yer almaktadır. Merdiven sahanlığının önünde iç ve dış bükey hatalardan oluşan kapı açıklığı söve ve lentosu içinde muhdes tek kanatlı demir kapı yer almaktadır. Bu girişin üstünde kademeli taş saçak yer almaktadır. Bodrum kat hizası üstte saçak şeklindeki kademeli kat silmesiyle sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, köşede yer alan kapının söveleri ve lentosu, saçak şeklindeki kat silmesi yonu taşır.

Zemin kat hizasında güneybatı köşeden başlayarak balkon korkulukları üzerinden yükselen dört adet kare kesitli sütun bulunmaktadır. Sütun kaideleri oyularak dikdörtgen formlu süsleme yapılmıştır. Balkon korkuluğu sütun kaideleri arasında üç bölümlüdür. Sütunlar arasında kalan üç adet balkon korkuluğu yanlarda sütun kaideleri, altta kat silmesi ve üstte balkon denizliği ile çerçevelenmiş, göbekli düz pahlıdır. Sütun başlıklarına yakın yerde kare formlu bilezik yer almaktadır. Sütun başlıkları kare formludur. Balkon sütunlarının üst kısmında kademeli denizlik yer almaktadır.

Balkona açılan pilastrlı iki adet pencere açıklığı içinde demir korkuluklu muhdes plastik pencere yer almaktadır. Devamında zemin kat girişi yer alır. Pilastrlı kapı açıklığı içinde çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Kapının ahşap

lentosu üstünde ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi yer almaktadır. Balkon zemininden doğu yöne inen taş basamaklı merdiven yer almaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Balkon korkuluğu ve sütunlar, kat silmesi, kapı, pencere söve, lentosu yonu taşır.

Konutun birinci kat cephesinde balkon yer almaktadır. Balkon açıklığı muhdes ahşap çerçeveli pencerelerle kapatılmıştır. Balkon korkuluğu üstünde özgünde dört adet silindir formlu sütun yer almaktadır. Bu sütunlar arasında üç adet muhdes silindir formlu sütun yerleştirilmiştir. Sütun kaideleri oyularak çerçevelenmiştir. Balkon korkuluğu dört sütun kaidesi arasında üç bölümlüdür. Balkon korkuluğunun üst kısmında kademeli denizlik yer almaktadır. Cephedeki özgün üç sütunun sütun başlığına yakın yerde girintili çıkıntılı bilezikleri yer almaktadır. Sütun başlıkları kare formlidir. Kare formlu sütun başlıkları üzerinde kademeli kat silmesi yer almaktadır.

İkinci kat cephesi güneybatı köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında dört adet pilastr arasında üç adet pencere yer almaktadır. Pencere söve ve lentosu pilastrlıdır. Pencere çerçeveleri muhdes plastik penceredir. Cephe güneydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte kademeli taş saçakla sonlanmaktadır. Taş saçak üstten olukludur (Görsel 242).

Doğu Cephe: Doğu cephenin güneydoğu köşesinde üstü muhdes betonla kapatılmış zemin kat merdiven sahanlığı yer almaktadır. Cephenin devamında üç adet pilastrlı pencere açıklığı içinde demir korkuluklu ve plastik kasalı pencere yer almaktadır. Bodrum kat seviyesi kuzeydoğu köşe arazi eğimine bağlı görünür halde değildir. Üstte saçak şeklinde kademeli kat silmesi yer almaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taşır.

Zemin kat hizası, güneydoğu köşede kare formlu sütun ve sütun başlığı yer almaktadır. Zemin katın güneydoğu köşesinde yer alan merdiven sahanlığının üstü muhdes betonla kapatılmıştır. Buranın duvarı ve terası zemin kat güneydoğu köşesini kısmen kapatmıştır. Balkonun doğu cephesi muhdes duvarla kapatılmıştır. Cephenin devamında köşe kilit taşları ve üç adet pencere pilastrlıdır. Pencereler demir korkuluklu ve muhdes plastik çerçevelidir. Konutun kuzeydoğu

köşesi yuvarlatılmıştır. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Güneydoğu köşedeki sütun, köşe kilit taşları, pencere söveleri ve kat silmesi yonu taştır.

Doğu cephenin birinci kat hizasında güneydoğu köşede silindir formulu sütun yer almaktadır. Sütunun kaidesi oyularak çerçevenmiştir. Sütun başlığına yakın yerde girintili, çıkıntılı bilezik yer almaktadır. Sütun başlığı kare formudur. Sütun başlığından kademeli kat silmesine geçilmektedir. Balkon korkuluğu üstünde kademeli denizlik yer almaktadır. Balkon açıklığı ahşap çerçeveli muhdes pencere ile kapatılmıştır. Balkon penceresinin devamında köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında iki adet pencere yer almaktadır. Pencere açıklıkları pilastrlıdır. Cephenin kuzeydoğu köşesi yuvarlatılmıştır. Kuzeydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Güneydoğu köşede yer alan balkon korkuluğu ve denizliği, sütun, köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taştır.

Doğu cephenin ikinci kat hizasında güneydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında dört adet pencere yer alır. Pencere kenarları pilastrlıdır. Pencere muhdes plastik çerçevelidir. Cephenin kuzeydoğu köşesi yuvarlatılmıştır. Devamında köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte kademeli taş saçakla sonlanmaktadır. Saçağın üst kısmı olukludur.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere söve ve lentosu, saçak yonu taştır (Görsel 243).

Kuzey Cephe: Bodrum kat hizası arazi eğiminden dolayı görünür değildir. Duvarın moloz taş örgülü ve köşe kilit taşları ile kat silmesinin yonu taş olduğu tahmin edilmektedir.

Kuzey cephenin zemin kat girişinden günümüzde merdivenlerle birinci ve ikinci kata ulaşılmaktadır. Zemin ve bodrum kata bu girişin bağlantısı bulunmamaktadır. Kuzeydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır. Köşeye yakın konumda konut girişi yer almaktadır. Söve ve lentosu pilastrlı kapı açıklığı içinde muhdes demir kapı kanadı yer almaktadır. Kapının devamında iki adet pencere yer alır. Pencere çevresi pilastrlıdır. Pencere muhdes plastik penceredir.

Cephenin kuzeybatı köşesinde yer alan köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte kademeli kat silmesiyle sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, kapı-pencere söve ve lentosu, kat silmesi yonu taştır.

Cephenin birinci kat hizası kuzeydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır. Devamında üç adet pencere yer alır. Pencere etrafı pilastrlıdır. Pencere muhdes plastik çerçevelidir. Cephe kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte cephenin kat silmesi hizasında ortada balkon yer almaktadır. Balkonun iki yanında kademeli kat silmesi bulunmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taştır.

Cephenin ikinci kat hizası kuzeydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Köşeye yakın konumda kapı yer almaktadır. Kapının söve ve lentosun pilastrlıdır. Kapı açıklığı içinde, üst kısmı cam olan ve alt kısmı plastik çerçeveli muhdes balkon kapısı yer almaktadır. Balkonun muhdes olduğu düşünülmektedir. Balkon demir korkulukludur. Cephenin devamında iki adet pencere yer alır. Pencere çevresi pilastrlıdır. Pencere muhdes plastik penceredir. Cephe kuzeydoğu köşe kilit taşlarıyla sınırlandırılmıştır. Kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin üstte kademeli taş saçak yer almaktadır. Saçağın üst kısmı oluk şeklindedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Balkon muhdes betondur. Köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, saçak yonu taştır (Görsel 244).

Batı Cephe: Bodrum kat batı cephe görünür değildir. Duvarın moloz taş örgülü ve köşe kilit taşları ile kat silmesinin yonu taş olduğu tahmin edilmektedir.

Konutun güneybatı köşesinde bitişik nizam konut bulunmaktadır. Batı cephe zemin kat hizası konut ortasına yakın yerde muhdes plastik küçük pencere yer almaktadır. Güneybatı köşede kare formlu sütunla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Güneybatı köşedeki kare formlu sütun yonu taştır.

Batı cephe birinci kat hizasında konutun ortasına yakın konumda muhdes plastik çerçeveli küçük pencere yer almaktadır. Cephe güneybatı köşede silindirik formlu sütun ile sonlanmaktadır. Cephenin üstte kademeli kat silmesi yer

almaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Güneybatı köşedeki silindir formlu sütun ve kat silmesiyonu taştır.

Batı cephenin ikinci kat hizasında güney tarafında üç adet pencere yer almaktadır. Pencere çevresi pilastrlıdır. Pencerele muhdes plastik çerçevesidir. Cephenin güneybatı köşesinde pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte kademeli taş saçak yer almaktadır. Saçak üstü olukludur.

Duvar moloz taş örgülüdür. Pencere söve ve lentosu, güneybatı köşedeki köşe kilit taşları, saçakyonu taştır (Görsel 245).

Kapı: Konutun üç giriş kapısı bulunmaktadır. Bunların ikisi güney cephe zemin kat seviyesinde ve diğeri kuzey cephe zemin kat seviyesinde yer almaktadır.

Konutun güneydoğu köşesinde konutun beden duvarı dışında bulunan kapıya güney cephenin batı yönünden muhdes basamaklarla kapı sahanlığına çıkılmaktadır. Kapının söve ve lentosu iç ve dış bükey hatlardan oluşmaktadır. Kapı kanadı biri dar olmak üzere iki kanatlı muhdes demir kapıdır. Üstte aydınlatma penceresi yer almaktadır (Görsel 246). Bu kapıdan girildikten sonra solda yer alan taş basamaklarla balkon önündeki kapı yer almaktadır. Kapı söve ve lentosu pilastrlıdır. İçte çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Ahşap kapı lentosu üzerinde ahşap çerçevesi üç gözlü aydınlatma penceresi yer alır. Açıklıklar muhdes bir kontrplak ile kapatılmıştır (Görsel 247).

Konutun kuzey cephesi güneybatı köşeye yakın konumda bulunan diğerkapı zemin kat hizasına açılmaktadır. Kapı açıklığının söve ve lentosu pilastrlıdır. Kapı kanadı muhdes demir kapıdır (Görsel 248).

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatıdır. Çatı üstü Marsilya kiremitle örtülüdür. Konutun üstünde yer alan bacaların yerinde yoktur.

4. 15. Tolun Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Kuyumcular Sokak No: 10

Ada/Parsel: 243/3 (Çizim 65)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 56

Görsel No: 249-258

Çizim No: 65-68

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Kasım 2019/ Metruk vaziyettedir.¹³¹

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konut genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yağma tekniği ve ahşap duvar uygulanmıştır.

Bodrum moloz taştır. Bodrum ve zemin kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. Batı cephe zemin ve birinci kat seviyesi taş duvardır. Üst kat duvarları ahşap çatkı arası taş dolgudur. Bodrum kat zemini taş döşeme, tavanı ahşap kirişli ters tavadır. Zemin katın batı yönündeki mutfağın zemini taş döşemedir. Zemin katın diğer bölümleri ahşap döşeme, tavan düz tavadır. İkinci kat zemini ahşap döşeme, tavan düz tavan şeklindedir.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum, birinci ve ikinci kat iç sofalı (karniyarık) plan tipinin alt grubu olan ikiyüzlü, iki odalı¹³² plan tipindedir.

Konut, güneyden eğimli arazi üzerine konumlandırılmıştır. Konut, bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun güneyinde kuzeyinde bahçesi bulunmaktadır.

Bodrum kat, sofa, köşe odası ve batı yönündeki sarnıçtan oluşmaktadır. Zemin kat ortada sofa sofanın batı ve doğusunda olan birer odadan oluşmaktadır.

¹³¹ 2012 yılında Melike Ünlü tarafından çizilmiş rölövesi bulunmaktadır. Katların anlatımında rölöve projesinden faydalanılmıştır.

¹³² Eldem, 1984, 18.

Birinci kat, ortada sofa sofanın batısında ve doğusunda birer oda bulunmaktadır. Doğu odanın içinden girilen güney yönünde küçük bir oda daha bulunmaktadır.

Zemin kat köşelerinde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, kapı, pencere söveleri, doğu cephedeki kademeli kat silmeleri konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir (Görsel 241).

Doğu Cephe (Giriş Cephesi): Konutun doğu cephesi bodrum kat seviyesi arazi eğimine bağlı olarak sokağa açılmaktadır. Bodrum katın güneydoğu köşesindeki köşe kilit taşları, pilastrlıdır. Cephenin devamında bodrum kat girişi yer almaktadır. Düz kapı söveleri ve lentosu içinde ahşap kapı kanadı yer almaktadır. Kapı basit bir kapıdır. Ahşap kapı üstünde ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Cephenin devamında pilastrlı sövesi bulun pencere yer alır. Cephe kuzeydoğu köşede yer alan pilastr şeklindeki köşe taşlarıyla sonlanmaktadır. Üstte kademeli kat silmesi bulunmaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşeler ve kapı, pencere kenarları, kat silmesiyonu taşandır.

Zemin kat cephesi güneydoğu köşede ahşap dikme ve devamında üç adet ahşap giyotin pencere yer alır. Cephe kuzeydoğu köşede bulunan ahşap dikme ve üstte ahşap kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar bağdadi duvardır.

Birinci kat cephesi güneydoğu köşede ahşap dikme ve devamında üç adet ahşap giyotin pencere yer alır. Cephenin kuzeydoğu köşesinde bulunan ahşap dikme ve üstte yer alan ahşap kirişle cephe sınırlandırılmıştır. Ahşap kiriş üstünde düz tavan şeklinde kapatılmış saçak yer almaktadır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 249).

Kuzey Cephe: Konutun kuzey cephesi bodrum kat seviyesi kuzeydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşları cephenin devamında, cephe ortasında kat silmesine bitişik küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Cephenin devamında pilastrlı ahşap çerçeveli ve dikey demir parmaklıklı pencere yer alır. Konutun kuzey batı köşesindeki pilastrlı köşe taşları ve üstte yer alan düz pahlı kat silmesiyle cephe sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere kenarları, kat silmesiyonu taştır.

Zemin kat seviyesi, kuzeydoğu köşede bulunan ahşap dikme ile kuzeybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşları arasında toplam yedi adet dikey demir

korkuluklu ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Duvar ahşap çatkılı ve ahşap kaplamalı duvardır. Kuzeybatı köşe kilit taşları yonu taşır.

Birinci kat seviyesinde kuzeydoğu köşede ahşap dikme bulunmaktadır. Cephenin devamında zemin katta olduğu yedi adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephenin kuzeybatı köşesinde pilastrlı köşe kilit taşları yer alır. Cephe üstte ahşap kirişle sonlanmaktadır. Düz tavan şeklinde kapatılmış saçak yer almaktadır. Duvar ahşap çatkılı ve ahşap kaplamalı duvardır. Kuzeybatı köşe kilit taşları yonu taşır (Görsel 250-251).

Batı Cephe: Konutun batı cephesi bodrum kat seviyesi kısmen görünürdür. Kuzey ve güney köşe kilit taşları arası moloz taş örgülüdür. Batı cephesinin zemin kat seviyesine yükselen blok taşlardan iki basamaklı merdiven yer alır.

Zemin kat, kuzeybatı köşede köşe kilit taşları devamında pilastrlı söveler ve lento içinde ahşap çerçeveli basit bir ahşap kapı bulunmaktadır. Cephenin devamında iki adet pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencere açıklığı demir korkulukludur. Pencerelerin ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Pencere denizlik, söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Pencere lentolarının üst kısmında kemer formlu şeklinde örülmüştür. Lento üstünde duvarda kemer varmış izlenimi uyandırmaktadır. Cephe güneybatı köşede bulunan köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Kapı, pencere ve köşe kilit taşları yonu taş malzemedir.

Cephenin ikinci kat hizasında kuzeybatı köşe ve güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşları arasında iki adet pencere boşluğu bulunur. Pencerelerin denizlik, söveleri ve lentoları pilastrlıdır. Pencerelerin üst kısmında birer adet havalandırma delikleri bulunmaktadır. Cephe üstte yer alan ahşap kirişle sonlanmaktadır. Düz tavan şeklinde kapatılmış ahşap saçak yer almaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Kapı, pencere ve köşe kilit taşları yonu taş malzemedir (Görsel 252).

Güney Cephe: Konutun kuzey cephesi bodrum kat hizası, arazi eğimine bağlı tamamı görünür değildir. Cephe güneybatı köşe kilit taşları ile güneydoğu köşe kilit taşları arasında moloz taş örgülü ve sağır duvardır. Güneydoğu köşede üstte taş silme uzunluğu kısa tutulmuştur. Cephe üstünde kat arasında ahşap kiriş bulunmaktadır. Köşe kilit taşları yonu taşır.

Zemin kat hizası güneybatı köşe kilit taşlarıyla başlar cephe sağıdır. Duvar bu köşeden yaklaşık 6 metre taş örgülüdür. Cephenin geri kalan kısmı ahşap çatkılı ve taş dolguludur. Ahşap çatkılı duvarın üst kısmında ahşap kat girişi bulunmaktadır. Cephe güneydoğu köşede bulunan dikme ile sonlanmaktadır.

Birinci kat hizasında güneybatı köşede bulunan köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephenin devamında pencere bulunmaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentosu pilastrlıdır. Pencere açıklığı içinde ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Pencere yerinde yoktur. Cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe güneydoğu köşede ahşap dikme ile sonlanmaktadır. Cephe üstünde ahşap giriş yer alır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır.

Cephe güneybatı köşeden yaklaşık 6 metre civarı moloz taş örgülüdür. Cephenin devamı ahşap çatkılı ve ahşap kaplamalı duvardır (Görsel 253).

Kapı: Konutta toplam iki adet giriş kapısı bulunmaktadır. Kapılardan ilki doğu cephede yer alan bodrum kat giriş kapısıdır. Düz kapı sövesi ve lentosu içinde ahşap kapı kanadı yer almaktadır. Kapı basit bir kapıdır. Ahşap kapı üstünde ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 254).

Diğer giriş kapısı batı cephenin zemin kat hizasında bulunmaktadır. Batı cephenin zemin kat, kuzeybatı köşede köşe kilit taşları devamında pilastrlı söve ve lentolu ahşap çerçeveli basit bir ahşap kapı bulunmaktadır (Görsel 255).

Bodrum Kat: Konutun doğu cephesinde bodrum kat seviyesinin güneydoğu köşesine yakın yerde yer alan ahşap kanatlı kapıdan bodrum kata girilmektedir.

Bodrum kat kapısı koridora açılmaktadır (Çizim 66), (Görsel 256). Koridorun sağında kuzeydoğu köşede oda yer almaktadır. Koridordan sonra sofaya geçilmektedir. Sofanın batı duvarı sarnıç duvarıdır. Sofanın kuzeydoğu köşesinde zemin kata çıkan ahşap dönerli merdiven olduğu tahmin edilmektedir. Bu merdivenin altında kuzey duvarı önünde duvarları yıkılmış tuvalet yer almaktadır (Görsel 257).

Giriş koridoru ve sofanın zemini taş kaplamadır. Sofanın zemininin bazı yerlerinde taş kaplamalar yerinde yoktur. Sofanın güneybatı köşesinde zemin hizasında ve güney duvarında dehliz girişi yer almaktadır. Dehliz girişi düz lentoludur (Görsel 258). Bodrum katın koridor ve sofanın güney duvarı sağır

duvardır. Sofanın kuzeybatı duvarında bulunan mazgal formlu pencere açıklığı önünde duvara yerleştirilmiş taş tekne bulunmaktadır. Buranın devamında günümüzde yıkılmış olan tuvaletin kuzey duvarında mazgal formlu küçük pencere açıklığı bulunmaktadır. Bodrum kat koridorun ve sofanın dış duvarları moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Sofanın doğu ve koridorun kuzey duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin katın kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya giriş koridorunun kuzey duvarının doğu yönünde bulunan kapı açıklığından girilmektedir. Odanın kuzeybatı duvarının bir kısmı zemin kata çıkan döner merdiven duvarı olduğundan kavislidir. Bu kavisli kısmın kuzey dış duvarda mazgal formlu içinde küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Odanın kuzey ve doğu duvarında farklı ebatlarda mazgal formlu açıklık içinde pencere bulunmaktadır. Odanın zemini taş kaplama, güney ve batı duvarı bağdadi duvardır. Odanın dış duvarları moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin Kat: Zemin kata iki yerden ulaşmak mümkündür. Bodrum kat sofasından çıkan dönerli ahşap merdivenle zemin kat sofasına ulaşılmaktadır (Çizim 67). Diğeri ise konutun batı cephesinde yer alan ve zemin katın mutfak kısmına açılan kapı ile de ulaşmak mümkündür.

Batı cephesinin kuzeybatı yönünde yer alan kapıdan girildiğinde konutun mutfak kısmına girilmektedir. Girişin iç duvarı kalın ve mazgal formludur. Mutfağın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Doğu duvarı ortasında yer alan kapı açıklığından sofaya giriş sağlayan kapı bulunmaktadır.

Mutfağın kalın güney duvarının güneydoğu köşeye yakın yerinde niş içerisinde taş fırın girişi yer almaktadır. Taş fırının batısında ocak bulunmaktadır. Odanın batı duvarında mazgal formlu boşluk içinde ahşap giyotin olduğu tahmin edilen pencere yer almaktadır.

Mutfağın zemini altta bulunan sarnıcın tavanıdır. Zemin taş döşelidir. Odanın kuzey ve güney duvarı bağdadidir. Güney ve batı duvarı moloz taş örgülüdür. Fırın ve ocağın yonu taş olduğu tahmin edilmektedir. Tavan, çerçevesi pasalı ahşap tavan kaplamasıdır.

Mutfağın doğu duvarı ortasında bulunan ahşap kapı ile sofaya girilmektedir. Sofanın kuzey duvarında üç adet ahşap giyotin pencere

bulunmaktadır. Sofanın kuzeydoğu köşesinde bodrum kattan çıkan ahşap dönerli merdiven yer almaktadır. Sofanın doğu duvarının ortasında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın güneydoğu köşesinde çift ahşap kapaklı dolap yer alır. Dolabın bitişinde birinci kat merdiveni altında ahşap kapaklı küçük bir mekân bulunmaktadır. Sofanın güneybatı köşesinde, basamakları sofanın batı duvarı ortasından başlayan ahşap dönerli merdivenle birinci kata çıkılmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşemedir. Batı, kuzey, doğu yöndeki duvarlar bağdadidir. Güney yöndeki duvar ahşap çatki arası taş dolgu duvardır. Tavan ahşap kaplamalı düz tavadır.

Sofanın doğu duvarı ortasından tek kanatlı ahşap kapıyla konutun kuzeydoğu köşesindeki köşe odasına geçilmektedir. Odanın kuzey ve doğu duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güney duvarının batısında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile güneydoğu köşede yer alan oda girişi bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarları bağdadi duvardır. Tavan pasalı çerçevesi, ahşap tavan kaplamalı düz tavadır. Bu odanın güney duvarının batısında bulunan ahşap çift kanatlı kapı ile güneydoğu köşede bulunan odaya girilmektedir. Odanın doğu duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güney duvarı sağırdır. Odanın batı duvarının kuzeyinde ahşap tek kanatlı kapısı bulunan dolap yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, Odanın kuzey, doğu, batı duvarları bağdadi duvardır. Güney duvarı ahşap çatki arası taş dolgulu duvardır. Tavan pasalı çerçevesi, ahşap tavan kaplamalı düz tavadır.

Birinci Kat: Zemin katın sofasının güney duvarında bulunan dönerli ahşap merdivenle birinci katın sofasına çıkılmaktadır (Çizim 68). Sofa ile merdiven kısmı ahşap bir duvarla ayrılmaktadır. Merdiven önünde küçük bir sahanlık bulunmaktadır. Sahanlığın güney duvarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sahanlığın kuzey yönünde çift kanatlı ahşap kapı genişliğindeki kapı boşluğundan sofaya girilmektedir. Sahanlığın zemini ahşap döşemedir. Merdiven ve sahanlığın güney duvarı ahşap çatki arası taş dolgu duvardır. Buranın batı ve güney duvarı ahşap duvardır. Doğu duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kaplamalı düz tavadır.

Birinci kat sofasına girildiğinde sofanın güneybatı köşesinde ahşap tek kanatlı kapısı olan küçük bir mekân bulunmaktadır. Bu mekânın güney duvarında

bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, doğu duvarı ahşap duvardır. Güney duvarı ahşap çatki arası taş dolgu duvardır. Batı ve kuzey duvarı bağdadi duvardır. Tavan muhdes sunta kaplamalı düz tavandır. Sofanın batı duvarının ortasında batı odaya geçiş sağlayan kapı boşluğu bulunmaktadır. Kapı yerinde yoktur. Sofanın kuzey duvarında üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Sofanın doğu duvarı ortasında doğu yönde bulunan odanın giriş açıklığı bulunmaktadır. Kapı yerinde yoktur. Sofanın zemini ahşap döşeme, güney duvarı ahşap duvardır. Batı, kuzey ve doğu duvarı bağdadi duvardır.

Sofanın batısında bulunan odaya sofanın batı duvarı ortasında yer alan kapı açıklığından girilmektedir. Odanın güneydoğu köşesinde ahşap dolap, devamında duvar ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın batısında bir adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Odanın batı ve kuzey duvarında ikişer adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Odanın güney ve batı duvarı moloz taş örgülü sıvalıdır. Ocak, yonu taştan olduğu tahmin edilmektedir. Odanın kuzey ve doğu duvarı bağdadi duvardır. Tavan pasalı çerçeveli ahşap kaplamalı düz tavandır.

Sofanın doğu duvarı ortasına yer alan kapı boşluğundan konutun doğu yönünde bulunan odaya girilmektedir. Odanın kuzey duvarında iki, doğu duvarında üç, güney duvarının doğu kısmında bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Odanın batı, kuzey, doğu duvarı bağdadi duvardır. Güney duvarı ahşap çatki arası taş dolgu duvardır. Tavan pasalı çerçeveli ahşap kaplamalı düz tavandır.

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatıdır. Alaturka kiremitle kaplıdır. Konutun, güney duvarı üzerinde yonu taş bacası bulunmaktadır.

4. 16. Yeğin Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mah. Eski Terme Caddesi, No:33

Ada/Parsel: 249/3 (Çizim 69)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 55

Görsel No: 259-284

Çizim No: 69- 71

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 18 Aralık 2019/ Sağlam.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.¹³³

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephede yığma duvar tekniği uygulanmıştır. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir.

Zemin ve birinci kat moloz taş örgülüdür. Zemin ve birinci kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. İç duvarlar bağdadi duvardır.¹³⁴

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat, iç sofalı plan tipinin bir yüzlü, iç sofalı plan¹³⁵ alt tipindedir.

Konut batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerinde yer alır. Doğu, güney ve kuzey yönünde bahçesi bulunmaktadır. Bahçe duvarları kalın ve yüksektir. Konutun doğu yönünde bahçe duvarında bulunan bahçe kapısından girilmektedir. Bahçe kapısının söve ve lentosu içeriye kademeli silmelerden oluşmaktadır. Kapının taç kısmındaki saçak kademeli silmelidir. Bahçe kapısı önünde merdivenler yer alır. Zemin katın girişine üç kollu merdivenle ulaşılır.

Cepheler dikey pilastrlarla ve kademeli kat silmeleriyle, kademeli taş saçakla hareketlendirilmiştir.

¹³³ Ordu Kültür Envanteri-2019, sayfa 589 da yapıldığı dönem 20. yüzyıl olarak verilmiştir.

¹³⁴ Bekir Gerçek, Rölöve Restorasyon ve Restitüsyon Projesi 2015'ten yararlanılmıştır.

¹³⁵ Eldem, 1984, 18.

Konut zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Konut dışında, konuta bitişik, zemin katının güneybatı köşesinde bahçeden girilen eklenti çamaşırhanesi ve kuzeybatı köşede birinci kat seviyesinden girilen zemin ve birinci katı olan odunluk kısmı yer alır. Ayrıca konutun batı yönünde zemin kat hizasında cephe boyunca sarnıcı yer almaktadır.

Bahçe kapısının söve ve lentosu içeriye kademeli silmelerden oluşmaktadır. Kapının taç kısmındaki saçak kademeli silmelidir (Görsel 263). Konutun güneydoğu köşe kilit taşları pilastrlı ve yuvarlatılmıştır. Pencerelerin pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmelerle sağlanmıştır. Pilastrlı köşe kilit taşları, kapı pencere söveleri ve lentosu, kademeli kat silmeleri, kademeli saçak, Balkon taşıyan iki sütunun kaideleri dikdörtgen prizma şeklindedir. Sütun kaidelerinin yüzeyleri oyularak çerçevelenmiştir (Görsel 364). Çamaşırhanede yer alan ocağın yaşmağında daire içerisinde stilize edilmiş yedi yapraklı çiçek motifi yer alır (Görsel 272). Konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Doğu Cephe (Giriş Cephesi): Bahçe duvarında yer alan çift kanatlı demir kapıdan girildikten sonra merdiven basamaklarından konutun giriş cephesine ulaşılır (Çizim 70). Doğu cephenin zemin kat hizasının güneydoğu köşesinde yuvarlatılmış köşe taşları pilastr şeklindedir. Cephenin devamında giriş kapısına kadar iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Pencere açıklıkları etrafı pilastrlarla çevrelenmiştir. Pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmelerle sağlanmaktadır. Pencereler, demir şebekeli ahşap giyotin penceredir. Konutun zemin kaidesi dışarı taşkındır. Pencerelerin altında konutun temel kaidesi üstünde demir korkuluklu pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencerelerin devamında dikey pilastr yer almaktadır. Girişin önünde üç kollu merdiven yer alır. Merdiven kolları güney, kuzey ve doğu yöndedir. Girişin üstü balkon şeklindedir. Balkon taşıyan iki sütun bulunur. Sütunların kaideleri dikdörtgen prizma şeklindedir. Sütun kaidelerinin yüzeyleri oyularak çerçevelenmiştir. Sütun kaideleri iki kademeli dışa taşkın olarak daraltılarak sütüne geçilmiştir. Sütunların alt kısmında, ortasında ve üst kısmında iki bilezik vardır. Sütun başlıkları kare şeklindedir.

Giriş kapısının olduğu kısım iki yanda pilastrlarla ve üstte yer alan kademeli kat silmesiyle çerçevelenmiştir. Kapı açıklığını ile üstte yer alan

aydınlatma penceresini, kapının lentosu ayırır. Kapının sövesi ve lentosu ile üstünde yer alan aydınlatma penceresi pilastrlarla çerçevenmiştir. Pilastrlar söve ve lentolara kademeli şekilde geçiş yapmaktadır. Kapı açıklığı içinde ahşap çift kanatlı kapı kanadı yer almaktadır. Kapının sol tarafında iki adet pencere yer alır. Pencere açıklıkları etrafı pilastrlarla çevrelenmiştir. Pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmeler sağlanmaktadır. Pencere, demir şebekeli ahşap giyotin penceredir. Pencere altında konutun temel kaidesi üstünde demir korkuluklu pencere açıklığı bulunmaktadır. Kuzeydoğu köşe, zemindeki dışa taşkın konutun kaidesi kademeli olarak köşe kilit taşına geçmektedir. Köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephe üstte kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Balkonun sütun kaideleri, sütun başlıkları, kapı pencere söveleri ve lentoları, kat silmesi, köşe kilit taşları ve dikey pilastrlar yonu taş malzemedendir.

Birinci kat seviyesi güneydoğu köşede yuvarlatılmış ve pilastrlı köşe kilit taşlarıyla oluşturulmuştur. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. İkili pencere pilastrla sınırlandırılmıştır. Pencere denizlikleri yatay pilastr şeklinde iki dikey pilastra uzanmaktadır. Birinci kat seviyesinde cephenin ortasında demir korkuluklu taş balkon yer almaktadır. Balkonun altında on adet demir kiriş yer alır.

Balkonu birinci katın cephe ortasında iki pilastr arasındadır. Balkon kapısı ahşap çift kanatlıdır. Kapı kanatları üst kısımları camlıdır. Balkon kapısı üstünde yer alan aydınlatma penceresiyle arasında lento vardır. Aydınlatma penceresi ahşap çerçevesi yatay çift gözlüdür. Balkon kapısı sövesi üstteki aydınlatma penceresiyle bütün haldedir ve pilastrlıdır. Balkon kapsının devamında dikey pilastr yer almaktadır. Cephenin sağ tarafında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Pencere denizlikleri yatay olarak iki dikey pilastra kadar uzanır. Pencere söveleri ve lentoları pilastr şeklindedir. Kuzeydoğu köşe kilit taşlarıyla cephe sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli taş saçakla sonlanmaktadır. Saçakın üstü oluk şeklindedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pilastrlar, kapı pencere söve ve lentoları, saçak yonu taştır (Görsel 259).

Kuzey Cephe: Kuzey cephenin zemin kat hizasında konut kaidesi dışarı taşkındır. Cephenin kuzeydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır. Zemin kat seviyesinde beş adet pencere yer alır. Cephenin kuzeydoğu köşesine yakın ikili grup pencereden sonra dikey pilastr yer alır. Pencerelelerin dördü ahşap giyotin ve demir korkulukludur. Kuzeybatı köşeye yakın pencere diğer pencerelelerden küçük ve iki gözlü ahşap penceredir. Kuzey cephenin batı köşesinde, konutun batı cephesinden devam eden eklenti bulunmaktadır. Konutun kuzeybatı köşesi bu eklentinin içinde yer almaktadır. Eklentinin kuzeye doğru uzantısının doğu cephesinde demir parmaklıklı pencere açıklığı bulunmaktadır. Eklentinin kuzey cephesinde açıklık bulunmamaktadır. Eklenti moloz taş örgülüdür. Pencere etrafında ve köşe kilit taşları yonu taştır.

Pencere açıklıkları etrafı pilastrlarla çevrelenmiştir. Pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmelerle sağlanmaktadır.

Zemin kat hizasının üstünde kademeli kat silmesi yer almaktadır. Konut duvarı ve eklenti duvarı moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taştır.

Kuzey cephenin birinci kat hizasında kuzeydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Cephebe beş adet ahşap giyotin pencere yer alır. Kuzeydoğu köşedeki iki pencereden sonra dikey pilastr yer alır. Pencerelelerin denizlikleri pencere altlarından doğu batı doğrultusunda pilastrlı devam etmektedir. Pencerelelerin söve ve lentoları pilastrlıdır. Cephe üstte kademeli taş saçakla sonlanmaktadır.

Kuzeybatı köşeyi içine alan eklentinin saçağı, konutun birinci kat pencerelelerinin lentoları hizasındadır. Eklentinin doğu cephesinde demir korkuluklu pencere açıklığı bulunmaktadır. Eklentinin kuzey cephesinde pencere açıklığı bulunmamaktadır. Eklentinin saçağı kademeli taş saçaktır. Saçağın üstü oluk şeklindedir. Eklenti moloz taş örgülüdür. Pencere çevresi ve köşe kilit taşları, saçak yonu taştır (Görsel 260).

Batı Cephe: Konutun batı cephesi zemin kat hizasında kuzeybatı köşede yer alan eklenti, konut cephesinin bir kısmını kapatmıştır. Devamı zemin kat hizasında devam eden sarnıç duvarı yer alır. Duvar moloz taş örgülüdür.

Konutun batı cephesinin birinci kat hizası kuzeybatı köşede eklenti duvarı yer alır duvar kademeli taş saçakla sonlanmaktadır. Eklentinin güney cephesinde

birinci kat hizasında ahşap tek kanatlı girişi yer almaktadır. Kapının söve lentosu yonu taştır. Kapının üstünde yer alan alınlıkta Batı cephesinin ortasında birinci kat hizasında birinci kat girişi yer alır. Kapı açıklığı üstünde demir parmaklıklı aydınlatma penceresi bulunmaktadır.

Kapı, tek kanatlı ahşap kapıdır. Kapı, üstünde yer alan aydınlatma penceresi sövesi ile bir bütün halindedir. Kapı ve pencere söve ve lentosu pilastrlıdır. Kapının solunda küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Diğer cephelerin pencerelerinin denizlik hizası yatay pilastr bu cephede de devam etmektedir. Cephe, güneybatı köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sınırlandırılmıştır. Cephenin üstte kademeli taş saçağı bulunmaktadır. Saçağın üstü oluk şeklindedir.

Eklenti ve konut duvarı moloz taş örgülüdür. Kapı ve pencere kenarları, yatay pilastr ve saçak yonu taştır (Görsel 261).

Güney Cephe: Konutun güney cephesinin güneybatı köşesinde zemin kat hizasında konuta eklenti halinde çamaşırhanesi bulunmaktadır. Çamaşırhanenin güney cephesinde sağır cephedir. Çamaşırhanenin doğu cephesinde demir korkuluklu pencere ve devamında ahşap kapı yer alır. Ahşap kapı kanadı iki göbeklidir. Pencere, kapı lento ve sövesi pilastrlıdır. Çamaşırhanenin terası balkon şeklindedir. Çamaşırhaneden sonra konut duvarında demir korkuluklu ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Devamında konut girişi yer almaktadır. Kapı ahşap tek kanatlı ve üç göbeklidir. Kapının ahşap sövesinin üstünde demir korkuluklu aydınlatma penceresi yer alır. Kapının devamında toplam üç adet demir korkuluklu ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kapının sağındaki pencereden sonra dikey pilastr yer almaktadır. Güneydoğu köşeye yakın pencerelerin altında demir korkuluklu küçük pencere yer almaktadır. Zemin kat cephesinde yer alan kapı ve pencerelerin söve ve lentoları pilastrlıdır. Pencere açıklıkları etrafı pilastrlarla çevrelenmiştir. Pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmeler sağlanmaktadır. Cephenin güneydoğu köşesindeki yuvarlatılmış köşe kilit taşları pilastrlıdır. Zemin katın üst kısmında kademeli kat silmesi yer almaktadır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Kapı ve pencere kenarları, dikey pilastr, köşe kilit taşları ve kat silmesi yonu taştır.

Güney cephenin birinci kat hizasında güneybatı köşede çamaşırhanenin terası ve köşeden yükselen baca yer almaktadır. Cephenin devamında dikey pilastra kadar üç adet pencere yer alır. Pencereilerin ilk ikisi demir korkulu ahşap giyotin penceredir. Pilastrdan sonra iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencereilerin denizlikleri yatay olarak pilastr şeklinde cephenin köşelerine kadar devam etmektedir. Pencere söve ve lentoları pilastrlıdır. Cephe güneydoğu köşede yer alan yuvarlatılmış köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephe üstte kademeli taş saçakla sınırlandırılmıştır. Saçağın üstü oluk şeklindedir.

Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, saçak yonu taşdır (Görsel 262).

Kapı: Konutta doğu yöndeki bahçe kapısından girildikten sonra konutun üç adet girişi bulunmaktadır. Girişler doğu yönde, güney yönde ve batı yöndedir. Konutun güneybatı köşesindeki eklenti çamaşırhane ve kuzeybatı yöndeki deponun da girişleri konut dışındadır.

Konutun doğu yönünde bahçe duvarında bulunan bahçe kapısından girilmektedir. Bahçe kapısı çift kanatlı demir kapıdır. Bahçe kapısının söve ve lentosu içeriye kademeli silmelerden oluşmaktadır. Kapının taç kısmındaki saçak kademeli silmelidir (Görsel 263).

Konutun zemin girişi doğu cephede yer alan balkonlu kısmın altındaki ana kapıdan sağlanmaktadır. Kapı açıklığını, üstte yer alan aydınlatma penceresinden kapının lentosu ayırır. Kapının sövesi ve lentosu ile üstünde yer alan aydınlatma penceresi pilastrlarla çerçevelenmiştir. Pilastrlar söve ve lentolara kademeli şekilde geçiş yapmaktadır. Kapı açıklığı içinde ahşap çift kanatlı kapı kanadı yer almaktadır. Kapı kanadının soldaki kanadı dardır yüzeyinde tek şerit içinde küçük, dikey beş göbek yer almaktadır. Sağdaki kapı kanadı geniştir. Yüzeyinde üç şerit içinde küçük dikey kapı göbekleri yer alır (Görsel 264).

Zemin katın güneybatı köşeye yakın yerde ahşap tek kanatlı konut kapısı bulunmaktadır. Ahşap kapı kanadı üç göbeklidir. Ahşap kapı lentosunun üstünde demir korkuluklu ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapı açıklığı pilastrlarla çevrilidir (Görsel 265).

Konutun batı cephesinin birinci kat hizasında ahşap çift kanatlı kapıdan konuta girilmektedir. Kapı kanadının soldaki kanadı dardır yüzeyinde tek şerit

içinde küçük, dikey beş göbek yer almaktadır. Sağdaki kapı kanadı geniştir. Yüzeyinde üç şerit içinde küçük dikey kapı göbekleri yer alır. Kapının taş lentosunun üstünde demir korkuluklu ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapının söve ve lentosu üstündeki aydınlatma penceresiyle bir bütün halindedir. Kapı söve ve lentosu pilastrlıdır (Görsel 266).

Konutun zemin katının güneybatı köşesindeki çamaşırhanenin doğu cephesinde ahşap tek kanatlı ve çift göbekli kapı yer almaktadır. Kapı açıklığının söve ve lentosu pilastrlıdır (Görsel 267).

Kuzeybatı köşede birinci kat seviyesinde depo yer almaktadır. Deponun güney cephesinde ahşap tek kanatlı çift göbekli kapı yer almaktadır. Kapı söve ve lentosu pilastrlıdır (Görsel 268).

Zemin Kat: Konutun zemin katına doğu cephede yer alan ahşap çift kanatlı kapıdan girilmektedir (Çizim 71). Kapı sofaya açılmaktadır. Sofa konutun doğu batı doğrultusundadır. Sofanın güneyinde üç oda bulunmaktadır. Kuzeyinde bir lavabo ve iki oda ortada birinci kat merdiveni yer almaktadır. Sofanın güney duvarında bu üç odaya girişleri yer almaktadır. Kapılardan güneybatı odanın giriş kapısı ahşap çift kanatlıdır. Bitişindeki odanın kapısı ahşap tek kanatlıdır. Sofanın güneybatı köşesindeki odanın sofaya açılan geniş bir açıklığı bulunmaktadır. Bu açıklığın muhdes olduğu düşünülmektedir. Sofanın batı duvarı sağırdır. Sofanın kuzeybatı yönündeki duvarda ahşap tek kanatlı kapı yer alır. Sofa duvarının devamında ahşap tek kanatlı kapı ve sofanın kuzey duvarının ortasında ahşap sahanlıklı merdiven birinci kat merdiveni yer almaktadır. Bu merdivenin günümüzde birinci kat çıkışı kapatılmıştır. Zemin katta merdivenin önünde yaklaşık bir metre yüksekliğinde muhdes duvar eklenmiştir. Sofanın kuzey duvarının doğusunda ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır.

Sofanın zemininin batı ucu fayans kaplıdır. Geri kalan kısımlar ahşap döşemedir. İç duvarlar bağdadi, dış duvarlar moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın güneydoğu köşesindeki odaya ahşap kanatlı çift kapı ile girilmektedir. Odanın doğu duvarında ve güney duvarında mazgal formlu ve üstte basık kemerli açıklıklar içinde ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın batı duvarı ortası doğramasız açıklık bulunmaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, İç duvarları bağdadi, dış duvarları moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 269).

Güneydoğu köşedeki odanın bitişiğindeki odaya ahşap tek kanatlı kapı ile sofanın güney duvarındaki kapıdan girilmektedir. Odanın doğu duvarı ortasında kasasız ve basık kemer formlu açıklıktan güneydoğu köşe odaya giriş yer almaktadır. Odanın güney duvarında mazgal formlu ve üstte basık kemerli açıklık içinde ahşap giyotin pencere yer almaktadır (Görsel 270).

Zemin ahşap döşemedir. Odanın dış duvarı moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın güney duvarından güneybatı köşe odaya doğramasız boşluktan girilmektedir. Bu boşluğun batısında sofanın güney duvarında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Güneybatı köşe odası mutfak olarak kullanılmıştır. Odanın güney duvarında bağdadi duvarın yüzeyi muhdes tuğla ile örülmüştür. Duvarın ortasında muhdes mutfak tezgâhı yer almaktadır. Odanın güney duvarında mazgal formlu boşluk içinde ahşap kapı yer almaktadır. Kapının üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Duvarın devamında yer alan bir tarafı mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerenin önünde muhdes evye yer alır. Odanın batı duvarı ortasında ocak yer almaktadır. Ocağın solunda niş yer almaktadır.

Odanın zemini fayans döşelidir. Odanın doğu duvarı bağdadi duvardır. Önü muhdes tuğla duvardır. Odanın güney, batı ve kuzey duvarı moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın kuzeybatı köşede yer alan odaya sofadan tek ahşap kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın içinde hol yer alır. Odanın güneybatı köşesinde evyeli tezgâhlı lavabo bulunmaktadır. Duvarın devamında tuvalet yer almaktadır. Holün kuzeybatı köşesi banyo olarak kullanıldığı sanılmaktadır. Banyonun kuzey duvarında mazgal formlu ve üstte basık kemerli açıklık içinde iki gözlü ahşap pencere yer almaktadır. Bu bölümün zemini fayanstır. Dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır.

Sofanın güney duvarındaki ahşap tek kanatlı kapı ile girilen odanın batı duvarının yarısını kaplayan çift ahşap kapaklı yüklük yer almaktadır. Odanın

kuzey duvarında mazgal formlu açıklık içinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır

Odanın zemini ahşap döşemedir. Dış duvarlar moloz taş örgülü, iç duvarlar bağdadi duvardır.

Sofanın kuzey duvarının ortasında ahşap basamaklı sahanlıklı merdiven yer almaktadır. Solda merdiven sahanlığının altında ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. Günümüzde merdiven bulunsa da birinci kata çıkışın tavanı kapatılmıştır. Merdiven dairesinin zemini ahşap döşemedir. Dış duvar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadidir. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Konutun kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya sofanın güney duvarında bulunan çift ahşap kanatlı kapıdan girilmektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde gömme dolap şeklinde ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır. Odanın kuzey ve doğu duvarında ikişer adet mazgal formlu ve üstte basık kemerli açıklık içinde ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Dış duvarlar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.¹³⁶

Çamaşırhane zemin katın güneybatı köşesinde eklenti şeklindedir. Çamaşırhanenin girişi konutun bahçesindedir. Çamaşırhaneye doğu cephesinde yer alan ahşap kapıdan girilmektedir. Kapının solunda demir korkuluklu pencere açıklığı yer almaktadır. Güney duvarında yerden yüksekte taş tekne yer almaktadır (Görsel 271). Batı duvarı sağır duvardır. Kuzey duvarında ocak yer almaktadır. Ocak alınlığında daire içerisinde stilize edilmiş yedi yapraklı çiçek motifi yer alır (Görsel 272). Ocağın sağ tarafında zeminde taş evye yer almaktadır. Çatı oluklarından toplanan su plastik boruyla bu evyeye aktarılmıştır (Görsel 273). Zemin taş döşelidir. Duvarlar moloz taş örgülüdür. Tavan, blok taşlarla kapatılmıştır (Görsel 274).

Birinci Kat: Konutun birinci katına güneybatı köşede yer alan taş merdivenden çıkıp, sarnıcın blok taş döşeli üstünden geçilerek batı cephenin ortasında yer alan ahşap çift kanatlı kapıyla ulaşılmaktadır (Çizim 72). Birinci katın kapısı sofaya açılmaktadır. Sofanın güney ve kuzeyinde ve doğu ucunda odalar yer almaktadır.

¹³⁶ Konutun zemin katına girilememiştir. Zemin kat fotoğrafları pencerelerden çekilmiştir ve bu kata ait fotoğraflar sınırlıdır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde yan yana iki adet ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır.

Sofanın güney duvarının devamında ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Kapının devamında sofaya açılan ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Sofanın doğu duvarında ahşap çift kanatlı kapı yer alır. Sofanın güney duvarında iki kanatlı iki kapı yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşemedir. Sofanın batı duvarı moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 275).

Sofanın kuzeybatı köşesindeki ahşap tek kanatlı kapı ile tuvalet kısmına girilmektedir. Tuvaletin batı duvarında üstte ahşap çerçeveli küçük pencere bulunmaktadır. Zemini fayans döşelidir. Tuvaletin duvarları yarıya kadar fayans olup dış duvar moloz taş örgülü, iç duvar bağdadi duvardır. Tavan sıvalıdır (Görsel 276).

Tuvaletin bitişiğinde yer alan tek kanatlı ahşap kapı ile banyonun holüne girilmektedir. Holün kuzey duvarında tek kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Holün zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi duvar, tavan sıvalıdır. Holün kuzeyinde yer alan ahşap tek kanatlı kapı ile banyoya girilmektedir. Banyonun kuzeybatı köşesinde zeminde muhdes kurnası yer almaktadır. Kuzey duvarında mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde ahşap çerçeveli pencere yer alır. Banyonun zemini fayans döşeme, duvarlar zeminden bir metre çivarı fayans kaplıdır. Banyonun dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan sıvalıdır (Görsel 277).

Sofanın güney duvarında yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile mutfığa girilmektedir. Kapının solunda çift kapaklı ahşap dolap yer almaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde muhdes mutfak tezgâhı bulunmaktadır. Odanın güney duvarında mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde üç adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın güney duvarı yıkılıp merdiven dairesini odaya dahil edilmiştir. Odanın güney duvarında üstte ahşap çerçeveli altı gözlü pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 278).

Sofanın doğu duvarında yer alan çift kanatlı ahşap kapıyla konutun kuzeydoğu köşede yer alan odaya girilmektedir. Odanın kuzey ve doğu duvarında

mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın güneydoğu köşesinde balkona açılan ve üstten basık kemer formlu açıklık içinde ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Ahşap balkon kapı kanatlarının üst tarafı üç gözlü çamlıdır. Altta tek göbeklidir. Kapının taş lentosunun üstünde ahşap çerçeveli iki gözlü pencere yer almaktadır. Balkon demir korkulukludur. Odanın güney duvarında çift kanatlı ahşap kapı yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 279).

Kuzeydoğu köşe odasının güney duvarının ortasında yer alan çift kanatlı ahşap kapıdan konutun güneydoğu köşede yer alan odasına girilmektedir. Odanın doğu ve güney duvarında mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde ikişer adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın kuzeybatı köşesinde ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvarlar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 280).

Sofanın güney duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapıdan güneydoğu köşe odasının bitişiğindeki odaya girilmektedir. Odanın doğu duvarında ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Odanın güney duvarında bir adet mazgal formlu ve üstten basık kemerli açıklık içinde ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın batı duvarının kuzey yönünde ahşap çift kanatlı kapağı bulunan gömme dolap yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşemedir. Dış duvar moloz taş örgülü, iç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 281).

Sofanın güney duvarının batı ucundaki ahşap çift kanatlı kapıdan konutun güneybatı köşe odasına girilmektedir. Odanın doğu duvarının güney tarafında ahşap çift kapaklı gömme dolap yer alır. Güney duvarında mazgal ve üstten basık kemer formlu açıklık içinde iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın batı duvarı sağ duvardır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları moloz taş örgülü, iç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap düz tavandır (Görsel 282).

Konutun kuzeybatı köşesini içine alan ve birinci kat girişinin kuzeyinde ahşap tek kanatlı kapı ile girilen depo kısmı yer almaktadır. Depo bölümü zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Deponun kuzeyinden zeminde yer alan ahşap merdivenle inildiği tahmin edilmektedir. Günümüzde zemin katına inen ahşap

merdiven kapatılmıştır. Deponun batı ve kuzey duvarı sağır duvardır (Görsel 283). Doğu duvarında hem zemin katta hem de birinci katta demir korkuluklu pencere yer almaktadır. Deponun girişinin sahanlığının zemini, altta yer alan sarnıcın üstünü kapatan blok taştır. Zeminin kuzeyi ahşap döşemedir. Duvarlar moloz taş örgülüdür. Tavan, ahşap kirişli ve döşemesizdir. Deponun üstü üç yana eğimli çatıdır. Üstü alaturka kiremitle kaplıdır.¹³⁷

Çatı: Konutun dört yöne eğimli kırma çatısı bulunmaktadır. Çatı alaturka kiremitle kapatılmıştır. Çatıda toplam altı adet baca bulunmaktadır. Bacalar konutun güney duvarında, batı duvarında, kuzey duvarında ikişer adet bacası bulunmaktadır (Görsel 284).

¹³⁷ Konutun zemin katına girilememiştir.

4. 17. Yılmaz Konutu

Adres: Ortayılmazlar Mahallesi, Keşaplı Sokak No: 10

Ada/Parsel: 243/15¹³⁸ (Çizim 73)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 61

Görsel No: 285-307

Çizim No: 73-76

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 15 Kasım 2019/ Metruk vaziyettedir.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephede, yığma duvar ve bağdadi duvar tekniği uygulanmıştır. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir.

Bodrum kat moloz taş. Zemin katın doğusu, batısı, kuzeyi moloz taş örgülü, doğusu bağdadi duvardır. Birinci kat duvarları da bağdadi duvardır. Bodrum ve zemin kat köşelerindeki kilit taşlar ile bu katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum kat mevcut tipolojiye uygun değildir. Zemin kat iç sofalı¹³⁹ plan tipindedir. İkinci kat dış sofalı plan tipini içinde yer alan dış ve köşe sofalı plan¹⁴⁰ tipindedir.

Konut, batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerinde yer almaktadır. Konutun kuzeyi ve batısında bahçesi bulunmaktadır. Konut, yarım bodrum kat, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun doğu yönünde bodrum kat ve girişi yer alır ayrıca zemin kata çıkan ahşap merdiven bulunmaktadır. Birinci kat girişi doğu cephede yer almaktadır.

¹³⁸ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün Ordu Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri (2010) kayıtlarında konut, ada 243, parsel 2 olarak kayıtlıdır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü kayıtlarında konutun içinde bulunduğu alanın ada 243, parsel 15'tir.

¹³⁹ Eldem, 1984, 18.

¹⁴⁰ Eldem, 1984, 18-19.

Doğu cephe bodrum kat kapı pencere söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Banyoda yer alan musluğun alınlığında stilize çiçek ve yaprak motifi bulunmaktadır (Görsel 298). Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Güney Cephe (Giriş Cephesi): Zemin kat seviyesinde solda iki adet demir korkuluklu ahşap giyotin pencere yer almaktadır (Görsel 285). Cephe ortasında konutun asıl giriş kapısı ve üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Kapı ahşap çift kanatlıdır. Günümüzdeki kapı ahşap muhdestir. Konut girişinin sağ tarafında da iki adet ahşap giyotin pencereye yer verilmiştir.

Bu kat cephesinin sağ tarafında arazi eğiminden dolayı merdiven vardır. Konutun doğu yönüne inilmektedir. Bu merdivenlerin olduğu yerde bodrum kat duvarı görünür haldedir.

Bodrum ve zemin kat duvarı moloz taş üzeri sıvalıdır. Bodrum ve zemin katın köşe, pencere, kapı söve ve lentoları yonu taşır.

Birinci kat seviyesinde köşelerde ahşap direkler bulunmaktadır üzeri ahşap pervazlıdır. İkişerli ve üçerli gruplar halinde beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Üstte ahşap kirişle cephe sınırlandırılmıştır. Saçak altı düz tavan şeklidir. Duvar ahşap çatki arası hımış dolgudur.

Doğu Cephe: Doğu cephenin bodrum kat hizasında güneydoğu köşeye yakın konumda pilastrlı söve ve lentolu pencere açıklığı yer almaktadır. Cephenin devamında bodrum kat girişi yer almaktadır. Pilastrlı söveler ve lento içinde ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktaydı. Kapı, günümüzde yerinde yoktur. Kapının devamında küçük pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencere söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Pencerele dikey demir korkulukludur (Görsel 286-287).

Bodrum katın duvarı moloz taş örgülü üstü sıvalıdır. Köşeler, kapı, pencere kenarları yonu taşandır.

Zemin kat seviyesinde beş adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Köşeler ahşap direklidir. Direklerin üzeri ahşap pervazlıdır. Duvar bağdadi tekniğindedir.

İkinci kat seviyesinde birinci katta olduğu gibi altı adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Köşeler ahşap direk üstü ahşap pervazlıdır. Cephe üstte ahşap girişle sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir.

Kuzey Cephe: Bodrum kat seviyesi görünmemektedir (Görsel 288). Zemin kat seviyesinde solda bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Devamında farklı yapı malzemesi kullanılarak inşa edilmiş çıkma şeklinde konut genişletilmiştir. Bu genişletme batı köşeye kadar devam etmekte olup zemin kattan birinci katın yarısına kadar devam etmektedir. Buranın zemin kat seviyesinde iki adet küçük pencere bulunmaktadır. Üstte küçük bir pencere boşluğu devamında ahşap giyotin pencere ve küçük iki adet pencere boşluğuna yer verilmiştir. Buranın sağ tarafının üstü muhdes betondur. Balkon şeklindedir. Betondan korkuluklar ve sağda baca bulunmaktadır

Bu kısmın sol tarafı birinci kat seviyesine kadar moloz taş örgülü, üst tarafı ahşap çatki arası hımış dolguludur. Sağ taraf zeminden bir metre yüksekliğe kadar moloz taş örgülü, üst tarafı ateş tuğla malzeme ve üstü sıvalıdır.

Birinci kat seviyesinde solda iki adet ahşap giyotin pencere devamında birinci kat merdivenini aydınlatan yatay dikdörtgen ahşap pencere bulunmaktadır. Sağ taraftaki ilk pencere sonraki dönemde kapatılmıştır. Ahşap giyotin pencere olduğu tahmin edilmektedir. Devamında da bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Cephe köşelerde ahşap direkli ve üzeri ahşap pervazlıdır. Duvar bağdadi tekniğindedir. Cephe üstte saçakla sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir.

Batı Cephe: Zemin kat seviyesinde solda küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Zemin kat duvarları moloz taş örgülü pencere kenarları ve güney köşe taşları yonu taş malzemedir. Üstü sıvalıdır (Görsel 289).

Birinci kat seviyesinde solda kuzey cephe eklentisinin üstte beton korkulukları ve konut duvarında iki adet ahşap giyotin pencere ve bir adette küçük pencere boşluğu bulunmaktadır. Cephe köşelerde ahşap direklerle sınırlandırılmıştır. Cephe üstte ahşap giriş ve saçakla sonlanmaktadır. Saçak düz tavan şeklindedir.

Birinci kat seviyesi malzemesi ahşap çatki arası hımış dolguludur.

Kapı: Konutun iki adet giriş kapısı bulunmaktadır (Görsel 290). Kapı eşik lento ve söveleri beden duvarından dışarı taşkın vaziyettedir. Ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktaydı. Kanatlar üç göbekliydi. Bu göbeklerden üstteki ve alttaki dikey dikdörtgen formlu ortadaki ise yatay dikdörtgen formluydu fakat günümüzde bu kapı yerinde yoktur.

Doğu cephesinde bodurum kat kapısı aynı zamanda içteki ahşap merdivenle zemin kata da ulaşılmaktadır (Görsel 291). Kapı eşik, söve ve lentosu beden duvarında dışarı taşkın durumdadır. Yonu taş malzemedendir. Çift kanatlı ahşap kapı bulunmaktaydı fakat günümüzde bu kapı yerinde yoktur.

Bodrum Kat: Arazinin eğiminden dolayı konutun doğu yönünde bodrum kat düzenlemesi vardır. Yarım kat şeklindedir. Doğu cephenin ortasında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile bodruma ulaşılmaktadır (Çizim 74), (Görsel 292). Kapının önünde küçük bir sahanlık ve buranın sağında ve solunda iki adet kapı boşluğu bulunmaktadır. Soldaki ve sağdaki odanın doğu cephesine açılan mazgal türü birer adet penceresi bulunmaktadır.

Dışa benden duvarları moloz taş, bodrum içindeki bölme duvarlar ateş tuğla örgülüdür (Görsel 293).

Bodrum katın girişinin önündeki sahanlıktan zemin kata çıkan ahşap merdiven yer almaktadır.

Zemin Kat: Zemin kata güney cephede bulunan kapıdan ulaşılmaktadır (Çizim 75). Ortadaki sofanın ucunda üst kata çıkan merdiven bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, konut girişinin olduğu kısım moloz taş üzeri sıvalıdır. İç duvarları bağdadi, tavan ahşap kirişli ter tavandır. Üzeri kontrplak ile kaplıdır (Görsel 294). Sofanın sol tarafında ahşap tek kanatlı kapı ile zemin katın mutfağına ulaşılmaktadır. Mutfağın güney duvarındaki pencereler mazgal şeklindedir ve iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Mutfağın batı duvarının ortasında ocak yer almaktadır. Ocağın sol tarafında ahşap kapılı dolap yer almaktaydı (Görsel 295). Buranın üstünde iki raflı küçük dolap yerleri bulunmaktadır. Ocağın sağ tarafında duvarda üst formu yuvarlak kemer şeklindeki nişin içinde altta oyma taş malzemedен evye, evyenin de arkasında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Mutfağın sağ tarafında ahşap bir duvar ve duvarda yer alan ahşap kapıyla arkada bulunan banyoya geçilmektedir. Zemin ahşap

döşemedir. Dış duvarlar moloz taş örgülü üzeri sıvalıdır. İç duvar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır sonradan kontrplak ile kapatılmıştır.

Mutfaktan ahşap bir kapıyla girilen banyonun zemin kodu aşağıdadır (Görsel 296). Batı duvarında yuvarlak kemer formu niş içinde ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır (Görsel 297). Altta denizlik seviyesinde taş tekne olduğu düşünülmektedir. Banyonun kuzey duvarı sarnıç duvarıdır. Banyonun kuzey batı köşesinde yuvarlak kemer formu niş içinde musluk ve altında kurnası bulunmaktadır. Bu duvarın sağ tarafında yine niş içinde musluk yer almaktadır. Musluğun alınlığında stilize çiçek ve yaprak motifi bulunmaktadır (Görsel 298). Banyo zemini yonu taş levha kaplıdır. Banyonun mutfak tarafındaki duvar ahşap duvar, batı duvarı moloz taş örgülü ve kuzey duvarı tavana bir metre mesafeye kadar yonu taş malzemedir. Üzerini boyalıdır. Bu duvarın üst kısmı bağdadi duvardır ve banyonun kuzey duvarında küçük bir kapı ya da pencere boşluğu bulunmaktadır. Doğu duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın kuzey yönünde birinci kata çıkan sahanlıklı ahşap merdiveni bulunmaktadır (Görsel 299). Merdivenin altında oyma taş malzemedir evye yer almaktadır.

Merdivenin sağ tarafında zemin kodu aşağıda ve tuvalete açılan kapı bulunmaktadır. Burası kuzey cephedeki eklentiye açılmaktadır. Tuvaletin kuzey duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Tuvalet zemini muhdes betondur. Duvarı moloz taş üzeri sıvalıdır.

Üst kata çıkan merdivenin sağ tarafında ahşap basit bir kapıyla konutun kuzey doğu köşesinde bulunan odaya geçilmektedir. Odanın batı duvarında ahşap raflı, ahşap kanatlı kapısı bulunan sabit dolap bulunmaktadır. Dolap sadedir. Odanın kuzey duvarında bir adet ve doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvarlar bağdadi tekniğinde, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın doğu duvarının ortasında ahşap çift kanatlı kapı ile bodrum kata iniş sağlayan ahşap merdivene açılmaktadır (Görsel 300). Ayrıca buranın sol tarafında dar tutulmuş ahşap bir merdivenle doğu duvarındaki pencere önüne

geçilmektedir. Burada küçük bir sahanlık bulunmaktadır. Buranın sağ tarafında duvarda diğer odaya geçiş sağlayan ahşap dolap bulunmaktadır.

Duvar bağdadi tekniğinde, tavan ahşap kirişleme ters tavandır.

Sofadan konutun güney doğu köşesinde bulunan odaya ahşap tek kanatlı basit bir kapıyla girilmektedir. Odanın kuzey doğu köşesinde gömme dolap şeklinde ahşap dolap bulunmaktadır. Odanın doğu ve güney duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, güney duvar moloz taş üzeri sıvalıdır. Odanın diğer duvarları bağdadi tekniğindedir.

Birinci Kat: Zemin kattaki sofanın kuzey ucunda bulunan sahanlıklı ahşap merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır (Çizim 76). Merdivenlerin bittiği yerde sofaya açılan ahşap kanatlı kapısı yer almaktadır (Görsel 301). Sofa konutun güney doğu köşesindedir. Sofanın kuzey ve batı yönlerinde odalar bulunmaktadır (Görsel 302). Sofadan ahşap çift kanatlı kapısıyla girilen kuzey doğu köşedeki odanın batı duvarında duvara sabit muhtemelen aynalık ahşap çerçeve yer almaktadır. Odanın kuzey ve doğu duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 303). Odanın zemini ahşap döşeme duvarlar bağdadi tekniğinde tavan ahşap çökertme şeklinde ve tahtalar arası pasalar çakılarak çerçeve oluşturulmuştur.

Sofanın doğu ve güney duvarında üçer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Batı duvarında odalara açılan iki adet kapı bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme duvarlar bağdadi tekniğinde, tavan düz tavan şeklindedir. Tahtalar arası pasalarla kapatılmıştır.

Sofanın güney batı yönündeki odaya ahşap tek kanatlı basit bir kapıyla girilmektedir (Görsel 304). Kapının sol tarafında duvara sabit, ahşap dolap yer almaktadır. Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın batı duvarının sol köşede gömme dolap şeklinde ahşap çift kanatlı ebeveyn banyosu bulunmaktadır. Sağ köşede ahşap çift kanatlı kapısı bulunan evye ve duvarda ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın kuzey duvarında ahşap beş raflı terek bulunmaktadır. Tereğin sağ tarafında duvarda ahşap dört raflı ve çam kapaklı dolap bulunmaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolguludur. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavandır.

Sofadan kuzey batı köşedeki odaya ahşap tek kanatlı basit bir kapıyla geçilmektedir. Odanın batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 305). Kuzey duvarında ahşap giyotin iki adet pencere bulunmaktaydı fakat sağdaki pencere sonradan kapatılmıştır. Odanın doğu duvarında ahşap kanatlı sabit dolap yer alır. Dolabın sol tarafındaki kısım ebeveyn banyosu şeklindedir. Zemin ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolguludur. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan sade düz tavadır.

Sofanın kuzey yönünde ahşap tek kanatlı kapıdan sonra dar bir koridorla konutun kuzey cephede yer alan muhdes kısmın tuvalet önü holüne geçilmektedir (Görsel 306). Holün kuzey duvarında küçük bir pencere bulunmaktadır. Holün sağ tarafında basit bir ahşap kapıyla girilen tuvalet bölümü yer almaktadır. Tuvaletin kuzey cepheye bakan küçük bir penceresi bulunmaktadır. Tuvalet ve önündeki holün zemini beton kuzey duvarı ahşap çatki arası hımış dolguludur. Tavan eğimli ahşap kirişli ters tavadır. Tuvalet önü holünden sonra yarım metre daha aşağı inilmektedir. Banyoya ulaşan ara hol şeklindedir. Kuzey duvarında bir adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Eklentinin batı ucundaki bölüm banyo olarak kullanılmıştır. Buranın kuzey cepheye açılan küçük bir penceresi bulunmaktadır. Zemin beton dış duvar ateş tuğla üzeri sıvalıdır (Görsel 307).

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı yer almaktadır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutta toplam iki adet baca bulunmaktadır. Biri güney batı tarafta yer alır. Diğeri kuzey batı köşeye yakın yerde muhdes kısmın üstünde yer almaktadır. Çatıdan yaklaşık 1,5 m yüksekliğindedir.

4. 18. Atik Konutu

Adres: Burunucu Mah. Devlet Sahil Yolu Caddesi, No: 42/1

Ada/Parsel: 349/1 (Çizim 77)

Envanter No:

Görsel No: 308-324

Çizim No: 77-80

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K. T. V. K. K'nın 13. 01. 2011 tarih ve 2926 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 01.01. 2020/ Restore amaçlı tadilatla.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma duvar ve ahşap çatıklı hımış dolguludur. İç duvarlar bağdadi duvar tekniğindedir.

Bodrum kat moloz taştır. Zemin katın doğu ve kuzey cephesinin yarısı moloz taş örgülüdür. Moloz taş örgülü kısımlarda bulunan köşelerdeki kilit taşları, katların pencere kenarlarındaki söve, lento, denizlik yonu taş malzemedendir. Zemin katın kuzey cephesinin yarısı, batı cephesi, güney cephesi ahşap çatıkı arası hımış dolguludur. Birinci kat ahşap çatıkı arası ateş tuğlası dolguludur. Zemin ve birinci katın iç duvarları bağdadi duvardır. Konutun zemin katının zemininin yarısı yani bodrum katta dolgu olan yerin üzeri betondur. Konutun diğer kat ve kısımlarında zeminde ahşap döşeme, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipinin alt grubu olan dış sofalı bir odalı plan¹⁴¹ tipindedir.

Konut, sahilde doğudan batıya eğimli arazi üzerindedir. Batı yönde yarım bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun ikinci katının da olduğu belirtilmektedir.¹⁴² Konutun bodrum katı araziye göre şekillendirilmiştir. Bodrum katın girişi kuzey cephededir. Bodrum kat yarım kat şeklindedir. Zemin katın

¹⁴¹ Eldem, 1984, 18-19.

¹⁴² Ömer Helvacıoğlu (60 yaş), (31. 01. 2020)

giriş i doğ u cephededir. Birinci katta zemin kattan çıkan merdiven ve holünün iki yanında birer adet oda bulunmaktadır. Zemin katın girişi koridora açılmaktadır. Devamında üst kat merdivenin de içinde bulunduğu sofası yer alır. Birinci kata zemin kattan çıkan dönerli ahşap merdiven üst kat sofasına çıkmaktadır.

Konutun giriş kapısının söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlıdır (Görsel 315). Konutta başka süsleme unsuruna rastlanmamıştır.

Doğ u Cephe (Giriş Cephesi): Konutun doğ u cephesi zemin kat duvarı kuzeydoğ u köşede kilit taşları yonu taştandır. Devamında iki adet demir şebekeli ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Cephenin güneydoğ u köşesinde konut girişi bulunmaktadır. Kapı söve ve lentosu iç ve dış bükey hatlardan oluşmaktadır. Cephe güneydoğ u köşede kilit taşlarıyla sonlanmaktadır.

Duvar moloz taş örgülü, köşelerdeki kilit taşları ve kapı pencere kenarları yonu taş malzemedir. Kapı ve pencere kenarları cepheden dışarı taşkındır.

Birinci kat, zemin kattan yaklaşık 30 cm daha dışarı taşırılmıştır. Birinci katın köşelerinde ahşap direkler arasında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephe üstte ahşap kiriş ve düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır. Duvar ahşap çatki arası ateş tuğla örgülüdür (Görsel 308-309).

Güney Cephe: Güney cephenin bodrum kat duvarı arazi eğimine bağılı olarak yarısı görünür haldedir. Bodrum kat moloz taş örgülü ve arada yatay ahşap hatıl bulunmaktadır. Güneybatı köşede hatılın üstünde çıkma şeklinde dışarıya taşkın dört adet kiriş bulunmaktadır. Tuvalet, olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 310). Bodrum katın güneybatı köşesinde yonu taş köşe taşları bulunmaktadır. Cephenin birinci kat duvarında bir adet ahşap giyotin pencere demir korkulukludur. Cephenin devamında güneybatı köşede bodrum kat duvarının yarısından yükselen tuvalet bölümün duvarı olduğu tahmin edilmektedir. Cephenin güneybatı köşesinde ahşap dikme yer alır.

Zemin kat cephe duvarı ahşap çatki arası ateş tuğla örgülüdür.

Birinci kat cephesi solda ahşap dikme, cephenin devamında bir adet ve cephenin güneybatı köşesine yakın yerde birbirine bitişik ikili ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephenin güneybatı köşesinde ahşap dikme yer alır. Cephe üstte ahşap kiriş ve düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır (Görsel 311).

Batı Cephe: Bodrum kat cephesinde küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Cephe üstte ahşap kat kirişiyle sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülü ve köşelerdeki kilit taşları yonu taşır.

Zemin kat cephesi iki köşede ahşap dikmeler arasında bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Zemin kat cephesi üstte ahşap kat kirişiyle sonlanmaktadır. Duvar ahşap çatki arası hımış dolguludur.

Birinci kat cephesi köşelerde ahşap dikmeler arasında güneybatı köşeye yakın yerde birbirine bitişik iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Cephe üstte ahşap giriş ve ters tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır.

Birinci kat duvarı ahşap çatki arası ateş tuğla dolguludur (Görsel 312).

Kuzey Cephe: Kuzey cephesi bodrum kat hizası arazi eğiminden dolayı duvarın az bir kısmı görünmektedir. Bodrum kat duvarının kuzeybatı köşesine yakın yerde bodrum girişi yer alır. Bodrum kat girişinin üst kısmında ahşap hatıl yer almaktadır. Duvar moloz taş örgülüdür. Köşe kilit taşları ve bodrum kat girişinin söve ve lentosu yonu taş malzemedir.

Zemin katın kuzeybatı köşesinde ahşap dikme ve cephenin devamında cephe ortasında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Cephe kuzeydoğu köşede kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Binanın yamuk oluşundan kaynaklı birinci katın bir kısmı üstte 30 cm civarında dışarı taşkındır. Zemin kat cephesi malzeme açısından dikey iki bölüktür. Cephenin kuzeybatı tarafı ahşap çatki arası taş dolguludur. Cephenin kuzeydoğu tarafı da moloz taş örgülüdür. Kuzeydoğu köşedeki kilit taşları yonu taş malzemedir.

Cephenin birinci kat hizası, iki uçta ahşap dikme arasında ortada ahşap giyotin pencere devamında ahşap çerçeveli küçük bir pencere ve cephenin kuzeydoğu ucunda ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe üstte ahşap giriş ve düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır.

Duvar ahşap çatki arası ateş tuğla dolguludur (Görsel 313).

Kapı: Konutun toplam iki giriş kapısı bulunmaktadır. Birincisi kuzey cephenin bodrum hizasındaki bodrum giriş kapısıdır. Kapı söve ve lentosu yonu taşır. Kapı ahşap basit bir kapıdır (Görsel 314).

Konutun asıl giriş kapısı zemin katın doğu cephesinde yer almaktadır. İç ve dış bükey hatlı söve ve lento içindeki ahşap çift kanatlı kapısı bulunmaktadır. Kapı kanatları üç göbeklidir. Kapı kanatları üzerinde metal kapı tokmağı bulunmaktadır (Görsel 315-316).

Bodrum Kat: Bodrum katın girişi kuzey cephede yer almaktadır (Çizim 78). Arazi eğimine bağlı yarım kat şeklindedir. Bodrum kata ahşap tek kanatlı basit bir kapıyla girilmektedir. Bodrum katın batı duvarında ve güney duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunur. Bodrum katın içinde bir adet ahşap dikme yer alır.

Zemin toprak, duvar moloz taş örgülü, tavan ahşap kirişli ters tavandır (Görsel 317).

Zemin Kat: Zemin kata doğu cephenin güneydoğu köşesi yakın yerde olan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir (Çizim 79). Kapı konut içerisinde koridora açılmaktadır (Görsel 318). Koridorun ucunda soldaki ocaklı odaya açılan ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Koridorun devamında sofaya ulaşılmaktadır. Sofanın kuzey duvarının kuzey batı yönünden birinci kata çıkan ahşap sahansız döner merdiven yer almaktadır (Görsel 319). Merdivenin altında basit ahşap kapısı olan kiler yer almaktadır.

Sofanın batı duvarında bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Sofanın güneybatı köşesine yakın yerde dışarıda çıkma şeklindeki tuvaletin ahşap tek kanatlı girişi yer almaktadır. İçeride tuvaletin batı duvarında ahşap çerçeveli basit bir pencere yer almaktadır. Günümüzde tuvaletin güney cephesindeki ahşap zemin kirişleri yer almaktadır. Tuvaletin girişi kapatılmıştır. Sofada tuvalet girişinin sağında duvarda muhdes bir evye yer almaktadır. Sofanın güney duvarının devamında giriş koridorunu aydınlatan ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Sofanın zemini ahşap döşeme, girişteki koridorun zemini betondur. Koridorun doğu duvarı moloz taş örgülüdür. Sofanın dış duvarların iç tarafları ve sofanın iç duvarı bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Giriş koridorunun sol tarafında ahşap tek kanatlı kapı ile girilen ocaklı bir oda yer alır. Odanın kalın doğu duvarı içinde iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Odanın kuzey duvarında ocak yer alır. Ocağın yaşmağı sadedir.

Ocağın iki yanında ahşap çift kanatlı gömme dolap yer almaktadır. Soldaki dolabın arkasında duvarda küçük bir pencere boşluğu yer almaktadır (Görsel 320).

Odanın zemini beton, doğu duvarı moloz taş örgülü, kuzey duvarı ocak ve çevresi içte yonu taş örgülüdür, İçteki duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kiriş altı kontrplak kaplıdır.

Birinci Kat: Zemin katın kuzeybatı köşesinden sahansız dönerli ahşap merdivenle birinci kat holüne çıkılmaktadır (Çizim 80). Holün doğusunda ve batısında birer adet oda yer almaktadır. Konutun batı ucundaki odaya holden ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın kuzeybatı köşesinde ahşap çift kapaklı gömme dolap yer almaktadır (Görsel 321). Batı duvarında ve güney duvarında ikişer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güney duvarındaki iki pencere birbirine bitişiktir (Görsel 322). Odanın güneydoğu köşesinde ahşap çift kanatlı kapağı bulunan gömme dolap yer almaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları ahşap çatki arası ateş tuğla dolguludur. Odanın doğu duvarı ahşap üzeri kontrplak kaplıdır. Odanın zemini ahşap döşeme, tavan ahşap düz tavadır.

Birinci katın doğu yönünde yer alan odaya holden ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın güneybatı köşesinde ahşap çift kanatlı kapağı bulunan dolap yer almaktadır. Dolabın doğu yönünde küçük bir bölümü daha bulunmaktadır. Ahşap tek kapaklıdır. Odanın güney duvarında bir, doğu duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarının doğu tarafında bir adet ahşap giyotin pencere ve devamında ocak yer almaktadır. Ocak sadedir. Ocağın sağında ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır (Görsel 323). Dolap üstte ahşap tek kapağı daha bulunmaktadır. Bu dolabın arkasında duvarda ahşap çerçevesiz pencere boşluğu yer almaktadır. Odanın dış duvarları ahşap çatki arası ateş tuğla örgülüdür. İç duvarı bağdadidir. Zemin ahşap döşeme, tavan ahşap düz tavadır.

Çatı: Konutun üzerinde dört yöne eğimli kırma çatısı bulunmaktadır. Çatı alaturka kremitle kapatılmıştır (Görsel 324). Konutun kuzeydoğu duvarı üzerinde bacası bulunmaktadır.

4. 19. Aydın Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi, Odabaşı Sokak. No: 1

Ada/Parsel: 299/5 (Çizim 81)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 66

Görsel No: 325-339

Çizim No: 81-84

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K'nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Temmuz 2019/ Zemin kata kadar yıkıktır.¹⁴³

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve bağdadi tekniğindedir. İç duvarlar bağdadidir.

Zemin kat, moloz taş, birinci ve ikinci kat bağdadi duvar, üzeri sıvalı ve boyalıdır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin kat planı tipoloji içinde yer almamaktadır. Zemin kat doğu ve batı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Doğu bölümde koridora açılan odalar yer almaktadır. Batı bölüm, diğer bölümle ya da üst katlarla bağlantısı yoktur. Batı bölümde üst kat merdiveni bulunmaktadır. Birinci ve ikinci kat dış sofalı plan tipi grubunda yer alan dış ve köşe sofalı plan¹⁴⁴ tipindedir.

Konut, doğudan batıya eğimli bir arazi üzerine ve doğusunda ve batısında küçük bahçesi bulunmaktadır. Konutun ana girişi kuzey cephede bulunmaktadır. Konutun ana şeması araziye uydurulmuştur. Zemin kat, üzeri iki katlıdır. Zemin kat moloz taş üzeri sıvalı, birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi tekniğindedir.

Konut giriş kapıları iki kademeli söve ve lentolar içinde yer alır. Sıva ile oluşturulmuş düz pahlı kat silmeleri, pencere söveleri ve lentosu, sıva ile

¹⁴³ Mimar Melike Ünlü'nün 2010 yılında hazırlamış olduğu rölöve projesinde konutun üst katları ayaktaadır.

¹⁴⁴ Eldem, 1984, 18-19.

oluşturulmuş pilastrlı köşeler konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut sarı renkle boyalıdır.

Kuzey Cephe (Giriş Cephesi): Konutun giriş cephesidir. Konuta açılan iki giriş kapısı bu cephede bulunmaktadır.

Kapılar iki kademeli söve ve lentolar içinde yer alır. Soldaki ahşap kapının üst kısmı dikey iki bölmeli, ortası yatay bölmeli, altta da iki dikey bölmelidir. Sağdaki kapı ise muhdes metal kapıdır (Görsel 325).

Sıva ile oluşturulmuş köşe ve kat silmeleri bulunmaktadır

Birinci kat cephesinde üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sağdaki pencere küçük boyutlardadır. İçteki kat merdivenleri aydınlatır. İki köşede ve üstte sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi bulunmaktadır

İkinci katta birinci kat cephesinin tekrarıdır. Üç adet ahşap giyotin pencere bulunur. Sağdaki küçük pencere içteki merdivenleri aydınlatır.

Cephe köşelerde, saçak altında sıva ile oluşturulmuş simlerle sınırlandırılmıştır. Saçak ahşaptan düz tavan şeklindedir.

Zemin kat duvarı moloz taş üzeri sıvalı ve boyalıdır. Birinci ve ikinci kat duvarı ahşap çatki arası hımiş dolgu duvardır.

Doğu Cephe: Zemin kat duvarında muhdes iki adet pencere bulunmaktadır. Konutun güney cephesinde zemin kat yüksekliğinde bir eklenti mevcuttur. Burada küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Pencerelerin ortasından açılan tek kanadı bulunmaktadır. Köşelerde ve kat arasında sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi bulunmaktadır (Görsel 326-327).

Birinci kat duvarında ahşap muhdes iki adet pencere bulunur. Pencereler ortada açılan iki kanadı vardır. Köşelerde ve kat arasında sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi bulunmaktadır

İkinci kat duvarında ahşap muhdes iki adet pencere bulunur. Pencereler ortada açılan iki kanadı vardır.

Cephe saçak altındaki sıva silmeyle sonlanmaktadır. Zemin kat, birinci ve ikinci kat duvarı ahşap çatki arası hımiş dolgu duvardır.

Saçak ahşaptan düz tavan şeklindedir.

Güney Cephe: Sağır cephedir. Zemin kat yüksekliğinde konuta bitişik muhdes bir eklenti bulunmaktadır. Köşelerde ve kat arasında sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi yer alır. Zemin kat duvarı moloz taş üzeri sıvalı ve boyalıdır. Birinci ve ikinci kat duvarı ahşap çatkılı hımış dolgu duvardır. Saçak ahşaptan düz tavan şeklindedir (Görsel 328).

Batı Cephe: Zemin kat duvarının ortasında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Köşelerde ve kat arasında sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi bulunmaktadır. Birinci kat hizasında sağda ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Üstte ve köşelerde sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi yer alır. İkinci kat hizasında sağda iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Saçak altında ve köşelerde sıva ile oluşturulmuş köşelik ve kat silmesi ile sonlanmaktadır. Saçak ahşaptan düz tavan şeklindedir (Görsel 329-330).

Kapı: Konutun kuzey cephesinde zemin kata açılan yan yana iki adet kapısı vardır. Kapılar iki kademeli söve ve lentolar içinde yer alır. Soldaki ahşap kapının üst kısmı dikey iki bölmeli, ortası yatay bölmeli, altta da iki dikey bölmelidir. Sağdaki kapı ise muhdes metal kapıdır (Görsel 331).

Zemin Kat: Zemin kat iki bölümden oluşmaktadır. Batı yöndeki bölüme muhdes metal kapıyla konuta girilmektedir (Çizim 82). Kapının sağında zeminde, taştan oluşturulmuş iki adet basamak bulunmaktadır (Görsel 332). Dönerli sahanlıksız, üst kata çıkış merdiveni yıkık vaziyettedir.

Batı yöndeki mekânın zemin katı, mekân olarak ikiye bölünmüş durumdadır. Bu mekânı dikey yönde ikiye bölen 1 metre yüksekliğinde taş duvar vardır (Görsel 333). Bu katın batı duvarında mazgal pencere boşluğu bulunmaktadır. Penceresi yerinde yoktur. Başka da açıklık bulunmamaktadır. Bu mekânı ikiye bölen 1 metre yüksekliğindeki taş duvarın solunda uzun koridor boyunca açıklık yoktur. Bu koridorun sonunda tuvalete yer verilmiştir. Tuvaletin zemini ahşap döşeme, duvarı moloz taş örgülü ve üstü sıvalıdır. Tavan muhdes betondur. Zemin katın bu bölümünün zemini muhdes beton, iç duvarlar bağdadi, dış duvarlar moloz taş üzeri sıvalı ve boyalıdır. Tavan ahşap kirişli ve ters tavandır.

Zemin katın doğu yönüne kuzey cephede yer alan ahşap bir kapıyla girilmektedir. Odaların önünde uzun bir koridor yer almaktadır (Görsel 334).

Koridorun zemini muhdes beton, duvarları bağıdadi tekniğindedir. Koridorun solunda iki adet oda yer almaktadır. Soldaki ilk odaya çift kanatlı ahşap bir kapıyla girilmektedir. Doğu cephesine bakan muhdes çift kanatlı bir pencere bulunmaktadır (Görsel 335). Başka açıklık bulunmamaktadır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar moloz taş örgülü ve üzeri sıvalıdır. İç duvarlar bağıdadi tekniğindedir. Tavan düz tavandır.

Bitişindeki diğer oda ise mutfak olarak kullanılmıştır (Görsel 336). Kapı açıklığında odanın kapısı bulunmamaktadır. Odanın batı duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın sağ tarafında muhdes evye yer alır. Odanın doğu duvarının ortasında muhdes çift kanatlı pencere yer alır. Zemin ahşap döşeme, dış duvar moloz taş örgülü ve üzeri sıvalıdır. İç duvarlar bağıdadi tekniğindedir.

Koridorun güney ucunda banyo ve tuvalet amaçlı kullanıldığı tahmin edilen bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümün doğu cepheye bakan küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvarlar moloz taş örgülü üzeri sıvalıdır. Tavan muhdes betondur. Bu bölüm, konutun güney cephesinde yer alan moloz taş örgülü bahçe duvarı ile konutun güney duvarına birleşiktir. Sonradan yapıldığı tahmin edilmektedir.

Birinci Kat: Zemin kattan ahşap basamaklı sahanlıksız döner merdivenle birinci katın sofasının batı ucuna çıkılmaktadır (Çizim 83), (Görsel 337). Merdiven dairesinin olduğu kısmın kuzey cepheye bakan ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Merdiven dairesi bu katta muhdes ahşap bir duvar ve kapıyla sofadan ayrılmıştır. Sofanın kuzey duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Doğu duvarında ise çift kanatlı muhdes pencere yer alır. Sofanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolgudur. İç duvarlar bağıdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavandır.

Sofanın güney tarafında iki adet oda bulunmaktadır. Güneydoğu köşedeki odaya ahşap tek kanatlı bir kapıyla sofadan girilmektedir. Bu oda mutfak olarak kullanılmıştır (Görsel 338). Odanın doğu duvarında çift kanatlı muhdes bir pencere bulunmaktadır. Güney duvarının orasında ocak yer alır. Ocağın solunda ahşaptan çift kanatlı dolap yer alır. Ocağın sağ tarafında muhdes bir evye yer alır. Zemin ahşap döşeme dış duvar ahşap çatki arası hımış dolgu, iç duvarlar bağıdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavandır. Bu odanın sağında yer alan odaya ahşap

bir kapıyla sofadan girilmektedir. Odanın güney duvarının yarısı yıkılmış vaziyettedir. Batı duvarının ortasında ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın zemini ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolgu iç duvarlar bağdadi tekniğindedir.

İkinci Kat: İkinci kat plan itibari ile birinci katla aynıdır. Birinci kattan ahşap basamaklı sahanlıksız döner merdivenle (Çizim 84), (Görsel 339) ikinci katın sofasının batı ucuna çıkılmaktadır. Merdiven dairesinin olduğu kısmın kuzey cepheye bakan ahşap giyotin penceresi bulunmaktadır. Merdiven dairesi bu katta muhdes ahşap bir duvar ve kapıyla sofadan ayrılmıştır. Sofanın kuzey duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Doğu duvarında ise çift kanatlı muhdes pencere yer alır. Sofanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolgudur. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın güney tarafında iki adet oda bulunmaktadır. Güneydoğu köşedeki odaya ahşap tek kanatlı bir kapıyla sofadan girilmektedir. Odanın doğu duvarında çift kanatlı muhdes bir pencere bulunmaktadır. Güney duvarının orasında ocak yer alır. Ocağın solunda ahşaptan çift kanatlı dolap yer alır. Birinci katta ocağın sağında bulunan muhdes evye burada yer almamaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar ahşap çatki arası hımış dolgu, iç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap düz tavadır. Bu odanın sağında yer alan odaya ahşap bir kapıyla sofadan girilmektedir. Odanın güney duvarının yarıdan fazlası yıkılmış vaziyettedir. Batı duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın zemini ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatki arası hımış dolgu iç duvarlar bağdadi tekniğindedir.

Çatı: Çatı dört yöne eğimli kırma çatıdır. Üst örtüsü alaturka kiremittir. Çatının güneydoğu tarafında çatıdan yaklaşık 150 cm yüksekliğinde bacası bulunmaktadır.

4. 20. il Konutu

Adres: Burunucu Mah. Terme Caddesi, Devlet Sahil Yolu. No: 493

Ada/Parsel: 333/3 (izim 85)

Envanter No:

Görsel No: 340-347

Çizim No: 85

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K. V. T. V. K. B. K'nın 13. 01. 2011 tarih ve 2926 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 15 Kasım 2019/ Sağlam. Konut olarak kullanılıyor.

Tarihlendirme: Konutun doğu cephesi üzerindeki kitabede “X K 1906” simgesi ve tarihi yazmaktadır.

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma duvar tekniğindedir. İç duvar bilgisi bulunmamaktadır.

Zemin ve birinci kat dış cephe duvarları moloz taş, pencere, kapı kenarları, kat silmesi, köşe kilit taşları, saçak ve saçak destekleri yonu taş malzemedir.¹⁴⁵

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Konut cephelerden değerlendirilmiştir.

Konut, batıdan doğuya eğimli bir arazi üzerindedir. Devlet Sahil Yolu yükseltildiğinden dolayı konutun doğu yönündeki giriş yol seviyesinin altında kalmıştır. Konutun bahçesi bulunmamaktadır. Konut, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır.

Konut zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun kat silmeleri ve köşe kilit taşları, birinci kat pencere, denizlik ve söveleri, taş saçak, kademeli ve yivli olmasından dolayı cepheyi oldukça hareketlendirmiştir.

Doğu cephe oldukça hareketlidir. Süsleme unsurları burada toplanmıştır. Giriş kapısı sövesi iç bükey ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Düz lentonun doğu yüzü iki kademelidir. Pilastrlı köşe kilit taşları, kat silmesi, kapı, pencere söve ve lentoları yer almaktadır. Denizlik yüzeyleri yatay yivlerle

¹⁴⁵ Konutun sahibine ulaşılammıştır. Konutun planı ve içten Görsel bulunmamaktadır. Konutun dış cephesi değerlendirilmiştir.

hareketlendirilmiştir. Üst kat pencere tepelikleri iki kademeli taç şeklindedir. Tepeliklerden aşağı, sövenin ön yüzü daha belirgin hale dönüştürülmüştür. Belirgin hale dönüştürülmüş olan sövelerin ön yüzü içten oyulmuştur. Kademeli saçak ve altında hareketli konsollar yer almaktadır. Konsol altında yatay silme yer almaktadır. Üst kat ortadaki pencere üstünde kademeli çerçevesi olan niş içinde konutun yapım kitabesi yer almaktadır (Görsel 350). Kitabede kabartma şeklinde “X K 1906” simgesi ve tarihi yazmaktadır (Görsel 341). Kitabenin üstüne denk gelen yerde saçak girinti şeklindedir. Konutta görülen dönemsel ve süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Doğu Cephe (Giriş Cephesi): Konutun giriş cephesini oluşturmaktadır. Zemin katın güneydoğu köşede dışa taşırılmış kilit taşları muhdes sıva ile kapatılmıştır. Devamında konut girişi yer almaktadır. Konut girişi sövesi ve lentosu dışarı taşkındır. Kapı kanadı demir ve çift kanatlıdır. Kapının devamında demir korkuluklu iki adet pencere yer almaktadır. Pencereilerin denizlik ve söveleri muhdes sıva altında kalmıştır. Lentosu görünür haldedir. Duvardan dışarı taşırılmıştır. Muhdes pencereler dikey dikdörtgen formda ahşap çerçevesi iki gözlüdür, alttaki açılır kanattır. Zemin kat kuzeydoğu köşede köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Kilit taşları dışarı taşkındır. Fakat muhdes sıva ile kapatılmıştır. Zemin kat cephesi üstte profilden üç kademeli kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Zemin kat duvarı moloz taş örgülü ve üstü sıvalıdır. Köşe kilit taşları, kapı, pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taş malzemedendir.

Birinci kat cephesinin köşe kilit taşı güneydoğu köşede pencere denizlikleri hizasından başlamaktadır. Alt tarafı muhdes sıva ile kapatıldığı sanılmaktadır. İkinci kat pencere denizlikleri ve aynı hizada bulunan köşe kilit taşlarının doğu yönleri oyma yapılarak çerçeve oluşturulmuştur.

İkinci kat cephesinde üç adet pencere bulunmaktadır. Pencere denizlik, söve ve lentoları pilastrlıdır. Pencere lentoları iki kademeli taç şeklindedir. Lentolardan aşağı sarkan pencere sövelerinin üst tarafları konsol şeklinde dışa taşkındır. Aşağı sarkan sövenin ön yüzü, içi oyularak çerçeve yapılmıştır. Ahşap çerçevesi iki gözlü açılır tek kanatlı pencere yer alır. İkinci katın güney doğu ve kuzeydoğu yönündeki pencerelerin üst kısmında havalandırma delikleri bulunmaktadır (Görsel 340). Cephenin ortasındaki pencerenin üst kısmında

kademeli çerçevesi olan niş içinde konutun kitabesi bulunmaktadır. Cephenin üstünde konsol altında yatay silme yer almaktadır. Saçak konsollarla desteklenmiş olup, ortada kitabenin üst tarafındaki saçak genişliği kısa tutulmuştur. Saçak üç kademelidir.

İkinci kat cephesi moloz taş örgülü ve sıvalıdır. Köşe kilit taşları, pencere denizlik, söve, lento, kat silmeleri, kitabe ve etrafındaki çerçeve, taş saçak ve konsonlar yonu taştandır (Görsel 342).

Kuzey Cephe: Konutun kuzey cephesi ile yanındaki bina arasında çok kısa mesafe vardır. Bodrum kat seviyesinde cephenin kuzeybatı yönünde bir adet demir şebekeli ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Cephe moloz taş örgülü olduğu tahmin edilmektedir. Muhdes sıvalıdır.

İkinci kat seviyesinde kuzeybatı yönde demir şebekeli, ahşap çerçeveli iki adet pencere yer almaktadır. Cephe saçak seviyesinde taş oluk bulunmaktadır. Cephe moloz taş örgülü olduğu tahmin edilmektedir. Muhdes sıvalıdır (Görsel 343).

Batı Cephe: Konutun batı cephesindeki zemin kat duvarı arazi eğiminden dolayı kısa bir bölümü görünür haldedir. Köşelerdeki kilit taşları üzeri muhdes sıva ile kapatılmıştır. Pencere açıklığı bulunmamaktadır. Üstte taş kat silmesiyle zemin kat sınırlandırılmıştır. Duvar moloz taş örgülü, köşe kilit taşları ve kat silmesi yonu taştandır.

Konutun ikinci kat seviyesinde üzeri sıva ile kapatılmış köşe kilit taşları ve devamında demir şebekeli ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Konutu güneybatı köşedeki kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Muhdes sıvadan dolayı köşe kilit taşları cepheden dışarı taşkın değildir. Cephe üstte oluklu ve kısa tutulmuş taş saçakla sonlanmaktadır. Duvar moloz taş örgülü, köşe kilit taşları, pencere söve ve lentoları, saçak yonu taştandır (Görsel 344).

Güney Cephe: Konutun güney cephesi, zemin kat hizası muhdes sıva ile kapatılmıştır. Köşelerde kilit taşları yonu taş geri kalan kısımların moloz taş olduğu tahmin edilmektedir.

Birinci kat seviyesinde köşe kilit taşları ve cephe muhdes sıva ile kapatıldığından görülememektedir. Cephenin güneybatı yönünde duvardan dışarı taşkın taş denizlik, söve ve lentoları içinde ahşap çerçeveli iki gözlü tek açılır kanatlı penceresi bulunmaktadır. Cephe üste saçak seviyesinde taş olukla

sonlanmaktadır. Cephe moloz taş üzeri sıvalıdır. Köşelerdeki kilit taşları pencere kenarları ve saçak seviyesindeki oluk, yonu taş malzemedir (Görsel 345).

Kapı: Konutun doğu cepheden tek giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı eşiği yol seviyesinin altındadır. Kapı sövesi iç bükey ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kapı lentosu düzdür. Lentonu doğu yüzü iki kademelidir. Kapı kanadı demir ve çift kanatlıdır. Demir kapı kanadı üstte dikey dikdörtgen çerçeve içinde demir kıvrımlardan oluşturulmuş pencere şebekesi yer almaktadır. Altta iki adet göbek yer almaktadır (Görsel 346).

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı yer almaktadır. Çatı alaturka kiremitle örtülüdür. Konutun batı yönünde bir adet baca bulunmaktadır. Baca üzeri sıvalıdır (Görsel 347).

4. 21. Helvacioğlu Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi, Devlet Sahil Yolu Cad. No: 38

Ada/Parsel: 349-3 (Çizim 86)

Envanter No:

Görsel No: 348-361

Çizim No: 86-90

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K.V. T. V. K'nın 19. 02. 2016 tarih ve 3278 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Aralık 2019/ Sağlam.

Tarihlendirme: Konut sahibinin verdiği bilgilere göre 1960 yılında inşa edilmiştir.¹⁴⁶

Malzeme ve Teknik: Konutun genelinde taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve ahşap çatkılı hımış dolguludur. İç duvar bağdadidir.

Bodrum kat moloz taş, zemin kat ahşap çatkılı hımış dolguludur.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin kat dış sofalı plan tipi içinde yer alan dış ve köşe sofalı plan¹⁴⁷ tipindedir.

Konut, sahil kenarında kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerindedir. Konut, bodrum ve zemin kattan oluşmaktadır. Bodrum kat mevcut tipoloji içinde yer almamaktadır. Zemin kat merdiveni ile küçük bir tuvalet bölümü yer almaktadır.

Konutta süsleme unsuruna rastlanmamıştır.

Batı Cephe (Giriş Cephesi): Konutun batı cephesinin kuzeyinde bodrum kata açılan ana girişi bulunmaktadır (Görsel 348). Kapı ahşap basit bir kapıdır. Başka bir açıklık bulunmamaktadır. Duvar devşirme moloz taş örgülü üstü sıvasızdır.

Zemin kat cephesinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

¹⁴⁶ Ömer Helvacioğlu (60 yaş), (10. 11. 2019).

¹⁴⁷ Eldem, 1984, 1819.

Zemin kat hizasında ahşap kirişler, dikmeler ve çatkılar görünür haldedir. Cephe üstte ahşap düz tavan şeklindeki saçakla sonlanmaktadır. Duvar ahşap çatki arası hımış dolgudur. Günümüzde zemin kat duvarı sıvalıdır.

Güney Cephe: Güney cephede bodrum kat hizasında solda demir şebekeli pencere bulunmaktadır. Sağda ise küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır (Görsel 349).

Duvar moloz taş duvardır. Köşeler, pencere kenarlarındaki denizlik, söve ve lentolarda yonu taş kullanılmıştır. Zemin kat cephesinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır.

Zemin kat hizasında ahşap kirişler, dikmeler ve çatkılar görünür haldedir. Cephe üstte ahşap düz tavan şeklindeki saçakla sonlanmaktadır. Duvar ahşap çatki arası hımış dolgudur. Günümüzde zemin kat duvarı sıvalıdır.

Doğu Cephe: Doğu cephe bodrum kat hizasında açıklık bulunmamaktadır. Duvar devşirme moloz taş örgülüdür (Görsel 350).

Zemin kat hizasında iki adet pencere bulunmaktadır. Duvar ahşap çatki arası hımış dolgudur. Günümüzde zemin kat duvarı sıvalıdır.

Günümüzde doğu cepheye sonradan bodrum kat hizası doldurularak dışarıya çıkma şeklinde tuvalet dahil edilmiştir. Sonradan ilave edilen bu kısmın güney duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Ayrıca cephenin sağ tarafında ahşap giyotin bir pencereye yer verilmiştir. Cephe üstte ahşap düz tavan şeklindeki saçakla sonlanmaktadır.

Kuzey Cephe: Bodrum kat duvarının çok az bir kısmı görünmektedir. Moloz taş örgülüdür. Zemin kat hizasında sağda bir adet ahşap giyotin pencere ve sol tarafta muhdes ortadan kanatlı bölmeli geniş bir ahşap pencere bulunmaktadır (Görsel 351-352).

Cephe üstte ahşap düz tavan şeklindeki saçakla sonlanmaktadır. Duvar ahşap çatki arası hımış dolguludur. Ahşap çatkılar görünür haldedir. Günümüzde zemin kat duvarı sıvalıdır.

Kapı: Konutun batı cephesinde bodrum kata açılan ana girişi bulunmaktadır. Günümüze ulaşan kapı ahşap ve basit bir kapıdır (Görsel 353).

Bodrum Kat: Konutun bodrum katına batı cephede yer alan ahşap basit bir kapıyla girilmektedir (Çizim 87). Bodrum kat içinde ahşap direkler yer alır. Duvar yüzeyindeki izler ve konut sahibinin¹⁴⁸ verdiği bilgilere göre bodrum katın batı duvarında bir merdiven bulunmaktaydı (Görsel354). Konut sahibi, eskiden var olan bu merdivenin yonu taş merdiven olduğunu ayrıca güney duvarında merdiven altında tuvalet yer aldığını belirtmektedir. Günümüzde bodrum katın güney duvarında, eskiden tuvalet olarak kullanıldığı belirtilen yerin önünde duvara yerleştirilmiş evye yer almaktadır. Evyenin üstünde küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Güney duvarının devamında yonu taştan denizlik, söve ve lentoları bulunan yatay demir şebekeli pencereye yer almaktadır (Görsel 355). Doğu duvarında (Görsel 356) ve kuzey duvarında herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Günümüzde ise kuzey duvarına (Görsel 357) yerleştirilmiş ahşap merdivenle zemin kata çıkılmaktadır (Çizim 88).

Zemin beton, duvarlar yer yer kaba yonu taş ve moloz taş örgülüdür. Üstü sıvasızdır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Zemin Kat: Konutun orijinal planında zemin kata bodrum katın batı duvarında yer alan taş merdivenle zemin kat sofasına çıkılmaktaydı (Çizim 90). Sofanın batı ve güney duvarında birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktaydı. Sofanın doğu duvarının ortasında ahşap çift kanatlı bir kapı ve sofanın kuzey duvarında da köşede ahşap tek kanatlı bir kapı devamında da ahşap çift kanatlı kapıyla odalara ulaşılmaktaydı. Sofanın doğu duvarında yer alan ahşap çift kanatlı bir kapıyla güneydoğu köşedeki odaya geçilmekteydi. Odanın güney duvarının ortasında ahşap giyotin bir pencere bulunmaktaydı. Odanın doğu ve kuzey duvarında başka bir açıklık bulunmamaktaydı. Odanın zemini ahşap düşeme duvarlar ahşap çatkılı hımış dolgu ve sıvalı. Tavan düz tavan şeklindeydi.

Sofanın kuzey duvarının köşesinden girilen kuzeydoğu köşedeki oda mutfak olarak kullanılmaktaydı. Mutfağın güney ve doğu duvarında herhangi bir açıklık bulunmamaktaydı. Kuzey duvarında ise muhdes ahşap pencere bulunmaktaydı. Mutfağın batı duvarı ortasında ahşap çift kanatlı bir kapı bulunmaktaydı ve kuzey batı köşedeki odaya geçilmekteydi. Mutfağın zemini ahşap döşeme iç ve dış duvarları ahşap çatkılı ve hımış dolgulu ve sıvalıydı. Tavan ahşap düz tavan şeklindeydi.

¹⁴⁸ Ömer Helvacıoğlu (60 yaş), (10. 11. 2019)

Sofanın kuzey duvarında ahşap çift kanatlı bir kapıyla kuzey batı köşedeki odaya geçilmektedir. Odanın doğu duvarının ortasında ahşap çift kanatlı bir kapıyla mutfığa geçiş sağlayan kapı bulunmaktaydı. Odanın kuzey ve batı duvarında ahşap giyotin birer adet penceresi bulunmaktaydı. Odanın zemini ahşap döşeme iç ve dış duvarları ahşap çatkılı ve hımiş dolgulu ve sıvalıydı. Tavan ahşap düz tavan şeklindeydi.

Günümüzde zemin kat planı değişmiş durumdadır (Çizim 91). Bodrum kat kuzey duvarında yer alan ahşap merdivenle orijinal planda bulunan mutfak kısmına çıkılmaktadır (Görsel 358). Eski planındaki mutfak günümüzde sofaya dönüşmüştür. Sofanın güney duvarında (Görsel 359) iki adet ahşap tek kanatlı bir kapı bulunmaktadır. Doğu duvarında genişletilme yapılmış olup buraya tuvalet eklenmiştir (Görsel 360). Sofanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Sofanın batı duvarı ortasındaki ahşap çift kanatlı kapı boşluğu bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme iç duvarlar tuğla ve üstü sıvalıdır. Dış duvarlar ahşap çatkı arası hımiş dolgu ve sıvalıdır.

Sofanın güney duvarında yer alan kapı boşluğundan güney doğu köşede bulunan odaya geçilmektedir (Görsel 361). Odanın güney duvarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatkı arası hımiş dolgulu ve sıvalıdır. İç duvarlar tuğla örgülü ve sıvalıdır. Tavan ahşap düz tavadır. Sofanın güney batı köşesinde yer alan kapı açıklığından eski planda sofa olan kısma geçilmektedir. Günümüzde oda olarak kullanılmaktadır. Odanın güney ve batı duvarında birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatkı arası hımiş dolgulu ve sıvalıdır. İç duvarlar tuğla örgülü ve sıvalıdır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın batı duvarının ortasındaki kapı boşluğundan kuzeybatı köşede yer alan odaya geçilmektedir. Odanın kuzey ve batı duvarında birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvarlar ahşap çatkı arası hımiş dolgulu ve sıvalıdır. İç duvarlar tuğla örgülü ve sıvalıdır. Tavan ahşap düz tavadır.

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı bulunmaktadır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Konutun doğu duvarından yükselen sonradan yapılmış bir bacası bulunmaktadır.

4. 22. Tobay Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi. Odabaşı Sokak. İlyasoğlu Geçidi. No:2

Ada/Parsel: 332/3 (Çizim 91)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 68

Görsel No: 362-385

Çizim No: 91- 94

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar, S. K. T. V. K. K' nın 22. 11. 2012 tarih 630 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Haziran 2019/ Metruk vaziyettedir.¹⁴⁹

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutta genel olarak taş, ahşap ve ateş tuğla malzeme kullanılmıştır. Dış cephe, yığma duvar ve bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvarlar bağdadi duvardır.

Bodrum kat moloz taştır. Zemin kat ateş tuğla, köşelerindeki kilit taşları yonu taştır. Birinci kat duvarları bağdadi duvardır. Konut içi zemin ahşap döşeme, tavanlar ahşap kirişli düz ve ters tavan şeklindedir.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum kat mevcut tipolojiye uygun değildir. Bodrum kat giriş holü ve birbiri içinden girilen üç oda yer almaktadır. Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipinin alt grubu olan dış ve köşe sofalı plan¹⁵⁰ tipindedir.

Konut, kuzeyden güneye eğimli bir arazi üzerindedir. Konut, bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Konutun kuzeyinde ve güneyinde bahçesi bulunmaktadır.

¹⁴⁹ Konutun 2018 yılında Emine Hatun Bayoğlu tarafından hazırlanmış olan Rölöve-Restorasyon ve Restitüsyon Projesi S. K. T. V. K. B. K. M' ye sunulmuştur. Konut tanıtımı sırasında projeden de yararlanılmıştır.

¹⁵⁰ Eldem, 1984, 18-19.

Bodrum ve zemin kat köşeleri bu katlarda yer alan kapı pencere söve ve lentoları, düz pahlı kat silmeleri pilastrlıdır. Süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Güney Cephe: Güney cephe, konutun giriş cephesidir. Güney cephenin bodrum kat hizasının güneybatı köşesinde pilastrlı köşe kilit taşları ve devamında iki adet küçük pencere açıklığı bulunmaktadır. Cephenin ortasında konutun doğu yöndeki bahçe içinden zemin kata yükselen merdiven ve sahanlığı bulunmaktadır. Merdiven basamaklarının üst tarafında bodrum duvarında pilastrlı söveler ve lento içinde bir adet pencere açıklığı yer almaktadır. Cephe güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Bodrum kat üstten düz kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Köşe kilit taşları, pencere söveleri pilastrlıdır.

Duvar moloz taş örgülüdür. Pencere denizlik, söve, lento, kat silmesiyonu taştandır.

Zemin kat cephesinin ortasında yer alan dikey pilastr ile cephe ikiye bölünmüştür. Güneybatı köşede pilastrlı köşe kilit taşları devamında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Cephenin ortasında konutun güneydoğu yönünden yükselen merdiven ve sahanlığı önünde zemin kat girişi yer almaktadır. Cephe, girişin sağında bir adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe güneydoğu köşede pilastrlı köşe kilit taşlarıyla sonlanmaktadır. Cephenin üstünde düz kat silmesi yer almaktadır. Köşe kilit taşları, pencere söveleri pilastrlıdır.

Duvar, yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. Köşe kilit taşları ve pencere ve kapı kenarları, kat silmesiyonu taştandır.

Birinci kat cephesi zemin kat cephesinden devam eden pilastrla ikiye bölünmüştür. Cephe güneybatı köşe kilit taşları ve devamında cephe ortasındaki pilastra kadar iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Dikey pilastrın güneyinde iki adet ahşap giyotin pencere tekrar etmiştir. Cephe güneydoğu köşede ahşap dikme üzeri ahşap pervazla sonlanmaktadır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Düz tavan şeklinde kapatılmış ahşap saçak yer almaktadır.

Cephenin güneybatı köşede bulunan köşe kilit taşları pilastrlıdır ve yonu taştır. Cephe ortasındaki ahşap pilastr ve güneydoğu köşede ahşap dikme üzeri ahşap pervazlıdır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 362).

Doğu Cephe: Konutun doğu cephesi bahçesine açılmaktadır. Bodrum kat hizası güneydoğu köşede köşe kilit taşları pilastrlıdır. Devamında bodrum kat girişi açıklığı bulunmaktadır. Kapının sağında iki adet pencere açıklığı bulunur bu pencere açıklıkları yatay demir parmaklıklıdır. Cephenin kuzeydoğu köşesinde köşe kilit taşlarıyla ve üstte düz kat silmesiyle sınırlıdır.

Cephenin köşelerindeki kilit taşları, kapı, pencere söveleri pilastrlıdır. Kapı, pencere söve ve lentoları, kat silmesi yonu taştır. Geri kalan kısmı moloz taştır.

Zemin kat hizası güneydoğu köşede köşe kilit taşlarıyla başlar ve devamında dört adet ahşap giyotin pencere yer alır. Pencereler demir korkulukludur. Cephenin kuzeydoğu köşesi köşe kilit taşları yer alır. Cephe üstte düz kat silmesiyle sınırlandırılmıştır.

Cephe köşelerindeki kilit taşları, kapı, pencere söveleri pilastrlıdır. Cephe, köşe kilit taşlarında, pencere kenarlarında, kat silmesinde yonu taştır. Geri kalan kısım, altı yatay delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır.

Birinci kat cephesi güneybatı köşede ahşap dikme üzeri ahşap pervaz yer alır. Cephenin devamında dört adet ahşap giyotin pencere yer almaktadır. Cephe kuzeydoğu köşede ahşap dikme üzeri ahşap pervazla ve üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 363).

Kuzey Cephe: Kuzey cephenin bodrum kat hizası, arazi eğimine bağlı olarak çok az bir kısmı görünür haldedir. Bodrum kat hizası kuzeydoğu köşede köşe kilit taşları ile başlar. Cephe ortasında zemin kata açılan muhdes bir giriş eklentisi yer almaktadır. Bodrum kat cephesinin devamı görünür halde değildir. Duvarın güneydoğu köşe kilit taşları pilastrlıdır ve yonu taştır. Geri kalan kısımlar moloz taş örgülüdür.

Cephenin zemin kat hizası güneydoğu köşede köşe kilit taşlarıyla başlamaktadır. Cephenin devamında zemin katın muhdes eklenti giriş duvarı bitişiğinde bodrum kattan başlayan ve birinci kaz duvarından da devam eden baca çıkıntısı yer almaktadır baca çıkıntısının düz pilastr şeklidedir. Eklenti girişin doğu duvarında üstte bir adet, kuzey yönünde iki adet dikey demir şebekeli küçük pencere açıklığı yer almaktadır. Eklentinin batı yönünde taş söveli ve lentolu giriş

açıklığı içinde basit ahşap kapı yer almaktadır. Eklentinin üstü muhdes betonla kapatılmıştır. Konutun duvarında eklenti giriş kapısının dikey demir korkuluklu ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Cephenin devamında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Cephe kuzeybatı köşede köşe kilit taşları ve üstte taş kat silmesiyle sonlanmaktadır.

Cephe köşelerindeki kilit taşları, pencere söveleri pilastrlıdır. Cephe, köşe kilit taşlarında, pencere kenarlarında, kat silmesinde yonu taştır. Muhdes giriş duvarları ve geri kalan kısım altı yatay delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır.

Konutun birinci kat hizası güneydoğu köşede ahşap dikme üzeri ahşap pervazlı ve ilerisinde bordum katta itibaren devam eden baca çıkıntısı bulunmaktadır. Cephenin devamında üç adet ahşap giyotin pencere yer alır. Cephenin kuzeybatı köşesinde ahşap dikme üzeri ahşap pervaz ve üstte ahşap kiriş, düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla kapatılmıştır. Duvar bağdadi duvardır (Görsel 364).

Batı Cephe: Konutun batı cephesi bodrum kat hizası görünür halde değildir. Zemin kat hizası köşelerde köşe kilit taşları cephe ortasında küçük bir pencere boşluğu yer alır. Üstte düz kat silmesi yer almaktadır. Batı cephenin zemin katı köşelerdeki kilit taşları ve kat silmesi yonu taştır. Duvarın geri kalan kısmı altı yatay delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır.

Cephenin birinci katı sağır duvardır. Köşelerde köşe kilit taşları yer alır. Cephe üstte ahşap kirişle sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklinde kapatılmıştır. Duvarın köşelerindeki kilit taşlar yonu taştır. Duvar moloz taş örgülü ve sıvalıdır (Görsel 365).

Kapı: Konutta toplam üç adet giriş kapısı bulunmaktadır. Birincisi konutun doğu cephesinde yer alan bodrum kat giriş kapısıdır. Kapı söveleri pilastrlıdır. Kapı söve ve lentosu yonu taştandır. Kapı kanadı yerinde yoktur (Görsel 366).

İkincisi konutun güney cephede yer alan asıl giriş kapısına konutun doğusunda yer alan bahçe içinden girilen ve blok taş basamaklardan oluşturulmuş merdivenle zemin kat girişine ulaşılmaktadır. Kapı söveleri pilastrlıdır. Kapının söve ve lentosu yonu taştandır. Kapı kanadı yerinde değildir fakat ahşap çift kanatlı olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 367).

Üçüncü kapı, konutun kuzey cephe ortasında yer alan muhdes eklentiden zemim kata girilmektedir. Muhdes kısmın batı yönünde basit bir ahşap kapı ve içte beden duvarında ahşap üç göbekli kapı yer almaktadır (Görsel 368).

Bodrum Kat: Bodrum katın girişi güney cephede yer alan kapı açıklığından sağlanmaktadır. Bodrum kat girişi hole açılmaktadır (Çizim 92), (Görsel 369). Hol içinde güneydoğu duvardan zemin kata çıkan muhdes sahansız ahşap merdiven yer almaktadır. Holün güney duvarında pencere açıklığı bulunmaktadır. Duvarın devamında duvarda boşluk yer almaktadır. Holün kuzeybatı duvarında kapı açıklığı bulunmaktadır. Holün kuzey duvarının ortasında ocaklı odaya geçiş sağlayan kapı açıklığı yer almaktadır.

Holün zemini taş, topraktır. Holün dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Holün batı duvarındaki kapı açıklığından güneybatı köşede yer alan odaya girilmektedir (Görsel 370). Odanın güney duvarında iki adet mazgal formlu boşluk içinde ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Odanın batı duvarında kapı açıklığı bulunmamaktadır. Kuzey duvarında yer alan kapı açıklığı bulunmaktadır.

Odanın zemini topraktır. Dış duvarları moloz taş örgülüdür. İç duvarları bağdadidir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Bodrum katın güneybatı köşesindeki odanın batı duvarında yer alan kapı açıklığından kuzeybatı köşe odaya girilmektedir. Odanın güney duvarındaki girişi ile doğu duvarındaki girişinden başka açıklık bulunmamaktadır (Görsel 371).

Zemin toprak, dış duvarlar moloz taş örgü, iç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Bodrum katın kuzeydoğu köşesindeki odaya kuzeybatı köşedeki odanın doğu duvarında yer alan kapı açıklığından girildiği gibi giriş holünün kuzey duvarının ortasında yer alan kapı açıklığından da girilmektedir. Odanın kuzey duvarında ocak yer alır. Ocağın iki yanında niş yer almaktadır (Görsel 372). Odanın batı duvarında iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereilerin içine yerleştirilmiş taş tekne yer almaktadır. Odanın zemini toprak, dış duvar moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin Kat: Konutun doğu yönünden yükselen taş blok merdivenle güney cephede yer alan girişten zemin katın sofasına girilmektedir. Girişte çift kanatlı ahşap kapı olduğu tahmin edilmektedir (Çizim 93), (Görsel 373). Zemin kat, sofanın batısında iki adet oda ve sofanın kuzeydoğu köşesinde yer alan birinci kat merdiveninden oluşmaktadır. Sofanın kuzeyinde yer alan köşe odaya ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir (Görsel 374). Odanın güney duvarında iki adet pencere ve kuzey duvarında ocak ve ocağın solunda ahşap kapaklı gömme dolap yer alır. Ocağın solunda muhdes evye yer almaktadır. Evyenin olduğu yerde duvarda küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır (Görsel 375). Odanın kuzey duvarının orasında bitişiğindeki odaya giriş sağlayan ahşap tek kanatlı bir kapı yer almaktadır.

Odanın zemini ahşap döşemelidir. Dış duvar, yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile girilen sofanın kuzeybatı köşesindeki odanın güney duvarının ortasında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Odanın batı duvarı boyunca ahşap kapaklı yüklük, kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güneydoğu köşesinde sofadan girilen kapı açıklığı yer alır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarı, yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 376).

Sofanın kuzey duvarının batı ucunda ahşap tek kanatlı kapı ile girilen küçük bir hol yer almaktadır. Bu hol aynı zamanda konutun kuzey cephesinde yer alan muhdes girişe çıkmaktadır (Görsel 377-378). Holün doğu yönünde merdiven altında muhdes evye bulunmaktadır. Evyenin sağında merdiven altına açılan ahşap tek kanatlı kapı yer alır. Burada küçük bir kiler odası bulunmaktadır. Holün kuzey duvarında muhdes ahşap tek kanatlı kapı ile konutun kuzey cephe girişinin holüne ulaşılmaktadır. Muhdes eklentinin batı duvarında ahşap tek kanatlı konut giriş kapı açıklığı yer almaktadır. Eklentinin kuzey duvarında bir adet pencere açıklığı güney duvarında tuvalet kapısı yer alır. Tuvaletin kuzey ve doğu duvarında birer küçük pencere açıklığı bulunmaktadır (Görsel 379). Tuvalet ve önündeki konut giriş holünün zemini beton, dış ve iç duvar yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. Tavan betondur. Merdiven altındaki içteki holün zemini

ahşap döşeme, dış duvar yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. İç duvar bağdadi duvardır.

Sofanın kuzey duvarında birinci kata çıkan dönerli merdiven boşluğu içinde ahşap vitrin yerleştirilmiştir. Duvarın devamında ahşap çift kanatlı kapı ile döner ahşap merdivenlere çıkılmaktadır (Görsel 380). Sofanın doğu duvarında dört adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofanın güneydoğu köşesinde küçük ahşap bir dolap köşeye yerleştirilmiştir. Sofanın güney duvarında bir adet ahşap giyotin pencere ve devamında konut giriş kapı açıklığı bulunmaktadır.

Sofanın zemini ahşap döşeme, dış duvar yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Birinci Kat: Zemin kat sofasının kuzeydoğu köşesinde yer alan ahşap sahansız döner merdivenle birinci kat sofasının ahşap çift kanatlı kapısına ulaşılmaktadır (Çizim 94). Sofaya girmeden solda bir tarafı merdiven korkulukları, diğer tarafı sofa duvarı olan kısım ile merdiven dairesinin doğu duvarına ulaşılmaktadır (Görsel 381). Doğü duvarında bir adet pencere bulunmaktadır. Kuzey duvarı sağır duvardır. Merdiven dairesinin batı duvarında ahşap tek kanatlı kapı yer alır. Merdiven dairesinin basamakları ve geri kalan zemini ahşap döşeme, dış ve iç duvar bağdadi duvar, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Merdiven dairesinin batı duvarındaki ahşap tek kanatlı kapı ile girilen küçük bir oda bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında bir adet ahşap giyotin pencere bulunur. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarları bağdadi duvardır. Tavan ahşap kaplamalı düz tavandır.

Sofanın doğu duvarında üç güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 382-383). Sofanın batı duvarında iki adet ahşap çift kanatlı kapı ile girilen odalar yer almaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan ahşap kaplamalı düz tavandır.

Sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile konutun güneybatı köşesindeki odaya girilmektedir. Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere yer alır. Odanın batı duvarını kaplayan ahşap kapaklı dolap bulunmaktadır (Görsel 384). Odanın zemini ahşap döşeme, güney duvarı bağdadi, batı duvarı moloz taş örgülüdür. İç duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kaplamalı düz tavandır.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki odaya bitişindeki odanın girişinin hemen yanında yer alan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 385). Odanın zemini ahşap döşeme, batı duvarı moloz taş örgülü, diğer duvarlar bağdadi duvardır. Tavan ahşap kaplamalı düz tavadır.

Çatı: Konutun üzerinde dört yöne eğimli kırma çatı yer alır. Çatı alaturka kiremit ile kapatılmıştır. Konutun toplam iki adet bacası bulunmaktadır. Bacalar batı ve kuzey duvarı üzerindedir. Bacalar, yatay altı delikli blok tuğla örgülü ve sıvalıdır.

4. 23. Yanıkoğlu Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi, Samsun Cad. İlyasoğlu Geçidi, No:1

Ada/Parsel: 298/3 (Çizim 95)

Envanter No: 52.10.00 (1,3) 67

Görsel No: 386-411

Çizim No: 95-98

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Temmuz 2018/ Metruk vaziyettedir. Konut 2017 yılında yangın geçirmiştir (Görsel 386). 2019 yılı içinde konut yıktırılmıştır. Zemin katın taş duvarlarının büyük bir çoğunluğu da yıktırılmıştır.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konut genelinde taş, ahşap, tuğla malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvarlar bağdadidir.

Zemin kat, moloz taş ve tuğla, birinci ve ikinci kat bağdadi duvar, üzeri sıvalı ve boyalıdır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Zemin, birinci ve ikinci kat dış sofalı plan grubunun köşe sofalı¹⁵¹plan tipindedir.

Konut, doğudan batıya eğimli bir arazi üzerine ve bahçe içine konumlandırılmıştır. Konutun ana girişi kuzey cephede bulunmaktadır. Zemin kat, üzeri iki katlıdır. Zemin kat moloz taş üzeri sıvalı, birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi tekniğindedir.

Konutun üç cephesinin ortasına denk gelen yerde birinci ve ikinci kat pencerelerinin ahşap lentoları basık kemer formudur (Görsel 389). Konutta yer alan süsleme unsuru olarak değerlendirilebilir.

¹⁵¹ Eldem, 1954, 15.

Kuzey Cephe (Giriş Cephesi): Konutun ana girişi kuzey cephedendir. Ana giriş bu cephenin kuzeydoğu köşesinde yer alır. Ana girişteki kapı demirden ve muhdestir. Üzerinde dikdörtgen formlu aydınlatma penceresi bulunur. Bu cephede ana giriş kapısından sonra konuta bitişik zemin kat hizası yüksekliğinde muhdes bir yapı eklenmiştir. İçteki kiler odasının kuzey cepheye bakan küçük penceresi de muhdes yapı duvarın arkasında kalmıştır. Zemin kat hizası ahşap kirişle sonlanmaktadır (Görsel 387-388-389).

Birinci kat hizasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunur. Soldan ikinci pencere muhdestir. Bu cephedeki muhdes eklentinin terasına çıkış için kapıya dönüştürülmüştür. Köşelerde ahşap direkler ve kat aralarında ahşap kirişlerle sınırlandırılmıştır.

İkinci kat hizasında beş adet ahşap giyotin pencere bulunur. Bu katın tam ortasındaki pencere, üstte ahşap kemerli şeklindedir. Saçak altındaki ahşap kirişle cephe sınırlandırılmıştır. Saçak düz tavan şeklindedir.

Zemin kat moloz taş üzeri sıvalı ve boyalıdır. Köşelerde ahşap direkler ve kat aralarında ahşap kat silme ile sınırlandırılmıştır. Duvar bağdadi tekniğinde inşa edilmiştir.

Doğu Cephe: Cephenin zemin kat hizasında bahçeye açılan ahşap tek kanatlı yatay üç göbekli kapısı bulunmaktadır. Kapının sol tarafında muhdes iki adet iki kanatlı pencere bulunmaktadır. Konutun eski fotoğraflarından anlaşıldığı kadarıyla bu iki muhdes pencerenin yerinde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Görsel 390).

Birinci ve ikinci kat hizasında beşer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bu cephenin ortasına denk gelen pencereler üstten ahşap kemerlidir.

Cephe saçak altındaki ahşap kirişle sonlanmakta üstte düz tavan şeklinde kapatılmış saçak bulunur.

Köşelerde ahşap direkler ve kat aralarında ahşap kat silmeleri bulunmaktadır. Zemin kat moloz taş üzeri sıvalı ve badanalıdır. Birinci ve ikinci kat bağdadi tekniğindedir (Görsel 391).

Güney Cephe: Zemin kat hizasında muhdes iki kanatlı pencere devamında ise bahçeye açılan üç göbekli ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının solunda iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Üstte ahşap kat silmesi yer almaktadır. Birinci kat hizasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunur. Köşelerde ahşap direklerle sınırlandırılmıştır. Pencereilerin üstünde ahşap kat silmesi yer alır. İkinci kat hizasında toplam beş adet ahşap giyotin pencere bulunur. İkinci katın ortasındaki pencere ahşap kemerlidir. Köşelerde ahşap direkler bulunur. Saçak altında ahşap kirişle cephe sonlanmaktadır. Düz tavan şeklinde saçak yer almaktadır (Görsel 392-393).

Zemin kat moloz taş üzeri sıvalı ve badanalıdır. Birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi tekniğindedir.

Batı Cephe: Zemin kat hizasında pencere bulunmamaktadır. Bu cephenin ortasında zeminden başlayan çıkma şeklinde muhdes kısım çatıya kadar devam etmektedir. Birinci kat hizasında muhdes kısımda ahşap pencere bulunur. Bu katta muhdes kısmın iki yanında iki küçük pencere açıklığına yer verilmiştir. Katlar arasında ahşap kirişler bulunur. Köşelerde ahşap direkler yer alır. İkinci katın hizasındaki çıkmada bir adet küçük pencere bulunur. Saçak altında ahşap kiriş ve düz tavan şeklinde kapatılmış geniş saçak bulunmaktadır.

Zemin kat moloz taş üzeri sıvalıdır. Birinci ve ikinci kat duvarları bağdadi tekniğindedir (Görsel 394).

Kapı: Konutun zemin katta üç adet girişi bulunmaktadır. Ana giriş kuzey cephede bulunmaktadır. Günümüzdeki kapı tek kanatlı demir kapıdır. Kapı üzerinde yatay dikdörtgen aydınlık penceresi bulunmaktadır (Görsel 395).

Doğu cephede bahçeye açılan kapı ahşaptan ve tek kanatlıdır. Kapı üç göbeklidir.

Güney cephede mutfaktan bahçeye açılan ahşap tek kanatlı üçüncü bir kapı bulunur. Kapı üç göbeklidir. Günümüzde tahrip olmuştur. Bu kapının, konutun batı yönünde bulunan çömlek fırını için sonradan açılmış olduğu düşünülmektedir.

Zemin Kat: Konutun kuzey cephesinde yer alan muhdes demir kapıdan zemin katın sofasına ulaşılmaktadır (Çizim 96). Konut içerisinde bir basamak yüksekliğinde kapı sahanlığı bulunmaktadır.

Zemin kat giriş kapısının sağından başlayan ahşap döner merdivenle birinci kata çıkılmaktadır (Görsel 396). Zemin kat sofasının batı ve güneyinde odalar bulunmaktadır. Sofanın batı duvarında üç adet ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır (Görsel 397). Güney duvarı ortasında da tek kanatlı ahşap bir kapı bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında muhdes bir pencere bulunur (Görsel 398). Devamında doğu cepheye açılan ahşap tek kanatlı bahçe kapısı bulunmaktadır. Sofanın zemini karo döşelidir. Duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır. Tavan, ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın batı duvarında ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilen bir kileri bulunmaktadır. Kilerin kuzey duvarında küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Kilerin zemini karo döşelidir. Kilerin iç duvarları sıvasız moloz taş duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın batı duvarında ahşap tek kanatlı kapıyla girilen ve kilerin bitişiğindeki oda banyo bölümüdür. Banyodan bitişiğinde yer alan mutfak bölümüne geçiş bulunmaktadır. Banyonun zemini karo kaplı, duvarlar taş duvar, tavan ahşap kirişli ter tavandır.

Sofadan tek kanatlı kapıyla girilen güney batı köşesinde ocaklı bir oda bulunur (Görsel 399). Odanın kuzey duvarında banyo hücreğine geçiş bulunmaktadır. Batı duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın yaşmağı kırılmıştır. Ocağın sağında muhdes lavabo bulunur ve burayı aydınlatan batı cepheye açılan küçük bir pencere bulunmaktadır. Ocağın sol tarafı boş bırakılmıştır. Odanın güney duvarında üç adet ahşap giyotin pencere bulunur. Bu pencerelerin önünde taş tekne bulunmaktadır (Görsel 400). Tekne iki bölümlüdür. Teknenin devamında güney cepheye açılan ahşap tek kanatlı bir kapı bulunmaktadır. Odanın zemini karo döşelidir. Duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır. Tavan basit düz tavan şeklindedir.

Sofanın güney duvarının ortasında ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilen köşe odası bulunmaktadır. Bu odanın güney ve doğu duvarında muhdes pencereler bulunmaktadır. Zemin karo döşelidir. Duvarlar moloz taş üzeri sıvalıdır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır. Tavan muhdes kontrplak ile kapatılmıştır.

Birinci Kat: Zemin kat sofasının kuzey ucundaki dönerli sahansız merdivenle üst katın sofasına ulaşılmaktadır. Sofanın kapısı ahşap çift kanatlıdır. Zemin kattan birinci kata çıkan merdivenin döner kısmındaki basamak üzerinde muhdes üç basamak ilave edilerek, kuzey cepheye sonradan ilave edilmiş olan terasa çıkılmaktadır (Çizim 97), (Görsel 401).

Sofanın batı duvarında üç adet ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın güney duvarı ortasında ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında toplam üç adet pencere vardır. Sofanın kuzey duvarında, sofanın kuzeydoğu köşesinde bulunan küçük odanın ahşap tek kanatlı kapısı yer almaktadır. Sofanın kuzey duvarının ortasında ahşap çift kanatlı kapı ile ikinci kat merdiven dairesine girilmektedir. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi duvar, tavan ahşap düz tavanıdır.

Sofanın batı duvarında ahşap tek kanatlı kapı ile girilen köşedeki odanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Odanın batı duvarının ortasında sonradan kapatılmış ocak bulunmaktadır (Görsel 402). Kapatılmış olan ocağın sağında ve solunda ahşap iki kanatlı kapısı olan dolap bulunmaktadır. Ocağın solunda dolap arkasında batı cepheye bakan küçük bir pencere bulunur. Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan düz tavanıdır.

Sofanın batı duvarı ortasında ahşap tek kanatlı kapı ile dar ve uzun mekâna girilir. Devamında ahşap tek kanatlı kapıyla girilen tuvalet bölmesi bulunur (Görsel 403). Tuvalet, batı cephedeki muhdes çıkma kısımda yer almaktadır. Tuvalet bölmesinin batı cepheye bakan küçük bir penceresi bulunur. Zemin ahşap döşeme duvarlar bağdadi, tavan düz tavanıdır.

Sofadan ahşap tek kanatlı kapı ile güneybatı köşede bulunan mutfağa girilmektedir. Mutfağın batı cephesinin ortasında ocak bulunur. Sağında muhdes lavabo koyulmuştur. Solunda ahşap çift kanatlı dolap bulunmaktadır.

Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Odanın doğu duvarında ahşap tek kanatlı kapı ile güneydoğu köşedeki odaya geçiş sağlanır. Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan düz tavanıdır.

Sofanın güneyinde bulunan odaya sofanın güney duvarının ortasında bulunan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir (Görsel 404). Odanın batı duvarında mutfağa açılan ahşap tek kanatlı kapı bulunur. Odanın güney duvarında

iki, doğu duvarında da bir olmak üzere toplam üç adet ahşap giyotin pencere bulunur. Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan düz tavadır.

Sofanın kuzeydoğu köşesinde küçük bir odaya yer verilmiştir. Odanın doğu ve batı duvarlarında birer adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan düz tavadır.

İkinci Kat: Birinci kat sofasının kuzey duvarında yer alan ahşap çift kanatlı kapıdan sonra dönerli ahşap merdivenle ikinci kat sofasının kuzeyine ulaşılmaktadır İkinci kat sofasına ahşap çift kanatlı kapıdan girilmektedir (Çizim 98), (Görsel 405). Merdiven dairesinin ikinci kat seviyesinde doğu duvarında bir, kuzey duvarda üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın batı duvarında üç adet ve güney duvarında bir adet, ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır (Görsel 406). Sofanın doğu duvarında üç adet pencere bulunmaktadır. Sofanın kuzey duvarı altı ahşap üst kısmı camekânlı duvardır. Sofanın zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi duvar, tavan ahşap düz tavadır.

Sofadan ahşap çift kanatlı kapıyla girilen kuzeybatı köşedeki oda, mutfak olarak kullanılmaktadır (Görsel 407-408). Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Batı duvarının ortasında ocak yer alır (Görsel 409). Ocağın sağında ve solunda çift ahşap kapaklı dolap bulunmaktadır. Fakat dolap kapakları yerinden kaldırılmıştır. Ocağın solundaki dolap içinde muhdes evye bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, duvar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın batı duvarı ortasından çift kanatlı ahşap kapıyla girilen tuvalet önü holüne girilmektedir. Holün zemini ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır. Holün batı duvarında bulunan ahşap tek kanatlı kapı ile girilen tuvalet bulunmaktadır (Görsel 410). Tuvaletin zemini düz mozaik kaplama, duvar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın güneybatı köşede bulunan odaya sofanın batı duvarından ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın batı duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocak günümüzde kapatılmıştır. Ocağın sağ tarafından girilen batı cephedeki muhdes kısımda banyo yer almaktadır (Görsel 411). Banyonun batı duvarında küçük bir pencere açıklığı bulunmaktadır. Banyonun zemini fayans

kaplı, duvarlar tuğla duvar. Tavan ahşap düz tavanıdır. Ocağın sol tarafında ahşap çift kapaklı dolap bulunmaktadır. Odanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvarlar bağdadi, tavan ahşap düz tavanıdır.

Sofanın güney duvarının ortasında ahşap çift kanatlı kapı ile girilen oda yer almaktadır. Odanın güney duvarında üç adet, doğu duvarında da iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşem, duvarlar bağdadi duvar, tavan ahşap düz tavanıdır.

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı kullanılmıştır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır. Çatıda batı yönünde iki adet baca bulunmaktadır. Bacalar moloz taş üzeri sıvalıdır.

4. 24. Yıldırım Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi, Devlet Sahil Yolu Cad. No:

Ada/Parsel: 346/1(Çizim 99)

Envanter No:

Görsel No: 412-429

Çizim No: 99-103

Tescil Tarihi ve Karar No: S. K. T. V. K. K' nın 09. 06. 2016 tarih ve 3575 sayılı karar.

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 25 Temmuz 2019/ Metruk vaziyettedir.

Tarihlendirme: Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutta genel olarak taş ve ahşap malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve bağdadi duvar tekniğindedir. İç duvarlar bağdadi duvardır.

Bodrum kat duvarları moloz taş, diğer katlar bağdadi duvar tekniğindedir. Sonraki dönem eklentilerinde ve bacada malzeme tuğladır.

Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum kat tipolojiye uygun değildir. Zemin ve birinci kat dış sofalı plan tipinin alt grubu olan dış ve köşe sofalı plan tipindedir.¹⁵² İkinci kat, iç sofalı plan grubundadır.

Konut, doğu batı doğrultusunda eğimli bir araziye konumlanmıştır. Konut, bodrum ve zemin kat üzeri iki katlıdır. Tavanlar ahşap kirişli ve süsleme yoktur. Kapılar, döşemeler ve pencereler ahşap ve sadedir.

Bodrum katın doğu cephesinde yer alan pilastrlı pencere söveleri ve lentosu dışında süsleme unsuru bulunmamaktadır.

Batı Cephesi: Birinci ve ikinci kat girişi bu cepheden sağlanmaktadır. Konutun batı cephesine sonradan dahil edilmiş eklentiler cephenin büyük çoğunluğunun görünürlüğünü kapatmaktadır. Zeminden dört basamakla birinci kat sahanlığına ulaşılmaktadır.

¹⁵² Eldem, 1954, 15.

Bu cephede bu kata ait başka açıklık bulunmamaktadır. Duvar bağdadi üzeri sıvalı ve boyalıdır.

İkinci kat girişine beton basamaklarla, konuta sonradan dahil edilmiş olan eklentinin üzerinden ulaşılmaktadır.

İkinci kat hizasında muhdes ahşap pencere bulunur. Devamında ise iki adet muhdes eklenti yer alır. Ana konuta bitişik olan eklentide ahşap kapı bulunmaktadır. Kapı üstten iki göbekli ortada yatay bir göbek ve altında da bir adet göbek bulunmaktadır.

Kapının bulunduğu kısmın üstü betondur. Duvarı tuğla üzeri sıvalıdır. Konutun duvarı bağdadi üzeri sıvalı ve boyalıdır. Konutun ana cephesi düz tavan şeklindeki saçakla sonlanmaktadır (Görsel 412-413).

Güney cephe: Batı cephesinden düzensiz beton basamaklarla inilmektedir. Bodrum kata ahşap bir kapıyla bu cepheden girilmektedir. Zemin kat girişi de bu cepheden sağlanmaktadır. Zemin katın kapı önünde beton sahanlık yer alır. Kapının sağ tarafında ahşap giyotin pencere ve kapının sol tarafında kömürlüğün küçük pencere açıklığı bulunmaktadır.

Birinci kat hizasında tekli ahşap giyotin pencere devamında sofayı aydınlatan ikili ahşap giyotin pencere ve solda ahşap ikili pencere bulunur, pencereler iki kanatlıdır.

En sağda beden duvarından dışarı taşırılmış baca duvarda belirgindir. Duvar bağdadi tekniğinde üzeri sıvalıdır. Baca tuğla örgülü dışı sıvalıdır.

İkinci kat hizasında ahşap giyotin pencere yer alır. Devamında ise ahşap muhdes pencere bulunmaktadır. Duvar bağdadi üzeri sıvalıdır. Cephe düz tavan şeklinde sonlanmaktadır (Görsel 414).

Doğu Cephesi: Zemin kat hizasında dört adet iki kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencerelerin denizlik, söve ve lentoları düzgün kesme taşandır. Bu kat hizasında beden duvarı kagirdir.

Bodrum ve zemin kat hizasından birinci kat yaklaşık 15 cm dışarı taşırılmış durumdadır. Birinci kat hizasında dört adet iki kanatlı ahşap pencere yer alır. Duvarın dış yüzeyi ahşapla kapatılmıştır. Köşeler ahşap dikey pervazlarla sonlanmaktadır.

İkinci kat hizasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunur. Bu katın duvarı birinci kat duvarından yaklaşık 20 cm daha dışarı taşırılmıştır.

İkinci kat hizasında dört adet ahşap giyotin pencere bulunur. Duvar ahşap ile kapatılmıştır. Köşelerde köşe pervazlarıyla sonlanmaktadır (Görsel 415).

Kuzey Cephe: Birinci kat hizasında izlerden anlaşıldığı kadarıyla iki adet kapatılmış kapı ve bir adet de kapatılmış pencere bulunmaktadır. Duvar moloz taş örgülü üzeri sıvalıdır.

Birinci kat hizasında ikili ahşap giyotin pencere ve küçük bir pencere boşluğu bu boşluğun devamında ikili iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Duvar bağdadi üzeri sıvalıdır.

İkinci kat hizasında muhdes eklentide iki adet küçük pencere yer alır. Cephenin devamında üç adet ahşap muhdes pencere bulunmaktadır. Cephe düz tavan şeklinde kapatılmış saçakla sonlanmaktadır (Görsel 416).

Kapı: Konutta toplam dört adet giriş kapısı bulunmaktadır. İki kapı güney cephede iki kapı da batı cephede bulunmaktadır.

Bodrum kat kapısı ahşaptan basit bir kapıdır (Görsel 417). Zemin kat kapısı üç bölmeli ahşap kapı, ortada yatay üstte ve altta ikişer bölmesi bulunmaktadır (Görsel 418). Birinci katın ahşap kapısı, kapının üst tarafı dikey üç bölmeli ve bölmeler içinde yine bölmeler bulunmaktadır. Kapının alt tarafında ise dört adet göbek bulunmaktadır (Görsel 419). Ana konuta bitişik olan eklentide ahşap kapı bulunmaktadır. Kapı üstten iki göbekli ortada yatay bir göbek ve altında da bir adet göbek bulunmaktadır.

Bodrum Kat: Bodrum kat eğimli araziden dolayı doğu tarafında yer alır ve depo olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Çizim 100). Bodrum katın batı tarafı dolgudur.

Bodrum katın güney cepheden girilen ahşap kapısı bulunmaktadır. Bodrum katta dört adet ahşap direk yer alır. Bodrumun güney doğu köşesinde içeride ahşap bölme bulunmaktadır. Kapıdan başka açıklık bulunmamaktadır. İç duvarları moloz taş, sıvasızdır. Zemin toprak zemin, tavan ahşap kirişli ters tavandır (Görsel 420).

Zemin Kat: Zemin katın girişi doğu cephesinde yer alır. Yer yer bozulmuş olan taş basamaklardan zemin katın girişinden sofaya ulaşılmaktadır (Çizim 101), (Görsel 421). Sofanın sağında tek kanatlı ahşap kapıyla girilen ocaklı oda bulunmaktadır. Odanın güney duvarının ortasında yer alan ocağın iki yanında ahşap kanatlı dolaplar yer alır. Odanın doğu duvarında iki adet iki kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarının köşesinde diğer odaya geçiş sağlayan tek kanatlı kapı bulunmaktadır.

Zemin ahşap döşeme, dış duvarlar kagir, iç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap kirişlemedir.

Bitişindeki odaya sofadan ahşap tek kanatlı kapı ile girilmektedir. Bu odanın ocaklı odayla köşede bağlantı sağlayan ikinci bir girişi daha bulunur. Odanın doğu duvarında ahşap iki adet iki kanatlı penceresi bulunmaktadır. Kuzey duvarında sonradan kapatılmış bir pencere bulunmaktadır.

Zemin ahşap döşeme, dış duvarlar kagir, iç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap kirişleme ve ters tavadır.

Sofanın batı duvarının ortasından ahşap tek kanatlı kapı ile depo bölümüne geçilmektedir. Depo olarak kullanılan mekânın ortasında ahşap kirişleri taşıyan bir adet ahşap direk bulunmaktadır. Ahşap kirişin duvarla bitişik olduğu yerde ahşap karşılıklı duvarlarda ahşap direkler vardır. Mekânın sadece güney cepheye açılan bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Zemin toprak, duvar kâgir, tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofanın kuzey duvarında yan yana tuvalet ve banyo yerleştirilmiştir. İkisinin giriş de sofaya açılmaktadır. Zemin toprak, dış cepheye gelen duvar kâgir, içte kalan ise bağdadi tekniğinde yapılmıştır.

Sofanın güney duvarında zemin katın girişi ve sofayı aydınlatan ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi, tavan ahşap kirişlemeli ters tavadır.

Birinci Kat: Doğu cephesinde günümüzde merdivenle inilen girişi bulunmaktadır. Giriş ahşap tek kanatlı kapıdır. Kata giriş kapısı sofaya açılmaktadır (Çizim 102), (Görsel 422).

Sofanın doğu yönündeki duvarın ortasından açılmış tek kanatlı ahşap kapıyla güneydoğu köşedeki odaya girilmektedir. Güney duvarında odanın ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güney duvarının ortasında zemin kattaki ocağın bacası duvar içinden geçtiği için duvar öne taşkın durumdadır. Odanın doğu duvarında iki adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Odanın kuzey duvarının ortasından ahşap kapı ile kuzey doğu köşede bulunan odaya geçilmektedir. Odanın doğu cephesinde iki adet çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Kuzey duvarında da bir adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofanın kuzey tarafında sofadan ahşap kapıyla girilen odanın kuzey duvarında ahşap bir pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi tavan ahşap kirişleme ters tavadır. Bu odanın bitişinde sofadan ahşap bir kapı ile girilen dar ve uzun tuvalet hücresi bulunmaktadır. Kuzey cephesinde küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Zemin beton şap, duvar bağdadi, tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofanın kuzeyinde yer alan kuzey batı köşedeki oda mutfak olarak kullanıldığı sanılmaktadır. Sofadan ahşap bir kapıyla girilmektedir. Odanın kuzey duvarının ortasında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Batı duvarının ortasında ocak bulunmaktadır. Ocağın sağ tarafında muhdes evye sol tarafında ahşapla kapatılmış yunak bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofa uzun dikdörtgen formundadır. Sofanın kuzey tarafında ahşap bir direk bulunmaktadır. Sofanın güney duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunur. Zemin ahşap döşeme duvar bağdadi tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

İkinci Kat: Konutun bulunduğu alan eğimli bir arazi olduğundan dolayı ikinci katın batı duvarına sonraki dönemlerde eklenti yapılarak bina bu kat seviyesinde büyütülmüştür (Çizim 103). Katın ana girişi sonradan binaya dahil edilen kısımdan batı yönünden ahşap tek kanatlı bir kapıyla girilmektedir. Muhdes kısmın kuzey tarafında tuvalet hücresi ve yanında lavabo bulunmaktadır. Buradan batı duvarında girişi olan muhdes banyo kısmı bulunmaktadır. Tek kanatlı ahşap

bir kapısı vardır. Banyo kısmı konutun kuzey duvarından dışarı taşmış durumdadır. Doğuya bakan ahşap bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Muhdes bölümün tamamının zemini beton şap duvarlar sıvalı tavan betondur. Banyo zemini mozaik kaplı duvarı da fayans kaplıdır. Tuvalet ve banyo holünün doğu duvarında bulunan ahşap çift kanatlı bir kapıdan sonra dar ve uzun bir koridorla (Görsel 423), koridorun ucunda bir kapı daha bulunmakta ve sofaya açılmaktadır. Koridorun zemini ahşap döşeme, duvar bağdadi, tavan düz tavan kâğıt kaplanmıştır.

Bu koridordan sofaya girmeden önce sağda ahşap bir kapıyla girilen mutfak bulunmaktadır. Odanın batı duvarında muhdes evyeli tezgâh ve duvarda ahşap mutfak dolabı bulunmaktadır (Görsel 424). Odanın güney duvarında bir adet tek kanatlı ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadidir ve duvar kâğıdı ile kaplıdır, tavan düz tavadır fakat tavan çökmüştür.

Koridorun ucundan ahşap bir kapıyla sofaya ulaşılır. Sofa, güney-kuzey doğrultudadır. Sofanın kuzeybatı duvarında ahşap tek kanatlı kapı yer almaktadır. Sofanın kuzey duvarında (Görsel 425) bir adet ahşap çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında iki adet ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır (Görsel426). Sofanın güney duvarında (Görsel 427) bir adet ahşap çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Sofanın zemini ahşap döşeme ve duvar bağdadi duvar üzeri duvar kâğıdı kaplıdır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın kuzeybatı köşesindeki odaya ahşap tek kanatlı kapıyla ulaşılmaktadır. Odanın batı duvarında ahşap tek kanatlı kapısı bulunan dolap bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında ahşap çift kanatlı pencere bulunmaktadır. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi, tavan ahşap düz tavadır (Görsel 428)

Sofanın kuzeydoğu yönünde bulunan odanın girişi sofadan ahşap çift kanatlı kapıyla sağlanmaktadır. Odanın güney duvarının büyük bir bölümünü kaplayan ahşap çift kanatlı kapısı olan iki adet gömme dolap bulunmaktadır. Doğdu duvarında iki adet muhdes ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın kuzey duvarında ahşap çift kanatlı pencere bulunur. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi ve duvar kâğıdı ile kaplıdır. Tavan ahşap düz tavadır.

Sofanın güneydoğu köşedeki odaya ahşap çift kanatlı kapıyla ulaşılmaktadır (Görsel 429). Odanın doğu duvarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Odanın güney duvarında baca çıkıntısı bulunmaktadır. Devamında ise ahşap giyotin pencere bulunur. Zemin ahşap döşeme, duvar bağdadi ve duvar kâğıdı ile kaplıdır. Tavan ahşap düz tavanıdır.

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı bulunmaktadır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır.

Konutta toplam iki baca bulunmaktadır. Biri çatının batı yönünde Diğeri de güney yönde yer almaktadır. Çatıdan yaklaşık 1,5 m yüksekliğindedir.

4. 25. Yılmaz Konutu

Adres: Burunucu Mahallesi, Devlet Sahil Yolu Caddesi, No:36/1

Ada/Parsel: 351/1 (Çizim 104)

Envanter No: 52. 10. 00 (1, 3) 65

Görsel No: 430-460

Çizim No: 104-107

Tescil Tarihi ve Karar No: G. E. E. A. Y. K' nın 24. 06. 1983 tarih ve A- 4387 sayılı karar.¹⁵³

İnceleme Tarihi /Bugünkü Durumu: 20 Mayıs 2019/ Sağlam.

Tarihlendirme: Konutun ilk sahibi ve de yaptıranı Rum asıllı bir aile olduğu sanılmaktadır. Konutu yaptıran Rum sahibi hakkında bilgi bulunamamıştır. Mübadele yıllarında konut, Termeli Mehmet Efendi adında Ünyeli bir tüccar satın almıştır. Kiracısı olan Burhan Hanhan'a 1940 yılında konutu satmıştır. Termeli Mehmet Efendi konutun 100 yıllık olduğunu söylemiştir.¹⁵⁴

Kitabesi bulunmamaktadır. Mimari ve plan özelliklerinden dolayı 19. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir.

Malzeme ve Teknik: Konutta genel olarak taş, ahşap ve ateş tuğla malzeme kullanılmıştır. Dış cephe yığma duvar ve iç duvarlar bağdadi duvar tekniğindedir.

Bodrum kat dış cephe duvarları yonu taş, iç kısımları moloz taş örgülüdür. İç duvarlar moloz taş örgülüdür. Zemin ve birinci kat zeminleri ahşap döşemelidir. Zemin katın dış duvarları almaşık (taş ve ateş tuğla) örgülüdür. İç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Birinci kat dış duvarları almaşık malzemeli duvar, iç duvarlar bağdadi duvardır.

Plan, Mimari ve Süsleme Özellikleri: Bodrum, zemin ve birinci kat, iç sofalı (karniyarık) plan tipinin bir yüzlü, iç sofalı,¹⁵⁵ plan alt tipindedir.

¹⁵³ Samsun Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun bu konutla ilgili 19. 02. 2016 tarih ve 3280 sayılı kararı da bulunmaktadır.

¹⁵⁴ www.unyekent.com. (11. 10. 2018).

¹⁵⁴ Eldem, 1984, 18.

Konut, eskiden ada denen mevkide sahilde yer almaktadır. Sahil yolu yapımı ile birlikte konutun girişinin yer aldığı kuzey cephede zemin kat girişi yol seviyesinin altında kalmıştır. Bodrum kata zemin kat içinden inilmektedir. Zemin kat sofasının batı ucunda bulunan merdivenle birinci kata ulaşılmaktadır. Birinci katın batı cephesine muhdes bir giriş ve merdiven eklenmiştir. Konut, bodrum kat, zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır.

Konut giriş kapısının söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kuzeydoğu köşedeki pilastrlı köşe taşlarının yuvarlatılması, köşelerde ve cephe yüzeylerinde yer alan pilastrlar, düz pahlı kat silmeleri, pencere alınlıklarının basık kemer form içinde çökertme şeklinde yer alması, taş saçağın çok sayıdaki küçük konsolla taşınması konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bodrum katta yer alan sarnıcın çeşmesi bezemesiz bordürle çevrelenmiş, kademeli ve dış bükey hatla hareketlendirilmiştir (Görsel 445).

Kuzey Cephe (Giriş cephesi): Konutun kuzey cephesinin zemin kat seviyesi sahil yolu yükseltildiğinden dolayı yaklaşık bir metre aşağıda kalmıştır. Zemin katın sol köşede köşe kilit taşları beden duvarından dışa taşkın haldedir. Devamında muhdes olduğu düşünülen beş adet demir şebekeli ahşap çerçeveli pencereler yer almaktadır. Pencereler ikili, ikili ve birli şeklinde yerleştirilmiştir. Pencere grupları yonu taş örgülü dikey pilastrlar arasındadır. Cephenin sağında konutun ana giriş kapısı yer almaktadır. Kapı söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kapı üstünde de aydınlık penceresi bulunmaktadır. Kapı, ahşap çerçeveli demir şebekelidir. Kuzeydoğu köşede yer alan pilastrlı köşe kilit taşları yuvarlatılmıştır. Cephe, üstte kat silmesiyle sınırlandırılmıştır (Görsel 430).

Cumhur Hanhan (evin eski sahiplerinden ve çocukluğu bu konutta geçmiş olan kişi) “...evin şekli bugünkünden farklıydı. Evin ana ve tek girişi yola bakan ön cephede idi. Ayrıca ön cephede bir de balkon vardı. Çocukken biz orada yatardık o balkon evin özelliğiydi.”¹⁵⁶ şeklinde bir anlatım yapıyor.

¹⁵⁶ www.unyekent.com. (11.10.2018).

Zemin kat cephesinin ortasında, kat silmesinin altında bir silme daha bulunması burada balkon olduğunu düşündürmektedir.

Zemin kat cephesi köşelerde iki pencere grubu arasında ve kat silmesinde, ana girişin eşik, söve, lentosunda yonu taş malzeme kullanılmıştır. Geri kalan kısmı almalı (taş, tuğla) malzemedendir. Üzeri sıvalıdır.

Birinci kat cephesinde solda yonu taşla oluşturulmuş kolon bulunmaktadır. Üçlü ve ikili pencere düzenlemesi yer almaktadır. Pencere ahşap çerçevesi muhdes pencerelerdir. Pencere boşluğu tepeleri yay şeklindedir. Pencere aralarında havalandırma delikleri bulunmaktadır. Birinci kat üstte taş saçak altı ile sonlanmaktadır. Saçak üstü oluk şeklindedir.

Köşelerde, pencere grupları arasında ve saçak altında ve saçakta yonu taş kullanılmıştır. Geri kalan kısmı almalı (taş, tuğla) malzemedendir. Üzeri sıvalıdır.

Doğu Cephe: Doğu cephede solda demir şebekeli küçük bir pencere boşluğu yer almaktadır. Buranın devamında kısa tutulmuş muhdes olduğu tahmin edilen bodrum kata açılan basit ahşap kapı bulunmaktadır. Bodrum kat cephesinin devamında iki adet demir şebekeli pencere yer alır. Kalan izlerden bu pencerelerin yonu taştan denizlikleri olduğu tahmin edilmektedir. Bodrum cephesinin kapıya kadar olan duvarı moloz taş üzeri sıvalıdır. Kapıdan güney köşeye kadar olan kısım yonu taş örgülüdür.

Zemin kat cephesinde beş adet pencere bulunmaktadır. Cephe dikey üç bölümlüdür. Bölümler içinde pencerelerin sayısı bir, iki, iki şeklindedir. Pencere muhdes ahşap çerçevesidir. Denizlikleri yonu taştır. Duvarda bulunan örme taş direkler beden duvarından dışarı taşırılmış şeklindedir. Kuzeydoğu köşe kilit taşları pahlanmış. Güneydoğu köşedeki kilit taşları belirgin bir haldedir. Cephe üstte yonu taş kat silmesiyle sonlanmaktadır. Duvar örme taş kolonlar arası tuğladır. Üstü sıvalıdır.

Birinci kat cephesinde beş adet ahşap çerçevesi muhdes pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri yonu taş malzemedir. Sol baştaki pencerenin üst iki yanında ve diğer pencerelerin üst aralarında havalandırma delikleri bulunmaktadır. Köşelerde yonu taştan kilit taşları ve cephe yüzeyini üçe bölen örme taş kolonlar dışarı taşkın haldedir. Duvar, örme taş kolonlar arası tuğladır.

Üstü sıvalıdır. Birinci kat, üstte taş saçak altı ile sonlanmaktadır. Saçak üstü oluk şeklindedir (Görsel 431).

Güney Cephe: Konutun güney cephesi dalgalara açıktır. Bodrum kat seviyesinde üç adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencere boşluklarında dikey demir şebekeler yer alır. Pencere denizlikleri kırılmış ve yerlerinde yoktur. Duvar düzgün yonu taş örgülüdür.

Cephenin birinci kat seviyesi dikey ikiye bölünmüştür. Birinci bölümde bir, ikinci bölümde iki adet pencere bulunmaktadır. Pencereler ahşap çerçeveli tek kanatlıdır. Denizlikler yonu taştandır. Köşeler ve cephenin dikey bölmesi dışa taşkındır ve yonu taş malzemedendir. Üstte yonu taş kat silmesiyle sınırlandırılmıştır. Duvar tuğla örgülü, üstü sıvalıdır.

Birinci kat cephesi köşelerde kilit taşlarıyla oluşturulmuş direkler arasında iki adet ahşap çerçeveli tek kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencere denizlikleri yonu taştandır. Duvar tuğla örgülü, üstü sıvalıdır (Görsel 432).

Batı Cephe: Konutun batı cephesi sağır cephedir. Bodrum kat seviyesi güney batı köşeden başlayarak zemine doğru kademeli olarak yonu taştan olup kuzey doğu yöne doğru moloz taş örgülüdür.

Konutun batı cephesinin zemin kat seviyesinden başlayıp birinci kata yükselen muhdes beton merdiven bulunmaktadır. Cephe köşelerde kilit taşlarından oluşturulmuş kolonlar arası tuğla ile kapatılmıştır.

Cephenin ikinci kat seviyesinde köşelerde kilit taşlardan oluşturulmuş kolonlar bulunmaktadır. Yer yer sıva ile kapatılmıştır. Zemin kattan başlayan muhdes beton merdivenin cephe ortasında küçük bir sahanlığı ve duvarda ikinci kata açılmış muhdes metal bir kapı bulunmaktadır. Kapının üstünde aydınlatma penceresi yer almaktadır. Pencere, ahşap çerçeveli dikey demir şebekelidir. Bu kapının solunda muhdes ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Cephe üstte taş saçakla sonlanmaktadır. Saçak üstü oluk şeklindedir.

Cephe köşeler dışında tuğla örgülü ve üstü sıvalıdır (Görsel 433).

Kapı: Konutun günümüzde üç adet giriş kapısı bulunmaktadır. Bodrum katın doğu cephesinin ortasında muhdes olduğu düşünülen ve bodrum kata açılan basit bir ahşap kapı yer almaktadır. Bu kapının boyu kısadır.

Asıl giriş kapısı kuzey cephenin doğu yönünde bulunmaktadır. Günümüzde yol ve kaldırım seviyesinin altında kalmıştır. Kapı söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kapının eşik, söve ve lentosu yonu taştandır.

Kapı, çift kanatlı ahşap kapıdır. Üç göbekli kanatlar üzerinde üstte ve altta dikey, ortada yatay göbek bulunmaktadır (Görsel 434).

Konutun diğer kapısı konutun batı cephesinin birinci kat seviyesindedir. Demirden muhdes bir kapı bulunmaktadır (Görsel 435).

Bodrum Kat: Bodrum katın iki girişi bulunmaktadır. Biri doğu cepheden açılmış olan muhdes olduğu düşünülen kapıdır (Çizim 105), (Görsel 436). Diğeri de zemin katın sofasının batı ucundan inen moloz taş örgülü merdivenle bodrum katın sofasına inilmektedir (Görsel 437). Sofanın kuzeyinde ve güneyinde odalar bulunmaktadır. Güneyde bulunan odaların duvarları kısmen yıkık vaziyettedir (Görsel 438). Güney batı köşede bulunan odaya sofadan giriş açıklığı yer alır. Odanın kuzey duvarında pencere açıklığı bulunmaktadır. Batı duvarı ortasında ocak yer almaktadır (Görsel 439). Ocağın alınlığı yerinde yoktur. Güney duvarında iki adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencereler basit demir şebekelidir. Pencere önünde oyma taş tekne yer almaktadır (Görsel 440). Zemin toprak, odanın kuzey duvarının bir kısmı ve batı duvarı ortasında bulunan ocak, güney duvarındaki pencere denizlik, söve ve lentoları yonu taş geriye kalan kısımlar moloz taştır. Tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Güneydoğu köşede yer alan odaya, odanın kuzey duvarındaki kapı boşluğundan girilmektedir. Batı duvarında yıkılmalar mevcuttur. Güney ve batı duvarında birer adet pencere boşluğu bulunmaktadır. Pencereler basit demir şebekelidir.

Odanın zemini toprak, kuzey ve batı duvarı muhdes briket örgülüdür. Güney ve doğu duvarında bulunan pencere denizlik, lento ve söveleri yonu taş malzemedden geri kalan kısım moloz taştandır. Tavan ahşap kirişleme ters tavadır (Görsel 441).

Sofanın kuzeybatı köşesinde bulunan odaya yonu taştan oluşturulmuş kapı açıklığından girilmektedir (Görsel 442). Odanın doğu duvarında bir adet pencere bulunmaktadır. Basit demir şebekelidir. Kuzey doğu köşede zemin katın ana

girişinin sahanlığı olan taş blok ve zemin kata çıkan basamakları taşıyan taştan ayak bulunmaktadır (Görsel 443). Odanın kuzey ve batı duvarında herhangi bir açıklık bulunmamaktadır. Zemin topraktır. Odanın kapısının söveleri ve lentosu, doğu duvarındaki pencere denizlik ve söveleri, lentosu, kuzeydoğu köşeye yakın yerde bulunan ayak yonu taştır. Geri kalan kısımlar moloz taş örgülüdür. Tavan ahşap kirişleme ters tavadır.

Sofanın kuzeybatı köşesinde yer alan bölüm sarnıçtır. Sarnıcın ortasında zemin katı taşıyan dikdörtgen prizma taş ayak bulunmaktadır (Görsel 444). Sarnıcın güney duvarında çeşme yer almaktadır. Yonu taştan bezemesiz bordürle çevrelenmiş, kademeli ve dış bükey hatla hareketlendirilmiştir. Çeşmenin alınlığı tahrip edilmiştir (Görsel 445). Musluğu ve kurnası yerinde yoktur. Sarnıcın zemini yonu taş döşelidir. Duvarlar moloz taş örgülüdür.

Sofanın batı yönünde üst kata çıkan taş dolgulu merdiven yer almaktadır. Sofanın güneyindeki duvarda kuzeybatı odaya açılan pencere boşluğu bulunmaktadır. Devamında duvar içe çekilerek sofa genişletilmiştir. Güneybatı köşedeki odanın giriş açıklığı doğu yöne bakmaktadır. Sofanın güney duvarının konutun doğu duvarına kadar uzandığı düşünülmektedir.

Sofanın güneydoğu köşesindeki odanın sofaya gelen duvarı yer yer yıkık ve briket örgülüdür. Duvarda güneydoğu köşe odaya açılan kapı boşluğu bulunmaktadır. Sofanın doğu duvarında bir adet pencere boşluğu yer almaktadır. İçten pencere yarıya kadar briket duvarla kapatılmıştır. Duvarın kuzeyinde kısa tutulmuş olan ve bodrum kata açılan ahşap kapı bulunmaktadır (Görsel 446). Kapı kanadı basittir. Sofanın kuzey duvarında, kuzeydoğu köşedeki odaya açılan kapı boşluğu bulunmaktadır. Duvarın devamında köşe pahlanmıştır. Kuzeybatı köşede bulunan mekân sarnıçtır. Sarnıcın sofaya bakan duvarı geri çekilmiştir. Sarnıcın güney duvarında bezemesiz bordürle çevrelenmiş, içte kademeli dış bükey hatla hareketlendirilmiş ve günümüzde alınlığı yerinde olmayan çeşme bulunmaktadır. Musluğu ve kurnası yerinde yoktur. Sarnıç duvarının devamında zeminden yaklaşık bir metre yüksekliğinde üzerinde kaplama yonu taşların yer aldığı bir kısım bulunmaktadır. Sofanın zemini, sarnıcın önüne gelen kısım ve aynı zamanda üst kata çıkan merdivenin önü de yonu taş kaplama döşemedir. Sofanın geri kalan kısımlarının zemini sıkıştırılmış topraktır.

Sofanın batı duvarı moloz taş örgülü, güney duvarı yarıya kadar yonu taş ve moloz taş örgülü, geri kalan kısmı briket örgülüdür. Sofanın doğu duvarı moloz taş örgülü kapı ve pencere kenarları yonu taş malzemedir.

Sofanın kuzey duvarındaki kapı söve ve lentosu, duvarın köşesindeki pahlanmış kısım ve sarnıç duvarındaki çeşme alınlığı ve çeşmenin bordürleri yonu taş malzemedir ve geri kalan duvarlar moloz taş malzemedir Tavan ahşap kirişlemeli ters tavandır.

Zemin Kat: Zemin kata kuzey cephenin kuzeydoğu köşesindeki ahşap çift kanatlı kapıdan girilmektedir. Kapı önünde hol yer almaktadır (Çizim 106), (Görsel 447). Kapının sahanlığından sonra ahşap basamaklarla sofaya açılan ahşap çift kanatlı kapıya ulaşılmaktadır. Kapı sahanlığının sol tarafında zeminde bodrum kata açılan ahşap bir kapak bulunmaktadır. Konut girişinin olduğu duvarda kapı üstünde demir şebekeli aydınlatma penceresi ve kapının sağında ahşap kanatlı pencere yer almaktadır. Holün güney duvarında sofaya açılan ahşap çift kanatlı kapı yer almaktadır. Holün doğu duvarında bir adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Kapı sahanlığının zemini yonu taş geri kalan kısımlar ahşap döşemedir. Holün kuzey ve batı duvarı yonu taş ve tuğla, üzeri sıvalıdır. İç duvarlar bağdadidir. Tavan ahşap kirişleme ters tavandır.

Zemin kat sofasına zemin kat giriş holünden ahşap merdivenlerden sonra çift kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Sofa doğu batı istikametindedir. Sofanın kuzey duvarında iki adet oda bulunur ve girişleri ahşap tek kanatlıdır. Sofanın batı duvarında birinci kata çıkan ahşap, dönerli merdiven ve bodrum kata inen taş dolgulu merdiven bulunmaktadır. Bu merdivenler ahşap duvar ile sofadan ayrıdır. Batı duvarının güney tarafında muhdes evye ve ahşap tek kanatlı kapısı yer alan tuvalet bulunmaktadır (Görsel 448). Sofanın güneyinde iki adet oda bulunmaktadır. Girişleri ahşap tek kanatlıdır. Sofanın doğu duvarında ahşap çerçeveli iki adet pencere bulunmaktadır.

Zemin ahşap döşeme, dış beden duvar almaşık (taş, tuğla), iç duvarlar bağdadi duvar, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Zemin katın kuzeydoğu köşesinde yer alan odaya, sofanın kuzey duvarındaki ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Kapı kanadı üç göbekli bir kapıdır. Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır.

Başka da açıklık bulunmamaktadır. Zemin ahşap döşeme dış duvar moloz taş, iç duvarlar bağdadi duvar, tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 449).

Sofanın kuzeybatısında bulunan ocaklı odaya sofadan ahşap tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Kapı kanadı üç göbeklidir. Odanın kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın batı duvarının ortasında ocak bulunur. Ocağın solunda ahşap rafli ve kapaklı dolap yer alır. Ocağın alınlığı sadedir. Ocağın taç kısmı yukarıya doğru üç kademelidir. Ocağın sağında ebeveyn banyosu bulunmaktadır. Buranın batı duvarında küçük bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Ebeveyn banyosunun ahşap çift kanatlı kapısı olduğu tahmin edilmektedir.

Odanın güney duvarında ahşap mutfak tezgâhı ve üstünde ahşap rafli terek yer almaktadır (Görsel 450).

Zemin yonu taş kaplama, odanın kuzeydoğu köşesine yakın yerde sarnıca ulaşan delik bulunmaktadır (Görsel 451) Dış duvarlar moloz taş örgülü, iç duvarlar bağdadi tekniğindedir. Tavan ahşap kirişli ters tavadır.

Sofanın güneybatı köşesinde yer alan odaya sofadan ahşap tek kanatlı ve üç göbekli kapıyla girilmektedir. Odanın batı duvarında ortada rafli konsol ve iki yanında ahşap çift kanatlı kapağı, kapaklı kısımların altında çekmeceli dolap yer almaktadır. Ortadaki konsolun üst kısmında duvarda baca deliği bulunmaktadır (Görsel 452). Odanın güney duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar almaşık, iç duvarlar bağdadi, tavan ahşap lambri kaplı düz tavadır.

Sofanın güneydoğu köşesinde bulunan odaya sofadan ahşap tek kanatlı kapıyla girilmektedir. Kapı üç göbeklidir. Odanın güney duvarında ve doğu duvarında birer tane ahşap çerçeveli pencere yer almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarlar almaşık, iç duvarlar bağdadidir. Tavan ahşap kirişli ters tavadır (Görsel 453).

Birinci Kat: Birinci kata, zemin kat sofasının batı ucundaki dönerli ahşap merdivenle çıkıldığı gibi konutun batı duvarındaki muhdes metal kapıdan da ulaşılabilir (Çizim 107), (Görsel 454). Metal kapının üstünde muhdes aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 455). Birinci katın sofasının batı ucunda, merdiven holü yer almaktadır. Bu hol, sofadan muhdes bir duvarla

ayrılmaktadır (Görsel 456). Holün solunda muhdes plastik doğrama kapıyla tuvalet ve banyoya ulaşılmaktadır. Tuvalet ve banyonun zemini muhdes beton, üstü fayans kaplıdır. Tuvalet ve banyonun dış cepheye gelen duvarı taş tuğla, güney duvarı bağdadi, kuzey ve doğu duvarı ise tuğla örgülü üstü sıvalı duvardır. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Holden ahşap bir kapıyla sofaya girilmektedir. Holün zemini ahşap, dış duvarı almaşık, kuzey duvarı bağdadidir. Tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Merdiven holünden kapı açıklığı ile sofaya ulaşılmaktadır (Görsel 457) Sofanın güney duvarında, güneyde yer alan odaya açılan ahşap çift kanatlı ve üç göbekli kapı yer almaktadır.

Sofanın doğu duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Sofanın kuzey duvarında kuzeyde yer alan iki odaya giriş kapıları bulunmaktadır. Kapılar ahşap çift kanatlı ve üç göbeklidir.

Sofanın batı duvarı tuğla örgülü, güney duvarı ve kuzey duvarı bağdadidir. Doğu duvarı almaşık duvardır. Zemin ahşap döşeme, tavan ahşap kirişli ters tavandır.

Sofanın güneyinde yer alan odaya sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile girilmektedir. Odanın batı duvarında, ortasında aynalığı bulunan ve altta çekmeceleri bulunan, aynalığın iki yanında ahşap çift kapakları bulunan ahşap dolap bulunmaktadır. Odanın güney duvarında ve doğu duvarında ikişer adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları almaşık, iç duvarları bağdadi, tavan ahşap düz tavandır (Görsel 458).

Sofanın kuzeydoğusunda bulunan odaya sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile ulaşılmaktadır. Kapı kanatları üç göbekli şekildedir fakat üstteki göbeklerin olduğu yer camlıdır. Odanın doğu duvarında bir ve kuzey duvarında iki adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarları almaşık, iç duvarları bağdadi, tavan ahşap düz tavandır (Görsel 459).

Sofanın kuzeybatısında bulunan odaya sofadan ahşap çift kanatlı kapı ile ulaşılmaktadır. Bu oda mutfak olarak kullanılmaktadır. Odanın kuzey duvarında üç adet ahşap çerçeveli pencere bulunmaktadır. Odanın batı duvarında muhdes mutfak tezgâhı ve üstte mutfak dolabı yer almaktadır.

Odanın zemini ahşap döşeme, dış duvarı almaşık, iç duvarları bağdadi, tavan ahşap düz tavadır (Görsel 460).

Çatı: Dört yöne eğimli kırma çatı bulunmaktadır. Alaturka kiremitle kapatılmıştır.

Konutta toplam iki adet baca bulunmaktadır. Bacalar konutun batı cephesindedir. Yaklaşık çatıdan bir metre yükselmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

Ortayılmazlar Mahallesinde toplam tescilli konut sayısı 21 adettir. 17 konuta ulaşılabilmektedir. Burunucu Mahallesinde tescilli toplam 8 adet konut bulunmaktadır. Tamamı çalışmaya dahil edilmiştir. 25 konuttan 4'ü cephe özellikleri ve malzeme teknik açısından incelenip değerlendirilebilmiştir. İncelenen konutlar 1850 ile 1960 zaman aralığına aittir. İnşa kitabesi olan 2 ve inşa bilgisi bulunan konut sayısı 1 adettir.

5. 1. PLAN ÖZELLİKLERİ VE İÇ MEKÂN DÜZENLEMELERİ

5. 1. 1. Plan Özellikleri

Anadolu'nun diğer kentlerinde olduğu gibi Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu mahallelerindeki geleneksel konutların tamamında inanç, gelenek, iklim, arazi yapısı, yerelden temin edilen malzeme vb. geleneksel konutların planlarını etkileyici ve belirleyici olmuştur.¹⁵⁷

Geleneksel konutların avlu ve sofaya bağlı nedenlerden dolayı içe dönük oluşunda Anadolu'da Türklerden önceki yerleşik mimarinin etkileri olarak görülse de genel kabul edilen görüş, konutlar dışında medrese ve kervansaray gibi yapılarda da içe dönük olduğu şeklindedir.¹⁵⁸

Ortayılmazlar ve Burunucu Mahallerinde bulunan geleneksel konutlarda, dıştan içe doğru sokak, bahçe, sofa, oda sıralamasına göre planlanmış konutlar; Dönmez, Güney, Kokulu, Kuyumcu, Pelit, Tantu (Katalog 13), Yeğin, Yılmaz (Katalog 17), Helvacıoğlu ve Yıldırım konutlarıdır. İçe dönük olmayan konutlar da bulunmaktadır. Bu tür konutlar araştırılmaya konu olan örnekler içinde çoğunluğu oluşturmaktadır. Bunlar; Arslan, Ay, Çakmakçı, Çalık, Ertoy, Keşaplı, Özsoy, Tantu (Katalog 14), Tolun, Atik, Aydın, Çil, Tobay, Yanıkoğlu ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır. Sokağa açılan bu konutlar sokak dokusunu oluşturmaktadır.

¹⁵⁷ Asım Kandemir, *Giresun Evleri Tipolojisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000, s. 51.

¹⁵⁸ Haşim Karpuz, *Türk İslam Mimarisinde Erzurum Evleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984, s. 13.

Çalışmaya konu olan iki mahalle içindeki geleneksel konut örneklerinde plan tiplerini üç başlık altında toplamak mümkündür. Sınıflandırma üst kat planları dikkate alınarak yapılmıştır. Bunlar; 1. dış sofalı grup içinde yer alan köşe sofalı, 2. iç sofalı (karnıyarık), 3. orta sofalı plan grubunda yer alan köşe pahlı plan tipleridir (Tablo 1).

Mevcut plan tipolojisi, sofaların konutlar dâhilindeki gelişimlerini, konumlarını ve şeklini içermektedir. Sofa, bir geçit olmakla beraber aynı zamanda bütün ev halkının toplandığı yer olarak görülmektedir.¹⁵⁹ Sofalar odalar arasındaki ilişkiyi sağladığı gibi alt ve üst katları birbirine bağlayan merdivenler de bu mekâna açılmaktadır. Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerinde bulunan geleneksel konut örneklerinde dış sofalı grup içinde yer alan köşe sofalı konutlarda, sofa konutun bir köşesinde ve sofanın çevresinde genellikle üç odaya yer verilmiştir. Ay konutu (Katalog 2), Çakmakçı konutu (Katalog 3), Ertoy konutu (Katalog 6), Güney konutu (Katalog 7), Pelit konutu (Katalog 12), Yılmaz konutu (Katalog 17), Aydın konutu (Katalog 19), Helvacıoğlu konutu (Katalog 21), Tobay konutu (Katalog 21), Yanıkoğlu konutu (Katalog 23), köşe sofalı plan grubundadır.

İzmit'te Yukarı Mahalle'de (18. yy) bulunan konut; İstanbul Zeyrekte Ömer Efendi (19. yy) sokağında bulunan konut;¹⁶⁰Gelibolu,¹⁶¹ Yazıcızade Mahallesi, Hacı Zeki Sokakta, (19. yy. sonları) bulunan konut; Giresun,¹⁶² Görele, Ümit Öztürk konutu (1893); Giresun¹⁶³ merkez, Yurdanur Özdemir konutu (1899); Düzce,¹⁶⁴ Korunalp, 5 Numaralı konut (20. yy. başları); Tokat,¹⁶⁵ Fatma Ercan konutu (19. yy. sonu 20. yy. başları); Çorum¹⁶⁶ İskilip, Ömer Bostancı konutu (1900-10) benzer planlı örneklerdir.

S. H. Eldem'e göre Türk evi plan gelişiminde üçüncü adımı oluşturan iç sofalı plan tipi 16 ve 17. yüzyıldan itibaren uygulanmaya başlanmıştır. İç sofalı

¹⁵⁹ Eldem, 1968, 16.

¹⁶⁰ Eldem, 1968, 82- 83.

¹⁶¹ Ferda Oral, *Gelibolu'da Geleneksel Konut Mimarisi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006, s. 541-548.

¹⁶² İltar, 2011, 487.

¹⁶³ İltar, 2011, 342.

¹⁶⁴ Elif Besli, *Geleneksel Türk Evi Mimarisinin İncelenmesi: Düzce Korunalp Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, 2019, s. 67.

¹⁶⁵ Halit Çal, *Tokat Evleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara, 1988, s. 26.

¹⁶⁶ Doğan Koşan, *İskilip Şehri Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019, s. 360-361.

plan tipi, şehir konutları planı olarak karşımıza çıkmaktadır.¹⁶⁷ Osmanlı Devleti'nin Anadolu, Balkanlar ve Ortadoğu'daki tüm şehirlerinde iç sofalı plan tipi görülmektedir. Bu plan tipi 19. yüzyıl Kahire konutlarında da yeni bir uygulama olarak "Fasaha" adıyla ortaya çıkmıştır.¹⁶⁸

Araştırmaya konu olan örneklerden Çalık konutu (Katalog 4), Dönmez konutu (Katalog 5), Keşaplı konutu (Katalog 8), Kuyumcu konutu (Katalog 10), Özsoy konutu (Katalog 11), Tolun konutu (Katalog 15), Yeğın konutu (Katalog 16), Atik konutu (Katalog 18), Yıldırım konutu (Katalog 24), Yılmaz konutu (Katalog 25) iç sofalı (karnıyarık) konutlardır.

Beyşehir,¹⁶⁹ Muzaffer Şişbot konutu; Akçakoca,¹⁷⁰ Cevriye Sedat Başak konutu (19 yy); Beyşehir¹⁷¹, Hüseyin Tekin konutu; Odunpazarı,¹⁷² Yediler Sok. No: 22'de yer alan konut (19. yy sonu, 20. yy başları); Akçakoca,¹⁷³ Nurullah Solak konutu (19 yy sonu 20. yy başları); Odunpazarı,¹⁷⁴ Dede Mahallesi, Şekerci Sok. No: 10'da yer alan konut (19. yy. sonu 20. yy başları); Mersin,¹⁷⁵ Zeki Erdoğan konutu (1889); Mersin,¹⁷⁶ Atatürk Konutu (1897); Giresun,¹⁷⁷ Aysel Fatma Aykutoğlu konutu (1901); İskilip,¹⁷⁸ Ayşe Uğurlu konutu (1920-30) benzer örneklerdir.

Orta sofalı plan tipi, en zengin plan kompozisyonlarına imkân verdiği için, büyük konak ve saraylarda uygulanmıştır. Orta sofa veya merkezi plan en fazla İstanbul'da uygulanmıştır.¹⁷⁹

Araştırılan örnekler içinde orta sofalı plan tipine Tantu konutunda (Katalog 13) rastlanılmıştır (Çizim 62, 63).

¹⁶⁷ Eldem, 1968, 16.

¹⁶⁸ Yenişehirlioğlu; Müderrisoğlu, 1995, 56.

¹⁶⁹ Seyit Ahmet Biçer, *Beyşehir Tarihi Kent Merkezinde Geleneksel Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2008, s. 51- 62.

¹⁷⁰ Naldan, 2012, 63.

¹⁷¹ Biçer, 2008, 143-148.

¹⁷² Zeynep Özden, *Eskişehir Odunpazarı Geleneksel Türk Konut Mimarisi Örnekleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 84.

¹⁷³ Naldan, 2012, 78.

¹⁷⁴ Özden, 2009, 78.

¹⁷⁵ Yenişehirlioğlu; Müderrisoğlu, 1995, 68.

¹⁷⁶ Yenişehirlioğlu; Müderrisoğlu, 1995, 256.

¹⁷⁷ İltar, 2011, 270.

¹⁷⁸ Koşan, 2019, 423-424.

¹⁷⁹ Eldem, 1968, 127.

Ankara¹⁸⁰ Değirmenci Ahmet Ağa (19. yy) konutu; Safranbolu¹⁸¹ Gökçüoğlu Konağı (19. yy. sonları); Safranbolu¹⁸² Asmazlar Konağı (1821); Safranbolu¹⁸³ Kaymakamlar Konağı (19. yy. başları); Çorum¹⁸⁴ İskilip, İbrahim Ethem Köstekçi konutu (1930); İskilip¹⁸⁵, Saliha Kartal konutu (1948) benzer örneklerdir.

Mimarinin biçimlenmesinde etkin olan geleneksel büyük aile düzeni 20. yüzyılın başında tüm Türkiye’de devam etmektedir.¹⁸⁶ Sonraki dönemlerde aile yapısının değişim göstermesi ve konutların kullanıla gelmesi nedeniyle planlara ekleme (Çizim 11, 15, 16, 19, 20, 50, 51, 57, 58, 81, 92, 97, 102) ve çıkarma yapıldığı görüldüğü gibi tamamen plan ve yapı malzemesinin değiştirildiği konutlar da bulunmaktadır (Çizim 19, 20, 57, 58). Özellikle konut içerisinde yer almayan tuvalet ve geleneksel anlamda oda içlerinde yer alan ebeveyn banyoları, sonraki dönemlerin yapı malzemesine göre konutların içine ya da genelde eklentiler şeklinde konutlara dıştan eklenmişlerdir.

5. 1. 2. Avlu ve Bahçeler

Avlulu konutlar, geçmişten günümüze Anadolu’da ve diğer coğrafyalarda da sıkça kullanılan bir mekân çözümü olmuştur. Türk toplumunun yaşadığı konutlara uzaktan bakıldığında, bunların çoğunluğunun bir avlu ve bunun bir kenarına yapılmış konuttan meydana geldiği görülmektedir. Geleneksel Türk evi avlu içinde yer almaktadır. Avlu, aile içi ilişkilerinin yoğun yaşandığı ve sofadan sonraki ailenin ortak kullanım alanlarından biridir. Aile ve kadının mahremiyetinden dolayı dış dünyadan yalıtılmış bir mekândır. Ancak, eve girişte ilk kullanılan alan olması, fiziki engellere rağmen ses olarak dışa açık olması nedeniyle avlu, geleneksel Türk evinin yarı-özel mekânı sayılmaktadır.¹⁸⁷

Geleneksel konutlarda görülen ön avlu örnekleri, Ortayılmazlar ve Burunucu geleneksel konutlarında, konutların sokaktan yaklaşık 4-5 metre civarı

¹⁸⁰ Eldem, 1968, 141.

¹⁸¹ Selvinaz Gülçin Bozkurt Azezli, *19. yy 'da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekân Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 99-100.

¹⁸² Bozkurt Azezli, 2009, 109-110.

¹⁸³ Bozkurt Azezli, 2009, 104-105.

¹⁸⁴ Koşan, 2019, 389-391.

¹⁸⁵ Koşan, 2019, 337-338.

¹⁸⁶ Günay, 1999, 32.

¹⁸⁷ Bozkurt; Altunçekiç, 2013, 77.

içeri yapılmasıyla oluşturulmuş olan örneklere Dönmez, Kokulu, Tantu (Katalog 13), Yeğin konutlarında rastlanılmaktadır. Konut duvarı sokak cephesine getirilip, konutun güney ya da doğu yönünde yer alan avlulu örnekler Güney, Kuyumcu ve Pelit konutlarında görmek mümkündür. Konut girişi doğrudan sokağa açılan örnekler de bulunmaktadır. Bunlar; Arslan, Ay, Çakmakçı, Çalık, Ertoy, Keşaplı, Özsoy, Tantu (Katalog 14), Tolun, Atik, Aydın, Çil, Tobay, Yanıkoğlu ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır.

Batı Anadolu'da gördüğümüz yüksek duvarlı bahçe ve bitişik konutlar burada görülmemektedir. Bahçeler duvarla çevrili olsa dahi bahçe duvarları 1,5 metreyi aşmamaktadır. Bahçe duvarları genellikle sokak boyunca ya da arazi sınırları boyunca devam etmektedir. Evler birbirinin önünü kapatmayacak şekilde ve deniz manzaralı olarak yerleştirilmiştir.¹⁸⁸

Tapu kayıtlarına göre bahçe içinde yer alan konutlar Çakmakçı, Dönmez, Güney, Kokulu, Özsoy, Pelit, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Aydın, Helvacıoğlu, Tobay, Yanıkoğlu ve Yıldırım konutlarıdır.

5. 1. 3. Kat Adetleri

Türk evi genellikle tek katlıdır. Ancak zamanla kat âdeti fazlalaşmıştır.¹⁸⁹ Geleneksel konutlardan incelenen örnekler geç dönem örnekleri olduğundan dolayı kat sayısı genel itibarı ile (zemin, birinci ve ikinci kat) üç katlıdır (Tablo 1).

Kat sayıları bakımından Erzurum¹⁹⁰, Isparta¹⁹¹, Gaziantep¹⁹², Elâzığ¹⁹³, Yozgat¹⁹⁴, Divriği¹⁹⁵, Malatya¹⁹⁶, Düzce (Akçakoca¹⁹⁷) gibi illerdeki çok sayıda geleneksel konutlarla benzer şekildedir.

¹⁸⁸ Avanoğlu, 2002, 37-38.

¹⁸⁹ Sedat Hakkı Eldem, *Türk Evi Plan Tipleri*, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, 1968, s.12

¹⁹⁰ Hamza Gündoğdu, Genel Özellikleriyle Erzurum Evleri, *Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S. 3, Erzurum, 1997, s. 30.

¹⁹¹ Doğan Demirci, *Isparta Evleri*, Isparta Valiliği, Kültür ve Turizm Müd. Yay., Isparta, 2011, s. 45.

¹⁹² Elif Nevra Kılıç, *Geleneksel Gaziantep Evlerinin İç Mekân Süslemelerinin Araştırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007, s. 33.

¹⁹³ Ayşe Yünkül, *Elâzığ Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ, 2005, s. 21.

¹⁹⁴ İlğün, 2007, 167.

¹⁹⁵ Nurcan Sefer, *Geleneksel Divriği Evlerinin Biçimlenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2005, s. 163.

¹⁹⁶ Yelda Durgun, *Geleneksel Malatya Evleri Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006, s. 17.

Geleneksel konutlarda görülen zemin ile üst kat arasındaki ara kat uygulaması birçok Anadolu evinde görülmektedir. Bu kat kışları kullanılmaktaydı. Ara kat yüksekliği daima esas kattan alçak tutulmuştur.¹⁹⁸ Ara kat uygulaması Çakmakçı, Güney, Özsoy ve Tantu (katalog 13) konutlarında görülmektedir. Diğer konut örneklerinde ara kat uygulaması görülmemektedir.

19. yüzyıldan itibaren ara kat ile esas kat arasındaki farklar da zamanla azalmış, plan, yükseklikleri, kullanılabilirliği itibarıyla üst kata benzemeye başlamıştır.¹⁹⁹

Araştırmaya konu olan örneklerde arazi eğimine bağlı olarak bodrum kat uygulaması görülmektedir. Bodrum katlar genel itibari ile bir cephesi tam olarak görünür haldedir. Yanlardaki iki cephe bu kat seviyesinde kısmen görünür haldedir. Konutların üst kısımlarında kalan bodrum kat duvarları tamamen ya da büyük bir bölümü toprak seviyesinin altındadır. İstinat duvarı görevi görmektedir. Bunlar; Ay, Çakmakçı, Çalık, Tantu (Katalog 14), Tolun, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Helvacıoğlu, Tobay, Yıldırım ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır.

Bodrum katlar bazı konutlarda yarım kat şeklinde ve üst kısımda kalan yerler dolgu yapılmıştır. Bunlar; Özsoy, Yılmaz (Katalog 17), Atik ve Yıldırım konutlarıdır. Bodrum katlar alan itibari ile konutun tüm alanı kapladığı gibi yarım alanını da kaplayan hatta sadece yarımından daha az alanı kaplayan Arslan konutu bulunmaktadır. Bodrum katlar, içinde bulunduğu dönem koşullarına göre farklı amaçlar için örneğin ahır, odunluk, depo, marangoz atölyesi, çömlek deposu vb. kullanıldığı görülmektedir.

Özetle bodrum katlarına göre sınıflandırdığımızda; bodrum katı, konut alanının yarısından da az yer kaplayan konutlar; Arslan konutudur. Bodrum katı, konut alanının yarısını kaplayanlar; Yılmaz (Katalog 17), Atik ve Yıldırım konutlarıdır. Bodrum katı, konut alanının tamamını kaplayanlar; Ay, Çakmakçı, Çalık, Özsoy, Tantu (Katalog 14), Tolun, Helvacıoğlu, Tobay ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır. Bodrum katı olmayan konutlar; Dönmez, Ertay, Güney, Keşaplı, Kokulu, Kuyumcu, Pelit, Tantu (Katalog 13), Yeğin, Aydın, Çil ve Yanıkoğlu konutlarıdır.

¹⁹⁷ Funda Naldan, *Akçakoca'dan Bir Grup Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2012, s. 180.

¹⁹⁸ Eldem, 1968, 13.

¹⁹⁹ Eldem, 1968, 13.

Araştırmaya konu olan örnekler içinde kat adetleri özetle; Bodrum ve zemin kattan oluşan tek katlı konutlar; Helvacıoğlu konutu. Bodrum, zemin ve birinci kattan oluşan iki katlı konutlar; Ay, Çakmakçı, Çalık, Özsoy, Tolun, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Tobay ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır. Bodrum, zemin ve iki normal kattan oluşan üç katlı konutlar; Arslan, Tantu (Katalog 14) ve Yıldırım konutlarıdır. Zemin kat ve birinci kattan oluşan iki katlı konutlar; Ertoy, Yeğin ve Çil konutlarıdır. Zemin katı ve iki normal katı olan üç katlı konutlar; Dönmez, Güney, Keşaplı, Kokulu, Kuyumcu, Pelit, Tantu (Katalog 13), Aydın ve Yanıkoğlu konutlarıdır.

5. 1. 4. Merdivenler

Anadolu geleneksel konutlarında merdivenlerin büyük bir mimari önemi yoktur. Birinci kata, çoğu zaman, dışarıdan yapılmış bir merdivenle çıkılmaktaydı. Konut içlerindeki merdivenler ise dardır ve yapının bir köşesine kondurulmuştur. Geceleyin üst katlara çıkılmasını önlemek için, bu merdivenlerin kutu gibi açılıp kapanan bir kapıları vardır.²⁰⁰

Geleneksel konutlarda güvenlik ve görsel mahremiyet düşüncesiyle tasarlanan merdivenin başı evin kapısından uzağa, giriş kapısı açıldığında oradan geçenlerin kaçamak bakışlarından saklanmaya çalışılmıştır. Giriş katlarının belli bir tipolojiye uymayan planları, merdivenlerin belirli şemalara göre planlanmasını olanaksız kılmıştır. Batı etkisi öncesi geleneksel evlerin merdivenleri basit, gösterişsiz öğelerdi. Merdivenler dar, basamaklar yüksek ve ahşaptan basit trabzanlar yaygındı. Çoğu kez rıh tahtaları çakılmamış basit basamaklar şeklinde inşa edilmişlerdi. Birinci katta, güvenlik amacıyla, kata girişi kapamak için yatay merdiven kepenkleri (kapakları) de kullanılmıştır.²⁰¹

Merdivenler sofa içindeyken plana etki etmemektedirler. Ancak sofanın dışında, kendilerine ayrılmış bir yerde oldukları zaman konut planına tesir etmektedirler. Bu yolda atılan ilk adım, merdiveni bir yan, ara veya merdiven sofası içine almak ile atılmış oluyor. Dış sofalı evlerde merdiven sofanın bir kenarında nadiren odalar arasındadır. İç sofalı konutlarda merdiven için yer ayrılmaya başlanmıştır. Böylece 19. yy. sonlarına doğru, merdiven sofası çok

²⁰⁰ Celal Esad Arseven, Türk Sanatı, Cem Yay., İstanbul, 1984, s. 108.

²⁰¹ Kuban, 1995a, 149-150.

önemli bir hale gelmiştir.²⁰² Bu değişim köşe sofa planlarda daha belirgin bir haldedir.

Geleneksel konutlarda 19. yüzyıla kadar merdivenler genellikle tek kollu olmasına rağmen köşk ve saraylarda üç kollu ve dönel merdivenler de görülmektedir. Merdiven sahanlıkları oldukça dardır. 19. yüzyıldan sonra Anadolu'da iki, üç kollu ve dönel merdivenler yaygınlaşmaya başlamış ve sahanlıklar genişlemiştir.²⁰³ Avrupa tarzı taşınabilir mobilyaların geleneksel konutlarda yerlerini almaya başlamasıyla dar sahanlıkların ve merdiven genişliklerinin genişlemiş olabileceği tahmin edilmektedir.

19. yüzyılda merdivenin eyvanın tümünü ya da bir bölümünü kapladığı örnekler sıkça görülmeye başlamıştır. Merkezi planlı konutlarda sofanın kollarında yer alan eyvanlar merdivenlere tahsis edilmiştir.

Merdivenler 19. yy. Avrupa'da olduğu gibi bir tür mimari gösteriş aracı olmuştur. 19. yy. mimarisinde merdivenlerin olağanüstü gelişmesi geleneksel konut içlerinin köklerinden kopuşunun nedenlerinden biridir. Geleneksel konut anlayışında mimari öğeler üç boyutlu olarak değil de iki boyutlu geometrik ve sadedir.²⁰⁴ Bu sadeliğe karşın anıtsal barok zevk, ağır klasik trabzanlar ve karmaşık üç kollu merdivenler, eski merdivenlere değişik bir anlayışı getirmiştir. Sultanların yeni sarayları ve 19. yy. burjuvazisinin konutları merdivenin geleneksel statüsünü değiştirmiştir.

Araştırmaya konu olan örneklerin iç merdivenleri, merdiven türleri, plan içindeki konumları şu şekildedir: Tek kollu ve sofa içerisinde yer alan merdivenler, Helvacıoğlu konutu. İki kollu ve sofa içinde yer alan merdivenler, Güney (Katalog 7), (Görsel 146, 149), (Çizim 29, 30), Özsoy (Katalog 11), (Görsel 197, 209), (Çizim 51), Yılmaz (Katalog 17), (Görsel 299), (Çizim 75), Yıldırım (Katalog 24) konutlarıdır. Dönel merdivenli olup sofa içerisinde yer alan merdivenler, Çakmakçı (Katalog 3), Ertoyl (Katalog 6), (Çizim 25, 26), Keşaplı (Katalog 8), (Çizim 38, 39), Tolun (Katalog 15), (Görsel 257), (Çizim 67), Atik (Katalog 18), (Görsel 319), (Çizim 79), Aydın (Katalog 19), (Görsel 339), (Çizim 84), Yılmaz (Katalog 25), (Görsel 454, 456), (Çizim 106) konutlarıdır.

²⁰² Eldem,1954, 21.

²⁰³ Bozkurt Azezli, 2009, 47.

²⁰⁴ Kuban, 1995a, 150.

Plana etki etmiş olan yan merdiven sofası ya da başlı başına merdiven sofası olan konutlar ve merdiven türleri şu şekildedir. İki kollu merdiveni bulunan konutlar, Dönmez (Katalog 5), (Çizim 22, 23), Tantu (Katalog 14), (Çizim 62, 63), Yeğin (Katalog 16), (Çizim 71), Ay (Katalog 2), (Çizim 12), Çalık (Katalog 4), (Foto73), (Çizim 19, 20), Kuyumcu (Katalog 10), (Çizim 46), Pelit (Katalog 12), (Görsel 225), (Çizim 54, 55), Tobay (Katalog 22), (Foto, 380,381), (Çizim 95), Yanıkoğlu (Katalog 23), (Görsel 396, 401, 405), (Çizim 97, 98) konutlarıdır.

Araştırmaya konu olan örnekler içerisinde plana etki eden, oda arasına yerleştirilmiş yan merdiven sofaları ya da sadece merdiven sofası yer alan konutlara göre, merdivenlerin sofalara açıldığı ve planda özel bir yeri olmayan merdivenleri içeren konutların daha geç tarihli olduğu düşünülmektedir.

Konut içi merdivenleri malzeme açısından tamamı ahşaptan ve basit korkulukları bulunmaktadır. Zemin ya da bodrum kattan başlayan merdivenlerin ilk basamakları taştandır. Bunlar yanında bodrum ve zemin katlarda yonu taş merdivenler de yer almaktadır. Helvacıoğlu (Katalog 21), (Görsel 354), (Çizim 87) konutu özgün halindeki birinci kata çıkan merdiven ile Özsoy konutu bodrum kattaki çeşmenin olduğu bölüme inen merdivenler yonu taş merdivendir (Görsel 204).

Araştırmaya konu olan örneklerin dış merdivenleri özgün olanlar Yeğin ve Dönmez konutlarıdır. Yeğin konutu zemin kat giriş cephesinde yonu taştan üç kollu merdiven yer almaktadır (Çizim 71). Dönmez konutun giriş cephesinde yonu taş dönel merdiven yer almaktadır (Görsel 97).

Safranbolu konutlarında merdivenler çok yalın tutulmuştur. Genellikle tek kollu olan merdivenler, bazen sahanlıklı iki kollu ya da köşe sahanlıklı L biçimindedir. Nadir olarak dönel ve üç kollu merdivenler de vardır. Merdivenler bir yanda duvar diğer yanda çoğunlukla bir tahta perde ile kapatılmıştır. Merdiven üstündeki boşluktan çoğunlukla yararlanılmış, burası birkaç basamakla yüksek sekilik biçimine getirilmiştir.²⁰⁵

²⁰⁵ Günay, 1998, 145.

5. 1. 5. Oda Kapıları

Geleneksel konut örneklerinde hemen her zaman tek kanatlı kapı kullanılmıştır. Oda akslarına yerleştirme ve çift kanatlı kapı olguları, geç dönemlerde büyük kent evlerinde görülmektedir.²⁰⁶

Araştırmaya konu olan örnekler içerisinde dönemin anlayışına uygun çift kanatlı ahşap kapılar çoğunlukla kullanıldığı görülmektedir. Kapılar, bezemesiz ve oldukça sadedir. Genellikle üç göbekli ve üst ve altta yer alan göbekler dikey ortadaki göbek yatay konumludur (Tablo 2), (Görsel 28, 50, 87, 89, 210, 281, 302, 318, 338, 374, 404, 449,).

Çift kanatlı kapılar yanında tek kanatlı ahşap kapılar da kullanılmıştır. Çift kanatlı kapı üzerindeki üç göbekli düzenleme tek kanatlı kapılar üzerinde de görülebilmektedir.

5. 1. 6. Odalar

Geleneksel konutlarda en önemli birim odadır. Her oda evli bir çifti barındıracak niteliklere sahiptir. Her odada yemek yenilebilir, yatılabilir, yıkanılabilir ve hatta yemek pişirilebilir. Bu özellikler geleneksel yaşam biçimiyle ilgili olup çok uzun yıllar değişmemiştir.²⁰⁷ Bu geleneksel yaşamın arkasında çadır ile oda arasındaki temel benzerlikler, Türk odasını biçimlendiren ilkelerin çadır yaşamından kaynaklandığını açıkça göstermektedir.²⁰⁸ Geleneksel konutlardaki oda sayısı, oturanların nüfus ve ekonomik durumlarıyla da ilgilidir. Odalar ihtiyaca cevap verebilecek şekilde düzenlenmiştir.²⁰⁹ Türk odasının formu genellikle dikdörtgen plandadır.²¹⁰ Odaya simetri ekseninden değil bir köşesinden girilir. Türk odasını ilk algılama köşegenseldir. Bu da simetrik bir kompozisyonu olanaksız kılar. Oda zeminindeki seki bu beklentiyi güçlendirir. Geç dönemlerdeki simetrik girişler Avrupa etkisine işaret ederler.²¹¹ Odanın içindeki gömme dolapların yerleşimi ve düzenlenmeleri odadan odaya değişir. Genelde

²⁰⁶ Kuban, 1995a, 125.

²⁰⁷ Günay, 1999, 46.

²⁰⁸ Küçükerman; Güner, 1995, 51.

²⁰⁹ Önder Küçükerman, *Anadolu'daki Geleneksel Türk Evinde Odalar*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1973, s. 91.

²¹⁰ Kuban, 1995a, 106.

²¹¹ Kuban, 1995a, 109.

ocağın yanı ve penceresiz tarafta düzenlenirler. Büyük odaların çoğunda dolapların ahşap kapıları odanın iki tarafını kuşatır.²¹²

Sofadan bir kapıyla odanın seki altı (pabuçluk) kısmına girilir. Odanın en önemli unsurlarından biri de yüklüktür. Yüklüklerin yer aldığı duvarlarda dolap içlerinde genellikle gusülhaneler de yer almaktadır. Bunu dışında sedir, üzerinde oturulabilen, yatılabilen odanın vazgeçilmez eşyalarındandır. Yatak, yorgan, yastık gibi eşyaların; yemek için kullanılan çeşitli kap kaçağların, giysilerin ve süs eşyaların konulması amacıyla duvar içlerinde veya üzerlerinde küçük bölümler bulunur.²¹³

Odanın unsurları arasında ısınmayı sağlayan ocaklar da yer almaktadır. Isınma dışında ayrıca yemek pişirmek için de ocaklar kullanılmaktadır.²¹⁴

Odaların iç cephelerinin biçimlenmesi insan eylemlerinin gerektirdiği boyutlara göre düzenlenmiştir. Odanın değişik fonksiyonlara bürünmesi sürecinde çok az olan taşınabilir eşyalar getirilir, serilir sonra da kaldırılırdı. Yataklar yüklük denen dolaplar içinde durur. Odaların orta alanı daima boştur. Oturmak için kullanılan sedirler duvar diplerindedir. Yemek yeme ve yatma düzeni sarayda da çadırda da aynıdır.²¹⁵

Başodası, misafirlerin kabul edildiği, ailenin zenginlik ve statüsünün simgesi olan bir mekândır.²¹⁶ Süslemeleriyle de diğer odalardan daha gösterişli olan bu odanın aydınlatılması, geniş pencerelerle sağlanmaktadır.²¹⁷ Genellikle konukların ağırlandığı başodalara bazı yörelerde “selamlık” adı da verilmektedir.²¹⁸ Evin diğer odaları, güneş, rüzgâr ve kullanım amaçlarına göre yaz ve kış odası diye de isimlendirilirler.²¹⁹

Odaların karakteri zamanla değişmiştir. Sedirler azalmış karyolalar ortaya çıkmıştır, odaların kullanım şekli değişmiştir, yüklüklerin önemi de gittikçe azalmıştır. Bu değişiklikler 19. yüzyılın ortalarından itibaren başlamıştır.²²⁰

²¹² Kuban, 1995a, 109.

²¹³ Doğan Kuban, *Türk ve İslam Sanatı Üzerine Denemeler*, Arkeoloji Sanat Yayınevi, İstanbul, 1995, s.190.

²¹⁴ Kuban, 1995a, 190.

²¹⁵ Reha Günay, *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, Yem Yayınları, Ankara,1998, s. 46.

²¹⁶ Kuban, 1995, 113.

²¹⁷ Küçükerman, 1973, 95-103.

²¹⁸ Sözen, 2001, 80-81.

²¹⁹ Küçükerman, 1973, 95-103.

²²⁰ Eldem, 1984, 40.

Araştırmaya konu olan örnekler içerisindeki konutlarda eyvan ya da seki düzenlemesi görülmemiştir. Odaların sofalara açılan kapıların yanında odadan odaya açılmış kapılar da mevcuttur. Bu kapılar özellikle duvar ortasından açıldığı görülmektedir. Bazı örneklerde odalara giriş düzenlemesi odaların pahlı köşelerinden sağlanmıştır (Görsel 46, 150, 229). Odalar oldukça sade düzenlenmiştir. Odalarda yüklük, gömme dolap, sabit dolap, gusülhane gibi unsurlar bulunmaktadır (Görsel 26, 46, 54, 152, 214, 281, 282, 305, 321, 384, 402, 452, 458).

5. 1. 7. Mutfaklar

Mutfak, Anadolu'daki Osmanlı dönemi konutlarında çoğunlukla evin dışında ya da zemin katında yer almaktaydı. 19. yüzyıl sonlarında konutların planlarına dahil edilmiştir. Temiz su, kirli su ve baca tesisatları yapılarak üst kat planlarına mutfaklar dahil edilmiştir.²²¹

Anadolu geleneksel konutlarının bölgesel farklılıkları mutfak bölümlerine de yansımıştır. Erzurum konutlarında ana planı zemin kattaki avlu ve tandirevi belirlemektedir. Kullanışlı bir mekân olan tandirevi yörede 'ev', 'aşhane', 'mutfak' gibi adlarla anılır.²²² Diyarbakır geleneksel konutlarında mutfak konuttan ayrı olarak bahçenin içinde girişe yakın yerde yer almaktadır.²²³

Geleneksel Kayseri konutlarında zemin katta iki önemli mekân olarak sofa ve tokana (mutfak) yer alır. Tokana, zemin katta girişin hemen yanında yer alır. İçerisinde yemek pişirilen ocak bulunmaktadır. Geleneksel Konya konutlarında mutfak, evden ayrı, hayat denen bahçenin bir kenarında basit bir mekân olarak tasarlanmıştır.²²⁴ Geleneksel Şanlıurfa konutları sofasız planda avlu etrafındaki eyvan, mutfak ve servis hacimlerinden oluşmaktadır. Konut planı içerisinde en geniş kapalı mekân mutfaktır. Tandırlık adı verilen mutfak içinde üç-dört ocak yer almaktadır.²²⁵

²²¹ Emine Karpuz; Haşim Karpuz, *Anadolu Türk Evinde Mutfak Yemek Kitabı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2013, s. 401.

²²² Haşim Karpuz, *Erzurum Evleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984, s. 47-48.

²²³ Havva Özyılmaz; İclal Aluçlu; Can Tuncay Akın, Mutfak Kültürünün Geleneksel Diyarbakır Evlerine Sosyal ve Mekânsal Yansımaları, *Milli Folklor Dergisi*, S. 102, 2014, s. 141.

²²⁴ Karpuz; Karpuz, 2013, 397-398.

²²⁵ Karpuz; Karpuz, 2013, 399.

Araştırmaya konu olan konutlar içinde mutfaklar, hemen hemen her katta gözlenmektedir. Mutfağı odadan farklı kılan, içindeki ocak ve ocağın yerleştirildiği duvardır.

Mutfakların içinde hem işlevsel hem görsel olarak raf, terek, dolap gibi unsurlar bu mekânı daha da ön plana çıkararak zenginleştirmektedir.

Araştırmaya konu olan örnekler içerisinde çoğunluğunda hemen hemen her katta mutfak yer almaktadır. Üst katlarda mutfak yer alması konutların mülkiyet değişimleri ve birçok aileyi barındırabilecek kiralık daire formatına dönüştürülmüş olması gibi nedenler etkilidir. Bu etkiler mutfakların dağılımda olduğu gibi konut planlarına da yansımıştır.

5. 1. 8. Çamaşırhaneler

Araştırmaya konu olan konutların bodrum ya da zemin katlarında sarnıç ya da su kuyusu olan bölümlerde çamaşır kaynatma ve yıkama amaçlı olduğu tahmin edilen taş tekneler yer almaktadır. Oyma taş tekneler iki ya da üç bölüm halinde Ocak yanlarında ya da pencere önlerinde yer almaktadır. Ay, Çakmakçı, Özsoy, Tobay, Yılmaz (Katalog 25) konutlarında bodrum katta ve Dönmez, Ertoy, konutlarında zemin katlarda taş tekneler yer almaktadır. Yeğın konutunda çamaşırhane konut dışında yer almaktadır. Burada da iki bölümlü taş tekne ve ocak yer almaktadır.

Benzer taş tekneler ve çamaşırılık Giresun²²⁶ konutlarında da bulunması açısından benzerdir.

5. 1. 9. Ocaklar ve Taş Fırınlar

Geleneksel iki ya da üç odası olan sıradan konutlarda yalnızca başodada ocak bulunmaktadır. Varlıklı insanların evinde iki ya da üç odada ocak bulunmaktadır. Yangın ihtimaline karşın ocaklar çoğunlukla taş örgülü duvar içine yapılmaktadır. En fazla görülen ocak planı yarım dairedir. Ahşap konik davlumbaz (yaşmak) dışında ocak dışarıya taşmamaktadır.²²⁷

En eski biçimde olan ocaklar külahlı ocaklardır. Külahlı ocakların yaşmağı ahşap ve üzerindeki davlumbazı, ahşaptan yarım koni biçiminde külah yer almaktadır. Çiçeklikli ocaklar, kireç sıvalı ya da taştan ocaklardır. Bu tür

²²⁶ İltar, 2011, 61.

²²⁷ Doğan Kuban, *Türk Ahşap Konut Mimarisi 17.-19. Yüzyıllar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2018, s. 125.

ocaklarda külâh yerinde sıvalı bir alan bulunmakta ve bu alanın içine çiçeklik denilmektedir. Geç tarihli ve batı etkili Frenk Ocağı da denen son dönem ocaklarında kemer üstü raf yer almaktadır. Bu tür ocaklar Barok etkiler taşımaktadır.²²⁸

Geleneksel Türk evinde, odaların kuruluşunda, diğer yapı öğelerinin tersine, mekân içinde çıkıntı yapan tek öge ocaktır. Ocaklar çok kalın duvarlar içinde kalabilecek şekilde biçimlendirilerek derinlikleri, elden geldiğince azaltılmaya çalışılmıştır.²²⁹

Ocaklar genelde konutun aynı cephesi üzerinde yer almaktalar ve zemin ya da bodrum kattan başlayan ocaklar ve bacalar, aynı eksende üst katlarda da devam etmektedir. Mülkiyet değişimine bağlı konut sahibi zevkine ve zamanın şartlarına göre düzenlemeler yüzünden pek çok konutta üst katlardaki ocakların kapatıldığı görülmektedir. Araştırmaya konu olan örnekler içinde Özsoy ve Tolun konutlarında taş fırın yer almaktadır. Taş fırın, Özsoy konutunda bodrum katta yer almaktadır. Tolun konutunda zemin katta bulunmaktadır. Fırınlar Giresun²³⁰ il merkezinde bulunan konutların bahçelerinin bir köşelerinde yer almaktadırlar.

Araştırma yapılan konutlar içerisinde en çok bezemeli yerler olarak ocak yaşmakları karşımıza çıkmaktadır. Ay konutun ocaklı duvar düzenlemesi bodrum, zemin ve birinci katlarda aynı eksendedir. Bodrum katta yer alan ocak yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı üçgen formundadır (Görsel 21). Zemin katta yer alan ocağın yaşmağı boyalıdır. Yaşmağın alt kısmı kıvrımlı dalga motiflidir (Görsel 24). Birinci katta yer alan ocak ise yine zemin kattaki gibi yaşmağın alt kısmı kıvrımlı dalga motiflidir (Görsel 29).

Çakmakçı konutunun bodrum katındaki ocak sadedir (Görsel 41). Zemin katın kuzeybatı köşesinde (Görsel 44) ve güneydoğu köşelerinde yer alan ocakların yaşmakları sadedir (Görsel 46). Yaşmakların alt kısımları bursa kemeri formundadır. Birinci katta günümüzde ocak bulunmamaktadır.

Çalık konutunun zemin katta, kuzey duvarında iki adet ocak düzenlemesi bulunmaktadır. Zemin katta güneybatı köşede bulunan ocak kapatılmıştır. Günümüzde duvarda izi bulunmaktadır (Görsel 86). Kuzeybatı köşede yer alan

²²⁸ Günay, 1998, 277.

²²⁹ Küçükerman; Güner, 1995, 163.

²³⁰ İltar, 2011, 64.

ocak ise yaşmak çerçeve içine alınmıştır. Yaşmağın alt kısmı kaş kemer formundadır. Davlumbazı üçgen formludur (Görsel 76). Birinci katta ocak yer almamaktadır.

Dönmez konutunun batı cephesinin iki yanında zemin katta ocak yer almaktadır. Zemin kat güneybatı odadaki ocağın yaşmağı kırılmış ve yerinde değildir. Yaşmağın alt kısmı kaş kemer formundadır (Görsel 113). Zemin kat kuzeybatı köşede ocak yer almaktadır. Ocağın yaşmağı sadedir. Çoğunluğu moloz altında kalmış vaziyettedir. Birinci kat mutfakta yer alan ocağın yaşmağı oldukça bezemelidir. Yaşmağın alt kısmı kaş kemer formundadır. Birinci ve ikinci katta başka ocak bilgisi net olarak bilinmemektedir.

Ertoy konutunun zemin kat doğu ve güney duvarında birer adet ocak yer almaktadır. Doğü duvarındaki ocak yaşmağı çerçeve içine alınmış ve sadedir. Yaşmağın alt kısmı basık kemer formludur. Ocağın davlumbazı üçgen formludur (Görsel 131). Güney duvarında bulunan ocak ise sade yaşmağı bulunmaktadır. Yaşmağın alt kısmı yarıya kadar yıkıktır (Görsel 127). Üst kattaki ocak hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Güney konutunun ocakları kuzey cephe ekseninde yer almakta ise de bugün kapatılmış ve ocak bilgisi bulunmamaktadır.

Keşaplı konutunun zemin katından itibaren kuzey duvarının iki ucunda birer adet ocak yer almaktadır. Günümüzde sadece zemin katta bulunan ocaklar durmaktadır. Ocak yaşmakları sadedir. Yaşmakların alt kısımları üçgen formundadır.

Kokulu konutunun ocak bilgisi bulunmamaktadır.

Kuyumcu konutunda ocak, kuzeybatı yönde yer alan cephe duvarına yerleştirilmiştir. Zemin katta kuzeybatı duvarının iki ucunda ocaklar yer almaktadır. Ocakların ateşlik bölümlerinin yanları üst üste bindirilmiş iki sütünce şeklindedir. Zemin katta yer alan ocakların etrafındaki lambalık nişleri kaş kemer formundadır. Yaşmakların alt kısımları düzdür.²³¹ Birinci katta aynı ekseninde yer alan ocağın yaşmağında kabartma motifler yer almaktadır. Ocağın taç kısmı ikili düzendedir. Davlumbazı üçgen formludur (Görsel 186, 187, 188, 189). Konutun diğer katlarında yer alan ocaklar kapatıldığı düşünülmektedir.

²³¹ Melike Ünlü 'nün 2009 rölöve çizimlerinde yer alan konut kesitlerinden yararlanılmıştır.

Özsoy konutunun bodrum kat kuzey duvarında yer alan ocak günümüzde yıkılmış ve içine kapı yerleştirilmiştir (Görsel 200). Bodrum katın kuzey bölümünde güneydoğu köşede taş fırın yer almaktadır. Günümüzde kapatılmıştır. Zemin kat kuzey bölümde yer alan ocak yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı ortası kaş kemer formundadır (Görsel 207). Zemin katın güney bölümündeki ocak yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı kaş kemer formundadır (Görsel 208). Birinci kattaki güney yöndeki ocak özgünlüğünü yitirmiştir. Ocağın tepe kısmında saçak şeklide raf yer almaktadır (Görsel 212). Birinci katın kuzeydoğu köşesinde yer alan odadaki ocağın ateşliğinin yan tarafları kıvrımlı profillidir (Görsel 213).

Pelit konutunun ocak bilgisi bulunmamaktadır.

Tantu konutun (Katalog 13) iç duvarları değiştirildiğinden ocak bilgisi bulunmamaktadır. Tantu konutu (Katalog 14) cepheden değerlendirilmiştir.

Tolun konutunun zemin katın güneybatı odasında ocak ve taş fırın yer almaktadır. Ocak ve taş fırın hakkında detaylı bilgi bulunmamaktadır.

Yeğın konutunun batı cephesi üzerinde beş adet baca yer almaktadır. Konutun zemin katına girilemediğinden zemin katta yer alan ocak hakkında bilgi bulunmamaktadır. Konutun kuzeybatı dış cephede yer alan çamaşırhanedeki ocağın yaşmağı düz bordürle çevrelenmiştir. Yaşmağın alt kısmı düz hatlıdır (Görsel 272).

Yılmaz konutun (Katalog 17) zemin katındaki mutfak içindeki ocak ateşliğinin yanları kıvrımlı profillidir. Ocağın yaşmağı düz bordürle çevrelenmiştir. Yaşmak sadedir. Yaşmağın alt kısmı kıvrımlarla hareketlendirilmiştir. Ocağın davlumbazı üçgen formudur (Görsel 295). Konutta başka ocak bulunmamaktadır.

Atik konutun zemin kattaki mutfakta yer alan ocağın ateşliğinin yan kısımları kıvrımlıdır. Yaşmağı sadedir. Ocağın davlumbazı üçgen formudur (Görsel 320). Birinci katta yer alan ocağın yaşmağı sadedir.

Aydın konutunun zemin kat güneybatı köşedeki mutfakta yer alan ocağın yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı dilimli kemer formundadır. Ocağın üst kısmında taş raf yer almaktadır. Ocağın davlumbazı üçgen formundadır (Görsel 336). Birinci kat mutfakta yer alan ocağın yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı dilimli kemer formundadır (Görsel 338).

Çil konutu dış cepheden değerlendirilmiştir. Helvacıoğlu konutunun ocak bilgisi bulunmaktadır.

Tobay konutunun bodrum katta yer alan ocağın iki yanında nişler yer almaktadır. Ocağın ateşliğinin yanları kıvrımlı profillidir. Ocağın yaşmağı sadedir. Yaşmağın alt kısmı yuvarlak kemer formudur (Görsel 372). Zemin kat güneybatı köşede yer alan mutfaktaki ocağın ateşliği iki bölmelidir. Ateşliğin yan kısımları kıvrımlı profillidir. Ocağın yaşmağı düz bordürle çerçevelenmiştir. Yaşmağın alt kısmı ortası kaş kemer formulu, iki yana doğru kademelendirilmiştir. Ocağın üst kısmında taş raf yer almaktadır. Ocağın davlumbazı üçgen formudur (Görsel 375). Konutta başka ocak yer almamaktadır.

Yanıkoğlu konutunun zemin katta yer alan ocağın yaşmağı kırılmış yerinde değildir (Görsel 399). İkinci katta mutfakta yer alan ocağın ateşliğinin yanları kıvrımlı profillidir. Kıvrımlar arasında yaprak motifleri yer almaktadır. Ocağın yaşmağı sadedir. Ocağın üst kısmında taş raf yer almaktadır. Ocağın davlumbazı üçgen formundadır (Görsel 407,409).

Yıldırım konutunun ocak bilgisi bulunmamaktadır.

Yılmaz konutun (Katalog 25) bodrum katındaki ocak oldukça sadedir (Görsel 439). Zemin katta yer alan mutfaktaki ocağın yaşmağı düz bordürle çerçevelenmiştir. Yaşmağın alt kısmı ortada kaş kemer formu yer almakta ve iki yanında da kademeler yer almaktadır. Ocağın üst kısmında alttan kademeli taş raf yer almaktadır. Ocağın davlumbazı üçgen formudur (Görsel 450).

Geleneksel Çorum²³² konutlarında alçıdan yapılmış çiçeklikli ocaklar bulunmaktadır. Plan olarak duvardan dışarı dikdörtgen şeklinde taşmaktadır. Geleneksel Silvan konutlarında ocak açıklıkları duvar yüzeyinden dışa taşkın ve ateşlikleri basık ya da yarım daire kemerlidir.²³³ Tokat geleneksel konutlarında sade ocaklar (basit) olduğu kadar plan açısından yarım daire çıkıntılı, eliptik ya da dalgalı çıkıntılı ocaklar da bulunmaktadır. Ocaklar üzerinde yoğun alçı bezemeler yer almaktadır.²³⁴ Safranbolu geleneksel konutlarında ocak planları dairesel ya da

²³² Necla Dursun, “Tarihi Çorum Evlerinin Alçı Süslemeleri”, *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, C. XIV, S. 55, Trabzon, 2017, s. 5.

²³³ Emine Dağtekin; Gülin Payaslı; Mücahit Yıldırım, “Geleneksel Silvan Evlerinin Mimari Analizi”, *Online Journal Of Art and Design*, C.VII, S. 3, 2017, s. 108.

²³⁴ Emine Saka Akın; Canan Hanoğlu, “Tokat Geleneksel Konut Mimari’sinde İç Mekân Alçı Süslemeleri”, *Vakıflar Dergisi*, S. 40, 2013, Ankara, s.174.

dikdörtgenel olarak duvardan ileriye taşar.²³⁵ Giresun²³⁶ geleneksel konutlarında alçı ve taş malzemeden inşa edilmiş ocaklar duvardan dışarıya dikdörtgen şeklinde çıkıntılıdır. Rafli ocaklar yer almaktadır.

Evlerin ısıtılması ve yemek pişirme amaçlı kullanılan ocaklar, oda içinde önemli bir yer tutar. Kâgir olarak düzenlenen ocak ve bacaların kuruluşundaki temel ilkeler ve çevresel ilişkiler, genel olarak bütün evlerde benzerlik gösterir.²³⁷ Biçimsel olarak ateşlik (ateş sekisi), yaşmağı ve davlumbazı ile çok sade olabileceği gibi bütün bu yapısal öğelerin üzerinde çini, kalemişi, ya da alçı teknikleriyle bezenmiş örnekler de çok fazladır.²³⁸

Araştırmaya konu olan konutlar içinde yer alan ocaklar bodrum ya da zemin katlarda bulunanlar sarnıç çeşmesi, ya da kuyuların olması, ocakların iki yanında terek ya da dolapların olmaması ve ocağın sağında pencerelerin denizlik hizasında taş teknelerin yer alması gibi nedenlerden dolayı çamaşırhaneler olarak adlandırılmış olan mekânlarda ocaklar yer almaktadır. Yeğın konutunda, konutun dışında yer alan çamaşırhanede ocak ve taş tekne yer almaktadır. Diğer konutlarda zemin ya da bodrum katlar içinde çamaşırhane odalarında ocaklar yer almaktadır. Genel olarak taş duvar olan cephelerde ya da kalınlığı artırılmış duvarlarda yer alan ocaklar plan itibari ile dikdörtgen şeklinde duvardan dışarı taşkındır. Kolay şekil alan Ünye taşından oluşturulmuş yaşmaklar üzerinde ve ateşlik yanlarında kabartma tekniğiyle oluşturulmuş bitkisel motifler yer almaktadır. Ocaklar içinde duman basma sekisi ve yaşmak üst kısmında raf yer almaktadır.

5. 1. 10. Yüklükler ve Dolaplar

Ünye konutlarında yüklükler Anadolu evinde olması gereken bir unsur olarak devam etmektedir. Dolaplar yüklüklere göre daha küçük tutulmuştur. Dolaplar odanın ocak duvarında ve odanın giriş kapsının sağında ve solunda yer almaktadır.²³⁹ Yüklük ve dolap kapakları oldukça sadedir. Bezeme unsuru yer almamaktadır.

Oda içlerinde dolapların kesin olarak tanımlanmış görevleri vardır. Bu görevlerin basında bir odada bulunması gereken günlük eşyaların korunması

²³⁵ Günay, 1998, 276.

²³⁶ İltar, 2011, 180-181.

²³⁷ Küçükerman; Güner, 1995, 163.

²³⁸ Can Binan, "Ocak", *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul, 1997, (C. III, s. 1360); Akın; Hanoğlu, 2913, 174.

²³⁹ Avanoğlu, 2002, 45.

gelmektedir. Testilik, peşkirlik, lambalık, cezvelik, fincanlık, kavukluk, çubukluk gibi yalın görevleri bulunmaktaydı. Fakat zaman içerisinde değişmiştir. Dolaplar değerli eşyaların sergilendiği vitrine dönüşmeye başlamıştır Dolapların kimisi sergilemeye kimisi de işleve yöneliktir. Ahşap oymalı dolaplar daha çok sergilemeye yönelik olarak kullanılır, düz kapaklı dolaplar ise işlevsel özellik gösterirler.²⁴⁰

Ay konutunun zemin kat güneydoğu köşesinde yer alan mutfakta, ocak ve dolap düzenlemesi yer almaktadır (Çizim 11), (Görsel 24). Ocağın iki yanında yer alan dolaplar içten raflı olarak düzenlenmiştir. Konutun birinci katında güneydoğu köşede yer alan mutfak duvarında ocağın sağında ahşap raflı dolap yer almaktadır (Çizim 12), (Görsel 29).

Çakmakçı konutun zemin katında güneydoğu köşe odada ocağın solunda gömme dolap şeklinde ve tek kapaklı ve devamında çift kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 15), (Görsel 46). Birinci kat güneydoğu köşe odada ortada şerbetliği bulunan ve şerbetliğin iki anında ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 16), (Görsel 54, 55).

Dönmez konutun birinci kat güneybatı köşede yer alan mutfakta ocağın solunda ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 23), (Görsel 116). Birinci kat kuzeybatı köşe odada ocağın solunda ve sağında dolap düzenlemesi yer almaktadır. Birinci kat güneydoğu köşede yer alan odanın kuzey duvarında boydan boya dolap ahşap dolap yer almaktadır (Çizim 23).

Ertoy konutun zemin kat güneydoğu köşede yer alan odanın duvarına güme dolap şeklinde düzenlenmiş dolap yer almaktadır (Çizim 25), (Görsel 132).

Güney konutun birinci kat kuzeybatı köşede yer alan odanın kuzey duvarına gömülü dolap yer almaktadır. Dolap özgün değildir (Çizim 30), (Görsel 152).

Kuyumcu konutunun ikinci katında, güneybatı köşe odanın içinde duvara gömülü vaziyette solda ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır. Konutun birinci katında sofanın kuzey duvarına gömülü vaziyette ahşap çift kapaklı yüklük yer almaktadır (Çizim 43).

²⁴⁰ Küçükerman; Güner, 1995, 135.

Özsoy konutun zemin kat güneybatı köşe odasındaki ocağın solunda ahşap tek kapaklı dolap yer almaktadır. Zemin kat kuzeydoğu köşe odası içinde ocağın solunda ahşap tek kanatlı dolap er almaktadır (Çizim 50), Birinci kat kuzeydoğu köşe odası içinde ocağın solunda ahşap tek kanatlı dolap yer almaktadır. (Görsel 213). Birinci kat kuzeybatı köşe odası içinde ahşap çift kanatlı toplam dört bölmeden oluşan özgün dolap yer almaktadır (Görsel 214).

Tolun konutunun zemin kat merdivenleri altında dolap olarak düzenlenmiştir. Konutun güneydoğu odası içinde ahşap kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 66). Birinci kat batı yöndeki oda içinde ocağın solunda ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. Ayrıca sofanın güney duvarında yüklük olarak kullanıldığı tahmin edilen başka bir dolap daha yer almaktadır (Çizim 67).

Yeğin konutun zemin kat güneybatı köşede yer alan odanın, ocağın iki yanında ahşap kapaklı dolap olduğu tahmin edilmektedir (Çizim 69). Konutun birinci kat güneybatı köşe odası ile bitişiğindeki oda arasında duvarın yarısına gömülü taziyettedir. Dolap yatay dört bölümden oluşmaktadır. En altta boy çekmeceli göz yer almaktadır. Onun üstünde iki ayrı çekmece yer almaktadır. En geniş ve yüksek bölümü oluşturan kısım ise ahşap çift kapaklıdır. Son olarak üstte iki adet dikey iki bölüm yer almaktadır (Çizim 70), (Görsel 281). Sofanın güneybatı köşesindeki odada yer alan dolap yatay üç bölümden oluşmaktadır (Görsel 282). Birinci kat mutfak içerisinde ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır. Dolap iki bölümlüdür (Görsel 278).

Atik konutun zemin katında yer alan ocağın solunda ahşap kapaklı, raflı dolap olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 295). Zemin katın doğu yönünde bodrum kattan çıkılan merdivenin olduğu bölümde duvar içine gömülü vaziyette ahşap dolap yer almaktadır. Zemin katın kuzey doğu köşesinde yer alan odanın girişinin solunda çift ahşap kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 74). Konutun birinci kat sofanın güneybatı köşesinde yer alan odaların içinde girişin solunda ahşap kapaklı dikey dört bölümlü ve her bölüm yatay iki bölümlüdür. Altı üstlü çift ahşap kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 75), (Görsel 304). Odanın batı duvarında gömme dolap şeklinde ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır. Konutun kuzeybatı köşe odası içinde girişin sağında iki bölümlü dolap yer almaktadır (Görsel 305). Atik konutunun zemin kattaki mutfakta yer alan ocağın iki yanında ahşap çift kanatlı dolap yer almaktadır (Çizim 78), (Görsel 320).

Birinci kat merdivenin koridorunun ucunda ve batı ve doğu yöndeki odalar içinde ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 79), (Görsel 321).

Aydın konutun zemin, birinci ve ikinci katında yer alan mutfaklarda ocakların iki yanında dolap düzenlemeleri yer almaktadır (Çizim 81, 82, 83), (Görsel 388).

Tobay konutun zemin kat kuzeybatı köşe odası içinde yer alan ocağın solunda ahşap kapaklı olduğu tahmin edilen içi raflı dolap yer almaktadır (Çizim 92), (Görsel 375). Zemin kat sofasının güneydoğu köşesinde ahşap kapaklı dolap yer almaktadır (Görsel 373). Konutun birinci katı güneybatı köşe odası içinde duvarda boydan boya dolap düzenlemesi yer almaktadır (Çizim 93), (Görsel 384).

Yanıkoğlu konutun ikinci katındaki batı yönde yer alan odalarda güneybatı köşedeki ocağın iki yanında ve kuzeybatı köşedeki odanın baca olduğu tahmin edilen duvarın iki yanında gömme dolap şeklinde ahşap çift kapaklı dolap uygulaması görülmektedir (Çizim 97), (Görsel 402).

Yıldırım konutunun güneydoğu köşesinde yer alan odanın ocağının iki yanında ahşap çift kapaklı dolap yer almaktadır (Çizim 100).

Yılmaz konutun (Katalog 25) zemin katı kuzeybatı köşe odası içinde yer alan ocağın iki yanında ahşap çift kanatlı dolap yer almaktadır (Çizim 105), (Görsel 450). Konutun zemin kat güneybatı köşe odasında batı duvarında boydan boya ahşap dolap yer almaktadır (Çizim 105), (Görsel 452). Konutun birinci katının güneydeki odanın birinci katında, batı duvarında boydan boya ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. İki yanda ahşap çift kapaklı dolap ortasında şerbetlik yer almaktadır (Çizim 106), (Görsel 458).

Ahşap dolap ve yüklük kapakları oldukça sade düzendedir. Üzerlerinde bezeme unsuruna rastlanmaz. Dolap kapaklarındaki tablalar düz bırakılmıştır. Boyalı dolap ve yüklük kapakları yanında boyasız bırakılmış yüklük ve dolap kapakları da bulunmaktadır. Ahşap dolapların tablalı ve boyasız örneklerine Isparta'da²⁴¹ Hatice Kapılı konutunda da rastlanmaktadır.

²⁴¹ Demirci, 2011, 253.

5. 1. 11. Gusülhaneler

Gusülhaneler toplu yıkanma etkinliğinin aksine kişisel ve anlık yıkanma ihtiyacına hizmet eden özel mekânlardır. Anadolu'da azınlık konutlarının bazılarında da bu uygulamaya rastlanılmaktadır. Osmanlı kültürü içinde yıkanma eylemi 10 ya da 15 günlük aralıklarla hamamlarda gerçekleştirilmiştir. Genele açık çarşı hamamları yanında saray, konak, yalı hamamları da mevcuttur. Anadolu da geleneksel konutlarda banyo mekânları nerdeyse tüm odalarda dolap içlerine gizlenmiş gusülhaneler bulunmaktadır.²⁴²

Ay konutunun zemin kat güneybatı köşe odada ahşap kapaklı gusülhane yer almaktadır (Çizim 21), (Görsel 26).

Ertoyl konutun birinci katın batı yönündeki iki oda duvarı arasında ahşap kapaklı gusülhane yer almaktadır (Çizim 26).

Kuyumcu konutun ikinci katında güneybatı köşe odası içinde sağda gömme dolap tarzında gusülhane yer almaktadır. Gusülhane, ahşap çift kapaklıdır (Çizim 44).

Yılmaz konutunun (Katalog 17) birinci katta konutun kuzeybatı köşe odası içinde girişin sağında iki bölümlü dolap yer almaktadır. Dolabın solundaki ahşap çift kapaklı bölme gusülhane olarak düzenlenmiştir (Görsel 305).

Araştırmaya konu olan örneklerde de geleneksel konutlarda görülen gömme dolap içlerinde yer alan gusülhaneler benzer şekildedir. Değişime uğramış pek çok örnekte ocakların sol ya da sağ tarafında niş içindeki gusülhaneler evyeye dönüştürüldüğü görülmektedir. Katalog 18 de birinci kat kuzeybatı odada yer alan ocağın sağında ahşap çift kapaklı günümüzde evyeye dönüştürülmüş gusülhane yer almaktadır (Tablo 2), (Çizim 79), (Görsel 323).

Gusülhaneler Bitlis ve Avanos konutlarında odaların bir kenarında hafif yerden yükseltilmiş, etrafı genelde perdeyle kapalı olarak bulunmakta “çol” adıyla isimlendirilmektedir. Divriği konutlarında yüküklerde gusülhane olarak ayrılan bölümler bulunmaktadır. Erzurum konutlarında odanın içinde yüküklerin bir bölümü olarak ya da odanın zemininde bir bölüm olarak kullanılmaktadır.²⁴³

²⁴² Ömer İskender Tuluk, “Erken 20. Yüzyıl Çorum Evlerinde Banyo Teknolojisi”, *Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XXVII, S. 2, Ankara, 2010, s. 63.

²⁴³ Tuluk, 2010, 64.

5. 1. 12. Tuvalet ve Banyolar

Tuvaletler 19 ve 20. yüzyıla kadar yani teknik imkânlarla kokusuz hale getirilinceye kadar daima konutların dışında ve uzağında tutulmuştur.²⁴⁴ Araştırmaya konu olan örneklerde gusülhane uygulaması devam ederken ayrıca konutlara eklenti şeklinde dahil edilmiş olan tuvalet ve banyolar ayrı mekân olarak karşımıza çıkmaktadır. Konutun kuzey cephesinde yer alan muhdes girişin olduğu kısımda sonradan tuvalet eklenmiştir (Çizim 11). Çakmakçı konutun özgünde tuvalet ve banyosu bulunmamaktadır. Konutun batı cephesine sonradan eklenen girişin olduğu bölüme tuvalet ve banyo eklenmiştir (Çizim 15-16), (Görsel 56). Çalık konutunun özgünde tuvalet ve banyo yer almamaktadır. Konutun batı cephesine zemin ve birinci kat eklentileri içinde muhdes tuvalet ve banyo yer almaktadır (Çizim 19-20), (Görsel59,91).

Dönmez konutun zemin katında ayrı bir oda olarak düzenlenmiş banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 22). Konutun batı cephesinde birinci ve ikinci kat hizasında muhdes banyo ve tuvalet bölümü yer almaktadır (Çizim 23), (Görsel 108). Ertoyl konutun zemin kat sofasının kuzey duvarında merdiven altına yerleştirilmiş tuvalet yer almaktadır. Birinci katta sofanın kuzey duvarında çıkma şeklinde düzenlenmiş tuvalet yer almaktadır (Çizim 25-26).

Güney konutun zemin kat güneydoğu köşede banyo yer almaktadır. Ayrıca asma kat ve birinci kat hizasında kuzey cephede muhdes tuvalet ve banyo yer almaktadır (Çizim 29-30), (Görsel 136). Keşaplı konutun batı bölümünde zemin katta sofadan girilen muhdes banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 32). Konutun birinci katında kuzey yönde tuvalet bölümü yer almaktadır (Çizim 33). Kuyumcu konutunun zemin kat güney yöndeki bölümünde, konut girişinin solunda muhdes olduğu düşünülen tuvalet yer almaktadır (Çizim 42). Konutun birinci ve ikinci katında sofanın uçlarına muhdes olduğu düşünülen tuvalet ve banyo bölümleri yer almaktadır (Çizim 43-44). Özsoy konutun özgünde tuvalet bulunmamaktadır. Konutun güneybatı bölümüne muhdes eklenti içinde tuvalet ve banyo bölümü yer almaktadır (Görsel 192).

Tolun konutunun bodrum kat sofasının kuzey duvarında merdiven altında tuvalet bölümü yer almaktadır (Çizim 65). Yeğın konutun zemin kat ve birinci

²⁴⁴ Erdem Sargon, "Abdesthane", *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998, (C. I, s. 71).

katlarında, kuzeybatı köşesinde tuvalet ve banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 69, 70), (Görsel 276, 277). Yılmaz konutun (Katalog 17) kuzey yönüne sonradan eklendiği tahmin edilen bölüm içinde zemin katta tuvalet ve birinci kat hizasında tuvalet ve banyo kısmı yer almaktadır (Çizim 74,75), (Görsel 288). Konut içerisinde birinci katta oda şeklinde tasarlanmış olan banyo bölümü yer almaktadır. Buranın içinde çeşme de bulunmaktadır (Çizim 74), (Görsel 297, 298).

Atik konutun zemin katında güneybatı köşede dışarı çıkma şeklinde düzenlenmiş olan tuvalet yer almaktadır (Çizim 78), (Görsel 311). Aydın konutun güney cephesine zemin kat yüksekliğince sonradan eklen bölüm içinde tuvalet ve banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 81). Helvacıoğlu konutun bodrum katında merdiven altında tuvalet yer almaktadır (Çizim 88), (Görsel 354). Tobay konutun kuzey cephesinde zemin kat yüksekliğinde sonradan eklenmiş bölüm içinde tuvalet yer almaktadır (Çizim 92), (Görsel 379). Yanıkoğlu konutun batı cephesinde zemin kattan başlayan ve ikinci kata kadar devam eden eklenti kısmı içinde ve de önünde tuvalet banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 95, 96, 97). (Görsel 410, 411). Yıldırım konutun zemin ve birinci kat sofalarının kuzey yönünde tuvalet yer almaktadır (Çizim 100, 101). Birinci katta kuzey cephe önüne sonradan eklenmiş bölüm içinde tuvalet ve banyo bölümü yer almaktadır (Çizim 102). Yılmaz konutun (Katalog 25) zemin ve birinci kat sofasının batı yönünde tuvalet ve banyo bölümleri yer almaktadır (Çizim 105, 106).

Tuvaletin zemin katta merdiven altına yerleştirilmiş olan toplam üç örnek bulunmaktadır. Bunlar Ertoy, Tolun, Helvacıoğlu konutlarıdır. Zemin katta banyo uygulaması görülen örnek ise dönmez konutudur. Giresun²⁴⁵ il merkezinde yer alan konutların tamamında zemin katta banyo ve tuvalet olması ile benzer şekildedir.

5. 1. 13. Döşemeler ve Tavanlar

Geleneksel konutlarda en yaygın kullanılan döşeme sistemi ve kaplaması ahşaptır. Konutların alt ya da üst katlarında ahşap taşıyıcı üzerine ince tahtalarla ahşap kaplama uygulanmıştır. Döşemelerin üzerine çeşitli dokumalar

²⁴⁵ İltar, 2011, 183.

serildiğinden yüzeyleri yalın bırakılmış ve geniş yüzeyli ahşaplar kullanılmıştır.²⁴⁶

Araştırmaya konu olan konutların bodrum katlarında genellikle sıkıştırılmış toprak zeminlidir. Konutların diğer kat aralarında ahşap döşemedir. Çalık konutunun zemin kat girişi pabuçluk ve Yılmaz konutunun (Katalog 25) zemin kat girişinin pabuçluk bölümleri taş döşemedir. Ayrıca konutlarda yer alan sarnıçların üstüne gelen zeminler taş kaplamalıdır. Tolun konutu sarnıcın üstüne denk gelen zemin katta yer alan mutfağın zemini ve Çakmakçı konutun zemin kat sofasının yarısı (Görsel 42, 43). Yılmaz konutunun (Katalog 25) zemin katta yer alan mutfağın zemini (Görsel 451) taş kaplamalıdır.

Türk evinde tavan, bir üst örtü olarak kabul edilmiş ve bu yönde soyutlaştırılıp zenginleştirilerek geliştirilmiştir. Evi yaptıran kişinin ekonomik gücü ve sosyal statüsü belki de en çok tavan biçimlendirilmesinde etkili olmuştur.²⁴⁷ Araştırmaya konu olan örneklerde üç tür tavan görülmektedir. Ters tavan, düz tavan ve tekne tavan şeklindedir (Tablo 2).

Ters tavanlar, ahşap kirişlerin açıkta bırakıldığı tavan şeklindedir. Tavanın en yalın halidir. Bodrum ve zemin katların tamamı ters tavan şeklindedir. (Görsel 38, 40, 42, 118, 170, 205, 257, 293, 317, 354, 355, 356, 370, 373, 376, 378, 420, 437, 439, 447, 448, 453, 459) Ters tavanların bazıları sonradan kontrplak ile kapatıldığı gözlenmektedir (Görsel 46, 294, 396).

Düz tavanlar; geleneksel konutlarda çok yaygın olarak kullanılmıştır. Ahşap kirişlemenin altına perdahlı veya düz tahtaların uzunlamasına düzgün bir yüzey oluşturacak şekilde çakılmasıyla elde edilir²⁴⁸ (Görsel 48, 50, 90, 227, 275, 279, 302, 359, 383, 385, 405, 421, 425, 452).

Tekne Tavanlar: Bu teknikte önce düz tavan yapılı gibi kirişlemenin altına ana zemin oluşturulur. Bu ana zemin üzerine yanlarda kademeli kat kat pervazlar çakılarak, tekne kenarı gibi odanın duvarına açılan bir görünüm verilmektedir. En çok kenar pervazlarında ve göbeklerinde süsleme vardır.²⁴⁹ Araştırmaya konu olan örnekler içerisinde Çakmakçı konutu birinci kat kuzeydoğu köşe odanın tavanı çökertme tavan şeklinde ve oldukça sadedir (Görsel 52). Özsoy konutu birinci kat sofasında ahşap kirişler arası çökertme şeklinde düzenlenmiştir (Görsel 211).

²⁴⁶ Küçükerman; Güner, 1995, 107-123.

²⁴⁷ Küçükerman; Güner, 1995, 127.

²⁴⁸ Kemal Yıldırım; Mehmet Lütfi Hidayetoğlu, "Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir inceleme", 9. Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, 2006, İzmir, s. 333.

²⁴⁹ Yıldırım; Hidayetoğlu, 2006, 334.

5. 1. 14. Sarnıçlar

Yağmur sularının toplandığı su deposudur.²⁵⁰ Toplam 11 konutta sarnıç uygulaması görülmektedir. Çatılara gelen yağmur suları sarnıçlara yönlendirilmiştir. Aydın konutunda sarnıç, konutun bodrum katı doğu yönünde yer almaktadır. Ay konutunda bodrum katın altında yer almaktadır. Çakmakçı konutunda bodrum katta güneybatı köşede yer almaktadır. Çalık konutunda bodrum katta kuzeybatı köşede yer almaktadır. Dönmez konutunda güney cephede birinci kat merdiveni altında yer almaktadır. Güney konutu zemin kat doğu yönde yer almaktadır. Tantu (Katalog 13) konutu zemin katta, üst kata çıkan merdiven altında yer almaktadır. Tolun konutunda bodrum katta batı yönde yer almaktadır. Tolun konutunda sarnıç üstüne denk gelen yerde zemin katta mutfak olarak kullanılan odanın zemininde güney yönde sarnıca açılan iki adet yuvarlak formulu delik yer almaktadır. Mutfağa su almak için yapıldığı tahmin edilmektedir (Çizim 66). Sarnıç, Yeğın konutunda, konutun zemin kat hizasında ve batı cephede yer almaktadır. Yılmaz (Katalog 17) konutunda zemin katta kuzeybatı yönde yer almaktadır. Yılmaz (Katalog 25) bodrum katta kuzeybatı köşede mutfağın altında yer almaktadır. Tolun konutunda olduğu gibi sarnıç Yılmaz (Katalog 25) konutunda da mutfağın altında yer almaktadır. Yılmaz konutunda da mutfağın zemininde sarnıca açılan yuvarlak delik yer almaktadır (Çizim 105), (Görsel 451). Giresun²⁵¹ konutlarında sarnıç bulunması açısından benzerdir.

5. 1. 15. Su Kuyuları

Dönmez (Çizim 22) ve Keşaplı (Çizim 32) konutunun zemin katında, Özsoy konutun bodrum katında (Çizim 49), (Görsel 209), Yeğın konutun bahçesinde, su kuyuları bulunmaktadır.

Giresun²⁵² konutlarında su kuyuları konut bahçelerinde yer almaktadır.

5. 1. 16. Konut Çeşmeleri

Genel su sağlama sisteminden gelen suyun kamunun kullanıma sunulduğu yapılarıdır.²⁵³ Araştırmaya konu olan konutlar içinde özel kullanım amaçlı

²⁵⁰ Adana Turani, *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998, s. 124.

²⁵¹ İltar, 2011, 61.

²⁵² İltar, 2011, 60.

²⁵³ Metin Sözen; Uğur Tanyeli, *Sanat Kavramı ve Terimler Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2012, s. 41.

çeşmeler yer almaktadır. Beş adet konut içinde çeşme yer alır. Çeşmelerden sadece biri bahçe cephesine bakar şekildedir. Diğerleri konut içinde yer almaktadır. Konut içinde yer alan çeşmeler sarnıç duvarında yer almaktadır. Çeşmelerden haznesi sarnıç olamayan ve küçük bir haznesi, farklı bir formu olan Özsoy konutu çeşmesi yer almaktadır.

Özsoy konutu çeşmesi dışında genel olarak hazneleri sarnıç olan çeşme düzenlemeleri Arslan konutu içinde yer alan sarnıç duvarında²⁵⁴, Çakmakçı konutu sarnıcının kuzey duvarında zemine yakın konumda küçük bir niş içinde metal boru yer almaktadır. Musluk yerinde yoktur. Çeşme oldukça sade tarzdadır. Çeşmenin yalağı bulunmamaktadır. Dönmez konutu sarnıcının zemin katta kalan kısmı hem de bahçeye bakan kısmı çeşme olarak düzenlenmiştir²⁵⁵ (Görsel 97, 98). Özsoy konutu bodrum katta çeşme yer almaktadır. Bodrum katın köşesine yerleştirilmiştir. Çeyrek yuvarlak formlu ve oyma taş haznesi yer almaktadır.²⁵⁶ (Çizim 49), (Görsel 202, 203). Yılmaz (Katalog 17) konutunda sarnıcın banyoya bakan duvarında niş içinde iki adet ve bir tane de köşeye yerleştirilmiş çeşme bulunmaktadır (Görsel 297, 298). Yılmaz konutunda (Katalog 25) bodrum katta sarnıcın güney duvarında çeşme düzenlemesi yer almaktadır (Görsel 445). Yılmaz konutun çeşme nişi ve aynalı tahrir edilmiştir.

Giresun²⁵⁷ da bulunan konutlarda, sarnıcın bir duvarında çeşmeler yer alması açısından benzer örnekler sergilemektedir. Akçakoca²⁵⁸ konutlarında çeşmeler bahçe içinde yer almaktadır. Tokat²⁵⁹ Vasfi Süsoy Evi zemin katta konut içinde çeşme olması açısından benzerdir. İzmir²⁶⁰ konutlarında bahçe içinde ya da konutun bir duvarına bağımlı şekilde çeşmeler yer almaktadır.

²⁵⁴ Konuta girilememiştir.

²⁵⁵ Dönmez konutu katalogunda detaylı anlatılmıştır.

²⁵⁶ Özsoy konutu katalogunda detaylı anlatılmıştır.

²⁵⁷ İltar, 2011, 61-62.

²⁵⁸ Naldan, 2012, 55.

²⁵⁹ Emine Saka Akın; Aygün Ercan Kalımbayrak; Sadakat Saffiyye Mumcuoğlu; Elif Yaprak Başaran, “Yeniden İşlevlendirilen Bir Geleneksel Konut; Tokat Vasfi Gürsoy Evi”, *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, S. 17, Ankara, 2018, s. 124.

²⁶⁰ Aygül Uçar, “İzmir Konutlarında Çeşme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 38, Isparta, 2016, s. 259.

5. 2. CEPHE DÜZENLEMESİ VE ÜST ÖRTÜ ÖZELLİKLERİ

5. 2. 1. Bahçe Kapıları

Araştırmaya konu olan örneklerden ön avlu düzenlemesi olan Dönmez, Güney, Kokulu, Kuyumcu, Pelit, Tantu ve Yeğin konutlarıdır. Fakat bazı örneklerin avlu girişleri günümüzde ortadan kalktığı ya da kullanılmakta olan konutların avlu girişleri özgün özelliğini kaybettiği görülmektedir.

Dönmez konutunun ön bahçe kapısı günümüzde yerinde değildir. Kapı iki yanda taş sütunlu olup kompozit sütun başlıklıdır. Sağ yöndeki sütun üzerinde madalyon içine alınmış rozet motifi yer almaktadır. Kapı düz lentoludur. Lentonun sokağa bakan yüzeyi iki uçta ve ortada kabartma rozetlidir²⁶¹. Kapı kanatları hakkında bilgi bulunmaktadır. Güney konutunun ön bahçe giriş kapısı özgünlüğünü yitirmiştir. Günümüzde çift kanatlı muhdes demir kapı yer almaktadır (Görsel 135). Kokulu konutun ön bahçe giriş kapısı özgünlüğünü yitirmiş ve çift kanatlı muhdes demir parmaklıklıdır. Özsoy konutunun ön avlu giriş kapısı yonu taş söveli ve lentoludur. Sonraki dönemlerde lento üzerine beton koruma yapıldığı düşünülmektedir. Kapı kanatları hakkında bilgi bulunmamaktadır (Görsel 180). Pelit konutunun ön bahçe kapısı yonu taş sövelidir. Söveler profillidir. Kapı kanatları hakkında bilgi bulunmamaktadır (Görsel 220). Tantu konutun (Katalog 13) bahçe kapısı günümüzde çift kanatlı demir parmaklıklıdır. Özgünlüğü bulunmamaktadır (Görsel 230). Yeğin konutunun bahçe kapısı yonu taştan ve vurguludur. Kapı söveleri ve lentosu profillidir. Kapının saçakları kademe profillidir (Görsel 263).

5. 2. 2. Konut Giriş Kapıları

Konut giriş kapıları cephe ortasından düzenlenen 11 örnek bulunmaktadır. Bunlar; Arslan, Ay, Çalık, Dönmez, Ertoy, Güney, Kuyumcu, Tantu (Katalog 13), Yeğin, Yılmaz (Katalog 17) ve Tobay konutlarıdır. Köşelere kaydırılmış giriş kapısı düzenlemesi 10 örnekte görülmektedir. Bunlar; Çakmakçı, Keşaplı, Tantu (Katalog 14), Tolun, Atik, Çil, Helvacıoğlu, Yanıkoğlu ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır.

²⁶¹ Ordu Kültür Envanteri, 2010, 397.

Giriş cephesinde iki giriş kapısı bulunan 3 örnek bulunmaktadır. Bunlar; Özsoy, Pelit ve Aydın konutlarıdır. Araştırmaya konu olan konut kapıları ahşap çift kanatlı, ahşap tel kanatlı, metal çift kanatlı, metal tek kanatlı şeklindedir.

Arslan konutunun kuzey yönünde zemin kat cephesinin ortasında yer alan kapı söveleri ve lentosu yonu taştan ve pilastrlıdır. Kapı lentosu düzdür. Çift kanatlı demir muhdes kapı yer almaktadır. Kapı kanatların üst kısmı çamlıdır. Aydınlatma penceresi bulunmamaktadır (Görsel 9).

Ay konutunun güney cephe ortasında yer alan kapının söveleri ve lentosu yonu taşlı ve pilastrlıdır. Kapı lentosu düzdür. Kapı kanadı tek kanatlı demir muhdes kapıdır. (Görsel 15).

Çakmakçı konutunun zemin kat kapısı, güney cephenin batı yönüne yakın yerde yer almaktadır. Köşeye kaydırılmıştır. Kapı eşiği söve ve lentolar yonu taştan ve pilastrlıdır. Kapı lentosu düzdür. Kapı kanadı tek kanatlı muhdes demir kapıdır (Görsel 36).

Çalık konutunun kuzey cephesinin ortasında ve bodrum kat hizasıyla birinci kat hizasına da dahil olan kapının söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlıdır. Kapı kanatları ahşap çift kanatlı kapıdır. Kapı kanadı üstte camlı ve demir korkulukludur. Camlı kısmın altında yatay göbek, onun da altında dikey iki adet göbek bulunmaktadır (Görsel 62).

Dönmez konutunun asıl giriş kapısı güney cephede birinci kat hizasındadır. Zeminden dönerli taş merdivenle giriş kapısı sahanlığına ulaşılmaktadır. Kapı, çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapı kanatları üç göbeklidir. Kapı üstünde kapıyla bütün halinde ahşap çerçeveli demir korkuluklu yatay dikdörtgen formulu aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 109).

Ertoy konutunun girişi güney cephenin ortasında yer alan kapıdan sağlanmaktadır. Kapının üstünde aydınlık penceresine yer verilmiştir. Yonu taş malzemededen yapılmış olan kapı söveleri ve lento içinde ahşap çift kanatlı kapısı bulunmaktadır. Soldaki kapı kanadı sağdaki kanada göre dar tutulmuştur. Ahşap kapı kanatları üzerinde üç adet göbek yer almaktadır. Göbekler üstte ve altta dikey ortada yatay formludur (Görsel 120).

Güney konutunun asıl giriş kapısı güney cephede zemin katın ortasında yer almaktadır. Kapı söveleri ve lentosu yonu taş olduğu tahmin edilmektedir Kapı

kanadı muhdes çelik kapıdır. Kapının üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 138).

Keşaplı konutunun iki blok şeklinde tasarlandığından dolayı güney cephenin doğu ve batı uçlarında birer adet ana giriş kapısı bulunur. Batı bloğunun ana girişi iki kanatlı ahşap bir kapıdır. Kanatlar üzerinde üçer göbek yer alır. Ortadaki göbek yatay dikdörtgen formludur. Bu göbeğin altında ve üstünde dikey dikdörtgen formlu göbek bulunur. Kapının eşiği, sövesi, lentosu yonu taş ve pilastrlıdır (Görsel 164-165).

Batı bloğu sağdaki kapı kanadı üstünde pirinçten döküm tekniğinde yapılmış olan figürlü kapı tokmağı bulunmaktadır. Figür; kadın eli şeklinde elinde küre tutar haldedir. Bileğinde kıvrımlı kıyafetin manşeti üstünde bileklik vardır. Yüzük parmağında kaşlı yüzük bulunmaktadır (Çizim 12).

Kokulu konutunun ana giriş kapısı, kuzey cephenin kuzeydoğu köşeye yakın konumda yer almaktadır. Zemin kat hizasında bulunan kapı pilastrlı söve ve lento içinde ahşap görünümlü muhdes çelik kapı yer almaktadır (Görsel 177).

Kuyumcu konutunun güneydoğu cephedeki asıl giriş kapısına muhdes beton merdivenle çıkılmaktadır. Kapı birinci kat şahnişin altında yer almaktadır. Birinci kata açılan kapı, muhdes demir kapıdır. Kapının iki yanında pencere yer almakta ve kapı üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 180).

Özsoy konutunun doğu cephesinde yer alan kapı ahşap çift kanatlı kapıdır, kanatlar üzerinde yatay yedişer göbekten oluşturulmuştur. Bu kapı üzerindeki yarım yuvarlak ve altı bölmeli aydınlık penceresi demir korkulukludur (Görsel 194).

Pelit konutunun doğu cephenin güneyinde yer alan asıl konut giriş açıklığı pilastrlı söveler ve lento arasında çift kanatlı ahşap basit bir kapı yer almaktadır (Görsel 221).

Tantu konutunun (Katalog 13) asıl giriş kapısı güney cephede yer almaktadır. Zemin katın ortasında yer alan bu kapının yonu taş söveleri ve lentosu içinde muhdes ahşap tek kanatlı, yatay üç göbekli kapı yer almaktadır. Kapı üstünde aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 229), (Çizim 16).

Tantu konutunun (Katalog 14) güneydoğu köşesindeki kapı, konutun beden duvarı dışında bulunmakta ve kapıya güney cephenin batı yönünden muhdes basamaklarla kapı sahanlığına çıkılmaktadır. Kapının söve ve lentosu iç ve dış bükey hatlardan oluşmaktadır. Kapı kanadı biri dar olmak üzere iki kanatlı muhdes demir kapıdır. Üstte aydınlatma penceresi yer almaktadır (Görsel 246).

Tolun konutunun asıl giriş kapsısı doğu cephede yer alan bodrum kat giriş kapısıdır. Düz kapı sövesi ve lentosu içinde ahşap kapı kanadı yer almaktadır. Kapı basit bir kapıdır. Ahşap kapı üstünde ahşap çerçeveli aydınlatma penceresi bulunmaktadır (Görsel 254).

Yeğin konutunun asıl girişi, doğu cephenin zemin kat hizasında ve cephe ortasında yer almaktadır. Girişin üstü balkonludur. Doğu cephede yer alan balkonlu kısmın altındaki ana kapıdan konuta giriş sağlanmaktadır. Kapı açıklığını, üstte yer alan aydınlatma penceresinden kapının lentosu ayırır. Kapının sövesi ve lentosu ile üstünde yer alan aydınlatma penceresi pilastrlarla çerçevelenmiştir. Pilastrlar söve ve lentolara kademeli şekilde geçiş yapmaktadır. Kapı açıklığı içinde ahşap çift kanatlı kapı kanadı yer almaktadır. Kapı kanadının soldaki kanadı dardır. Yüzeyinde tek şerit içinde küçük, dikey beş göbek yer almaktadır. Sağdaki (Görsel 264).

Yılmaz konutunun (Katalog 17) asıl giriş kapısı zemin kat seviyesinde güney cephe ortasında yer almaktadır. Kapı eşik lento ve söveleri beden duvarından dışarı taşkın vaziyettedir. Ahşap çift kanatlı kapı bulunmaktaydı. Kanatlar üç göbekliydi. Bu göbeklerden üstteki ve alttaki dikey dikdörtgen formlu ortadaki ise yatay dikdörtgen formluydu fakat günümüzde bu kapı yerinde yoktur (Görsel 290).

Atik konutunun asıl giriş kapısı zemin katın doğu cephesinde ve güneydoğu köşeye yakın konumdadır. İç ve dış bükey hatlı söve ve lento içindeki ahşap çift kanatlı kapısı bulunmaktadır. Kapı kanatları üç göbeklidir. Kapı kanatları üzerinde metal kapı tokmağı bulunmaktadır (Görsel 315-316).

Aydın konutunun kuzey cephesinde zemin kata açılan yan yana iki adet kapısı bulunmaktadır. Kapılar iki kademeli söve ve lentolar içinde yer alır. Soldaki ahşap kapının üst kısmı dikey iki bölmeli, ortası yatay bölmeli, altta da iki dikey bölmelidir. Sağdaki kapı ise muhdes metal kapıdır (Görsel 331).

Çil konutunun giriş kapaı doğu cephe de zemin katın güneydoğu köşeye yakın konumdadır. Kapı girişı niş içinde yer almaktadır. Kapı eşıği yol seviyesinin altındadır. Kapı söveleri i bükey ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kapı lentosu düzdür. Lentonu doğu yüzü iki kademelidir. Kapı kanadı demir ve çift kanatlıdır. Demir kapı kanadı üstte dikey dikdörtgen ereve içinde demir kıvrımlardan oluşturulmuş pencere şebekesi yer almaktadır. Altta iki adet göbek yer almaktadır (Görsel 346).

Helvacioğlu konutunun giriş kapısı batı cephesinde bodrum kat hizasında kuzeydoğu köşeye yakın konumdadır. Günümüze ulaşan kapı ahşap ve basit bir kapıdır (Görsel 348).

Tobay konutunun güney cephe de yer alan asıl giriş kapısına konutun doğusunda yer alan bahçe içinden girilen ve blok taş basamaklardan oluşturulmuş merdivenle zemin kat girişine ulaşılmaktadır. Kapı söveleri pilastrlıdır. Kapının söve ve lentosu yonu taştandır. Kapı kanadı yerinde değildir fakat ahşap çift kanatlı olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 367).

Yanıkoğlu konutunun asıl girişı kuzey cephe de, zemin katın kuzeydoğu köşeye yakın konumunda bulunmaktadır. Günümüzdeki kapı tek kanatlı demir kapıdır. Kapı üzerinde yatay dikdörtgen aydınlık penceresi bulunmaktadır (Görsel 395).

Yıldırım konutunun her katının giriş kapısı bulunmaktadır. Zemin kat kapısı  bölmeli ahşap kapı, ortada yatay üstte ve altta ikişer bölmesi bulunmaktadır. Birinci katın ahşap kapısı, kapının üst tarafı dikey  bölmeli ve bölmeler içinde yine bölmeler bulunmaktadır. Kapının alt tarafında ise dört adet göbek bulunmaktadır (Görsel 348-349).

Yılmaz konutunun asıl giriş kapısı kuzey cephenin kuzeydoğu köşesine yakın konumda bulunmaktadır. Günümüzde yol ve kaldırım seviyesinin altında kalmıştır. Kapı söveleri ve lentosu i ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kapının eşik, söve, lentosu yonu taştandır. Kapı kanatları, çift kanatlı ahşap kapıdır.  göbekli kanatlar üzerinde üstte ve altta dikey, ortada yatay göbek bulunmaktadır (Görsel 434).

Konut girişlerinin geri çekilerek bir niş içine alınması cephe de derinlik ve hareketlilik katmak yanında girişlerin iklimsel etkilenmelerin de önüne geçen bir

uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bölge ya da illerde görülen bu uygulama araştırmaya konu olan örneklerde rastlanılmamıştır. Bu tür girişleri olan konut örnekleri geleneksel konut örneklerinin olduğu yerlerde ve Gelibolu²⁶², Afyonkarahisar²⁶³, Gericir²⁶⁴, Akçakoca²⁶⁵, Niğde²⁶⁶, Isparta²⁶⁷, Malatya²⁶⁸ gibi yerlerde de karşımıza çıkmaktadır.

5. 2. 3. Cephe Özellikleri

Geleneksel konutların kültürel açıdan dışa kapalı oluşu ve bu oluşumun zamanla değişimi dolayısıyla da cephe tasarımlarına yansıdığı görülmektedir.

16. yüzyılda sokağa bakan cephelerin pencere sayısı çok az bulunmaktaydı. 17. yüzyılda konutların arka cephelerinde pencerelere yer verilmiştir.²⁶⁹ Cephelerde iç unsurlara denk gelen dikey ve yatay çizgiler cephelere yansımaktadır. Geleneksel cephe tasarımının en önemli özelliği cephelerin oda ve eyvan ayırımına göre düzenlenmesidir.²⁷⁰

18. yüzyıla kadar yapılan konutlarda, dış cepheler fazla hareketli değildir, dolayısıyla konut planı daha topludur.²⁷¹ 18. yy da sürme pencerelerin kullanılmasıyla birlikte manzaradan ve ışıktan faydalanmak için bina cepheleri daha çok hareketli hale gelmeye başlanmıştır.²⁷² Fakat o tarihten itibaren, aydınlık ve ferahlık ihtiyacının artması ile çıkmalar da fazlalaşmakta ve cepheler hareketlenmektedir.²⁷³ 18 ve 19. yüzyıldan itibaren giriş katları üzerinden dışarıya doğru taşan üst katları ile geleneksel konut yeni bir tasarım dönemine girmiştir.²⁷⁴ Konutun cephe görünümünü etkileyen faktörlerden en önemlisi çıkmalardır. Çıkmalar payandalarla alt katlardan desteklenerek üst katın sokağa doğru taşmasını sağlayan mimari elemanlardır. Çıkmalar ilk olarak başodalarda

²⁶² Oral, 2006, 966.

²⁶³ Kemal Yıldırım, “Geleneksel Afyonkarahisar Evlerine Ait Kapılar Üzerine Bir Araştırma”, *Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XXI, S. 1, Ankara, 2006, s. 78.

²⁶⁴ Şerife Tali, “Gericir Evlerinin Giriş Kapı Tasarımları Üzerine Tipolojik Bir Araştırma”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S. 21, Erzurum, 2008, s. 169.

²⁶⁵ Naldan, 2012, 183.

²⁶⁶ Huriye Altuner, “Geleneksel Niğde Evleri Giriş Düzenlemeleri”, *Turkish Studies*, C. VIII, S. 8, Ankara, 2013, s. 1656.

²⁶⁷ Demirci, 2011, 121.

²⁶⁸ Durgun, 2006, 42.

²⁶⁹ Kuban, 1995a, 164.

²⁷⁰ Kuban, 1995a, 171.

²⁷¹ Eldem, 1954, 23.

²⁷² Günay, 1999, 43-44.

²⁷³ Eldem, 1954, 23.

²⁷⁴ Kuban, 1995a, 171.

yapılmaya başlanmıştır. Daha sonra sokak cephesi olan diğer odalarda da uygulanmaya başlanmıştır. Bu dönemde çıkma altları ve saçaklar eğri yüzeyli, bağdadi sıvalı yapılmaya başlanır ve nakışlarla süslenir.²⁷⁵ 19. yy da II. Mahmut zamanında Ampir üslubu etkisini gösterir. Bu üslup plan, cephe ve süslemeye sadelik getirir, eğri yüzeyler azalır. Cephelerde Toskan üslupta yarım gömme sütunlar (pilastr) görülmeye başlanır. Duvarlar ahşap çatkı, sıvalı veya ahşap kaplıdır. Çıkmalar azalmış, saçaklar daralmış ve ahşap kaplanmıştır. Ahşap yapı adeta kagir bir mimariyi taklit eder.²⁷⁶

Kemerli pencere hiçbir zaman geleneksel ev geleneğinin bir parçası olmamıştır. Fakat sonraki dönemlerde kemerli pencere ile barok ve neo-klasik tarzın mimari düzenlemeleri, eğrisel bol silmeli profiller, kemer kilit taşları, söveli pencereler ve değişik orantı sistemleri cephe tasarımında uygulanmaya başlanmıştır.²⁷⁷ 19. yüzyılda İstanbul'da gelişen modellerin özellikle Hıristiyan azınlıkların bulunduğu önemli taşra kentlere de sıçradığı görülmektedir.²⁷⁸

Ortayılmazlar ve Burunucu mahallelerinde bulunan geleneksel konutların cephe tiplerini balkonlu, tek çıkmalı, tüm cephe genişliğince çıkmalı, testere dişi benzeri²⁷⁹ (gönye), çıkmasız cephe (düz cephe) şeklinde beş tipe ayırmak mümkündür (Tablo 1).

Balkonlu cepheler, geleneksel konutların dışa kapalı oluşu gibi nedenlerden dolayı eski tarihli örneklerde sokağa açılan bir balkon söz konusu değildir. Ön cephelerde genellikle sofa çıkması şeklinde, kafesli cumba çıkmalar yer almaktadır. Geç dönem konutlarda, çift çıkmalı konut cephe ortalarında balkonlar yer almaya başladığı düşünülmektedir. Ayrıca balkonlu konutlar, Giresun il ve ilçelerinde yer alan azınlık konutlarında da bulunmaktadır.²⁸⁰ Balkonlu bulunan konutlar Arslan konutu, Çalık konutu, Özsoy konutu, Tantu konutu (Katalog 14), Yeğın konutu, Yılmaz konutudur (Katalog 25). Arslan, Çalık ve Özsoy konutlarında yer alan balkonlar konutun giriş cephesinde değildir.

Arslan konutun doğu cephesinde yer alan balkon, konuttan dışa taşkın

²⁷⁵ Gülçin Bozkurt, "19. yy da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekân Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi", *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. LXII, S. 2, 2013, s. 43-44.

²⁷⁶ Günay, 1999, 43-44.

²⁷⁷ Kuban, 1995b, 173.

²⁷⁸ Kuban, 1995a, 178.

²⁷⁹ Eldem, 1954, 23.

²⁸⁰ İltar, 2011, 118.

bölümde (bodrum kat üstü) balkon düzenlemesine sahiptir (Görsel 5). Balkon taş korkulukludur. Çalık konutun doğu cephesinin birinci kat hizasında yer alan balkon (Görsel 57) sonradan konuta eklendiği düşünülmektedir. Balkon sokağa açılmaktadır. İki taş konsolla duvardan destek alınmış ve demir korkulukludur. Balkonun zemini betondan oluşturulmuştur. Konutun batı cephesinde avluya bakan birinci kat seviyesinde büyük levha taşlarla cephe genişliğince balkon şeklinde düzenlenmiştir. Fakat günümüzde sonraki dönemlerde yapılmış olan eklentilerle balkon bölümü kapatılmıştır (Görsel 59, 78). Özsoy konutun arka bahçeye açılan, batı cephesinde birinci kat seviyesinde balkon olduğu düşünülmektedir. Batı cephede birinci kat seviyesinde sofadan balkona açılan kapı ve duvardaki kesilmiş ahşap kirişlerin varlığı balkonun olduğunu düşündürmektedir (Görsel 191).

Tantu konutunun (Katalog 14) ana giriş cephesindeki, güney cephe genişliğince ve zemin ve birinci kat hizasında sütunlu balkonlar yer almaktadır (Görsel 241). Güney giriş cephesi boyunca zemin kat dört sütunla taşınan balkon şeklinde olması ve birinci katta yine dört sütunlu balkon, ikinci kat cephe genişliğince çıkmayı desteklemesi şeklindedir. Sütunlu kat çıkmalı konutlardan, Giresun²⁸¹ Atilla Aral (birinci kat cephesi cephe genişliğince sütunlu), Celaleddin Önbayrak ve Dilek Demir konutlarının (Zemin kat genişliğince cephe sütunludur) sütunlu cephelerine kısmen benzemektedir.

Yeğin konutunun doğu giriş cephesinde zemin kat girişinin üstünde iki sütunla taşınan balkon yer almaktadır. Sütunlar yuvarlak formudur. Sütun başlıkları bezemesizdir. Balkon zemini demir kirişler üzerinde levha taşlarla oluşturulmuştur (Görsel 263). Balkon demir korkulukludur (Çizim 20).

Yılmaz konutunun (Katalog 25) kuzey cephesinde balkon bulunmaktaydı. Balkon muhtemelen birinci kat seviyesindeydi. Fakat günümüzde bu balkon bulunmamaktadır (Görsel 430). Kuzey giriş cephesi günümüzde düz cephe formuna dönüştürülmüştür.

Giriş cephelerinde iki taş sütunla taşınan balkon düzenlemesine sahip Yeğin ve Yılmaz konutları (Katalog 25) yakın coğrafyada bulunan Akçaabat²⁸²,

²⁸¹ İltar, 2011, 86.

²⁸² Emine Saka Akın; Sevinç Ertürk; Hamiyet Özen, Akçaabat Geleneksel Evleri'nin Miras Değeri, *Dünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu*, 2013, Trabzon, s. 469.

Giresun²⁸³, Selim Gökdeniz, Şükriye Akbay, Hikmet Ergün konutlarının balkonlu cephe düzenlemesine benzer özellikler sergilemektedir.

“Şahnişin” sözlükteki anlamı, Odaların sokak ya da avluya bakan cephelerinde yapılan üç tarafı pencereci cumba tarzındaki çıkmalardır.²⁸⁴ Tek çıkmalı (Şahnişin) konutlar araştırmaya konu olan Dönmez, Kuyumcu, Tantu konutlarında ve genel itibari ile ön avlusu olan konutlarda gözlenmektedir (Görsel 102-103).

Kuyumcu konutunun ön avluya açılan giriş cephesi zemin, birinci ve ikinci kat düzenlemesi yer alır. Giriş cephesinin ikinci kat cephe ortasında ahşap iki payanda ile taşındığı tahmin edilen şahnişin yer almaktadır (Görsel 179).

Tantu konutunun (Katalog 13) ön avluya bakan giriş cephesi üzerinde şahnişin yer almaktadır. Diğer konutlardan farklı olarak konutun toplamda üç cephesinde şahnişin yer almaktadır. Şahnişinlerin tamamı birinci kat cepheleri ortalarındadır. Çıkmalar ahşap iki payandalı çıkma şeklindedir. Plan açısından dikdörtgen formludur (Görsel 229-230).

Şahnişinli giriş cephe düzenlemesi açısından araştırmaya konu olan örneklerden üç tanesinde yer almaktadır. Benzer örnekler Isparta²⁸⁵ Niyazi Anlı Hilaloğlu, Malatya²⁸⁶, Hacı İshak Sarsılmaz konutları, Giresun²⁸⁷, Akçakoca²⁸⁸, Bayburt²⁸⁹, Safranbolu²⁹⁰, Göynük²⁹¹, Akçaabat²⁹², Uşak²⁹³, Tokat²⁹⁴, Sivas²⁹⁵ gibi geleneksel konut örneklerinde de rastlanmaktadır.

²⁸³ İltar, 2011, 83-84.

²⁸⁴ Turani, 1998, 133.

²⁸⁵ Demirci, 2011, 104.

²⁸⁶ Durgun, 2006, 119.

²⁸⁷ Hamiyet Özen; Arzu Sert; Arzu Aydın Aksoy, “Giresun Kentsel Sit Alanı ve Evleri Üzerine Bir İnceleme”, *KATÜ Mimarlık Fakültesi Araştırma Makalesi*, Trabzon, 2006, s. 139.

²⁸⁸ Naldan, 2012, 182.

²⁸⁹ Hatice Uçar, “Geleneksel Bayburt Evlerinin Plan Tipolojisi ve Mekanların Örgütlenme Biçimleri”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.V, S. 35, Erzurum, 2005, s.157.

²⁹⁰ Günay, 1989, 112-114.

²⁹¹ Çiğdem Belgin Dikmen; Ferruh Toruk, “Geleneksel Göynük Evlerinin Mekânsal Yapısı ve Koruma Önerileri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XVII, Sayı, 1, Afyon, 2015, s.114.

²⁹² Akın; Ertürk; Özet, 2013, 469.

²⁹³ Elif Gürsoy, “Uşaktaki Tarihi Evlerde Çıkmalar”, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.VI, S. 2, Karabük, 2016, s. 350-352.

²⁹⁴ Çal, 1988, 33.

²⁹⁵ N. Nurhan Bilget, *Sivas Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993, s. 48.

Tüm cephe genişliğinde çıkması olan Güney ve Atik konutlarıdır. Güney konutunun sokağa bakan doğu cephesi ve ön avluya bakan güney giriş cephesinde birinci kat iki cephede de cephe genişliğince çıkma yer almaktadır. Konut zemin, asma (ara kat) ve birinci kattan oluşmaktadır (Görsel 134, 135).

Atik konutunun doğu cephe zemin kat üzeri bir kat görünür haldedir. Birinci kat fazla olmasa da zemin kat doğrultusunda tüm cephe boyunca öne çıkmalıdır (Görsel 308, 309).

Benzer örneklere Anadolu geleneksel konutlarında görüldüğü gibi özelde de Göynük²⁹⁶, Uşak²⁹⁷, Malatya²⁹⁸, Gelibolu²⁹⁹, Giresun³⁰⁰, Tokat³⁰¹ gibi yerlerde karşımıza çıkmaktadır.

Testere dişi benzeri (Gönye) cepheler geleneksel konutlarda Türk evine özgü belirleyici bir özelliktir.³⁰² Bu tür cepheler zemin katının arsaya göre şekil almasından kaynaklanmaktadır. Katalog 1 de yer alan konutun doğu cephesinde balkon olmasından dolayı balkonlu konutlar sınıfı içinde de değerlendirilmiştir. Konutun giriş cephesi kuzey yönde yer almaktadır. Arazi eğimine bağlı olarak bu cephede bodrum kat kısmen ve zemin kat üzeri birinci ve ikinci katı bulunmaktadır. Kuzey cephe genel itibari ile yatay olarak üç bölümden oluşmaktadır. İkinci kat cephesi üç gönyeli bölümden oluşmaktadır. Gönye çıkmalı cepheli benzer örneklere Anadolu geleneksel konutlarında görüldüğü gibi özelde de Malatya³⁰³ Celal Aksan ve Demirci Mustafa Efendi Konutu (İki gönye çıkmalı), Necmettin Polat, Hüseyin Yener konutu (tek gönye çıkmalı), Göynük³⁰⁴, Gelibolu³⁰⁵, Tokat³⁰⁶ yerlerde karşımıza çıkmaktadır.

Çıkmasız cephesi bulunan (Düz cepheler) Ay konutu (Görsel 10, 11), Çakmakçı konutu (Görsel 34, 36), Çalık konutu, (Görsel 58), Ertoylu konutu (Görsel 125), Keşaplı konutu (Çizim 8), (Görsel 158, 159), Kokulu konutu (Görsel 173), Özsoy konutu (Görsel 190), Pelit konutu (Görsel 215), Tolun

²⁹⁶ Dikmen; Toruk, 2015, 114.

²⁹⁷ Gürsoy, 2016, 350-352.

²⁹⁸ Durgun, 2006, 80.

²⁹⁹ Oral, 2006, 964.

³⁰⁰ İltar, 2011, 83-84.

³⁰¹ Çal, 1988, 33.

³⁰² Eldem, 1954, 23.

³⁰³ Yünkül, 2005, 94.

³⁰⁴ Dikmen; Toruk, 2015, 114.

³⁰⁵ Oral, 2006, 964.

³⁰⁶ Çal, 1988, 33.

konutu (Görsel 249), Yılmaz konutu (Katalog 17), (Görsel 285), Aydın konutu (Görsel 325, 329), Çil konutu (Görsel 340, 341, 342), Helvacıoğlu konutu (Görsel 348), Tobay konutu (Görsel 362, 367), Yanıkoğlu konutu (Görsel 388-393), Yıldırım konutudur (Görsel 412, 413).

Düz cepheli benzer örneklere Anadolu geleneksel konutlarında görüldüğü gibi özelde de Elâzığ³⁰⁷, Fatih Ağırbaş, Murat Dağ konutları, Göynük³⁰⁸, Akçaabat³⁰⁹, Giresun³¹⁰, Tokat³¹¹ gibi konutlarda ya da yerlerde de karşımıza çıkmaktadır.

5. 2. 4. Pencereleler

Konutların cephelerinde alt ve üst kat durumuna göre simetrik ya da asimetrik şekilde yerleştirilmiş olan pencereler konutun aydınlanması ve havalanması gibi özelliklere de imkân tanımaktadır.

Geleneksel konutların pencerelerinde ana malzeme ahşap ve alçıdır.³¹² Alt sıra pencerelerin üstünde “revzen”, “üst pencere”, “kafa pencere”, ya da tepe penceresi denen alçı pencereler bulunmaktadır. Üst sıra pencereler her odaya yapılmazdı.³¹³

Ahşap pencereler 18. yüzyılın ortalarından itibaren cam kullanımının yaygınlaşmasıyla kullanılmaya başlanmıştır. 18. yüzyıl öncesi büyük boyutlu cam üretilmediğinden alt sıra pencereleri üzerinde tepe pencereleri düzenlenmekteydi.³¹⁴ Geleneksel konut pencereleri iki sıra halindeydi. Altta yer alan pencereler tahta kepenkliydi.³¹⁵ 19. yüzyılda camlı pencereler büyümüş çoğalmış ve evi planlayan modül niteliği kazanmıştır. Tepe pencereler ve tahta kapaklar kaybolmuştur. Pencere üstleri üçgen alınlıklı, ya da yarım daire kemerli

³⁰⁷ Yünkül, 2005, 84.

³⁰⁸ Dikmen; Toruk, 2015, 114.

³⁰⁹ Akın; Ertürk; Özet, 2013, 469.

³¹⁰ İltar, 2011, 83-84.

³¹¹ Çal, 1988, 33.

³¹² İzzet Yüksek, “Kırklareli Geleneksel Konutlarında Pencerelelerin Karakteristik Özelliklerine Yönelik Bir Çalışma”, *Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi*, C.VI, S. 2, Edirne, 2005, s. 19.

³¹³ Günay, 1998, 271.

³¹⁴ Yüksek, 2005, 19.

³¹⁵ Kuban, 1995a, 122.

ve silmelerle bezelidir.³¹⁶ Camlı çerçevelerin kullanılmaya başlamasından sonra kanatlı ve sürme çerçeveler yapılmaya başlanmıştır.³¹⁷

Sedirler pencerelerin hemen altında olduğundan oturan insanları rahatsız etmeden pencerelerin açılması için en mantıklı yöntem düşey hareket eden düşey sürme pencereydi.³¹⁸ Son dönem pencere çerçeveleri daima sürmeli olarak yapılmıştır.³¹⁹

19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başlarında geleneklerin büyük ölçüde etkilendiği batılılaşma hareketi sonucu konutlara girmeye başlayan hareketli mobilya ve bunun gereği bağdaş kurma ve yerde yemek yeme yerine masada yemek yeme sedir yüksekliğini etkilemiş ve sedir olayını ortadan kaldırmıştır. Pencere alt hizası geleneksel konutlarda 42-50 cm iken 19. ve 20. yüzyıl konutlarında mobilya yüksekliğine bağlı olarak 60-70 cm. yükselmiş bu değişim dış cepheye de yansımıştır.³²⁰

Osmanlı dönemi konutlarında pencere doğramasının giyotin denilen düşey sürme haline gelmesi 19. yüzyılda kullanılmaya başlanmıştır.³²¹

Araştırmaya konu olan örnekler içerisinde tepe penceresi olan konuta rastlanılmamıştır. Zemin ya da bodrum katlarda yer alan pencereler küçük boyutlardadır ve üzerlerinde demir korkuluklar bulunmaktadır. Zemin ya da bodrum katlar taş örgülü olduğundan kalın duvarlar içerisinde mazgal tarzı pencereler de bulunmaktadır (Görsel 3, 32, 40). Üst kat pencerelerinin büyük çoğunluğu ahşap giyotin pencere düzenlemesi görülmektedir (Tablo 1). Konutlar içinde zamanla değiştirilmiş muhdes pencere düzenlemeleri de bulunmaktadır. Bunlar yanında yatay dikdörtgen formlu büyük pencereler de kullanılmıştır (Görsel 7, 14, 31, 33, 45, 57, 75, 105, 125, 134,135, 159, 174, 189, 190, 191, 215, 229, 230, 243, 244, 249, 262, 287, 309, 322, 325, 326, 342, 365, 389, 416).

Benzer pencereler son dönem geleneksel konutlarda uygulanmış olmakla birlikte Giresun³²², Elâzığ³²³, Gelibolu³²⁴ geleneksel konutlarda da kullanılmıştır.

³¹⁶ Günay, 1999, 44.

³¹⁷ İltar, 2011, 129.

³¹⁸ Kuban, 1995a, 122.

³¹⁹ İltar, 2011, 130.

³²⁰ Yüksek, 2005,19.

³²¹ İltar, 2011,131.

³²² İltar, 2011,131-132.

5. 2. 5. Çatı ve Saçaklar

Ünye’de eski konutların çoğunda kırma çatı sistemi kullanılmıştır. Fakat beşik çatı, az da olsa görülmektedir. Çatılar genellikle dört omuzluklu düzenlenmiştir.³²⁵

Konutların üst örtüsü durumundaki çatılar, araştırmaya konu olan örneklerde genel olarak üç grupta karşımıza çıkmaktadır. Bunlar dört yöne eğimli kırma çatılar; Ay, Çakmakçı, Çalık, Dönmez, Güney, Keşaplı, Kokulu, Kuyumcu, Özsoy, Pelit, Tantu (Katalog 13), Tantu (Katalog 14), Tolun, Yeğın, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Aydın, Çil, Helvacıoğlu, Tobay, Yanıkoğlu, Yıldırım ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarında uygulanmıştır. Arslan konutu üç yöne eğimli kırma çatı şeklindedir. İki yöne eğimli beşikörtülü çatı Ertoy konutunda uygulanmıştır. Çatı örtüsü olarak üç farklı türde örtü kullanılmıştır. Alaturka kiremitle örtülü olanlar; Arslan, Dönmez, Ertoy, Keşaplı, Kuyumcu, Özsoy, Pelit, Tantu (Katalog 13), Tolun, Yeğın, Yılmaz (Katalog 179), Atik, Aydın, Çil, Helvacıoğlu, Tobay, Yanıkoğlu ve Yıldırım konutlarıdır. Marsilya kiremitle örtülü olanlar; Ay, Çakmakçı, Güney ve Tantu (Katalog 14) konutlarıdır. Alaturka ve Marsilya kiremitle kaplı olan Çalık konutudur. Kokulu konutu ise shingle ile sonradan kaplanmış olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 1).

Saçak, yapının beden duvarından dışarı taşan çatı bölümüdür.³²⁶Duvar malzemesine göre taş ya da ahşaptan yapılmaktadır. Araştırmaya konu olan konutların üç farklı saçak görülmektedir. Düz tavan şeklinde ahşapla kapatılmış olanlar; Arslan, Çalık, Dönmez, Güney, Keşaplı, Kokulu, Kuyumcu, Özsoy, Pelit, Tantu (Katalog 13), Tolun, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Aydın, Helvacıoğlu, Tobay, Yanıkoğlu ve Yıldırım konutlarıdır. Saçakları kaplamasız olanlar katalog 3 ve 6 da yer alan konutlardır. Taş saçaklı olanlar; Ay, Çalık, Tantu (Katalog 14), Yeğın, Çil ve Yılmaz (Katalog 25) konutlarıdır. Ay konutun kuzey ve doğu cephesi saçakları taş saçaktır. Diğer yönlerindeki saçaklar düz tavan şeklinde ahşap kaplamalıdır. Taş saçakların üst kısmı oluk şeklindedir. Bağdadi sıva ile kaplı saçak uygulaması görülmemektedir.

³²³ Yüıkul, 2005, 80.

³²⁴ Oral, 2006, 967.

³²⁵ Avanoğlu, 2002, 41.

³²⁶ Avanoğlu, 2002, 41.

³²⁶ Turanı, 1995, 122.

Geleneksel Tür konutların en önemli ayırt edici özelliği olan çatıların dört yana eğimli olmalarıdır³²⁷. Geleneksel ahşap çatının özelliği basit olmasıdır. En çok uygulanan biçimler beşik, kırma çatı ya da bunların birleşimidir. Geniş saçaklar çatıyı sağlamlaştırmak yanında duvarları da korumak için yapılmıştır. Çatılar genelde oturtma çatıdır.³²⁸ Geleneksel konutlarda en fazla kullanılan çatı kaplama malzemesi oluklu (alaturka) kiremittir. Kiremitler 35/ 17/ 20 cm ölçülerinde, birbirleri üzerine 8-10 cm. kadar bindirilerek, 2- 2,5 cm kalınlığında kiremit altı tahtası üzerine çitasız ve harçsız yerleştirilmiştir. Saçak altlarında ahşap lambri yapılarak cephe bütünlüğü sağlanmaya çalışılmıştır.³²⁹

İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'da görülen toprak damlı evler iklimsel nedenlerden dolayı Karadeniz bölgesinde görülmemektedir.

Dört yöne eğimli kırma çatılı benzer örnekler, Odunpazarı konutlarında³³⁰, Tokat³³¹ konutlarında, Elâzığ³³², Demirçi Mustafa Efendi, Celal Okşaş ve Faik Çöteli konutlarında, Sivrihisar³³³ Zaimoğlu Konağı, Yozgat³³⁴ Karşlıoğlu Konağı'ndaki çatılarla aynıdır.

5. 2. 6. Bacalar

Konutlarda yer alan bacalar moloz taş örgülü ya da ateş tuğla örgülü olarak konut içlerindeki ocakların yer aldığı cephe duvarı üstünden yükselmektedir. Günümüzde bacaların büyük çoğunluğu değişime uğramıştır.

5. 3. MALZEME VE YAPIM TEKNİĞİ

Anadolu'nun bölgesel özelliklerine göre, çevredeki malzemeyi en uygun biçimde kullanabilme yönünden çok zengin bir birikim oluşmuştur.³³⁵ Geleneksel konutlarda bölgelere göre malzeme farklılıkları bulunmaktadır. Ege, Marmara,

³²⁷ Günay, 1998, 37.

³²⁸ Kuban, 1995b, 227.

³²⁹ Ruhi Kafesçioğlu, *Kuzey-Batı Anadolu'da Ahşap Ev Yapıları*, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yay., İstanbul, 1955, s. 104.

³³⁰ Özden, 2009, 101.

³³¹ Çal, 1988, 37.

³³² Yünkül, 2005, 81.

³³³ Sayan, 2010, 97.

³³⁴ İlgün, 2007, 74.

³³⁵ Karpuz, 1984, 451.

Karadeniz, İç Anadolu gibi bölgelerde genellikle duvarların alt kısımlarında taş, üst kısımlarında ahşap çatkılı karkas (hımış) kullanılmıştır.³³⁶

Karadeniz, İç Ege ve Akdeniz bölgeleriyle Balkanlarda hâkim olan geleneksel konut tiplerinde yapı tekniği ahşap karkas arası kerpiç dolgu veya bağdadidir. Tokat, Amasya, Kastamonu, Safranbolu, Kütahya, Isparta, Antalya gibi şehirlerde kısa taş temel üzerine ahşap çatkı sistemi oturtulurken Kula gibi merkezlerde zemin kat tamamen moloz taş malzemedен yapılmıştır.³³⁷

Ünye Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerinde bulunan geleneksel konut örneklerinde kullanılan temel yapı malzemesi ahşap ve taştır.

Ahşap, konut cephelerinde ahşap dikmeler, ahşap kat girişleri, saçak ve çatı sistemlerinde sıkça kullanılmaktadır. Konut içlerinde kat aralarında zeminde ahşap kirişli döşeme şeklinde tavanlarda düz ya da ters tavan şeklinde, kapı, pencere, merdivenlerde, dolaplarda karşımıza çıkmaktadır.

Taş malzeme konutlarda üç türde karşımıza çıkmaktadır. Moloz taş ve yonu taş ve levha taş şeklindedir. Moloz taş, dış duvarları tamamen moloz taş örgülü konutlarda ya da sadece bodrum ya da zemin katı taş duvar olanlarda karşılaşılmaktadır. Yonu taş, köşe kilit taşları, kapı pencere söve ve lentolarında, ocaklarda, taş teknelerde, zemin kat merdivenlerinin ilk basamaklarında, köşe kilit taşlarında, dikey ya da yatay pilastrlarda, taş oluklu saçaklarda kullanılmıştır.

Levha taşlar, zemin kaplamalarında, sarnıç üstlerinde, balkon zeminlerinde, balkon korkuluklarında ve küçük mekânların üstlerini örtmede kullanılmıştır. Çalık, Tantu (Katalog 14) ve Yeğın konutlarında görmek mümkündür.

Ünye taşı diye tabir edilen işlemesi kolay olan beyaz, kırmızı ve pembe renkleri olan taşlar kullanılmıştır.³³⁸ Yılmaz konutunun (Katalog 25) bodrum katı iç duvarlı pembe ve beyaz taşlarla örgülüdür (Görsel 442). Konutların bodrum katı ya da bodrum katı olmayan konutların zemin katları moloz taş örgülüdür. Konutların moloz taş örgülü zemin kat ya da bodrum katlarda köşe kilit taşları, yatay ve dikey pilastrlar, kapı, pencere söve ve lentoları yonu taştır. Dış duvarları

³³⁶ Haşım Karpuz, "Karaman'da Eski Türk Evleri", *Türk Halk Kültürü Araştırmaları*, Ankara, 1992, s. 57.

³³⁷ Çal, 1988, 32-33.

³³⁸ Avanoğlu, 2002, 47.

tamamen taş örgülü olan Çalık, Kuyumcu, Tantu (Katalog 14) Yeğın ve Çil konutlarıdır. Dış duvarları kısmen³³⁹ taş örgülü Ay ve Çakmakçı konutlarıdır. Taş duvarlarda kireç harçı kullanılmış olup, duvar kalınlığı zemin ya da bodrum katlarda 60 cm ile 70 cm arasında değişmektedir. Katlar yükseldikçe taş duvar kalınlıkları incelmektedir. Üst katlarda taş duvarların incelmesi yapı yükünü azaltmıştır.

Konutların üst kat dış duvarlarında üç tip duvar görülmektedir. Bunlar; ahşap çatkılı hımış dolgulu duvar, ahşap çatkılı bağdadi duvar, ahşap çatkılı ahşap kaplamalı duvar şeklindedir.

Üst katları ahşap çatkılı bağdadi olan; Dönmez, Güney, Keşaplı, Kuyumcu, Pelit, Tantu (Katalog 13), Yılmaz (Katalog 17), Aydın, Tobay ve Yanıkoğlu konutlarının dış duvarlarıdır. Dış cephede ve iç duvarlarda bağdadi duvarın tercih edilme nedeni konut içini nem ve rutubete karşı korumasıdır. Konutların genelde üst katlarda ve iç bölme duvarlarda kullanılmış olması bu duvar tekniği ile inşa edilmiş duvarların kısa ömürlü olmasına neden olmuştur.

Ahşap çatki üzeri ahşap kaplamalı dış duvarları bulunan konutlar da bulunmaktadır. Bu ahşap kaplamalı duvarlar, konutların üst katlarının tüm cephelerinde Ertoy konutunda olduğu gibi ya da sadece bir-iki cepheyle sınırlandırılmış olan Keşaplı, Tolun ve Yıldırım konutlarında da görülmektedir. Bunun yanında ahşap çatkılı hımış dolgulu olan Özsoy konutun duvarları gibi duvarlar da mevcuttur.

Taşıyıcısı taş olup ateş tuğla ile örülmüş duvarları olan Atik ve Tobay konutlarında görülmektedir. Üst katlarda dış cephede taşıyıcısı taş olan duvarlar içinde almaşık malzeme kullanılarak yapılmış olan Yılmaz konutu bulunmaktadır.

Konut içlerindeki duvarları ahşap duvar olanlar Ertoy, Güney, Tantu (Katalog 13) konutlarıdır. İç duvarları bağdadi duvar olan Ay, Çakmakçı, Çalık, Dönmez, Keşaplı, Kokulu, Özsoy, Pelit, Tantu (Katalog 14), Yeğın, Yılmaz (Katalog 17), Atik, Aydın, Tobay ve Yanıkoğlu konutlarının duvarlarıdır.

Konutlarda genel itibarı zemin ya da bodrum katlar yığma duvar tekniği, üst katlar bağdadi ya da hımış dolgu, ahşap duvar tekniğindeki duvarlardır. Birçok

³³⁹ Konutların en az bir cephesi saçak seviyesine kadar taş örgülü olan konutları belirtmek için kullanılmıştır.

teknik aynı konutta uygulanmasından dolayı da karma özellikte teknik sergilemektedir.

5. 4. SÜSLEME ÖZELLİKLERİ

Türk süslemesinde motifler ve temalar; geometrik şekiller, bitkisel motifler, yazı, figür, mimari formlar, eşya motifleri olarak altı başlıkta yer almaktadır.³⁴⁰

Renk kullanımı Anadolu konut geleneğinin bir özelliği değildir. 16. yüzyıldan itibaren evlerin farklı renklere boyandığından bahsedilir. O tarihlerde İstanbul'da Türkler konutlarını, kırmızı, beyaz, sarı ve mavi renge boyamışlardır. Hıristiyan ve Yahudi konutları, gri, kahverengi ve siyahtır.

18. yüzyılda Orta Avrupa'dan geldiği düşünülen barok zevkleri yansıtan pembe, her tür kırmızı, zeytin yeşili ve sarının tonları ile konutlar boyanmışlardır. Taşra mimarisinde renk kullanımı azdır. Yalnızca ahşap öğelerin kireç ile boyandığı görülmektedir. Taşrada konutlarda beyaz, kırmızı, mavi renkler kullanılmıştır. Ev cephelerinde mistik ya da batıl inanışlara hitap eden bazı öğeler vardır. Bunlar muskalar, geyik boynuzları, nazar boncuklarıdır. Allah'ı anan çeşitli yazılar; Maşaallahu Kane (Allah'ın dediği olur), Ya Melik El-Mülk (mülkün gerçek sahibi) gibi. Yapım tarihi bazen bu yazmalarla birlikte yazılırdı. Saçakların altına küçük kuş evleri yapmakta iyilik ve şefkat ifadesi olarak görülürdü.³⁴¹

19. yüzyılda II. Mahmut döneminde Ampir üslubu etkisini gösterir. Dolap cepheleri sadeleşir, ortada yarım yuvarlak planlı bir çiçeklik nişi yer alır. Bunun içinde iki yandaki küçük hücreler şerbetliktir. Niş içinde manzaralar veya yeni teknolojinin harikaları tren, vapur gibi araçların resimleri yer alır. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren odalara çift kanatlı kapılarla, oda duvarları ortasından girilir. İç duvarlarda sandalyelik denilen çepeçevre ahşap silme dolanır. Tavanlar sıvalı ve manzara resimlidir. Çiçeklik, şerbetlik azalır. Ocak yerine çini soba kullanımı başlar.³⁴²

³⁴⁰ Selçuk Mülayim, "Türk Süsleme Sanatında "Arabesk" Problemi", *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, C. II, S. 2, 1983, s. 80.

³⁴¹ Kuban, 1995a, 185-186.

³⁴² Günay, 1998, 42-43.

Arslan konutunun pilastrlı³⁴³ pencere söveleri ve lentosu, bodrum ve zemin kat köşeleri, kuzeydoğu köşenin yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut, barok zevk olan pembe renkle boyalıdır (Tablo 1), (Görsel 3).³⁴⁴

Ay konutunun pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, konut köşeleri, güneybatı köşenin yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri, kuzey cephe kademeli saçak altı, süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Ayrıca konutun bodrum kat güney cephede bitkisel bezemeli yapım kitabesi olduğu tahmin edilen kitabe yer almaktadır. 1901 tarihi ve altında 9 rakamının çevresini çerçeveleyen yuvarlak formlu stilize çiçek ve yaprak motifi, bir çelenk meydana getirecek şekilde düzenlenmiştir (Görsel 11). Kitabenin sol üst köşe kısmında **MA** ve sağ üst köşede **10 Y** simgesi yer almaktadır. Simgelerin konut sahibinin unvanı ve adının ilk harfleri olduğu tahmin edilmektedir. Zemin kat mutfak ocağı yaşmağının alt kısmı S kıvrımlı olarak süslenmiştir (Görsel 24). Konutun dış duvarları barok zevk olan pembe renkle boyalıdır (Görsel 10, 13).

Çakmakçı konutunun doğu cephe bodrum kat giriş kapısının pilastrlı söveleri ve lentosu, girişin iki yanında yer alan pencerelerin pilastrlı söve ve lentoları süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut beyaz renkle boyalıdır (Görsel 31).

Çalık konutunun pilastrlı köşe kilit taşları, kapı pencere söveleri ve lentoları, kademeli kat silmeleri, ikinci kat pencere alınlıklarının çökertme tarzında olması ve kademeli taş saçak, süsleme unsuru olarak değerlendirilebilir. Konut barok zevki yansıtan pembe renkle boyalıdır (Görsel 57).

Dönmez konutunun bahçe girişi taş sütunlu olup kompozit sütun başlıklıdır. Sağ yöndeki sütun üzerinde madalyon içine alınmış rozet motifi yer almaktadır. Düz lentonun sokağa bakan yüzeyi iki uçta ve ortada kabartma rozetlidir.³⁴⁵ Şaşırtmalı köşe kilit taşları, güney cephe zemin kat ile birinci kat arasında kademeli kat silmesi, girişin altındaki sarnıcın bahçeye bakan çeşme aynalığı bezemelidir. Çeşmenin aynalığında vazo içinden çıkan stilize çiçekli kıvrık dal motifi yer almaktadır (Görsel 98). Şahnişini taşıyan iki adet sütunun

³⁴³ Sözen; Tanyeli, 2011, 244.

³⁴⁴ Kuban, 1995a, 185-186.

³⁴⁵ Ordu Kültür Envanteri, 2010, 397.

kaidelerinin yüksekliği korkuluk yüksekliğindedir. Kaidelerin alt kısımları kare formludur. Kaidelerin dışa bakan yüzleri dikey elips şeklindeki yivlerle hareketlendirilmiştir. Sütunlar kaideden sonra form olarak iki bölümlüdür. Sütunun ilk yarısı yuvarlatılmıştır. Ayrıca dikey yivlerle hareketlendirilmiştir. Sütünün ikinci kısmı ilk kısımdan daha kısa tutulmuş ve kare formludur. Buranın her yüzünde iç içe iki elips formlu yiv yer almaktadır. Sütunlar, antik dönem özelliği sergileyen kompozit başlıklıdır (Görsel 99, 100, 101).

Konut içinde süsleme unsuru olarak birinci kat ocak yaşmağında karşımıza çıkmaktadır. Ocak yaşmağının alt tarafı kaş kemer formundadır. Ocağın yaşmağını üç yönden çevreleyen bordür kuşağı yer almaktadır. Bordürün içi tek sıra halinde baklava dilimleri yer almaktadır. Baklava dilimleri birbirlerine boğumlarla eklenmiştir. Bordürün köşelerinde çiçek motifi yer alır. Yaşmağın yüzeyinin alt köşelerde stilize yaprak ve çiçek motifi görölür. Yaşmağın üst köşelerinde birer adet yelpazeyi anımsatan stilize motif yer almaktadır. Yaşmağın yüzeyinde simetrik olarak yerleştirilmiş “S”, “C” kıvrımlı stilize dal ve çiçek motifi yer almaktadır (Görsel 117). Konut barok zevki hatırlatan pembe renkle boyalıdır. Dönmez konutunda yer alan süsleme unsurları ve dönemsel üslup özellikleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ertoy konutu zemin kat giriş kapısı ve zemin kat pencerelerinin pilastrlı söveleri ve lentosu süsleme unsuru olarak düşünölabilir (Görsel 125).

Güney konutunda süsleme unsurlarına rastlanmamıştır.

Keşaplı konutu zemin kat köşeleri pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı pencere söveleri ve lentosu, kademeli kat silmesi (Görsel 168) ayrıca güneydoğu blokta yer alan ahşap kapının sağdaki kapı kanadı üstünde piriñten döküm tekniğinde yapılmış olduğu tahmin edilen figürlü kapı tokmağı bulunmaktadır (Çizim 36). Figür; kadın eli şeklinde elinde küre tutar haldedir. Bileğinde kıvrımlı kıyafetin manşeti üstünde bileklik vardır. Parmağında kaşlı yüzük bulunmaktadır. Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Kokulu konutunun köşelerinde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, kademeli pencere alınlıkları, kaval formlu kat silmeleri konutta yer alan süsleme unsurları olarak düşünölabilir (Görsel 173).

Kuyumcu konutunun zemin kat köşeleri, kapı, pencere söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Kat silmesi ikili kaval formludur. Zemin kat güneydoğu yöndeki ocağın ateşliğinin iki yanı ve ön tarafları yaşmağa kadar üst üste bindirilmiş sütünceler şeklindedir. Birinci kattaki (Görsel 186-187) ocak yaşmağında kıvrımlı yaprak kompozisyonu yer almaktadır. Ocağın kenarları üst üste yaprak motiflidir. Bu motif ocağın taç kısmına kadar iki yanda kuşak şeklinde devam eder, ortada çiçek motifi yer alır (Görsel 188). Ocağın taç kısmı ikili kaval silme şeklindedir. Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Özsoy konutunun bodrum katında yer alan çeşme yüzeyinde bitkisel bezemeler yer almaktadır (Görsel 202-203). İkinci katta ocağın yaşmağında hilal içinden çıkan palmet motifleri yer almaktadır (Görsel 213). Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut beyaz boyalıdır.

Pelit konutunun zemin kat köşelerinde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, pilastrlı kapı, pencere söveleri ve lentosu, kademeli kat silmesi süsleme unsuru olarak değerlendirilebilir (Görsel 215). Ayrıca konutun kuzey cephesinin doğu yönünde kapatılmış olan kapıda, iç ve dış bükey hatlarla kademeli olarak hareketlendirilmiştir (Görsel 223). Konut beyaz boyalıdır.

Tantu konutunda (Katalog 13) üç cephede yer alan çıkmaların altındaki ahşap elibelindeler profilden üç dilimli olması süsleme unsurun olarak değerlendirilebilir (Görsel 229). Konut beyaz boyalıdır.

Tantu konutunun (Katalog 14) köşe kilit taşları, kapı, pencere söveleri ve lentosu pilastrlı olarak düzenlenmiştir. Katlar arasında kademeli kat silmeleri yer almaktadır. Saçak kademelidir. Güney cephede yer alan sütunlu cephe düzenlemesi ve zemin kat sütun kaidelerinde ve birinci kat sütun kaidelerinde dikdörtgen formlu yivler yer almaktadır. Birinci kat sütunlarının üst kısmında girintili ve çıkıntılı bilezik yer almaktadır. Konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir (Görsel 242).

Tolun konutunun zemin kat köşelerinde yer alan pilastrlı köşe kilit taşları, kapı, pencere söveleri, doğu cephedeki kademeli kat silmeleri konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir (Görsel 241).

Yeğin konutunun bahçe kapısının söve ve lentosu içeriye kademeli silmelerden oluşmaktadır. Kapının taç kısmındaki saçak kademeli silmelidir

(Görsel 263). Konutun güneydoğu köşe kilit taşları pilastrlı ve yuvarlatılmıştır. Pencerelerin pilastrlardan söve ve lentoya geçişi, içe doğru kademeli ince silmelerle sağlanmıştır. Pilastrlı köşe kilit taşları, kapı pencere söveleri ve lentosu, kademeli kat silmeleri, kademeli saçak, Balkon taşıyan iki sütunun kaideleri dikdörtgen prizma şeklindedir. Sütun kaidelerinin yüzeyleri oyularak çerçevelenmiştir (Görsel 364). Çamaşırhanede yer alan ocağın yaşmağında daire içerisinde stilize edilmiş yedi yapraklı çiçek motifi yer alır (Görsel 272). Konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Kalan izlerden ilk boyası sarı olduğu anlaşılmaktadır.

Yılmaz konutunun (Katalog 17) doğu cephe bodrum kat kapı, pencere söveleri ve lentosu pilastrlıdır. Banyoda yer alan musluğun alınlığında stilize çiçek ve yaprak motifi bulunmaktadır (Görsel 298). Konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut günümüzde beyaz renkle boyalıdır fakat alttaki renk sarıdır.

Atik konutunun giriş kapısının söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlıdır (Görsel 315). Konutta başka süsleme unsuruna rastlanmamıştır.

Aydın konutunda giriş kapıları iki kademeli söve ve lentolar içinde yer alır. Sıva ile oluşturulmuş düz pahlı kat silmeleri, pencere söveleri ve lentosu, sıva ile oluşturulmuş pilastrlı köşeler konutta görülen süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Konut sarı renkle boyalıdır.

Çil konutunda süsleme unsurları doğu cephede yoğunlaşmıştır. Kapısı sövesi iç bükey ve dış bükey hatlarla hareketlidir. Düz lentonun doğu yüzü iki kademelidir. Pilastrlı köşe kilit taşları, kat silmesi, kapı, pencere söve ve lentoları yer almaktadır. Denizlik yüzeyleri yatay yivlerle hareketlendirilmiştir. Üst kat pencere tepelikleri iki kademeli taç şeklindedir. Tepeliklerden aşağı, sövenin ön yüzü daha belirgin hale dönüştürülmüştür. Belirgin hale dönüştürülmüş olan sövelerin ön yüzü içten oyulmuştur. Kademeli saçak ve altında hareketli konsollar yer almaktadır. Konsol altında yatay silme yer almaktadır. Üst kat ortadaki pencere üstünde kademeli çerçevesi olan niş içinde konutun yapım kitabesi yer almaktadır (Görsel 350). Kitabede kabartma şeklinde “X K 1906” simgesi ve tarihi yazmaktadır (Görsel 341). Simgenin konut sahibinin unvanı ve adının kısaltması olduğu düşünülmektedir. Kitabenin üstüne denk gelen yerde saçak girinti

şeklindedir. Konutta görülen dönemsel ve süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir.

Tobay konutunun bodrum ve zemin kat köşeleri bu katlarda yer alan kapı pencere söve ve lentoları, düz pahlı kat silmeleri pilastrlıdır. Süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir (Görsel 365).

Yanıkoğlu konutunun üç cephesinin ortasına denk gelen yerde birinci ve ikinci kat pencerelerinin ahşap lentoları basık kemer formudur (Görsel 389). Konutta yer alan süsleme unsuru olarak değerlendirilebilir.

Yıldırım konutunda bodrum katın doğu cephesinde yer alan pilastrlı pencere söveleri ve lentosu dışında süsleme unsuru bulunmamaktadır (Görsel 145).

Yılmaz konutunun (Katalog 25) giriş kapısının söveleri ve lentosu iç ve dış bükey hatlarla hareketlendirilmiştir. Kuzeydoğu köşedeki pilastrlı köşe taşlarının yuvarlatılması, köşelerde ve cephe yüzeylerinde yer alan pilastrlar, düz pahlı kat silmeleri, pencere alınlıklarının basık kemer form içinde çökertme şeklinde yer alması, taş saçağın çok sayıdaki küçük konsolla taşınması konutta yer alan süsleme unsurları olarak değerlendirilebilir. Ayrıca bodrum katta yer alan sarnıcın çeşmesi bezemesiz bordürle çevrelenmiş, kademeli ve dış bükey hatla hareketlendirilmiştir (Görsel 445).

Araştırmaya konu olan örneklerde çok fazla süsleme öğelerine rastlanmamaktadır. Örneklerde görülen süslemeler Ampir ve Eklektik üsluptadır. Süsleme olarak pilastrlar öne çıkmaktadır. Çeşme alınlığındaki ve ocak yaşmaklarındaki kıvrık dallı stilize çiçeklerin formları kaba şekildedir. Dönmez konutunda şaşırtmalı köşe kilit taşları kullanılmıştır.

Konut köşelerinin yuvarlatılması 19. yüzyılın son çeyreğinde görülmeye başlanan Eklektik üslup özelliği³⁴⁶dir. Arslan konutunun bodrum kat seviyesinde kuzeydoğu köşe kilit taşları, Ay konutunun (1901) bodrum, zemin ve birinci kat seviyesi güneybatı köşe kilit taşları, Yeğin konutunun zemin ve birinci kat seviyesi güneydoğu köşe kilit taşları, Yılmaz (Katalog 25) konutunun zemin ve birinci kat seviyesi, kuzeydoğu köşe kilit taşları pilastrlı ve yuvarlatılmıştır.

³⁴⁶ Yenişehirlioğlu, Müderrisoğlu, 1995, 122- 125.

Dönmez konutunun kompozit başlıklı sütunları, Tantu konutun sütunlu cephe düzenlemeleri, Çil konutun (1909) cephe düzenlemesi, bu üsluba işaret etmektedir.

SONUÇ

Ünye, Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerinde bulunan geleneksel konutların kayıt altına alınarak, dönemin mimariye etkileri, diğer bölgelerde yer alan geleneksel konutların benzer ya da farklı yanları ele alınarak Sanat Tarihi açısından değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda iki mahallede yer alan tescilli 25 konuta ulaşılmıştır.

Araştırmaya konu olan konutlar genel olarak 19. yüzyılın ikinci yarısına ve 20. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmektedir. Dönem itibarıyla hem tarihsel hem de kültürel açıdan büyük değişimlerin yaşandığı bir döneme denk gelmektedir. Özellikle Ünye merkezde yer alan azınlıkların Tehcir ve Mübadeleden sonra onlardan kalan konutlar satın alınarak mülkiyet değişimi yaşanmıştır. Bu durumda olan konutların içlerinin yeniden inşa edildiği düşünülmektedir. Araştırmaya konu olan Arslan, Ay, Çakmakçı, Çalık, Dönmez, Özsoy, Tantu (Katalog 14), Tolun, Çil, Yılmaz (Katalog 15) konutlarının azınlıklardan kaldığı düşünülmektedir. Sütun başlıkları, köşe kilit taşları, kapı pencere söve ve lentolarının vurgulanması, basık kemerler, kemerli pencereler batılı etkiler göstermektedir.

Anadolu konut mimarisi içinde araştırmaya konu olan örnekler 19 ve 20. yüzyılın geleneksel kültürünü, yaşama biçimini ortaya koymaktadır. Geleneksel konutlarda bölgesel farklar olsa da araştırmaya konu olan örneklerin plan tipleri, konutların iç unsurları, ahşap malzeme kullanımı ve yapım teknikleri ile geleneksel konutlarla ortak özelliklerini korumaktadır.

İncelenen 25 örnekten 7 tanesi nümüzde de konut olarak kullanılmaktadır. Konutlar genel itibarı ile üç katlıdır, sokak ve denize hâkim halde tasarlanmıştır. İncelenen konutlar plan olarak iç sofalı, dış sofalı, orta sofalı düzendedir.

Batılılaşmadan günümüze taşınabilir mobilyaların konut içlerinde tercih edilmesi nedeniyle kullanımda olan ya da kullanılmayan konutlarda sedir bulunmamaktadır. Sofa içinde eyvan, seki, köşk uygulamaları görülmemektedir.

Ortayılmazlar ve Burunucu mahallerinde genel anlamda özgün sokak dokusu kalmamış durumdadır. Fakat Ortayılmazlar Mahallesi, Keşaplı sokak yokuşunun sağında ve solunda birbirlerine yakın konumda yedi adet geleneksel konut bulunması dolayısıyla buranın imar edilerek tarihi bir sokak dokusu Ünye turizmine kazandırılabilir.

Özellikle çok fazla mülkiyet değişimine uğramış geleneksel konutlarda ayakta kalabilenlerin günümüzde çok hisseli konutlar ya da bireysel olarak ayakta tutulmaya çalışılan örneklerdir. Doğanın ve insanların verdiği tahribatlar neticesinde yakın gelecekte bu iki mahallede yer alan geleneksel konutların tamamı ortadan kalkması muhtemeldir. Kültürel tarihimiz içinde yaptığımız bu çalışmamızın gelecek kuşaklara kayıt oluşturmasını temenni ediyorum.

KAYNAKÇA

- Aktemur, A. M., *Tarihi Zile Konakları ve Evleri*, Eser Ofset Basım Yayın Matbaacılık, Erzurum, 2013.
- Akın, E. S.; Ertürk, S.; Özet, H., Akçaabat Geleneksel Evleri'nin Miras Değeri, *Dünden Bugüne Akçaabat Sempozyumu*, 2013, Trabzon, s. 445-460.
- Akın, E. S.; Hanoğlu, C., "Tokat Geleneksel Konut Mimari'sinde İç Mekân Alçı Süslemeleri", *Vakıflar Dergisi*, S. 40, 2013, Ankara, s. 163-185.
- Akın, E. A.; Kalınbayrak E. A.; Mumcuoğlu, S. S.; Yaprak Başaran, E.; "Yeniden İşlevlendirilen Bir Geleneksel Konut; Tokat Vasfi Gürsoy Evi", *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, S. 17, Ankara, 2018, s. 119-139.
- Altuner, H., "Geleneksel Niğde Evleri Giriş Düzenlemeleri", *Turkish Studies*, C. VIII, S. 8, Ankara, 2013, s. 1643-1670.
- Argan, Y., *İpek Yolu ve Ünye*, Ünye Kent Araştırmaları, İstanbul, 2004.
- Arseven, C. E., *Türk Sanatı*, Cem Yay., İstanbul, 1984.
- Arseven, C. E., *Türk Sanat Tarihi*, Maarif Basımevi, C. VII, İstanbul, 1990.
- Aslan, Z., "Batum Göçmenleri (1914-1930)", *Biliğ Dergisi*, S. 71, Ankara, 2014, s. 43-64.
- Aslanapa, O., *Türk Sanatı I*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972.
- Avanoğlu, S., *Ünye Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Bayar, N., *Açıklamalı Yeni Kelimeler Sözlüğü*, Akçay Yayınları, Ankara, 2006.
- Bayraktar, M. S., *Gümüşhacıköy Özdarendeliler Konağı*, Kriter Yayınevi, İstanbul, 2018.
- Bektaş, C., *Türk Evi*, Yem Yayınları, İstanbul, 2013.
- Besli, E., *Geleneksel Türk Evi Mimarisinin İncelenmesi: Düzce Korunalp Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, 2019, s. 67.
- Belde Planlama Ltd. Şti, *Ünye-Ordu Revizyon ve ilave İmar Planı 1/1000 Araştırma ve Plan Açıklama Raporu*, Ünye Belediyesi, Samsun, 2018, s. 187.
- Biçer, S. A., *Beyşehir Tarihi Kent Merkezinde Geleneksel Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2008.
- Binan, C., "Ocak", *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul, 1997, (C. III, s. 1360)
- Bilget, N., B., *Sivas Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1993.
- Bora, O., *Yeşil Ünye Rehberi*, Töyko Matbaası, Ankara, 1969.
- Bozkurt Azezli, S. G., *19. yy 'da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekân Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi*, (Yayınlanmamış

- Yüksek Lisans Tezi), Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 99-100.
- Bozkurt, S. G.; Altunçekiç, H., “Anadolu’da Geleneksel Konut ve Avluların Özellikleri ile Tarihsel Gelişiminin Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. LXIII, S. 1, 2013, s. 69-91.
- Bozkurt, G., “19. yy. da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekân Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, C. LXII, S. 2, 2013, s. 37-70.
- Bozkurt, N., “Ev”, TDV *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2003, (C. 11, S. 502).
- Cezar, M., *Anadolu Öncesi Türklerde Şehir ve Mimarlık*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1977.
- Çal, H., *Tokat Evleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 1988.
- Çalık, M., *Tarihi, Sarayı, Konakları, Kadıları, Hattatları, Fındığı, Mısırı ve Gemiciliğiyle Ünye*, Avrupa Yakası Ünyeliler Derneği Kültür Yayınları, Kaya Ofset, İstanbul, 1999.
- Çeşmeli, İ., Tarihi Kaynaklara Göre Türk Göçebelerde Dinler, Kültürler, Ritüeller ile İkonografisi (M. S. 8.Yüzyıla Kadar), *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Art-Sanat Dergisi*, S. 3, İstanbul, 2015. s.45-96.
- Çoruhlu, Y., *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 161.
- Dağtekin, E; Payaslı, G; Yıldırım, O. M., “Geleneksel Silvan Evlerinin Mimari Analizi”, *Online Journal Of Art and Desing*, C.VII, S. 3, 2017. s. 96-118.
- Demirci, D., *Isparta Evleri*, Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta, 2011.
- Dikmen, Ç., B.; Toruk, F.; “Geleneksel Göynük Evlerinin Mekânsal Yapısı ve Koruma Önerileri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. XVII, S.1, Afyon, 2015, s. 99-128.
- Doğan, O., *Karadeniz’de Bir Boğaziçi Ünye*, Mor Çiçek Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Durgun, Y., *Geleneksel Malatya Evleri Üzerine Bir İnceleme*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Dursun, N., “Tarihi Çorum Evlerinin Alçı Süslemeleri”, *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, C. XIV, S. 55, Trabzon, 2017, s. 1-16.
- Eldem, S., *Türk Evi Plan Tipleri*, Pulhan Matbaası, İstanbul, 1954.
- Eldem, S. H., *Türk Evi Plan Tipleri*, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, 1968.
- Eldem, S. H., *Türk Evi Osmanlı Dönemi I*, Güzel Sanatlar Matbaası, İstanbul, 1984.

- Erler, M. E., “Osmanlı Nüfus Kayıtlarına Dair Alternatif Bir Kaynak: Defter-i Liva-İ Canik (1837)”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. II, S. 8, Samsun, 2009, s. 169-190.
- Eski, S., *Sakarya İli Sapanca İlçesi Geleneksel Konut Mimarisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
- Esmer, M. A., *Avanos'un Eski Türk Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992.
- Günay, R., *Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.
- Günay, R., *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, Yem Yayınları, İstanbul, 1999.
- Gündoğdu, H., Genel Özellikleriyle Erzurum Evleri, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S. 3, Erzurum, 1997, s. 27-37.
- Gürsoy, E., Uşaktaki Tarihi Evlerde Çıkımlar, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. VI, S. 2, Karabük, 2016. S. 349-361.
- Hasol, D., *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, Yem Yayını, İstanbul, 1990.
- İlgün, Ş., *Geleneksel Yozgat Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2007.
- İltar, G., *Giresun İli Kentsel Konut Mimarisi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2011.
- İpek, N., “Canik Sancağı'nın Nüfusuna Dair Bir Değerlendirme”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. XII. S. 1, Samsun 1991, s. 35-51.
- Kandemir, A., *Giresun Evleri Tipolojisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2000.
- Kafesçioğlu, R., *Kuzey – Batı Anadolu'da Ahşap Ev Yapıları*, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yay., İstanbul, 1955.
- Karahan, R. E., Eski Türklerde Şehircilik, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 48, Erzurum, 2012, s. 425-440.
- Kaşgarlı, M., *Divan-ı Lügati't-Türk*, (Çev.: B. Atalay), TDK Yayınları , C. IV, Ankara, 1999.
- Karpuz, H., *Türk İslam Mimarisinde Erzurum Evleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1984.
- Karpuz, H., “Karaman'da Eski Türk Evleri”, *Türk Halk Kültürü Araştırmaları*, Ankara 1992, s. 55-78.
- Karpuz, H., *Türk-İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*, Ankara, 1993.
- Karpuz, E; Karpuz, H., *Anadolu Türk Evinde Mutfak Yemek Kitabı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2013.
- Kazmaoğlu, M; Tanyeli, U., “Anadolu Konut Mimarisinde Bölgesel Farklılıklar”, *Yapı Dergisi*, S. 33, İstanbul, 1979, s. 29-41.
- Kılıç, E., N., *Geleneksel Gaziantep Evlerinin İç Mekân Süslemelerinin*

- Araştırılması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007.
- Kızıllan, Y., *Ünye İlçe Merkezinin Coğrafyası*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2017.
- Koşan, D., *İskilip Şehri Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2019.
- Kökten, İ. K., “Anadolu Ünye’de Taş Devri (Paleolitik) Ait Yeni Buluntular”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 3-4, Aralık, 1962, s. 275-278.
- Kuban, D., *Sanat Tarihimizin Sorunları*, Çağdaş Yayınları, İstanbul, 1975.
- Kuban, D., *Türk ‘Hayat’lı Evi*, Mısırlı Matbaacılık A. Ş, İstanbul, 1995a.
- Kuban, D., *Türk ve İslam Sanatı Üzerine Denemeler*, Arkeoloji Sanat Yayınevi, İstanbul, 1995b.
- Kuban, D., *Türk Ahşap Konut Mimarisi 17.-19.Yüzyıllar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2018.
- Kumandaş Yanmaz, H., “Ordu İli Ünye İlçesi Kaya Mezarları”, *Avrasya ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C.V, S. 5, 2018, s. 106-129.
- Küçükerman, Ö., *Anadolu’daki Geleneksel Türk Evinde Odalar*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1973.
- Küçükerman, Ö., *Kendi Mekânı Arayışı İçinde Türk Evi*, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul, 1985.
- Küçükerman, Ö.; Güner, Ş., *Anadolu Mirasında Türk Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1995.
- Mülayim, S., Türk Süsleme Sanatında “Arabesk” Problemi, *Arkeoloji ve Sanat Dergisi*, C. II, S. 2, 1983, s. 62-85.
- Naldan, F., Akçakoca’dan *Bir Grup Ev Mimarisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2012.
- Oral, F., *Gelibolu’da Geleneksel Konut Mimarisi*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2006.
- Ögel, B., *Türk Kültür Tarihine Giriş*, C. III, Ankara, 1997.
- Öz, M., *XV-XVI. yüzyılda Canik Sancağı*, T. T. K. Yay., Ankara, 1999.
- Özcan, K., Orta Asya Türk Kent Modelleri Üzerine Bir Tipoloji Denemesi (VIII. Yüzyıldan XIII. Yüzyıla Kadar), *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XX, S. 2, Ankara, 2005, s. 251-265.
- Özden, Z., *Eskişehir Odunpazarı Geleneksel Türk Konut Mimarisi Örnekleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- Özdemir, M. S., *Ünye Kadılar Sokağı ve Çevresi için Bir Koruma Önerisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Mimarlık Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1997.

- Özen, H.; Sert, A.; Aksoy, A. A., “Giresun Kentsel Sit Alanı ve Evleri Üzerine Bir İnceleme”, *KATÜ Mimarlık Fakültesi Araştırma Makalesi*, Trabzon, 2006.
- Özyılmaz, H.; Aluçlu, İ.; Akın, C. T., “Mutfak Kültürünün Geleneksel Diyarbakır Evlerine Sosyal ve Mekânsal Yansımaları”, *Milli Folklor Dergisi*, S. 102, 2014, s. 138-153.
- Sargon, E., “Abdesthane”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 1998, (C. I, s. 71).
- Sayan, Y.; Öztürk, Ş., *Bitlis Evleri*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 2001.
- Sayan, Y., *Uşak Evleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1997.
- Sayan, Y., “Sivrihisar Evlerinden İki Örnek”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S. 11, Erzurum, 2010, s. 109.
- Sefer, N., *Geleneksel Divriği Evlerinin Biçimlenmesi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2005.
- Sözen, M., *Türklerde Ev Kültürü*, Türk Hava Yolları, İstanbul, 2001.
- Sözen, M.; Tanyeli, U., *Sanat Kavramı ve Terimler Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2011.
- Tali, Ş., “Germir Evlerinin Giriş Kapı Tasarımları Üzerine Tipolojik Bir Araştırma”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, S. 21, Erzurum, 2008, s. 165-185.
- Tekin, T., *Orhon Yazıtları*, TDK Yayınları, Ankara, 2010.
- Tellioglu, İ., “Doğu Karadeniz Bölgesinin Türk Yurdu Haline Gelmesi Hakkında Bir Derleme”, *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları*, C. II, S. 2, Ankara, 2007, s. 655-664.
- Tosun, İ., *Oney'den Ünye'ye*, Flaş Tv Ünye, Ankara, 1995.
- Tuluk, Ö. İ., “Erken 20.Yüzyıl Çorum Evlerinde Banyo Teknolojisi”, *Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XXVII, S. 2, Ankara, 2010, s. 61-82.
- Turanî, A., *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1995.
- Turani, A., *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998.
- Uçar, A., “İzmir Konutlarında Çeşme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 38, Isparta, 2016, s. 251-274.
- Uçar, H., “Geleneksel Bayburt Evlerinin Plan Tipolojisi ve Mekanların Örgütlenme Biçimleri”, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.V, S. 35, Erzurum, 2005, s. 147-160.
- Uşma, G., *Geleneksel Türk Evi ve Van Evleri*, Nobel Yayınları, Ankara, 2018.
- Yediyıldız, B., *Ordu Tarihinden İzler*, Fast Yayıncılık, İstanbul, 2000.
- Yenişehirlioğlu, F.; Müderrisoğlu, F., *Mersin Evleri*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1995.

Yıldırım, K., “Geleneksel Afyonkarahisar Evlerine Ait Kapılar Üzerine Bir Araştırma”, *Gazi Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, C. XXI, S. 1, Ankara, 2006. s. 75-85.

Yıldırım, K.; Hidayetoğlu, M. L., “Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir inceleme”, *9. Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, 2006, İzmir, s. 332-341).

Yünkül, A., *Elâzığ Evleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ, 2005.

Yüksek, İ., “Kırklareli Geleneksel Konutlarında Pencereilerin Karakteristik Özelliklerine Yönelik Bir Çalışma”, *Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi*, C. VI, S. 2, Edirne, 2005, s. 17-26.

İnternet Kaynakları

<http://www.necatidemir.net>. (24. 01. 2019).

<http://www.unyekent.com>. (29. 01. 2019).

<http://keos.unye.bel.tr>. (11.11.2019).

www.unyezile.com. (15.12.2019).

<http://keos.unye.bel.tr> (11.11. 2019).

[www.google.com.tr / maps](http://www.google.com.tr/maps) (15. 04. 2020).

EKLER

EK-1. TABLOLAR

Tablo 1. Dış Cephe Düzeni Değerlendirme Tablosu

KATALOG NO, KONUT ADI	İNŞA TARİHİ	KAT	PLAN	CEPHE	CEPHE MALZEMESİ	TEKNİK	PENCERERE	SAÇAK	ÇATI	ÇATI KAPLAMA	DIŞ VE İÇ SÜSLEME
1. Arslan Konutu	1850-1900	3	...	Gönye Cephe	Taş, Tuğla, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar	Tek kanatlı ahşap	Ahşap	İki omuzlu kurma çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri.
2. Ay Konutu	1901	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Griyotin	Ahşap Taş	Kurma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, yuvarlatılmış köşe kilit taşları, kademeli kat silmeleri, taş saçak
3. Çakmakçı Konutu	1850-1900	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Griyotin	Ahşap	Kurma Çatı	Marsilya	Pilastrlar.
4. Çalık Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş (Kâgir)	Yığma Taş Duvar	Basık kemer formulu çöktürmeli. Ahşap	Taş	Kurma Çatı	Alaturka, Marsilya	Pilastrlar, kademeli kat silmeleri, pencere alınlıklarının çöktürme tarzında olması ve kademeli saçak.
5. Dönmez Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Tek Çıkmalı	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Griyotin	Ahşap	Kurma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Kompozit süttün başlıkları, madalyon içine alınmış rozet, şaşırtmalı köşe kilit taşları, kademeli kat silmesi, Bitkisel süslemeler.
6. Ertoy Konutu	1850-1900	2	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Ahşap Duvar	Ahşap Griyotin	Ahşap	Beşik Örtü Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, içte kaş kemerli nişler.
8. Keşaplı Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Griyotin	Ahşap	Kurma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, kademeli kat silmesi, figürlü kapı tokmağı.

Tablo 1. Devamı

9. Kokulu Konutu	1900-1950	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş (Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Tepelikli Ahşap Giyotin	Taş	Kırma Çatı	Muhdes Şingile	Pilastrlar, kaval formlu kat silmeleri.
10. Kuyuncu Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Tek Çıkmalı Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, ikili kaval formlu kat silmeleri, yaşnaklarda bitkisel motifler.
11. Özsoy Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Çeşme yüzeyi bitkisel formlu, yaşmakta hilal içinden çıkan palmet motifleri.
12. Pelit Konutu	1850-1900	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, kademeli kat silmesi, iç ve dış bukey hatlı kapı söveleri ve lentosu.
13. Tauntu Konutu	1850-1900	3	Orta Sofalı	Tek Çıkmalı Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Muhdes Plastik	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Kıvrımlı elibelindeleler.
14. Tauntu Konutu	1850-1900	4	...	Sünlü Balkonlu Cephe	Taş (Kâgir)	Yığma Taş Duvar	Muhdes Plastik	Taş	Kırma Çatı	...	Pilastrlar, kademeli kat silmeleri, sünlü cephe, kademeli saçak.
15. Tolun Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Ahşap Duvar	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, kademeli kat silmeleri.
16. Yeğin Konutu	1850-1900	2	İç Sofalı	Balkonlu Cephe	Taş (Kâgir)	Yığma Taş Duvar	Ahşap Giyotin	Taş	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, kademeli kat silmeleri, kademeli saçak.
17. Yılmaz Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, banyodaki çeşme aynılığının bitkisel bezemeleri.
18. Anık Konutu	1850-1900	3	İç Sofalı	Tüm Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	İç ve dış bukey hatlı kapı söveleri ve

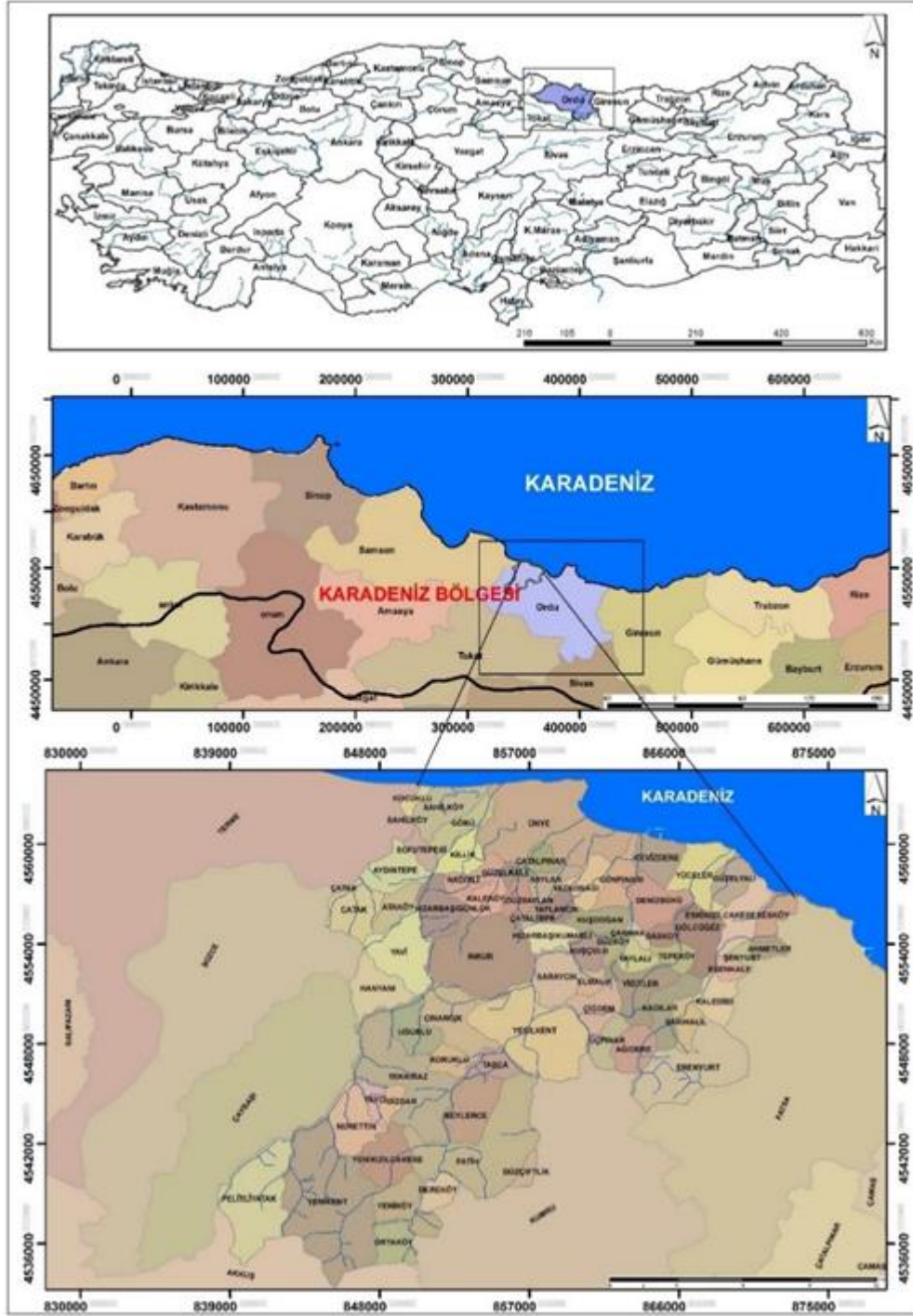
Tablo 1. Devamı

19. Aydın Konutu	1850-1900	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Ahşap Çatı Humuş Dolgu	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Sıva ile oluşturulmuş pilastrlar
20. Çil Konutu	1906	2	...	Düz Cephe	Taş (Kâgir)	Yığma Duvar	Muhdes ahşap tek kanatlı	Taş	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, iç ve dış bükey hatlı kapı söveleri ve lentosu, pencere tepelikleri, konsollu taş saçak.
21. Helvacıoğlu Konutu	1960	2	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Taş Duvar ve Ahşap Çatı Humuş Dolgu	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Süsleme unsuruna rastlanmamıştır.
22. Tobay Konutu	1850-1900	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap (Yarı Kâgir)	Yığma Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar.
23. Yankıoğlu Konutu	1850-1900	3	Dış Köşe Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap, Tuğla (Yarı Kâgir)	Yığma Duvar ve Bağdadı	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Ocak yaşmakları.
24. Yıldırım Konutu	1850-1900	4	İç Sofalı	Düz Cephe	Taş, Ahşap, Tuğla	Yığma Duvar	Ahşap Giyotin	Ahşap	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Süsleme unsuruna rastlanmamıştır.
25. Yılmaz Konutu	1900-1950	3	İç Sofalı	Düz Cephe, Balkonlu	Taş (Kâgir)	Yığma Taş Duvar	Muhdes plastik	Taş	Kırma Çatı	Alaturka (Oluklu)	Pilastrlar, köşe kilit taşlarının yuvarlatılması.

Tablo 2. İç Düzen Değerlendirme Tablosu

KATALOG NO, KONUT	ZEMİN	TAVAN	KAPI	OCAK	GUSÜLHANE	NİŞ AÇIKLIĞI
1. Arslan Konutu
2. Ay Konutu	Ahşap	Ters tavan, Kontoplak Kaplı	Çift Kantlı	Var	Var	Yok
3. Çakmakçı Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Var	Yok
4. Çalık Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
5. Dönmez Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
6. Ertoy Konutu	Ahşap	Ters Tavan	Çift Kantlı	Var	Var	Var
7. Güney Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Tek Kantlı Muhdes	Yok	Var	Yok
8. Keşaplı Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Var
9. Kokulu Konutu
10. Kuyumcu Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Var
11. Özsoy Konutu	Ahşap	Ters Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
12. Pelit Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
13. Tantu Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Tek Kantlı	Yok	Yok	Yok
14. Tantu Konutu
15. Tolun Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Var
16. Yeğın Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
17. Yılmaz Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Var	Yok
18. Atık Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
19. Aydın Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
20. Çil Konutu
21. Helvacıoğlu Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Yok	Yok	Yok
22. Tobay Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok
23. Yanıkoğlu Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Tek Kantlı	Var	Yok	Yok
24. Yıldırım Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Tek Kantlı	Var	Yok	Yok
25. Yılmaz Konutu	Ahşap	Düz Tavan	Çift Kantlı	Var	Yok	Yok

EK-2. HARİTALAR

Harita 1. Ünye İlçesi Konum Haritası (Y. Kızıllıkan' dan).

Harita 2. Ünye Mahalleleri ([www.google.com.tr /maps](http://www.google.com.tr/maps), 15. 04. 2020)

EK-3. GÖRSELLER

Görsel 1. Uyğurlarda Köşk Tasvirleri (G. Uşma'dan).

Görsel 2. Uyğurlarda Köşk Tasvirleri (G. Uşma'dan).

Görsel 3. Arslan Konutunun Doğu Cephesi 2004 (A. Derya Varilci 'den).

Görsel 4. Konutun Doğusundaki Balkonlu Bölüm.

Görsel 5. Doğu Cephe.

Görsel 6. Konutun Batısından Kuzey Cephesi.

Görsel 7. Batı Cephe.

Görsel 8. Konutun Doğusundaki Balkonlu Bölümün Sarnıç Girişi.

Görsel 9. Konutun Ana Girişi.

Görsel 10. Ay Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 11. Konutun Güney Cephesindeki Kitabe.

Görsel 12. Doğu Cepheden Görünüm.

Görsel 13. Kuzey Cephe Görünüm.

Görsel 14. Batı Cepheden Görünüm.

Görsel 15. Güney Cephe Bodrum Kat Girişi.

Görsel 16. Zemin Kat Giriş Kapısı.

Görsel 17. Konutun Kuzeyindeki Muhdes Giriş ve İçte Demir Kapı.

Görsel 18. Bodrum Kat Güneybatı Oda.

Görsel 19. Bodrum Katın Kuzeybatı Köşesindeki Oda.

Görsel 20. Bodrum Kat Güneydoğu Köşesindeki Oda.

Görsel 21. Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Odanın Ocağı.

Görsel 22. Zemin Kat Muhdes Giriş.

Görsel 23. Zemin Kat Koridorunun Batı Ucundaki Merdiven Dairesi Girişi.

Görsel 24. Zemin Kat Mutfak.

Görsel 25. Zemin Kat Mutfak Güneybatı Köşedeki Odanın Girişi.

Görsel 26. Zemin Kat, Ebeveyn Banyosu.

Görsel 27. Zemin Katın Kuzeybatı Köşesindeki Oda.

Görsel 28. Birinci Kat Sofası Girişi ve Kapısı.

Görsel 29. Birinci Kat Mutfak.

Görsel 30. Birinci Kat Kuzeybatı Köşedeki Oda.

Görsel 31. Çakmakçı Konutunun Doğu Cephesi.

Görsel 32. Kuzey Cephe.

Görsel 33. Konutun Batı Cephesinden Görünüm.

Görsel 34. Güney Cephe.

Görsel 35. Doğu Cephe Bodrum Kat Girişi.

Görsel 36. Güney Cephe Zemin Kat Girişi.

Görsel 37. Batı Cephe Girişi.

Görsel 38. Bodrum Kat Güneybatı Köşe.

Görsel 39. Bodrum Kat, Zemin Kata Çıkan Ahşap Merdiven.

Görsel 40. Bodrum Kat, Kuzey Duvarı.

Görsel 41. Bodrum Kat, Kuzey Duvarı ve Ocak.

Görsel 42. Zemin Kat Sofa.

Görsel 43. Zemin Kat Sofası Batı Duvarı.

Görsel 44. Sofanın Kuzeybatı Köşesindeki Oda ve Ocak.

Görsel 45. Zemin Kat Sofa Kuzey Duvarı.

Görsel 46. Zemin Kat, Güneydoğu Oda.

Görsel 47. Birinci Kat Mutfak.

Görsel 48. Birinci Kat Sofanın Girişi.

Görsel 49. Birinci Kat, Sofanın Batı Duvarı.

Görsel 50. Birinci Kat, Sofanın Doğu Duvarı ve Oda Kapıları.

Görsel 51. Birinci Kat, Kuzeydoğu Oda.

Görsel 52. Birinci Kat Kuzeydoğu Odanın Tavanı.

Görsel 53. Birinci Kat, Güneydoğu Oda.

Görsel 54. Birinci Kat, Güneydoğu Odadaki Ahşap Dolap.

Görsel 55. Birinci Kat, Güneydoğu Odadaki Ahşap Dolap Detay.

Görsel 56. Batı Cepheden Çatının Görünümü.

Görsel 57. Çalık Konutunun Doğu Cephesi.

Görsel 58. Kuzey Cephe.

Görsel 59. Batı Cephe.

Görsel 60. Güney Cephe.

Görsel 61. Bodrum Kat Giriş Kapısı.

Görsel 62. Kuzey Cephedeki Kapı.

Görsel 63. Batı Cephesi İçten Zemin Kat Kapı Açıklığı.

Görsel 64. Batı Cephe Birinci Kat Hizası Muhdes Giriş.

Görsel 65. Birinci Kat Batı Cephe Güney Bölümün Girişi.

Görsel 66. Bodrum Kat Güneydoğu Köşedeki Mutfak.

Görsel 67. Bodrum Kat Mutfağın Batısındaki Banyo.

Görsel 68. Bodrum Kat Güneybatı Köşedeki Oda.

Görsel 69. Bodrum Kat Kuzey Yöndeki Sarnıç Duvarı.

Görsel 70. Kuzey Cephe Bodrum Kat Girişi.

Görsel 71. Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşe.

Görsel 72. Kuzey Cephe Zemin Katın Merdivenleri.

Görsel 73. Birinci Kata Çıkan Ahşap Merdiven.

Görsel 74. Zemin Kat Merdiven Dairesinin Doğu Duvarı.

Görsel 75. Zemin Kat Kuzeydoğu Köşe Odasının Doğu Duvarı.

Görsel 76. Zemin Kat Kuzeybatı Köşe Odanın Batı Duvarı.

Görsel 77. Zemin Katın Batı Cephesindeki Bahçeden Ocaklı Odaya Giriş.

Görsel 78. Zemin Kat Batı Cephesi Giriş Holünün Tavanı.

Görsel 79. Zemin Kat Ocaklı Odanın Batısındaki Tuvalet.

Görsel 80. Batı Cephe Zemin Kat Odunluk Doğu Duvarı.

Görsel 81. Bodrum Kattan Zemin Kata Çıkan Merdiven Boşluğu.

Görsel 82. Zemin Kat Güney Bölüm Güneydoğu Oda.

Görsel 83. Zemin Kat Güney Bölüm, Güneybatı Oda.

Görsel 84. Zemin Kat Güneybatı Odanın Batı Duvarı.

Görsel 85. Zemin Kat Güneybatı Odanın Batısındaki Muhdes Tuvalet Banyo.

Görsel 86. Birinci Kat Merdiven Dairesi.

Görsel 87. Birinci Kat Merdiven Dairesinin Doğu Duvarı.

Görsel 88. Birinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.

Görsel 89. Birinci Kat Merdiven Dairesinin Batısındaki Koridor.

Görsel 90. Birinci Kat Kuzeybatı Köşe Oda.

Görsel 91. Birinci Katın Kuzeybatı Köşedeki Banyosu.

Görsel 92. Batı Cephe Birinci Kat Güney Bölümüm Muhdes Kısımdan Girişi.

Görsel 93. Birinci Kat Güneybatı Köşe Oda.

Görsel 94. Birinci Kat Güney Bölüm Ortadaki Oda.

Görsel 95. Birinci Kat Güneydoğu Köşe Odasının Girişi ve Tavanı.

Görsel 96. Konutun Batı Cephesinden Çatı ve Bacalar.

Görsel 97. Dönmez Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 98. Sarnıcın Çeşmesi.

Görsel 99. Güney Cephe Girişi ve Şahnişin (Seyhan İhtiyar'dan).

Görsel 100. Sütun ve Sütun Başlıkları (Seyhan İhtiyar'dan).

Görsel 101. Sütün ve Sütün Başlığı Detay (Seyhan İhtiyar'dan).

Görsel 102. Güney Cephe Eski ve Yeni (Ordu Kültür Envanteri, 2019'dan)

Görsel 103. Güney Cephe. (Belediye Arşivinden).

Görsel 104. Doğu Cephe Zemin Kat.

Görsel 105. Doğu Cephe Güneydoğu Köşeden Görünüm.

Görsel 106. Kuzey Cephe Zemin Kat.

Görsel 107. Kuzeydoğu Köşeden Görünüm.

Görsel 108. Batı Cephe.

Görsel 109. Güney Cephe Birinci Kat Kapısı (Belediye Arşivinden).

Görsel 110. Doğu Cephe Zemin Kat, Güney Bölüme Açılan Kapı Açıklığı.

Görsel 111. Doğu Cephe Zemin Kat, Kuzey Bölüme Açılan Kapı Açıklığı.

Görsel 112. Zemin Kat Güney Bölümdeki Koridor.

Görsel 113. Zemin Kat Güneybatı Köşe Oda.

Görsel 114. Zemin Kat Kuzey Bölüm.

Görsel 115. Birinci Kat Sofası.

Görsel 116. Birinci Kat Güneybatı Köşe Odasının Batı Duvarı.

Görsel 117. Ocağın Yaşmağı Detay.

Görsel 118. Birinci Kat Güneydoğu Köşe Odası.

Görsel 119. Ertoy Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 120. Güney ve Batı Cephe (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 121. Doğu Cephe.

Görsel 122. Kuzey Cephe Zemin Kat.

Görsel 123. Kuzey Cephe Birinci Kat Seviyesi (S. K.V.K. K Arşivinden).

Görsel 124. Batı Cephe Zemin Kat.

Görsel 125. Batı Cephe ve Güney Cephe (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 126. Güney Cephe Giriş Kapısı.

Görsel 127. Sofanın Güney Duvarı.

Görsel 128. Zemin Kat Sofasının Batı Duvarı.

Görsel 129. Sofanın Batı Duvarının Güneyindeki Niş.

Görsel 130. Zemin Katın Kuzey Duvarı.

Görsel 131. Zemin Kat Doğu Duvarı.

Görsel 132. Zemin Katın Kuzeydoğu Köşesi.

Görsel 133. Güney Konutu Yangından Sonra (11. 02. 2020).

Görsel 134. Güney Cephe.

Görsel 135. Doğu Cephe.

Görsel 136. Kuzey Cephe.

Görsel 137. Batı Cephe.

Görsel 138. Güney Cephe Zemin Kat Kapısı.

Görsel 139. Kuzey Cephe Zemin Kat Kapısı.

Görsel 140. Zemin Kat Giriş Güney Cephe İçten Görünüm.

Görsel 141. Zemin Kat Sofası.

Görsel 142. Zemin Kat Sofasının Kuzey Duvarı.

Görsel 143. Zemin Kat Sofasının Güney Duvarı.

Görsel 144. Zemin Kat Kuzey Odunluk Bölümü.

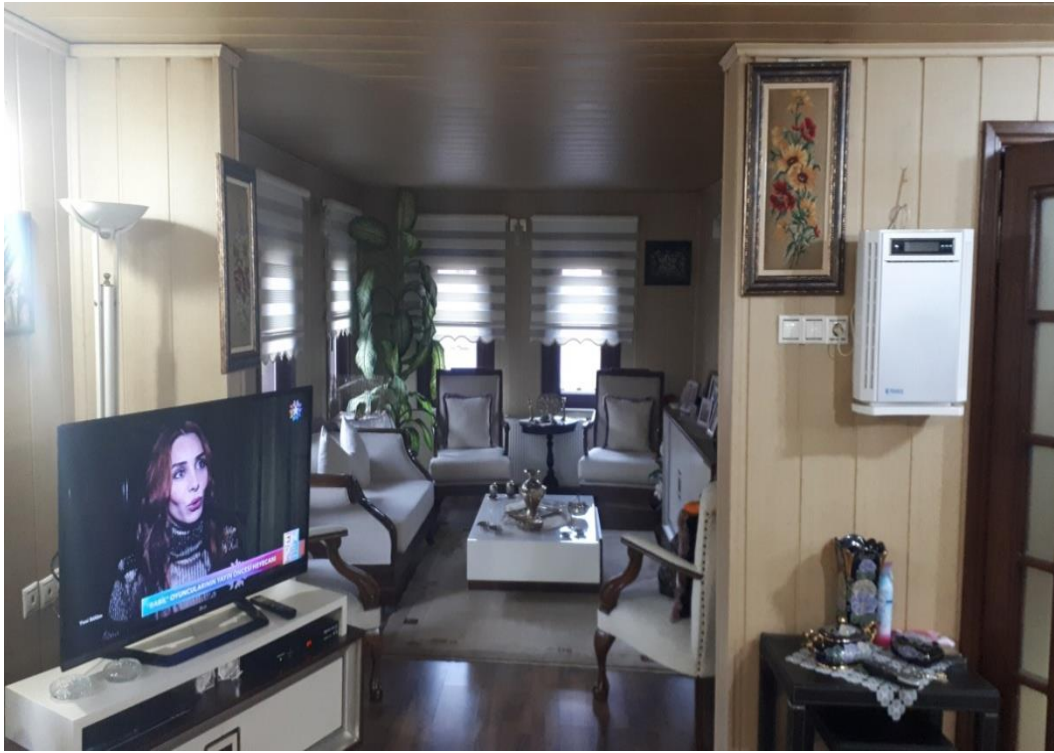
Görsel 145. Asma Kata Çıkan Merdiven ve Asma Katın Girişi.

Görsel 146. Asma Katın Önündeki Merdiven Sahanlığı.

Görsel 147. Asma Kat Girişi İçten Görünüm.

Görsel 148. Asma Kat Salon Kuzeyden Güneye Görünüm.

Görsel 149. Asma Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven.

Görsel 150. Birinci Kat Sofası Kuzey ve Doğu Duvar.

Görsel 151. Birinci Kat Sofası Güney ve Batı Duvarı.

Görsel 152. Birinci Kat Kuzeybatı Köşe Oda.

Görsel 153. Birinci Kat Sofasının Kuzey Duvarı Ortasındaki Koridor Girişi.

Görsel 154. Birinci Kat Tuvalet ve Banyo.

Görsel 155. Birinci Kat Kuzeydoğu Odanın Doğu Duvarı.

Görsel 156. Sofanın Doğu Duvarı Ortasındaki Küçük Oda.

Görsel 157. Birinci Kat Sofasının Güneydoğu Köşesindeki Oda.

Görsel 158. Keşaplı Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 159. Zemin, Birinci ve İkinci Kat Görünüm (S. K. V. K. B. K Arşivi).

Görsel 160. Güneydoğu Cepheden Görünüm (Ahmet Derya Varilci Arşivinden).

Görsel 161. Doğu Cephe Zemin Kat.

Görsel 162. Kuzey Cephe Zemin Kat.

Görsel 163. Batı Cephe Zemin Kat.

Görsel 164. Batı Bloğu Ana Giriş Kapısı.

Görsel 165. Doğu Bloğu Ana Giriş Kapısı.

Görsel 166. Zemin Kat Batı Duvarı.

Görsel 167. Zemin Kat Kuzey Duvarı.

Görsel 168. Zemin Kat Güney Duvarı.

Görsel 169. Zemin Kat Doğu Duvarı.

Görsel 170. Batı Blok Birinci Kat Sofası (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 171. Kokulu Konutunun Zemin Kat Sofası.

Görsel 172. Zemin Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven.

Görsel 173. Kuzey Cephe.

Görsel 174. Batı Cephe.

Görsel 175. Güney Cephe.

Görsel 176. Doğu Cephe.

Görsel 177. Kuzey Cephe Zemin Kat Kapısı.

Görsel 178. Batı Cephe Zemin Kat Bahçe Kapısı.

Görsel 179. Kuyumcu Konutu Güneydoğu Cephesi³⁴⁷ (Ömer Uzman'dan-1957).

Görsel 180. Güneydoğu Cephe ve Güneybatı Cephe Görünüm.³⁴⁸

³⁴⁷ www.unyezile.com(15.12.2019) Mithat Kısacıkoglu sokak ve Keşaplı sokakta bulunan tescilli konutlar görülmektedir. Kuyumcu konutunun solunda Tantu konutu, sağında bahçe içinde Yeğın konutu, Tolun konutu, Keşaplı konutu, Özsoy konutu, Yılmaz konutu yer almaktadır.

³⁴⁸ Ordu Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanteri, Ordu Valiliği Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü yayını 2010, s. 387.

Görsel 181. Kuzeydoğu Cephe Zemin Kat.

Görsel 182. Güneydoğu Cepheden Kuzeydoğu Cephe (Melike Ünlü'den).

Görsel 183. Kuzeybatı Cephe Birinci Kat Duvarı.

Görsel 184. Güneybatı Cephe Zemin Kat.

Görsel 185. Zemin Kat Güneybatı Köşedeki Giriş Kapısı.

Görsel 186. Birinci Kat Kuzeybatı Duvarı.

Görsel 187. Birinci Kat Ocak.

Görsel 188. Ocağın Yaşmağı Detay.

Görsel 189. Birinci Kat Ocak Nişleri.

Görsel 190. Özsoy Konutunun Doğu Cephesi.

Görsel 191. Kuzey Cepheden Görünüm.

Görsel 192. Batı Cepheden Görünüm.

Görsel 193. Güney Cepheden Görünüm.

Görsel 194. Doğu Yöndeki Asıl Giriş Kapısı.

Görsel 195. Doğu Cephesindeki İkinci Kapı.

Görsel 196. Güney Cephedeki Giriş Kapısı.

Görsel 197. Bodrum Katın Giriş Kapısı (Sağdaki).

Görsel 198. Bodrum Kata inen Basamaklı Koridor İçten Görünüm.

Görsel 199. Bodrum Kattaki Taş Tekne.

Görsel 200. Bodrum Kattaki Ocak Nişi.

Görsel 201. Bodrum Kattaki Su Kuyusu.

Görsel 202. Bodrum Katta Bulunan Çeşme.

Görsel 203. Çeşmenin Haznesi.

Görsel 204. Bodrum Kat Merdiveni.

Görsel 205. Bodrum Kat Tavanı.

Görsel 206. Zemin Kat Girişi.

Görsel 207. Zemin Kattaki Ocaklı Oda.

Görsel 208. Zemin Katın Güney Tarafındaki Ocak.

Görsel 209. Sofaya Çıkan Merdivenler.

Görsel 210. Sofanın Kuzey Duvarı ve Duvar Kaplaması.

Görsel 211. Sofanın Tavanı.

Görsel 212. Birinci Katta Güney Taraftaki Ocak.

Görsel 213. Kuzeydoğu Köşedeki Ocak.

Görsel 214. Kuzeybatı Köşedeki Odada Bulunan Dolap.

Görsel 215. Pelit Konutunun Kuzeydoğu Cephesi.

Görsel 216. Kuzey Cepheden Görünüm.

Görsel 217. Kuzeybatı Köşeden Görünüm.

Görsel 218. Batı Cepheden Görünüm (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 219. Güney Cephe.

Görsel 220. Bahçe Kapısı (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 221. Zemin Kat, Güney Bölüm Giriş Kapısı.

Görsel 222. Zemin Kat, Kuzey Bölüm Giriş Kapısı.

Görsel 223. Zemin Kat, Kuzey Cephe Giriş Kapısı.

Görsel 224. Zemin Kat Merdiven sofası. (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 225. Zemin Kat Merdivenleri. (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 226. Birinci Kat Sofası (S. K.V. K. K. Arşivinden).

Görsel 227. İkinci Kat Sofası (S. K.V. K. K. Arşivinden).

Görsel 228. Tantu Konutunun Güney Cephesi (S. K.T.V. K. K Arşivinden).

Görsel 229. Konutun Güney Cephesi (S. K.T.V. K. K Arşivinden).

Görsel 230. Günümüzdeki Güney Cephe.

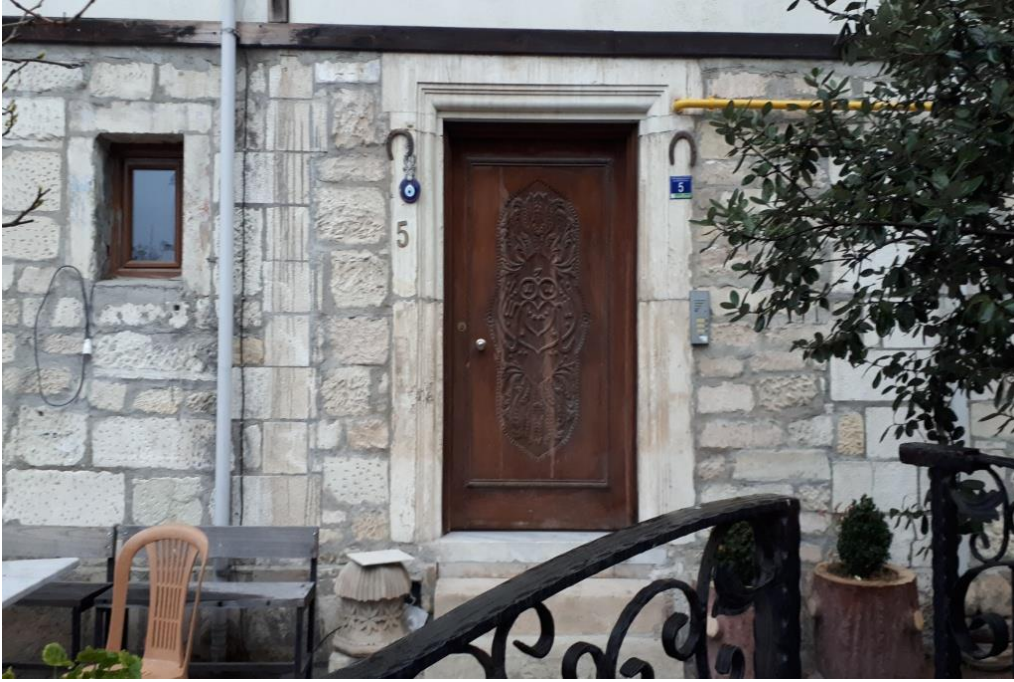
Görsel 231. Günümüzdeki Doğu Cephe.

Görsel 232. Günümüzdeki Kuzey Cephe.

Görsel 233. Günümüzdeki Batı Cephe.

Görsel 234. Günümüzdeki Güney Cephe Giriş Kapısı.

Görsel 235. Batı Cephedeki Güneybatı Köşeye Yakın Olan Giriş Kapısı.

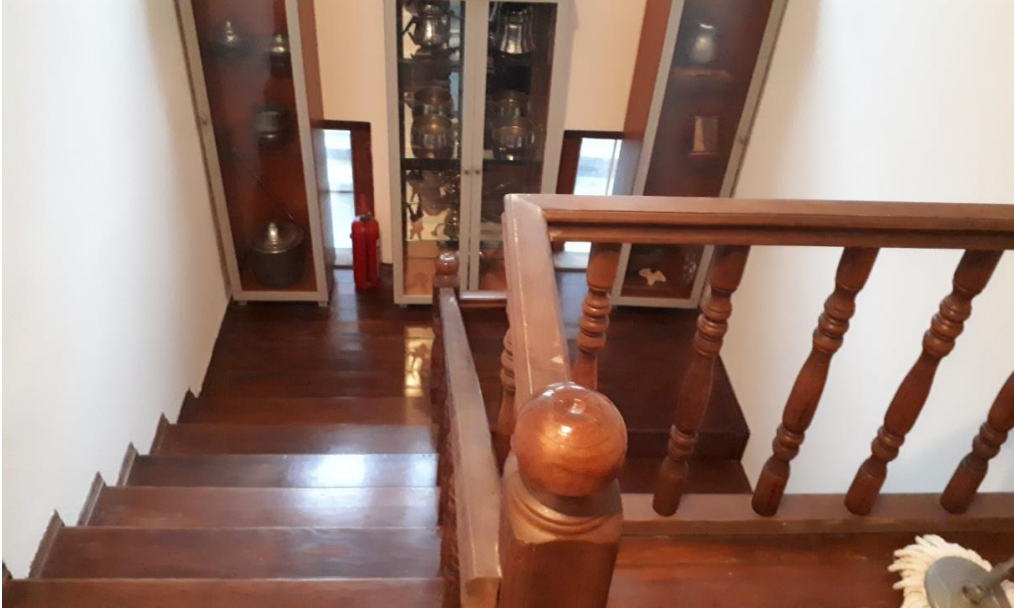
Görsel 236. Günümüzdeki Kuzeybatı Köşeye Yakın Olan Giriş Kapısı.

Görsel 237. Günümüzdeki Zemin Kat Giriş Holü.

Görsel 238. Günümüzdeki Zemin Kattan Üst Katlara Çıkan Merdiven.

Görsel 239. Günümüzdeki İkinci Kat Merdivenleri.

Görsel 240. Günümüzdeki İkinci Kat Giriş Holü.

Görsel 241. Günümüzdeki İkinci Kat Güneydoğu Oda.

Görsel 242. Tantu Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 243. Doğu Cephe.

Görsel 244. Kuzey Cephe.

Görsel 245. Batı Cephe.

Görsel 246. Güneydoğu Köşedeki Kapı.

Görsel 247. Güney Cephedeki Balkondan Girilen Konut Kapısı.

Görsel 248. Kuzey Cephe Zemin Kat Girişi.

Görsel 249. Tolun Konutunun Doğu Cephesi (2018).

Görsel 250. Kuzey Cephe (Melike Ünlü'den-2012)

Görsel 251. Batı Cepheden Kuzey Cephe Görünüm (Melike Ünlü'den-2012).

Görsel 252. Batı Cephe (2018).

Görsel 253. Batı Cepheden Güney Cepheye Görünüm.

Görsel 254. Doğu Cephe Bodrum Kat Girişi.

Görsel 255. Batı Cephe Zemin Kat Girişi (Melike Ünlü'den).

Görsel 256. Bodrum Kat Girişi Konut İçinden Görünüm (2019).

Görsel 257. Bodrum Katın Kuzey Duvarı (Melike Ünlü'den-2012).

Görsel 258. Bodrum Katın Batı Duvarı Bugünkü Görünüm (2019).

Görsel 259. Yeğin Konutunun Doğu Cephesi.

Görsel 260. Kuzey Cephe.

Görsel 261. Batı Cephe.

Görsel 262. Güney Cephe.

Görsel 263. Bahçe Kapısı.

Görsel 264. Konutun Doğu Giriş Kapısı.

Görsel 265. Konutun Güney Giriş Kapısı.

Görsel 266. Konutun Batı Cephesi Birinci Kat Girişi.

Görsel 267. Deponun Giriş Kapısı.

Görsel 268. Çamaşırhanenin Girişi.

Görsel 269. Birinci Kat Güneydoğu Köşe Oda.

Görsel 270. Zemin Kat Güneydoğu Oda ve Bitişigindeki Oda.

Görsel 271. Çamaşırhanenin Güney Duvarındaki Oyma Tekne.

Görsel 272. Çamaşırhanenin Kuzey Duvarındaki Ocak.

Görsel 273. Çamaşırhanenin Kuzey Duvarındaki Evye.

Görsel 274. Çamaşırhanenin Tavanı.

Görsel 275. Birinci Kat Sofası.

Görsel 276. Birinci Kat Tuvalet.

Görsel 277. Birinci Kat Banyo.

Görsel 278. Birinci Kat Mutfak.

Görsel 279. Birinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.

Görsel 280. Birinci Kat Güneydoğu Köşe Oda.

Görsel 281. Sofanın Güney Duvarının Ortasındaki Oda.

Görsel 282. Sofanın Güneybatı Köşesindeki Oda.

Görsel 283. Deponun İçten Görünüm.

Görsel 284. Konutun Çatısı.

Görsel 285. Yılmaz Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 286. Doğu Cephe.

Görsel 287. Doğu Cephe (S. K.V. K. K Arşivinden).

Görsel 288. Kuzey Cephe.

Görsel 289. Batı Cephe.

Görsel 290. Güney Cephe, Zemin Kat Giriş Kapısı.

Görsel 291. Doğu Cephe, Bodrum Kat Giriş Kapısı.

Görsel 292. Bodrum Kattan Zemin Kata Çıkan Merdiven.

Görsel 293. Bodrum Kat.

Görsel 294. Zemin Kat Sofa.

Görsel 295. Zemin Kat Mutfak.

Görsel 296. Zemin Kat Mutfak Kuzey Duvarındaki Banyo Girişi.

Görsel 297. Zemin Kat Banyo.

Görsel 298. Banyonun Kuzey Duvarı.

Görsel 299. Birinci Kat Merdiveni.

Görsel 300. Zemin Kat Sofanın Doğu Duvarı.

Görsel 301. Birinci Kat Sofa Girişi.

Görsel 302. Birinci Kat Sofası.

Görsel 303. Birinci Kat Kuzeydoğu Oda.

Görsel 304. Birinci Kat Güneybatı Oda.

Görsel 305. Birinci Kat Kuzeybatı Odada Bulunan Dolap ve Gusulhane.

Görsel 306. Birinci Kat,Kuzeydeki Muhdes Bölüme Geçiş Holü.

Görsel 307. Birinci Kat, Kuzey Muhdes Kısım.

Görsel 308. Atik Konutunun Doğu Cephe (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 309. Günümüzdeki Doğu Cephe.

Görsel 310. Güney Cephe.

Görsel 311. Güney Cephesindeki Tuvalet Çıkmasının Kirişleri.

Görsel 312. Batı Cephe.

Görsel 313. Batı Cepheden Kuzey Cepheye Görünüm.

Görsel 314. Bodrum Kat Girişi.

Görsel 315. Zemin Kat Giriş Kapısı.

Görsel 316. Kapı Tokmağı Detay.

Görsel 317. Bodrum Kat Güney Duvarı.

Görsel 318. Zemin Kat Sofadan Konut Girişi.

Görsel 319. Zemin Kat Sofasının Kuzeybatı Köşesindeki Merdiven.

Görsel 320. Zemin Kat Odasının Kuzey Duvarındaki Ocak.

Görsel 321. Birinci Kat Odasının Kuzey Batı Köşesindeki Dolap.

Görsel 322. Birinci Kat Güney Duvarındaki Pencere.

Görsel 323. Birinci Kat Ocaklı Odanın Kuzey Duvarı.

Görsel 324. Konutun Çatısı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 325. Aydın Konutunun Kuzey Cephesi (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 326. Doğu cephe (Belediye Arşivinden).

Görsel 327. Doğu Cephe Detay (S. K.V.K. B. K Arşivinden).

Görsel 328. Güney Cephe (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 329. Kuzeybatı Yönünden Görünüş (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 330. Batı Cephe (S.K.V.K.B.K Arşivinden).

Görsel 331. Kuzey Cephe Konut Girişi (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 332. Zemin Kat Batı Kısım Girişi (S. K. V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 333. Zemin Kat Batı Kısım (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 334. Zemin Kat Doğu Bölümdeki Koridor (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 335. Zemin Kat Kuzeydoğu Köşedeki Oda (S. K. V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 336. Zemin Kat Güneybatıda Köşedeki Mutfak (S. K.V. K. B. K Arşivi).

Görsel 337. Birinci Kat Sofa.

Görsel 338. Birinci Kat Mutfak (S. K. V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 339. İkici Kata Çıkan Merdivenler (S. K.V. K. B. K Arşivinden).

Görsel 340. Çil Konutunun Doğu cephesi.

Görsel 341. Konutun Kitabesi.

Görsel 342. Doğu Cephe ikinci Kat Pencereleeri.

Görsel 343. Konutun Kuzey Cephesi.

Görsel 344. Konutun Batı Cephesi.

Görsel 345. Konutun Güney Cephesi.

Görsel 346. Konut Giriş.

Görsel 347. Konutun Batı Cephesinden Çatı ve Baca.

Görsel 348. Helvacioğlu Konutunun Batı Cephesi.

Görsel 349. Güney Cephe.

Görsel 350. Doğu Cephe.

Görsel 351. Kuzey Cephe.

Görsel 352. Kuzeybatı Köşeden Görünüm (<http://keos.unye.bel.tr> (11.11.2019)).

Görsel 353. Bodrum Kat Giriş Kapısı.

Görsel 354. Bodrum Kat Batı Duvarı.

Görsel 355. Bodrum Kat Güney Duvarı.

Görsel 356. Bodrum Kat Doğu Duvarı.

Görsel 357. Bodrum Kat, Kuzey Duvarındaki Ahşap Merdiven.

Görsel 358. Zemin Kat Günümüzdeki Sofanın Zemini.

Görsel 359. Zemin Kat, Sofanın Kuzey Duvarındaki Pencereleler.

Görsel 360. Zemin Kat, Günümüzdeki Sofanın Doğu Duvarı.

Görsel 361. Zemin Kat, Günümüzdeki Sofanın Güneybatı Duvarı.

Görsel 362. Tobay Konutunun Güney Cephesi.

Görsel 363. Batı Cephe.

Görsel 364. Kuzey Cephe (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Görsel 365. Doğu Cephe.

Görsel 366. Bodrum Kat Girişi.

Görsel 367. Zemin Kat Güney Girişi.

Görsel 368. Kuzey Cephe Girişi (Solda sarmaşıkla örtülü kısım).

Görsel 369. Bodrum Kat Giriş Holü ve Zemin Kata Çıkan Merdiven.

Görsel 370. Bodrum Kat Kuzeybatı Köşedeki Odanın Kuzey ve Batı Duvarı.

Görsel 371. Bodrum Kat Güneybatı Köşe Odasının Kuzey Duvarı.

Görsel 372. Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşedeki Odanın Kuzey Duvarı.

Görsel 373. Zemin Kat Sofası Güney Duvarı.

Görsel 374. Zemin Kat Sofası Batı Duvarı.

Görsel 375. Zemin Kat Güneybatı Köşe Odası.

Görsel 376. Zemin Kat Kuzeybatı Köşe Odası Kuzey Duvarı.

Görsel 377. Zemin Kat Sofanın Kuzeybatı Köşesi.

Görsel 378. Zemin Kat Sofası Kuzey Duvarı.

Görsel 379. Tuvaletin Doğu Duvarı.

Görsel 380. Birinci Kat Merdiveni.

Görsel 381. Birinci Kat Merdiven Sofası Doğu Duvarı.

Görsel 382. Birinci Kat Sofası.

Görsel 383. Birinci Kat Sofası Tavanı.

Görsel 384. Birinci Kat Güneybatı Köşe Odasının Kuzey Duvarı.

Görsel 385. Birinci Kat Kuzeybatı Odanın Batı Duvarı.

Görsel 386. Yanıkoğlu Konutu Yangın Sonrası 2017 (Belediye Arşivinden).

Görsel 387. Konutun Kuzey Cepheden Bugünkü Durumu.

Görsel 388. Kuzey Cephe.

Görsel 389. Kuzey Cephe (Melike Ünlü 'den).

Görsel 390. Doğu Cephe.

Görsel 391. Doğu Cephe (Melike Ünlü 'den).

Görsel 392. Güney Cephe.

Görsel 393. Güneydoğu Cepheden Görünüm 1955 Yılı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 394. Batı Cephe.

Görsel 395. Kuzey Cephe Giriş Kapısı (Belediye Arşivinden)

Görsel 396. Zemin Kat Sofasının Kuzey Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 397. Zemin Kat Sofası Batı Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 398. Zemin Kat Sofası Güney Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 399. Zemin Kat Güneybatı Köşedeki Mutfak (Melike Ünlü 'den).

Görsel 400. İkinci Kat Güneybatı Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 401. Birinci Kata Çıkan Ahşap Merdiven (Melike Ünlü 'den).

Görsel 402. Birinci Kat Kuzeybatı Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 403. Birinci Kat Banyo (Melike Ünlü 'den).

Görsel 404. Birinci Kat Güneydoğu Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 405. İkinci Kat Sofanın Girişi (Melike Ünlü 'den).

Görsel 406. İkinci Kat Sofası (Melike Ünlü 'den).

Görsel 407. İkinci Kat Mutfak ve Ocak (Melike Ünlü 'den).

Görsel 408. İkinci Kat Mutfak Girişi (Melike Ünlü 'den).

Görsel 409. İkinci Kat Mutfak Ocağı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 410. İkinci Kat Tuvalet (Melike Ünlü 'den).

Görsel 411. İkinci Kat Banyo (Melike Ünlü 'den).

Görsel 412. Yıldırım Konutunun Batı Cephesi ve Vaziyeti.

Görsel 413. Batı Cephe (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Görsel 414. Güney Cephe.

Görsel 415. Doğu Cephe.

Görsel 416. Kuzey Cephe.

Görsel 417. Bodrum Kat Girişi.

Görsel 418. Zemin Kat Girişi.

Görsel 419. Birinci Kat Giriş Kapısı.

Görsel 420. Bodrum Kat.

Görsel 421. Zemin Kat Sofası.

Görsel 422. Birinci Kat Sofası.

Görsel 423. İkinci Kat Koridoru.

Görsel 424. İkinci Kat Mutfak.

Görsel 425. İkinci Kat Sofanın Kuzey Duvarı.

Görsel 426. İkinci Kat Sofası Doğu Duvarı.

Görsel 427. İkinci Kat Sofasının Güney Duvarı.

Görsel 428. İkinci Kat Sofanın Kuzeybatısındaki Oda.

Görsel 429. İkinci Kat Kuzeydoğu Köşe Oda.

Görsel 430. Yılmaz Konutunun Kuzey Cephesi.

Görsel 431. Doğu Cephe Görünüm.

Görsel 432. Güney Cephe Görünüm (Melike Ünlü 'den).

Görsel 433. Batı Cephe Görünüm.

Görsel 434. Zemin Kat Giriş Kapısı.

Görsel 435. Doğu Cephedeki Bodrum Kat Giriş Kapısı.

Görsel 436. Muhdes Birinci Kat Demir Kapı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 437. Bodrum Kata Çıkan Taş Dolgulu Merdiven (Melike Ünlü 'den).

Görsel 438. Bodrum Kat Sofasının Güney ve Kuzey Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 439. Bodrum Kat Güney Batı Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 440. Bodrum Kat Güney Batı Odanın Güney Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 441. Bodrum Kat Güney Doğu Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 442. Bodrum Kat Kuzeydoğu Köşedeki Odanın Girişi (Melike Ünlü 'den).

Görsel 443. Bodrum Kat Kuzey Doğu Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 444. Sarnıcın İçi (Melike Ünlü 'den).

Görsel 445. Bodrum Kat Sarnıcın Sofa Duvarındaki Çeşmesi (Melike Ünlü 'den).

Görsel 446. Bodrum Kat Sofası Doğu Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görse 447. Zemin Kat Giriş Holü (Melike Ünlü 'den).

Görse 448. Zemin Kat Sofasının Batı Yönu (Melike Ünlü 'den).

Görsel 449. Zemin Katın Kuzey Doğu Köşesindeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 450. Zemin Kattaki Mutfak (Melike Ünlü 'den).

Görsel 451. Zemin Kattaki Mutfak Zemini (Melike Ünlü 'den).

Görsel 452. Zemin Kat Güney Batı Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 453. Zemin Kat Güney Doğu Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

Görsel 454. Zemin Kattan Birinci Kata Çıkan Merdiven (Melike Ünlü 'den).

Görsel 455. Birinci Kat Batı Cephesindeki Demir Kapı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 456. Birinci Kat Merdiven Holü (Melike Ünlü 'den).

Görsel 457. Birinci Kat Sofasının Batı Duvarı (Melike Ünlü 'den).

Görsel 458. Birinci Kat Güneydeki Odanın Batı Duvarı (Melike Ünlü 'den).

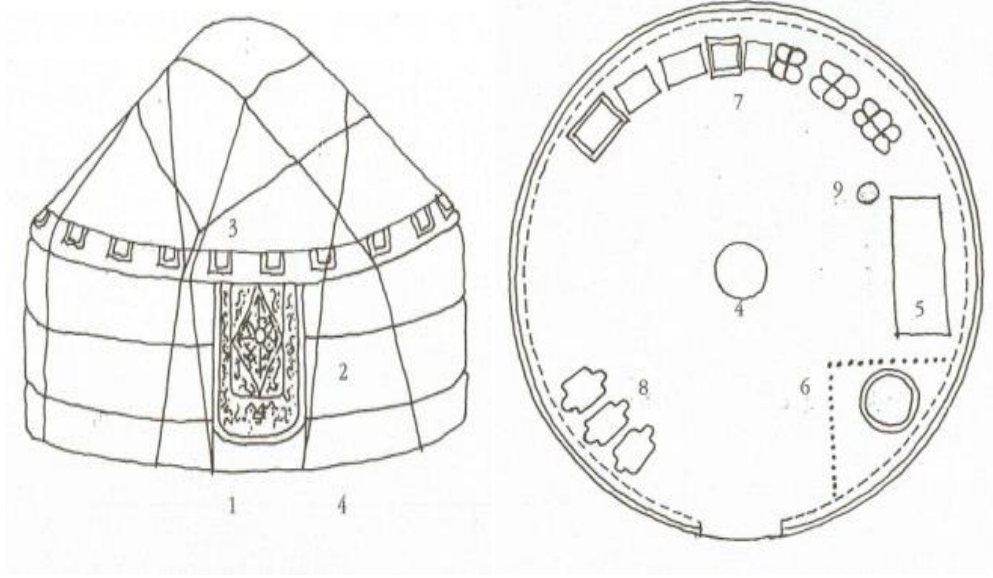

Görsel 459. Birinci Kat Kuzey Batı Köşedeki Oda (Melike Ünlü 'den).

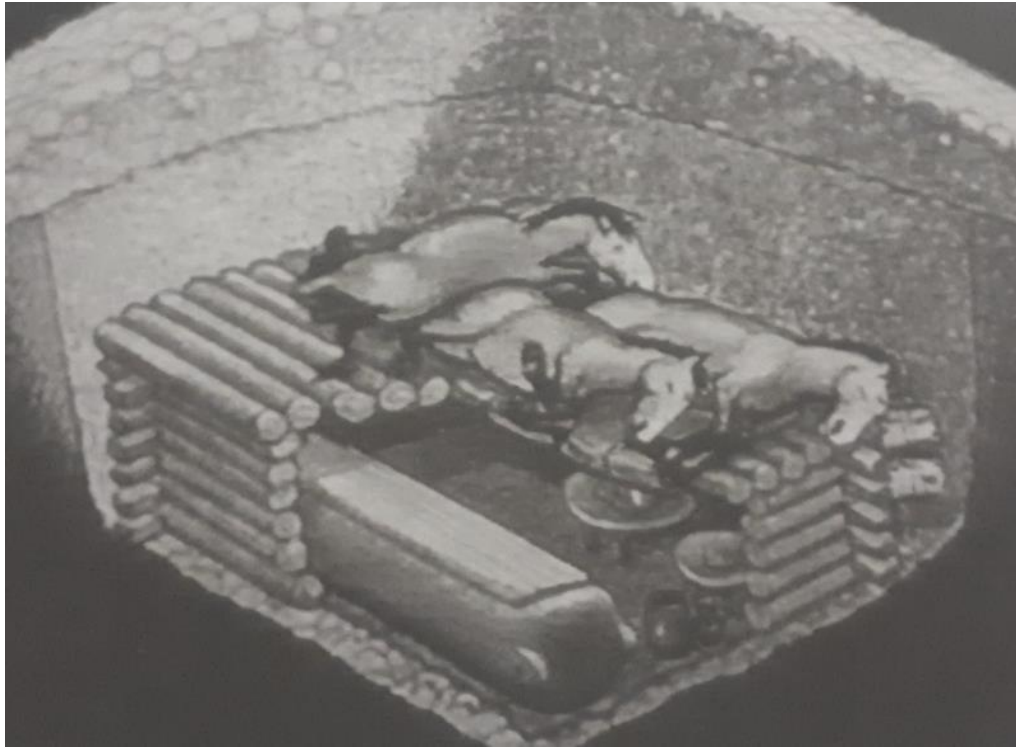

Görsel 460. Birinci Kat Kuzey Batı Köşedeki Mutfak (Melike Ünlü 'den).

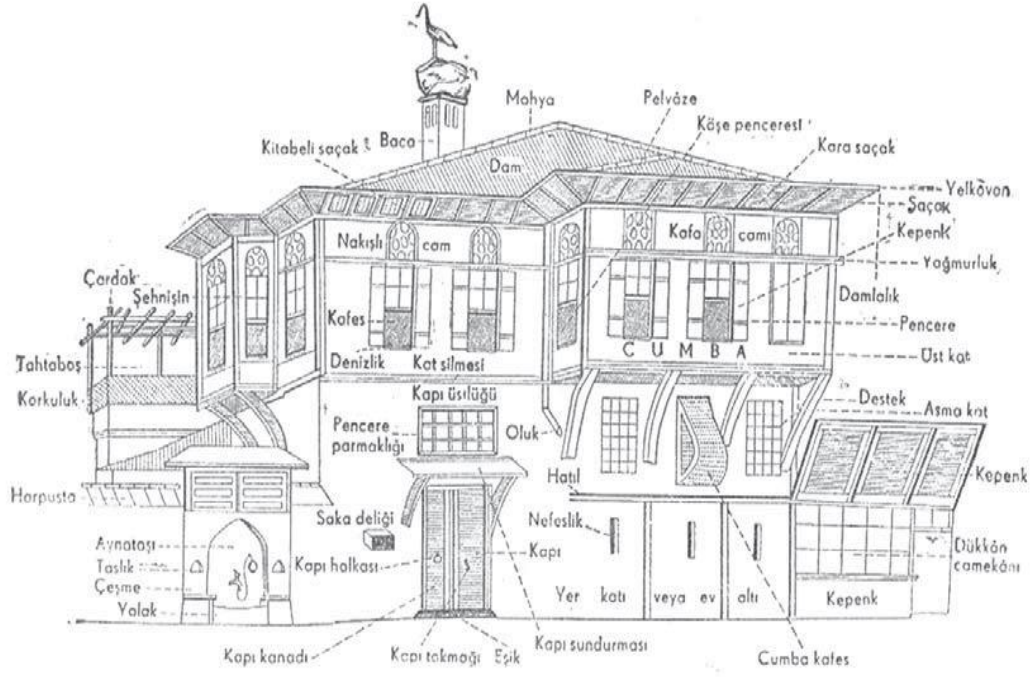
EK-4. ÇİZİMLER

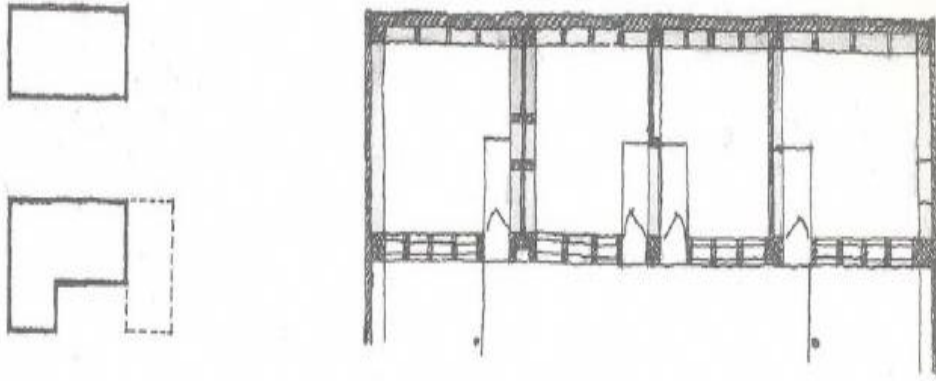
Çizim 1. Asya Çadırının Genel Görünümü (Ö. Küçükerman ve Ş. Güner'den)

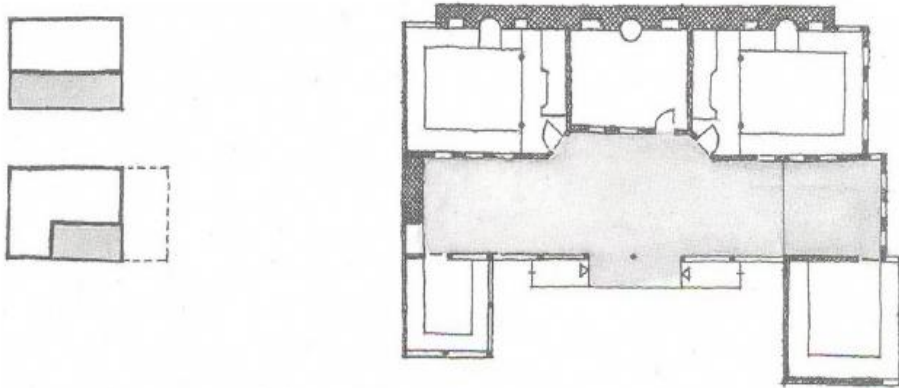
Çizim 2. Hun Devri Kurgan rekonstrüksiyonu (Y. Çoruhlu'dan)

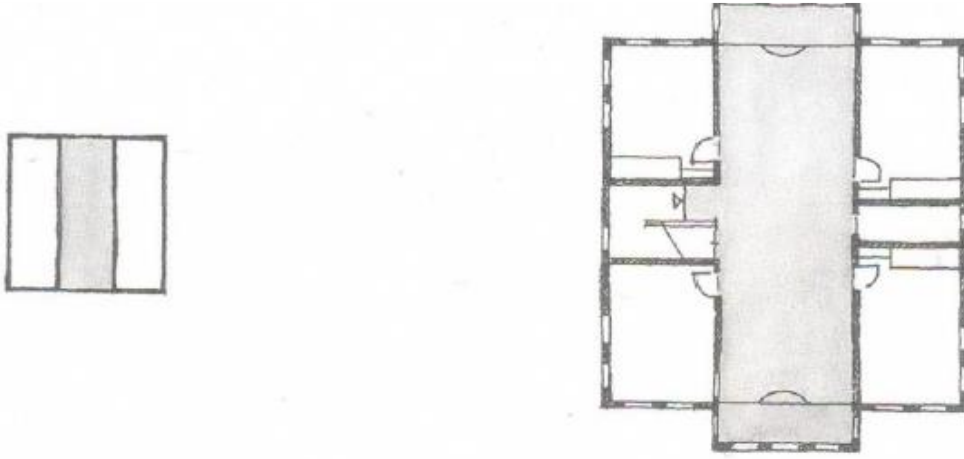
Çizim 3. Türk Evinin Yapısal Öğeleri (C. E. Arseven'den)

Çizim 4. Sofasız Plan Tipi, Antakya Kavukçu Evi (M. Sözen'den)

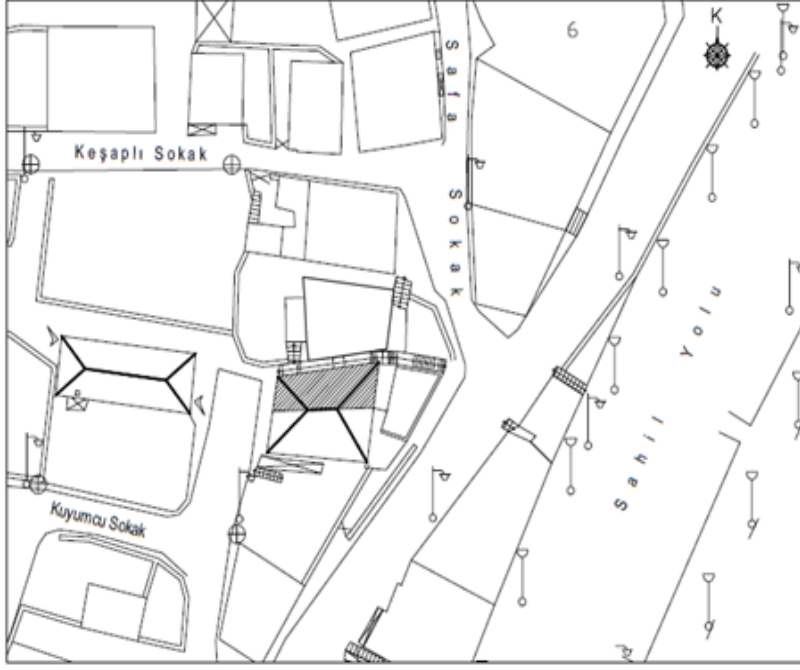
Çizim 5. Dış Sofalı Plan Tipi, Kula Beyoğlu Evi (M. Sözen'den)

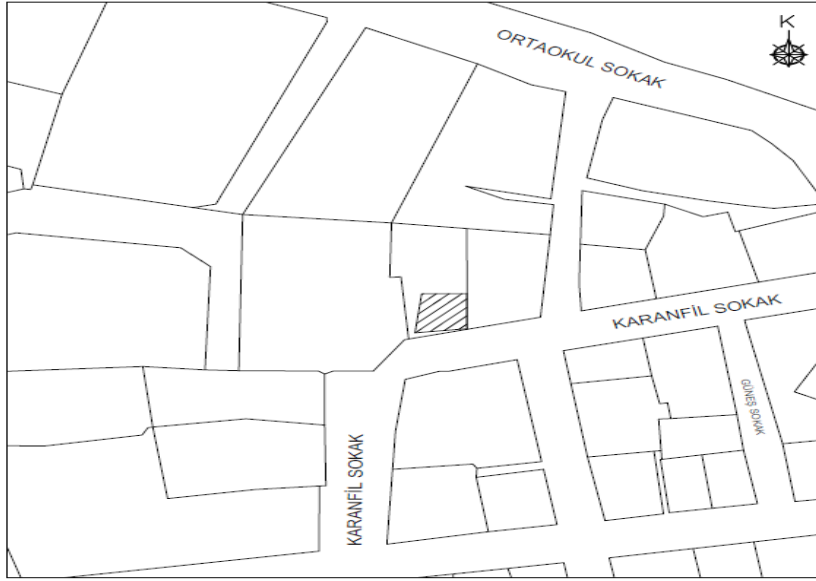
Çizim 6. İç Sofalı Plan Tipi, Konya Dede Evi (M. Sözen'den)

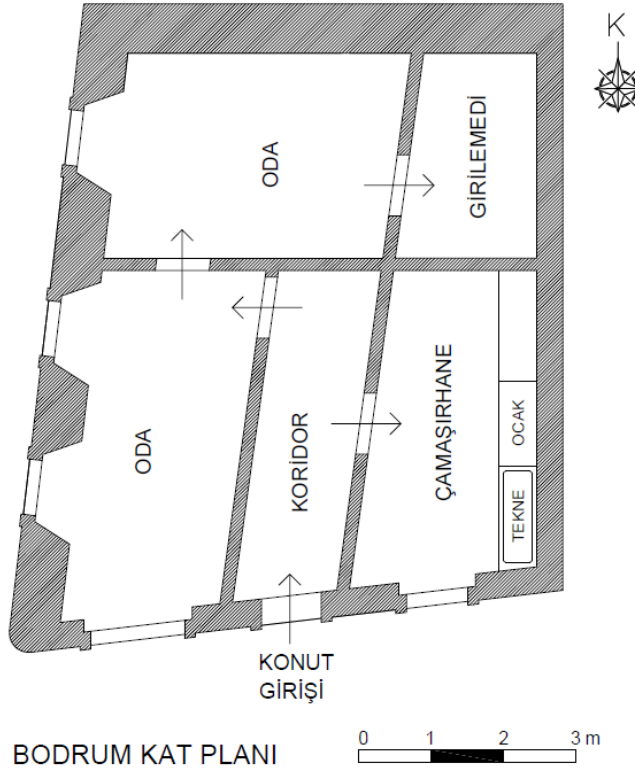
Çizim 7. Orta Sofalı Plan Tipi, Safranbolu Gökçüoğlu Evi (M. Sözen'den)

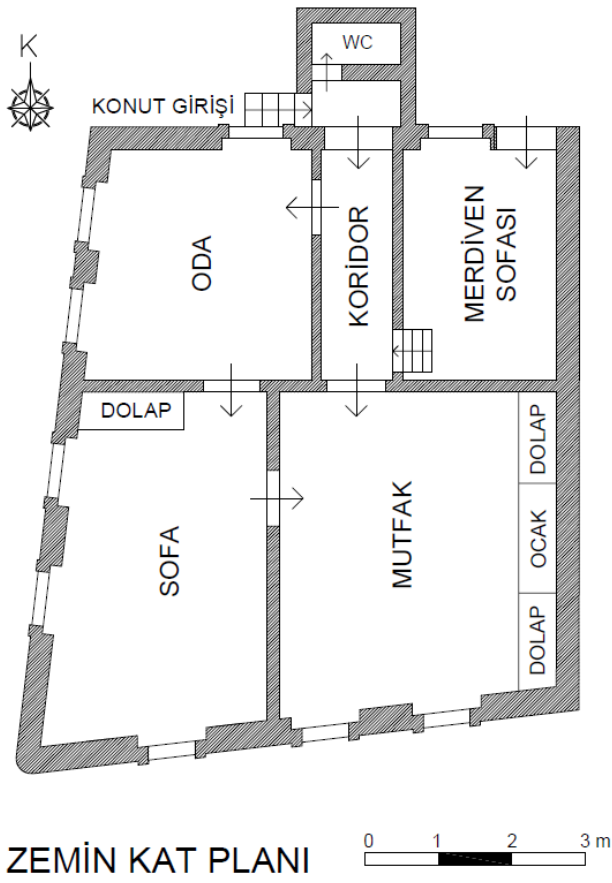
Çizim 8. Arslan Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).

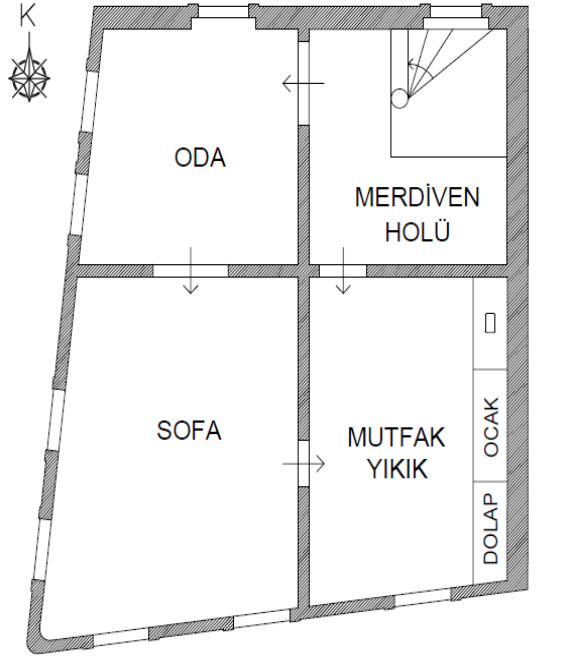
Çizim 9. Ay Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

Çizim 10. Ay Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).

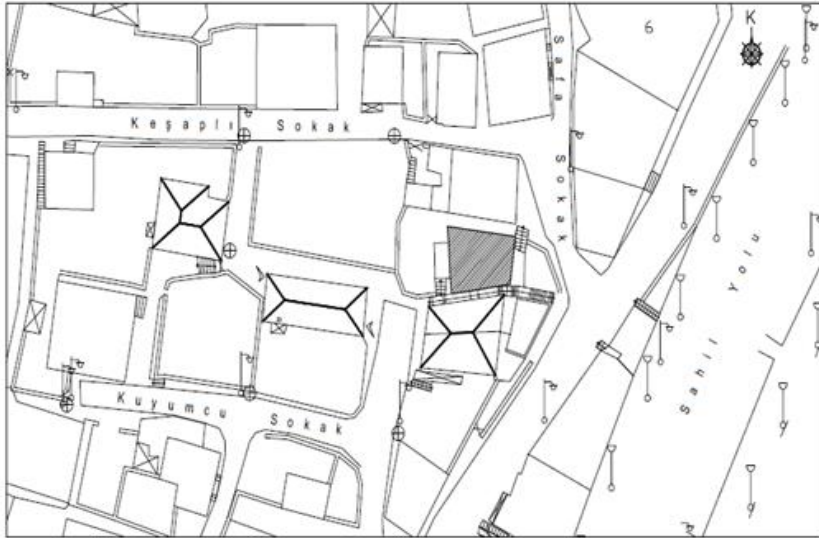

Çizim 11. Ay Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).

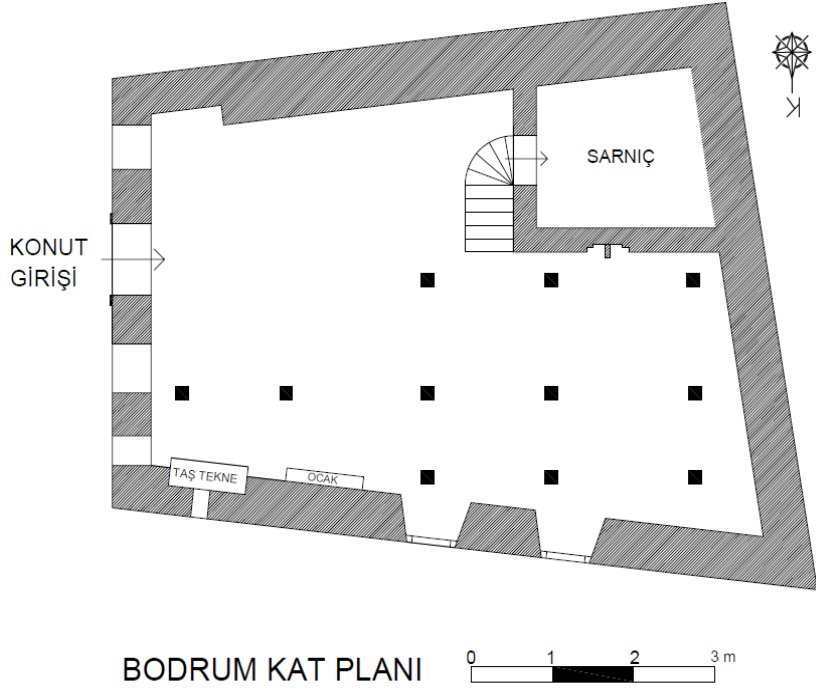

BİRİNCİ KAT PLANI 0 1 2 3 m

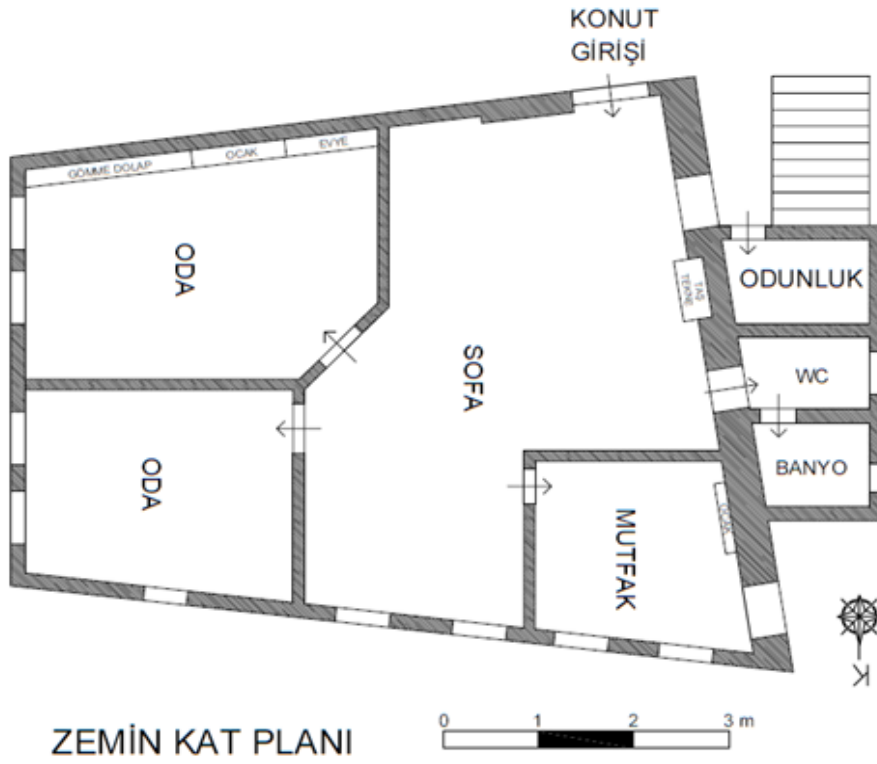
Çizim 12. Ay Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak)

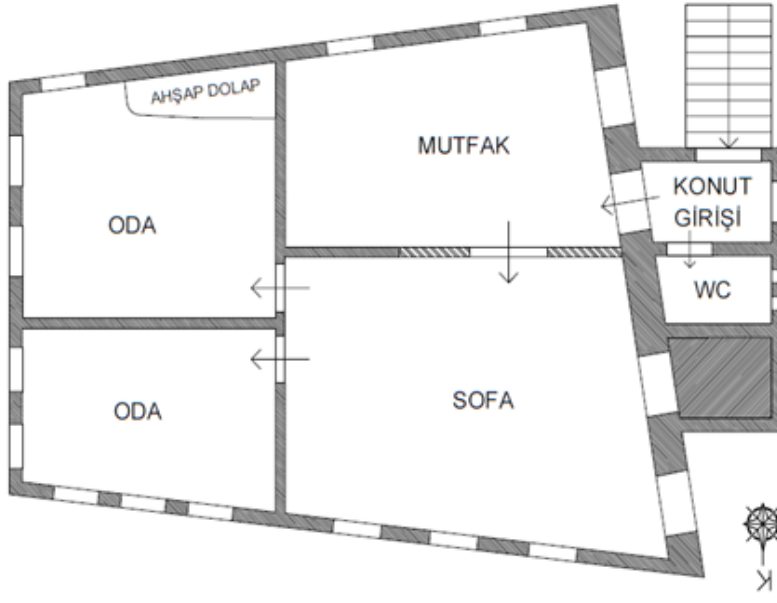
Çizim 13. Çakmakçı Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den)

Çizim 14. Çakmakçı Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).

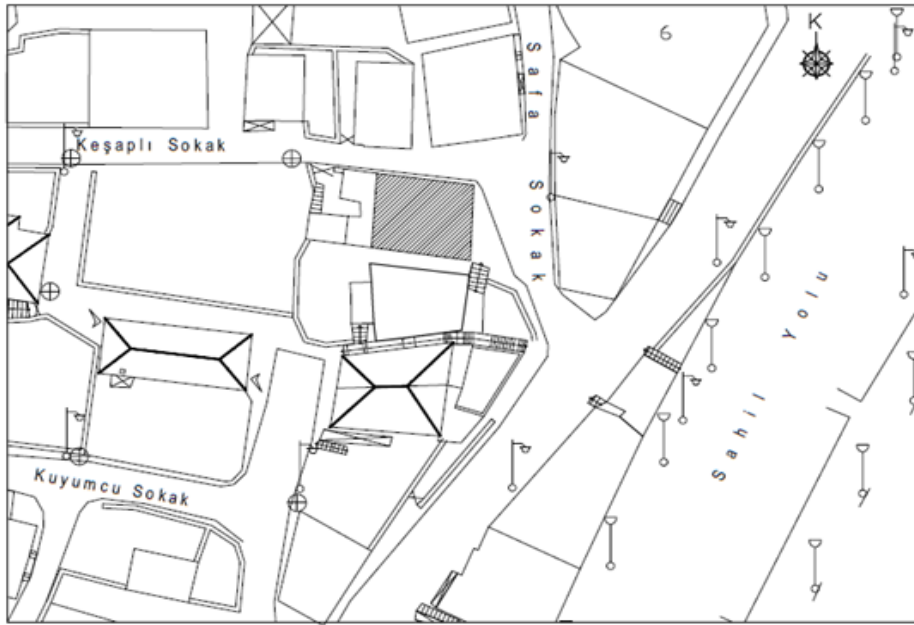
Çizim 15. Çakmakçı Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).

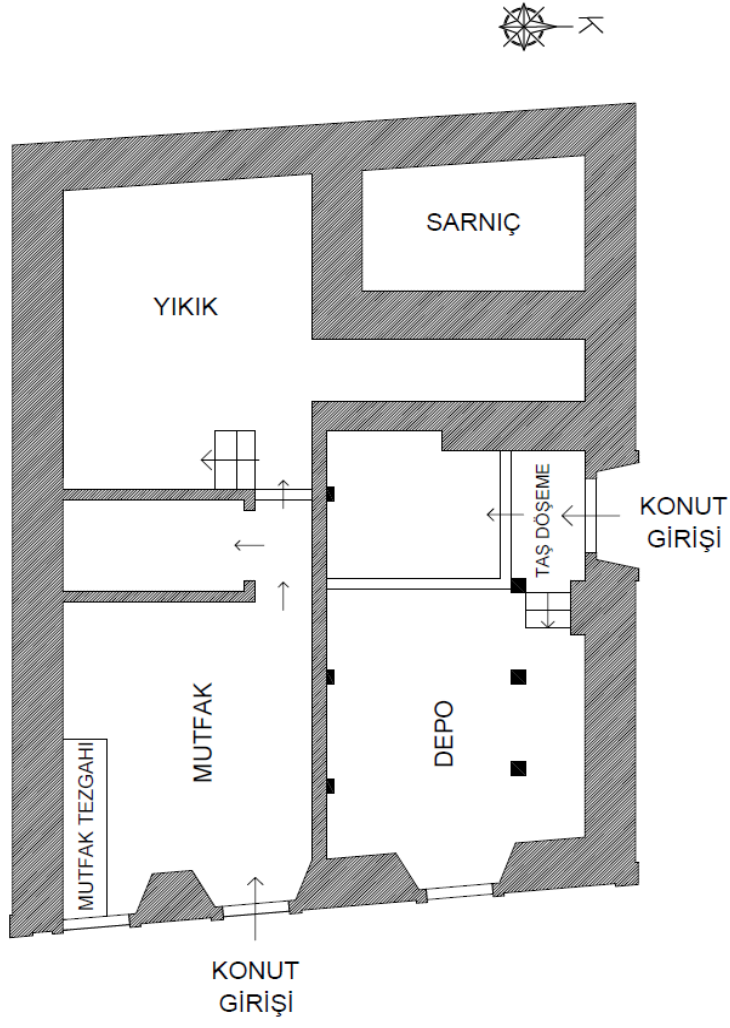
BİRİNCİ KAT PLANI

Çizim 16. Çakmakçı Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).

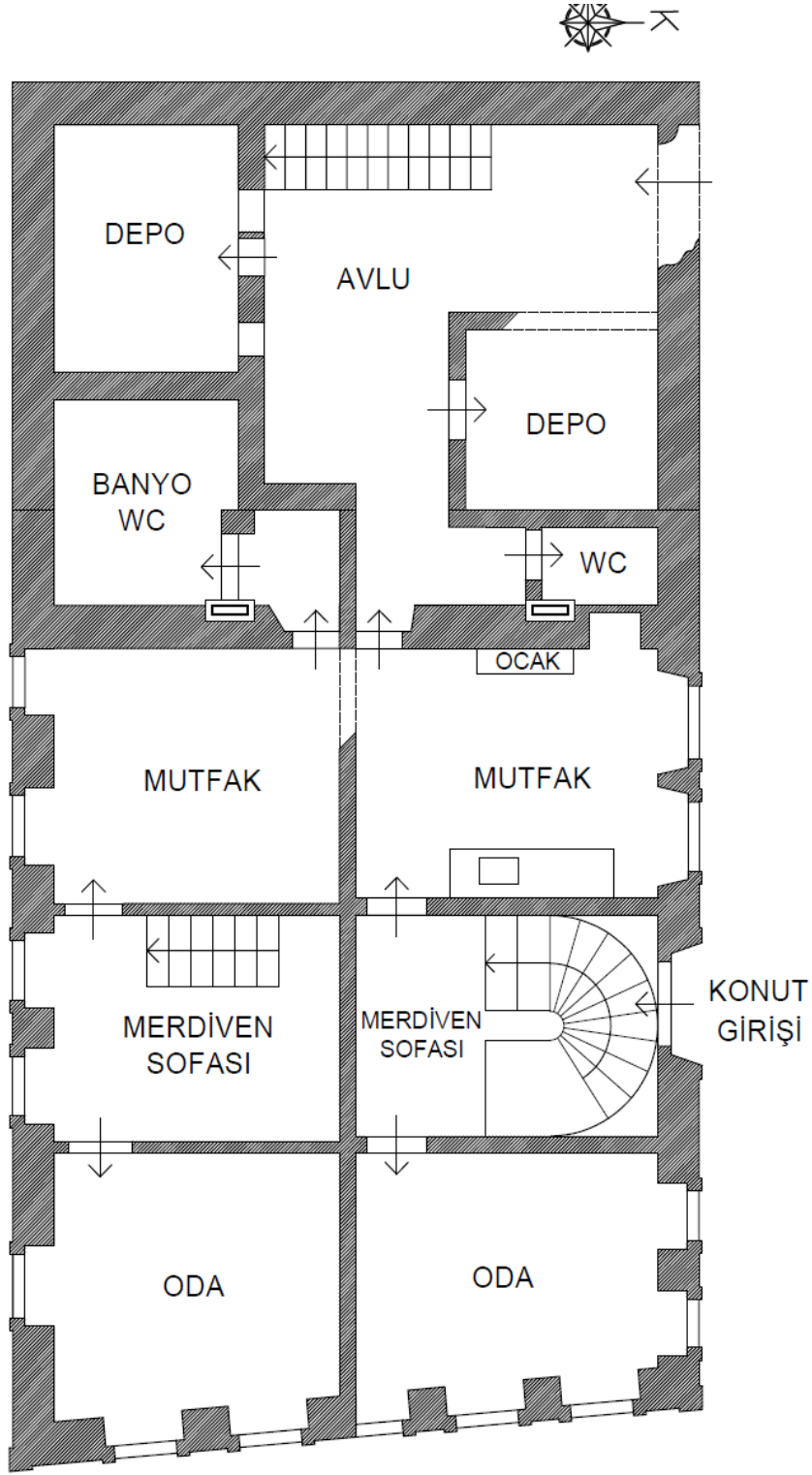

Çizim 17. Çalık Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).

BODRUM KAT PLANI 0 1 2 3 m

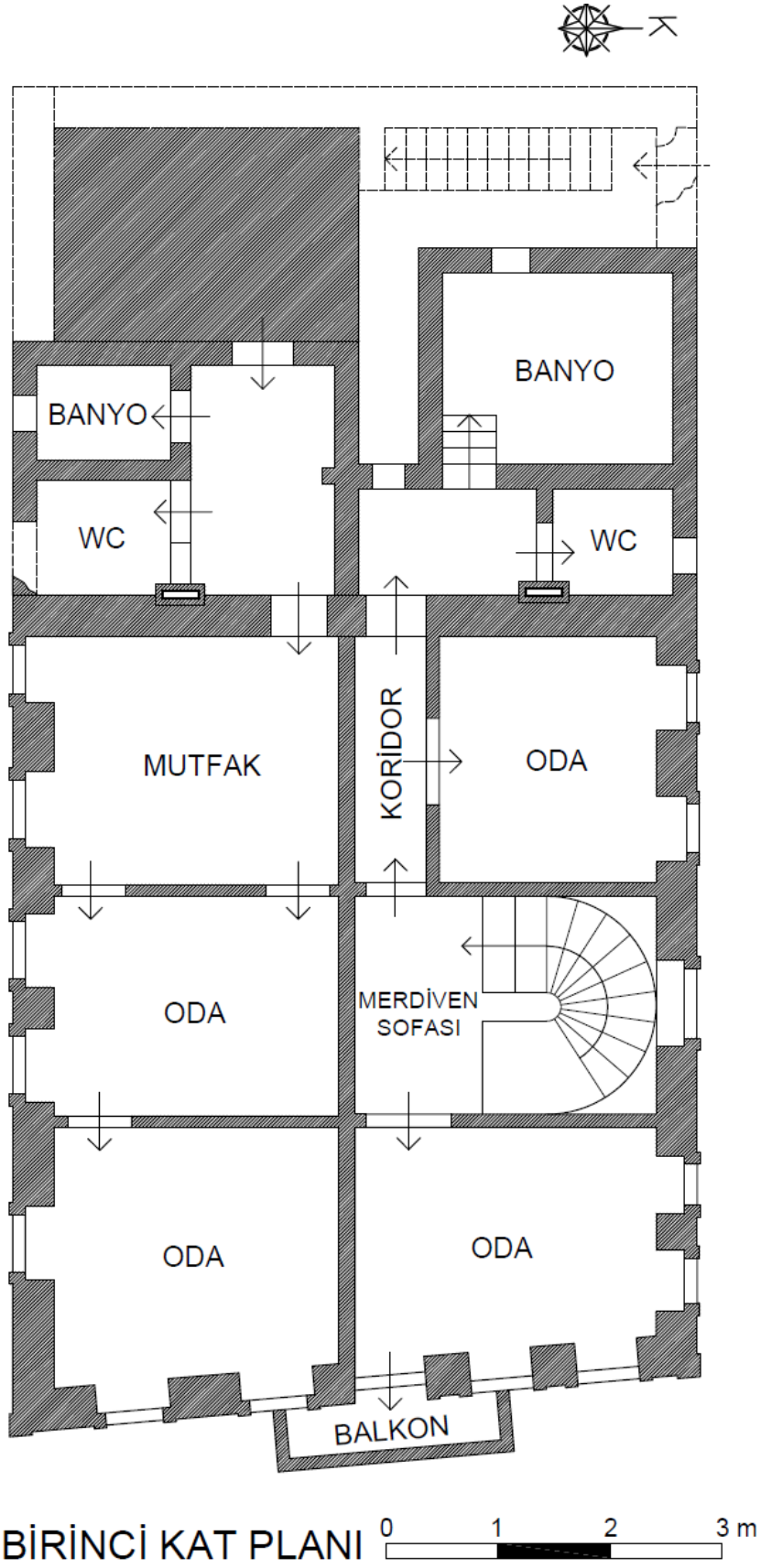
Çizim 18. Çalık Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak).

ZEMİN KAT PLANI

Çizim 19. Çalık Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).

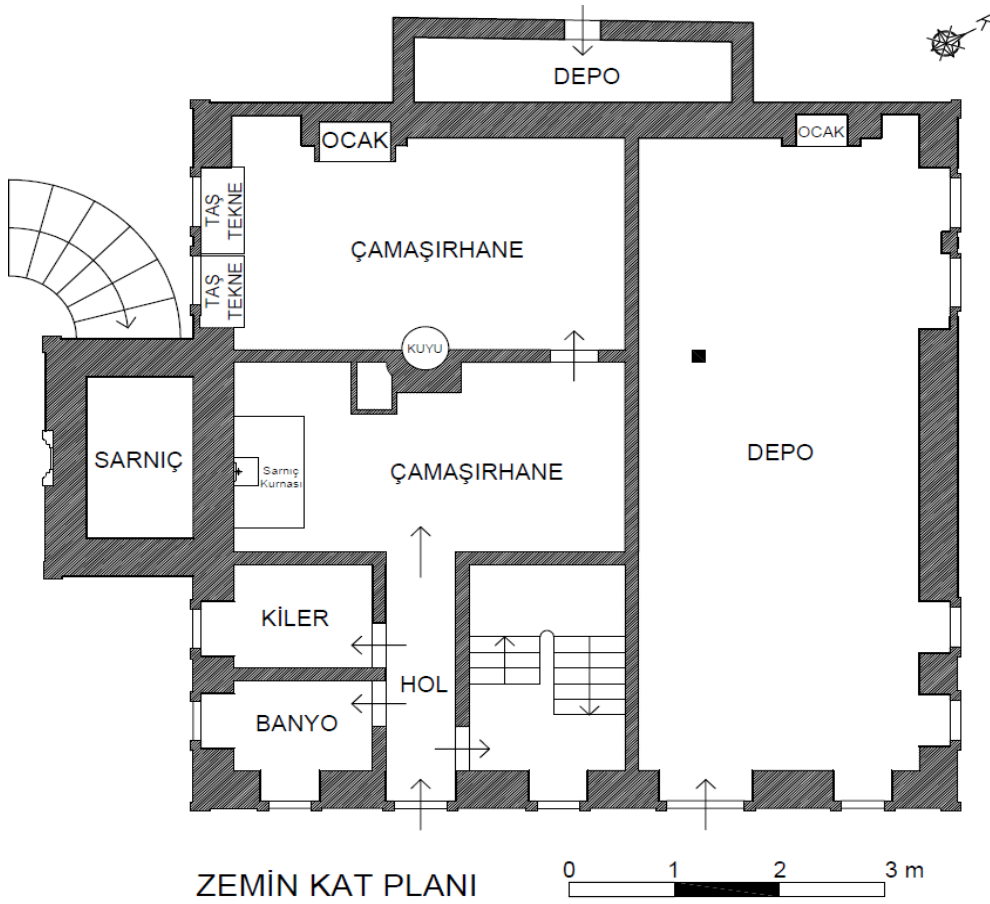

BİRİNCİ KAT PLANI 0 1 2 3 m

Çizim 20. Çalık Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).

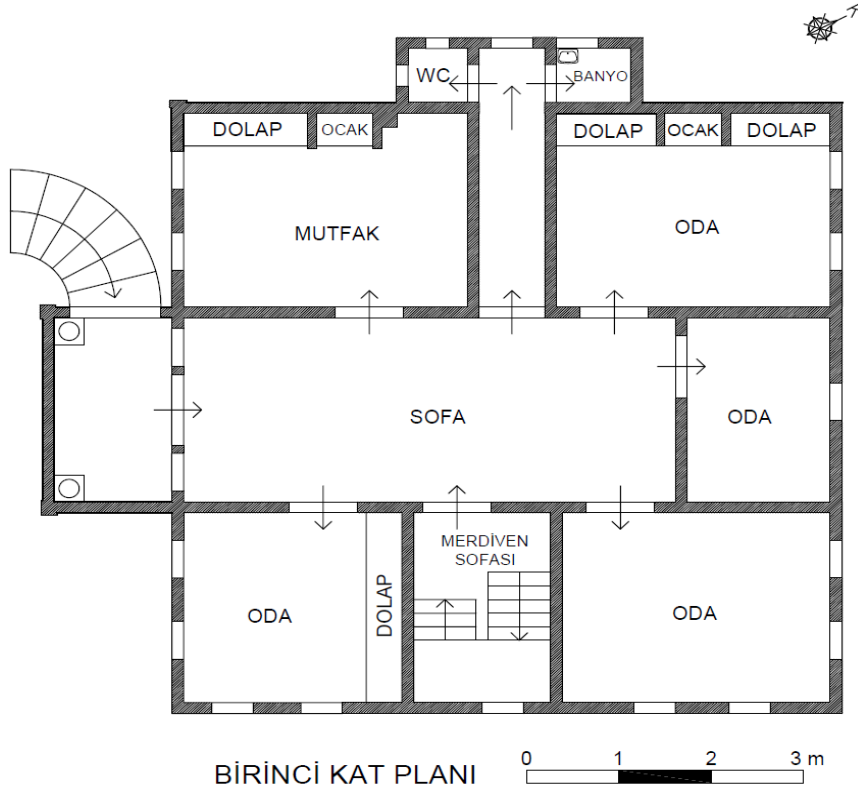

Çizim 21. Dönmez Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

Çizim 22. Dönmez Konutu Zemin Kat Planı (Yakup Halıcı'dan).³⁴⁹

³⁴⁹ Yakup Halıcı tarafından hazırlanmakta olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

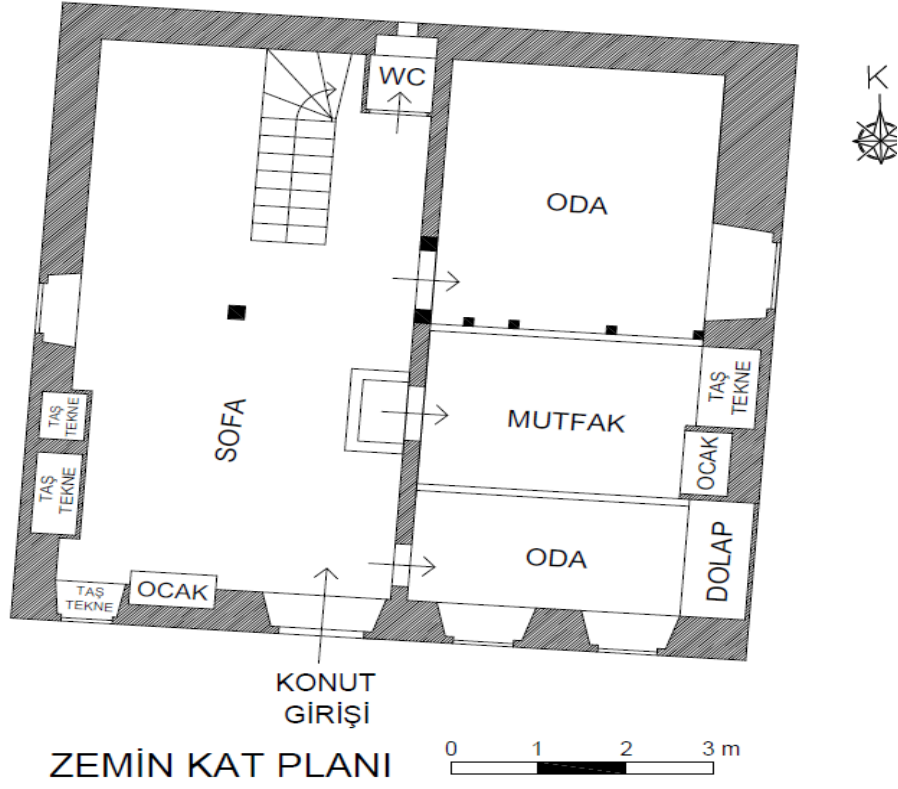

Çizim 23. Dönmez Konutu Birinci Kat Planı (Yakup Halıcı'dan).³⁵⁰

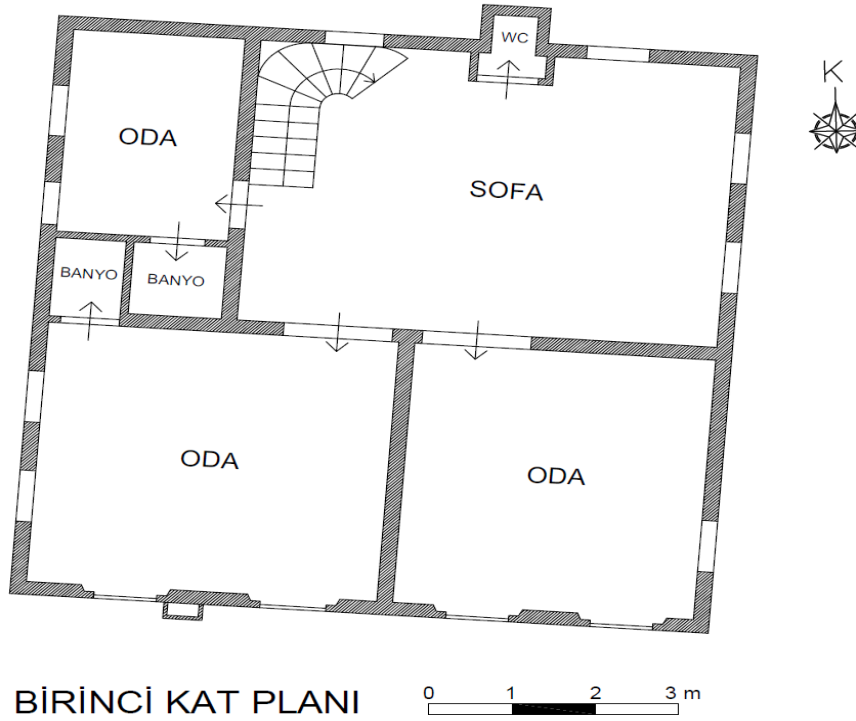

Çizim 24. Ertoy Konutu Vaziyet Planı.

³⁵⁰ Yakup Halıcı tarafından hazırlanmakta olan rölöve projesinden sadeleştirilmiş olup ayrıca cephe Görsellerından yararlanılarak planın eksik kısımları tamamlanılmıştır.

Çizim 25. Ertoy Konutu Zemin Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).³⁵¹

Çizim 26. Ertoy Konutu Birinci Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan)

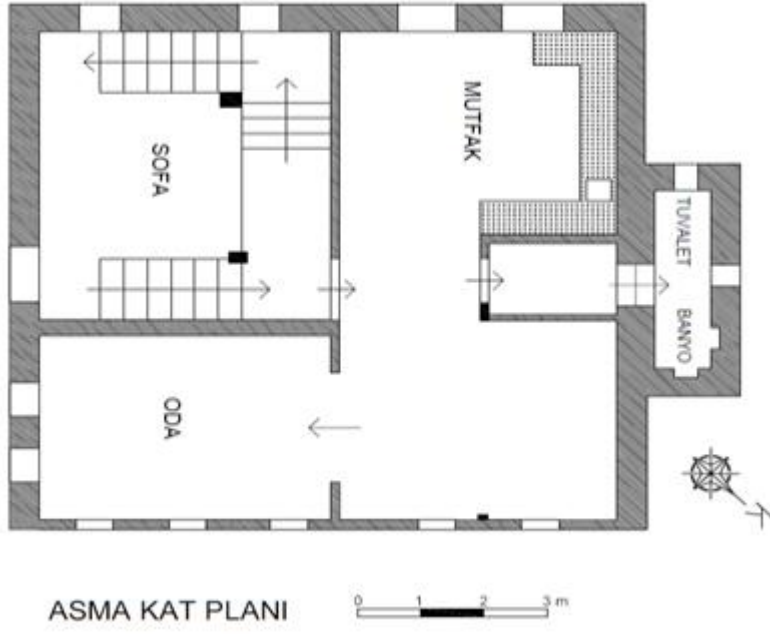
³⁵¹ Belediye Arşivi, Muhammet Nurullah Fidan tarafından 2010 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

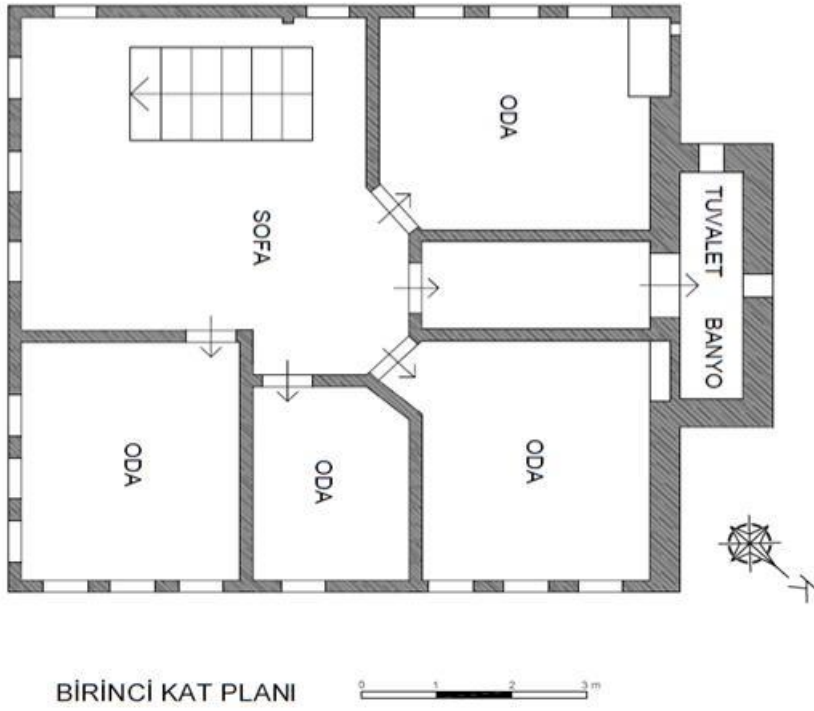
Çizim 27. Güney Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

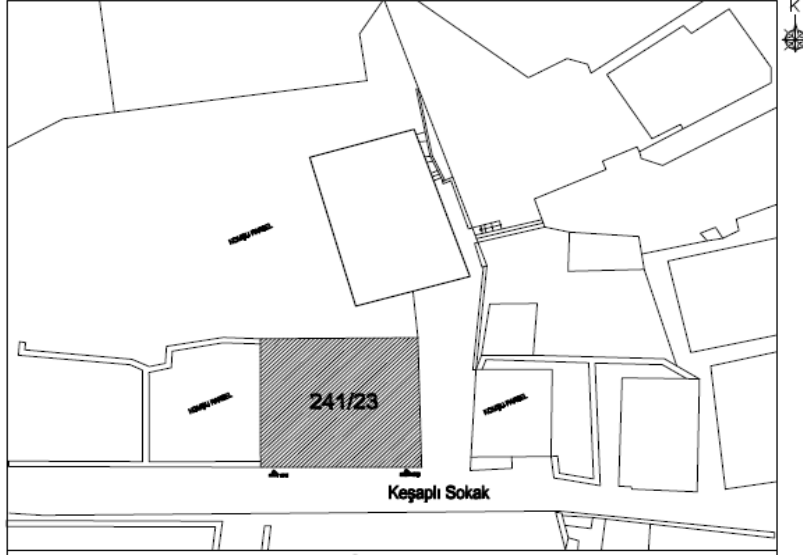
Çizim 28. Güney Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).

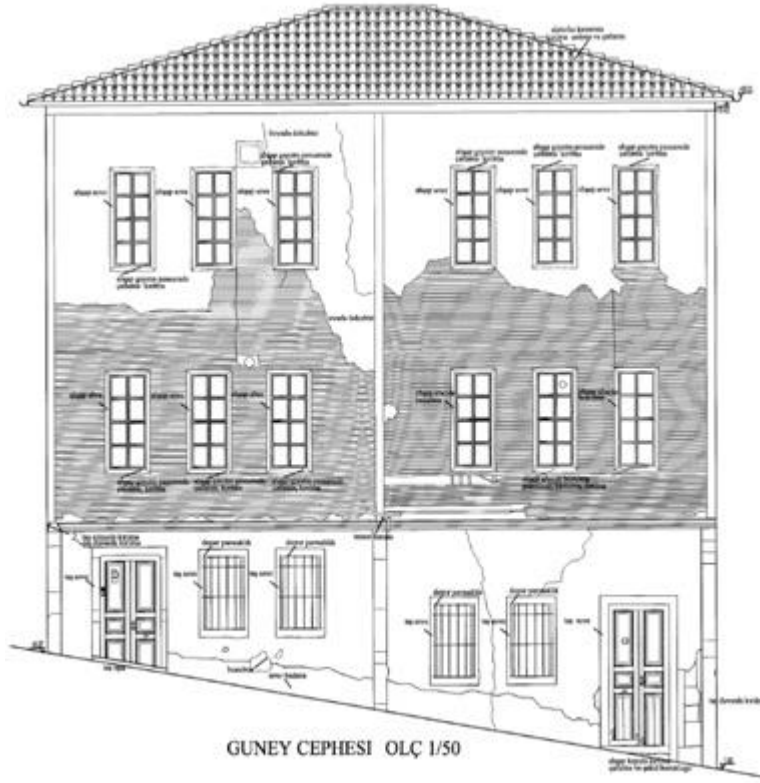
Çizim 29. Güney Konutu Asma Kat Planı (Halis Bayrak).

Çizim 30. Güney Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).

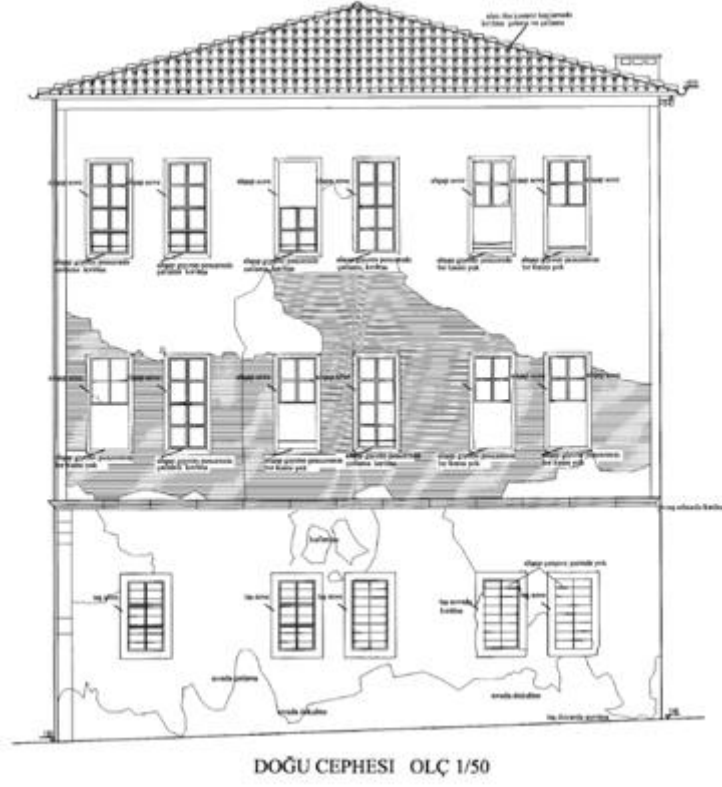

Çizim 31. Keşaplı Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).³⁵²

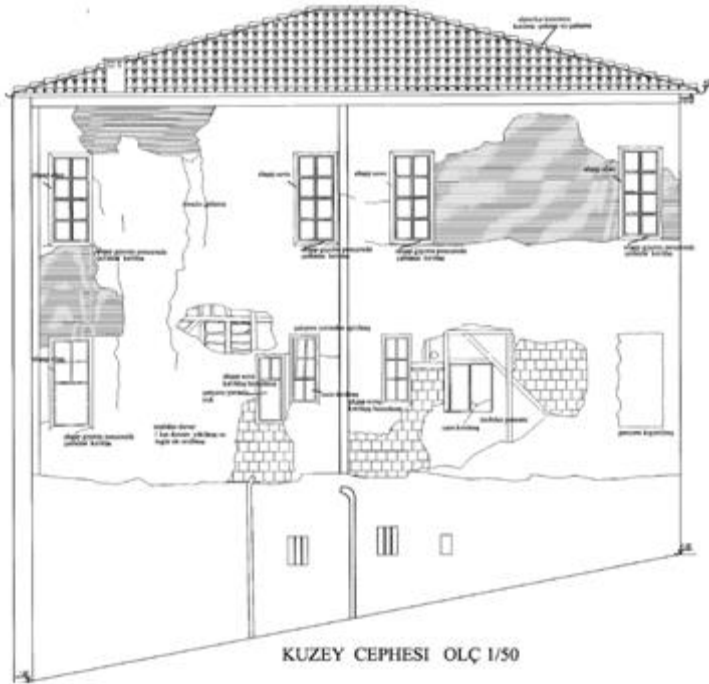

Çizim 32. Keşaplı Konutu Güney Cephe Çizimi (Melike Ünlü ‘den)

³⁵² Ünye Belediyesi Arşivi, Melike Ünlü tarafından 2006 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

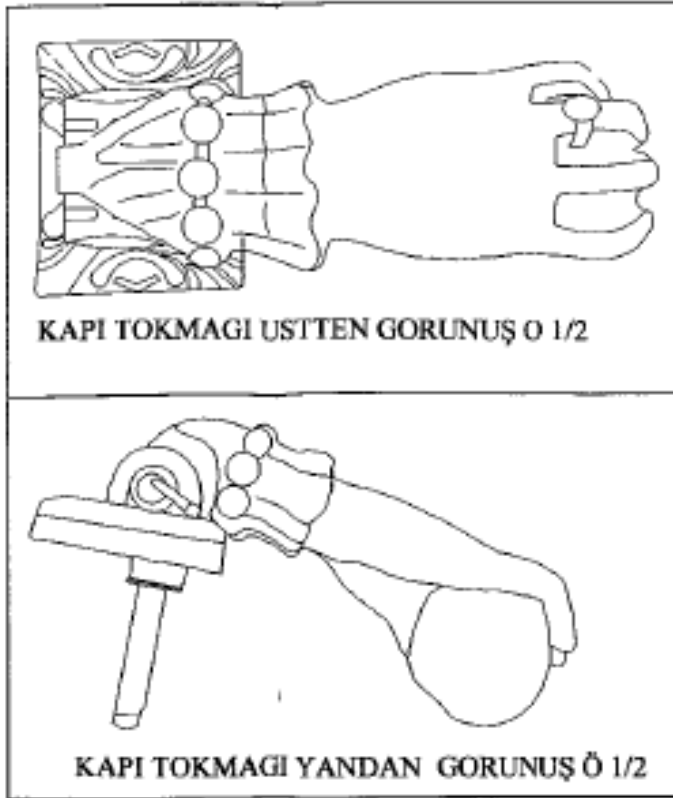
Çizim 33. Keşaplı Konutu Doğu Cephe (Melike Ünlü 'den)

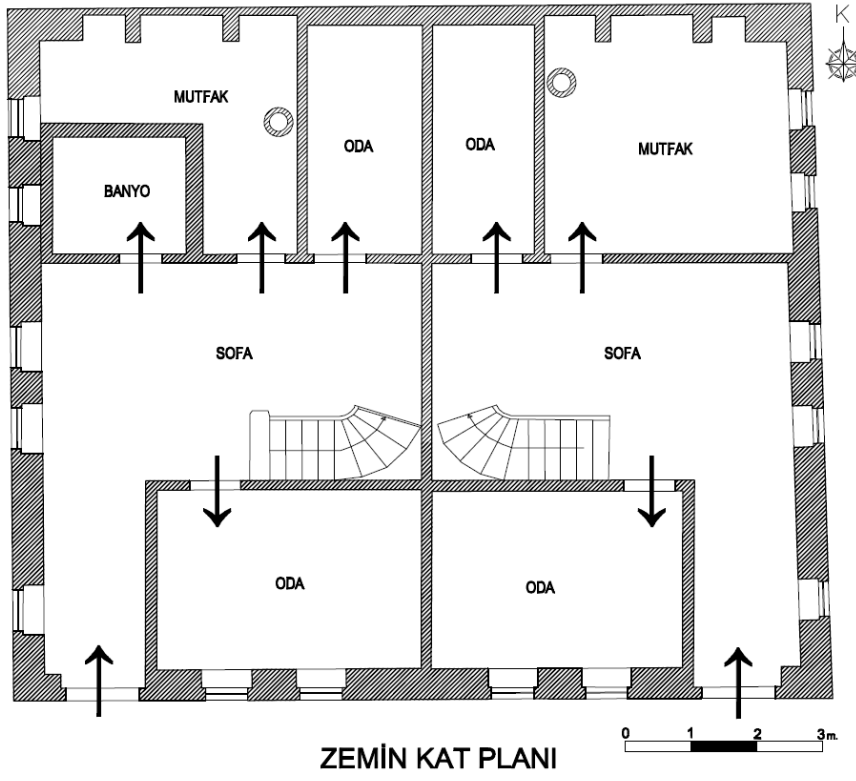
Çizim 34. Keşaplı Konutu Kuzey Cephe (Melike Ünlü 'den)

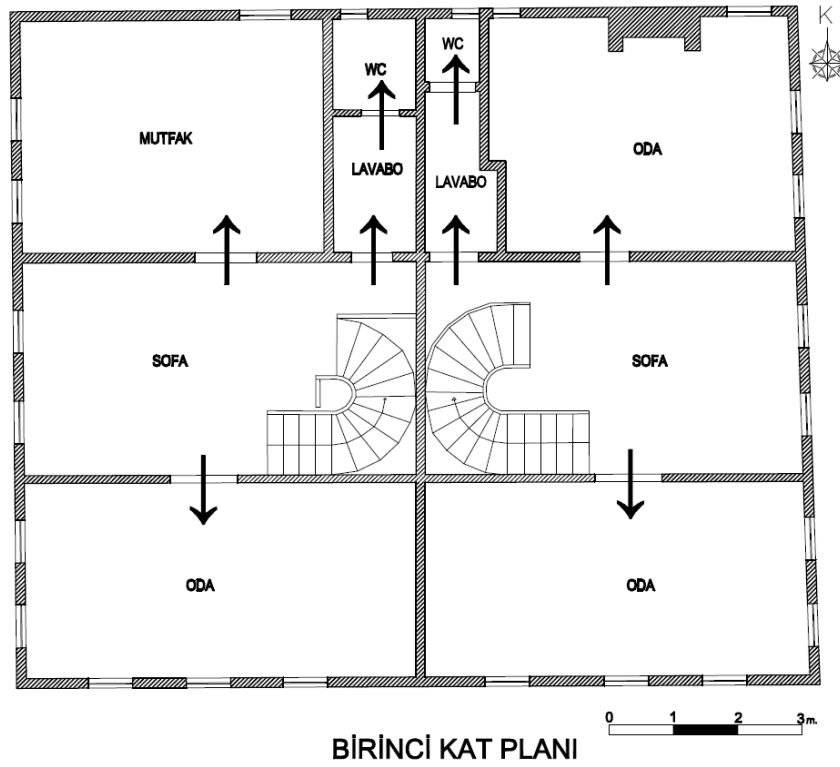
Çizim 35. Keşaplı Konutu Batı Cephe (Melike Ünlü 'den)

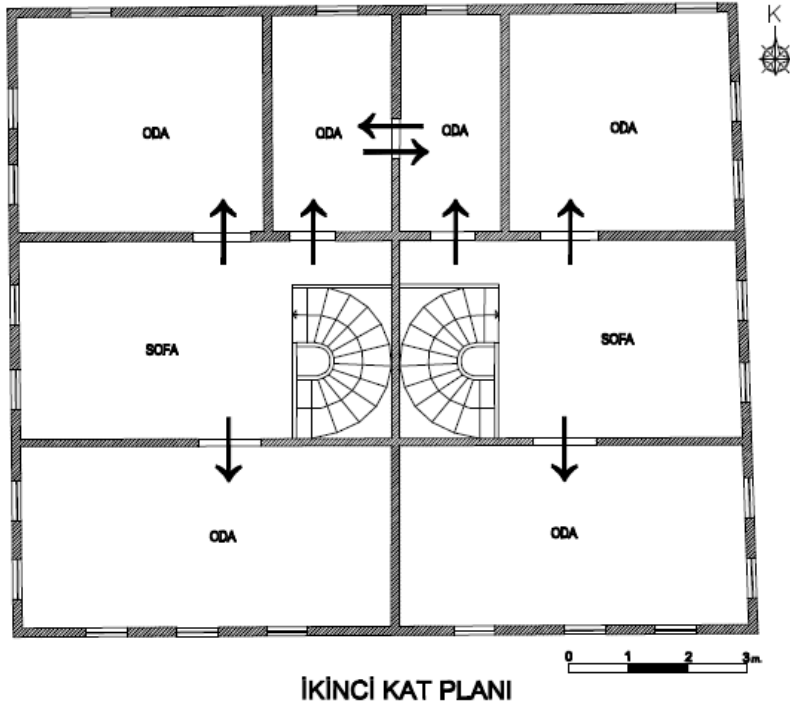
Çizim 36. Keşaplı Konutu Kapı Tokmağı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 37. Keşaplı Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

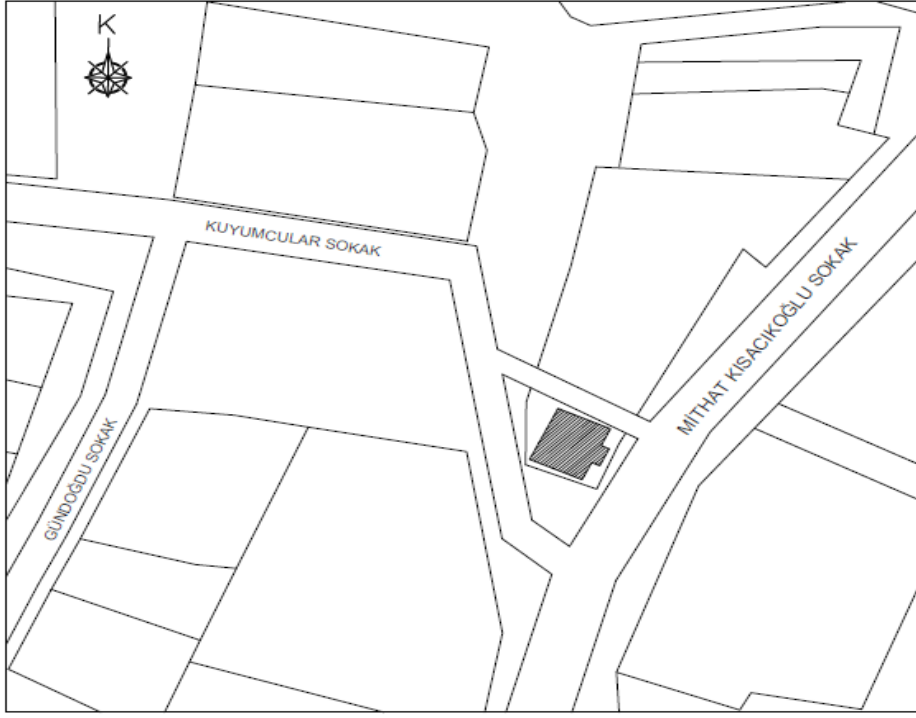
Çizim 38. Keşaplı Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

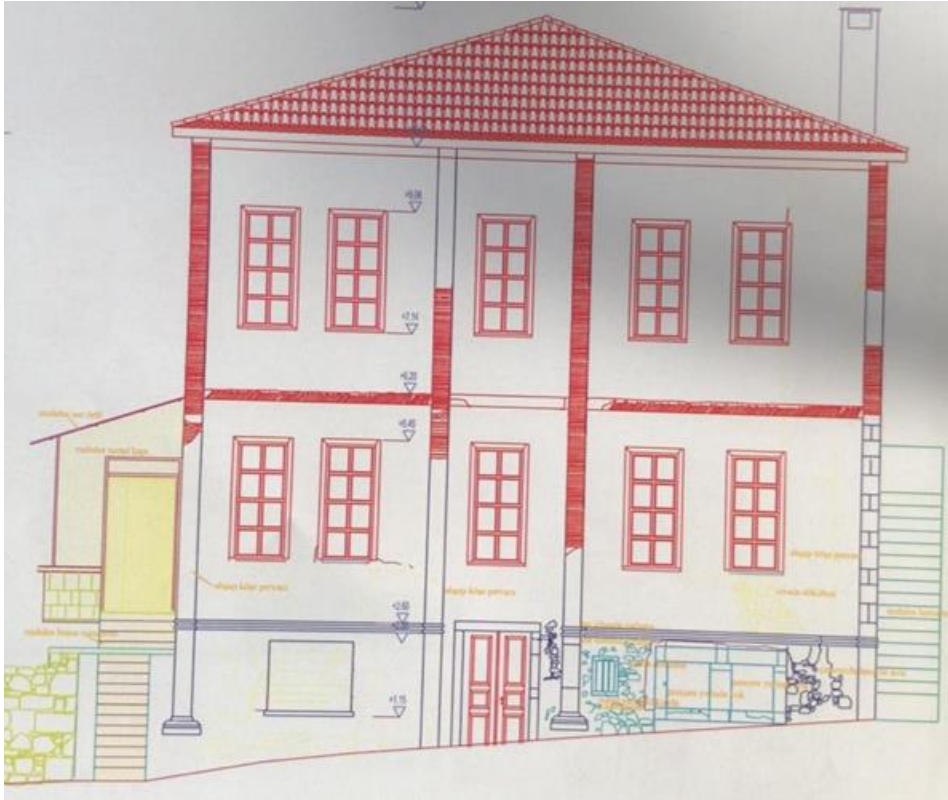
Çizim 39. Keşaplı Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

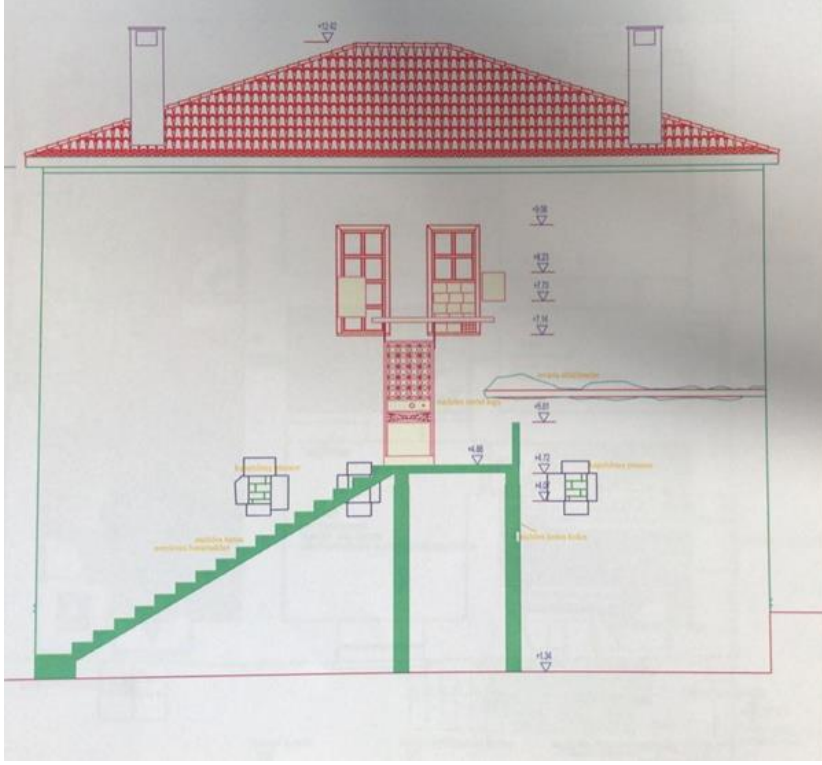
Çizim 40. Kokulu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

Çizim 41. Kuyumcu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

Çizim 42. Kuyumcu Konutu Kuzeydoğu Cephe (Melike Ünlü 'den).

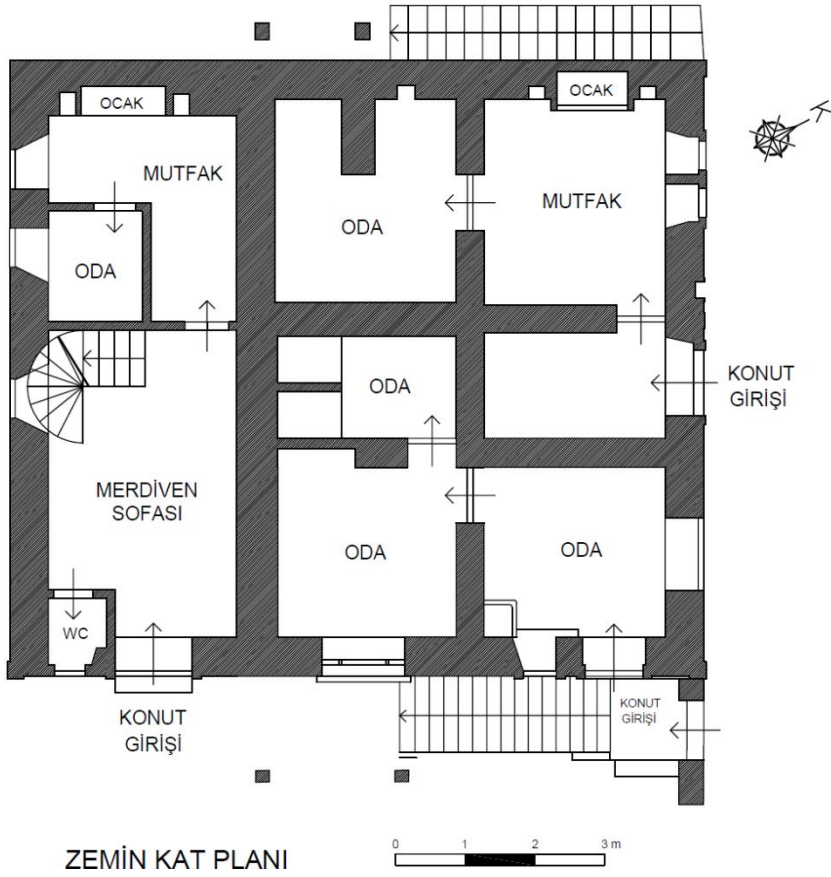
Çizim 43. Kuyumcu Konutu Kuzeybatı Cepheden Görünüm (M. Ünlü 'den).³⁵³

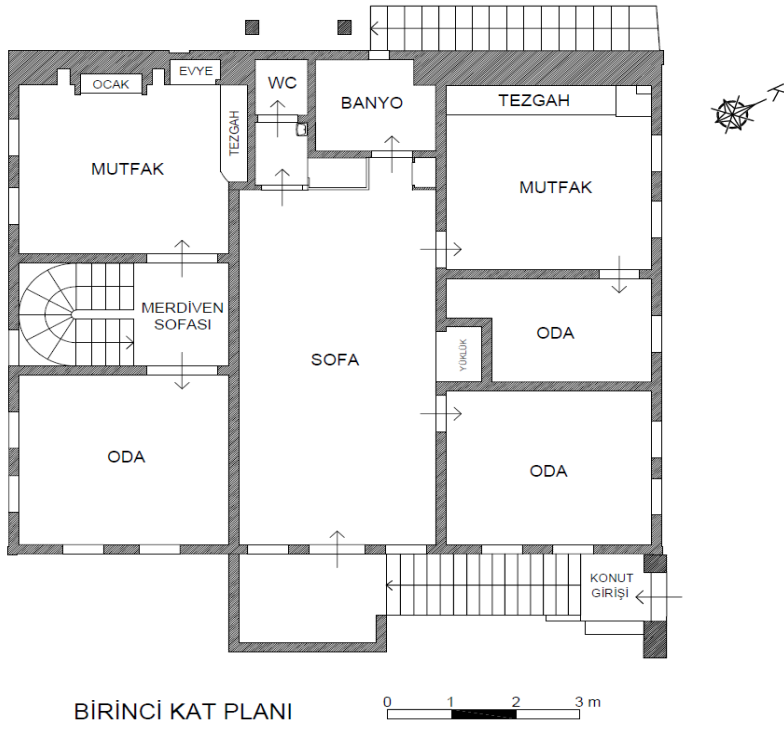
Çizim 44. Kuyumcu Konutu Güneybatı Cepheden Görünüm (M. Ünlü 'den).³⁵⁴

³⁵³ S. K. V. T. V. K. K. M Arşivinden Melike Ünlü tarafından 2009 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden alınmıştır.

³⁵⁴ S. K. V. T. V. K. K. M Arşivinden Melike Ünlü tarafından 2009 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden alınmıştır.

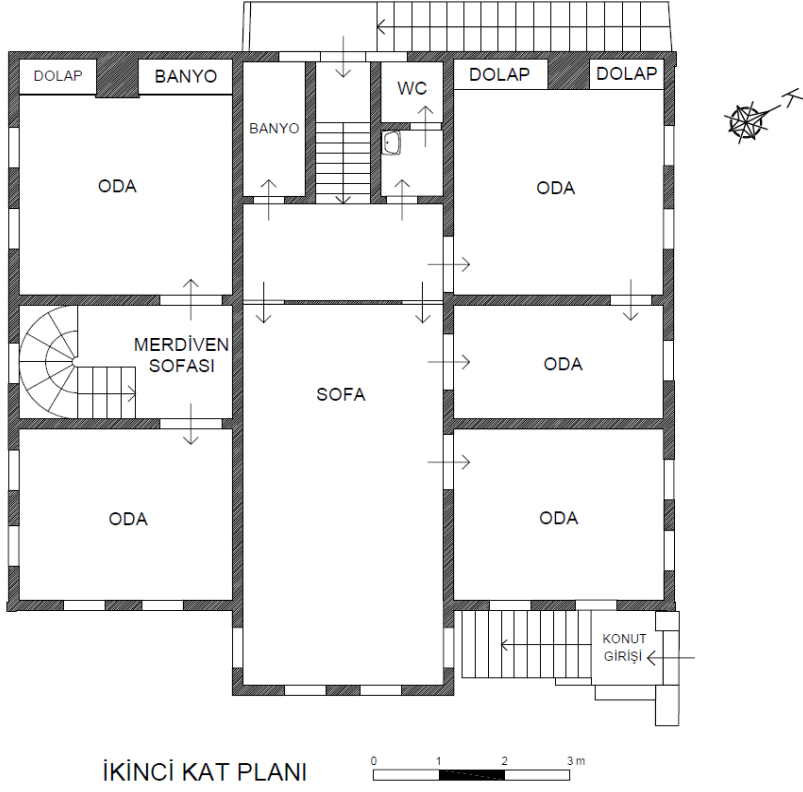

Çizim 45. Kuyumcu Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).³⁵⁵

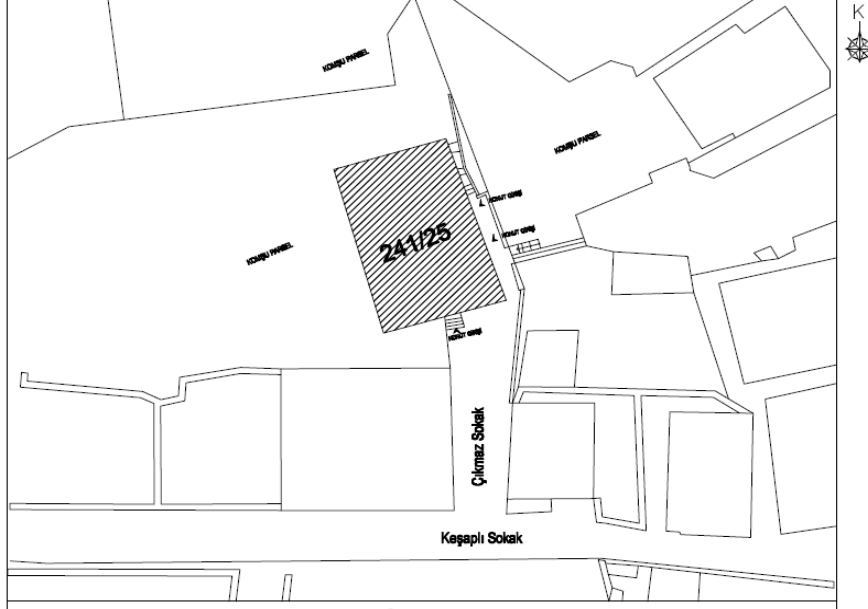

Çizim 46. Kuyumcu Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

³⁵⁵ Melike Ünlü tarafından 2009 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

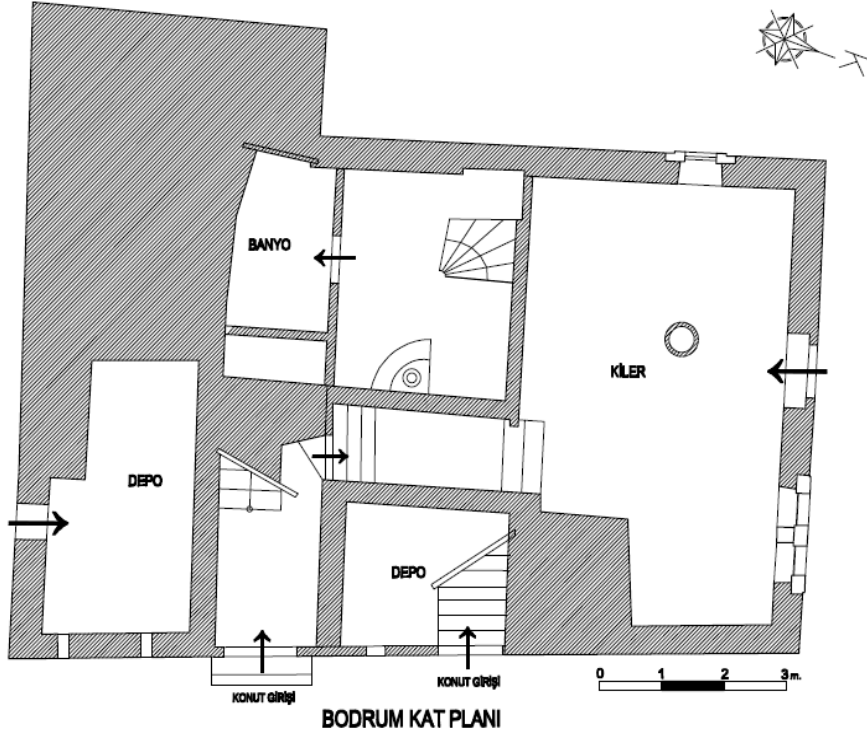
Çizim 47. Kuyumcu Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).³⁵⁶

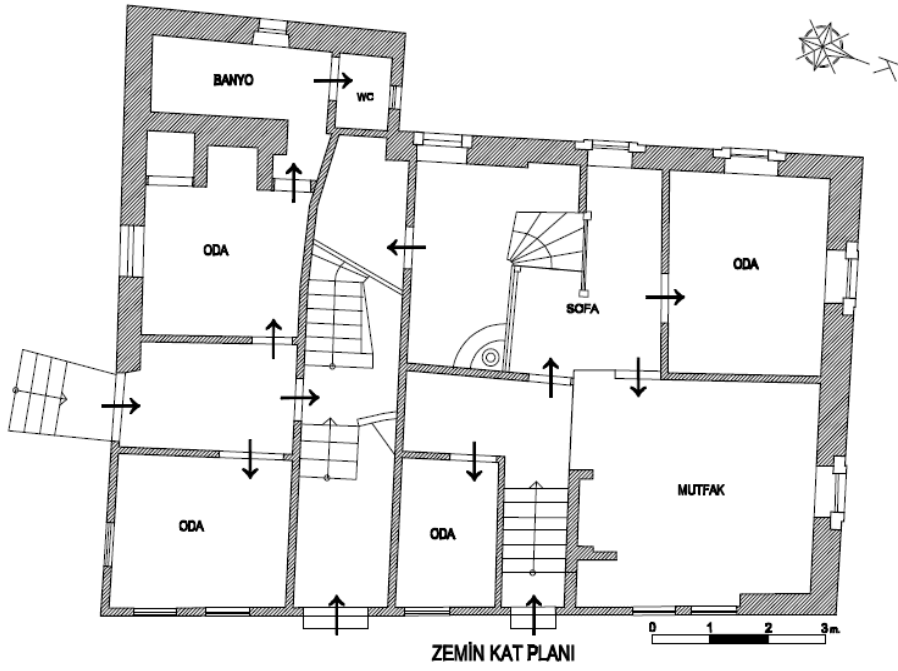
Çizim 48. Özsoy Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).³⁵⁷

³⁵⁶ Melike Ünlü tarafından 2009 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiş olup ayrıca konutun eski fotoğrafına dayanılarak ikinci kat planına çıkma ilavesi yapılmıştır.

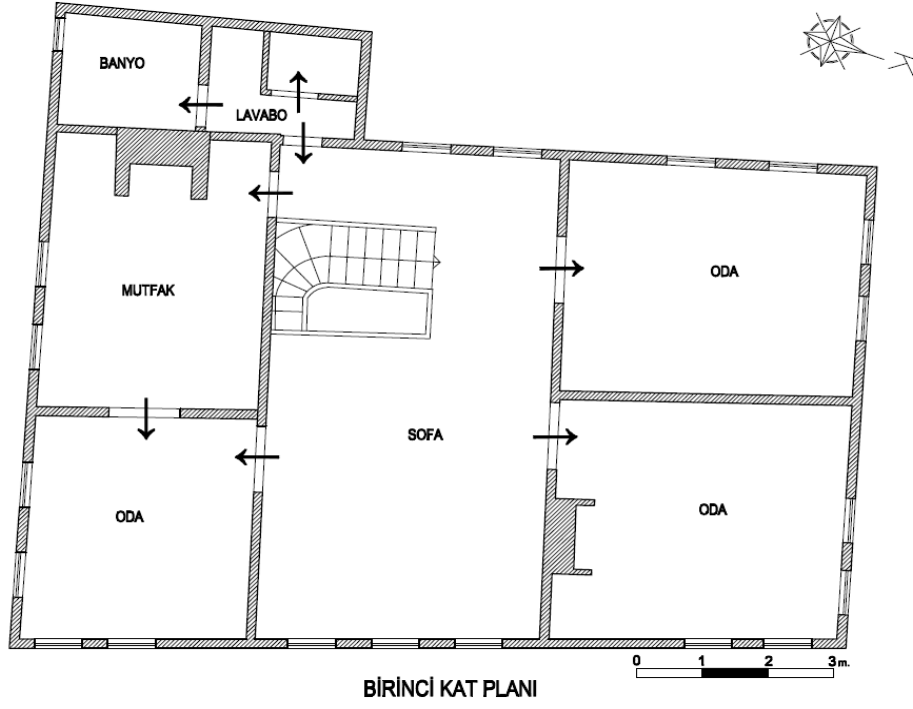
³⁵⁷ Ünye Belediye Arşivi, Melike Ünlü-2013 Rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

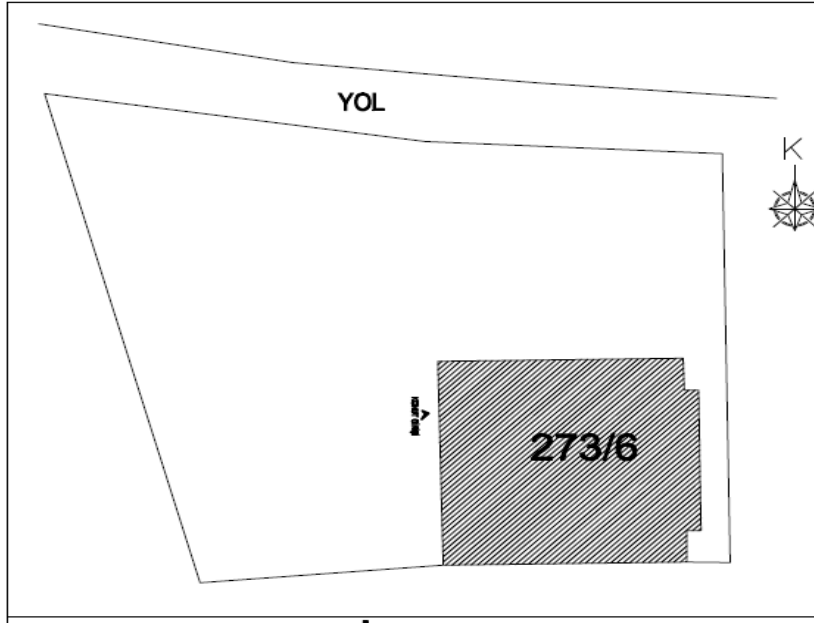
Çizim 49. Özsoy Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

Çizim 50. Özsoy Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

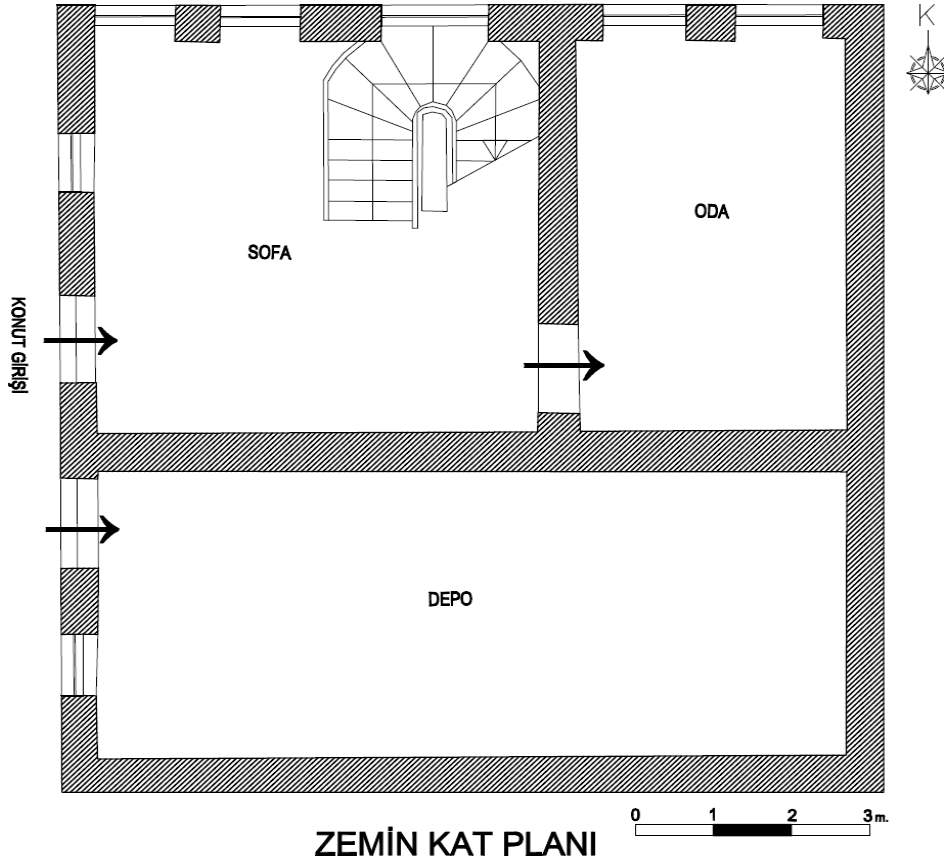

Çizim 51. Özsoy Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

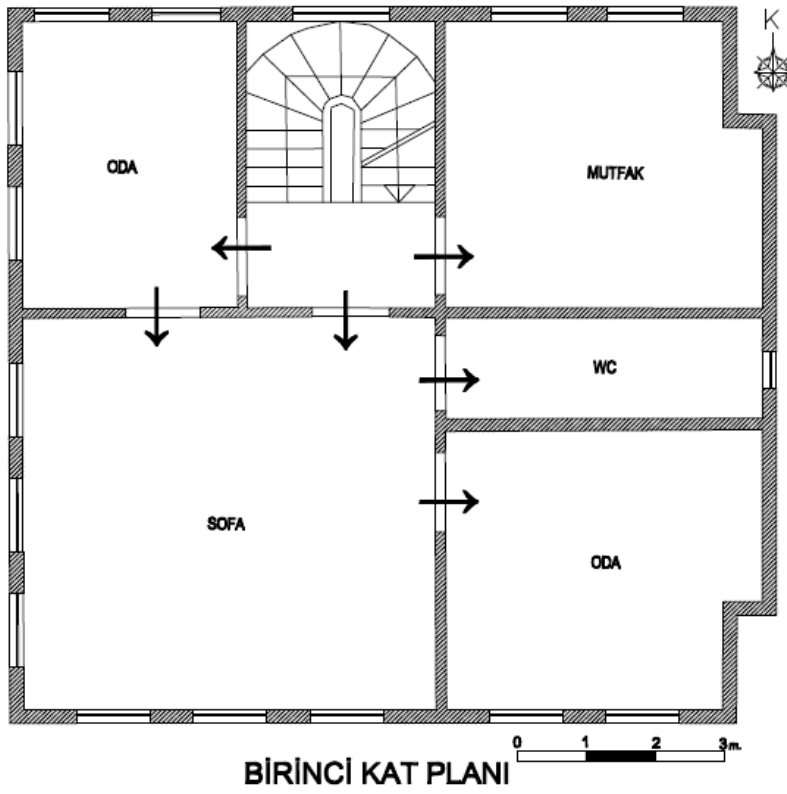

Çizim 52. Pelit Konutu Vaziyet Planı (İbrahim Cerrahoğlu'ndan).³⁵⁸

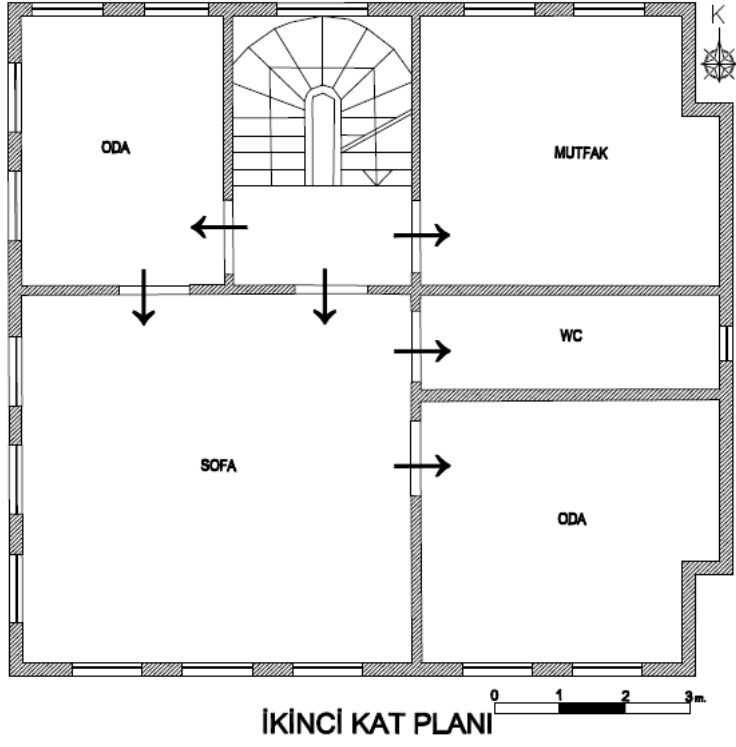
³⁵⁸ Ünye Belediye Arşivi, İbrahim Cerrahoğlu tarafından 2002 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

Çizim 53. Pelit Konutu Zemin Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu'ndan).

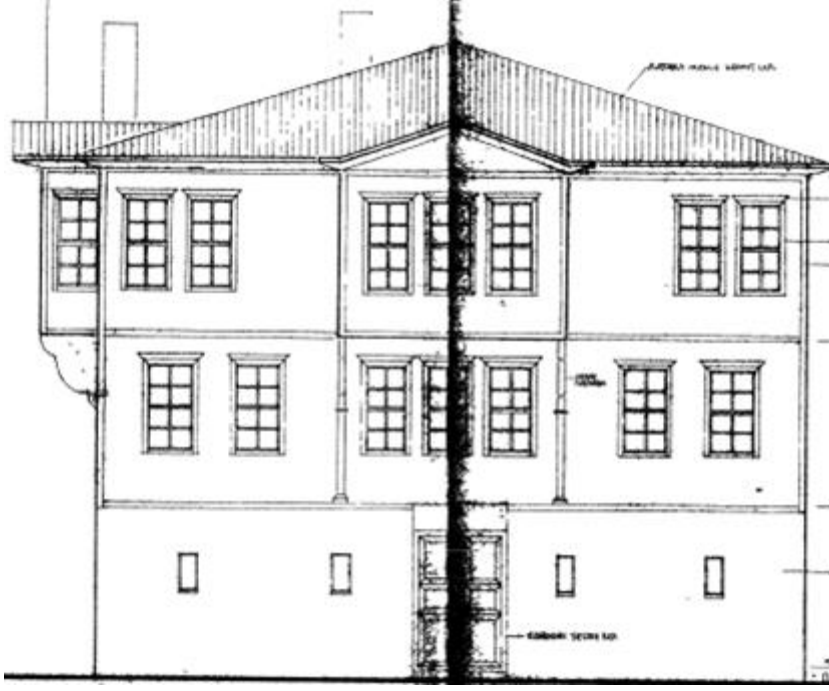
Çizim 54. Pelit Konutu Birinci Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu'ndan).

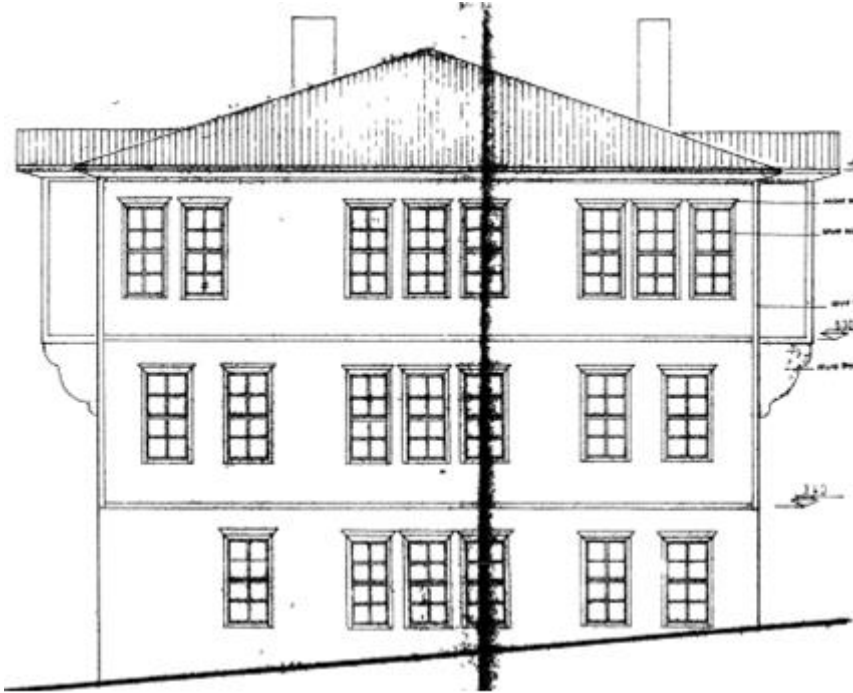
Çizim 55. Pelit Konutu İkinci Kat Planı (İbrahim Cerrahoğlu'ndan).

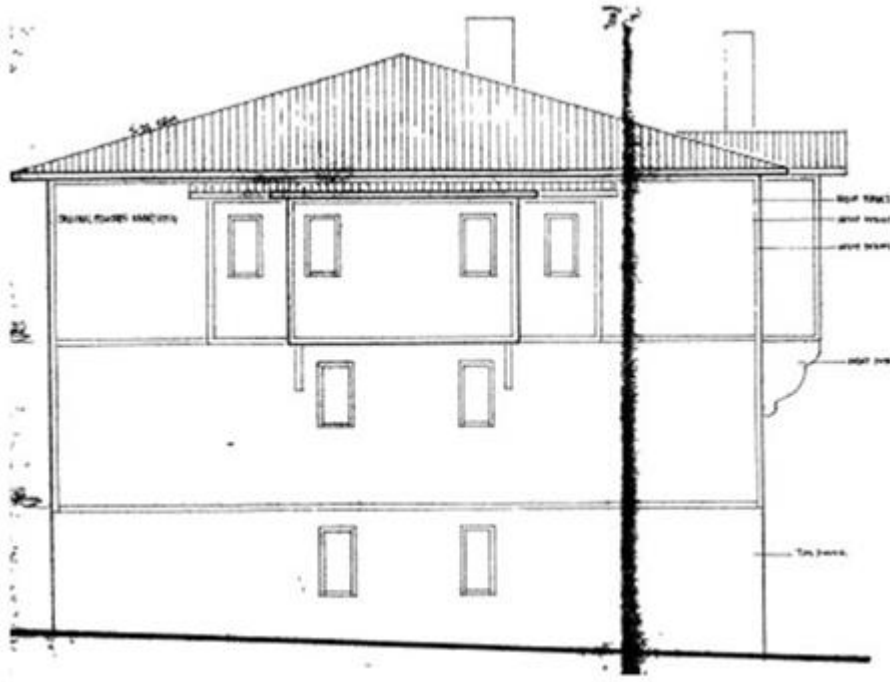
Çizim 56. Tantı Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

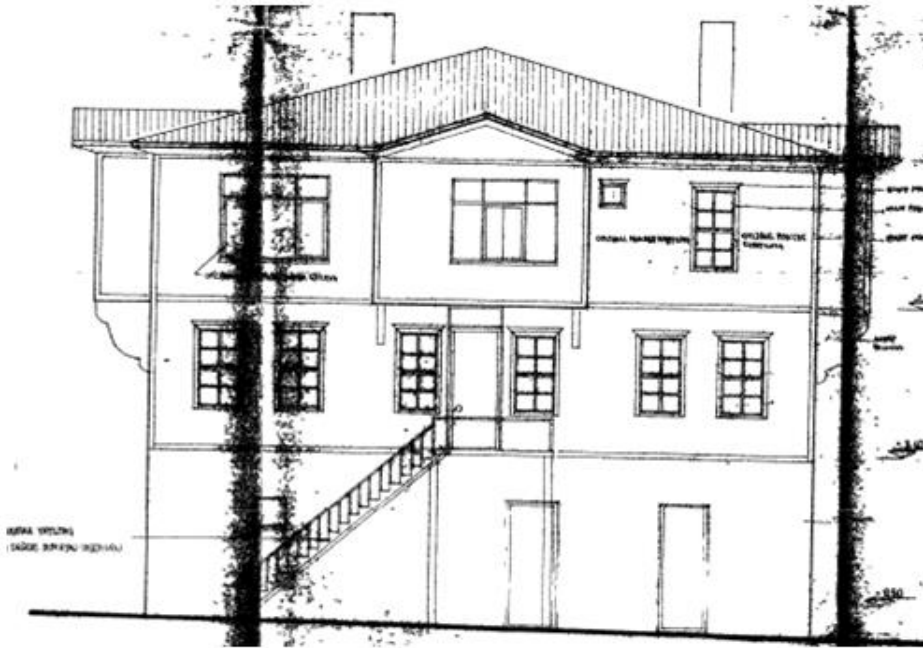
Çizim 57. Tantu Konutu Güney Cephe.

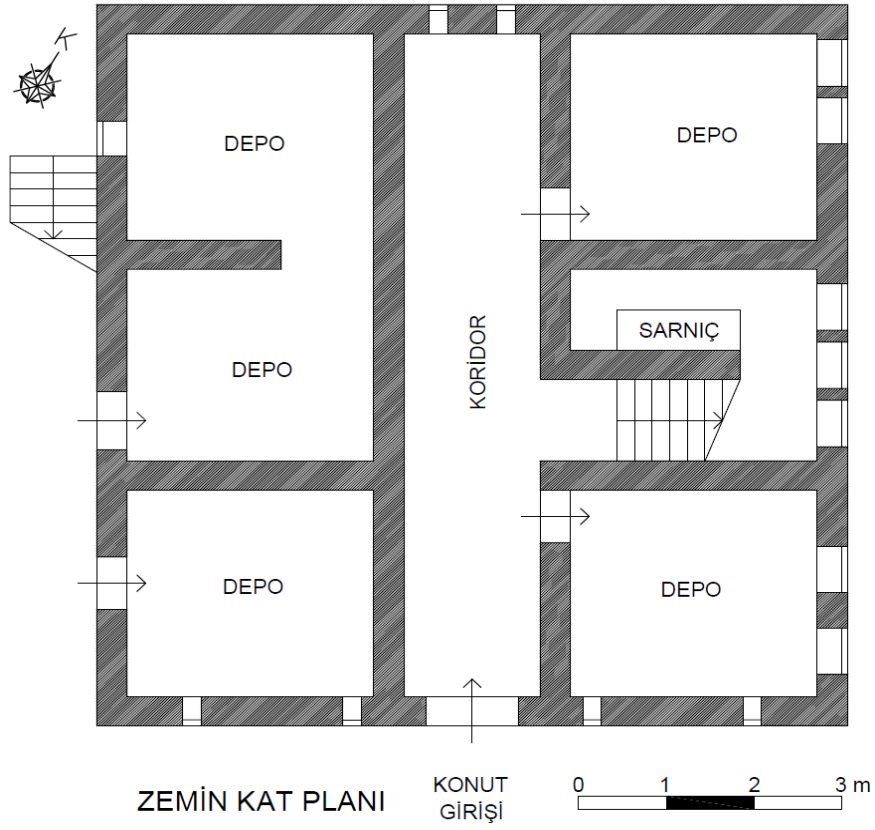
Çizim 58. Tantu Konutu Doğu Cephe.

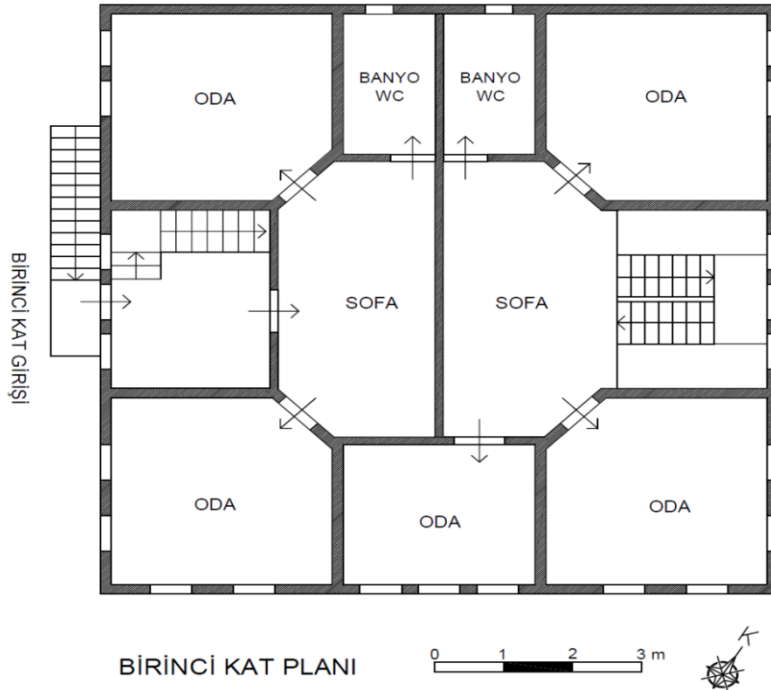
Çizim 59. Tantu Konutu Kuzey Cephe.

Çizim 60. Tantu Konutu Batı Cephe.

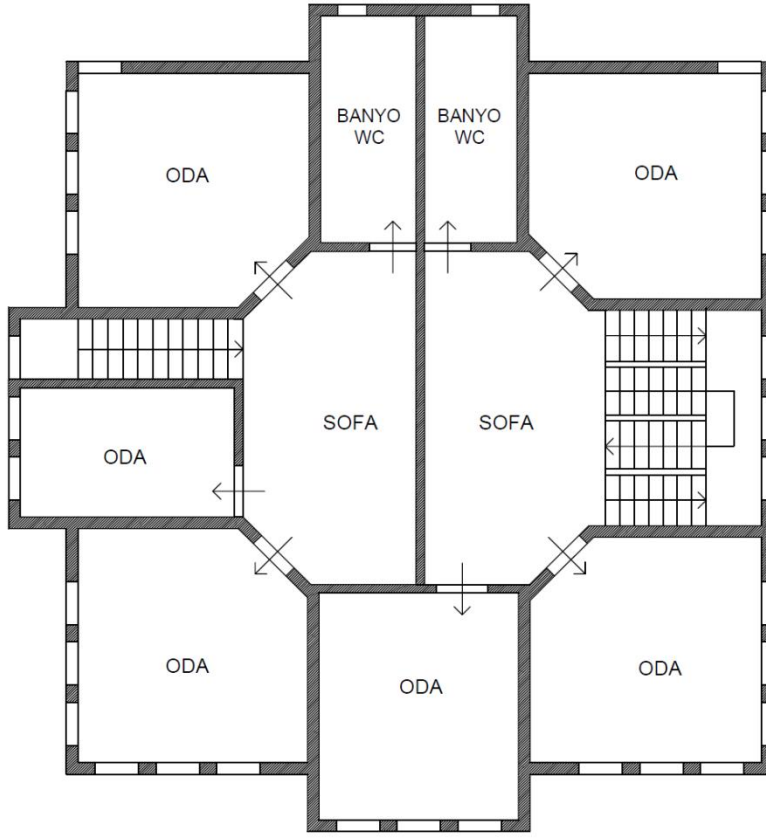

Çizim 61. Tantu Konutu Zemin Kat Planı.³⁵⁹

Çizim 62. Tantu Konutu Birinci Kat Planı.

³⁵⁹ Ünye Belediye Arşivinde yer alan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir. Proje üzerinde Mehmet F. Yazıcı, Rölöve Projesi ve 2001 tarihi yer almakta olup projeyi hazırlayan kişinin bilgisine ulaşılamamıştır.

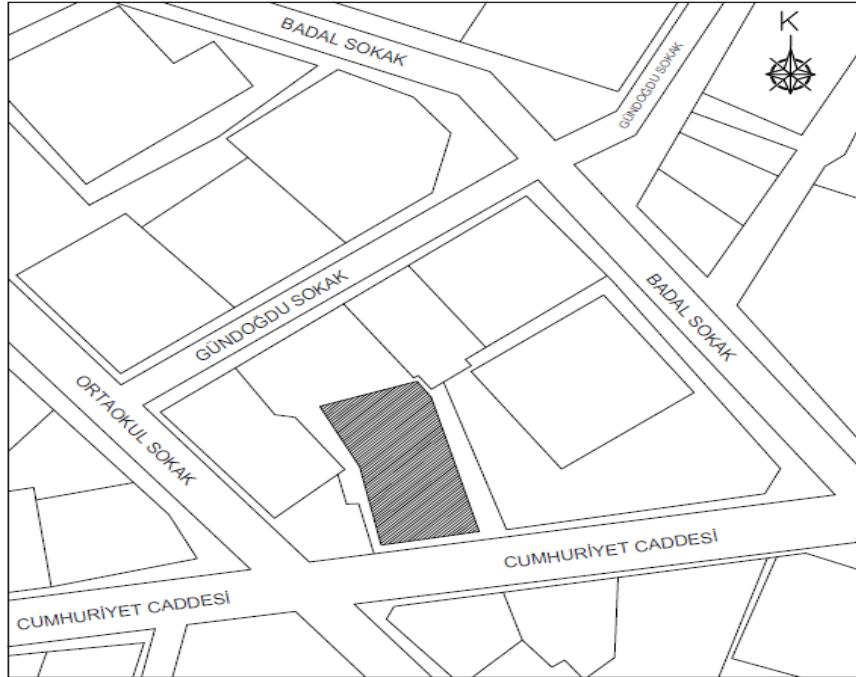

İKİNCİ KAT PLANI

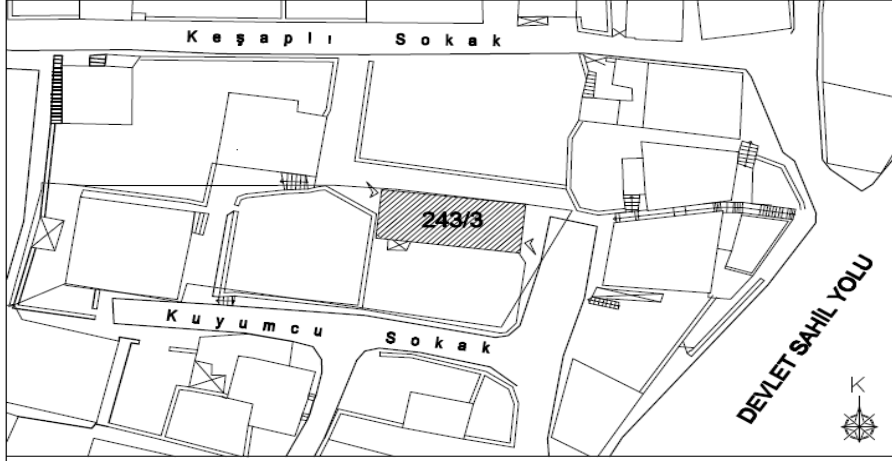
0 1 2 3 m

Çizim 63. Tantu Konutu İkinci Kat Planı.

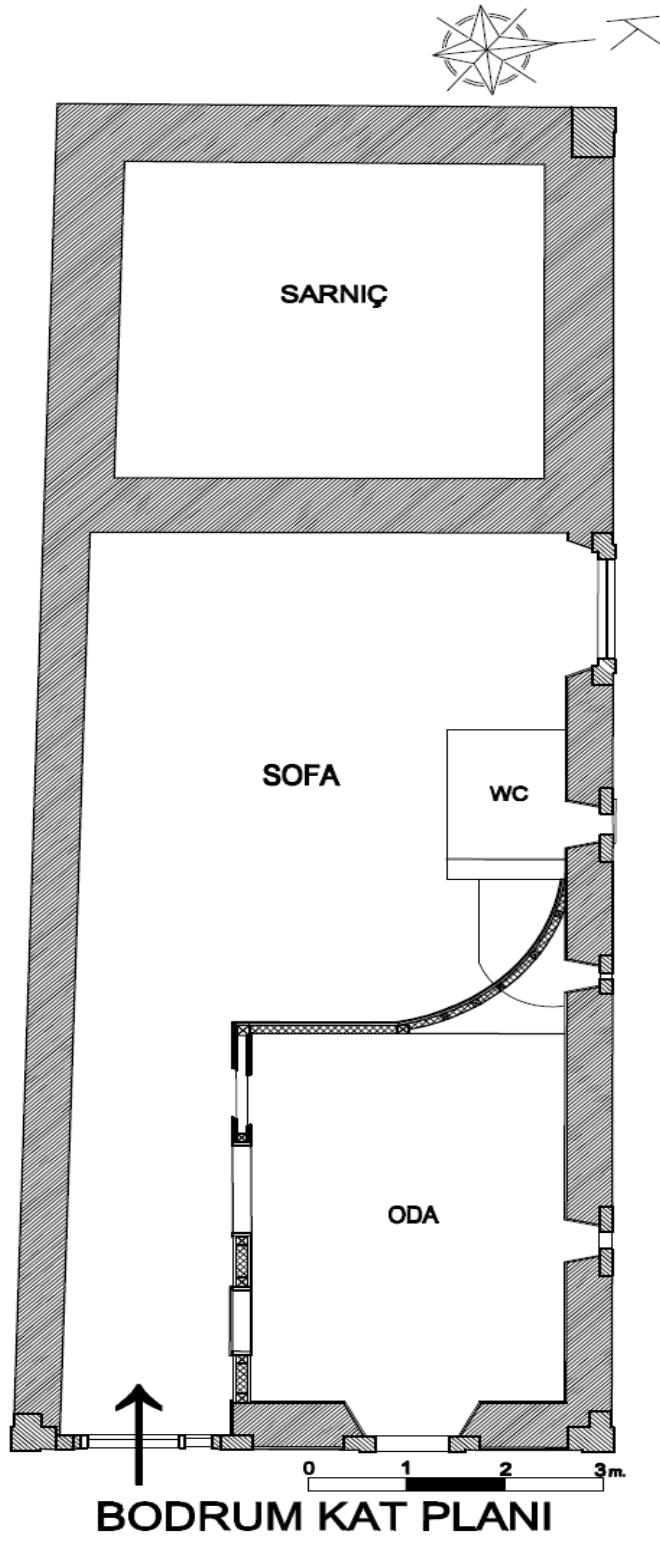

Çizim 64. Tantu Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

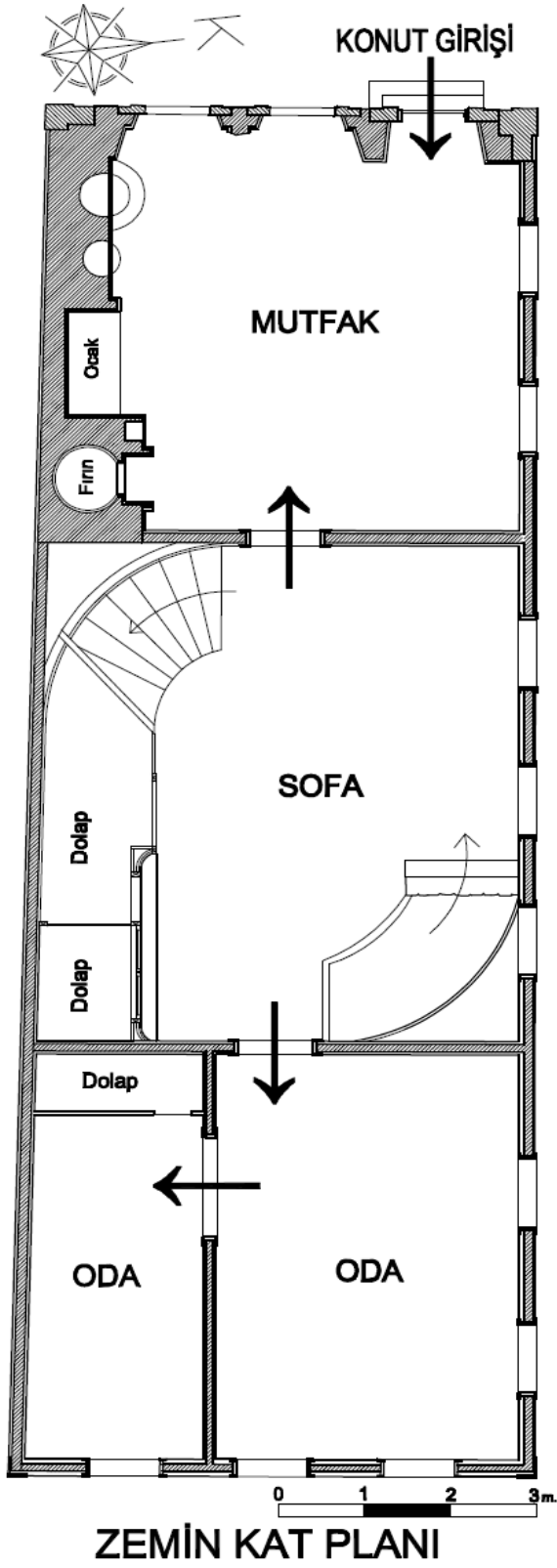

Çizim 65. Tolun Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).³⁶⁰

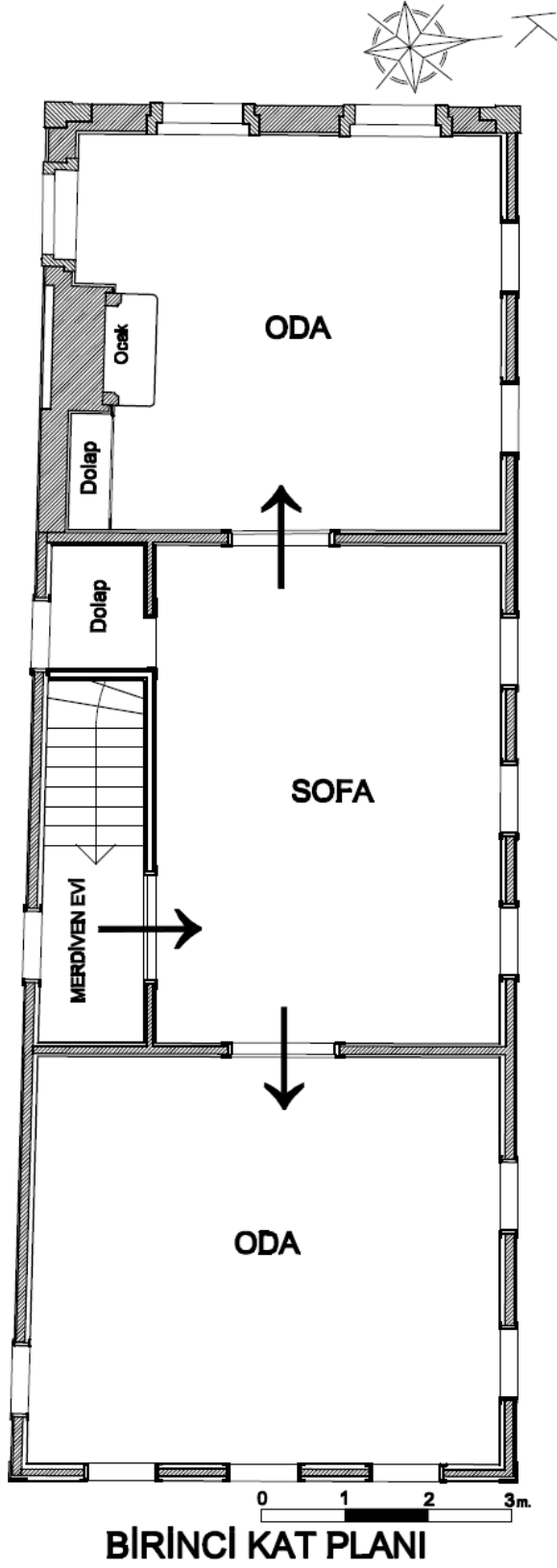
³⁶⁰ Melike Ünlü 'nün hazırlamış olduğu 2012 tarihli rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

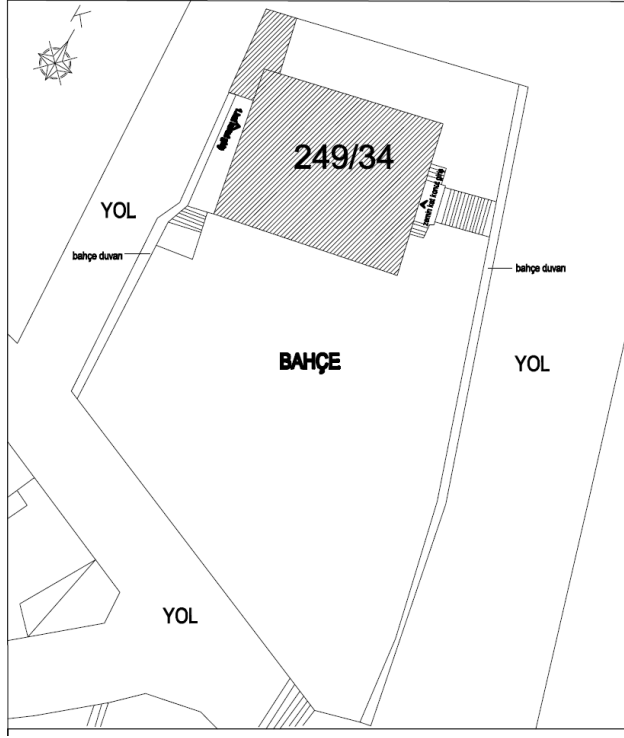
Çizim 66. Tolun Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 67. Tolun Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 68. Tolun Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

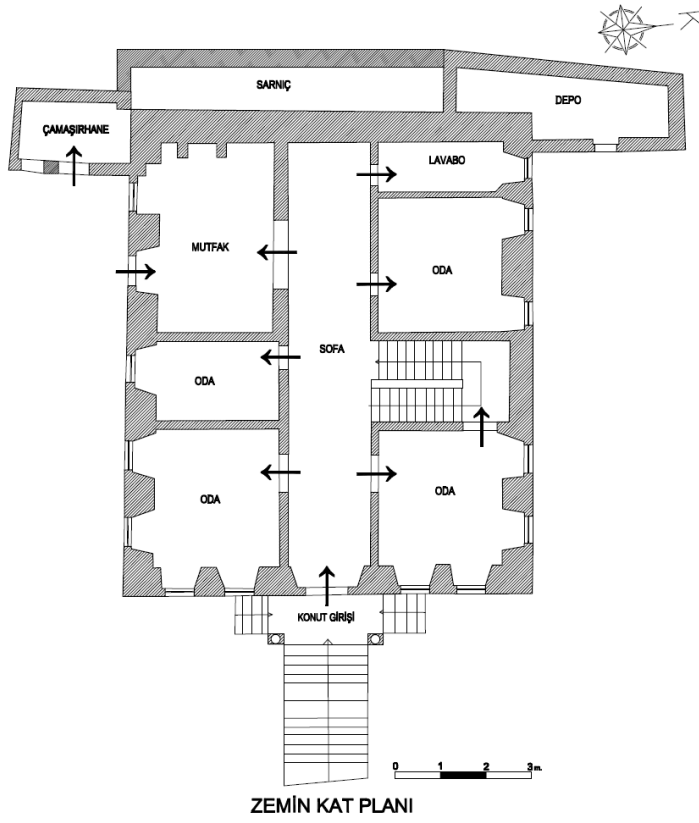

Çizim 69. Yeğın Konutu Vaziyet Planı (Bekir Gerçek'ten).³⁶¹

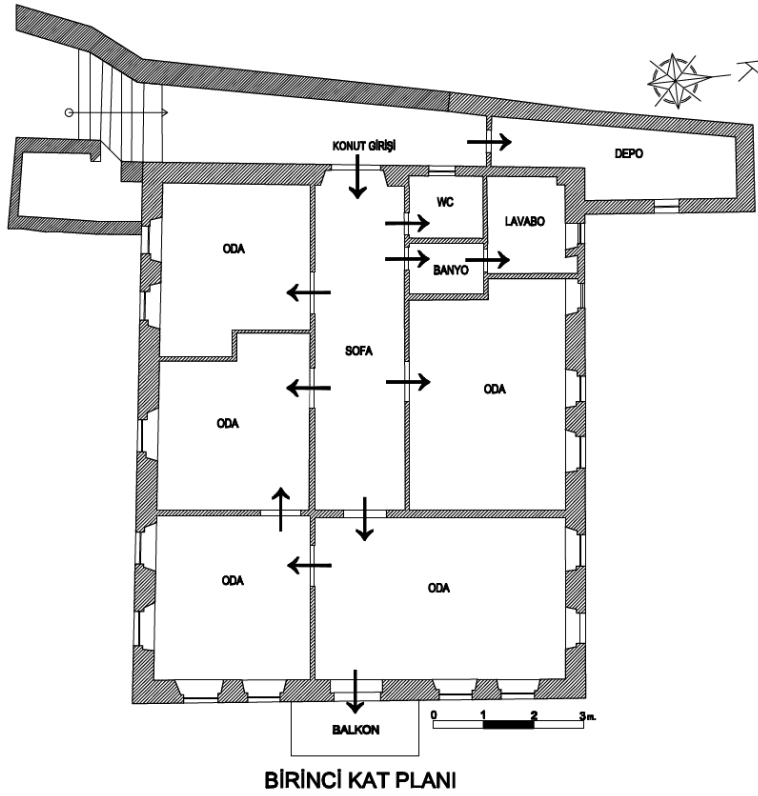

Çizim 70. Yeğın Konutu Doğu Cephe (Bekir Gerçek'ten).

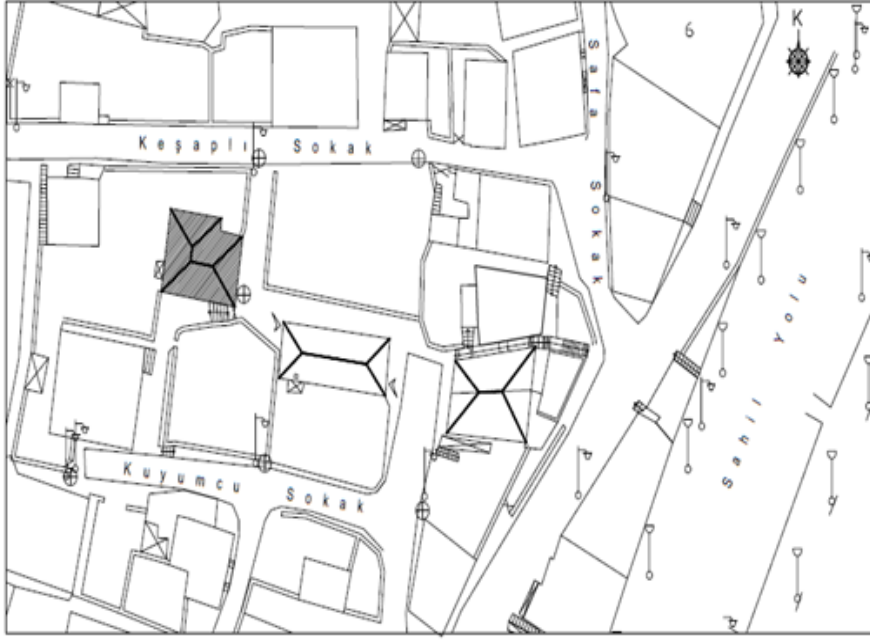
³⁶¹ Ünye Belediye Arşivi, Bekir Gerçek tarafından 2015 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

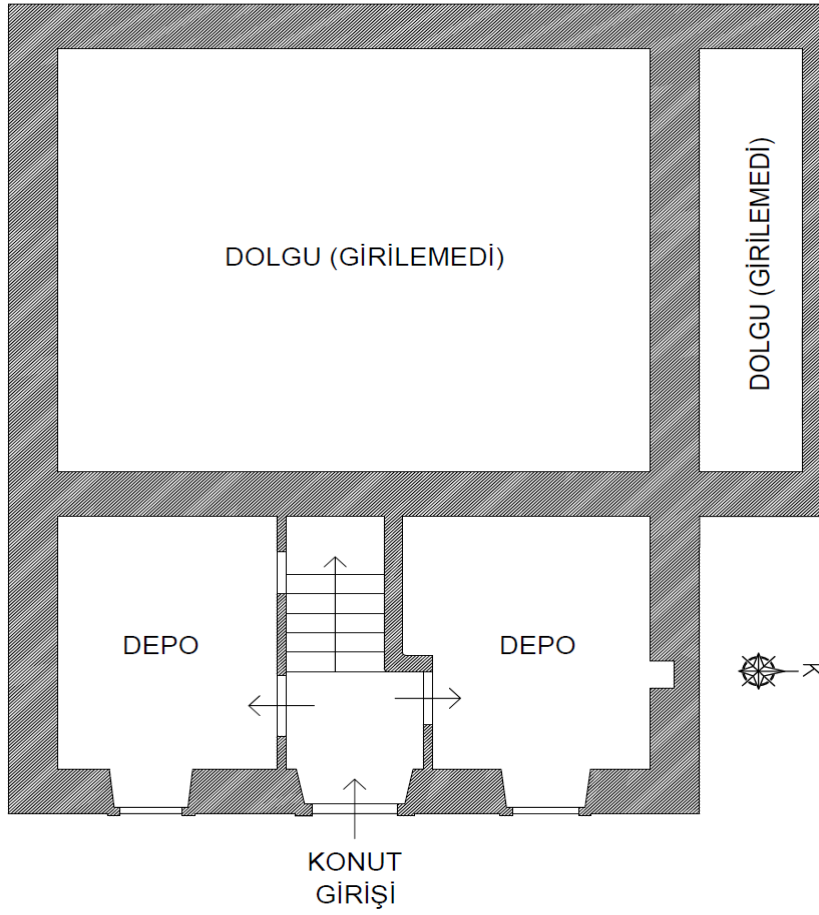
Çizim 71. Yeğen Konutu Zemin Kat Planı (Bekir Gerçek'ten).

Çizim 72. Yeğen Konutu Birinci Kat Planı (Bekir Gerçek'ten).

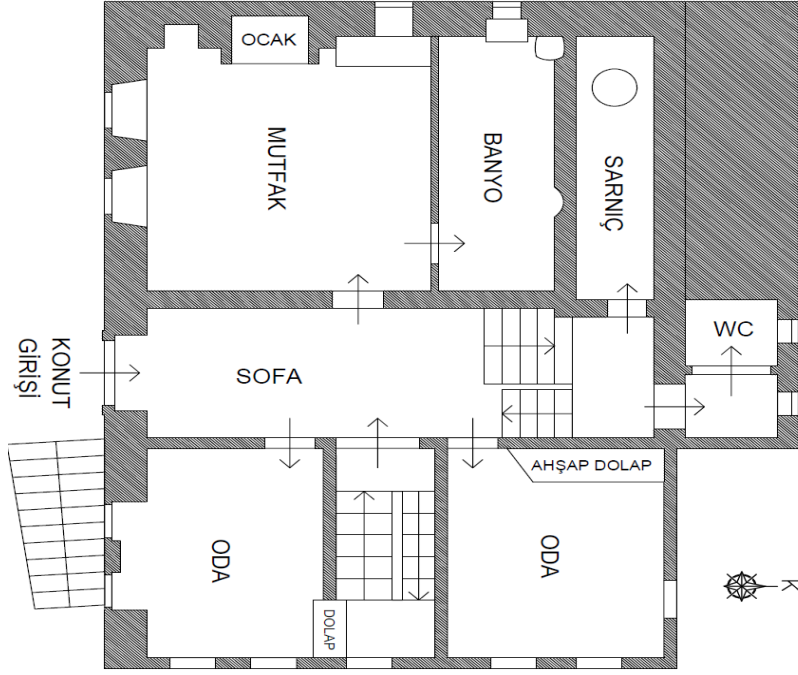
Çizim 73. Yılmaz Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).

BODRUM KAT PLANI

0 1 2 3 m

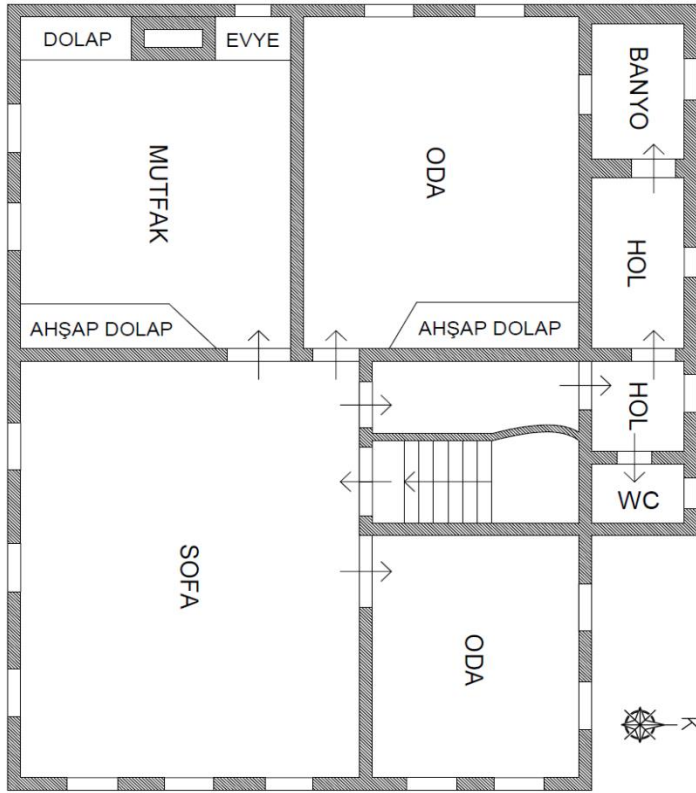
Çizim 74. Yılmaz Konutu Bodrum Kat Planı (Halis Bayrak)

ZEMİN KAT PLANI

0 1 2 3 m

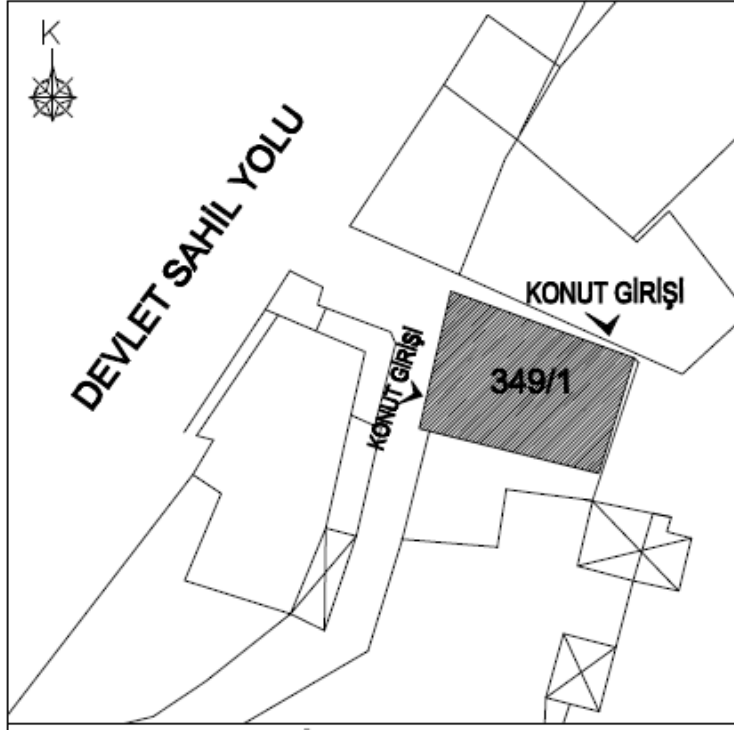
Çizim 75. Yılmaz Konutu Zemin Kat Planı (Halis Bayrak).

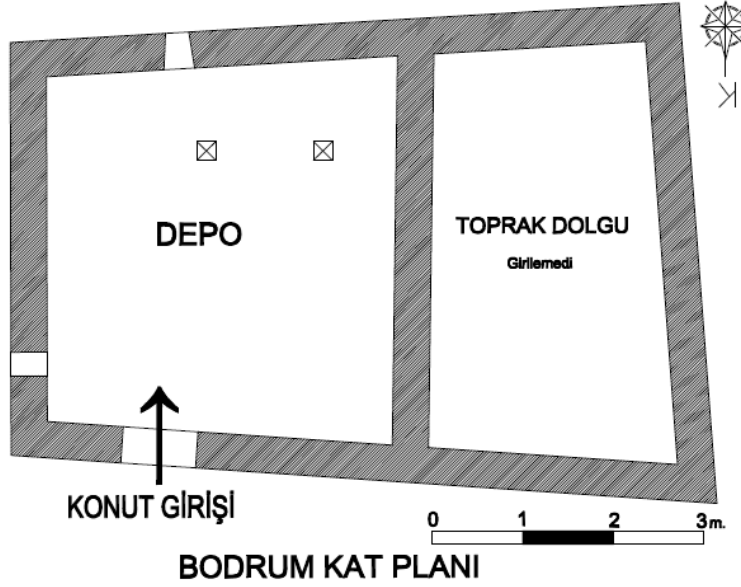
BİRİNCİ KAT PLANI

0 1 2 3 m

Çizim 76. Yılmaz Konutu Birinci Kat Planı (Halis Bayrak).

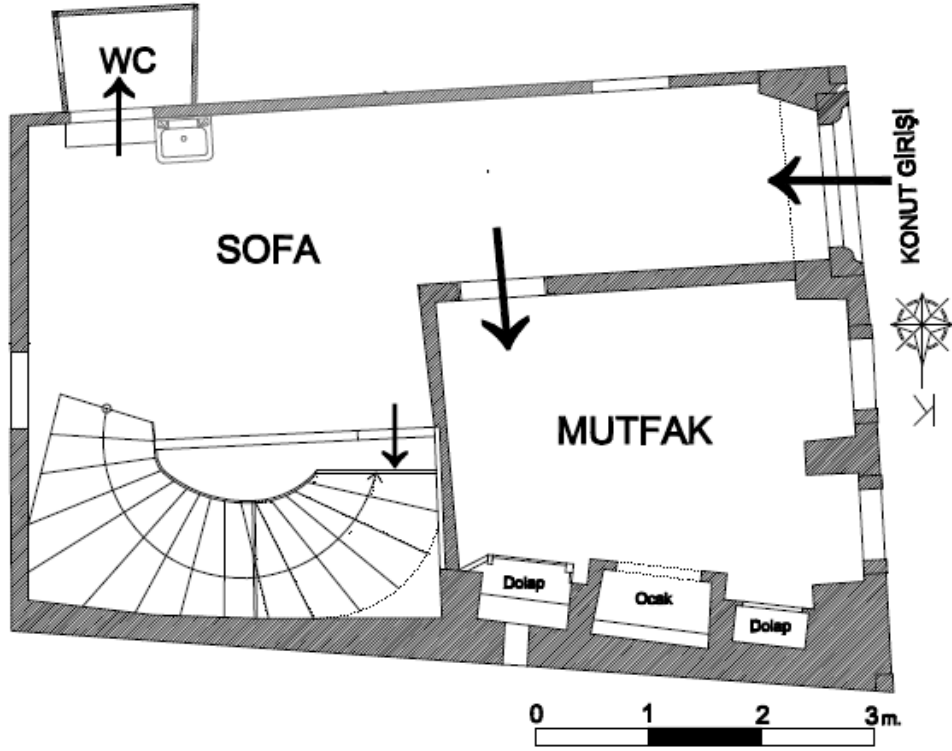

Çizim 77. Atik Konutu Vaziyet Planı (M. Nurullah Fidan'dan).³⁶²

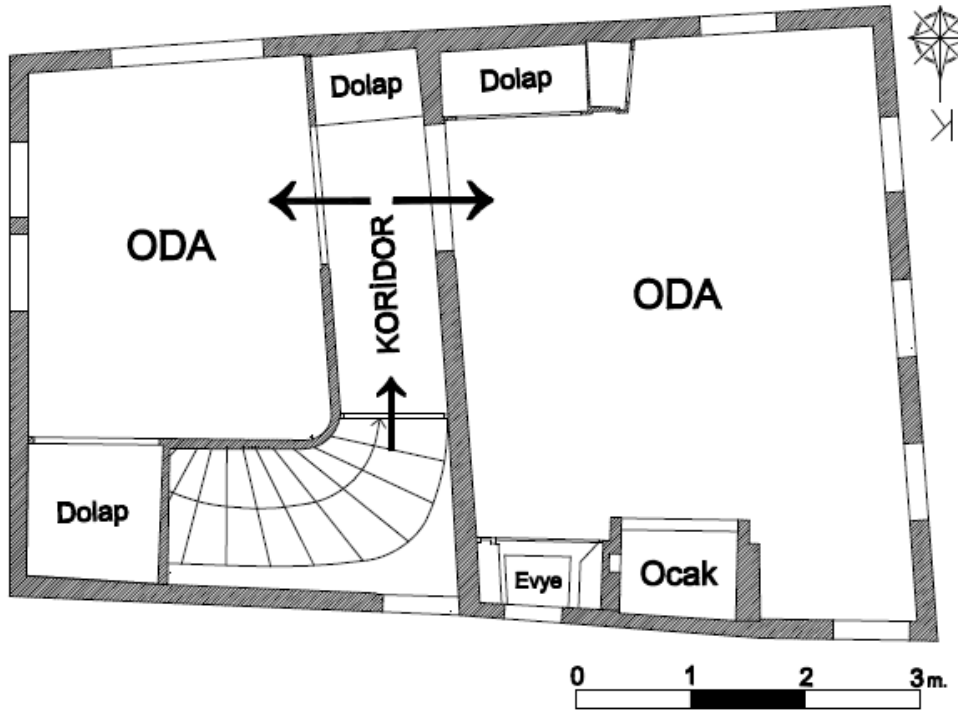
Çizim 78. Atik Konutu Bodrum Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).

³⁶² Muhammet Nurullah Fidan tarafından 2018 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

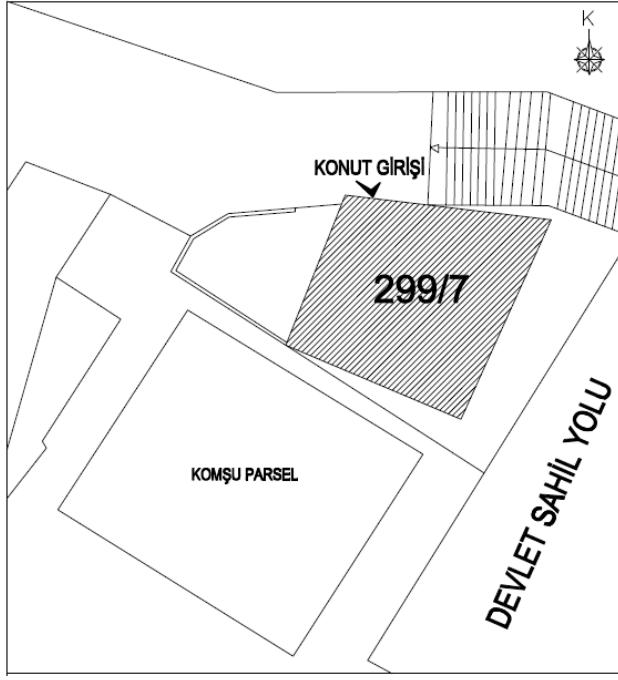
ZEMİN KAT PLANI

Çizim 79. Atik Konutu Zemin Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).

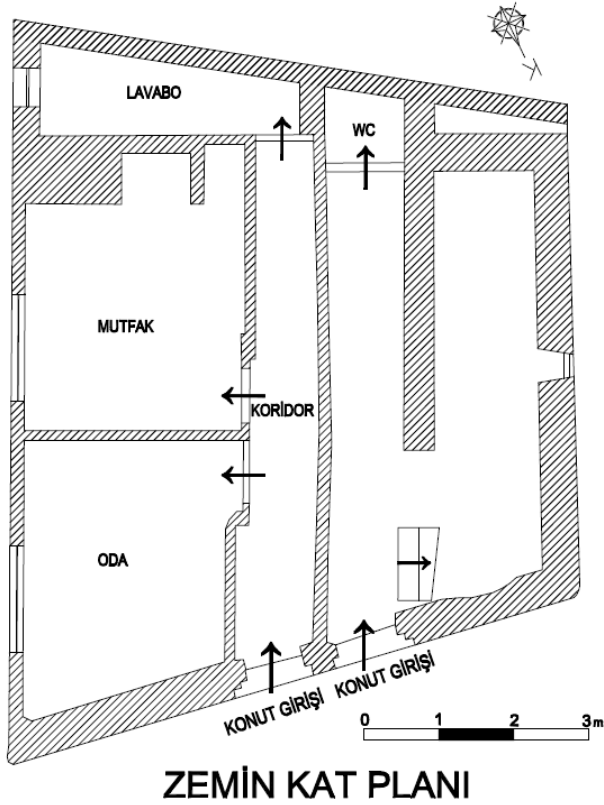

BİRİNCİ KAT PLANI

Çizim 80. Atik Konutu Birinci Kat Planı (M. Nurullah Fidan'dan).

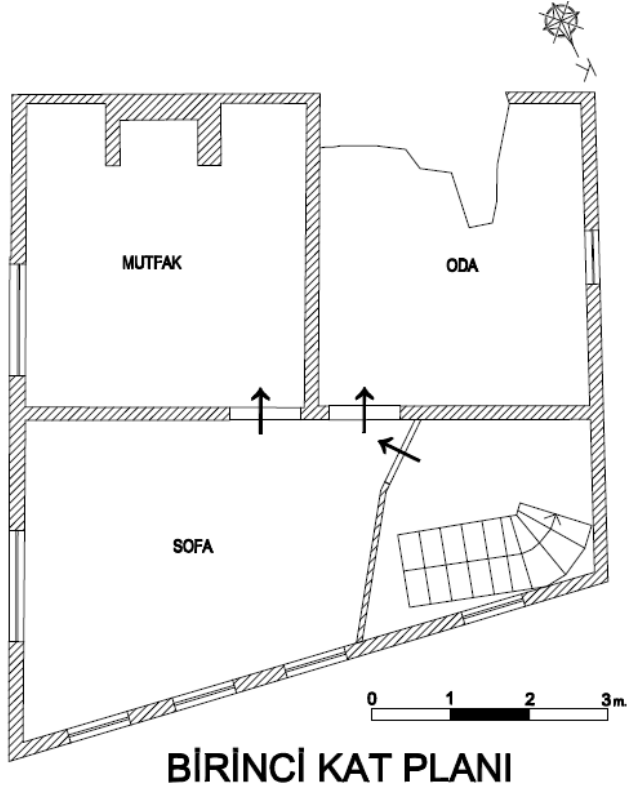
Çizim 81. Aydın Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü ‘den).³⁶³

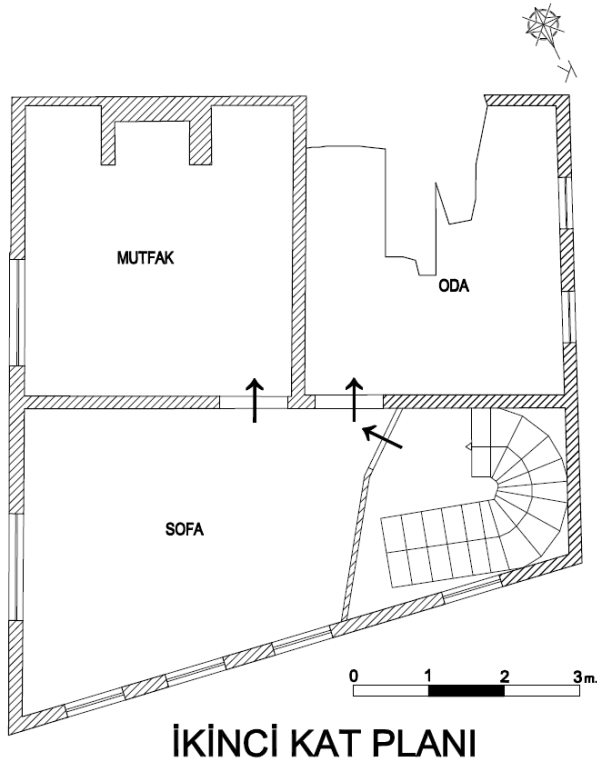
ZEMİN KAT PLANI

Çizim 82. Aydın Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü ‘den).

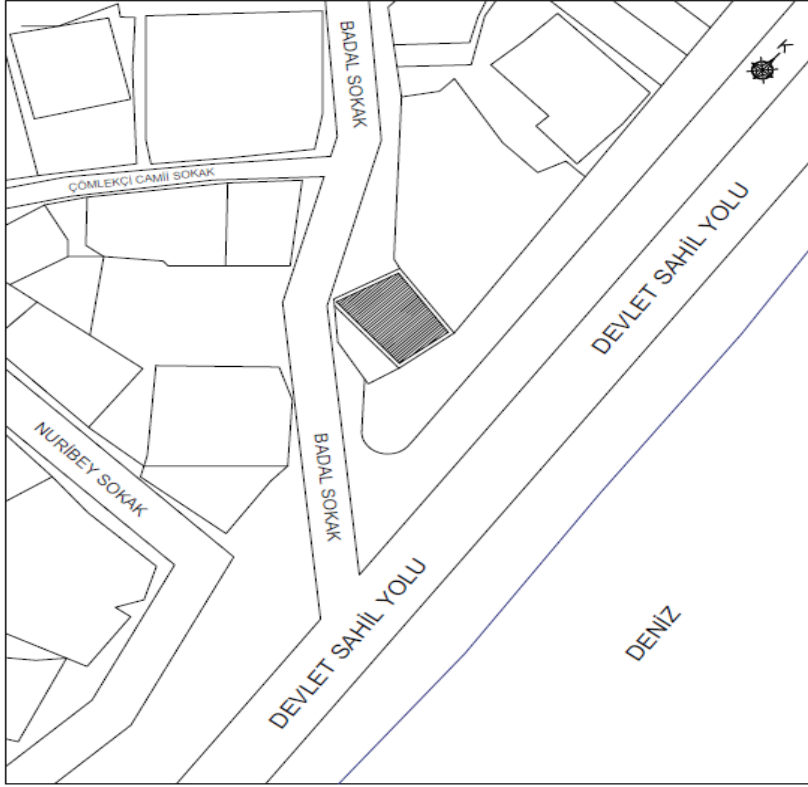
³⁶³ Ünye Belediye Arşivi, Melike Ünlü tarafından 2010 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

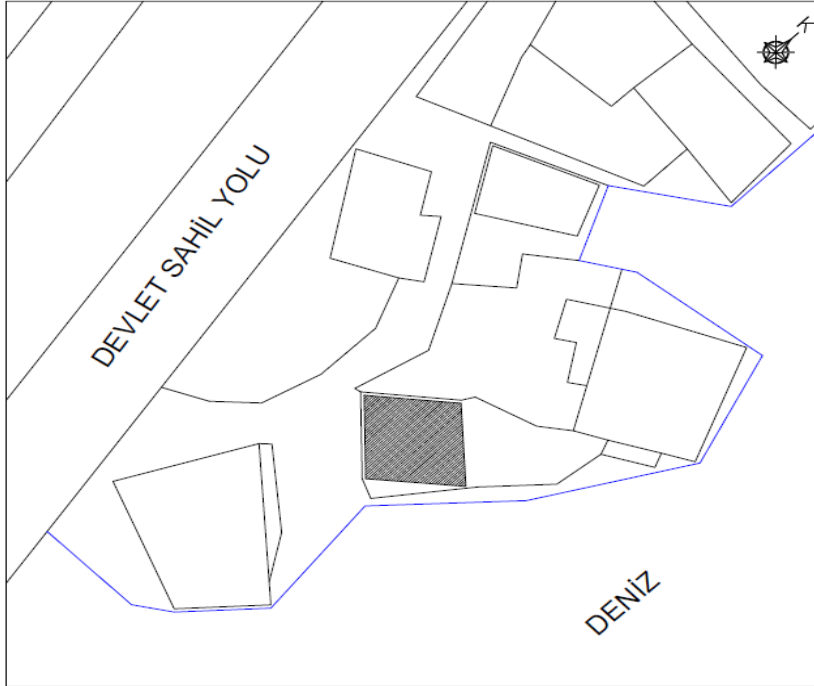
Çizim 83. Aydın Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 84. Aydın Konutu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

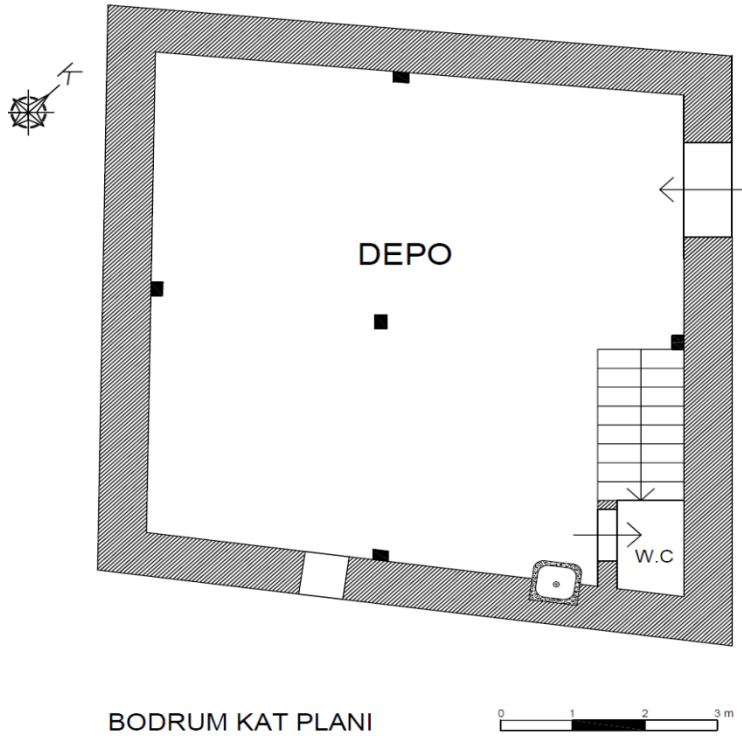

Çizim 85. Çil Konutu Vaziyet Planı (Halis Bayrak).

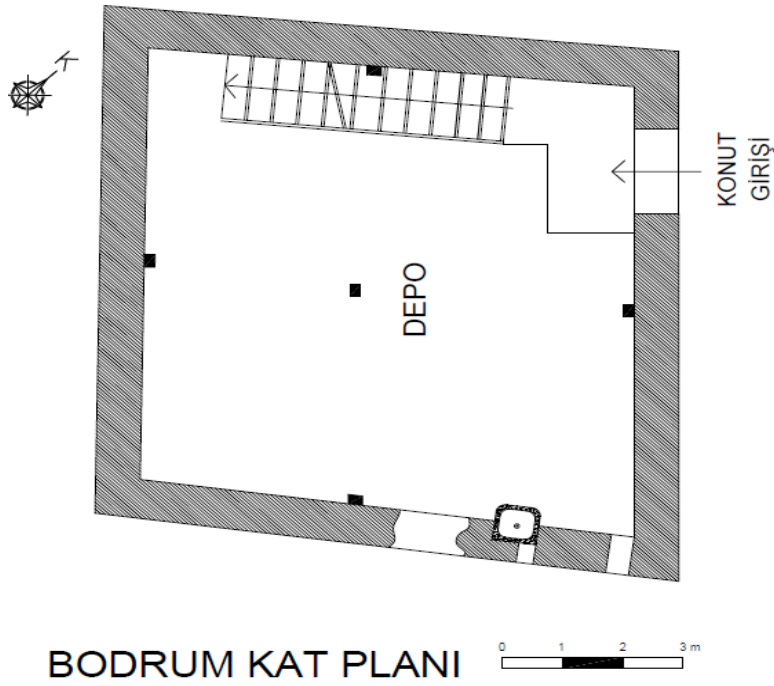

Çizim 86. Helvacıoğlu Konutu Vaziyet Planı (M. Nurullah Fidan'dan).³⁶⁴

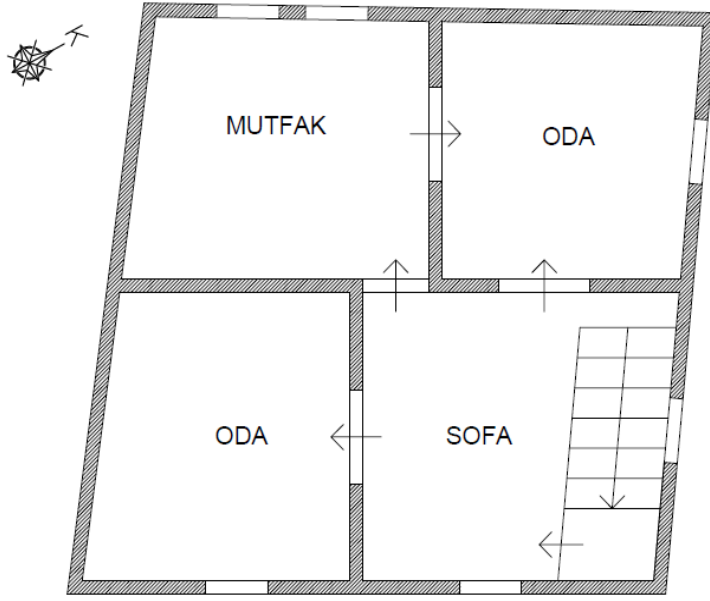
³⁶⁴ Muhammet Nurullah Fidan tarafında 2018 yılında yapılmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

Çizim 87. Helvacioğlu Konutu Bodrum Kat Planı, Eski Hali (Halis Bayrak).

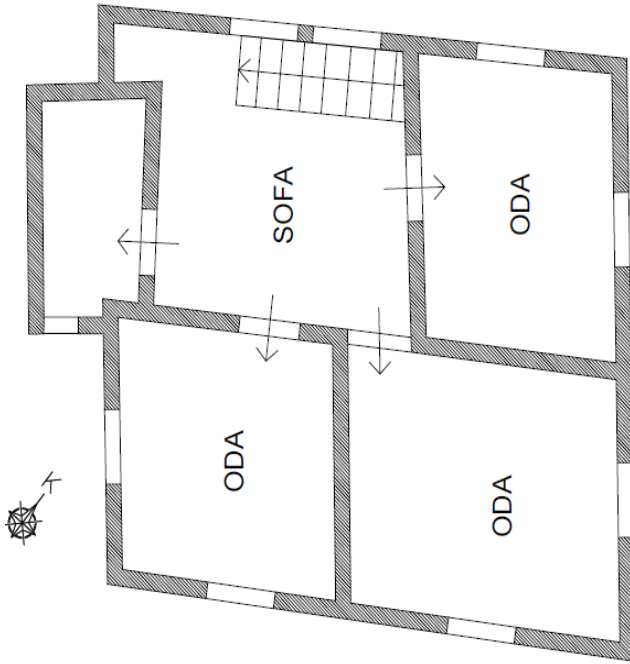
Çizim 88. Helvacioğlu Konutu Bodrum Kat Planı Günümüzdeki (M. Nurullah Fidan'dan).

ZEMİN KAT PLANI

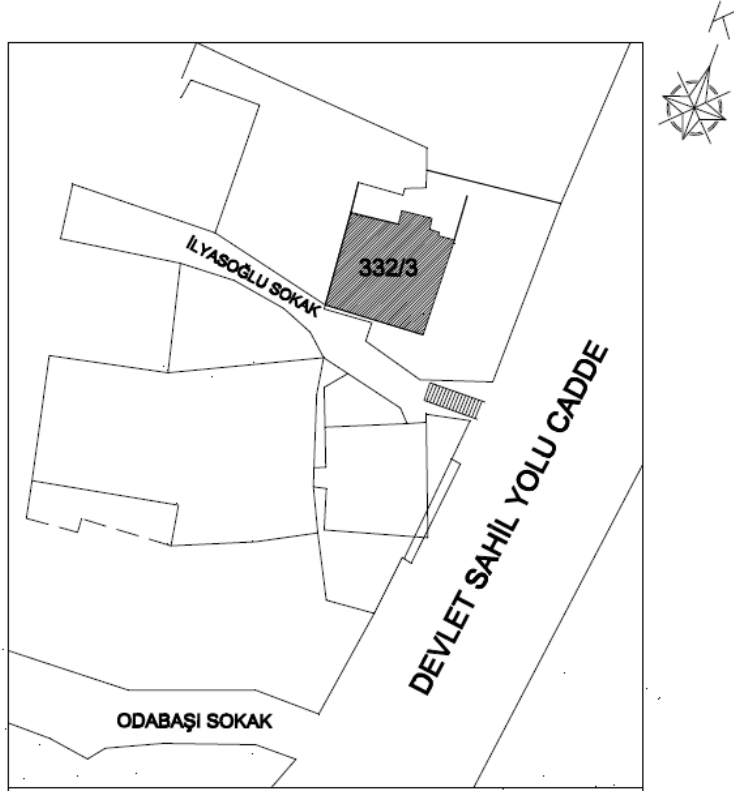
Çizim 89. Helvacioğlu Konutu Zemin Kat Planı, Eski Hali (Halis Bayrak).

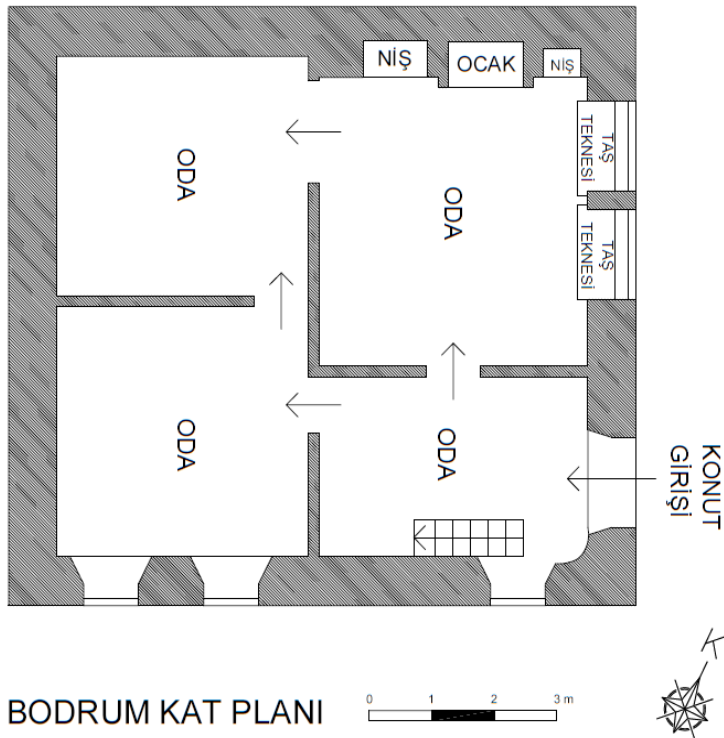
ZEMİN KAT PLANI

Çizim 90. Helvacioğlu Konutu Zemin Kat Planı, Günümüzdeki (M. Nurullah Fidan'dan).

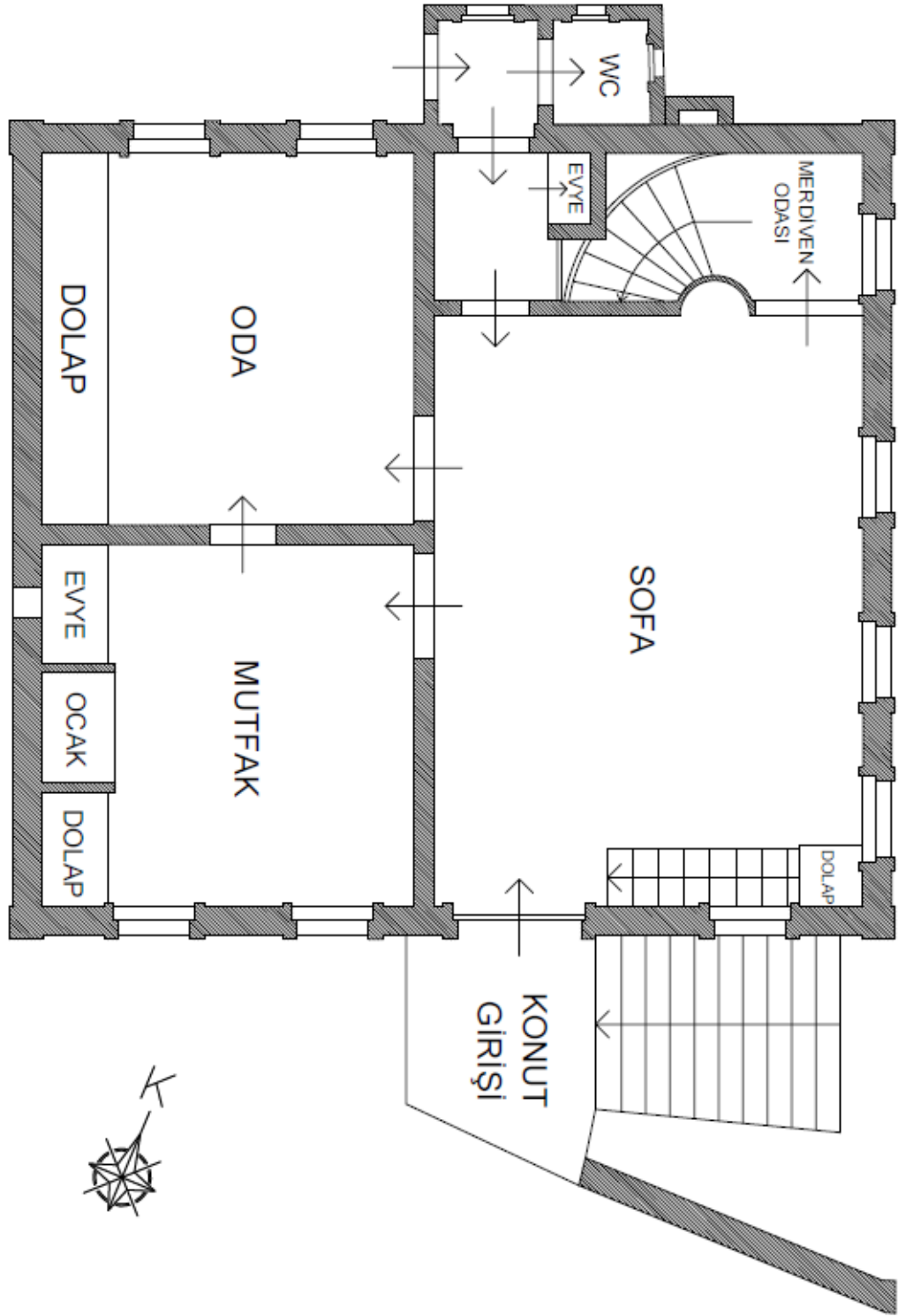

Çizim 91. Tobay Konutu Vaziyet Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).³⁶⁵

Çizim 92. Tobay Konutu Bodrum Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

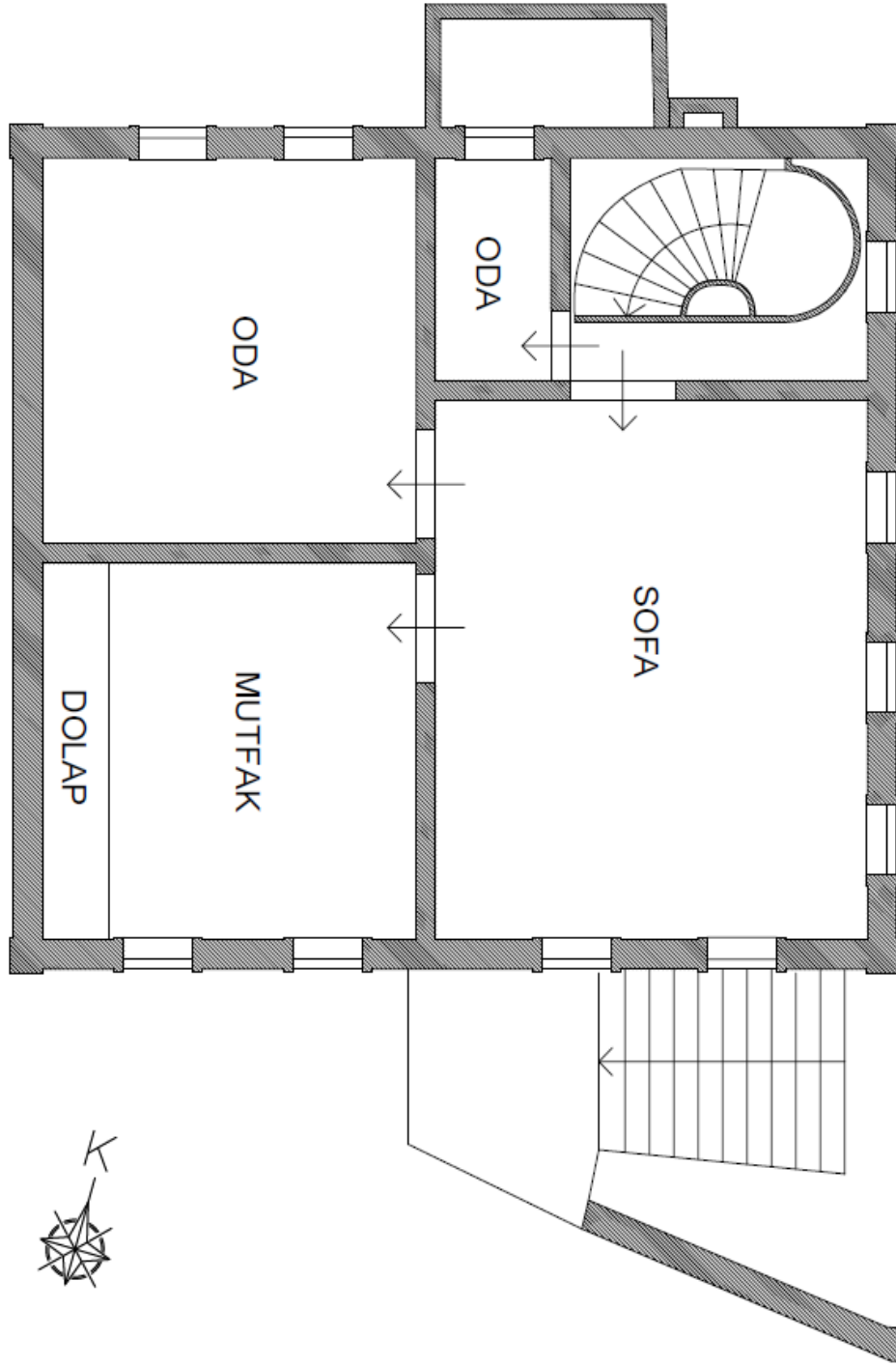
³⁶⁵ Emine Hatun Bayoğlu tarafından 2018 tarihinde hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

ZEMİN KAT PLANI

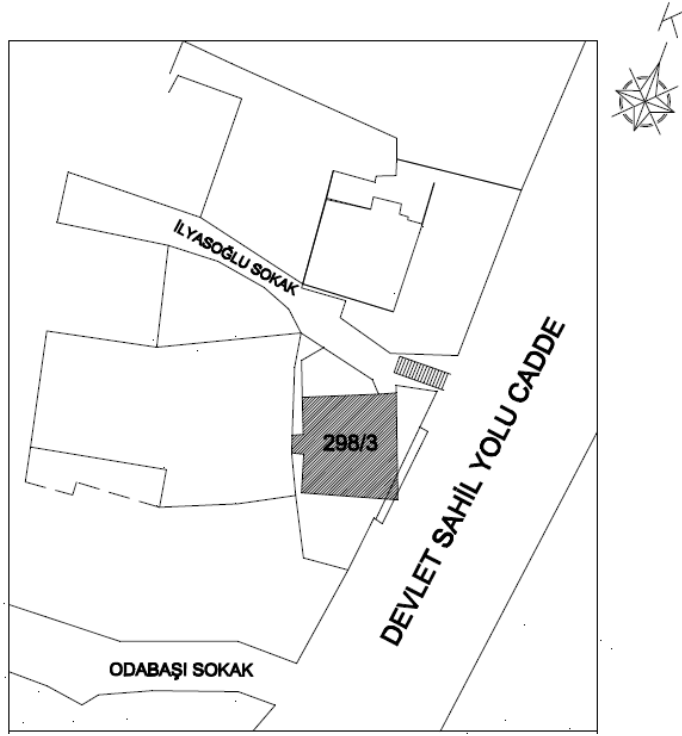
Çizim 93. Tobay Konutu Zemin Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

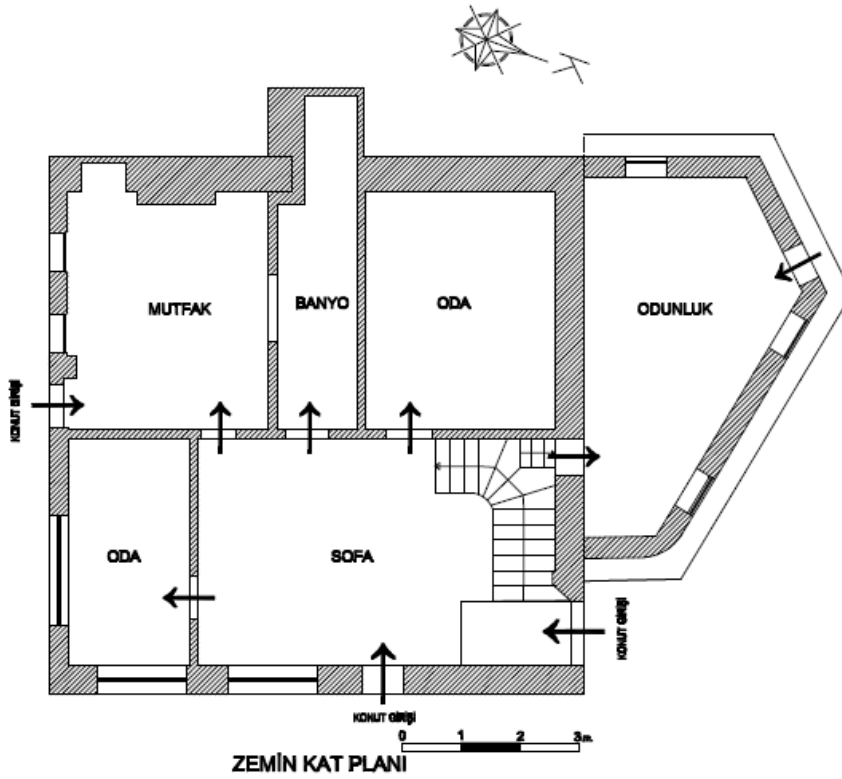
BİRİNCİ KAT PLANI

0 1 2 3 m

Çizim 94. Tobay Konutu Birinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

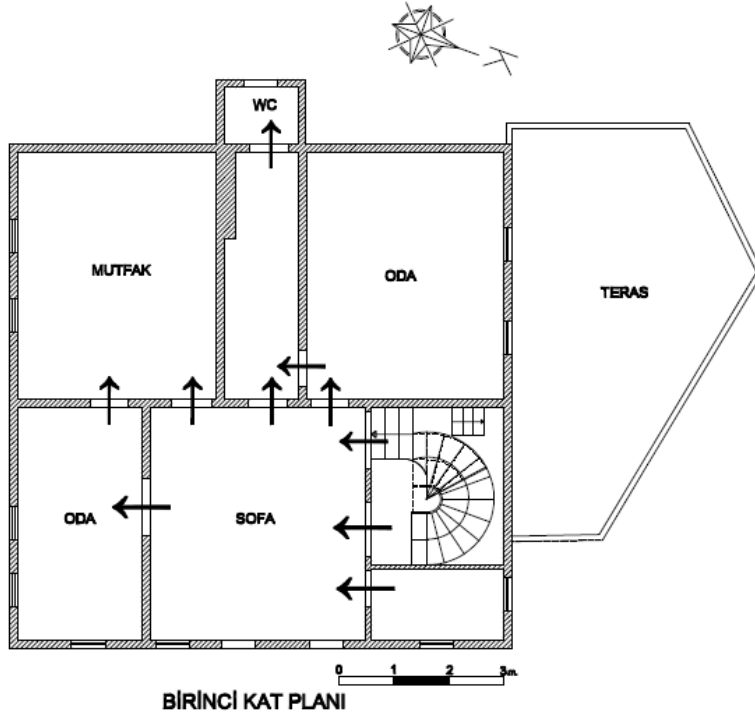

Çizim 95. Yanikoğlu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).³⁶⁶

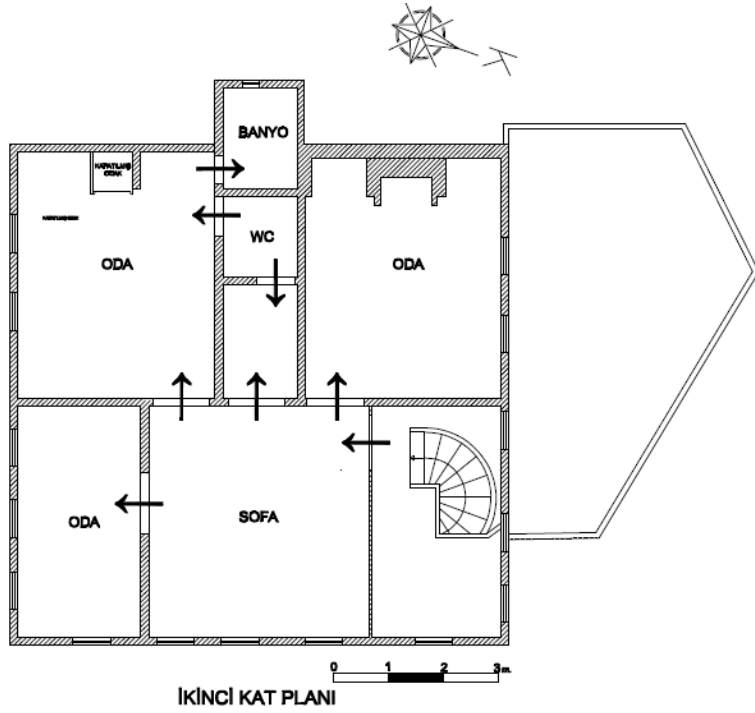

Çizim 96. Yanikoğlu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

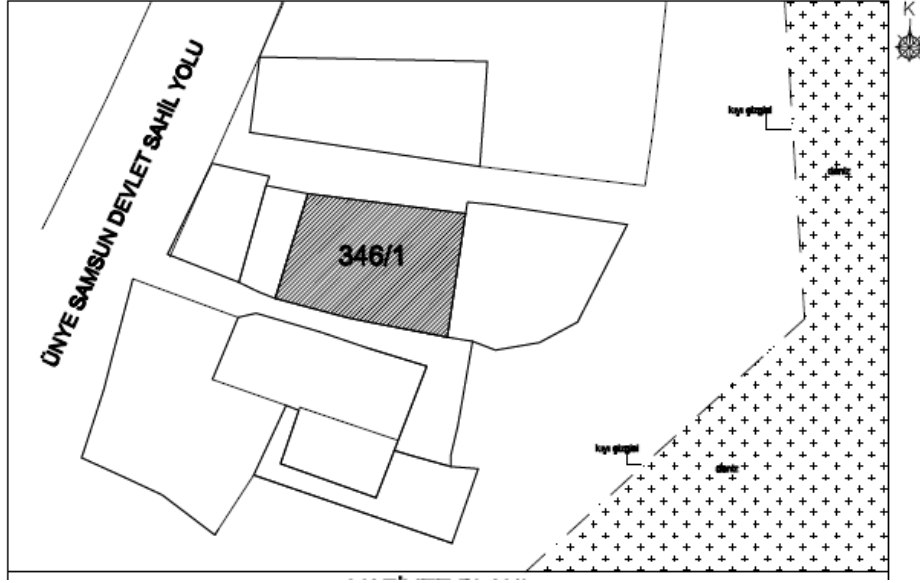
³⁶⁶ Melike Ünlü tarafından 2014 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

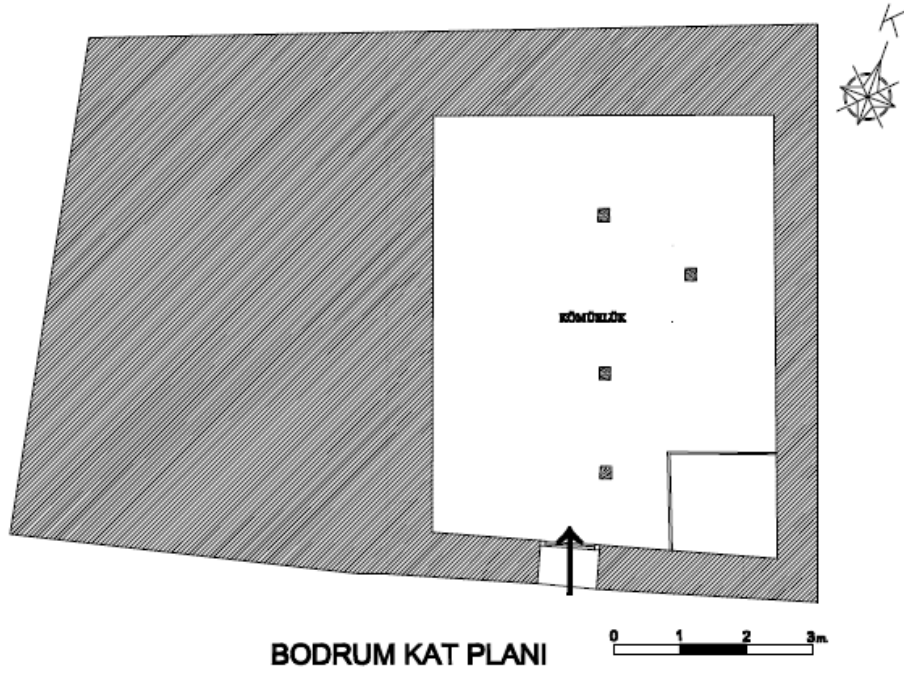
Çizim 97. Yanıkoğlu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 98. Yanıkoğlu İkinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

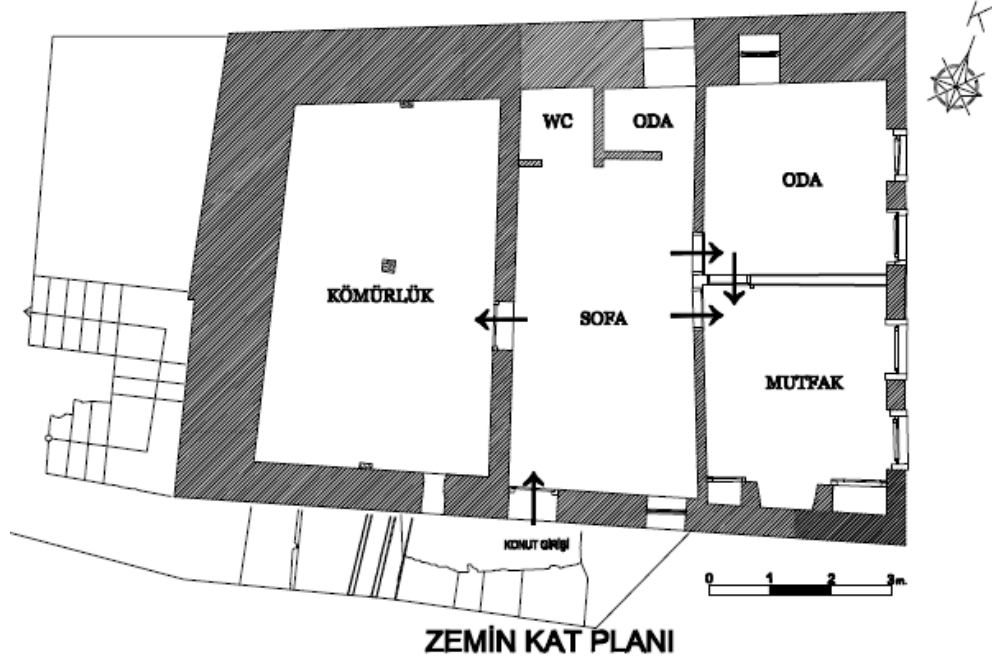

Çizim 99. Yıldırım Konutu Vaziyet Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).³⁶⁷

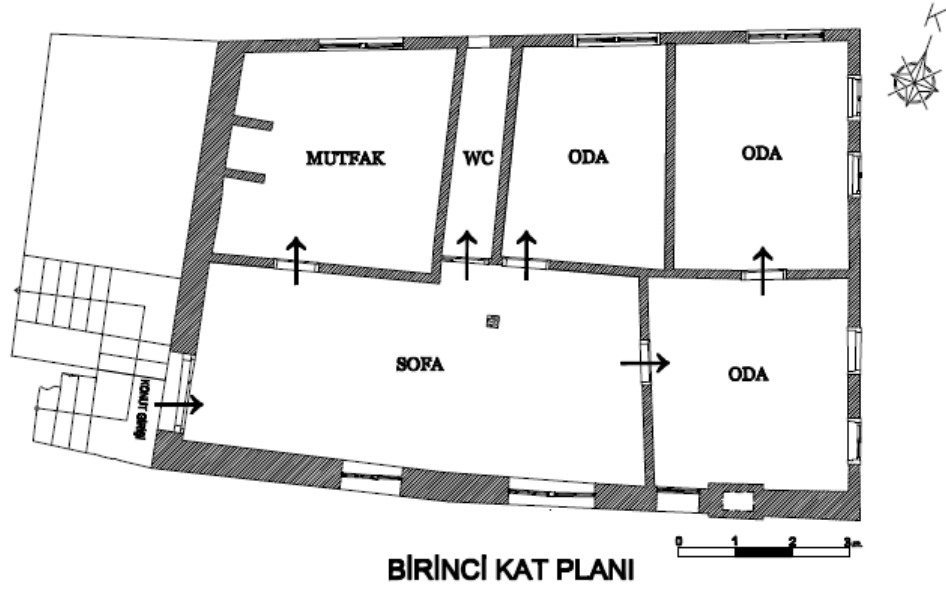

Çizim 100. Yıldırım Konutu Bodrum Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

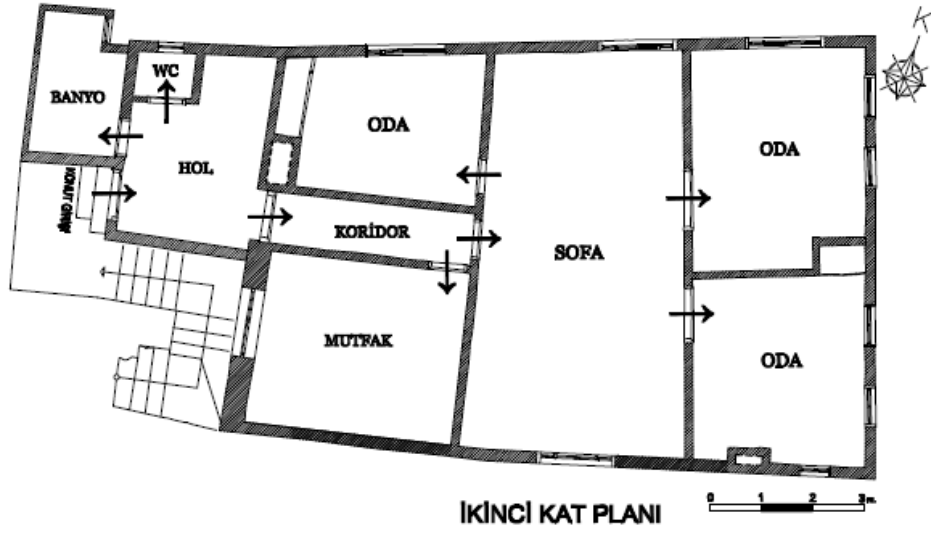
³⁶⁷ Emine Hatun Bayoğlu tarafından 2015 yılında hazırlanmış olan rölöve projesinden sadeleştirilmiştir.

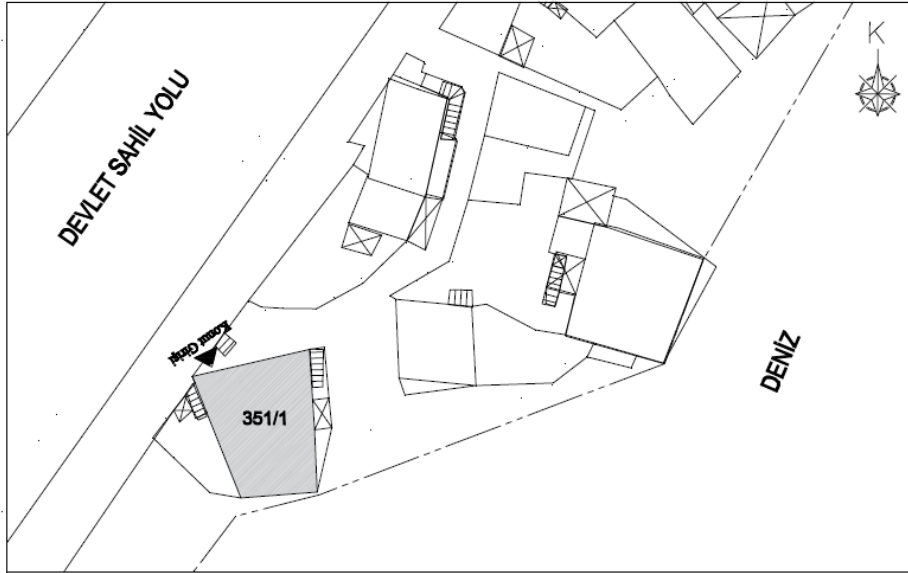
Çizim 101. Yıldırım Konutu Zemin Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

Çizim 102. Yıldırım Konutu Birinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

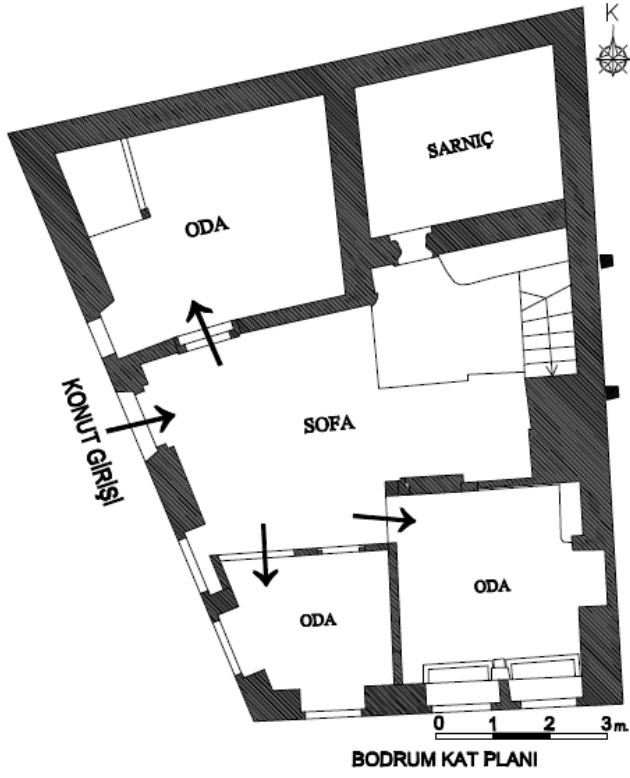

Çizim 103. Yıldırım Konutu İkinci Kat Planı (Emine Hatun Bayoğlu'ndan).

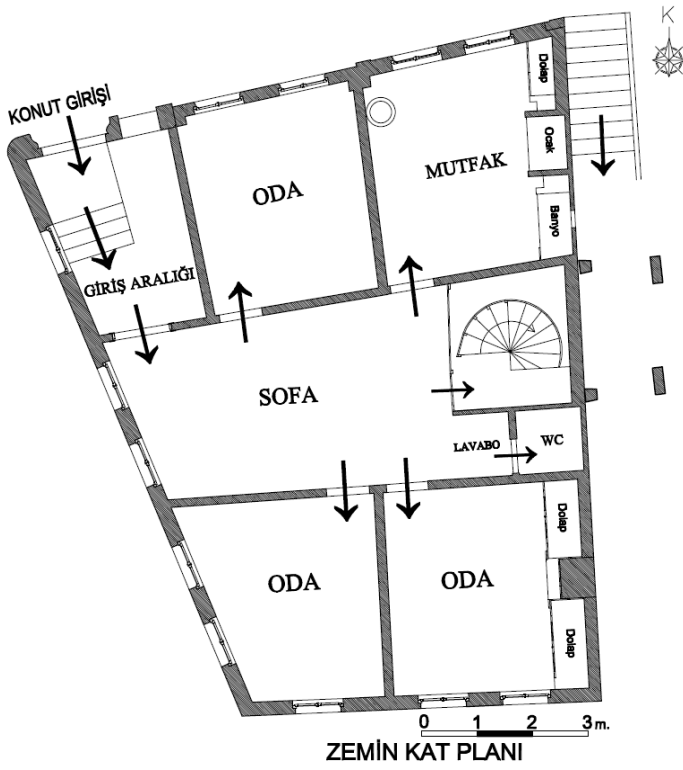

Çizim 104. Yılmaz Konutu Vaziyet Planı (Melike Ünlü 'den).³⁶⁸

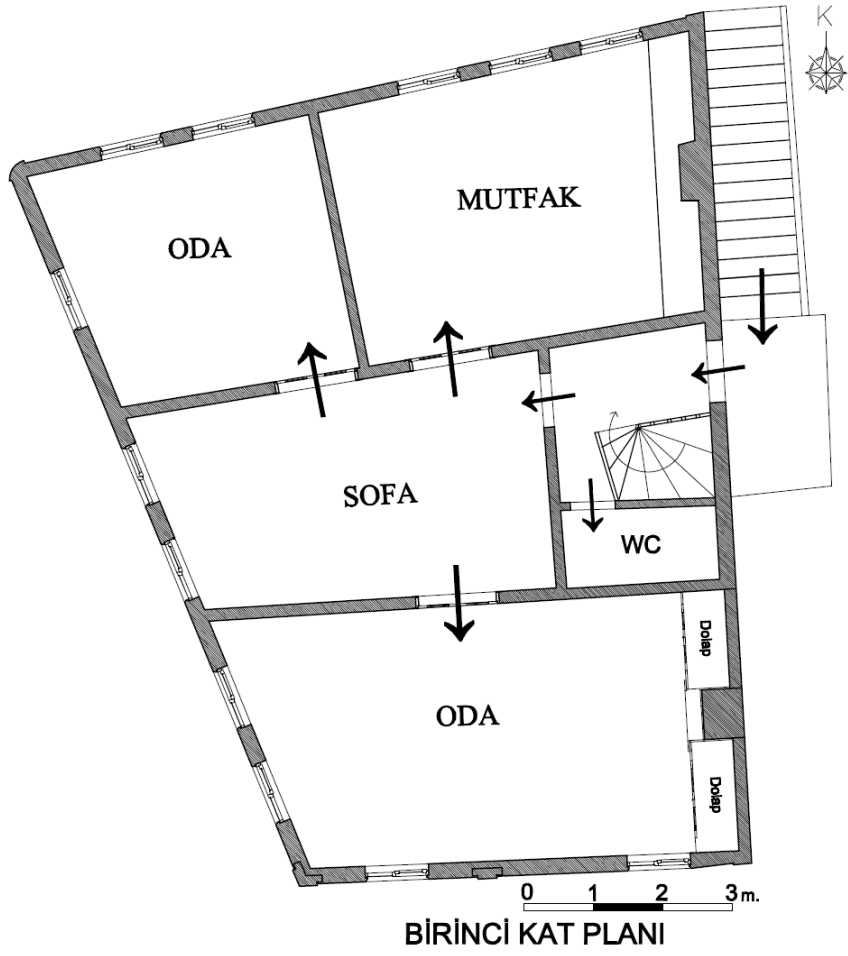
³⁶⁸ Melike Ünlü tarafından 2018 yılında hazırlanmış olan çizimlerden sadeleştirilmiştir.

Çizim 105. Yılmaz Konutu Bodrum Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 106. Yılmaz Konutu Zemin Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

Çizim 107. Yılmaz Konutu Birinci Kat Planı (Melike Ünlü 'den).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı-Soyadı	Halis BAYRAK
Doğum Yeri-Tarihi	Korgan / 05. 03. 1978
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi
Yüksek Lisans	Ordu Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller (varsa)	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri (varsa)	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Millî Eğitim Bakanlığı
İletişim	
E-Posta Adresi	halis-bayrak@hotmail.com
Tarih	22. 08. 2020.